

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİK TEMELLİ
ÖĞRETİMİN KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE
GELİŞİMİNE ETKİSİ**

Doktora Tezi

**HAZIRLAYAN
Kübra Tuğçe BİNGÖL**

**Danışman
Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ**

OCAK 2024, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

“Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi” isimli “**Doktora**” tezim tarafımda incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim. Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Kübra Tuğçe BİNGÖL

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Program Adı : Doktora
Tez Başlığı : Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin
Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasına a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön Söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 353 sayfalık kısmına ilişkin 11/01/2024 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göze tezin benzerlik oranı:% 5' dir.

Filtrelemeye alıntılar dahil edilmiştir. Filtreleme yedi (7) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğinin bilgilerinize arz ederim. 11/01/2024

Danışman: Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ

Öğrenci: Kübra Tuğçe BİNGÖL

KILAVUZA UYGUNLUK

“Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi” başlıklı Doktora Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Kübra Tuğçe BİNGÖL

Danışman

Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ danışmanlığında **Kübra Tuğçe BİNGÖL** tarafından hazırlanan “**Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı’nda **Doktora Tezi** olarak oy birliği kabul edilmiştir.

11/01/2024

JÜRİ:

Danışman	: Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ	(İmza)
Üye	: Prof. Dr. Ahmet Ragıp ÖZPOLAT	(İmza)
Üye	: Prof. Dr. Vedat KARADENİZ	(İmza)
Üye	: Prof. Dr. Bayram TAY	(İmza)
Üye	: Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI	(İmza)

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu’nun/...../2024 tarih ve sayılı kararlı ile onaylanmıştır.

...../...../2024

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

“Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi” başlıklı araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretim ile ilkokul öğrencilerinin kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişim incelenmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde kültürel bilgi ve tasnifler yapılmış; konu eğitim perspektifi açısından incelenmiştir. Araştırmanın sonunda ise elde edilen verilerle Sosyal Bilgiler dersinde kendi kültürü ve farklı kültürler ile ilgili farkındalık ve bilgi düzeylerinin gelişmesine olumlu katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın her aşamasında desteğini esirgemeyen, akademik ve bilimsel açıdan her zaman yol gösteren değerli danışmanım Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ’a minnet ve şükranlarımı sunarım.

Araştırmanın uygulama aşamasını yaptığım Demirkent Toki İlkokulu’nun sayın müdürü Ahmet SAĞSÖZ’e, değerli müdür yardımcıları Canan KÖSE KÜTÜK ve Nüket YALÇINKAYA, tabii ki sınıfının kapılarını bana açan değerli sınıf öğretmenim Arzu TAN hocama ve okulda yardımlarını hiç esirgemeyen sınıf öğretmeni Aynur GÜLER hocama ayrı teşekkür ederim.

Araştırmamda etkinliklere beni kırmayarak katkı sağlayan Sayın Selma ARGON ve Birsen Ekim ÖZEN hanımefendilere ayrıca teşekkürü bir borç bilirim.

Lisanüstü çalışmalarımın bütün aşamalarında beni yalnız bırakmayan ve desteklerini her daim hissettiğim canım aileme başta Babam Murat BİNGÖL, annem Vesile BİNGÖL ve kardeşim Ayşegül BİNGÖL, ikizim Tuba CAN ve eşi Said Ahmet CAN’a; tüm süreç boyunca varlıklarıyla ve manevi destekleriyle beni motive eden, sevgili eniştem Durmuş TULGAR, teyzem Güler TULGAR, canım arkadaşlarım Eda TAT ve Sevilay ÜNALDI’ya; şu an hayatta olmasalarda çekirdekten itibaren bana engin tecrübeleriyle hep yol göstermiş olan, başarıyı ve yılmadan istikrarla çalışmayı bana öğreten çok sevgili dedem Şükrü BİNGÖL’e, benim çalışmalarımı her daim destekleyen babaannem Emine BİNGÖL ve anneannem Memnune KÜRKÇÜ’ye sonsuz teşekkür ve sevgiyle...

Kübra Tuğçe BİNGÖL, Erzincan, 2024

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecinin yürütülmesinde ve tezin düzenlenmesinde tez jürimde yer alan başta Prof. Dr. Ahmet Ragıp ÖZPOLAT, Prof. Dr. Vedat KARADENİZ, Dr. Öğretim Üyesi Alparslan AY olmak üzere fikir alışverişinde bulunduğum, bilgi ve birikiminden yararlandığım tüm hocalarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

Kübra Tuğçe BİNGÖL

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRETİMİN KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE GELİŞİMİNE ETKİSİ

Kübra Tuğçe BİNGÖL

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Doktora Tezi, Ocak 2024

Danışman: Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı “Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimine etkisi”nin belirlenmesidir. Araştırma eylem araştırması (özgürleştirici/iyileştirici/eleştirel eylem araştırması) olarak planlanmıştır. Çeşitli ön görüşme ve son görüşme yarı yapılandırılmış görüşme formları, video kayıtları, günlükler ve öğretmen gözlem formları toplanmış, içerik analizi ile analiz edilmiştir. 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programına dahil edilmiş olan Sekiz Anahtar Yetkinlikten sekizincisi “Kültürel Farkındalık ve İfade” gelişimi kapsamında “kültürel kimlik”, “kültürel empati”, “kültürelarası yeterlilik”, “sanatsal kendini ifade etme”, “kültürelarası duyarlılık” ve “kültürel miras” boyutlarına odaklanılmıştır. Araştırma sonucuna göre hem uygulama üzerine hem de ileride yapılabilecek çalışmalara yönelik Sosyal Bilgiler dersi kitabında ki etkinliklerin kültür ile bağlantılı olacak şekilde geliştirilmesi, Sosyal Bilgiler ders kitabında Türk kültür mirası, gelenek, görenekler, adetler vb. konular ile ilgili özel bölümlerin eklenebilmesi, diğer dünya ülkelerini tanıtabilecek çokkültürlü hayat ile bağlantılı konular Sosyal Bilgiler ders içerik, kapsam ve kazanımlarına dahil edilebilmesi, Sosyal Bilgiler kazanımlarının kültürel kavram, durum ve olaylarla verilebileceğine dair yeni bir model geliştirilebilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yetkinlik, Kültürel farkındalık, Kültürel kimlik, Sanatsal kendini ifade etme.

**THE EFFECT OF ACTIVITY-BASED INSTRUCTION ON CULTURAL
AWARENESS AND EXPRESSION DEVELOPMENT OF SOCIAL SCIENCES
CLASS**

Kübra Tuğçe BİNGÖL

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Phd Dissertation, January 2024

Supervisor: Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ

ABSTRACT

The aim of this study is to determine "The Effect of Activity-Based Teaching on Cultural Awareness and Expression Skills of Social Studies Class". The research was structured as an action research (emancipatory/improvement/critical action research). Various pre-interview and post-interview semi-structured interview forms, video recordings, diaries and teacher observation forms were collected and analysed by content analysis. In the 2017 Social Studies Curriculum, the eighth of the eight Key Competencies "Cultural Awareness and Expression" focused on the dimensions of "cultural identity", "cultural empathy", "intercultural competence", "artistic self-expression", "intercultural sensitivity" and "cultural heritage". Based on the research findings, it is recommended that the Social Studies textbook's activities should be linked to culture. Additional sections focusing on Turkish cultural heritage, traditions, customs, etc. need to be integrated into the textbook. Moreover, it is suggested that the content and scope of the Social Studies course should encompass topics on multicultural life to introduce other countries worldwide. A new model must also be devised to relate Social Studies achievement with cultural concepts, situations, and events.

Keywords: Social Studies, Competence, Cultural Awareness, Cultural Identity, and Artistic Self-Expression.

İÇİNDEKİLER

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRETİMİN KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE GELİŞİMİNE ETKİSİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖN SÖZ	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
RESİMLER LİSTESİ	xix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kültür	7
1.2. Kültürün Temel Öğeleri	12
1.3. Kültür Türleri	13
1.3.1. Kitle Kültürü-Popüler Kültür	13
1.3.2. Ulusal Kültür- Egemen Kültür- Alt Kültür	13
1.3.3. Maddi Kültür- Manevi Kültür	14
1.3.4. Üçlü Ayrım.....	14
1.4. Kültürel Kimlik	15

1.5. Kültürel Empati	17
1.6. Kültürlerarası Yeterlilik	18
1.7. Kültürlerarası Duyarlılık	20
1.8. Kültürel Miras	21
1.9. Sanatsal Kendini İfade Etme	22
1.10. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Kültür	24
1.10.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Kimlik	28
1.10.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Empati	31
1.10.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürlerarası Yeterlilik	32
1.10.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürlerarası Duyarlılık	34
1.10.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Miras	36
1.10.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültür ve Kültürel Miras	37
1.10.5.2. Dünya ve Türkiye’de Kültürel Mirası Koruma Çalışmaları.	39
1.10.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sanatsal Kendini İfade Etme	40
1.11. Etkinlik Temelli Öğretim	43
1.12. İlgili Çalışmalar.....	45

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli	50
2.1.1. Birinci Aşama: Değişimi Seçme	51
2.1.2. İkinci Aşama: Değişimi Planlama.....	52
2.1.3. Üçüncü Aşama: Değişimi Yaratma.....	59
2.1.3.1 Geçerlilik Komitesi.....	60
2.1.3.2. Veri Toplama Aracı	61

2.1.4. Dördüncü Aşama: Sonucu Paylaşma	65
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

3.1. Ön Görüşme Soruları ile İlgili Bulgular.....	70
3.2. Son Görüşme Soruları ile İlgili Bulgular	87
3.2.1. Birinci Alt Problemle İlgili Bulgular	87
3.2.1.1. Kültürel Kimlik.....	87
3.2.1.2. Kültürel Kimlik Tematik Analiz.....	91
3.2.2. İkinci Alt Problemle İlgili Bulgular	112
3.2.2.1. Kültürel Empati.....	112
3.2.2.2. Kültürel Empati Tematik Analiz.....	117
3.2.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular	138
3.2.3.1. Kültürelarası Yeterlilik	138
3.2.3.2. Kültürelarası Yeterlilik Tematik Analizi	141
3.2.4. Dördüncü Alt Problemle İlgili Bulgular.....	158
3.2.4.1. Sanatsal Kendini İfade Etme.....	158
3.2.4.2. Sanatsal Kendini İfade Etme Tematik Analizi	162
3.2.5. Beşinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	171
3.2.5.1. Kültürlerarası Duyarlılık.....	171
3.2.5.2. Kültürlerarası Duyarlılık Tematik Analizi.....	175
3.2.6. Altıncı Alt Problemle İlgili Bulgular	185
3.2.6.1. Kültürel Miras.....	185
3.2.6.2. Kültürel Miras Tematik Analiz.....	190
3.3. Video Kayıtlarına İlişkin Bulgular.....	195

3.4. Yarı Yapılandırılmış Günlükler ve Günlük Öğrenci Görüşme Formu ile İlgili Bulgular.....	262
3.5. Sınıf Öğretmeni Gözlem Formu İle İlgili Bulgular.....	315
3.6. Tartışma.....	318
3.6.1. Ön Görüşme Sorularının Bulgularına İlişkin Tartışma	318
3.6.2. Son Görüşme Sorularının Bulgularına İlişkin Tartışma.....	320
3.6.2.1. Kültürel Kimlik Boyutuna Yönelik Tartışma	320
3.6.2.2. Kültürel Empati Boyutuna Yönelik Tartışma.....	323
3.6.2.3. Kültürlerarası Yeterlilik Boyutuna Yönelik Tartışma	325
3.6.2.4. Sanatsal Kendini İfade Etme Boyutuna Yönelik Tartışma	327
3.6.2.5. Kültürlerarası Duyarlılık Boyutuna Yönelik Tartışma	329
3.6.2.6. Kültürel Miras Boyutuna Yönelik Tartışma	331
3.6.3. Video Kayıtları, Yarı Yapılandırılmış Günlükler ve Günlük Öğrenci Formu ve Sınıf Öğretmeni Gözlem Formu ile İlgili Bulgulara İlişkin Tartışma.....	333
SONUÇ VE ÖNERİLER	336
KAYNAKÇA.....	340
ETİK KURUL ONAYI	349
EKLER	350
ÖZ GEÇMİŞ	365

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programından Seçilen Örnek Kazanımlar ...	53
Tablo 2.2: Eylem Çalışma Planı	54
Tablo 2.3: Etkinlik Planı 1. Dönem	56
Tablo 2.4: Etkinlik Planı 2. Dönem	57
Tablo 2.5: Etkinlik İçeriği 1. Dönem.....	58
Tablo 2.6: Etkinlik İçeriği 2. Dönem.....	59
Tablo 2.7: Ön Görüşme Soruları	63
Tablo 2.8: Son Görüşme Soruları	64
Tablo 2.9: Alt Boyutların Soru Bazlı Analizi.....	67
Tablo 2.10: Alt Boyutların Tematik Analizi.....	68
Tablo 2.11: Alt Boyutların Tematik Analizi.....	69
Tablo 3.1: Soyadı Kanunundan Önce İsim ve Lakap Kullanma ile İlgili Durumun İlgili Çekme Boyutu	87
Tablo 3.2: Türk Kültürünü Yansıtan Öğeler Boyutu.....	88
Tablo 3.3: Etkinliklerin Uygulama Sürecinde Sözlü ve Yazılı Ürün Boyutu	89
Tablo 3.4: Milli Mücadele Dönemi Kahramanlarını Tanıma Boyutu	90
Tablo 3.5: Türk Masal Kahramanlarını Tanıma Boyutu	91
Tablo 3.6: Irk/Etnik Köken Tematik Analiz.....	91
Tablo 3.7: Dil, Şive veya Aksan Tematik Analiz.....	92
Tablo 3.8: Din/İnanış Tematik Analiz	93
Tablo 3.9: Dini Ritüeller Tematik Analiz.....	94
Tablo 3.10: Önemli Günler/Kutlamalar Tematik Analiz.....	95
Tablo 3.11: Aile, Aile Geçmişi ve Dinamikleri Tematik Analizi.....	96
Tablo 3.12: Gelenekler Tematik Analiz	97

Tablo 3.13: Giyim/Kuşam Tematik Analizi	98
Tablo 3.14: Yeme/İçme Tematik Analiz	99
Tablo 3.15: Edebiyat Tematik Analizi.....	100
Tablo 3.16: Mimari Tematik Analiz	101
Tablo 3.17: Heykel, Anıt, Köprü, Antik Kent, Kültürel Yerler Tematik Analizi	102
Tablo 3.18: Görsel Sanatlar Tematik Analizi	102
Tablo 3.19: Folklor/Halk Dansları Tematik Analizi.....	105
Tablo 3.20: Tiyatro Tematik Analiz	105
Tablo 3.21: Müzik Tematik Analiz	106
Tablo 3.22: Müze Tematik Analizi.....	107
Tablo 3.23: Tarihi Şahsiyetler Tematik Analiz	108
Tablo 3.24: Kültürel Kurumlar Tematik Analiz	109
Tablo 3.25: Savaşlar ve Antlaşmalar, Belgeler Tematik Analizi	109
Tablo 3.26: Geleneksel Kimlikler Tematik Analiz.....	110
Tablo 3.27: Efsaneler Tematik Analiz.....	111
Tablo 3.28: Masallar, Hikâyeler Tematik Analizi	111
Tablo 3.29: Kronolojik Sıralama Etkinliğinde Eski ile Günümüz Karşılaştırılmasında Kültürel Olarak Değişim Boyutu.....	112
Tablo 3.30: Kültürel Değerlerin Değişim ve Gelişim Süreci Boyutu	114
Tablo 3.31: Geçmişten Günümüze Teknolojik Ürünlerin Kullanım Boyutu	115
Tablo 3.32: Kardeş Okul Etkinliğinde Mektuplaşılan Arkadaşlarınızın Kültürü ile İlgili Bilgi Öğrenme Boyutu	116
Tablo 3.33: Sosyo-Ekonomik Statü Tematik Analiz.....	117
Tablo 3.34: Farklı Kültürlere Hoşgörü Tematik Analizi	118
Tablo 3.35: Farklı Kültürlerin Farklılıkları ve Benzerliklerini Dikkate Alma Tematik Analizi	119

Tablo 3.36: Diğer Kültürlere Maruz Kalma Tematik Analiz	120
Tablo 3.37: Diğer Kültürlerin Değerini Öğrenmeyi Seçme Tematik Analiz	121
Tablo 3.38: Diğer Kültürlere Değer Verme Arzusu Tematik Analizi	123
Tablo 3.39: Çeşitli Kültürlerden İnsanlarla Kişisel, Profesyonel, Akademik veya Başka Herhangi Bir İlişkiye Sahip Olmak (Kültürel İlişki) Tematik Analizi.....	124
Tablo 3.40: Diğer Kültürler Hakkında Bilgi Edinmek Tematik Analizi	125
Tablo 3.41: İnsanlığın Paylaştığı Ortak Değerleri Tanımlamak, Bilmek Tematik Analizi	126
Tablo 3.42: Kendi Kültürlerinin Benzersiz ve Kendi İçinde Farklı Olduğunu Anlama Tematik Analizi	127
Tablo 3.43: Diğer Kültürlere Saygı Tematik Analizi	128
Tablo 3.44: Çok Kültürlü Rol Modellere Örnekler Vermek Tematik Analizi	129
Tablo 3.45: Farklı Kültürlerin Geleneklerinin Kendi Kültürlerine Dahil Edilmesi Tematik Analizi	130
Tablo 3.46: Farklı Kültürler veya Kendi Eski Kültürüyle Tanışmak İçin Gezi, Müze vs. Ziyaret Etmek Tematik Analizi	130
Tablo 3.47: Öğrencinin Ailesinin ve Sosyal Çevresinin Bağlamını Anlamak ve Kabul Etmek Tematik Analizi.....	131
Tablo 3.48: Öğrencilerin Kendi Kültürlerinden Eğitim Didaktiklerini/Yönelimlerini/ Pedagojilerini Dâhil Etmek Tematik Analizi	132
Tablo 3.49: Olası Ayrımcılık, Baskı ve Irkçılığa Karşı Hassas Olmak Tematik Analizi	133
Tablo 3.50: Diğer Kişinin Kültürel Geçmişinin Değerlerini, İnançlarını ve Davranış Kalıplarını Bilmek Tematik Analizi	133
Tablo 3.51: Kültürel Farkındalık Eksiği Tematik Analizi.....	134
Tablo 3.52: Bir Kültürü Diğeriyle Karşılaştırmak Tematik Analizi.....	135
Tablo 3.53: Kalıp Yargı Tematik Analizi.....	136

Tablo 3.54: Kültürel Duyarlılık Tematik Analizi	136
Tablo 3.55: Zamanı ve Kronolojiyi Algılama Tematik Analizi	137
Tablo 3.56: Hollanda ve Türkiye Arasındaki Kültürel Öğeler Boyutu	138
Tablo 3.57: Yerel Çocuk Oyunları Boyutu	139
Tablo 3.58: Geleneksel Müzik Dinleme ve Hoşa Gitme Boyutu	140
Tablo 3.59: Başka Kültürlere Saygı Tematik Analizi	141
Tablo 3.60: Diğerlerini Düşünme Tematik Analizi.....	142
Tablo 3.61: Ayrımcılık Karşıtlığı Tematik Analizi	142
Tablo 3.62: Kültürel Çeşitliliğe Saygı Duyma Tematik Analizi	143
Tablo 3.63: Kişisel Kimliklerin Farkında Olma Tematik Analizi.....	144
Tablo 3.64: Kültürler arası etkileşim kurma Tematik Analizi.....	145
Tablo 3.65: Kültürel Farklılıklara ve Farklı Değer Yargılarına Saygı Duyma Tematik Analizi	146
Tablo 3.66: Farklı Kültürlerle İletişimde Sorumluluk, Dikkat ve Özen Tematik Analizi	147
Tablo 3.67: Kültürel Arası Bir Ortamda Çalışabilme Tematik Analiz.....	148
Tablo 3.68: Kişiler Arası Nezaketle veya Kabaca Hareketler Tematik Analizi.....	148
Tablo 3.69: Kültür Varlıklarını Bilme veya Koruma Tematik Analiz	149
Tablo 3.70: Gözlemleme Tematik Analizi	150
Tablo 3.71: Yorumlama Tematik Analizi.....	151
Tablo 3.72: Topluluklarla İletişim Kurabilme Tematik Analizi.....	151
Tablo 3.73: Farklı Kültürel Geçmişlere Sahip İnsanlarla Anlamlı Etkileşimler Arama Tematik Analizi	152
Tablo 3.74: İletişim Teknolojilerini Kullanabilme Tematik Analizi.....	153
Tablo 3.75: Maddi, Manevi Estetik Değer Tematik Analizi	154
Tablo 3.76: Kültürel İç Görü Oluşması Tematik Analizi	155

Tablo 3.77: Kùltür ile İlgili Deneyimler Tematik Analizi.....	156
Tablo 3.78: Çıkarımda Bulunma Tematik Analizi	157
Tablo 3.79: Halı Dokumacılığı Süreci.....	158
Tablo 3.80: Kuş Evlerinin Yapımı	159
Tablo 3.81: Ebru, hat, mozaik sanat dalları	160
Tablo 3.82: Hat Sanatı ile İlgili İlgi Çeken Konular	161
Tablo 3.83: Estetik, Haz Tematik Analizi	162
Tablo 3.84: Özgünlük Tematik Analizi	164
Tablo 3.85: Geleneksel Sanatları Bilme Tematik Analizi	165
Tablo 3.86: Farklı Kùltürlerin Sanatlarını Bilme Tematik Analizi	166
Tablo 3.87: Farklı veya Kendi Kùltürlerin Sanatçılarını Bilme Tematik Analizi	167
Tablo 3.88: Farklı Kùltürlerin Sanat Aletlerini Bilme Tematik Analizi	168
Tablo 3.89: Sanatsal faaliyetler (sanat müzeleri, etkinlikler) Tematik Analizi.....	169
Tablo 3.90: Müzik Tematik Analizi	170
Tablo 3.91: Ulusal ve Uluslararası Sanal Müze Gezileri	171
Tablo 3.92: Kızılıay'ın Tarihimizdeki Yeri.....	172
Tablo 3.93: Dünya Ülkelerinden İlgi Çekenler	173
Tablo 3.94: 3D Müze ile Geziler	174
Tablo 3.95: Din Tematik Analizi.....	175
Tablo 3.96: Ulusal Köken Tematik Analizi.....	176
Tablo 3.97: Dil Tematik Analizi.....	176
Tablo 3.98: Sosyal-Ekonomik Durum Tematik Analizi.....	177
Tablo 3.99: Zihinsel/Fiziksel Zorluklar Tematik Analizi.....	178
Tablo 3.100: Adaptasyon Tematik Analizi.....	178
Tablo 3.101: Entegrasyon Tematik Analizi.....	179

Tablo 3.102: Çeşitliliğe Değer Verme Tematik Analizi.....	180
Tablo 3.103: Takdir Etme Tematik Analizi.....	181
Tablo 3.104: Kültürel Farklılıkları Anlama Tematik Analizi.....	182
Tablo 3.105: Zorluk ve Desteği Dengelemek Tematik Analizi.....	183
Tablo 3.106: Farklı Öğrenme Tarzlarına Uyum Tematik Analizi.....	183
Tablo 3.107: Kültüre Özgü Tercihlere Uyum Tematik Analizi	184
Tablo 3.108: Türk Kahvesinin Kültürümüzdeki Yeri.....	185
Tablo 3.109: İstanbul'un Kültürel Mekânlar	187
Tablo 3.110: Türk Kültürünü Yansıtan Öğeler	188
Tablo 3.111: Kültürel Miras Sergisi	189
Tablo 3.112: Kültürel Bilgi Tematik Analizi	190
Tablo 3.113: Toplumsal Yaşam Tematik Analiz.....	191
Tablo 3.114: Coğrafi Tematik Analiz.....	192
Tablo 3.115: Tarihi Tematik Analiz	192
Tablo 3.116: Beceri Tematik Analizi	194
Tablo 3.117: Değer Tematik Analizi	194

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1.1: Faaliyet Yapısı	44
Resim 3.1: Halı Dokuma Etkinliğinde Yapılan Bir Örnek	94
Resim 3.2: Türk Kahvesi Etkinliğinden Bir Kesit	95
Resim 3.3: Kırkyama Etkinliğinden	98
Resim 3.4: Türk Kahvesi Etkinliğinden.....	100
Resim 3.5: El Yapımı Yazma Eser Etkinliğinden	101
Resim 3.6: Ebru Etkinliğinden.....	103
Resim 3.7: Ebru Etkinliğinden.....	104
Resim 3.8: Ebru Etkinliğinden Öğrencilerin Yaptığı Eserler	104
Resim 3.9: Ebru Etkinliğinden Öğrencilerin Yaptığı Eserler	105
Resim 3.10: Kızılay Etkinliğinden.....	119
Resim 3.11: Birsen Ekim Özen ile Söyleşimizden Bir Kesiti	123
Resim 3.12: El-Cezire Etkinliğinden	129
Resim 3.13: Hat Sanatı Etkinliğinden.....	162
Resim 3.14: Hat Sanatı Etkinliğinden.....	163
Resim 3.15: Hava Durumu Etkinliğinden.....	229
Resim 3.16: Güneş Saati Etkinliğinden	241
Resim 3.17: Kırkyama Etkinliği	247
Resim 3.18: Marteniçkaya Etkinliği	259

GİRİŞ

Geçmişten günümüze, içinde yaşadığımız bu küresel çağda kültürün çeşitli kavramları karşımıza çıkmaktadır. Kültür çok boyutlu, geniş, kapsamlı ve çok disiplinli bir alan olarak aile yapısından, gelenek ve göreneklere, sanayiye ve teknolojik gelişmelere kadar bilgi birikimiyle ilerleyen bir yapı ortaya koymaktadır. Farklılıkların tanımlandığı pek çok unsur; ırk, dil, cinsiyet, engellilik gibi özellikler kadar kalıpların ne olduğu ne olmadığı hakkında da bilgi veren ve yaşama bakışımız hakkında yol haritası sunan değerler de toplumsal fikir birliğinin etkileyicileri olurlar. Bu fikir birliği çoğu yerde ulusların gidişatına yön verir. Anıtlar, sanat eserleri, tarihi/kültürel şahsiyetler, arkeolojik alanlar, müzik, görsel-işitsel eserler gelecek nesiller için mirastır.

Oluşum ve süreç içerisinde, toplumlar arasında ayırt edilebilen farklı kültür özelliklerinin, birey açısından nasıl davranması gerektiği hususunda da fikir verici olan bir dizi sosyal davranış kuralları söz konusu olur. İnsan gruplarını birbirinden ayıran özellikler toplumsal değerleri, duyarlılıkları, kültürle zenginleşmiş varlıkları, potansiyel zenginlikleri eşsiz ve benzersiz bir şekilde geliştirebilir. Tek bir kültüre ya da sadece kendi kültürümüze odaklanmak kültürel farklılıkların anlaşılmasını sağlamayabilir. Kültürün görünür özelliklerini bilmek ya da tanımak da kültürlerarası anlayışın gücünü etkiler. Nitekim kültür, gelişim için süreklilik sahasında olmak ve diğer kültürlerle iletişim kurmak zorundadır. Bu da ancak kültürel farkındalığı güçlü olan bireylerle mümkün olabilir.

21. yüzyıla yönelik evrensel bir beceri seti oluşturulmaya çalışılırken; bu beceri setinin alt boyutlarında yer alan sosyal ve kültürlerarası beceriler öne çıkmaktadır. Kültür kelimesinin geçmişten günümüze geçirdiği süreç düşünüldüğünde maddi ve manevi anlamda bir bütün olarak geniş bir çerçeveyi içerdiği görülmektedir. Kültür tanımlarına dikkat edildiğinde ise insan üretimi ve yaşamsal unsurların öne çıktığı fark edilmektedir (Tay ve Baş, 2015, ss. 66-67).

Kültürel farklılıkların yönetilmesinde kullanılan en önemli stratejilerden biri kültürel zekâdır. Yeni bir kültürle karşılaşan bireyin kültürel zekâsı ne kadar yüksekse o ortamda etkin ve başarılı görülmektedir. Kültürel ortam çoğu zaman kültürel zekâ için önemli bir etkidir. Kültürlerarası duyarlılık birbirinden farklı kültürlerin

benimsenmesini, başka kùltùrlere pozitif duygular oluşmasını, farklılıkların önyargısız, etnomerkeziyetçilikten ayrı düşünùlmesini sağlamaktadır (Mercan, 2016a, s.2.).

Sosyal Bilgiler dersinde aktif olma, etkinliklere katılma, soru sorma, problemlere çözüm üretme, sorumluluklarını yerine getirme, iş birliği yapma, grup çalışmasına katılma gibi farklı özelliklere sahip nitelikli bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca son yıllarda yaşanan gelişmeler öğretim programlarını ve ders kitaplarının içeriklerini de etkilemektedir. Bu nedenle okulda öğretilen bilgi, beceri, değer ve tutumların ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır (Yalçın, 2022, s. 75).

Öğrenme planlaması, yönlendirmesi ve değerlendirmesi yapılırken bu konuya liderlik yapan uzmanlar da öğretmenlerdir. Çünkü onlar neyi öğreteceklerini, hangi materyali kullanacaklarını ve bir dersi öğretmek için en iyi yaklaşımın ne olduğuna karar vermektedirler. Böylece amaçlanan öğrenmeyi gerçekleştirmek hedeflenir (Mainit ve De Leon, 2022, s.42).

Hedefe ulaşabilmek içinde kullanabilecek olan etkinlik temelli öğrenme, eğitim-öğretim sürecinde kullanılan ve çeşitli özçekimlere dayanan bir öğrenme türüdür. Bu öğrenme tarzı, öğrencilerin konuyu daha iyi öğrenmelerine yardımcı olur (Başerer, 2020, s.122). Kaur ve Kaur (2022) yaptıkları çalışmalarında etkinlik temelli öğretimin öğrencilerde merakı tekrar canlandırdığı, edinim sürecini harekete geçirdiği, monoton sınıf öğretimini enerjik öğretimle değiştirerek öğrenme ve öğretme sürecinde etkililik sağladığına vurgu yapmıştır (s. 213).

Problem Durumu

Eğitim ortamında öğrencilere kazandırılmak istenen davranışların öğrenme yaşantıları üzerinde etkisi büyüktür. Bu nedenle öğrencilere kazandırılmak istenen davranışların esnek bir sınıf ortamında etkili bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Demirel, 2021, s. 151). Sürekli değişim ve dönüşümün ivme kazandığı bu yüzyılda veriyi yapılandırma imkânı bulabilen, yaratıcı, özgüvenli, ufku geniş vb. özelliklere sahip sosyal ilişkiler kurmada zorlanmayan bireylere ihtiyaç duyulmaktadır (Öğretim Özçelik ve Eke, 2019, s.142). Öğrencilerin öğrenme ortamlarında daha zengin içeriklerle daha etkin rol alan ve aldıkları rol gereği öğrendiklerini yaşamda uygulama imkânı bulan bireyler olarak yetiştirilmesi ÷lke eğitim politikalarında yer almıştır.

Farklı kültürleri tanımaya başlamadan önce birey kendi kültürünü tanımalı ve geleceğe taşınmalıdır. Bu bağlamda kültürel mirasına karşı da duyarlı olmalı ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin rol almalıdır. Halaç, Bayır ve Köse'ye (2021) göre kültürü oluşturan somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarını bilmek, çözümlemeye çalışmak ve değer vermek kültürel mirasa duyarlılık olarak tanımlanmaktadır. Kültürel mirasın ise geleceğe aktarılmasında önemli faktörlerdendir (s. 200). Küçük (2011) kültürlerarası öğrenme gerçekleştirildiğinde değerler, inançlar, edebiyat, yazı, din konularının önemine değinirken farklı kültür ve kimliklere hoşgörülü olunması gerektiğine vurgu yapar. Diğer kültürlerle empatinin, kültürel arası duyarlılığın ve yeterliliğin kültürü öğrenmede kaçınılmaz bir nokta olduğunu da ayrıca ifade eder (ss.239-240).

Özellikle bu konu ile ilgili 21. yüzyıl içerisinde yer alan kültürel farkındalık dikkat çeken yetkinliktir. Bu yetkinliğin öğrenciler üzerinde ne kadar bir farkındalık oluşturabileceği belirlenmelidir. Çünkü bireyin kültürel farklılıkların olduğu bir ortamda başarılı olmasına etki edebilecek faktörler olabilmektedir. Bu faktörlerden biri kendi kültürünü tanımaya başlamak olabilir.

21. yüzyılda bireyden beklenen beceriler arasında kültürlerarası beceriler önemli yer edinmektedir. Özellikle yapılandırmacı yaklaşım ile derste öğrencinin aktif olduğu, öğretmenin öğrenciye rehber olması gerektiği ve öğrenme ortamını da buna göre oluşturması rolü düşünüldüğünde öğretim ortamı içinde kültürlerarası becerilerin kazandırılması ihtiyacı dikkat çekmektedir. Öğretir Özçelik ve Eke' ye (2019, ss. 158) göre kültürlerarası beceriler bireylerin hemen her ortamda gösterebileceği beceriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin sahip olması istenilen bu becerilerin öğrenme ortamında etkinlikler yoluyla kazandırılması bir seçenek olarak ortaya çıkmaktadır. Bu da geleneksel sınıf ortamından bilgiyi yapılandıran bir öğrenme ortamına geçiş noktasına hareket eder.

Küresel çağda farklı kültüre sahip bireylerle bir arada ve etkileşimde olmak çok kültürlü eğitimin gündemde kalmasını sağlamaktadır. Tay ve Baş'a (2015) göre, gündemde olan çok kültürlü eğitim, öğrencilerin sosyal ve kültürel farklılıkların bilincinde olması bağlamında da önemli bir değer taşımaktadır. Johnson, Rahn ve Bricke'e (2015) göre, etkinlikler, bireyler arası etkileşimi sağladığından özellikle de

kültürel farkındalık ve ifade becerilerini geliştirmek amacıyla müfredatta belirlenen kazanımların aktarılmasında kullanılabilir. Başer (2020,s.122) etkinliklerle öğrenmeyi, bir konuyu öğrenmek için verilen bilginin teorik yapısından ziyade pratik uygulamalarla öğrenme sürecinin çok daha kolay olduğunu ifade etmekte ve bir öğrenme yöntemi olarak açıklamaktadır. Etkinliklerle öğrenme, pratik uygulamalar içerdiğinden dolayı bir öğretim programının öğrenme amaçlarının kazandırılmasında büyük bir önem taşıdığı ifade edilmektedir.

Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimine etkisi nedir?

Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi ışığında ele alınan alt problemler şu şekildedir:

1. Etkinlik Temelli Öğretimin (ETÖ) ilkökul öğrencilerinin kültürel kimlik gelişimine katkıları nelerdir?
2. Etkinlik Temelli Öğretimin (ETÖ) ilkökul öğrencilerinin kültürel empati gelişimine katkıları nelerdir?
3. Etkinlik Temelli Öğretimin (ETÖ) ilkökul öğrencilerinin kültürlerarası yeterliliğine katkıları nelerdir?
4. Etkinlik Temelli Öğretimin (ETÖ) ilkökul öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılığına katkıları nelerdir?
5. Etkinlik Temelli Öğretimin (ETÖ) ilkökul öğrencilerinin kültürel mirasa duyarlılığına katkıları nelerdir?
6. Etkinlik Temelli Öğretimin (ETÖ) ilkökul öğrencilerinin sanatsal kendini ifade etme gelişimine katkıları nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişiminin incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemi içerisinde öğretme ve öğrenme bir biriyle çok ilgili iki dinamiktir. Bu dinamikleri eğitim içerisinde doğru şekilde kullanarak öğrencileri doğru bilgiyle

donatmak ve güçlendirmek amaçlanır. Bu verilen doğru bilgi aynı zamanda o bireyin iyi bir vatandaş olarak istihdam edilmesi ve toplum üzerinde olumlu bir etki yaratması için gerekli yeterlilik ve becerilerinin edilmesine yönelik çalışmaları da içermektedir (Anver, 2019, s.154).

Sınıflarda eğitimin büyük bir kısmı genellikle geleneksel yöntemle verilmektedir. Geleneksel bir sınıfta, öğrencilerin çoğunluğu bilgiyi düşünce, değerlendirme ve araştırma yoluyla etkili bir şekilde ele alma becerisine sahip değildir. Bu kısıtlı entelektüel yetenek nedeniyle öğrenciler öğrenmeye olan ilgilerini kaybederler. Etkinlik temelli öğretim ise öğrencilerin etkinliklere dâhil edilmesi gerektiği fikrine odaklanan bir stratejidir. Etkinlik temelli öğretim, bir öğretmenin öğrencilerin kapsamlı bir şekilde ilgilendiği ve etkili öğrenme uygulamalarını gerçekleştirdiği, eylem yoluyla öğretme tekniğini vurgulamak için benimsenen bir yöntemdir (Noreen ve Rana, 2019, s.146).

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler dersinde kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişim incelenirken etkinlik temelli öğretimin önemi vurgulanmaktadır.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada kullanılan kaynakların yeterli sayıda olduğu ve araştırmaya katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış ön görüşme ve son görüşme formundaki sorulara, her ders sonunda tuttukları yarı yapılandırılmış Ek 1 ve Ek 2 formlarına samimi cevaplar verdiği, sınıf öğretmeninin ders gözlem formunu tarafsız olarak doldurduğu, video kayıtlarının tarafsız bir şekilde transkript edildiği varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın tek bir ilkokulda ve tek bir sınıfla gerçekleştirilmesi, başka okullarda okuyan öğrencilerin verileriyle karşılaştırmanın yapılamaması ve araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılına ilişkin veriler ile sınırlıdır. Araştırmanın örneklemini Erzincan İli Demirkent Toki İlkokulu, 4-C sınıfında öğrenim görmekte olan 12 kız, 12 erkek toplam 24 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır.

Tanımlar

Kültür: “Kültür, bir toplumda geçerli olan ve gelenek halinde devam eden her türlü dil, duygu, düşünce, inanç, sanat ve yaşayış öğelerinin tümüdür” (Turan, 2017, s.17).

Kültürel Miras: “Geçmiş dönemlere ışık tutan ve geçmişin zenginliğini günümüze taşıyan önemli bir miras kaynağıdır.” (Polat, 2019, s.357).

Kültürel Miras Eğitimi: “Kültürün hem somut hem de soyut olan yukarıda bahsettiğimiz öğelerini ana öğrenme aracı olarak kullanarak tarih ve kültür hakkında öğretme ve öğrenme yaklaşımı olarak tanımlayabiliriz.” (Çulha Özbaş, 2014, s.745).

Sosyal Bilgiler: “Etkin ve üretken bireyler yetiştirmek, öğrencilerin insani ilişkilerini ve vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla sosyal bilimleri kaynaştıran bir ilköğretim dersidir.” (MEB, 2005).

Kültürel Farkındalık ve İfade: “Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.” (MEB, 2018).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Yetkinlikleri: Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir (MEB, 2018).

Etkinlik Temelli Öğretim: Davranışla doğal ve anlamlı bir ilişki içinde olan davranış öncesi ve sonrası uyarıların kullanıldığı, çocuğa doğal ortamda öğrenme fırsatları sunan, çocuğun ilgilerinden yola çıkılarak belirlenen işlevsel ve genellenebilen amaçların günlük rutinler ve planlanmış oyun etkinliklerinin içerisine gömülerek öğretildiği bir öğretim düzenlemesidir (Joann, Rahn&Bricker, 2015, s.178).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kültür

Kültür, Türk Dil Kurumu sözlüğünde (Yeni Türkçe Lügat, 2015, s. 414) “tedip, te’eddüp; tehzip, tehezzüp, terbiye, hars” olarak ifade edilmiştir. Latince kökenli bir sözcüktür. Fransızcadan Almancaya “cultur”, daha sonraları ise “kultur” olarak geçerek Avrupa dillerine dağılmıştır (Turan, 2017, s. 15). Hukuki ve Sosyal Terimler Sözlüğünde: “Gelenek halindeki her türlü yaşayış, fikir ve sanat varlıklarının topu; muhakeme, zevk ve eleştirme melekelerini geliştirmiş olma hali ve medeniyetin herhangi bir millete aldığı özel şekle verilen isim” olarak yer almıştır (Altay & Keskin, 1969, s.196).

Kültürün sözlük anlamı dışında farklı disiplin alanlarında ve farklı alan uzmanları tarafından farklı tanımları da yapılmaktadır. Thompsaon’a (2013), göre “Kültürel araştırmaların sosyal bilimler için taşıdığı anlam çok derindir. Kültürel görüngülerin araştırılması sosyal bilimler için merkezi bir öneme sahiptir” (s. 147). Sosyolojik açıdan kültür, toplumun eğitim, sanat, teknoloji, hukuk, siyaset, mimari, müzik, dans, tiyatro, yazın gibi alanlarında maddi ve manevi olmayan birikimlerini kapsamaktadır. Bunun yanında kültürü açıklarken insanların konuşma, düşünme, dinlenme ve yaratma yeteneklerini geliştiren toplumsal kuramların bütünü olarak da ifade edilmektedir (Ergur, 2012, s. 11).

Kültür, antropoloji sahasında da farklı anlamlara bürünmüştür. Temelde toplulukların ve bireylerin öğrendikleri ve eylemlerin niteliği ile ilişkilendirilir (Ergur, 2012, s.5). Franz Boas’a göre kültür, “Bir topluluğun toplumsal davranışlarının bütün ifadelerini, bireylerin içinde yaşadıkları grubun alışkanlıklarından etkilenen tepkilerini ve bu alışkanlıkların belirlediği insan etkinliklerini” (Ergur, 2012, s. 5) kapsar. Başka bir

tanımda ise kültür, “öğrenilmiş, saklanmış ve öğretilen; eğitimle yeni kuşaklara aşılanan bir muhtevadır” (Güvenç, 2018, s. 129).

Kültüre yönelik çalışmaları ile bilinen Sir Edward Burnett Tylor kültürü “Bilgi, inanç, sanat, değerler, yasalar, örf ve gelenekler ve toplumun bir üyesi olarak insanoğlu tarafından elde edilen bütün ehliyetler ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütün” olarak tanımlamıştır (Tylor, 2016, s. 1). Güvenç (2018), Tylor’un kültür tanımını “Kültür tanımında kullandığı karmaşık bütün yüklemi ve belirgin sıfatı, felsefi antropolojiyi olduğu kadar, kuramsal ve uygulamalı antropolojiyi de denence kurma ve yöntembilim açılarından bir bütüncülük sorunu ile karşı karşıya bırakmaktadır.” ifadesiyle eleştirmektedir (s. 17).

Kültürün görünenden çok daha kapsamlı ve derin bir anlama sahip olduğunu ifade eden Haviland, Prins, Walrath, McBride (2008) kültürü toplumun sahip olduğu ortak kabul görmüş görüşler, değerler ve algılar olarak tanımlamaktadır (s. 103). Topçu’ya (2018) göre kültür, “Toplumun fertlerinin olaylara duyuşsal ve davranışsal tepkileriyle zaman içinde ortak bir geçmişi tecrübe ederek oluşturdukları değer hükümleridir.” (s. 20). Toplumsal açıdan değer hükümleri çeşitli sosyal bilim alanlarında yoğrularak, yorumlanarak, zenginleşerek, değişerek, aktarılacak ve korunarak kolektif bir ürün haline gelmiş ve geleceğe taşınmıştır (Kaplan, 2018, s. 75). Diğer yandan kültür, uygarlık sürecinde manevi açıdan geçirdiği farklılaşma ve gelişime atıfta bulunan ve geleneksel kullanımı kültürün klasik kavranışı olarak tarif edilen bir kavramdır. 19. yy sonlarında antropoloji disiplininin ortaya çıkmasıyla beraber klasik kavrayış yerini kültürün çeşitli antropolojik kavrayışlarına bırakmıştır. Bunlar betimsel ve sembolik kavrayışlardır. Kültürün betimsel kavrayışı, belirli bir toplum veya tarihsel döneme has çeşitli değerler, inançlar, adetler, görenekler ve alışkanlıklara atıfta bulunmaktadır. Sembolik kavrayış ise odak noktasına sembolizmi koyarak kültürel görüngülerin sembolik görüngüler olduğuna ve kültür araştırması esasen sembollerin ve sembolik eylemin yorumlanmasıyla ilgili olduğuna vurgu yapmaktadır (Thompson, 2013, s. 148).

Vygotsky’nin sosyo-kültürel kuramında konuşma dilinin bilişsel gelişim ile birlikte gelişmesinde önemli yere sahip olan toplum ve kültür kavramlarına dikkat çekerek (Kapanadze Ünveren, 2019, s.182). Birey aşına olduğu kültür veya toplumdan farklı bir yere dahil olduğunda konuşma dilinden başlayarak o çevre ile ilgili her türlü duruma bir

anda entegre olması beklenemeyebilir. Ama o kültürün dilinin özelliklerine aşına olunması bireyin o kültüre alışmasını kolaylaştırabilen bir etmen olabilir. Böylece o kültür ile ilgili bilgi edinilme süreçleri hızlanabilir.

Vygotsky'nin sosyo-kültürel kuramında bilgi edinimini öğrenci ile sosyal çevresi arasında karşılıklı bir etkileşim olarak görmek çok önemli olduğu görülür. Teori, çocukların yakın sosyal çevrelerinden daha büyük bir bağlamın parçası olmalarına ve çocukların kendileri ile sosyal çevreleri arasında meydana gelen alışverişlerden öğrenmelerine dayanmaktadır. Çünkü bir çocuğun kültür ve tarih gelişimi öğrenmeyi benzersiz bir şekilde şekillendirir (Macy, 2007, s. 566).

Kültürün çeşitli toplumlar arasındaki konumuna, insan, düşünce ve eylem yasaları çalışmalarına elverişli bir disiplin olduğu görülmektedir. Bir yandan da medeniyete büyük çapta hâkim olan tek biçimlilik, büyük ölçüde tek biçimli nedenlerin tek tip eylemine bağlanabilmektedir. Öte yandan çeşitli katmanlar, değişimin ve gelişimin her biri yaşanmış tarihin akıbeti olarak tanımlanabilecek aşamaları olarak kabul edilerek, gelecekteki tarihi şekillendirmede uygun bir rol üstleneceklerdir (Tylor, 2016, s. 1).

Tarihsel süreç dikkate alındığında, kültürün konumu ve bu konumun merkezinde yer alan toplumlar ile ilgili konularda yapılan açıklamalar ekonomi merkezlidir. Toplumun başlangıçtan şu an ki yerleşik yaşamın ortaya çıkışına ve dolayısıyla toplumu “tarım toplumu” adlandırmasına dönüştüren süreci sanayi devrimi takip etmiş, devrim de toplumu “sanayi toplumuna” dönüştürmüştür. Sanayiden teknolojiye geçişle birlikte ise “bilgi toplumu” kavramı ortaya çıkmıştır. Bu sosyal değişim nitelik, davranış, değer ve sistemler boyutlarında değişiklik arz etmektedir (Öğretir Özçelik & Eke, 2019, s. 137). Sosyal ve ekonomik değişim ve dönüşüm uluslararası alanda da doğrudan ya da dolaylı olarak kültürü etkilemiştir. Kültür bu bileşenlerin devamını sağlayabilmek için çeşitli araçlar ortaya koymuş ve bu araçlar kültürün kendisine yüklenen anlam ve değer itibarıyla farklılıklarla sonuçlanmıştır (Köseoğlu, 1997, s. 23).

Kültürler arasındaki farklılıkların tespit edilmesi, kıyaslama şansı sağlamaktadır. Örneğin ABD bireysel kültüre sahiptir, tıpkı Birleşik Krallık ve birçok Avrupa ülkesi gibi. Bireysel kültür, olayların bireyleri veya bireysel eylemlerin diğer bireyleri nasıl etkilediği üzerine odaklanma eğilimindedir. Bireysel kültürde bireysel başarılarla ve toplumdan soyutlanmaya devasa bir vurgu yapılmaktadır. Birçok Asya toplumu

toplumsal kültür yapısına sahiptir. Bu toplumlarda vurgu ise daha çok aile, toplum ve bireylerin topluma karşı sorumlulukları üzerine yapılmaktadır (Kehoe, 2011, s. 9).

Kültür sosyolojisinde ise kültür, bir sosyal olgu olarak ele alındığından dolayı sosyal yapının bir bileşeni olarak ifade edilmektedir (Köktürk, 2007, s. 23). Kültürün işlevselliği ve ortak bağı oluşturma gücü düşünüldüğünde kuşakların birbirini anlaması ve sosyal düzenin devamı dikkat çekmektedir. Bu yönüyle toplumsallaşma, iletişim ve değer faktörleri ön plana çıkmaktadır. Bu faktörler standart değerlere erişimi kolaylaştırarak değerlerin anlaşılmasını, sözel olarak ifade edilmesiyle de ortak payda da buluşabilmeyi mümkün hale getirmektedir (Kehoe, 2011, s. 9).

Sosyal yapı adıyla kastettiğimiz kültürün Taylor'a (2016) göre ortak özellikleri şunlardır:

- *Kültür öğrenilir:* Kültür, toplumun üyelerinin yaşamları boyunca öğrendikleri ve kuşaktan kuşağa aktardıkları tutum, davranış ve alışkanlıklardır. Eğitim ve kuşaklar arası aktarım bilinçli ve sürekli bir çabayla gerçekleşir.
- *Kültür tarihidir ve süreklidir:* Kültürün oluşumunda, toplumun tarihsel geçmişi, başarılar, yenilgiler, göçler, büyük doğal afetler önemli rol oynar. Bu yüzden bir toplumun tarihini bilmeden kültürünü anlamak kolay değildir.
- *Kültür toplumsaldır:* Kültür bir toplumsal öğretiler sistemidir. Bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan alışkanlıklar, inançlar, değerler, tutumlar ve kabul edilen davranışlar kültürü oluşturur.
- *Kültür, ideal ya da idealleştirilmiş kurallar bütünüdür:* Kültür, toplum üyelerinin ortak çıkarlar için en uygun ve en iyi buldukları kuralların ve koşulların bütünüdür ifade eder.
- *Kültür, ihtiyaçları karşılayıcı ve doyum sağlayıcıdır:* Kültür, bir toplumun üyelerinin bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılama ve tatmin duygusu yaratma işlevine sahiptir. İnsanlar, ihtiyaçlarını karşılamayan ve doyum sağlamayan bir kültürle yaşamak isteyebilirler.
- *Kültür değişir:* İlkel toplumlardan modern toplumlara kadar birbiriyle alakalı tüm araştırmalar birikimli olarak kendi konu alanlarıyla gelişerek günümüze ulaşmıştır. Arkeolojik kazılar bile kültür ile ilgili bireylere rehberlik etmektedir. Örneğin yontulmamış taştan meydana gelen savaş baltalarını veya çakıl ağırlıklı

akarsu yatağında bulunan mamut kemiklerinin kazıları ile ilkel türün bir parçası ortaya çıktığında geçmiş ile gelecek arasında değişiklikler gözlemlenebilir ve basit ama gösterişli, çekingen ama amaçlı ve sanatsal değerde düşük fakat en üst gelişim seviyelerine yükselişe olanak sağlayan bir özelliğe sahip olduğu görülebilir (ss. 443-444).

Kültürün özelliklerinin özüne inildiğinde, insanın doğayla uyumu neticesinde bir dönüşümün olduğu dikkat çekmektedir. Bu süreç çok boyutlu, maddi ve manevi unsurları kapsamaktadır (Ergur, 2012, s. 6).

Alanyazında kültüre ilişkin özellikler ise şu şekilde ifade edilmektedir:

- *Kültür bütünleştiricidir*: Belli bir kültürün bileşenleri, uyumlu ve dengeli bir bütünsel sistem oluşturma eğilimindedir. (Barutçugil, 2011, s. 21).
- *Kültür paylaşılr*: Ortak inançlar, değerler, hafızalar ve beklentiler insanları aynı kültüre sahip olacak şekilde büyütür. İki farklı kültürün karşılaşmasıyla başlayan ve bir uyum süreci ile sonuçlanan kültürlenme buna örnek teşkil etmektedir. Çünkü kültürlenme, insanları ortak bir payda da birleştirir (Haviland, Prins, Walrath ve Mcbride, 2018, ss. 115-116) .
- *Kültür bir soyutlamadır*: Kültür kavramını oluşturan kurumlar ve ilişkiler, yapılar ve değişkenler, tıpkı coğrafya haritasındaki yerler ve isimler gibi, gerçekten var olan şeylerin ifadeye dökülmüş hali ya da kültürü kendine has bir şekilde anlayıp yorumlama ve kelimelere dönüştürme şeklidir (Güvenç, 1993, ss. 130-135).
- *Kültür simgelere dayalıdır*: Sembolik ve simgelerle düşünme, kültürel öğrenme söz konusu olduğunda insanlar için eşsiz ve hayati öneme sahiptir. Çünkü sembol sözlü veya sözsüz, belirli bir dil ve kültürde, farklı anlamlara gelebilen bir şeylerdir (Haviland, Prins, Walrath ve Mcbride, 2018, ss. 115-116).

1.2. Kültürün Temel  geleri

Kültür, farklı ve çok yönlü bir olgu olarak kar ıımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle kültürün hangi ögelerinin bir araya gelerek kendisini olu turdu una dair tam bir fikir birliği bulunmamaktadır. Belirli bir yasaya ve kurala ba lanamadı ından dolayı da bu konu ile ilgili fikir ayrılıklarının doğal karşılanması gerekmektedir (Turan, 2017, s. 54).

Kültürü oluşturan birçok değişken dikkate alındığında S zer’e (2006) göre kültür kesin bir kavramı içerisinde bulundurmamakla birlikte kültürü oluşturan birçok boyut temel alındığında, soyut ve kavramsal bir model olarak kar ıımıza çıkmaktadır. Ayrıca bu modelde kültürü oluşturan kavramlar üzerinde  o unlu un hemfikir olduğu bir listeden söz edilmektedir. Çünkü kültürün  er evesi geniş bir alanı kapsamaktadır. Kültürü besleyen kavramların çok boyutlu yapısından dolayı da bu listenin uzun olması kaçınılmaz olmaktadır (s. 7).

Kültürü oluşturan kavramların çokluğu içerisinde yer alan değişkenleri de etkilemektedir. Kültürü oluşturan bu değişkenler dikkate alındığında, kültürün temel  geleri Güvenç’e (1993) göre “ nsanlar (birey-kişi), din-devlet yönetimi, üretim tüketim, yerleşme yerleri, sanat, bilgi ve eğitim, sağlık ve hastalık, aile, soy ve akrabalık, kaynaklar (töreler), dil.” olarak sıralanmaktadır (s. 137).

Kültürü bir araya getiren bu temel ögeler ya adı ımız toplumsal hayat içerisinde bir ulusun kuşaktan ku a a aktardığı maddi ve manevi kültür ürünlerini kapsamaktadır. Kültürü bu geniş çerçevede ele aldığımızda bir ulusun kendi dili, duygu ve düşüncelerini ifade etme biçimi, gelenek, görenek, örf ve adetleri, kurumları, sosyal ve siyasi yapıları, müzikleri ve dansları buna örnek teşkil ettiğinden; kültür bize bu açıdan milli karakter ta ıdı ını göstermektedir (Yazıcıoğlu, 2014, ss. 12-13).

Kültür ile dil arasındaki ilişkiyi incelediğimizde, dilin özellikle kültür üzerinde etkili olduğunu ifade etmek mümkündür. Tseng ve Streltzer’e (2008) göre dil, kültürün aktarıldığı ve ifade edildiği araçlardan biridir. Bir kişi, dil aracılığıyla yalnızca semantik anlamları değil, aynı zamanda farklı kültürel sistemler arasında çok farklı olabilen temel kavramları, değerleri ve tutumları iletmektedir. Bu nedenle, başka bir kişinin kültürünü kendi dilinden anlamak, özellikle de bu dil kişinin kendi dilinden çok farklı olduğunda, oldukça zor olabilmektedir.

Kültürün oluşmasında ve şekillenmesinde etken olan bir diğer öge de bireydir. Türk kültürü içindeki bilgiler, bireyin davranışlarını ve yaşantısını şekillendirir. Böylece yaşantısı içerisinde kazandığı kimlik bilinci ile diğer milletlerden ayrılır. Dolayısıyla kültür bireyin ortaya koyduğu maddi eserler dışında geleneklerini, adetlerini, ahlakını ve inançlarını kapsayan ortak bir zemin oluşturur (Yazıcıoğlu, 2014, ss. 12-13).

1.3. Kültür Türleri

Kültür kavramı içinde bulundurduğu ilişkilerin idrakine varmayı amaçlayan sosyal sistemin içerisinde olan toplumun ve bireyin davranışlarını şekillendirmektedir. Aynı zamanda bireyin geride bıraktıklarının değerlendirmesini, yapılacak çalışmaların ve kuramların anlaşılmasını ve sosyoloji, antropoloji ve siyaset bilimi gibi sosyal disiplinleri de içerisine alacak şekilde irdelenmesini sağlamaktadır (Yılmaz,2018, s.5). Buna göre kültür; kitle kültürü- popüler kültür, ulusal kültür-egemen kültür-alt kültür, maddi kültür-manevi kültür ve üçlü ayırım olarak sınıflandırılmıştır (Erdoğan,2002; Şimşek, Akgemci ve Çelik, 2001).

1.3.1. Kitle Kültürü-Popüler Kültür

Kitle kültürünün birçok form ve ürünün benzeşik ve herkes tarafından kabul edilmiş bir standarda bağlı olduğu, kitlesel olarak üretilen kültürün bir meta haline geldiği ve bilinç yönetimini kapsadığı ifade edilmektedir. Popüler kültür ise kitle kültürü biçimlerinden biri olmanın yanında kitle kültürü içerisinde en çok beğenilen ve tüketilen ürünler olarak açıklanmaktadır (Yaylagül Levent, 2004, s.16).

1.3.2. Ulusal Kültür- Egemen Kültür- Alt Kültür

Ulusal kültür bireyin tutumları altında yatan baskın ve belirleyici ögeler olarak tanımlanmaktadır (İlhan ve Yemişçi, 2020, s. 703). Kültürü tanımlayan bu ögeler ulusal bir kültürün varlığını tarif ederken kullanılmaktadır (Erdoğan, 2002, s. 472).

Bir milletin vatandaşları tarafından ortak payda oluşturan inançlar, öğrenilmiş davranışlar, değerler ulusal kültürü içerisinde barındırsa da aynı ülkede yaşayan vatandaşlar içinde paylaşılan ulusal kültür geleneğinde bile farklılıklar söz konusu olmaktadır. Örneğin aynı toplum içinde belirli gruplarda dahi farklı sembol temelli örüntüleri ve gelenekleri gösteren alt kültürler bulunmaktadır (Gezon ve Kottak, 2016, s.29).

1.3.3. Maddi Kültür- Manevi Kültür

Kültürü tanımlarken kaynağını emekten alan toplumsal ilerlemenin somut bir niteliği olan belirli bir yaşam tarzı aynı zamanda kişinin gelişmesinin içeriği ve biçimi olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda insanların maddi ve manevi ortaya çıkan eylemlerle üretildiklerine dikkat çekmiştir (Özkul, 2013, s.71).

Maddi kültür Şimşek, Akgemci ve Çelik'e (2001) göre bireyin maddi eşyalarının en açık, elle tutulur görüntüleridir ve toplum içindeki maddi unsurlardan oluşmaktadır (s. 29). Maddi kültür insandan insana da değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin kentlerde yemeğin masada yenilmesi ve geleneksel köylerde yer sofralarında yenilmesi. Toplum yemek yerken çatal, kaşık ve bıçak kullanırken Çinlilerin uzun çubuk kullanılması gibidir (Bahar, 2008, s.62).

Manevi kültür ise Ozankaya'ya (1986) göre toplumun içinde bulunduğu ruhsal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamasına ilişkin kısmı olarak ifade edilmektedir. Manevi kültür öğelerinin maddi kültür unsurlarının değişimine bağlı oluşan değer, inanç, bilgi, davranış kuralları, gelenek ve görenek gibi unsurlar olarak ortaya çıktığı da belirtilir (ss. 123-125). Şimşek, Akgemci, Çelik 'e (2001) göre manevi kültür bireyin düşüncesi, inançları ve değerleri maddeleşmeden yaşayışını etkilemesi olarak açıklamaktadır. Ayrıca bu değerler vasıtasıyla oluşturduğu hayat tarzı veya manevi çevresi de denilebilmektedir (s.29).

1.3.4. Üçlü Ayrım

Kültürün üçlü ayrımını Şimşek, Akgemci, Çelik (2001) kişi hayatı içinde öğrenilmesi açısından sonradan *öğrenilen kültür*, *birlikte oluşan kültür* ve *önceden oluşan kültür* şeklinde tanımlamaktadır. Sonradan öğrenilen kültür (postfigurative), bireyin atalarından öğrendiği kültürdür. Birlikte oluşan kültür (cofigurative), bireyin yaşlılarından öğrendikleri kültürdür. Önceden oluşan kültür (prefigurative) ise yaşlıların gençlerden öğrendiği kültürdür. Bu tip kültürün kazanılması ileriki yaşlarda önem kazanmaktadır (ss.29-30).

Kültürde üçlü ayrım yapılırken öğrenme zamanı dikkate alınarak bu ayrım belirlenmektedir. Bu üçlü ayrıma göre sonradan öğrenilen kültür biçimi ekseriyetle atalardan yavaş yavaş öğrenilen ve ilkel toplumlarda görülen bir kültürdür. Birlikte oluşan kültür, yaşamda bireylerin bir arada olduğu ve o toplumun yaşlılarının yeni kuşak için oluşturduğu model, tutum ve eylem oluşturmalarını ifade eder. Önceden oluşan kültür ise

yaşlıların yeni nesilden öğrendikleri değerler, tutumlar ve davranışlar vb. gibi kavramları kendi kültürüyle harmanlamaları sonucunda oluşan kültürdür (Can Mutlu, 2000, s. 295).

1.4. Kültürel Kimlik

Bireylerin, kişilerle iletişimlerinde “neyim ve kimim” gibi kimliği oluşturan sorulara cevapları zamana ve pozisyona göre farklı olabilmektedir. Kimlik kavramı ile insanların yaşamışlıklarıyla oluşturdukları farklılıklarının bilincinde olmaları ve bu bilincin hakkını verebilmeleri, üstlendiği ve taşıdığı kimliğin farkında olmaları sağlanmaktadır. Böylece birey, insana ve zemine bağlı olarak kimliği oluşturan farklı unsurları ön plana çıkartabilmektedir (Polat,2007, ss. 32-33).

Sosyoloji sözlüğüne göre kimlik terimi, aynılığı ve sürekliliği içeren Latince idem kökünden gelmektedir. Kimlik terimi, uzun bir geçmişi olduğu halde 20. yüzyıla kadar popüler bir terim olarak kullanılmaya başlanamamıştır. Bunun yanında kimlik tartışmaları psikodinamik ve sosyolojik olarak iki farklı biçimde ele alınmaktadır. Bu iki geleneğin temel tezlerinden biri kavrama özgü anlayışlara ciddi bir şekilde karşı çıkmasıdır. Sosyolojik ve psikoanalitik kuramların vurgusu farklı kategorilerdeki kimliğin yaratılan ve kurulan karakteri üzerinedir (Marshall, 1999, s. 405).

Kimlik, öncelikle bireyin kendisi olmak üzere ve yaşadığı toplumdaki bireyleri tanımak istediğinde “Kimdir ?” sorusunu sorabilmesidir. Soruya alınan ad, soyad, memleket, iş, sosyal ilişkiler ve kişiye ait özellikler ile ilgili cevaplar, bireyin yaşadığı toplumda diğer insanlar tarafından kabulleniliyorsa ve insanları şaşırtmıyorsa; toplumun yargılarının çoğunun doğru olması ve o toplumun kişiyi tanınması olarak ifade edilebilir (Tural, 1991, s. 34).

Kimlik Assmann’e (2015) göre “Bir bilinç sorunu, daha doğrusu kendi hakkında bilinçsizce oluşan algılayışın bilince çıkması” olarak ifade edilmektedir. Ayrıca kimlikte kişisel ve ortak iki durum arasında aykırı olarak görünen özel bir ilişkinin varlığından da söz edilmektedir (ss. 139-140).

Kimlik kavramı sosyoloji de berrak bir şekilde olmamakla beraber geniş kapsamda ve esnek bir yapıdadır. Kimlik bireyin kendi benlik duygusu, kendisi ile ilgili duygular ve fikirler üzerine yüklenmiştir. Ayrıca kimliğimiz bu toplumlaşma sürecinde belli bir şekle girmiş ve toplumsal rol içerisindeki beklentilerle oluşturulduğu varsayılmıştır (Marshall, 1999, s. 408).

Kimlik kavramı toplumda farklı boyutlar kazanmış ve bu boyutları kazanırken kimliğin farklı nitelikleri ile somut bir değer almıştır. Kimlik kavramının daha iyi kavranması açısından önemli olan bu boyutlar milli kimlik, kültürel kimlik, bireysel kimlik ve evrensel kimliktir (İbret ve Avcı, 2017, s.43).

Ben, benlik-kendilik, kişilik ve kimlik kavramları sosyal bilimlerde çoğunlukla eş anlamlı gibi kullanılsa da farklı kuramsal yaklaşımlara göre, bu kavramlardan biri veya birkaçı derecelerine göre (birinci veya ikinci derecede) önem arz edecek şekilde vurgulanmaktadır. Bu kavramlar ortak bir ölçüt etrafında düşünüldüğünde, bireyi başka bireylerden ayıran duygu, tutum, düşünce ve davranışların bir araya getirdiği ve kaynaşmış bir bütünlüğü ifade eden kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Güleç, 1992, s.11).

Sosyal/kültürel kimlikte kişinin statüsü gereği bulunduğu sosyal alandaki rolün bileşkesi olarak kişiye özgü çeşitli psikolojik nitelikler yer almaktadır. Bu duruma bireyin orta sosyal-ekonomik düzeyde olması, arkadaşları arasında lider olması veya bir öğretmen çocuğu olarak betimlenebilmesi örnek verilebilir. Kişisel kimlikte de sosyal kimliğin aksine uzun süreli gözlem ve görüşmelerin yapıldığı, değer, tutum ve düşünce toplamı olup, birbirini karşılıklı etkilediği içsel psikolojik bir yapı söz konusudur (Güleç, 1992, s.16).

Bireyler, kimlik kavramını genellikle milli kimlik, dini kimlik ve kültürel kimlik olarak ifade etmişlerdir. Bu ifadelerin kapsamaları gereği taşıdığımız kimliklerde sorumlu olduğumuz durumların kendine özgü imtiyazları ve yükümlülükleri bulunmaktadır. Örneğin sosyal kimliğimizde iyi bir aile babası, iyi bir komşu, iyi bir vatandaş önemliken, dini kimliğimizde mensubu olduğumuz dinin göstergelerini taşımamız da bir o kadar değerlidir (Polat,2007, s.33).

Toplumda gelenek ile birlikte oluşan değerlerin ve davranışların günümüz insanının düşüncesiyle uymayacağı hatta bazılarının gereksiz olduğunu ileri sürenler olabilmektedir. Ama geleneksel teknolojinin, iktisadi eğilimlerin günümüzden çok tezat olduğunu söyleyip reddedenler bu değerlerin ve davranışların ortaya çıktığı devrin ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayıp karşılamadığını düşünmelidirler. Keza o dönemde ortaya çıkan bu değerler ve davranışlar düşünce hayatının bir sonucu olup mantıksız nitelendirilmemektedir. Hatta bugün dahi diri ve geçerli olanları bulunmaktadır. İşte bu

perspektifle bakan kişi Türk’ün, Alman’ın veya Arap’ın yahut Afrikalının kültürleriyle ilgili beliren gereksiz suçlamalara karşılık vermediğinden kültürlere ait gelenek ve göreneklere bağılı her şeyi birleştirerek bireye özgü bir kimlik kazanmasına ön ayak olmasını sağılamaktadır. Bu sayede de kültüre ilişkin değer, norm ve kontrol unsurları ortaklaşa bir bilinç ve yüksek düzeyde benzeşme ile o topluma özgü kimliği oluşturur (Tural,1988, ss. 61-62). Böylelikle kimlik bu süreç içerisinde oluşumuna devam eder.

Sürekli gelişim halinde olan toplumların kimlikleri de hiçbir zaman sona ermiş ya da bitmiş değildir. Kimlikler bir engel ile karşı karşıya gelirse bu da kimlikte bozulmaya ve sapmaya neden olabilir (Özdemir, 2001, s. 117).

1.5. Kültürel Empati

Türkçe sözlükte empati terimi Fransızcadan dilimize geçmiş olup “duygudaşlık” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü, 2005, s. 634). Empati eyleminde kişinin karşısındakinin maddi ve manevi tüm öğelerini kayıtsız şartsız benimsemesi mümkün değildir. Empati eylemi o anlık ve belli bir süreliğine kişinin kendi kimliğini bir tarafa bırakarak karşısındaki kişinin kimliğine bürünmesi ve olaylara karşısındakinin algısıyla baktıktan sonra tekrar kendi kimliğine geri dönmesiyle tamamlanır. Bu bakımdan empati eylemi kişinin öncelikle karşısındaki bireyi tanınmasıyla başlar (Yağbasan ve Demirbağ, 2017, s. 625).

Bir topluluğun yapısal olarak benzerlikleri ya da ortak bir tarihi geçmişe sahip olmalarıyla bireyleri tanımak mümkündür. Benzer özelliklere sahip bu insanlar gelişimlerinin bir noktasında tanık oldukları empatik durumları hissedebilmekte ve bu durumlara şartlanabilmektedirler. Örneğin kendileriyle doğrudan ilişkili olarak benzer veya farklı sıkıntı deneyimlerine (acı, korku, kayıp, ayrılık) tanık olabilirler. Bu durumlar kültürel farklılık iğerse de evrensel empati uyandıran durumlardır. Olası kültürel farklılıklar bu süreçlerin farklı sıkıntı türlerini ne sıklıkta ve ne ölçüde deneyimlendiğini bireylerin olaylara katılma derecesine göre değiştirebilmektedir (Hoffman, 2000, ss. 278-279). Bu süreçler dikkate alındığında bireyler arası iletişimde empati kavramının geliştirilebilirliği dikkat çeker.

Çok kültürlü bir yapıda kültürel empati kurulmak istendiğinde toplumdaki kültürel saygı ve hoşgörünün etkisi kaçınılmaz olacaktır. Hatta bir ülke içerisinde benzer kültürel ayrıntıları bilmek olanaksız iken empatinin uluslararası boyutta nasıl

gerçekleştirilebileceği sorunsalı başlı başına bir soru olarak karşımıza çıkacaktır. Bu sorunun çözümü adına atılabilecek adımlardan biri o kültürün dilini öğrenebilmekten geçmektedir. Çünkü o dili bilmek o kültürü bilmek demektir. Ancak o kültürün dilinin bilinmemesi empati kurulmasına asla engel değildir. Buna karşılık muhatap olunan kültürün dilinin bilinmesi empati sürecine olumlu anlamda katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede o kültür ile ilgili yapılacak olan etkinlikler, eylemler kültürün tanınırlığını artırarak kültürel empati sürecini olumlu etkileyecektir (Yağbasan ve Demirdağ, 2017, ss. 625-626). Kültürel empati ile kültürün tanınırlığı artıkça da o kültürle ilgili değerlerde ön plana çıkmış olacaktır.

Bireyin yaşantısında önem arz eden değerleri her kültür kendi içerisinde değerlendirmelidir. Çünkü kültür kendi değerleri ile idrak edilmeye çalışıldığında kültürel iletişimin ve kültürel empatinin geliştirilmesi adına ilk adımı atmış olur (Özbek, 2004, s. 1).

Empatinin geliştirilebilir olması da insanların kendileri, başkaları ve dünya ile etkileşime girebilmelerine bağlıdır. Böylece insanların tıpkı kendileri gibi acı çektiğini ve sevinç yaşadığını görebilirler. Ayrıca her birey için başkalarının acıları ve sevinçleri farklı bir geçmişe sahip olabilir. Genel çerçevede bakıldığında bu farklılıkların başkaları üzerindeki etkilerini incelemek de kolaydır. Ancak empati gelişiminde herhangi bir değer sürekliliği boyunca kişinin gelişimi olmadan gerçekleşmesi zor olabilir (Rodriguez, 2003, s.6).

1.6. Kültürlerarası Yeterlilik

Kültürel yeterlilik, pratik hedeflere ulaşmak için kültürlerarası farklılıkları başarılı bir şekilde müzakere etme yeteneğini ifade eder. Amaç farklı bir dil konuşan, sosyal açıdan sorumlu, daha kapsayıcı bir toplum yaratmaya çalışmaktır. Bunu yaparken de sosyal açıdan sorumlu, kültürlerarası bir takımın üyesi gibi çalışmak ve kültürel yeterliliğin ana bileşenlerini bilmek önemlidir. Kültürel yeterliliğin bu dört ana bileşeni farkındalık, tutum, bilgi ve beceri olarak sınıflandırılmaktadır.

Kültürlerarası yeterliliğin ana bileşenleri ile ilgili birçok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda kültürlerarası yeterliliğin duyarlılık, farkındalık ve beceriler olmak üzere üç boyut içerdiği öne sürülmüştür. Duyarlılık, bireyin kültürel farklılıkları anlama ve takdir etme kapasitesini; farkındalık, kültürün düşünmeyi, davranışı ve

etkileşimleri nasıl etkilediğini ve anlama yeteneğiyle bağlantılı olduğunu; beceriler ise etkili iletişim ve kültürlerarası etkileşimlere neler yansıttığını ifade eder (Chen ve Starosta, 1997, 1998, 2000).

Kültürlerarası iletişimde birbirinden farklı kültürlerin birbirlerini tam anlamıyla anlamaları beklenemeyebilir. Bu süreçte bireyler birbirini gözlemleyebildiği kadarıyla çıkarımda bulunabilirler. Küreselleşen dünyada yüz yüze iletişimin de oldukça azaldığı ama teknolojik alt yapının gelişmesiyle bir taraftan da kolaylaştığı görülmektedir. Bu çerçevede kültürler arasındaki farklılıkların (anlaşma ve anlam bağlamında) giderek azaldığı söylenebilir. Çünkü dünyanın çoğu yerinde popüler kültür egemenliği söz konusudur. Örneğin, İstanbul gibi büyük şehirlerde tüm dünya mutfaklarıyla karşılaşmakta ve o dünya mutfakları deneyimi yaşanmaktadır (Yağbasan ve Demirdağ, 2017, s. 624).

Kültürel yeterliliğe odaklanırken yalnızca farklılıkları yönetmeyi öğrenmenin herkes için faydalı olabileceği noktasında farkındalık yaratmak yeterli olmamaktadır. Öncelikli odak, sosyal mühendislik olmalı ve önemsenmelidir. Böylece odak noktası ait olduğu yere yerleştirilirse insanların kültürlerarası etkileşimlerinde daha yetkin hale getirilebilmesi sağlanabilir. Örneğin bir organizasyonda insanların nasıl daha üretken hale gelebilme yollarının araştırılması gibi. Bu şekilde kültürel yeterlilik, insanların kültürel açıdan çeşitlilik içeren bir organizasyonda daha verimli çalışmasını sağlayabilmektedir.

Kültürel yeterlilik ile ilgili yapılacak etkinliklerde yabancı dil öğretim çalışmaları da karşımıza çıkabilmektedir. Bunlardan biri Richmond' un (1987) yabancı dil öğretimi ile ilgili araştırmasıdır. Çalışmasında özellikle yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilerine kültürel iç görü sağlamak amacıyla derslerine atasözleri ekleme eğiliminde oldukları görülmüştür. Bununla birlikte bir yabancıya anadildeki bir atasözünü kullanması, o yabancıya kültürleri öğrenme girişiminin bir jesti olarak ifade edilmiştir. Daha yaygın olarak öğretilen dillerin kültürel parametreleri içinde kullanılan atasözlerinin kültürel ifadenin önemli bir kısmını kapsadığını ve günlük hayatta çoğu durumda kullanıldığı belirtilmektedir. Atasözlerinin bazı kültürlerde diğerlerinden daha önemli olduğuna da vurgu yapılmaktadır. Bu nedenle dilin dokusunun bir parçası olarak öğretilmesi gerektiğine değinmişlerdir. Hatta atasözlerinin toplumlar içinde doğru kullanımının dil eğitimi kavramı ışığında daha fazla düşünülmesi gereken bir konu olduğunu ifade

etmişlerdir. Ayrıca yeterlilik kavramını dilin yapısına değil, atasözünün kültürel olarak özel durumlarda uygun kullanımına bağlı olduğuna dikkat çekilmektedir (ss. 213-216). Amaç yabancı dildeki ana kavramlara dikkat çekerek kültürlerarası yeterlilik kazandırmaya çalışabilmektir.

Kültürlerarası yeterlilik kazandırılırken kültürün ana kavramlarını ve kimlik müzakeresini anlamaya ve farklılıkları çözmeye yönelik karmaşık çalışmalar içeren bir dizi araç ve etkinlik de kullanılabilir. Ayrıca kullanılan bu araç ve etkinlikler etkili öğrenme deneyimleri yoluyla zaman içinde kasıtlı olarak da geliştirilebilir. Çünkü kültürlerarası yetkinliğin zaman içinde gelişen bir süreç olduğunun farkına varılması adına önemlidir (Berardo ve Deardroff, 2012, s.15).

1.7. Kültürlerarası Duyarlılık

Türkçe Sözlüğü'nde duyarlılık terimi “duyarlı olma durumu” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü, 2005, s. 580). Duyarlılık, duyarlı olmanın yanında bu konuyla ilgili kavramları merkeze alarak diğer insanlara karşı hassas davranılmasıdır. Ayrıca ortaya çıkan ihtiyaçları dikkate alarak bu konulara olabildiğince cevap verebilmektir. Evrensel ve çok kültürlü eğitimin misyonundan biri diğer insanlar ve onların gelenekleri ile ilgili bilgi sağlama eylemidir. Böylece yanlış bilginin önüne geçebileceğimiz ve bu yanlış bilginin yayılmayacağı, basmakalıp düşüncelerin ve yabancıardan içgüdüsel olarak korkulmayacağı düşünülür. Tabi ki bu süreçte kültürler ile ilgili doğru bilgi edinmek önemli olduğu kadarıyla olumlu ilişkiler kurmak için yeterli olmayabilmektedir (Noddings, 2021, s. 141). Bireyler bu yapı içinde kurdukları olumlu ilişkilerde duyarlı olduklarında kültür içindeki konulara da hassas olarak yaklaşabileceklerdir. Akabinde de farklı kültürlerle ilgili farkındalık oluşabilecektir.

Kültürel duyarlılığı Anderson ve Fenichel (1989) hizmet edilecek bir popülasyonda temsil edilen her kültür hakkında bilinmesi gereken her şeyi bilmek anlamına gelmediğini belirtirler. En temel düzeyde kültürel duyarlılığı, daha çok kültürel farklılıkların ve benzerliklerin var olduğu bilgisi olarak açıklamaktadırlar (s.10). Kültürel duyarlılığı Hanson (2011) ise kültürel farklılıkların yanında bireysel farklılıkların da takdir edilip önemsenmesi gerektiği olarak belirtir (s. 23).

Kültürle ilgili yapılacak etkinliklerde öğrenciler arasında olumlu bir tutum geliştirilmelidir. Bireylerin konuyla, önceki öğrenmeleriyle veya materyallerle bağlantı

kurma yetenekleri hakkında sahip olabilecekleri olumsuz önyargıları olabileceğini tahmin ederek gerekli notlar alınmalıdır. Yapılacak programa katılanların kendi değerleri ve bakış açıları da dâhil olmak üzere içerisinde öğrenme fırsatı sunan anlamlı stratejiler içeren, öğrencileri en iyi şekilde motive eden içerikler sunulabilmelidir. Öğrenme etkinliğinin sonunda ise katılımcılar öğrendiklerini bilmek ve bunu kendi dünyalarında uygulayabilmek isterler. Bu nedenle ustalık gerektiren ve başarılarının onaylanmasına odaklanan stratejiler en motive edici olanlarıdır. Bu öğrenmelerin yanında kültürlerarası bağlama uyum sağlaması için ihtiyaç duyduğu sayısız yol olsa da başarılı bir öğrenme için üç alan esastır:

- Zorluk ve desteği dengelemek için adaptasyon,
- Farklı bilişsel tarzlara ve öğrenme tarzlarına uyum sağlama,
- Kültüre özgü tercihlere uyum (Bennett, 2012, s.15).

1.8. Kültürel Miras

Kültür kelimesi medeniyetle eş anlamlı olarak kullanılmasına rağmen temelde tüm toplumların yaşam tarzıdır (Polat, 2019, s.357). Kültür, insanın tarihsel süreçte yarattığı tutumlar, ilgi alanları, algı ve davranışlarla tezahür eden, kuşaktan kuşağa aktarılan, maddi ve manevi unsurlardan oluşan, insanın tarihsel mirasıdır (Göçer, 2012, ss. 253-262).

Kültürel miras kavramı “Kuşaktan kuşağa aktararak gelen her türlü eserler ile değerler bir ülkenin zenginliği olarak görüldüğünden ve gelecek kuşaklar için sahip çıkılması gerektiğine inanıldığından tüm bu değerler bütünü” şeklinde ifade edilmiştir (Kültürel Miras ve Müzecilik Çalışma Raporu, 2009, s.1). Çünkü kültür bir ülkeyi başka bir ülkeden ayıran ve ülkeyi tek ve özel kılan bir unsurdur.

Bireyler arasındaki farklılıklar insanları birbirinden ayırsa da ait olunan toplumun inançları, dünyayı algılama biçimleri, siyasi görüşleri, ekonomik durumları, gelenekleri, görenekleri, örf ve adetleri bireyleri birbirine bağlayan ortak kültür unsurlarını, dolayısıyla kültürü oluşturmaktadır. Bu bir anlamda “Ben kimim?” sorusu ile başlayan ve ait olduğu toplumun “biz kimiz” sorusunu işaret eden bireyin kimliğini ve geçmişini arayışıdır (Çulha Özbaş, 2014, s.745). “Ben kimim?” sorusuyla başlayan sorgulama, bireyin kültürünü araştırmasına ve öğrenmesine ışık tutabilir. Bireyin çıktığı bu yolda kültürün içinde yer alan birçok öğeyi vurgulayarak kültürün miras bıraktığı değerlere

önem göstermeye başlaması da dikkat çekebilir. Öyle ki kültürel mirasın öğretilmesinde birey ve toplumla ilgili birçok farklı kavramla karşılaşılabilir. Örnek olarak demografik farklılıklar, sosyal-kültürel farklılıklar, bireysel farklılıklar vb.

Demografik farklılıklar: Irk, milliyet, etnik köken, cinsiyet, yaş, deneyim, çalışanların doğdukları ya da aidiyet duydukları bölge/şehir ve fiziksel özellikler (vücutça işe uygunluk derecesi) gibi sabit ya da kalıcı özellikleri kapsar. Sosyo-kültürel farklılıklar: Din ve felsefi inanç, siyasi görüş, eğitim düzeyi, ekonomik durum, dünyayı algılama biçimi, kültürel altyapı, yaşam tarzı, gelenek, örf, adet ve değer yargıları gibi sahip olunan ve benimsenen değerlerdir. Bireysel özelliklerdeki farklılıklar: kişilik, fiziksel ve zihinsel yetenekler, bilgi ve beceri düzeyi, davranış stili, psikolojik, ruhsal ve duygusal yapı, kişisel kavramlaştırma ve duygusal uyumlama özellikleri şeklinde ele alınabilir (Memduhoğlu, 2011, s.117). Bireyin toplum içerisindeki bu demografik, sosyo-kültürel ve bireysel farklılıkları doğal bir süreç olarak değerlendirilir. Ayrıca toplum içerisindeki sürekli değişim ve hareket de bunun temel sebebidir. Yalnız bireyler birbirlerinden bu farklılıklarla ayrılrsa da eğitim anlamında ortak bir payda da bir araya gelmektedirler. 1982 anayasasının 24. ve 42. maddelerinde (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982: 24,42) yer alan eğitim ile ilgili hükümler ve 1739 Milli Eğitim Temel Kanunu madde 8’de “fırsat ve imkân eşitliği” ilkesi (1739 Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973:8) yukarıdaki durumu desteklemektedir. Bir toplumdaki demografik farklılıklar da bireyin içinde bulunduğu kültürü etkilemektedir. Çünkü her birey bireysel farklılıkların da etkisiyle farklı yaşam tarzlarını içinde barındırır.

1.9. Sanatsal Kendini İfade Etme

Türkçe Sözlük’te sanat terimi “Bir duygu, tasarı, güzellik vb. nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık; belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatım; ... ustalık; bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü, 2005, s. 1695). Sanat insanlığın medeniyet ve insan tasvirinde karşılığını bulan bir ifade biçimidir (Read, 2018, s.25). Sanatta hayal gücü, yaratıcılık, yetenek, duygu, düşünce, estetik gibi kavramlar hayat bulur (İsmailgil, 2017, s.10). Bunun yanında duyularla hissettiğimiz sanat sadece içerik

olarak ilham verici ve fikir üretici olsa da sadece mantık çerçevesinde değil, kendini dışsal etkilerle çeşitli görünümeler üzerinden de ortaya koyar (Farago, 2017, s.23).

Sanat aynı zamanda toplumu ilgilendiren toplumsal bir yaşam ürünü olduğundan dikkat çeken özelliklerden biri de güzeli bulma çabasıdır. Öyle ki bu çaba tek bir kişinin ürünü değil toplumun ortak ürünü olur. Sanatın bir başka özelliği ise bireyin kendinde biriktirdiği manevi değerleri diğer bireylere aktarırken iletişim kurarak devam ettirebilmesidir (Ersoy, 2016, ss. 40-41). Sanatın bir diğer özelliği bireyin ilerleyişinde kelimeler aracılığıyla düşünceleri, sanat formuyla duyguları aktarırken geçmiş ile geleceği kapsayan insana has bir iletişim aracı olmasıdır (Tolstoy, 2017, s. 251).

“Sanat nedir?” sorusuyla başlayan sanat üzerine düşünceler, “Nedir?” sorusunun taşıdığı amacı belirtmesiyle hem tarihsel olarak felsefenin başlangıcını hem de felsefenin netleştirilmesini sağlayan bir sorudur (Soykan, 2020, s.15). Sanat kelimesi ekseriyetle plastik ve görsel olarak tabir edilen sanatlar için kullanılsa ve farklı malzemeler söz konusu olsa da belirli noktalarda kesiştikleri alanlar vardır. Örneğin Arthur Scopenhauer bütün sanatlarda müziğin yer alması gerektiğini söyleyerek sanatın soyut kısmına dikkat çekmiş, doğrudan dinleyiciye ulaşacağını vurgulamıştır. Ama bir ressam söz konusu olduğunda çevresinde gördüklerini kendi izah etmeye çalışmakta, şair hayattaki kelimeleri kullanmakta, bir mimar ise bunu yaptığı binalarla anlatmaktadır. Tüm bunların tek ortak noktası ise hoşla gitmek ve beğenilmek olmaktadır (Ersoy, 2016, s.9).

Sanat eğitimi ise özellikle yetişen kuşaklardan başlayarak tüm insanları hedef almaktadır. Bireyin sanatı, sanatsallığı ve değişkenliği her yönüyle anlaması istenir. Ayrıca sanat, düşünce alanlarında bireyi geliştirme maksadı taşıyan kurumsal ve mesleki eğitim öğretimi içine alan bir program bütünüdür (San, 2020, s.106). Bu eğitimle beraber birey kendi düşüncelerini ve hayallerini yansıttığı eserler oluşturabilir.

Sanat ile oluşturulan eserlerin meydana gelme aşaması düşünüldüğünde bireyin hayal gücünü yansıtmaları ve onları diğer insanlarla paylaşmasıdır. Bu paylaşım ile var olan sanat insanoğlunun başlangıcından itibaren bireyin yaratıcılığı, yetenekleri, duyguları ve düş gücü ile birleşerek resim, heykel, tiyatro, müzik ve edebiyat gibi birçok dalda çeşitli estetik şekilde ifade edilmesidir (İsmailgil, 2017, s.10). Oluşturulan bu sanat eserindeki uyum ise sadece gelişigüzel olmayıp konusunu yaşam ve doğadan alarak iki türlü yaratıcılıkla karşımıza çıkar: Hayal gücü ve pratik maddi eser (Ersoy, 2016, s.18).

1.10. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Kültür

Günümüz dünyasında değişim ile beraber bilgi her geçen gün katlanarak büyümektedir. Çünkü teknoloji mütemadiyen yaşama ve çalışma şeklimizi şekillendirmekte, bilimsel ve mühendislik gelişmelerde toplumsal, politik ve ekonomik ikilemleri beraberinde getirmektedir. Gerek bireysel gerekse toplumsal olmak üzere, demokrasinin paydaşları olan vatandaşlar değişen bu şartlara cevap verebilme yetisine sahip olabilmelidir. Şimdiki ve gelecekteki zorluklara çözüm üretebilmek için eyleme geçebilmelidirler. Bugünün öğrencileri hayatın taleplerini karşılayabilmek ve geleceğin dünyasında başarılı olabilmek için hazırlıklı olmalıdırlar. Bu çerçevede iş dünyasının değişen doğası önemli bir noktadır. Çünkü dünün tekdüze işleri yerini artık teknolojiye bırakmış durumdadır. Bunların yerine artık bilgi yönetimini, soyut akıl yürütme ve özlük hizmetlerini gerektiren iş kategorileri gelişmektedir. Bu iş alanları özellikle problem çözmeye, eleştirel düşünme, bütünleşik karar alma, etik mantık yürütme ve inovasyon becerilerini içermektedir (Koenig, 2011, s.7). Günümüzde bu iş alanlarında başarılı olmak için birçok beceriye sahip olmak bireyi diğerlerinin bir adım ötesine taşıyan bir faktör olmuştur.

Bireylerin sahip olması gereken 21. yüzyıl becerileri incelendiğinde nitelikli bir hayat sürebilen, problemleri kolaylıkla çözebilen, olaylara farklı bakış açıları ile bakabilen ve sosyal hayatta başarılı olabilen kişiler olmalıdırlar. Ayrıca 21. yüzyıl becerilerinden olan öğrenme ve yenilenme, yaşam ve kariyer, bilgi medya ve teknoloji becerileri olarak sınıflandırılan bu beceriler hayatın her kademesinde edinilebilmelidir (Anagün, Atalay ve Kılıç, 2016, s.163).

Bireyin edinebileceği bu becerilerle 21. yüzyıla yönelik evrensel bir beceri seti oluşturulmak amaçlanmaktadır. Bunlar içinde yer alan yaşam ve kariyer becerilerinin alt boyutlarından birisi olan sosyal ve kültürlerarası beceriler ayrıca bir öneme sahiptir. Kültürlerarası beceriler ise “bireylerin her ortamda kültürel olarak uygun davranışları yapabilme becerileri” olarak tanımlanmakta olup bu becerilerden bazıları şu şekilde sıralanmaktadır. Kendini ifade etme, empati ve tolerans sahibi olma, dinleme ve iletişim sürecinde yetkin olma, çatışma sürecinde kişisel ve grup içi çatışmaları kontrol edebilme ve çözüm sağlayabilme ile insanlarla etkili bir şekilde çalışabilmektir (Öğretir, Özçelik ve Eke, 2019, s.158). Eğitim alanında geleneksel modellerden vazgeçilerek

yapılandırmacı yaklaşıma geçiş ile bireyin belirtilen bu becerilere erişmesinin yolu açılmaktadır.

Geçmişte bilginin sadece zihinde depolanarak kullanıldığı ve öğrencinin pasif olduğu eğitim sistemi 20. yüzyılın ilk çeyreğinde ve küreselleşmenin etkisiyle değişmeye başlamıştır. Böylece bilgi şekil değiştirerek aranan, keşfedilen, anlamlandırılan ve zihinde yapılandırılan bir şekle bürünmüştür. Yapılandırmacı yaklaşım bireyin bilgiyi kullanmasını ve tüketmesini değil bilgiye nasıl ve niçin ulaşacağını bilmesini ve bunun farkında olmasını önemsenmektedir (Şentürk, 2009). Sosyal bilgiler müfredatı içerisinde 2017 öğretim programında bu konuya vurgu yapılmaktadır.

2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında da belirtildiği gibi bu programla bireyin çok yönlü gelişimini sağlayarak hayat boyu süren öğrenmeyi gerçekleştirmek amaçlanmaktadır. Böylece her yaş düzeyinde bireyin gelişimsel ve bireysel özellikleri dikkate alınmaktadır. Ek olarak bilginin çok yönlü keşfedilmesiyle bilgiyi niçin, nerede ve ne zaman kullanılabileceği sorgulanan bir vizyon belirlenmiştir (MEB, 2018).

Öğrenciler bilgiyi keşfederken ve sorgulayan bir vizyonda ilerlerken müfredatta yer alan yapılandırmacı yaklaşımla birçok teknik ve strateji de kullanılabilmektedir. Çünkü yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme etkinlikler yoluyla gerçekleştirilmekte ve ömür boyu sürmektedir (Yurdakul, 2022, s.43). Yapılandırmacı yaklaşımda dikkat çeken etkinlik yoluyla öğrenme aynı zamanda öğrenme stratejilerinden biridir. Etkinlik temelli öğretimdeki etkinlik kelimesi Misalli Büyük Türkçe Sözlük'te “ Etkin olma durumu, aktivite, herhangi bir hususta gösterilen faaliyet, yapılan iş.” olarak ifade edilmektedir (s. 906).

Yapılandırmacı yaklaşımın etkili öğretim stratejilerinden olan etkinlik temelli öğretim, bireyin bizzat deneyimlediği etkinlik ve gözlemlerini karşılaştırarak bir sonuca varmasını destekleyen bir yaklaşımdır (Mert Cüce, 2012, s.10). Yapılandırmacı yaklaşımla beraber öğrenen süreçte etkin bir göreve sahip olmalıdır. Öğrenenin diğer bir anlatımla öğrencinin sınıfta etkin katılımının sağlandığı, sorgulama ve araştırma yapabildiği bir ortamda olması gerekmektedir. Ayrıca öğrenen için sınıf etkinliklerle zenginleştirilmiş bir ortam olarak oluşturulmalıdır. Çetinkaya (2018)'de yapılandırmacı yaklaşım dikkate alınarak planlanacak etkinlik temelli öğretimle öğrencinin süreç boyunca etkin olacağını, öğrenme sürecinin başından ürünü ortaya koyacağı ana kadar

klasik değerlendirmeler dışında alternatif değerlendirmelerin dikkate alınacağını vurgulamaktadır (s. 111). Bunun içinde rretmenler öğrenme ve öğretme sürecinde birçok strateji, yöntem ve teknik kullanmaktadır.

Sosyal bilgiler dersi öğretiminin daha etkili ve öğretici olması adına sınıfın şartları, dersin amaçları ve konu özellikleri dikkatte alınmaktadır. Özellikle edinilecek kazanımlar için birçok etkinlik planının yapılması önemli bir rol oynamaktadır (Gürdoğan Bayır ve Balbağ, 2018, s.7). Bu etkinlikleri planlarken ğretmen beyin fırtınası, drama, sözlü tarih, örnek olay, altı şapka vb. birçok tekniği işe koşmalıdır. Keza kullanacağı tekniğe etkinlikleri entegre ederek öğrencilerin dikkatlerini çekebilmelidir. Öğretmen dikkat çekerken aynı zamanda güncel olaylara, haberlere ve ders kitabında geçen çeşitli konulara atıfta bulunarak öğrencilerin bilgiye ulaşmasında yol gösterici bir rehber olmalıdır.

Öğrenciler ders anlatımı sırasında anlatılan konuyu ve anlatılma şeklini ne kadar dikkat çekici bulurlarsa o derste o kadar aktif rol oynayacaklardır. İşte bu açıdan incelendiğinde ders içerisinde kullanılacak etkinliklerin önemi ortaya çıkmış olacaktır. Böylece ğrencinin derse karşı tutumunu olumlu etkileyecek aynı zamanda kalıcılık sağlamada ve derse olan ilgiyi arttırmada önemli rol oynayacaktır (Camci, 2012, s.33). Etkinlik temelli öğretime genel çerçevede baktığımızda öğrencinin öğrenme deneyimi içerisindeki tutumu ve rolü ile ilgili bilgi sahibi olunabilir.

Etkinlik temelli ğretimi Anver (2019) ğrencilerin pasif dinleyici olarak oturmak yerine öğrenme deneyimine aktif olarak katıldıkları bir kurulum olarak tanımlar. Öğrenci sınıfta aktif öğrenme ile geleneksel ğretim yönteminden farklı bir deneyim yaşayabilir. Ayrıca ğrencilerin sınıflardaki aktif rolü, katılımı ve öğrenciler arasında öğrenme ortamında işbirliğini etkinlik temelli öğretimin anahtarı olarak görür. Böylece sınıfta olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmak amaçlanır (ss. 154-155).

Öğrencinin aktif olduğu öğrenme ortamı planlanırken etkinlik temelli ğretim stratejilerini ön plana çıkaracak birçok uygulama yapılabilir. Cruz ve Patterson (2005, s. 42)'de derslerle ilgili film izleme ve tartışma, çeşitli edebiyat okumaları, deneyimsel etkinlikler, alan deneyimleri gibi çeşitli ğretim ve öğrenme stratejileri kullanan çok sayıda eğitim programına örnek vermektedir. Bu programların en iyi yanının yansıtıcı düşünme ve yazma fırsatlarını içerdiğini ifade eder. Başerer (2020, s.122) ise etkinlik

temelli öğretimi eğitim ve öğretim sürecinde kullanılan ve çeşitli etkinliklere dayanan bir öğrenme türü olarak açıklar. Bu öğrenme tarzının, öğrencilerin konuyu daha aktif bir şekilde anlamalarına yardımcı olduğunu söyler. Özellikle öğrenme kazanımlarında kullanılan bu öğrenme, kalıcı öğrenmenin temelini oluşturur. Bu sayede öğretilmek istenen bilgiler daha kolay öğretilir. Her müfredattaki kazanımlara uygulanabilen etkinlik temelli öğrenme, kavram türlerinin öğretilmesinde de kullanılabilir.

Etkinlik temelli öğretim ile ilgili Noreen ve Rana'nın (2019) çalışmasında şuna dikkat çekilmektedir. Sınıflarda eğitim alınırken genel olarak geleneksel yöntemler kullanılır. Çocuklar sınıflarda sıralar halinde sessizce otururlar, eğitimci tüm konuşmayı yapar ve öğrenciler eğitmeni aktif olmayan bir şekilde dinlerler. Yaklaştıklarında konuşurlar ve söyleneni yaparlar. Geleneksel bir sınıfta, öğrencilerin çoğunluğunun öğrenme yetenekleri yalnızca tahtada yazılanları çoğaltmak için kısıtlanmıştır. Bu öğrenme sırasında veriler ve düşünceler değerlendirme ve araştırma yoluyla etkili bir şekilde işlenememektedir. Bu kısıtlı öğrenme sırasında öğrenciler öğrenmeye olan ilgilerini kaybederler. Etkinlik temelli öğretim, öğrencilerin etkinliklere dahil edilmesi gerektiği fikrine odaklanan bir stratejidir. Etkinliğe dayalı öğretim, bir öğretmenin, öğrencileriyle kapsamlı bir şekilde ilgilendiği ve etkili öğrenme uygulamalarını gerçekleştirmek için benimsediği bir yöntemdir. Çocuğun rasyonel ve fiziksel olarak ilgiye etkin bir şekilde dahil olduğu bir prosedür olarak ifade edilir (ss.145-159). Öğretmen bu yöntemle Sosyal Bilgiler müfredatında yer alan kazanımları öğrencilere kazandırabilmeli, etkinlik temelli öğretimi kullanarak öğrenme ortamını zenginleştirilebilmelidir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğine dikkat çekilerek milli kültürümüzün birey için önemi vurgulanabilmelidir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (1983) Birinci Milli Kültür Şurası Komisyon Çalışmaları Raporu'nda belirttiği gibi fertlere milli kültürü telkin ederken siyasal anlamda devlete, ulusuna ve insanlık idealine bağlı fertler yetiştirilmesine yardımcı olunması sağlanmalıdır. Çünkü demokratik toplumlarda eğitim ve kültür politikaların belirlenmesinde toplum içindeki demokratik, meşru, organize grupların, organların, çevrelerin görüşleri, istekleri, eğilimleri dikkate alınmaktadır (ss. 99-101). Ayrıca kültürel değerlerin aktarılmasında da toplumun tutucu, gelenekçi olması ya da gelişmeye,

yeniliğe açık olması ile bağlantılı olduğundan eğitim insanların ve toplumların kültürel niteliklerinin tespit edilmesinde çok önemli bir göreve sahiptir (Barutçugil, 2011, s. 29).

1.10.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Kimlik

İnsanoğlu kendini ve kim olduğunu keşfetmeye çalışırken etrafında yer alan varlıkların benzerliklerini ve farklılıklarını dikkate alması gerektiğini fark etmiştir. Böylelikle birey toplumsal bir özellik kazanmıştır. Birey bu tanıma sürecinde hayatta kalabilmek için kendisini diğer insanların özellikleri ile kıyaslamaya ve bu şekilde değerlendirmeye başlamıştır. Süreç sonunda da birey kendi kimliğini oluşturma yoluna gitmiştir. Aynı zamanda kimlik kavramı, insanın kendisini tanıma isteğinin ve hayatta kalma mücadelesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler dersi ise bu oluşum içerisinde ortak bir kimliğin oluşmasında kilit bir yere sahiptir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersi kimlik, kimlik türleri, kimliğin önemi, Türkiye’de ve Dünya’da Sosyal Bilgiler dersi ile kimlik kavramı arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışmaktadır Sosyal Bilgiler dersi bununla birlikte bireylere ortak yaşanmışlık duygusu kazandırıp yaşadığı çevreyi tanıtmaktadır. Böylece bir toplum kimliğinin ve toplumsal hafızanın oluşmasına da yardımcı olur (İbret ve Avcı, 2017, ss.1-52). Sosyal Bilgiler dersinde verilecek olan kimlik bilinci dersin kazanımları ile ilişkilendirilerek etkinlik uygulamaları ile öğrencilere aktarılabilir. Bu çerçevede atasözleri etkinliklerde kullanılabilir.

Duygularla ilişkili olan atasözlerini merkeze aldığımızda günlük hayatta kullanılan ve iletişim sırasında uyum içerisinde olan değerler ve normlar bakımından incelenebilir. Atasözleri gibi normatif metinler “Ne yapmalıyız?” sorusuna cevap ararken bir yandan da bu soruların cevaplarını bizlere verir. Bunlar bir sonuca ulaşmak, adaletin kurulmasına ve karar kılmasına yardımcı bulunmak gibi. Formatif metinler ise örneğin kabile mitleri, kahramanlık türküleri, soy ağaçları gibi “Biz kimiz?” sorusuna cevap veren ve kimliği güvence altına alan metinler olarak karşımıza çıkar (Assmann, 2015, s. 151). Karşımıza çıkan bu değer ve normlar kültürlere göre de değişiklik arz edebilir.

Kültürlerin birbirinden farklı olması Hampden, Turner ve Trompenaa’e (2000) göre rastgele bir olgu değildir. Farklı kültürlerin değerleri birbirinin ayna görüntüsü gibidir. Değerlerin öğrenme sırası, düzenleri birbirinin ayna görüntüsü misali tersi görüntüler olabilmektedir. Bu bakımdan incelendiğinde bu durumlar bazı insanlara korkutucu bazı insanlara merak ve hayranlık uyandırıcı gelebilir. Kültürler içindeki bu zenginlik tesadüf

olmamakla beraber kültürler içindeki göçmenler, mülteciler, yabancılar ve çeşitli dini ve etnik gruplar zenginlik yaratmada sıklıkla olağanüstü başarılı olmuşlardır. Dünyada etnik gruplar arasında birçok kültürel farklılıklar bulunmaktadır. Bundan ötürü bu tür ikilemleri uzlaştırmak, zenginlik yaratmanın ve insancıl, barışçıl ve adil bir dünya yönetimi sistemi geliştirmenin önemli bir parçası olmaktadır. Hatta kültürleri tanıma adına önce kültürlerin en sevdikleri değerleri idealize eden ancak tipik olarak zıt değeri de içeren hikâyeler örnek olarak gösterilebilir. Bu nedenle bir Amerikan hikâyesi evrenselliği ilk sıraya koyabilir. Ancak bir Fransız hikâyesi özneliği ilk sıraya koyabilir. Kısacası kültürü aktarmanın çok güçlü bir yolu da hikâye anlatmaktan geçmektedir. Örneğin Amerikan tarzı bir hikâye, Amerikalı kahramanın ya da kahramanın evrenselliğini ilk sıraya koyarak çözdüğü bir kriz ya da ikilem içerir (s.1-40). Dede Korkut hikâyelerinde ise kahramanlık, ata kültürü vb. konuların daha ön plana çıktığı görülmektedir.

Sosyal Bilgiler dersinde kültürel kimlik kavramı öğrencilere etkinlikler aracılığıyla aktarılırken öncelikle öğrencinin bireysel olarak kültürel kimliğine hâkim olması beklenir. Çünkü birey kendi kimliğini tanımadan farklı kültürlerin kimlikleri hakkında bilgi sahibi olması ve farklı kültürlerin kimliklerinin taşıdığı zenginlikleri bilmesi beklenemeyebilir. Bobes (2016) konuyla ilgili bir çalışmada bireyin kendi içindeki farklılıklar ile ilgili kişisel deneyimlerine erişerek kendini inceleme fırsatı sunmanın önemli olduğunu ifade eder. Hatta kendini inceleme sürecinin kültürel zenginleştirme içinde gerekli olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede kendi kültürel kimliklerinin, değerlerinin ve inançlarının nasıl olduğunun farkında ve duyarlı olunmasını vurgular. Ayrıca bireyleri düşünmeye davet ederek hikâyelerini başka insanlarla paylaşmalarını sağlayan etkinliklerin değerli olduğunu söyler. Bireyin kültürel olarak hikâye paylaşımının yanında bireylerle yapılan kültür bazlı görüşme veya röportajlarda farklılıklara duyarlılık ve başkalarının bakış açıları için empatiyi artırmanın yararlı olduğunu belirtmiştir. Bu şekilde çeşitli öğrenme bağlamları da kurulabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştururken daha sonra diğer bireylerle kurulacak etkileşimle farklı kültürel durumlara karşı duyarlılık oluşmasının kaçınılmaz olacağını açıklamıştır (s.111-113).

Türkiye’de son senelerde ulusal kimlik/ulusal kültür ilişkisi ile ilgili çalışmaların yapılması önemlidir. Bu süreçte kültürel kimliğimiz veya varlığımızın tarihsel kaynaklarını tetkik eden yayınlarda artışın gözlenmesi bu konunun ne kadar

önemsendiğini göstermekte olup kimliğimizi aradığımızın ispatıdır (Güleç, 1992, s.7). Öyle ki kimlik arayışı içerisindeki ülkeleri yönlendirmenin birinci ve mühim basamağı ülkelerin kimliklerini bulmaları için oluşturulan yeni stratejilerdir. Bu stratejiler sosyal hayatta fertlerin ihtiyaç duyduğu, onları birlikte tutan değerlerin toplumları egemenlik altında tutmak isteyenler tarafından ortadan kaldırıp yabancılaştırılmasına fazlaca önem vermiştir. Bu sebeple kimlikleri yıllarca dini, siyasi, ideolojik ve ekonomik vasıta olarak kullanmışlar ve kullanılmayı da sürdüreceklerdir (Polat, 2007, s. 16). Sosyal Bilgiler dersinde özellikle kimlik faktörünün farklı bakış açılarına dikkat çekerek kültürümüzden de beslenecek şekilde gelecek nesillere aktarılmasının önemini vurgulamalıyız.

Dünyanın çeşitli yerlerinde gelişen olaylar, toplum içindeki dinamiklerde ki yeni teşekküller ile Türk sosyolojisi de bu ortamda yeni nitelik kazanmaktadır. Sanayi ve teknolojiye ilerlemeler ile eski toplum yapıları yıkılarak bireyci, özgürlükçü ve daha ziyade çıkara meyilli bir toplum biçimine yönelmesine neden olmuştur. Gelenekli sosyal ilişkilerin dağıldığı böyle ortamlarda yalnız kalan bireyi köklerine bağlayan kültürel değerler; bireyin cevap aradığı “Ben Kimim?” , “Nereden geliyorum?” ve “Ne yapmak istiyorum?” şeklindeki sorularla ve bu sorulara verilecek cevaplarla bireyin toplum içindeki kimliğini ve yerini koruyabilmesi sağlanacaktır (Türkdoğan, 1999, s.9).

Temelde gruptan oluşan kimi bazı topluluklarda (Bali ya da Pueblo Yerlileri gibi) sosyal ilişkilerinde ve kurumsal kısımlarda birey bazında bir özellikleri yoktur. Bu tür kültürlerde insanlar kendi kimliklerini topluluğun kimliğinden ayrı tutmaz. Lakin batı toplumlarında birey düşüncesi yakın zamanda yeni oluşsa da kolektif aidiyet ve kişisel kimlik önemli yer tutmaktadır. Bunun yanında toplumdaki bütünleşme ve farklılaşmalar kimlik arayışında sosyal kimliğin oluşmasında önem arz eden iki başlık olarak karşımıza çıkar. Bu şekilde kurulan grup aidiyeti ile birey üzerindeki etkilerini soruşturan, bireylerin grup içerisinde sosyalleşmesini, grubun niteliklerini, norm ve kurallarını kabullendiği, grubun bireylerle sosyal muhakemeli bir oluşum çerçevesi çizdiği sonucuna varılmasını sağlar (Erol, 2009, ss. 214-217). Bu oluşum içerisinde insanlar ve toplumlar farklı eylem stratejilerini kabullenirken değişik ifade kodları kullanırlar. Örnek vermek gerekirse Türkler etnik duygu kodu ile ilgili bir ifade kullanırken Araplar daha çok din kodunda bir araya gelir, batı dünyası da daha çok bilim kodunda bulunur. Buna karşın toplumları birbirinden ayıran kesin bir çizgi bulunmamasına rağmen kesiştikleri ortak bir alan da vardır (Özdemir, 2001, s.117). Bu yüzden Sosyal Bilgiler dersinde bireyleri özel

amaçlarda belirtilen “Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri” maddesinden yola çıkarak kesiştikleri ortak alanda milli bilinci kazandırabilmeli ve kültürel kimliğin önemi vurgulanabilmelidir.

1.10.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Empati

Kültür ile ilgili yapılan araştırmalarda etnik farklılıklarla ilgili ön yargıların bilhassa okul öncesi dönemde geliştiği gözlenmiştir. O dönem çocuklarına bu farklılıkların birer zenginlik göstergesi olduğu ile ilgili bilginin aktarılması önemlidir. Böylece o yaştan itibaren çocuklar bu farklılıkları kabul edip saygı duymayı öğrenebilecektir. Aynı zamanda toplumsal yaşam içinde kültürel empatilerinin gelişmesine ve sosyal yeteneklerinin ilerlemesine ön ayak olacaktır. Hatta o dönem çocuklarının sosyal hayat içerisinde taklit ederek öğrenmeleri düşünüldüğünde çocuklara bu konularda model olmak, sevgi, şefkat gösteren, empati kurabilen bireyleri gözlemlemesi önemli katkı sağlayacaktır. Özellikle bu taklit sürecinde çocukların kendi kültürünü tanıması, kültürlerarası farklılıkları ve benzerlikler ile ilgili özellikleri gösterebilen çeşitli etkinlikler yararlı olacaktır. O kültürün yemekleri, giysileri, müziklerini oyun yoluyla çocuklara aktarabildiğimizde bu alanda önemli somut çıktılar elde etmemizde mümkün olabilecektir (Özmen, 2021). Böylece bu somut çıktılar ile çocuk, kültürel ve sosyal bağlam oluşturma adına adım atmış olacaktır.

Çocukların bu süreçte içinde geliştirdiği kültürel ve sosyal bağlamların tam olarak bilinmesi empatik girişimlerin nasıl takdir edildiğini ve sosyal etkileşimde nasıl ortaya çıktığının görülmesini sağlar. Bunların süreç boyunca nedenlerine ve sonuçlarına ek olarak da bu çıktılar bireyin anlama merkezinde yer alır (Main ve Kho, 2020, s. 296). Bu anlam sürecinde ortak kültürel geçmişe sahip bireyler için paylaşım söz konusu olsa da davranışlar birbirinden farklı olabilmektedir. Hanson (2011)’ göre aynı kültürel geçmişe sahip insanlar bazı eğilimleri paylaşabilse de, ortak bir kültürel geçmişi veya tarihi paylaşan bir grubun tüm üyeleri aynı şekilde davranamayacaktır. Bunun yerine davranış, sosyoekonomik durum, cinsiyet, yaş, bir bölgede ikamet süresi ve eğitim gibi birçok faktör tarafından yönetilebilecektir. Bireyler, bir dizi kültürel kalıba bağlı kalmayı seçme derecelerinde de farklılık gösterebilecektir. Örneğin bazı insanlar belirli

bir grupla güçlü bir şekilde özdeşleşirken; diğerleri çeşitli kültürel grupların uygulamalarıyla birleşebilir.

Farklı etkinlik ve uygulamalar ile de kültürel empati kurulabilir veya bireyler özdeşleşebilir. Örneğin Ochoa ve McDonald (2020) göre kültürel okuryazarlık için özellikle edebiyat ve edebi çalışmalar yapılırken kültür ve empati ile ilişki kurulduğuna değinir. İkisi arasında ki bağlantıyı düşünmek yararlıdır. Edebiyatın aşamaları okuyucuyu empatiye teşvik edebilir veya empati kurmasına yardımcı olabilir. Edebiyat alemi üzerinden başka yerlerin ya da başka bir kişinin deneyimi ile daha önce var olmadığı yerde empati oluşturulabilir. Sadece empatiyi oluşturmak ve geliştirmek değil bir bireyin mevcut empatik kapasitesini yönlendirmek de amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda kültürel okuryazarlığa ilginin empati ile daha büyük ölçüde farkındalık yaratması sağlanabilir. Empati yani edebiyatla ilişki kurma yolları ve okuma becerilerinin bir dizi kültürel eserde uygulanması öğrencinin empati kurmasında hangi algı ve bilginin onu şekillendirdiğinin farkına varmasını tetikler.

Birey empati kurma becerisi ve farklılıklara saygı değerini edindiğinde iletişim konusunda daha az problemle karşılaşacaktır. Bu çerçevede düşünüldüğünde empati becerisine sahip bir öğretmenin etkili bir iletişim ile öğrencilere ulaşması daha kolay olacaktır. Öyle ki öğrencilerin de dersi anlaması ile ilgili güçlükleri ortadan kalkacak ve öğrenme ortamı öğrenene göre şekillenebilecektir. Öğretmen yetiştirme ile ilgili süreç düşünüldüğünde ise empati becerisi ve farklılıklara saygı değerinin çok kültürlü eğitimde önemine dikkat çekilecektir (Çatlak ve Yiğit, 2017, s.1798). Sosyal Bilgiler dersinde ise empati becerisinin kullanımı da bu çerçevede söz konusudur. Örneğin tarihsel empati becerisi. Güneş (2019) öğrencilere Sosyal Bilgiler dersinde tarihi konular öğretildiği sırada tarihsel empatinin kullanılmasının önemine değinmiştir. Bu sayede tarihi konular işlenirken o dönemin teknolojilerini, yaşam şekillerini ve örf-adetlerini kişinin bulunduğu konuma ve zamana göre tarafsız olarak değerlendirilebileceğini ifade etmiştir (s. 5).

1.10.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürlerarası Yeterlilik

Kültürlerarası yeterlilik, misafir olduğu kültürün gerektirdiği istekleri kavraması ve cevaplaması, o kültüre ait değerlere adapte olmasını sağlayan bir kavramdır. Bu kavramın bireydeki gelişimini bazı yeteneklere bakarak anlayabiliriz. Bunlar empati kurabilen, motivasyon sahibi, davranışlarda esnek olabilen, kişilerle bire bir iletişim kurabilen,

rasyonel ve bilişsel becerilerdir. Bu yeteneklere sahip bireyin kendi kültürü ile ilgili bilgileri ya da yabancı olduğu kültürün özelliklerini öğrenebilmesiyle davranışlarında değişimin oluşması mümkün olacaktır (Eğinli, 2011, s.215).

Kültürlerarası yeterlilikte gelişim gösterilmesi ve kültürlerarası uyumun elde edilmesi belli bir süreyi kapsadığından bu süreçte bireyde değişim söz konusu olmaktadır. Bu süreçte bireyin gelişim göstermesi önemli bir olgudur. Gelişim sırasında bireyde meydana gelecek deneyim ve tecrübe ile farklı kültürlerle iletişim kurmada isteklilik ve kültürlerarası uyum elde edebilecektir (Eğinli ve Yalçın, 2016, s. 24).

Kültürlerarası yeterlilik, birey farklı kültürel bir ortama girdiğinde etkili ve uyumlu iletişim kurmasına yardımcı olacaktır. Bu sebeple yeni tecrübe edeceği bir ortamda yabancılaşmama, ortama hızlı adapte olabilecektir (Rengi, 2014, s. 31). Kültürlerarası yeterlilik bireyin öğrenme ortamında da kazanabileceği beceriler arasında olabilir.

Kültürün içindeki hareketliliğe bağlı olarak yeniliklere açık olduğu düşünülür. Eğitim ile milli kültür ve değerler genç nesillere aktarırken çağın gerektirdiği becerileri ve yenilikleri kazandırması beklenir. Ayrıca yaşadığımız zaman diliminde bu değerlere ve kültüre sahip çıkan ve farklı kültürlerle saygı duyan bireyleri yetiştirmek için iletişim becerisi önemlidir. Bu iletişim esnasında farklı kültürlerin tanınması ve bir arada olunmasından dolayı çokkültürlü eğitim ve kültürlerarası eğitim kavramları da gündeme gelmeye başlamıştır (Üstün, 2011, s.30).

Kültürlerarası yeterlilik, doğası gereği disiplinler arasıdır. Bir araştırma alanı olarak, iletişim çalışmalarından sosyoloji ve dilbilime kadar birçok disiplini kapsar. Her biri diğerlerine göre belirli, farklı bir amaca sahip olan bir dizi farklı alanda yetkinliği geliştirmek için temel olarak kullanılır. Bu odak genişliği, yeterlilik eğitiminde zengin bir uygulama etkileşiminin geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Ancak, sağlam bir çerçevenin geliştirilmesini teşvik etmemesi anlamında sınırlayıcı olmuştur (Ochoa ve McDonald, 2020, s.12). Bu disiplinler arası anlayış sadece kültürlerarası yeterliliği değil birçok kavramı da etkilemiştir.

Kültürlerarasılık, çokkültürlülük, etnikmerkezcilik gibi kavramlar buna örnek teşkil etmektedir. Bu kavramlar daha çok sosyolojinin konusu olmakla birlikte, bu becerilerin

eğitim yoluyla geliştirilmesi gerekliliği kùltùrlerarası ve çokkùltùrlù eğitim kavramlarının eğitim literatùrùne girmesine neden olmuştur (Üřtùn, 2011, s.43).

Kùltùrlerarası yeterlilik sadece tutumları, bilgileri, anlayışları ve becerileri değil, aynı zamanda eylemi de içerdiiğinden, eğitim yoluyla òđrenenleri kùltùrlerarası yeterlilikle donatmak, òđrencilerin yaşadıkları ortamda harekete geçmelerini sağlar (Barrett, Huber ve Reynolds, 2014, s.11).

2017 Sosyal Bilgiler Òđretim Programı incelendiğinde kùltùrel yeterlilik bağlamında ifadeler yer almıştır. Program genel anlamda incelendiğinde “başka kùltùrlere saygı, ayrımcılık karşıtlığı, kişisel kimliklerin farkında olma, kùltùrel farklılıklara ve farklı değer yargılarına saygılı olma vb.” gibi kategorilere rastlanmıştır (Bektaş, 2022, s.459).

1.10.4. Sosyal Bilgiler Òđretiminde Kùltùrlerarası Duyarlılık

Òđretmenlerden gùnlük òđretimlerinde òđrencilere dùnya kùltùrleri hakkında daha fazla bilgi aşılamaları istenir. Ayrıca sınıflarının artan çeşitliliğine duyarlı olmaları beklenir. Hùkùmet organları, meslek òrgùtleri ve okul bòlgeleri çok kùltùrlù eğitim ve kùresel eğitimin ilkelerini ve hedeflerini benimsemekte hatta zorunlu kılmaktadırlar. Bu sebeple òđretmen hazırlık programları, çok kùltùrlù toplumlarımızın ve dùnyamızın sağladığı benzersiz fırsatlar ve zorluklar için gelecekteki òđretmenleri duyarlı hale getirmenin yollarını bulmakta zorlanmaktadır (Cruz ve Patterson, 2005, s. 40).

Kùltùrlerarası duyarlılığın gerek çokkùltùrlù eğitim hedefleri gerekse gelişim ve òđrenme teorileri bağlamında, ayrıca çağımız çokkùltùrlù eğitim anlayışı hedefleri doğrultusunda önemli olduğu gòrùlmektedir. Bunu eğitim aracılığı ile òđretecek, yaşatacak kişiler ise òđretmenlerdir. Bu nedenle òđretmenlerin òđrencilerin kùltùrel farklılıklarına duyarlı davranması gerekmektedir (Rengi, 2014, s. 45).

Bireylerin beklenen niteliklere sahip olmasında ise en bùyùk rol eğitim kurumlarına ve eğitimcilere dùřmektedir. Eğitimin verimliliğini doğrudan etkileyen faktòrler arasında yer alan òđretmenlerin sahip oldukları nitelikler, òđrencilerde oluşması istenilen davranışları etkilemektedir. Bu bağlamda farklı kùltùrlere duyarlı bireylerin yetiştirilebilmesi için öncelikle òđretmenlerin kùltùrlerarası duyarlılığa sahip olması gerekmektedir. Òđretmenlerin, kùltùrlerarası duyarlılık kazanabilmesi ise uygun eğitim durumları yaratılmasına bağlıdır. Bu doğrultuda òđretmen yetiştiren kurumların,

öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılık düzeylerini ve bu düzeye etki eden değişkenleri bilmesi gerekmektedir (Yılmaz ve Göçen, 2013, s. 376). Bu değişkenler bireyin bulunduğu kültürdeki dünya görüşüne göre de değişiklik gösterebilir.

Belirli bir kültüre uygun olan ayrımlar kümesine kültürel dünya görüşü denir. Büyük ölçüde tek kültürle sosyalleşmiş bireyler normalde yalnızca kültürel anlamda kendi dünya görüşlerine erişebilirler. Dolayısıyla kendi algıları ile kültürel olarak farklı olan insanların algısı arasındaki farkı yorumlayamaz ve deneyimleyemezler. Kültürlerarası duyarlılığın gelişiminin püf noktası, kültürel farklılığı daha karmaşık yollarla yorumlama ve dolayısıyla deneyimleme becerisine ulaşmaktır (Hammer, Bennett ve Wiseman, 2003, s. 423). Bu çerçevede bireyin hayattaki deneyimleri duygularını şekillendirmede, insanlara karşı tutumlarını geliştirmektedir. Farklı kültürel özelliklere sahip bireylerle deneyimlenecek olaylar ve durumlar kültürel farklılıklara karşı duygu durumumuzu şekillendirmemizde yardımcı olabilecektir. Bireyin bu duygu durumuna sahip olabilmesi kültürelarası duyarlılıkla mümkün olabilecektir (Rengi, 2014, s. 34).

Kültürlerarası duyarlılıkla ilgili bir diğer konu kültürlerarası iletişimdir. Chen, ve Starosta (2000) başarılı kültürlerarası iletişimin, etkileşimde bulunan bireylerin kültürel benzerlikleri ve farklılıkları öğrenmesini sağladığını ifade eder. Böylece bireyin kültürlerarası farkındalık becerisini de ortaya çıkarır. Ayrıca kültürel benzerlikler ve farklılıkların farkına varılma sürecinin, kültürlerarası duyarlılık yeteneği ile geliştiğini belirtir. Davranışsal etkililik, davranışsal uygunluk ve kültürlerarası ustalıkla birlikte, üç kavram kültürlerarası iletişim yeterliliğinin temelini oluşturur. Dahası bireylerin kültürlerarası duyarlı olmaları için altı duygusal öğeye sahip olması gerektiğini öne sürerler. Bunlar benlik saygısı, kendini izleme, açık fikirlilik, empati, etkileşime dahil olma ve yargılamayı askıya almaktır (s.5).

Birey kültürel bir farklılıkla karşı karşıya geldiğinde duygusal tepki anlamında o konuya dikkatini verme, istekli olma ve o duygu durumunu kabullenme, sahiplenme vb. durumlara tepki oluşturabilmektedir. Bireyin vereceği bu tepkilerin seviyesinin anlaşılması adına gereksinimlere uygun bir kültürarası duyarlılık eğitim programı geliştirilebilir (Rengi, 2014, s. 43). Chen ve Starosta'ya (1996) göre kültürlerarası duyarlılık becerisi kültürlerarası iletişim yeterliliğinin duyuşsal boyutunu ifade

etmektedir. Ayrıca bu kültürlerarası iletişim yeterliliğinin duyuşsal boyutlarının etkilendiği unsurların olduğuna dikkat çeker. Örneğin etnikmerkezciliği gibi.

Milli Eğitim Bakanlığı 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren yenilediği ilköğretim programlarında kültürlerarası duyarlılık becerisi olan kültürlerarası iletişim yeterliliğini geliştirmeye yönelik genel amaç ve kazanımlara yer verdiği görülmüştür. Yenilenen bu programlarla kültürlerarası farkındalık ve kültürlerarası duyarlılık becerilerini geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek adına ders kitapları ve öğretim programlarının yanında öğretmen faktörünün de önemli olduğu ifade edilmektedir (Demir ve Üstün, 2017, s. 5).

Bir bireyde kültürelarası duyarlılık oluşturabilmenin nitelikli bir eğitimden geçtiğine vurgu yapan Barrett (2018) bu süreçte okullarda uygulanabilecek eylemler listesine değinir. Bunları da üç gruba ayırır. Gruplar arası temasa dayalı eylemler, pedagojik yaklaşımlara dayalı eylemler, okulun kurumsal politikalarına dayalı eylemler. Gruplar arası temasa dayalı eylemler; kültürelarası dostlukları teşvik etme, yurtdışı eğitim dönemlerinin düzenlenmesi, öğrencilerin internet tabanlı kültürelarası iletişim kurmalarını sağlamak, okul toplum bağlantıları ve ortaklıkları kurmak ve hizmet öğrenme projeleri uygulamak. Pedagojik yaklaşımlara dayalı eylemler; öğrencilerin kültürlerarası deneyimleri ve kendi kültürel aidiyetleri üzerine eleştirel düşüncelerini destekleyen işbirlikçi öğrenme ve proje tabanlı öğrenme gibi pedagojik yaklaşımları kullanmak, kültürlerarası yeterliliğin belirli bileşenlerinin gelişimini geliştirmek için diğer pedagojik faaliyetleri kullanmak. Okulun kurumsal politikalarına dayalı eylemler; kültürel açıdan kapsayıcı bir müfredat kullanmak, çeşitliliğe ve insan haklarına değer veren bütün bir okul yaklaşımını benimsemek (ss. 95-96).

1.10.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Miras

Eğitimin kültür aktarıcısı fonksiyonu düşünüldüğünde eğitim antropolojisi öğretmenin kültürü aktarırken ne yaptığını anlamaya ve kültürel aktarma sırasında eğitici süreçlerin nelerden oluştuğuna odaklanmaktadır. Örgün eğitim ise okul kültürünün yayılması, aktarılması ve korunmasına odaklanır. Dünyada ise kültürlerin birbirinden çok farklı özellikler göstermesinden dolayı karşılaştırılmalı indeksler geliştirilmiştir. Bu indeksler kültürlerin özellikleri yanında farklı davranış ve gelenekler üzerinde de çalışma

yürütmektedirler (Tezcan, 1997, s.104). Kültürün  zellikleri ile ilgili yapılanların yanında kültürel miras eēitimi de günümüzde dikkat çekmektedir.

Kültürel miras eēitimi ile daha etkili ve kalıcı  ērenmeyi saēlamak adına klasik  ēretim metotlarından öte  ērencinin sınıfta daha aktif olacaēı ve beē duyu organını iēe koēacak Şekilde etkinliklerin düzenlenmesi yararlı olacaktır. Bu faaliyetler müze eēitimi, sanal müzeler ve alan gezileri gibi  ērencilerin birincil kaynaklardan bilgi edinmesini saēlarken aynı zamanda  ērencilerin geçmişten günümüze miras kalan kültürel mirasa yönelik farkındalık ve sahiplik duygusu edinmelerine zemin hazırlayacaktır. Kültürel miras eēitiminde sınıf içinde gerçekleŐtirilen etkinliklerle sınırlı bilgi edinen bu  ērenciler bu faaliyetler sayesinde kültürel mirasımızı yaparak yaēayarak  ērenmiē, tarihe tanıklık yapma olanaēına ulaēmıē, onu koruması, sahiplenmesi ve yaēatması gerektiēini  ērenmiē olacaktır (Polat, 2019, ss. 372-373) .

Kültürel miras eēitimi çocukların tarih ve kültür adına onların ana kavram ve prensiplerini  ērenebilmelerini amaçlar. Aynı zamanda farklı zamanlarda yaēayan bireylerin ekonomik ve sosyal durumlarını anlamak, farklı dönemlerdeki teknik geliēmeleri takip etmesini kapsar. Böylece deēiēim ve süreklilikle beslenerek tarihsel ve kültürel tecrübelerimizin bizden sonraki nesle geçmesini saēlar. Bu bakımdan da kültürel miras eēitimi toplumda yapılandırıcı bir unsurdur ( ulha  zbaē, 2014, s.746).

Kültürel mirasın korunması ve sonradan gelen kuēaklara aktarılmasında yasal yaptırımlardan daha çok tarihi  evre bilincine sahip olunması daha tesirli olacaktır. Bu bilincin kazandırılmasında ki hedef; doēal, tarihi ve kültürel deēerlerin korunması, duyarlı ve olumlu davranıē deēiēiklerinin edinilmesini ve sıkıntı veren durumların analiz edilmesinde etkin katılımın saēlanmasıdır (Alkıē ve Oēuzoēlu, 2005, s. 358).

1.10.5.1. Sosyal Bilgiler  ēretiminde Kültür ve Kültürel Miras

Kültürel Miras ve Müzecilik Raporu'nda kültür " lkeden ülkeye deēiēen, o ülkeye ait özellikleri yansıtan sanat, halk dansları, edebiyat, mimari, heykeltıraēlık, dil, gelenekler, inanıēlar, giyim tarzı gibi unsurlar bir ülkenin deēerlerini oluēturmaktadır ki bu bütüne "kültür" denilmektedir." (2009, s. 1) Şeklinde ifade edilmektedir.  rneēin Çinlilerin yemek esnasında çubuk kullanmaları, Japonların tanışma ve vedalaēma esnasında  ne eēilmeleri kültür kavramı ile anlam kazanmaktadır.

Eski zamanları ve insan yaşamı ile ilgili bilgi veren, toplumun zengin tarihini aktaran kültürel miras, ait oldukları bölgeye iktisadi, toplumsal, kültürel, politik alanlarda stratejik katkıda bulunmaktadır. Fakat bu zengin tarihin içindeki kültürel miras Sanayi İnkılabı ve savaşlar sonucu büyük bir yıkımla karşılaşmıştır. Sanayi İnkılabı ile çevreye verilen zararların artması, bilinçsiz insan davranışları ve savaş sonrası tahribat ve istilalar bu mirasın bir kısmını yok etmiş diğer bir kısmını da düzeltilmesi zor bir tahribat ile karşı karşıya bırakmıştır. Kültürel mirasa verilen bu zararların önüne geçebilmek ve geleceğe taşımak adına ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli koruma çalışmaları yapılmıştır (Polat, 2019, s.369). Yapılan bu çalışmalarla kültürel mirasa gösterilen bu özen ve kültürel mirasın yaşatılması insanoğluna büyük hizmet edecektir. Bunun yanında geçmiş ile günümüz arasındaki bağı kurmada bize yardımcı olan büyük bir zenginliği içinde barındıran bu mirasın birçok ders vasıtasıyla öğrencilere aktarılması önemlidir. Bu kültürel miras eğitiminin verilebileceği en mühim derslerden biri de Sosyal Bilgiler dersi (Polat, 2019, ss. 358-359).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Taslak Programında (2015) Sosyal Bilgiler dersi “Etkin ve üretken bireyler yetiştirmek, öğrencilerin insani ilişkilerini ve vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla sosyal bilimleri kaynaştıran bir ilköğretim dersi.”(s. 1) olarak ifade edilmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi öğrencilere insan ilişkileri ve vatandaşlık ile ilgili özel bilgiler kazandıran ve birçok bilimi içinde barındıran multidisiplin bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır (MEB, 2005, s.1). Bu alanda da öğrencilere kazandırılmak istenen görevler bulunmaktadır.

Bilim ve teknoloji dünyasında meydana gelen hızlı değişim ise toplumdaki bireylerden yapması istenen görevleri doğrudan etkilemiştir. Bu süreçte bilgiyi üreten, hayatında tatbik eden, problem çözme becerisi olan, empati yapabilen vb. niteliklere sahip bireyleri yetiştirmek Sosyal Bilgilerin amaçlarından biri olmuştur. Bu amaçları gerçekleştirme adına öğrencinin sınıf ve düzeyine uygun sarmal bir yaklaşımla verilecek olan kazanımlarına ek olarak bu süreçte hayatla ilişki kurabilmelerini sağlayacak nitelikte öğrenme ürünlerine yer verilmiştir (MEB, 2018, s.3). Öğrencilere kazanımların kazandırılması sırasında eğitim sistemimizin belirlediği yetkinlikleri de bu süreçte vurgulamak gerekir. Bu çerçevede Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) bazı yetkinlikler belirlenmiştir.

Eğitim sistemimizdeki bu yetkinlikleri önemseyerek bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip öğrenciler yetiştirmek amaçlanmaktadır. (MEB, 2018, s.5). Bu yetkinliklerden birisi de kültürel farkındalık ve ifadedir.

Toplumda bireyin farklı kişiler arasında maruz kaldığı alışılmışın dışındaki olaylar, durumlar ve farklı toplumların kültür öğelerinin içinde bulunması kültürel farkındalık ve ifadenin önemli yetkinlikler içerisinde yer almasını ve bu denli etkili olmasını açıklamaktadır. Çünkü birey toplumda sahip olduğu yetkinlikleri ve özelliklerin farkında olursa, farklı kültürel özellikleri ve farklı kültürlere adapte olmayı öğrenirse bu durum beraberinde o toplumdaki insanlarla birlikte yaşama ve çalışma ile ilgili engelleri ortadan kaldıracaktır (Temel Eğinli, 2011, s.215). Bu bakımdan bireyin kültürü tanınması ve kültür ile ilgili bir farkındalık oluşturmaları önemlidir. Bu çerçevede Sosyal Bilgiler öğretim programında da bu konuyla ilgili öğrenme alanlarına yer verilmiştir.

“Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarında yer alan Kültür ve Miras öğrenme alanı, temelde tarih ağırlıklı kültür ve mirasın işlendiği en önemli öğrenme alanlarından biridir. Bu öğrenme alanında öğrencilere Türk kültürünün tarihi süreçte geçirdiği değişimler ve insanlığa kazandırdığı miras öğeleri anlatılmakta, aynı zamanda onlara kültürel mirasın korunması konusunda farkındalık kazandırılmaktadır (Polat, 2019, s. 378). Bu öğrenme alanı işlenirken aile birliğine önem verme, kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik gibi değerlerle kanıt kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama ile değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmaktadır (MEB, 2018, s.14).

1.10.5.2. Dünya ve Türkiye’de Kültürel Mirası Koruma Çalışmaları

Çeşitli sebeplerle dünyanın dört bir yanındaki birçok kültürel mirasımızın ulusal ve uluslararası düzeyde korunması ile ilgili aşağıda da belirtildiği gibi çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Polat (2019, s.369) göre UNESCO öncülüğünde kültürel mirasın korunması ile ilgili yapılan düzenlemeleri şu şekilde sıralamaktadır: “Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlerle İlgili 1970 UNESCO Antlaşması”, “Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Varlıklarının Korunmasına Dair Sözleşme (1954)”, “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Hakkında 1972 Tarihli UNESCO Antlaşması,”, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (2003) gibi düzenlemeler yapılmıştır.”. Avrupa

Konseyi bünyesindekileri; “Avrupa Kültür Antlaşması (1954), Akdeniz ‘de Özel Koruma Alanlarına İlişkin Avrupa Sözleşmesi- Malta Sözleşmesi (1999), Avrupa Mimarı Mirasının Korunması Sözleşmesi- Granada (1989), Avrupa Mimarı Miras Tüzüğü (1975), 1985 Tarihli Kültür Varlıkları ile İlgili Suçlar Hakkında Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Birliği düzenlemesidir.”

1.10.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sanatsal Kendini İfade Etme

Temel eğitimde sanat eğitimi programlarda önemli bir yer tutar. Ayrıca aynı konular fen ve sosyal bilimlere bağlı ders konularında da anlam ve amacına uygun olarak işlenebilecek bir işleve sahiptir. Sanat derslerinin içeriği teorik ve etkinlikler bağlamında beceriler gerektiğinden öğretmen sanat eğitimi derslerini zevkli bir hale getirme anlamında önemli role sahiptir (Artut, 2009, s. 226). Ünver (2002, s. 37)’de sanat eğitimi ile ulaşılması gereken hedeflerin eğitim sürecinin içinde bir plan doğrultusunda amacına uygun olacak şekilde belirlenen çeşitli yöntemlerle öğrencilerin hazırbulunuşluğu dikkate alınarak tespit edilmesi gerektiğini ifade eder. Bu süreçte öğretmen faktörünün önemini vurgular.

İlköğretimde sanatsal beceri kazandıran programlar sanat öğretimini çok yönlü, ekseriyetle araç ve gerece dayalı bir öğretim alanı olarak görebilir. Bu alanın hayatın kendisi kadar çeşitli, çok boyutlu ve eleştirel düşünmeyi hedefleyen ve en çok zevk alınan dersler arasında yer almasında sanat öğretiminin çocuğa görelilik ilkesinin yeri büyüktür. Bu sebeple sanat öğretiminin temel ilkeler çerçevesinde planlı ve programlı ilerlemesi için bir çalışma programı oluşturulmalıdır. Yapılacak planlama ise uzun, planlı, sistematik-organize bir süreç gerektirebilir (Artut, 2009, ss. 282-284).

Çağdaş sanat eğitimi veya bilimi çocuk edebiyatını içine alacak şekliyle yazın sorunlarına ve bütün sanatsal etkinliklerin içerisinde yetişen çocukların yaratıcılığını ve yeteneklerini tanımaya yardımcı olur. Aynı zaman da yarının hoşgörülü ve insancıl bireylerini görünür kılar. Böylece birey sanat eğitimi içinde sanat beğenisi kazanır. Ulusal ve evrensel sanat biçimleri, kültürel miras ve çağdaş kültür varlık ve oluşumları çocuk ve gençlere tanıtılır. Bireyin yeni düşünceler üretmesini sağlar (San, 2020, s.79). Yeni düşüncelerin üretilmesi çocukta yaratıcılığı da olumlu yönde etkiler.

Sanat eğitimi kapsamında yapılan çalışmalar yaş grubu küçük çocuklardan itibaren yaratıcılık sürecinde olumlu etkiye sahiptir. Aynı zamanda ileriki yaşlarda sanatsal değeri

yüksek yapıtların daha iyi algılanabilmesine yardımcı olmaktadır. Bunun içinse küçük yaş grubundaki çocukların resim çizme, boyama, çamur ve plastik yoğurma işlemleri, sanat sergileri, müze gezileri, basit araçlarla kendi müziğini oluşturması, kendi sesiyle şiirler ve şarkılar ezberleyip okumaları, kendi seviyesine uygun hazırlanmış çocuk kitapları okuması ve onların resimlerini incelerken aynı zaman da kitap fuarlarını gezmesi önemli yer tutmaktadır. Bunları yaparken bir yandan doğayı ve çevresini gözlemlemeli, sorular sorarak kendi çözümlerine varmalıdır. Böylece evden, anaokuluna ve ilkokula kadar uzanan süreçte sınıflar ilerledikçe çevresindeki sanatsal olguları değerlendirmeye, güzeli aramaya ve bu konularda eleştirel bir tavır almaya başlar (San, 2020, s.116-117). Eleştirel tavır almanın yanında bireyin sanatsal yaratıcılıkta özgürlük ilkesine dikkat etmesi gerekmektedir. San (2019b, s.25) sanat eğitiminin başat hedefini görmeyi, işitmeyi, dokunmayı ve tat almayı öğrenmek olarak ifade eder. Bakmak ile görmek arasında ve duymak ile işitmek arasında farkın olduğunu belirtir. Ayrıca yoklamak ile değil dokunulanı duyumsamanın yaratıcılığın ilk önemli aşaması olduğuna dikkat çeker.

Görsel sanatlar dahil çoğu dalda küçük yaş grubundaki bireylerin sanatsal yaratıcılıkta özgürlük ilkesine dikkat etmesi bir zorunlulukken üstün yetenekli ve ilerde profesyonel sanatçı olmayacak bireyler için bile aynı durum geçerlidir. Bireylerin bu sayede sanat dilleri ve ufukları genişlemiş olacak ayrıca hislerinin derinleşmesine zemin hazırlamış olacaklardır (Vygotsky, 2019, ss. 90-91).

Kültür kelimesi San (2019a) ‘a göre uygarlık ve eğitim ile iç içedir. Hatta örgün eğitimde okutulan tüm derslerin kültür aktarımında payı büyüktür. Başta Türkçe, Tarih ve Sosyal Bilgiler dersi ile kültürle ilgili başlıca bilgileri kazandırmak mümkündür. Okulöncesinden, temel eğitime ve ergenlikten gençliğe tüm kademe ve yaşlarda çok yönlü sanat eğitimi kültür bakımından da önemlidir. Çocuk resim çizerek, boyama yaparak, çamur yoğurarak, şarkı veya şiir söyleyerek, dramtizasyon etkinlikleri yaparak, çocuk kitaplarında ki resimleri inceleyerek, radyo veya televizyon izleyerek bu sanat eğitimi alabilir. Aldığı bu eğitim sonunda da kendine sanatsal ilgi alanları oluşturarak güzeli estetiği anlamaya çalışabilir (s. 51).

Sanat yazı becerisi ve matematik alanlarında da yer almaktadır. Çünkü küçük yaş grubundaki bireylere sanatsal etkinliklerle matematiksel ve bilimsel gerçekleri öğretmekte mümkündür. Örneğin çamura şekil verilirken nereye ne kadar çamur

eklemenin veya çıkarmanın farkına vararak bir denge oluşturma çabasına girmek sanatı kendini ifade etme biçimi olarak kullanabilmektedir. Böylece her çocuğun kullandığı farklı türdeki malzeme ile yapacakları ve edinecekleri yeni deneyimler o kişinin dünya görüşünü ve algısını değiştirebilecektir. Ayrıca birey zihinsel olarak kendi keşif yolculuğuna çıkmayı başarabilecektir (Striker, 2005, ss.14-28).

Çağımızın değişen şartları ve ihtiyaçları temel alındığında çağdaş bir eğitimde bireyin yaratıcı, araştırmacı, sorgulayıcı, uygulanabilir nitelikte bilgiye sahip ve kişiliği geliştirici olmasına dikkat edilmektedir. Ayrıca ezbere dayalı bilginin kabullenilmemesini öngören bir sistemdir. Bu sistemde bilim, teknik ve sanat biri diğerinden önemsiz olmamakla beraber aksine her üç alan kendi içinde birbirini destekleyen ve içine alan bir fonksiyondadır. Çağdaş eğitim sistemine de bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanda çok yönlü katkıları olmuştur (Yolcu, 2009, ss. 83-84). Sistem içerisinde öğretmen ise rehber olma, öğrenmeye özgün bir ortam hazırlama rollündedir. Bu yolla eğitimin en önemli amacı olan öğrencinin farklı ortam ve şartlarda bile öğrendiklerini değerlendirmesine olanak sağlamış olacaktır. Böylece farklı etkinlikler içerisinde kullanılan sanat bireye çok yönlü katkı sağlayabilecektir.

Etkinlik temelli öğretim önemli engelleri olan çocukların sanat aktivitelerine katılmalarını sağlamak içinde başarıyla kullanılabilir. Örneğin, bir görme uzmanı, görme bozukluğu olan bir çocuğun kâğıdı nereden kesmesi gerektiğini göstermek için kâğıt üzerinde daha kalın vurgulanmış çizgiler önerebilir. Bir çocuk, bağımsız kesmeyi teşvik etmek için uyarlanmış makasları da (örneğin, yaylı, tahta bir standı monte edilmiş) kullanabilir. Ayrıca sözel olmayan veya sınırlı ifade edici dil becerilerine sahip çocuklar için, tercih ettikleri iletişim modu (örneğin, ASL, iletişim cihazı, resim sembolleri) ve süresi içindeki etkinlikler boyunca, sorulara cevap vermelerine, akranlarıyla etkileşime girmelerine ve başka türlü katılımlara izin vermek için kullanılabilir. Örneğin, hava durumu hakkında konuşurken, öğretmen tahtaya genel hava türlerinin (örn. bulutlu, yağmurlu, karlı, güneşli) dört resmini sunabilir ve çocukların hava durumu sorulduğunda farklı şekillerde yanıt vermelerine izin verebilir (Johnson, Rahn ve Bricker, 2015, ss.314-315).

1.11. Etkinlik Temelli Öğretim

Etkinlik temelli öğretim, çocukların bireysel öğrenme ve gelişimsel amaç ve hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olma çabasından doğmuştur. Çocukların oyun, rutinler ve günlük aktiviteler bağlamında bireysel hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmak için tasarlanmış bir yaklaşımdır. Aslında etkinlik temelli öğretimin arkasında verilmek istenen farklı ortamlarda ve durumlarda kullanılabilecek işlevsel becerilerin kazanılmasıdır. Bu yaklaşımla çocukların bireysel hedeflerine ulaşma fırsatlarını en üst düzeye çıkarmaktır. Bunun için etkinlikleri çocukların deneyimlediği günlük etkileşimlerle entegre etmek gerekir. Etkinlik temelli öğretimde çocukların öğrenmesini ve önemli gelişimsel becerilerini kullanmasını geliştirmek için etkinlikler sırasında çocuk ve çevre ilişkilerinde dikkat edilmesi gereken önemli noktalar yer alır. Bunlar;

- Çocuğun yönlendirildiği rutin ve planlı faaliyetler,
- Çoklu ve çeşitli kazanç fırsatları,
- İşlevsel ve üretken hedefler,
- Zamanlı ve bütünlüğü geri dönüşler veya sonuçlardır. (Joann, Rahn & Bricker, 2015, ss. 93-104)

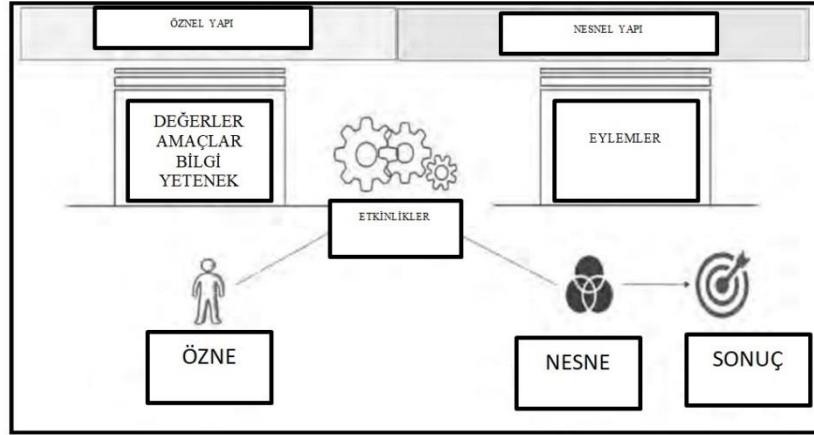
Etkinlik temelli öğretim ile günlük hayat deneyimleri ile bireyde öğrenme daha kalıcı ve keyifli hale gelebilmektedir (Camci, 2012, s.1). Bu öğrenme ortamlarında kullanılan etkinlik temelli öğretim yaklaşımı aktif öğrenmenin içinde yer alır (Çiftçi, 2019, s. 20).

Etkinlik temelli öğretim, eğitim-öğretim ortamlarında çocukların bireysel öğrenme ve gelişim hedeflerine ulaşması amacıyla geliştirilmiştir. İlk olarak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Oregon Üniversitesi'nde geliştirilen ve çocukların günlük aktiviteler ve tanıdık rutinler bağlamında bireysel hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmak için özel olarak tasarlanmış bir yaklaşımdır (Joann, Rahn & Bricker, 2015, s. 16).

Etkinlik temelli öğretimde aktivitenin yapısı iki kavramı içerir: Konu (hedef belirleme konusu) ve amaç (konu, araç ve aktivite ürünü). Kapsamlı faaliyet yapısı, bir faaliyet nesnesinin ürüne dönüştürülmesi olarak kabul edilir. Etkinlik temelli öğretimde faaliyet yapısı Resim 1.1' de verilmiştir. Özne (etkinliği gerçekleştiren aktör) kavramı, etkinliğin en önemli yapısal unsurudur. Buna göre; durum bileşenlerinin önemlerine göre değerlendirilerek belli bir çerçevede eylem araçlarının ve yardımcı araçların çerçevesinde

işlevini yerine getirerek sonuca ulaşılır (Chuiko, Kuntsevskaya, Holotenko ve Jiahang, 2021, s. 4).

Resim 1.1: Faaliyet Yapısı

Ali ve Muhammad (2018) yaptıkları araştırmada etkinlik temelli öğretim ile öğrencilerde takım çalışma becerilerinin geliştiğini, hedef odaklılık ve zaman yönetimini daha iyi yaptıkları, daha iyi motive olup güven ve sorumluluk alabildikleri sonucuna ulaşmıştır.

Etkinlik temelli öğretim içinde drama etkinlikleri, oyunlar vb. faaliyetler yapılabilir. Reed, Aguiar ve Seong, (2014)'ün yaptıkları çalışmalarında ders içerisinde kullanılan drama faaliyetlerine dikkat çeker. Drama faaliyetleri sonucunda öğrencilerin sürekli iletişimde olduğu, yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirdiği, kişisel farkındalık, kendini ve başkalarını izleyebilme şansını elde edebildiklerini, psikolojik açıdan güvenli bir ortamda özgüvenlerini geliştirebildiklerini ifade etmiştir.

Etkinlik temelli öğretimin kullanıldığı derslerde geleneksel öğretim metotlarının aksine derste aktif durumdadır. Bu sebeple ders içerisinde aktif rol alan öğrencilerde derse karşı olumlu tutum ve davranış oluşmasına da neden olmaktadır. Deringöl, Ugurluel ve Eren (2021)'ün yaptıkları çalışma bunu doğrular niteliktedir. Yaptıkları çalışmalarında etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin tutum ve derse olan inançları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu açıklamışlardır. Ders esnasında kullandıkları oyun ve etkinliklerle öğretim sürecini daha eğitici bir ortama dönüştürdüklerine vurgu yaparak öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yönden derse katılımını sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin de öğrenme ortamlarında öğrencilerin aktif olduğu etkinlikleri kullanmaları gerektiğinin altını çizmişlerdir.

1.12. İlgili Çalışmalar

Kültürel farkındalık konusunda Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersi kapsamında çalışmaların az olduğu görülmüştür. Geniş kapsamda araştırıldığında kültürel farkındalık çalışmaları spesifik olarak Sosyal Bilgiler bazından daha çok yabancı dil öğretimi, turizm eğitimi, sanat eğitimi, kültürel miras eğitiminde yoğunlaşmıştır.

Eğinli (2011) “Kültürlerarası Yeterliliğin Kazanılmasında Kültürel Farklılık Eğitimlerinin Önemi” isimli çalışmasında kültürlerarası yeterliliğin kazanılmasında kültürel farklılık eğitimlerinin önemi ve gerekliliği üzerine çalışmıştır. Çalışma sonucunda farklı ülkelerdeki kişilerin farklılıklarının görülebilmesinin olayları, durumları anlamada ve yorumlamada etkili olduğuna dikkat çekmiştir.

Erhan (2020) “Resimli Çocuk Kitaplarının Barış Eğitimi Bileşenlerinden “Kültürel Farkındalık” Bileşeni Açısından İncelenmesi” isimli çalışmasında 2015 yılı içinde birinci baskısını yapan okulöncesi dönem çocuk kitaplarının metinlerinde ve görsellerinde “kültürel farkındalık” kavramına ait görsellerin varlığı incelenmiştir. Çalışma sonrasında resimli çocuk kitaplarının metin içeriklerinde ve görsellerinde kültürel farkındalık kavramının yetersiz olduğu görülmüştür.

Halaç ve Bademci (2021) “Kültürel Miras: Sistemik Literatür İncelemesi” isimli çalışmasında UNESCO, ICOMOS, ICCROM gibi kültürel miras üzerine çalışan örgütlerin yaptığı çalışmaların kültürel miras ile ilgili bilinç ve farkındalığı arttırıp arttırmadığı üzerine yoğunlaşmışlardır. Bu kapsamda yök tez üzerinde bu konuda yapılan tezler araştırılmıştır. Sonuç olarak yüksek lisans tezlerinde bu konunun daha çok çalışıldığı görülmüştür.

Tuna (2011) “Kültürel Farkındalık Yaratma Açısından Sanat Eleştirisi Öğretimi” isimli çalışmasında ilk ve ortaöğretim görsel sanatlar dersinde sanat eleştirisi öğretiminin öğrencilerde kültürel farkındalık oluşturmada faydalı olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda ise görsel sanatlar dersinin içinde sanat eleştirisi öğretiminin öğrencilere empati kurabilme, farklı kültürleri tanıma vb. gibi özellikler kattığından kültürel farkındalık yaratma aşamasında avantaj sağlayacağını vurgulamışlardır.

Güneş ve Alagöz (2018) “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kültürel Miras Tutumları Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmada turizm eğitimi alan öğrencilerin

kültürel miras tutumları araştırılmıştır. Erzincan Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 öğretim döneminde eğitim alan 115 öğrenciye Yeşilbursa (2011) tarafından geliştirilen Somut Kültürel Miras Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Uygulama sonrasında öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumları olumlu olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Koçak ve Özdemir (2015) “Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutumlarında Kültürel Zekânın Rolü” isimli çalışmasında 2013-2014 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenimine devam eden 485 öğretmen adayının kültürel zekâları ile çok kültürlü eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Çalışmada Kültürel Zekâ Ölçeği' ve 'Öğretmen Adayları İçin Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Sonuç olarak da kültürel zekânın çok kültürlü eğitime yönelik tutum üzerinde olumlu etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Akyol (2016) “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Örgün Eğitime Uygulanması: Ağ Araştırması (Webquest) Örneği” isimli çalışmasında UNESCO'nun da dikkate aldığı “Ağ Araştırması'nın” (WebQuest) ne olduğu açıklanmış ve Halk Kültürü dersi 6. Sınıf öğretim programındaki “Somut Olmayan Kültürel Miras” konusu temel alınarak bir Ağ Araştırması örneği hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında kültürel mirasın genç nesillere aktarılacak için Türkiye'de uygulanabilecek yeni bir yöntem önerisi oluşturmak, farkındalık oluşturmak ve farklı branşlarda öğretmenlere eğitim teknolojilerini kullanarak farklı bir çalışma yapabileceklerini göstermek amaçlanmıştır.

Er (2015) “Yabancılarla Türkçe Öğretimi Uygulamalarının Kültürel Farkındalık Oluşturma Açısından İncelenmesi” adlı doktora tezi çalışmasında öğretmeni program, sınıf ortamı, öğrenme materyali, öğrenme ve öğretme stratejisi, ölçme ve değerlendirme, etkinlikler, öğrencilerin sahip olduğu kültürel öğeler ve Yabancılarla Türkçe öğretimi (YTÖ) merkezi bazında kültürel farkındalık oluşturma açılarını incelemiştir. Bu kapsamda öğrencilere “Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi” ve “YTÖ Merkezlerinin Türk Kültürüne Yönelik Farkındalık Oluşturma Durumlarını Belirleme Anketi” uygulanmıştır. Ayrıca sınıf içi uygulamalara yönelik araştırmacı tarafından “Yapılandırılmamış Gözlem Formu” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler ve idareciler YTÖ sürecinde kültürel farkındalık oluşturmaya

genellikle gerekli olduğunu vurgulamıştır. Bunun içinde gerekli imkânın sağlanması gerekliliğini belirtmişlerdir.

İlhan (2004) “Öğrenci Öyküleri Örneğinde Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretiminde İki Kültüre Bakış” adlı yüksek lisans çalışmasında yabancı dil öğrencilerine yabancı dil dersinde kültür kavramı ve uygulama boyutu olmak üzere iki aşama boyutunu dikkate almıştır. Yabancı dil öğretmenlerine “ İki Kültürün Öyküsü” olarak adlandırdığı etkinlikler önermiştir. Her aşamada öğrencilerin etkin olduğu bu etkinliklerde temel hedef öğrencilerin okuma yazma becerilerini kendi ve hedef kültür üzerinden geliştirmektir. Çalışma sonucunda ulaşılan veriler dikkate alındığında Türk kültürü ile ilgili ulaşılan kavram düzeyi hedef kültürlerle kazanılan kavram düzeyinden daha fazla olduğunu göstermektedir.

Acar Çiftçi (2015) “Çokkültürlü Eğitim Bağlamında Öğretmenlerin Kültürel Yeterliklerine İlişkin Algıları” adlı doktora çalışmasında öğrencilerin çokkültürlü eğitim kapsamında kültürel yeterliklerine ilişkin algıları incelemiştir. Bu süreçte eleştirel çokkültürlü eğitim kuramı, eleştirel kuram ve eleştirel ırk kuramı dikkate alınarak üç boyutlu bir model oluşturulmuştur. Veriler toplanırken Çokkültürlü Eğitim Kültürel Yeterlik Ölçeği ve Anket kullanılmıştır. İstanbul ilinde görev yapan 736 öğretmene uygulanan bu araştırma sonucunda öğretmenler kültürel algılarının üst düzey olmasa da yeterli düzeyde bulduklarını ifade etmişlerdir.

Koşar (2022) “Etnostem Yaklaşımının 7.Sınıf Öğrencilerinin Kültürel farkındalıklarına, 21.Yüzyıl Becerilerine Ve Fen Ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında 7. Sınıf öğrencilerinin kültürel farkındalıkları tespit etmek amacıyla Etnostem yaklaşımını uygulamıştır. 6 haftalık bir süre içinde yapılan bu çalışmada karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında kültürel farkındalık ölçeği, Fen ve Teknolojiye yönelik tutum ölçeği ile 21.yüzyıl becerileri ölçekleri uygulanmıştır. Nitel kısmında ise görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada deney ve kontrol grubu olacak şekilde iki grup ile çalışılmıştır. Araştırma bitiminde EtnoSTEM yaklaşımının uygulandığı çalışma grubunun kültürel farkındalıkları, 21. yüzyıl becerileri ve Fen ve teknolojiye yönelik tutumlarını pozitif yönde ve kısmen anlamlı şekilde değiştiği gözlemlenmiştir.

Etkinlik temelli öğretim konusunda Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersi kapsamında çalışmaların olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili etkinlik temelli öğretimin saygı değeri, tarih konuları, çevresel sorumlu vatandaşlık davranışlarına, yardımseverlik değerine etkisi incelenmiştir.

Başçı Namlı (2019) “Sosyal Bilgiler Dersinde Duygu Ve Düşüncelere Saygı Değerinin Etkinlik Temelli Öğretiminin Öğrencilerin Saygı Eğilimine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında Sosyal Bilgiler dersi programında ki Duygu ve Düşüncelere Saygı değerini etkinlik temelli öğretimle olan ilişkisini ve konuyla ilgili öğrenci görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın nicel sonuçları incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersindeki saygı değerinin etkinlik temelli öğretimle birlikte olumlu yönde arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitel boyutta ise saygı değeri ile ilgili öğrencilerde bir farkındalık oluştuğu gözlemlenmiştir.

Gel (2019) “4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konularının Aktif Öğrenmeye Dayalı Etkinlik Temelli Öğretiminin Tarihsel Düşünme Becerisinin Gelişimine Ve Akademik Başarıya Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı içinde aktif öğrenmeye dayalı etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelenmiştir. Deney ve Kontrol gruplarının yer aldığı çalışmanın sonucunda aktif öğrenmeye dayalı etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarısını arttırdığı tespit edilmiştir.

Çiftçi (2019) “Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Çevresel Sorumlu Vatandaşlık Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi ”adlı yüksek lisans çalışmasında çevre okuryazarlığı becerisini geliştirici etkinliklerin çevresel vatandaşlık davranışlarını nasıl etkilediği incelenmiştir. Karma araştırma deseninin kullanıldığı bu çalışmada nicel verilerin analizinde deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Nitel verilerin analizinde ise dersteki etkinliklerin öğrencilerde ilgi ve istekleri arttırdığı, ilgili öğrenme alanını daha iyi öğrendikleri belirlenmiştir.

Aktepe (2010) “İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde "Yardımseverlik" Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi Ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi” adlı doktora tezi çalışmasında öğrencilerin yardımseverlik değerine ilişkin görüşleri ve tutumları araştırılmıştır. Çalışmada deney ve kontrol grubu ile çalışılmıştır. Araştırma sırasında araştırmacı tarafından geliştirilen ölçeklerle veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda

yardımsellik değerinin etkinlik temelli eğitimin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin tutumlarına olumlu bir şekilde yansıdığı görülmüştür. Deney grubunda ki öğrencilerin tutum puanları yükselmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretim ile kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişim belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden en yaygın yöntemlerden biri olan eylem araştırması özellikle sınıftaki öğretim uygulamaları ve öğretmen yetiştirme konularında çalışmalar yapan araştırmacılar başta olmak üzere kullanılmaktadır (Berg ve Lune, 2019, s.260).

Eylem araştırmasının odağında uygulama yer alır. Eylem araştırmasında eğitimciler bir problem ile karşılaştıklarında o konuları araştırarak konuyla ilgili uygulama geliştirmeyi amaçlarlar (Creswell, 2020, s.756).

Eylem araştırması okullarda, hastanelerde ve birçok toplumsal çevrede kullanılabilen, problemleri çözmeye odaklı, sistematik hareket etmeyi sağlayan işbirlikçi bir araştırma yaklaşımıdır (Berg ve Lune, 2019, s.261-262).

Araştırmacı bu yaklaşımda belirli bir grupla durumu iyileştirme adına işbirliği yapmaktadır. Yani araştırmacı eylem araştırmasında kolaylaştırıcı ve yardım edici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Güçlü, 2019, s.367).

Eylem araştırması problemi çözmeye odaklı süreklilik isteyen bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.309). Eylem araştırma sürecini Schon'e (1983), problemin varlığı ile başlayarak problemin çözümüne kadar devam ettiğini söyler. Ayrıca problem çözüme ulaştıktan sonra da sürecin devam ettiğini yeni problem durumlarının belirlendiği dinamik bir süreç olarak tanımlar. Bu süreci tanımlarken şu aşamalara değinir. Problem

belirlenir, literatür taranır, eyle planları hazırlanır, eylem planı hayata geçirilir ve alternatif ya da yeni bir eylem planına karar verilir, veri toplanır, veriler analiz edilir.

Eylem araştırmaları farklı türde karakteristik özelliklere sahip olup Hendricks (2006)' a göre eylem araştırması eleştirel, işbirlikçi, katılımcı ve sınıf içi olmak üzere dörde, Carr ve Kemmis (2003)'e göre eylem araştırması teknik, pratik ve kritik olmak üzere üçe, Grundy (1988), eylem araştırmasını teknik, pratik ve özgürleştirici olarak üçe, McKernan (2013)' e göre problem çözücü bilimsel-teknik yaklaşımlı eylem araştırması, pratik-bilinçli eylem araştırma yöntemi ve eleştirel-özgürleştirici eylem araştırması olarak üçe, Kemmis ve McTaggart (2005), eylem araştırmasını eylem öğrenme, aksiyon bilim, yumuşak sistemler yaklaşımı ve endüstriyel eylem araştırması olarak dörde ayırmıştır. Farklı eylem araştırması türlerini büyük ölçüde kapsayan ve bir araya getiren Berg (2001) ise eylem araştırma türlerini teknik/bilimsel/iş birlikçi eylem araştırması, uygulamacı/karşılıklı iş birlikçi/ müzakereci eylem araştırması ve özgürleştirici/iyileştirici/eleştirel eylem araştırması olarak üç grupta sınıflandırmıştır. Bu araştırmada özgürleştirici/iyileştirici/eleştirel eylem araştırması kullanılmış olup bu yaklaşımla amaç uygulayıcıyı özgürleştirmeye çalışarak uygulayıcıya eleştirel bir bilinç kazandırmaktır. Böylece oluşan bu bilinç ile uygulayıcı kendi uygulamasını bu yaklaşım içerisinde değerlendirme imkânına kavuşmuş olacaktır. Yani uygulayıcının kendi bizzat uygulayarak edindiği yeni bilgiler ve kazanımları eleştirel bir çerçevede değerlendirebilecektir (Güçlü, 2019, ss.373-375).

MacNaughton ve Hughes (2009) eylem araştırmasında dört aşamalı bir sistem tavsiye etmektedir.

2.1.1. Birinci Aşama: Değişimi Seçme

Bu aşamada, araştırma için konu bulunmuştur. Eylem araştırmacısı, iyileştirme için neler yapabileceğini incelemiştir. İnceleme sonucunda ne konuda gelişim sağlanmak istenildiğine karar verilmiştir. Araştırmanın konusu: Sosyal Bilgiler dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişiminin incelenmesidir. Araştırma Sorusu: Sosyal Bilgiler dersinde Etkinlik Temelli Öğretim kültürel farkındalık ve ifade gelişiminde değişim yaratır mı?

Burmeister ve Eilks'e (2013) göre planlama süreci, bir uygulayıcı ve bir araştırmacının veya grubun eşlik etmesi önemli bir faktördür. Belirlenen problem durumu

ile ilgili eylem planı geliştirirken önemli olan problemin çözümüne yönelik stratejiler geliştirebilmektir.

2.1.2. İkinci Aşama: Değişimi Planlama

Bu aşamada, alanyazın taraması yapılmış kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğini baz alarak bu başlık altında yer alan boyutlar belirlenmeye çalışılmış; değişiklik yaratmada yapılacak etkinliklerin neler olabileceği tartışılmış, liste oluşturulmuştur. Her boyut için sınıf düzeyine uygun alternatifler arasından öğrencilerle birlikte karar verilerek proje tablosuna etkinlikler yerleştirilmiştir. Her bir etkinliğin yaratacağı değişimin kazanımlarla entegre olmasına dikkat edilmiştir.

Süreç içerisinde uzmanlarla istişare edilerek haftalık aksiyon planları oluşturulmuştur. Her hafta 1 saat Sosyal Bilgiler dersinde uygulanacak günlük planlar hazırlanmıştır. Hazırlanan günlük planlar uygulanmaya başlamadan öncesinde uzman görüşü alınarak gerekli güncellemeler yapılmış ve son hali verilmiştir. Belirlenen plan çerçevesinde öğrenciler ile 2021-2022 Eğitim öğretim yılı içerisinde 1. ve 2. Dönem içerisinde toplam 30 hafta boyunca her hafta 1 veya 2 ders saati boyunca (tatil günlerinden kaynaklı haftada 2 ders saati uygulama yapılan haftalar olmuştur) Sosyal Bilgiler dersinde uygulamalarda bulunulmuştur.

Etik sorumluluklar: “Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimine etkisi” araştırmasında etik kurul kararı Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi 30/04/2021 tarihli 05/27 protokol nolu karar ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

Tablo 2.1: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programından Seçilen Örnek Kazanımlar

Öğrenme alanı	Kazanım	Boyut
Birey ve Toplum	SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur	Kültürel kimlik
Kültür ve Miras	SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.	
Birey ve Toplum	SB.4.1.2. Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.	Kültürel empati
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	
Küresel Bağlantılar	SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.	Kültürelarası yeterlilik
Kültür ve Miras	SB.4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.	
Bilim, Teknoloji ve Toplum	SB.4.4.3. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımlarını karşılaştırır.	Sanatsal Kendini İfade Etme
Etkin Vatandaşlık	SB.4.6.3. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.	
Etkin Vatandaşlık	SB.4.6.1. Çocuk olarak haklarının farkına varır.	Kültürel duyarlılık
Küresel Bağlantılar	SB.4.7.1. Dünya üzerinde çeşitli ülkeleri tanır.	
Kültür ve Miras	SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.	Kültürel Miras
Bilim, Teknoloji ve Toplum	SB.4.4.5. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.	

Tablo 2.2: Eylem Çalışma Planı

Süreç	Çalışmanın Türü	Veri Araçları	Toplama Zaman dilimi
Uygulama öncesi	Kazanımların belirlenmesi	Gözlem	12/10/2020-
		Görüşme	17/01/2021
	Etkinliklerin belirlenmesi		22/02/2021-
			30/05/2021
	Etkinlik planının hazırlanması		22/02/2021-
			30/05/2021
	Ön Görüşmeler		13/09/2021-
			15/09/2021
Uygulama Süreci	Etkinliklerin Uygulanması	Gözlem	17/09/2021-
		Video kayıtları	29/04/2022
	Etkinlikleri öğretime yansıtma	Günlükler	
		Komite toplantı raporları	
Uygulama sonrası		Yarı yapılandırılmış görüşme	02/05/2022-
			31/05/2022

Uygulama günleri ve saatler:

1. Dönem:

17 Eylül 2021, 24 Eylül 2021, 1 Ekim 2021, 8 Ekim 2021, 25 Ekim 2021, 1 Kasım 2021, 5 Kasım 2021, 12 Kasım 2021, 22 Kasım 2021, 26 Kasım 2021, 3 Aralık 2021, 10 Aralık 2021, 17 Aralık 2021, 24 Aralık 2021, 31 Aralık 2021, 7 Ocak 2022, 14 Ocak 2022

2. Dönem

11 Şubat 2022, 18 Şubat 2022, 25 Şubat 2022, 4 Mart 2022, 25 Mart 2022, 28 Mart 2022, 1 Nisan 2022, 4 Nisan 2022, 8 Nisan 2022, 18 Nisan 2022, 22 Nisan 2022, 25 Nisan 2022, 29 Nisan 2022

Uygulamalar her haftanın Cuma günü İlkokulun 4.sınıfının 13:00-13:40 ders saatinde yapılmıştır. Uygulamalar sırasında Covid 19 salgını sebebiyle 2 defa sınıfta Covid 19 vakası sebebiyle 10 gün karantinaya alınması, hava koşullarından dolayı valiliğin il genelinde kar tatilleri vermesi, 29 Ekim 2021 resmi tatile denk gelmesi, 15 Kasım-19 Kasım 1. dönem ara tatil, 24 Ocak-4 Şubat 2022 yarıyıl tatili, 11 Nisan 2022-15 Nisan 2022 2. dönem ara tatilden dolayı Cuma günü dışında diğer Sosyal Bilgiler dersi olan pazartesi ve perşembe günleri de uygulama yapılmıştır.

Tablo 2.3: Etkinlik Planı 1. Dönem

Tarih	Yapılan Etkinlik	Kazanım
17 Eylül 2021	Osmanlı Dönemi Lakap Kullanımı	SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur
24 Eylül 2021	Kronolojik sıralama	SB.4.1.2. Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.
1 Ekim 2021	Picasso tarzı kişisel porte çalışması	SB.4.1.3. Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanır.
8 Ekim 2021	Karagöz-Hacivat Gösterisi	SB.4.1.4. Kendisini farklı özelliklere sahip bireylerin yerine koyar.
25 Ekim 2021	Mozaik sanatı ile özlü sözler	SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar
1 Kasım 2021	Mehmet Akif Ersoy'un Soy Ağacını Yapıyoruz	SB.4.2.1. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelerden yararlanarak ailesinin geçmişine dair soyağacı oluşturur.
5 Kasım 2021	Türk Kahvesi ile kültürel öğelerimizi öğreniyoruz	SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.
12 Kasım 2021	Kültürel Öğeler Sergisi	SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.
22 Kasım 2021	Dünya Çapındaki Oyunları Öğreniyorum	SB.4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.
26 Kasım 2021	Milli Mücadele Kahramanlarımızı Öğreniyorum	SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.
3 Aralık 2021	Milli Mücadelenin Önemini Öğreniyorum	SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.
10 Aralık 2021	Yıldızlı Gece Tablosu ile Yönümü Buluyorum	SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
17 Aralık 2021	Kroki çiziyorum	SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
24 Aralık 2021	Masallarımızı öğreniyoruz	SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. SB.4.3.4. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.
31 Aralık 2021	Hava Durumu Maskesi Yapıyoruz	SB.4.3.4. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.
7 Ocak 2022	Manisa İle Mektup Kardeşliği	SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
14 Ocak 2022	Kızılay'ı Tanıyorum	SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.

Tablo 2.4: Etkinlik Planı 2. Dönem

Tarih	Yapılan Etkinlik	Kazanım
11 Şubat 2022	El Yazması Eser Yapıyorum	SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır.
18 Şubat 2022	El Cezeri'nin Posterini Yapıyoruz	SB.4.4.2. Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.
25 Şubat 2022	El Dokuma Halı Yapıyoruz	SB.4.4.3. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımlarını karşılaştırır.
4 Mart 2022	Güneş Saati Yapıyoruz ve Nasrettin Hoca Etkinliği	SB.4.4.4. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir. SB.4.4.5. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.
25 Mart 2022	Sınıf-Veli Etkinliği-Çerçivilik ve Günümüz Marketleri Posterini Hazırlama	SB.4.5.1 İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar. SB.4.5.2. Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanıır.
28 Mart 2022	Kedi Eti Yedi Fıkrası İle Aile Bütçesi	SB.4.5.4. Kendine ait örnek bir bütçe oluşturur.
1 Nisan 2022	Artık Malzemelerden Mangala Yapıyoruz	SB.4.5.5. Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.
4 Nisan 2022	Kızılay'ı Tanıyoruz-Çocuk Hakları Nedir?	SB.4.6.1. Çocuk olarak haklarının farkına varır.
8 Nisan 2022	Keloğlan İle Sorumluluklarımı Öğreniyorum-Ebru Yapımı	SB.4.6.2. Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.
18 Nisan 2022	Hat Sanatını Öğreniyorum	SB.4.6.3. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.
22 Nisan 2022	Fotoğraflar Dile Geldi Birsen Ekim Özen İle Şirin Dünya'yı Geziyorum Söyleşisi	SB.4.6.4. Ülkenin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar. SB.4.7.1. Dünya üzerinde çeşitli ülkeleri tanıır.
25 Nisan 2022	Komşularımızı Tanıyoruz	SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkileri kavrar.
29 Nisan 2022	Hollanda Mektup Kardeşliği-Afrika Müzik Aletleri	SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.

Tablo 2.5: Etkinlik İçeriği 1. Dönem

Tarih	Yapılan Etkinlik	Kullanılan Strateji veya Teknik
17 Eylül 2021	Osmanlı Dönemi Lakap Kullanımı	Soru-cevap, Tartışma, Gösterip Yaptırma,
24 Eylül 2021	Kronolojik sıralama	Soru-cevap, Beyin Fırtınası, Gösterip Yaptırma, Analitik Düşünme
1 Ekim 2021	Picasso tarzı kişisel porte alışması	Beyin Fırtınası, Gösterip Yaptırma, Soru-Cevap, Bilgisayar Destekli ğretim
8 Ekim 2021	Karagöz-Hacivat Gösterisi	Drama, Grup alışması,
25 Ekim 2021	Mozaik sanatı ile zl sözler	Gösterip yaptırma, Grup alışması
1 Kasım 2021	Mehmet Akif Ersoy'un Soy Ağacını Yapıyoruz	Görüşme, Beyin Fırtınası
5 Kasım 2021	Türk Kahvesi ile kültürel öğelerimizi öğreniyoruz	Gösterip yaptırma, Gözlem
12 Kasım 2021	Kültürel ğeler Sergisi	Sergi, Beyin Fırtınası, Soru-Cevap
22 Kasım 2021	Dünya apındaki Oyunları ğreniyorum	Beyin Fırtınası, Bilgisayar Destekli ğretim, Soru- Cevap
26 Kasım 2021	Milli Mücadele Kahramanlarımızı ğreniyorum	Anlatı, Bireysel alışma, Konuşma Halkası
3 Aralık 2021	Milli Mücadelenin önemini ğreniyorum	Anlatı, Bireysel alışma, Konuşma Halkası
10 Aralık 2021	Yıldızlı Gece Tablosu ile Yönümü Buluyorum	Beyin Fırtınası,Bilgisayar Destekli ğretim, Soru- Cevap
17 Aralık 2021	Kroki iziyorum	Beyin Fırtınası , Soru- Cevap. Ev devi
24 Aralık 2021	Masallarımızı ğreniyoruz	Beyin Fırtınası,Bilgisayar Destekli ğretim, Soru- Cevap,
31 Aralık 2021	Hava Durumu Maskesi Yapıyoruz	Drama, Soru- Cevap, Gösterip Yaptırma
7 Ocak 2022	Manisa İle Mektup Kardeşliği	Ev devi, Anlatı
14 Ocak 2022	Kızılay'ı Tanıyorum	rnek Olay,İşbirlikli ğrenme

Tablo 2.6: Etkinlik İçeriği 2. Dönem

Tarih	Yapılan Etkinlik	Kullanılan Strateji veya Teknik
11 Şubat 2022	El Yazması Eser Yapıyorum	Ev Ödevi, Gösterip Yaptırma
1 Ekim 2021	Picasso tarzı kişisel porte çalışması	SB.4.1.3. Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanır.
18 Şubat 2022	El Cezire'nin Posterini Yapıyoruz	İşbirlikli Öğrenme, Grup Çalışması
25 Şubat 2022	El Dokuma Halı Yapıyoruz	Ev Ödevi, Gösterip Yaptırma, Beyin Fırtınası
4 Mart 2022	Güneş Saati Yapıyoruz ve Nasrettin Hoca Etkinliği	Gösterip Yaptırma, Tartışma, Bilgisayar Destekli Öğretim
25 Mart 2022	Sınıf-Veli Etkinliği-Çerçicilik ve Günümüz Marketleri Posterini Hazırlama	Grup Çalışması, Tartışma, Bilgisayar Destekli Öğretim,
28 Mart 2022	Kedi Eti Yedi Fıkrası İle Aile Bütçesi	Bilgisayar Destekli Öğretim, Soru-Cevap, Beyin Fırtınası
1 Nisan 2022	Artık Malzemelerden Mangala Yapıyoruz	Gösterip Yaptırma, Ev Ödevi, Soru-Cevap
4 Nisan 2022	Kızılay'ı Tanıyoruz-Çocuk Hakları Nedir?	Uzman Daveti, Soru-Cevap, Sunum
8 Nisan 2022	Keloğlan İle Sorumluluklarımı Öğreniyorum-Ebru Yapımı	Tartışma, Sergi, Gösterip Yaptırma
18 Nisan 2022	Hat Sanatını Öğreniyorum	Gösterip Yaptırma, Sunum
22 Nisan 2022	Fotoğraflar Dile Geldi Birsen Ekim Özen İle Şirin Dünya'yı Geziyorum Söyleşisi	Uzman Daveti, Soru Cevap, Grup Çalışması, Sergi
25 Nisan 2022	Komşularımızı Tanıyoruz	Sunum, Soru-Cevap, Beyin Fırtınası
29 Nisan 2022	Hollanda Mektup Kardeşliği-Afrika Müzik Aletleri	Sunum, Soru-Cevap, Konuşma Halkası

2.1.3. Üçüncü Aşama: Değişimi Yaratma

Eylem araştırmasına başlamadan en önemli bir faktör uygulamadaki problemi çözebilme durumudur. Uygulamada ki problemi belirlenme adına uygulama yapılacak

grup veya sınıfla yapılması gereken ihtiyaç analizi uygulama öncesi önemli bir faktördür (Creswell, 2020, s. 772).

Yapılacak olan ihtiyaç analizi ile çalışılacak problem durumu belirlenmiştir. Problem durumunu belirlemek adına yapılan ihtiyaç analizi uygulama yapılacak Demirkent Toki İlkokulu 4-C sınıfına uygulama öncesi yarı yapılandırılmış ön görüşme soruları ile yapılmıştır. Ön görüşme soruları 4-C sınıfına uygulama öncesi sorularak cevapları ses kaydına alınmıştır. Ses kayıtları daha sonra transkript yapılmıştır.

Araştırmamızın çalışma grubunu 4. Sınıfta öğrenim görmekte olan 12 kız, 12 erkek toplam 24 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem ve ölçüt örneklem yöntemleri kullanılmıştır.

Amaçlı örnekleme yöntemi nitel araştırma içerisinde ortaya çıkmış ve Patton (1987)'a göre zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların ayrıntılı olarak çalışılmasına imkân sağlamaktadır. Bu çerçevede amaçlı örnekleme yöntemi birçok durum, olgu ve olayların keşfedilmesine ve izah edilmesine fayda sağlamaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.118). Ölçüt örneklemede ki temel anlayış ise önceden belirlenmiş bir dizi ölçüte denk gelen bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.122). Bu kapsamda bu araştırmada aşağıdaki ölçütler belirlenmiştir.

- Cinsiyete göre eşit dağılımda olmaları,
- Farklı ekonomik gelir düzeylerine sahip ailelerin çocukları olmaları,

2.1.3.1 Geçerlilik Komitesi

Araştırmada yer alan geçerlilik komitesi araştırmacı dâhil üç kişiden oluşmaktadır. Geçerlilik komitesinde yer alan iki kişi Doç. Dr. İhsan ÜNLÜ ve Dr. Öğretim Üyesi Alpaslan AY Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler eğitimi bölümünde görev yapmaktadırlar. Geçerlilik komitesi üyesi Doç.Dr. İhsan ÜNLÜ araştırma alanları Sosyal ve Beşeri Bilimler, eğitim, ilköğretim, sosyal bilgiler öğretmenliği ve öğretmen eğitimidir. Diğer ikinci komite üyesi Dr. Öğretim Üyesi Alpaslan AY'ın araştırma alanları Sosyal ve Beşeri Bilimler, eğitim, ilköğretim ve sosyal bilgiler öğretmenliğidir. Geçerlilik komitesi üyeleri ile çalışmalar sonrasında toplantılar yapılmıştır. Geçerlilik komitesi üyeleri ile toplantılarda çalışmalar

üzerine konuşulup değerlendirilmiştir. Toplantı esnasında araştırmacı tarafından yazılı notlar alınmıştır. Çalışmanın amaçlara ne kadar ulaştığı ile ilgili hem fikir olunmuştur.

2.1.3.2. Veri Toplama Aracı

Eylem araştırmasına başlarken ilk yapılacak aşama çalışmayla ilgili problemin ayrıntılı tespit edilmesidir (Güçlü,2019,s.380). Araştırma probleminin tespiti içinde yarı yapılandırılmış ön görüşme kullanılmıştır. Araştırmada 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi kazanımları derste işlenmeye ve kültürel kimlik, kültürel empati, kültürlerarası yeterlilik, sanatsal kendini ifade etme, kültürlerarası duyarlılık, kültürel miras ile ilgili etkinlikler yapılmaya başlanmadan önce bu konu ele alınmıştır. 4. Sınıf öğrencilerinin bu konu ile ilgili bilgi ve görüşlerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış ön görüşme formu kullanılmıştır.

Eylem araştırmasının son aşamasında değişimlerin keşfedilmesi ve belirlenen problemlere cevap alındığının görülmesi için süreç sonunda son görüşme soruları kullanılmıştır.

İki görüşme formunun hazırlanması ve uygulanması sürecinde alan yazın taraması yapılarak kültürel kimlik, kültürel empati, kültürlerarası yeterlilik, sanatsal kendini ifade etme, kültürlerarası duyarlılık, kültürel mirasa ilişkin faktörleri, bu faktörlerin belirli özellikleri ve Sosyal Bilgiler dersi kazanımları ile entegre edilmiş etkinlikler belirlenmiştir. Belirlenen ölçütler doğrultusunda taslak formlar ve etkinlikler oluşturulmuştur. Oluşturulan etkinlikler ve formların kapsam geçerliliğini belirlemeye yönelik 4 konu alan uzmanına, 1 Türkçe ve 1 ölçme değerlendirme alan uzmanından görüş alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde sorular ve etkinlikler incelenerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın alt problemleri görüşme sorularının ve etkinliklerin temel kategorilerini oluşturmaktadır.

Eylem araştırmasının uygulama aşamasında yapılandırılmış ön görüşme formu ve yarı yapılandırılmış son görüşme formu dışında ayrıca;

- Video kayıtları,
- Sınıf öğretmeni ders gözlem formu,
- Yarı yapılandırılmış öğrenci günlük formu,

- Yarı yapılandırılmış günlük öğrenci görüşme formu,
- Resimler, etkinlik dokümanları.

Her hafta derste yapılan etkinlikler kamera aracılığıyla kaydedilmiştir. Böylece araştırmacının derste yapılan etkinlikleri daha sonra değerlendirebilmesi sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış öğrenci günlük formu ve yarı yapılandırılmış günlük öğrenci görüşme formu ile her ders etkinliğinden sonra öğrencilerin yaş grubu dikkate alınarak ders içindeki etkinliklerin öğrenci bakış açısı ile incelenmesi sağlanmıştır. Araştırmacı günlüğü ile derste araştırmacının dikkatini çeken, öğrencilerde gözlemlediği durumları ile ilgi daha sonra tekrar değerlendirebilmesi sağlanmıştır. Doküman incelemesi ise derste yapılan etkinlikler sırasında ortaya çıkan ürünlerin toplanarak oluşturulan veri kaynaklarıdır. Sınıf öğretmeni ders gözlem formu ile ders esnasında etkinlikleri ve dersi işleyen araştırmacının sınıf öğretmeni tarafından ders esnasında gözlemlenmesi ve düşüncelerinin yazıldığı form olup araştırmacı için önemli bir bilgi kaynağı olmuştur.

Tablo 2.7: Ön Görüşme Soruları

Temel Kategoriler	Ön Görüşme Soruları
Kültürel Kimlik	Türk kültürümüzü yansıtan hangi çizgi film karakterlerini tanıyorsunuz? Mangala oyunu diye bir oyun duydunuz mu? Nedir? Türk kültürü ile ilgili bir destan örneği verebilir misiniz? Türk kültürü ile ilgili bir hikaye örneği verebilir misiniz? Türk kültürü ile ilgili bir masal örneği verebilir misiniz? Milli mücadele kahramanlarına 3 örnek verebilir misiniz? Türk masal kahramanlarından hangisini tanıyorsun? Örnek verebilir misin?
Kültürel Empati	Soyadı kanunundan önce insanlara nasıl isim verilirdi? Türkiye sınırları içerisinde hiç müze ziyareti yaptınız mı? Varsa hangisi? Aile üyeleri ile onlar çocukken nasıl yaşadıkları, nerede yaşadıkları ve hangi oyunları oynadıkları ile ilgili bir sohbet etmek ilginizi çeker mi? Diğer dünya ülkelerinin geleneksel kıyafetlerinden hangisi ilginizi çeker? Giymek ister misiniz?
Kültürlerarası Yeterlilik	Dünya mutfağı ile ilgili 3 yemek ismi söyleyebilir misin? Diğer dünya ülkeleri hakkında bilgi sahibi olduğun bir ülke var mı? Varsa birkaç cümle ile bize o ülkeyi anlatabilir misin? Türk tarihi şahsiyetlerinden Hacı Bektaş Veli, Mevlana, Yunus Emre Ve Ahi Evran gibi başka ülkelerin kültürüne ait şahsiyetler tanıyor musunuz?
Sanatsal Kendini İfade Etme	Türk kültürünü yansıtan sanat dallarından hangisi ilginizi çekiyor? Neden? Bir resim çizerken ya da bir yazı yazarken onu gelişi güzel mi yaparsınız itina gösterir misiniz? Hat sanatı ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu alanla ilgili hiçbir etkinlikte bulundunuz mu? Ebru sanatı ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu alanla ilgili hiçbir etkinlikte bulundunuz mu?
Kültürlerarası Duyarlılık	Müze ziyareti yapmak ilgini çeker mi? Neden? Diğer dünya ülkelerinin kültürünü anlatan belgesel izlemek hoşunuza gider mi? 23 Nisan Ulusal Egemenlik Ve Çocuk Bayramında yabancı bir öğrenciyi evinde misafir etmek ister misiniz? Neden?
Kültürel Miras	Türk kültürünü yansıtan 3 şey saymamızı istesek bunlar neler olurdu? Ailenizden(geniş aile) eskiden oynanan bir oyun öğrendiniz mi? Nedir? Türk kültürü ile ilgili kişi, yer, olay vb. konu alan herhangi bir kitap okudunuz mu? Yaşadığınız çevrede geleneksel kültür öğelerine(el sanatları, halk oyunları, yemek kültürü, türkü) örnek verebilir misiniz?

Tablo 2.8: Son Görüşme Soruları

Temel Kategoriler	Son Görüşme Soruları
Kültürel Kimlik	Soyadı kanunundan önce isim ve lakap kullanma ile ilgili durum ilginizi çekti mi? Neden? Türk kültürünü yansıtan 3 şey saymanızı istesek bunlar neler olurdu? Etkinliklerin uygulama sürecinde kültürümüzle ilgili bir hikâye, masal vb. öğretmek ilginizi çekti mi? Öğrendiklerine örnek verebilir misiniz? Milli mücadele döneminde ki kahramanlardan hangisi sizi daha çok etkiledi? Neden? Türk masal kahramanlarından hangisini tanıyorsunuz? Örnek verebilir misiniz?
Kültürel Empati	Aile bireyleri ile yapılan kronolojik sıralama etkinliğinde eski ile günümüz karşılaştırılmasında kültürel olarak neler değişerek gelmiştir? Sınıf-veli etkinliğinde kültürel değerlerimiz ile ilgili neler öğrendiniz? Bunlar günümüze ulaşabilmiş midir yoksa değişim göstermiş midir? Geçmişten günümüze teknolojik ürünlerin kullanımı ile ilgili neleri fark ettiniz? Türkiye sınırları içerisinde mektuplaştığınız “kardeş okul etkinliğinde“, mektuplaştığınız arkadaşlarınızın kültürü ile ilgili neler öğrendiniz? Örnek verebilir misiniz?
Kültürlerarası Yeterlilik	Hollanda mektup etkinliğinde Hollanda ile Türkiye arasında kültürel anlamda ne tür farklar gördünüz? Yerel çocuk oyunları hakkında neler biliyordunuz ve yeni öğrendiklerinizden hangisi sizi daha çok etkiledi? Neden? Geleneksel müzik dinlemek hoşunuza gidiyor mu? Hangileri?
Sanatsal Kendini İfade Etme	Halı dokumacılığı geçmişten günümüze nasıl bir süreç izlemiştir? Osmanlı mimarisine özgü kuş evleri niçin yapılmıştır? Ebru, hat, mozaik neden bir sanat dalı olarak kabul edilmektedir? Hat sanatı etkinliğinden sonra hat sanatı ile ilgili ilginizi çeken bir olay ya da unsur oldu mu?
Kültürlerarası Duyarlılık	Ulusal ve uluslararası sanal müzeleri gezerken neler ilginizi çekti? Kızılay’ın tarihimizdeki yeri nedir? Dünya ülkelerinden hangisi ilginizi çekmektedir? Neden? Gidemediğimiz müzeleri, camileri, sarayları 3D müze ile gezmemiz size ne tür katkı sağladı? En çok hangi yer ilginizi çekti?
Kültürel Miras	Türk kahvesi etkinliğinden önce Türk kahvesinin kültürümüzdeki yeri hakkında neler biliyordunuz? Etkinlikten sonra neler öğrendiniz? Bir kültür şehri olan İstanbul’un kültürel yerler haritasını/krokisini çıkarmak hangi kültürel yerlerini öğrenmenizi sağladı? Ders anlatımlarında Türk kültürünü yansıtan Karagöz-Hacivat, Nasrettin Hoca etkinliği sizi hangi yönde etkiledi? Kültürel miras sergisi etkinliğinde en fazla hangi unsur ilginizi çekti?

Katılımcılar ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yaklaşık 15-20 dk. sürmüştür. Görüşmelerin tamamı gönüllülük esasına dayanarak veli ve öğrenci onayı alınarak yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler katılımcılar ve velilerinin izinleri doğrultusunda ses kayıt cihazına kaydedilerek ses kayıtları transkript edilmiştir. 24 görüşmeden elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

Nitel verilerde iç güvenilirliği sağlamak için veriler bir alan uzmanı ile sürekli olarak tartışılmış, ortaya çıkan kodlar 2 alan uzmanı tarafından incelenmiştir. Alan uzmanları ile form yeniden şekillendirilmiştir.

2.1.4. Dördüncü Aşama: Sonucu Paylaşma

Öğrencilerle yapılan çalışmada istenen “kültürel farkındalık ve ifade gelişimleri” üzerine farkındalık oluşup oluşmadığını belirlemek için uygulamalar sonunda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler araştırmanın amacı doğrultusunda nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi ile yorumlanmıştır. İçerik analizi özellikle metin incelemelerinde kullanılan bir yöntemdir. İçerik analizinde araştırmacı bir dizi kategori meydana getirir ve her bir durum için oluşan kavramları sayarak kaydeder. Bundan sonra da yapılacak ön adım farklı kodlayıcılarla aynı sonuçlara ulaşılmasını sağlayacak açık ve net kategoriler oluşturur (Silverman, 2018, s.162).

İçerik analizi ile araştırmacılar metin ve metin grupları içerisinde açık ve net olarak belirlenen kelime ve kavramları belirler. Sonrasında mana ve bağlantıyı anlamaya çalışarak çıkarımda bulunur (Güçlü, 2019, s. 167).

Analiz esnasında ise problem durumları ile ilgili alt problemlere cevap bulabilmek amacıyla içeriği veri olarak kodlar. Kodlama yaparken gözlemler, odak grupları ile topladığımız her türlü materyal veri bağlamında değerlendirilir. Alınan bu kayıtlar kodlama ile bilgi içeriğine dönüştürülür (Berg ve Lune, 2019, s. 344-345).

Kodlama bir analiz yöntemidir. Metin haline getirilmiş ve sentezlenmiş saha notları da gözden geçirilerek, her bir parça kendi içinde bütünlüğünü koruyacak şekilde analizin özünü oluşturur. Kodlar bir çalışmanın kurumsalından yola çıkılarak o bilgilerle anlam birimleri oluşturmak için kullanılır. Bu çerçevede kullanılacak kodlar basit veya karmaşık olabilir. Kodlarla oluşturulan söz öbeklerinde en önemli amaç kelimenin kendisinden ziyade verdiği anlamdır (Miles ve Huberman, 2021, s.56).

Verilerin yorumlanması aşamasında içerik analiz kullanılır. Veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Araştırmada cevap aranan problemlerin ortaya koyduğu temalar boyutunda görüşme soruları, video kayıtları ve gözlemler dikkate alınır. Çalışmada yer alan bireylerin görüşleri alıntılanır. Sonrasında betimlemeler açıklanır ve üzerine yorum yapılır. Elde edilen veriler ile ilgili neden-sonuç ilişkisi üzerinde durularak sonuca varılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, ss.239-242).

Çalışmamızda gönüllülük esasına göre 24 kişi ile uygulama sonrasında görüşmeler yapılmıştır. Görüşme için çalışmalara başlamadan önce öğrenci ve velilerin rızası alınarak ve gerekli izinler alınmıştır. Görüşme gerekli izinler sonrasında kayıt altına alınmıştır. Yine gerekli izinler çerçevesinde dersler kayıt altına alınmıştır. Daha sonra bu kayıtlar yazılı hale getirilmiştir. Belirlenen geçici kodlar 2 alan uzmanı ile tartışılmış ve eleştiriler doğrultusunda tekrar şekillendirilmiştir. Kategoriler ile ilgili uyumlu ve uyumsuz durumlar değerlendirilip düzenlemeler yapılmıştır. Kayıtlar yazıya geçirildiği esnada gizlilik esasına uygun olarak öğrenciler Ö1,Ö2,Ö3....Ö24 olarak kodlanmıştır. Veriler belirlenen kodlar, kategoriler ve temalar üzerinden frekans ve doğrudan alıntı şeklinde ifade edilmiştir.

Verilerden elde edilen kodlar ile ilgili kategoriler oluşturulmuştur. Oluşan kategorilerin altlarında ise nicel olarak frekanslar ortaya çıkmış ve tablolaştırılmıştır. Ayrıca aynı yaklaşım doğrultusunda içerikler belirlenen kodlar çatısı altında toplanmıştır.

Nitel araştırmada iç geçerliği arttırabilmek önemlidir. Ayrıca gözlemcilerin ön yargılarının çalışmaya yansımaları engellemek için her iki araştırmacı tarafından bulunan kategoriler ve temalar özenle okunmuş ayrı ayrı kategori ve temalar belirlenmiştir. Araştırmacıların ayrı ayrı elde ettikleri veriler tutarlılık bakımından karşılaştırılmıştır. Bağımsız bir araştırmacı tarafından sonuçlar tekrar değerlendirilmiştir. Sonuçların uyumu kontrol edilmiştir. Tutarlılık, uyum ve kontrol değerlendirmesi sonucunda analizler ayrı ayrı yapılmıştır. Analiz sonuçlarının karşılaştırılmasında görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği $\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}}$ formülü dikkate alınarak (Miles ve Huberman, 1994) $\text{Güvenirlilik} = \frac{60}{60 + 2} = 0.96$ olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada iki tür içerik analizi yapılmıştır. Birincisi; alt boyutların soru bazlı analizi, ikincisi; alt boyutların belirlenen temalara göre bütünsel analizi.

Tablo 2.9: Alt Boyutların Soru Bazlı Analizi

Alt Boyutlar	Kategoriler
Kültürel Kimlik	Hitap Kültürü, Yakıştırma Adları, Epitet, Maddi Kültür, Manevi Kültür, Yazılı Ve Sözlü Kültür
Kültürel Empati	Tekno-Kültür, Folklorik Ögeler, Toplumsal Kimlik, Kurumsallaşma, Beslenme Teknolojisi, Eğlenme Ve Bilgi Edinme Teknolojisi, Haberleşme Teknolojisi, Temizlik Teknolojisi, Bilgi Güvenliği Teknolojisi, Ses Teknolojisi Ve Ulaşım Teknolojisi
Kültürlerarası Yeterlilik	Geleneksel Çocuk Oyunları, Oyun Materyaline Göre Oyunlar, Dünya Ülkeleri Oyunları, Maddi Kültür Ögeleri, Manevi Kültür Ögeleri, Müziksel İmgeler
Sanatsal Kendini İfade Etme	El Sanatları, Mimari Yapılar, Geleneksel El Sanatları, Hat Sanatı
Kültürlerarası Duyarlılık	Sanat Dalları, Müzeler, Sanatçılar, Eserler, Sanat Akımları, Kurumsallaşma, Küresel Kültür
Kültürel Miras	Örf-Adetler, Mutfak Kültürü, Somut Olmayan Kültürel Miras, Kronolojiyi Anlama, Kültürel Mekânlar, Tarihi Mekânlar, Geleneksel El Sanatları Ve Örf-Adetler

Tablo 2.10: Alt Boyutların Tematik Analizi

Alt Boyutlar	Kategoriler
Kültürel Kimlik	İrk/Etnik Köken, Dil, Şive veya Aksen, Din/İnanış, Dini Ritüeller, Önemli Günler/Kutlamalar, Aile, Aile Geçmişi ve Dinamikleri, Gelenekler, Giyim/Kuşam, Yeme/İçme, Edebiyat, Mimari, Heykel, Anıt, Köprü, Antik Kent, Kültürel Yerler, Görsel Sanatlar, Folklor/Halk Dansları, Tiyatro, Müzik, Müze, Tarihi Şahsiyetler, Kültürel Kurumlar, Savaşlar ve Antlaşmalar, Belgeler, Geleneksel Kimlikler, Efsaneler, Masallar, Hikâyeler
Kültürel Empati	Sosyo-Ekonomik Statü, Farklı Kültürlere Hoşgörü, Farklı Kültürlerin Farklılıkları ve Benzerliklerini Dikkate Alma, Diğer Kültürlere Maruz Kalma, Diğer Kültürlerin Değerini Öğrenmeyi Seçme, Diğer Kültürlere Değer Verme Arzusu, Çeşitli Kültürlerden İnsanlarla Kişisel, Profesyonel, Akademik veya Başka Herhangi Bir İlişkiye Sahip Olmak (Kültürel İlişki), Diğer Kültürler Hakkında Bilgi Edinmek, İnsanlığın Paylaştığı Ortak Değerleri Tanımlamak, Bilmek, Kendi Kültürlerinin Benzersiz ve Kendi İçinde Farklı Olduğunu, Diğer Kültürlere Saygı, Çok Kültürlü Rol Modellerine Örnekler Vermek, Farklı Kültürlerin Geleneklerini Kendi Kültürlerine Dahil Edilmesi, Farklı Kültürler veya Kendi Eski Kültürüyle Tanışmak İçin Gezi, Müze vs. Ziyaret Etmek, Öğrencinin Ailesinin ve Sosyal Çevresinin Bağlamını Anlamak ve Kabul Etmek, Öğrencilerin Kendi Kültürlerinden Eğitim Didaktiklerini/Yönelimlerini/Pedagojilerini Dâhil Etmek, Olası Ayrımcılık, Baskı ve Irkçılığa Karşı Hassas Olmak, Diğer Kişinin Kültürel Geçmişinin Değerlerini, İnançlarını ve Davranış Kalıplarını Bilmek, Kültürel Farkındalık Eksiği, Bir Kültürü Diğeriyle Karşılaştırmak, Kalıp Yargı, Kültürel Duyarlılık, Zamanı ve Kronolojiyi Algılama

Tablo 2.11: Alt Boyutların Tematik Analizi

Alt Boyutlar	Kategoriler
Kültürlerarası Yeterlilik	Başka Kültürlere Saygı, Diğerlerini Düşünme, Ayrımcılık Karşıtlığı, Kültürel Çeşitliliğe Saygı Duyma, Kültürel Çeşitliliğe Saygı Duyma, Kişisel Kimliklerin Farkında Olma, Kültürler arası etkileşim kurma, Kültürel Farklılıklara ve Farklı Değer Yargılarına Saygı Duyma, Farklı Kültürlerle İletişimde Sorumluluk, Dikkat ve Özen, Kültürel Arası Bir Ortamda Çalışabilme, Kişiler Arası Nezaketle veya Kabaca Hareketler, Kültür Varlıklarını Bilme veya Koruma, Gözlemleme, Yorumlama, Topluluklarla İletişim Kurabilme, Farklı Kültürel Geçmişlere Sahip İnsanlarla Anlamlı Etkileşimler Arama, İletişim Teknolojilerini Kullanabilme, Maddi, Manevi Estetik Değer, Kültürel İç Görü Oluşması, Kültür ile İlgili Deneyimler, Çıkarımda Bulunma
Sanatsal Kendini İfade Etme	Estetik, Haz, Özgünlük, Geleneksel Sanatları Bilme, Farklı Kültürlerin Sanatlarını Bilme, Farklı veya Kendi Kültürlerin Sanatçılarını Bilme, Farklı veya Kendi Kültürlerin Sanat Aletlerini Bilme, Sanatsal faaliyetler (sanat müzeleri, etkinlikler), Müzik
Kültürlerarası Duyarlılık	Din, Ulusal Köken, Dil, Sosyal-Ekonomik Durum, Zihinsel/Fiziksel Zorluklar, Adaptasyon, Entegrasyon, Çeşitliliğe Değer Verme, Takdir Etme, Kültürel Farklılıkları Anlama, Zorluk ve Desteği Dengelemek, Farklı Öğrenme Tarzlarına Uyum, Kültüre Özgü Tercihlere Uyum
Kültürel Miras	Kültürel Bilgi, Toplumsal Yaşam, Coğrafi, Tarihi, Beceri, Değer,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın bulgu, yorum ve tartışmalarına yer verilmiştir.

3.1. Ön Görüşme Soruları ile İlgili Bulgular

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “1. Türk kültürümüzü yansıtan hangi çizgi film karakterlerini tanıyorsunuz?” sorusuna öğrenciler; Nasrettin Hoca (Ö1,Ö4,Ö11,Ö12,Ö15,Ö19,Ö20), Keloğlan (Ö2,Ö4,Ö11,Ö15,Ö20), Pepe (Ö2,Ö16,Ö17), Pepe (Ö2,Ö16,Ö17), Dede Korkut (Ö3,Ö6), Karagöz ve Hacivat (Ö1,Ö15), Rafadan Tayfa (Ö10, Ö23), İbi ve Tosi (Ö17,Ö23), Nils (Ö6), Temel Reis (Ö9), Niloya (Ö10), Aslan Kral (Ö13), Caillou (Ö16), , Heidi (Ö23), Seksenler (Ö6), bilmiyorum (Ö5,Ö9,Ö10,Ö12,Ö14,Ö24), cevap yok (Ö5,Ö18) şeklinde cevap vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Nasrettin Hoca, Hacivat evet.(Ö1)

Türk kültürü yani bizim milli kültürümüz Keloğlan, Pepe'yi biliyordum. Başka fazla çizgi film izlemiyorum bu kadar biliyorum.(Ö2)

Dede korkut vardı.(Ö3)

Bir iki tane var. Ama tam çizgi film sayılmaz. Nasrettin Hoca var, Keloğlan var.(Ö4)

... TRT de seksenleri izliyorum. TRT çocukta Nil'si izliyorum. Hepsini izliyorum.(Ö6)

Temeli tanıyorum. Temel Reis. Ya başka bir şey de bilmiyorum.(Ö9)

Öğretmenim ben bilmiyorum öyle karakter falan. Çizgi film olarak Rafadan Tayfa ve Niloya'yı izliyorum ama. Şu an onları izlemiyorum.(Ö10)

Bilmiyorum.(Ö14)

Nasrettin Hoca, Keloğlan, Karagöz ile Hacivat.(Ö15)

Eee. Ben Pepe var. Başka Caillou var. Harika Oyun var bir filmin karakteri.(Ö16)

Hımm. Türk? Mesela yani bütün çizgi filmleri mi?İbi, Tosi, Pepe.(Ö17)

Rafadan tayfa, İbi, Heidi(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “2. Soyadı kanunundan önce insanlara nasıl isim verilirdi?” sorusuna öğrenciler; özellikleri sayesinde (Ö4,Ö23), bey denirdi (Ö10, Ö13), insanlara göre (Ö2), ismi olurdu (Ö9), lakap (Ö11), hitap edilirken (Ö13), bilmiyorum veya bilgim yok (Ö1,Ö3,Ö5,Ö6,Ö20), Cevap yok (Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö19,Ö24) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Yani insanlara göre verilirdi.(Ö2)

Bilmiyorum(Ö3)

Bir özellikleri sayesinde onlara takma ad takılıyordu. Bunu da tarihe meraklı olduğum için çok önceden beri biliyordum.(Ö4)

Bey denilirdi. Evet o şekilde denilirdi.(Ö10)

Mesela benim annemin dedesinin bir lakabı varmış. İbiş derlermiş ayrıncı çok sevdiği için.(Ö11)

Hitap edilirken .Mesela Mustafa bey gibi söylenirmiş.(Ö13)

Bir bilgim yok.(Ö20)

Özelliğinden verilirdi.(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere ihtiyaç analizi için sorulan “3.Türk kültürünü yansıtan üç şey saymamızı istesek bunlar neler olurdu?” sorusuna öğrenciler; yemeklerimiz (Ö2,Ö4,Ö6,Ö10,Ö11,Ö15,Ö17,Ö19,Ö20), oyunlar (Ö1,Ö11,Ö15,Ö19,Ö20), halk oyunları (Ö1,Ö11,Ö15,Ö19,Ö20), Türk bayrağı veya bayrağımız (Ö3,Ö9,Ö16), kıyafet (Ö3,Ö10,Ö15), bayrak (Ö3, Ö9), meşhur yerlerimiz (Ö2), zeybek (Ö1), içeceklerimiz (Ö2), dans (Ö4), tarihi miraslarımız (Ö4), bezelye (Ö12), makarna (Ö12), kuru fasulye (Ö12), marşımız (Ö16), Erzincan'ın yaprak sarması (Ö17), oyunlarımız veya Atatürk (Ö18), cumhuriyet (Ö18), özgürlük (Ö18), cevap yok (Ö5,Ö7,Ö8,Ö13,Ö14,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Zeybek, oyunlar. Bu kadar şimdilik.(Ö1)

Yemeklerimiz, meşhur yerlerimiz, içeceklerimiz.(Ö2)

Kıyafet, bayrak, aklıma gelmiyor.(Ö3)

Dans, yemeklerim, tarihi miraslarımız. Tarihi miraslarımız eskiden kalma camiler, değerli müzeler.(Ö4)

Bayrağımıza çok saygılıyız. Bayrak, yardımseverlik, cana yakınlık.(Ö9)

Yemekleri, kıyafetleri, gelenek ve görenekleri. Yemek olarak lahmacun, mantı.(Ö10)

Oyunlarımız, halk oyunlarımız sonra kültürümüzü yansıtan yemeklerimiz. İskender. Nerenin meşhur bilmiyorum ama Adana'nın Kebabı meşhur.(Ö11)

Bezelye, makarna, kuru fasulye.(Ö12)

Yerel yemeklerimiz, oyunlarımız, kıyafetlerimiz.(Ö15)

Bayramlarımız, Türk bayrağı, marşımız.(Ö16)

Bayram, ramazan bayramı, kurban bayramı, yemekler. Erzincan'ın yaprak sarması.(Ö17)

Atatürk, cumhuriyet ve özgürlük.(Ö18)

Yemeklerimiz, oyunlarımız.(Ö18)

Halk oyunları, yemeklerimiz, kıyafetlerimiz.(Ö20) ”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “4.Türkiye sınırları içerisinde hiç müze ziyareti yaptınız mı? Varsa hangisi?” sorusuna öğrenciler; müze ziyareti yapmadım veya gitmedim (Ö2,Ö5,Ö6,Ö14,Ö16,Ö19,Ö24), oyuncak müzesini (Ö9,Ö11), Topkapı Sarayı'nı gezemedim (Ö2), sanal müzeden (Ö11), Atatürk'ü ziyaret ettim (Ö16), cevap yok (Ö1,Ö3,Ö10,Ö12,Ö13,Ö17,Ö18,Ö20,Ö23) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Topkapı sarayını gezemedim. Hiç müzeye gitmedim.(Ö2)

Evet yaptım. Ama şu an bilmiyorum çok önceden gittim.4 yaşında mıydım neydim.(Ö4)

Hiç müze ziyareti yapmadım.(Ö5)

Oyuncak müzesini ziyaret ettim. Başka da gitmedim.(Ö9)

Yok yapmadım. Sanal müzeden yapmıştım. İstanbul'da Oyuncak Müzesi. Ne zaman yaptığımı hatırlamıyorum ama baya oldu.(Ö11)

Gittim de küçükken gittim. Adlarını falan bilmiyorum. Yedi yaşındaydım.

Ankara'da gitmiştik. Antalya'da birde başka hatırlamıyorum.(Ö15)

Müzeye gitmedim de Atatürk'ü ziyaret ettim.(Ö16)

Yok öğretmenim hiç gitmedim.(Ö19)

Hiç müzeye gitmedim.(Ö24) ”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “5.Müze ziyareti yapmak ilgini çeker mi? Neden?” sorusuna öğrenciler; eskiden kalan, kalma veya önceki (Ö1,Ö4,Ö5), yeni ve ilginç şeyler (Ö10,Ö15,Ö20), farklı şeyler öğrenebilirim (Ö14,Ö24), eski tarihe göre şeyler (Ö9), sanatı yansıtan şeyler (Ö11), kültürü yansıtan şeyler (Ö11), eskilerle ilgili bilgiler (Ö18), bilmediğim şeyler (Ö6), ilgimi çekmez (Ö19), neden olduklarını okurum (Ö2), tarihi eserleri görsem (Ö13), güzel hissettiriyor (Ö16) , başkalarına söylerim (Ö23), eğlenmek için (Ö12), tanımak için (Ö17), ilgimi çekmiyor (Ö3), cevap yok (Ö7,Ö8,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Çeker. Çünkü eskiden kalan şeyleri görüyorum. İlgimi çekiyor.(Ö1)

Oradaki şeyler dikkatimi çeker. Neden olduklarını okurum. Çok hoşuma gider.

Kültür şeylerimizi okumak çok hoşuma gider.(Ö2)

Evet. Eskiden kalma değişik şeyleri görmek hoşuma gider.(Ö5)

Evet. Çünkü ben yeni yeni şeyler öğrenmeyi çok severim. Yeni şeyler öğrenmek isterim yani.(Ö10)

Öğretmenim yani gidebilsem çok isterim. İlgimi çeker çünkü sanatı yansıtan şeylerde olabilir kültürü yansıtan şeylerde olabilir.(Ö11)

Çeker çünkü hiç görmedim. Bir görsem tarihi eserleri görsem benim için güzel olur.(Ö13)

Evet. Çünkü orada ilginç şeyler var. Hem oranın halkı ile ilgili hem de başka şeyler öğreniyorsun.(Ö15)

Çeker. Hoşlanıyorum yani görünce onların kullandığı şeyleri görünce. Güzel hissettiriyor.(Ö16)

Evet. Eskilerle ilgili bilgileri öğrenirim. Eski ile ilgili bir sürü bilgi vardır.(Ö18)

Evet. Çünkü yeni yeni şeyler görmüş olurum. Birde eskideki şeyleri görmüş olurum.(Ö20)

Evet öğretmenim. Çünkü görmediğim şeyleri görünce ne desem başkalarına da söylerim onlarda gidebilir.(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “6. Ailenizden(geniş aile) eskiden oynanan bir oyun öğrendiniz mi? Nedir?” sorusuna öğrenciler; topaç (Ö9,Ö12,Ö14,Ö24), beş taş (Ö2,Ö16,Ö20), misket (Ö4,Ö9,Ö13), yakar top (Ö4,Ö18), ip atlama (Ö2,Ö18), matrak (Ö3), Âşık oyunu (Ö1), dalya (Ö10), saklambaç (Ö11), körebe

(Ö16), cevap yok (Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö15,Ö17,Ö19,Ö21,Ö22,Ö23) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Âşık oyunu öğrendim. Başkada öğrenmedim.(Ö1)

Evet. Yani eskiden oynanan oyunlardan misket, yakar top.(Ö4)

Evet misket falan oynuyorlarmış. Topaç bunlar. Babamdan öğrendim.(Ö9)

Evet, dalya oyununu öğrendim. Nasıl oynandığını biliyorum. Taşları üst üste koyuyoruz ve şöyle topla vuruyoruz.(Ö10)

Öğretmenim mesela 5 taş. Saklambacı zaten ailemiz ilk bize aktarıp sonra biz onlarla oynuyoruz. Zaten öğrenmesek bilmesek nasıl oynayacağız.(Ö11)

Topaç öğretmenim. Babamdan öğrendim. Ama evde yok topacım.(Ö12)

Annem ve babamdan öğrendim. Hani üstünden atlıyorlar ya. Uzuneşek. Annemden de misket öğrendim.(Ö13)

Beş taş var. Annem tarafından öğrendim. Körebe var. Başka yok. Körebeyi de annemler tarafından öğrendim.(Ö16)

Yakan top. Annem bana bir yakan top demişti birde ip atlama.(Ö18)

Dedem bana topaç oynuyorum demişti. Evde topacım yok ama onu da görmüştüm.(Ö24)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “7.Mangala oyunu diye bir oyun duydunuz mu? Nedir?” sorusuna öğrenciler; taşlarla oynanan taşları diziyorsun (Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö15,Ö16,Ö18,Ö20,Ö23,Ö24), zekâ oyunu (Ö3,Ö4,Ö11Ö17), çukurlar var (Ö14,Ö24), cevap yok(Ö1,Ö5,Ö7,Ö8,Ö19,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Evet. Oyunu oynuyorum zaten. Çok eski zamanlarda savaşlara taktik vermek için kullanılan bir oyun. Günümüzde artık zekâ oyunu olarak oynanıyor. Eskiden çok toprağın için atılan taşlarla oynanmış. Çok eskiden kullanılan taktiksel bir oyun.(Ö4)

Öğretmenim size nasıl desem kaç aralıktan oluşuyor? Ben zekâ kursuna gidiyordum kapandı şu an. Hatta mangalayı haftaya getirebilirim arkadaşlarda görebilirler. Mangala taşlarla oynan bir oyun. Mangala kim daha önce bir şey yani fazla hatırlamıyorum yıl olmuş yıl geçmiş. İki sene falan ailem fazla vakit

bulamadığı için babam zaten çalışıyor annemde kardeşlerimle uğraştığı için yemekti şeydi fazla vakit bulamıyorum.(Ö11)

Mangala bende var. Şöyle yuvarlak bir şey var. Ona 4 tane taş koyuyorsun. Bir kaç tanede yuvarlak var onlara 4 er tane koyuyorsun. Karşına birisini alıp oynuyorsun.(Ö12)

Evet duydum. Oynayabiliyorum da. Herkesin köşesinde böyle 6 tane kazıyorlar oralara taş var 3er 3 er dağıtıyorsun. Sonra onları toplayıp istediğin kadar bırakıp tek tek dağıta dağıta diğer tarafa dağıtıyorsun.(Ö13)

Var benim evde. Oyun böyle sanırım çukurlar var. Çukurlara dört tane taş atıyorsun. En çok uzun çukura biriktiren kazanıyor. Bu kadar biliyorum.(Ö14)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “8.Türk kültürü ile ilgili bir destan örneği verebilir misiniz?” sorusuna öğrenciler; *Çanakkale destanı (Ö4), Ergenekon destanı (Ö4), Çanakkale (Ö13), bilmiyorum (Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö12,Ö14,Ö18,Ö20,Ö23,Ö24), cevap yok (Ö1,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö15,Ö16,Ö17,Ö19,Ö21,Ö22)* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Evet. Çanakkale Destanı, Ergenekon Destanı.(Ö4)

Bir destandır Çanakkale(Ö13)

Hayır, hiç birini bilmiyorum.(Ö20)

Bilmiyorum.(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “9.Türk kültürü ile ilgili bir hikâye örneği verebilir misiniz?” sorusuna öğrenciler; *Dede Korkut (Ö3,Ö6), Nasrettin Hoca (Ö15,Ö19), Kırmızı Başlıklı Kız (Ö2), Şanlı Türk devletleri (Ö4), Keloğlan Hikâyeleri (Ö11), Pamuk Prenses (Ö23), bilmiyorum (Ö5,Ö12,Ö13,Ö14,Ö16,Ö20,Ö24), cevap yok (Ö1,Ö7,Ö8,Ö18,Ö21,Ö22)* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Hikâye uumm. Kırmızı Başlıklı kız.(Ö2)

Dede korkut.(Ö3)

Evet. Kitap olarak bir kitap okudum ama adı Şanlı Türk Devletleri. Şu an okuduğum Yakın Türk tarihi var.(Ö4)

Bilmiyorum.(Ö5)

Hatırlamıyorum ama Türk kültürümüz diye bir kitap var bizimde.(Ö10)

Keloğlanın hikâyeleri.(Ö11)

Bilmiyorum.(Ö13)

Fıkra olursa Nasrettin Hoca fıkraları var.(Ö15)

Evet. Nasrettin Hoca hikâyeleri.(Ö19)

Hikâye hummm. Pamuk prenses(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “10.Türk kültürü ile ilgili bir masal örneği verebilir misiniz?” sorusuna öğrenciler; *duymuştum (Ö15), Keloğlan (Ö11), Nasrettin Hoca (Ö11), küçükken çok okumuşumdur (Ö13), unuttum (Ö18), küçükken okumuştum (Ö13), bilmiyorum (Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö10,Ö12,Ö14,Ö16,Ö17,Ö20,Ö24), cevap yok (Ö1,Ö6,Ö9,Ö13,Ö15,Ö19,Ö21,Ö22)* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Masal ne gibi bir şey bilmiyorum onu.(Ö2)

Bilmiyorum.(Ö3)

Masal çok bilmiyorum ve çok sevmiyorum.(Ö4)

Keloğlan, Nasrettin Hoca.(Ö11)

Hocam daha ben masal okumuyorum. Bilmiyorum.(Ö12)

Küçükken çok okumuşumdur ama şimdi aklıma gelmiyor.(Ö13)

Duyduğum adlarını ama hatırlamıyorum.(Ö15)

Aslında bir masal örneği biliyordum da unuttum.(Ö18)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “11.Türk kültürü ile ilgili kişi, yer, olay vb. konu alan herhangi bir kitap okudunuz mu?” sorusuna öğrenciler; *Levent (Ö2,Ö9), Türk tarihi (Ö4), İstanbul’un Fethi (Ö6), Bitirim ikiliyi (Ö2), Osman Hamdi Beyi (Ö11) , Çanakkale (Ö13), Mustafa Kemal (Ö13), okumadım (Ö1,Ö14,Ö17,Ö18,Ö20,Ö23,Ö24) , cevap yok (Ö3,Ö5,Ö7,Ö8,Ö10,Ö12,Ö15,Ö16,Ö17, Ö19,Ö21,Ö22)* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Bitirim ikiliyi okudum. Onların adı yazıyor Güney Kore’de, Bolu’da. Levent birde okudum serisini. Levent Konya’da, Mersin’de. Türkiye’yi geziyorum serisi.(Ö2)

Ooo çok okudum. En son yakın Türk tarihi okudum. Esen Bilen olması lazım yazarı.(Ö4)

Okudum. Eski milli bir savaşımız ile ilgili İstanbul'un Fethi. Fethi İstanbul'un fethini anlatıyordu. Fethi de 1543 mü?(Ö6)

Evet. Levent Türkiye'yi geziyor serisi. Hoşuma gitti. Bir şeyler öğrendim oradan.(Ö9)

Osman Hamdi Bey ile ilgili.(Ö11)

Evet. Eskiden Çanakkale ve Mustafa Kemal'i anlatan kitapları okumuştum.(Ö13)

Okumadım.(Ö14)"

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan "12.Milli mücadele kahramanlarına üç örnek verebilir misiniz?" sorusuna öğrenciler; Mustafa Kemal Atatürk (Ö1,Ö3,Ö4,Ö10,Ö11,Ö13,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20), Seyit Onbaşı (Ö4,Ö5,Ö9,Ö15,Ö16,Ö19), Mehmet Akif Ersoy (Ö10,Ö13,Ö16), Şerife Bacı (Ö2,Ö10,Ö18), Kazım Karabekir (Ö2,Ö5), Hasan Tahsin (Ö2), Sütçü İmam (Ö3), Fatih Sultan Mehmet (Ö6), Kara Fatma (Ö18), Yörük Ali Efe (Ö23), Spiderman (Ö12), cevap yok (Ö7,Ö8,Ö14,Ö21,Ö22,Ö24) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

"Mustafa Kemal Atatürk.(Ö1)

Şerife Bacı, Kazım Karabekir, Hasan Tahsin.(Ö2)

Atatürk, Sütçü İmam, karalı bir şey vardı. Tam ismi aklıma gelmedi.(Ö3)

Seyit Onbaşı, Mustafa Kemal Atatürk. Bir tane daha vardı. Neydi? Aklımdan gitti.(Ö4)

Seyit onbaşı, Kazım Karabekir. Başka da aklıma gelmedi.(Ö5)

Fatih sultan Mehmet,1. Hakan. Birinci Dünya Savaşı'nda var.(Ö6)

Seyit Onbaşı, bir tane kadın vardı. Adını unuttum.(Ö9)

Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Akif Ersoy ve Şerife Bacıyı çok önceden biliyordum.(Ö10)

Spiderman, bir tanede robot gibi bir şey vardı, Batman.(Ö12)

Mustafa Kemal, Mehmet Akif Ersoy, birde Çanakkale'de ağır bir mermi kaldırmıştı.(Ö13)

Seyit Onbaşı, Atatürk geliyor. Başka Mehmet Akif Ersoy geliyor.(Ö16)

Kara Fatma, Atatürk, Şerife Bacı.(Ö18)

Atatürk, Seyit Onbaşı bu kadar.(Ö19)

Yörük Ali Efe.(Ö23)"

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “13.Aile üyeleri ile onlar çocukken nasıl yaşadıkları, nerede yaşadıkları ve hangi oyunları oynadıkları ile ilgili bir sohbet etmek ilginizi çeker mi?” sorusuna öğrenciler; eskide oynadığı oyunları (Ö10,Ö11,Ö16,Ö17), eskiyi öğrenmek (Ö12,Ö16,Ö17), sohbet ederiz (Ö2,Ö4), dedem ve ninem (Ö14,Ö24), ilgimi çekmez (Ö5), seksek (Ö6) Elazığ Pertek (Ö11), misket (Ö17), muz bahçesi (Ö18), cevap yok (Ö1,Ö3,Ö8,Ö9,Ö13,Ö15,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Arada böyle sohbetler ediyoruz. İlgimi çekiyor.(Ö4)

Çekmez. Ya hayır aslında daha doğrusu benzer soru vardı ya oyunu sordum da nerede yaşadıkları ilgimi çekmez. Evde yaşamışlardır.(Ö5)

Öğretmenim öyle konuştuk. Annem seksek babamda dama dedemden öğrenmiş. Konuştuk ilgimi çekti.(Ö6)

Evet, hatta ettik de. Annem eskide oynadığı oyunları, okuluna gitmesini anlattı bize. Yaşadığı yeri mesela.(Ö10)

Evet, öğretmenim biz bu sohbeti yaptık hatta. Önceden Elazığ Pertek'te yaşıyorlarmış sonra buraya gelmişler. Sonra kendilerine Oğuz diye bir köy edinmişler. Normalde annemler Pertekliler. Eskiden ne oynuyorlardı bir oyun oynuyorlardı ama aklıma gelmedi şu an. Çok değişik bir şey.(Ö11)

Evet ilgimi çeker. Çünkü bence eski daha güzeldi. Onları öğrenmek istiyorum.(Ö12)

Çeker. Himm. Merak ederdim. Dedem ve ninem nerede yaşardı.(Ö14)

Çeker. Onların eskiden yaptıkları şey benim hoşuma gider diye düşünüyorum.(Ö16)

Mesela annem eskiden oyunlarında bir tane oyun varmış. Mesela bir tane çukur yapıyorlarmış ona atmaya çalışırlarmış. Misketin içine girmesi gerekirmiş. Bunları konuşmuştuk.(Ö17)

Yaptım. Oyunları ile ilgili konuştuk. Birde evleriyle ilgili konuştuk. İlgimi çekti. Yanlarında birçok muz bahçesi varmış. Mersin'de yaşıyorlarmış.(Ö18)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “14.Dünya mutfağı ile ilgili 3 yemek ismi söyleyebilir misin?” sorusuna öğrenciler; Suşi (Ö2,Ö4,Ö9,Ö10,Ö15,Ö17,Ö18,Ö20), pizza (Ö4,Ö11), makarna (Ö14, Ö24), lahmacun (Ö10,Ö11), döner (Ö16,Ö18), dondurma (Ö4), İskender (Ö11), hamburger (Ö11), menemen (Ö23), sadece Türk yemeği

(Ö19), sarma (Ö18) , pirinç (Ö18), bilmiyorum (Ö5,Ö6,Ö12), cevap yok (Ö2,Ö4,Ö7,Ö8,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Suşi. Her yerde yiyenler var o yüzden onu söyledim. Onu biliyorum.(Ö2)

Suşi, pizza ve dondurma.(Ö4)

Hımm. Bilmiyorum.(Ö5)

Dünya mutfağı ile ilgili Japon yemeği Suşi var. Başka da bilmiyorum.(Ö9)

Suşi, mantı birde lahmacun. Başka aklıma bir şey gelmedi.(Ö10)

İskender, lahmacun. Pizza, hamburger de olabilir.(Ö11)

Öğretmenim onları bilmiyorum. Annem hiç dünya mutfağı yapmadı hiçbir bilğim yok.(Ö12)

İstediğimi söyleyebilir miyim? Makarna, mantı diğer dünya ülkelerinde de mi var mantı bilmiyorum. Üçüncü de et.(Ö14)

Çin de Suşi var. Bir tane daha vardı da adı İngilizceydi.(Ö15)

Sarma, baklava bir de döner. Ben Türk mutfağı söyledim. Dünya mutfağı Suşi, baklava ve pirinç.(Ö18)

Sadece Türk yemeklerinden bilğim var.(Ö19)

Mantı, patates, melemen(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “15.Türk kültürünü yansıtan sanat dallarından hangisi ilginizi çekiyor? Neden?” sorusuna öğrenciler; resim (Ö6,Ö12,Ö15,Ö23), halk oyunları (Ö5,Ö12,Ö17), Ebru (Ö2,Ö11), musiki (Ö9), cam sanatı (Ö11), tarih (Ö4), basketbol (Ö12), okçuluk (Ö18), halay (Ö19), cevap yok (Ö1,Ö3,Ö7,Ö8,Ö10,Ö13,Ö14,Ö16,Ö20,Ö24) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Evet biliyorum. Oynayanların adının efe olduğunu. Halk oyunları yani.(Ö5)

Bildiğim resim sanatı.(Özele indirgediğinde aklına bir şey geliyor mu?)Bir tane resim vardı da tam adını hatırlamıyorum.(Ö6)

Bağlama. Müzikleri çok seviyorum. Musikiyi de seviyorum. Türkülerimizi.(Ö9)

Ebrulu sanatı, cam sanatı. Hiç deneyemedim. Sadece bir ara kursa girdim.

Kursta sonra kapandı.(Ö11)

Halk oyunları, resim, basketbol.(Ö12)

Halk oyunları, folklor falan. Bunlar yani.(Ö17)

Resim yapmak. Çünkü hem el becerimi geliştiriyorum hem de hoşuma gidiyor.(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “16.Bir resim çizerken ya da bir yazı yazarken onu gelişigüzel mi yaparsınız itina gösterir misiniz?” sorusuna öğrenciler; *itina gösteririm (Ö5,Ö9,Ö14,Ö15,Ö17,Ö18,Ö20,Ö23,Ö24), gelişigüzel yaparım (Ö10,Ö11,Ö15), itina göstermem (Ö1), ne çok iyi çizerim ne çok kötü (Ö2), baya düşünürüm (Ö4), çok özen gösteririm (Ö13), göstermek için (Ö19), üstüne düşmem (Ö3), güzel (Ö12,Ö16,Ö19), cevap yok (Ö6,Ö7,Ö8,Ö21,Ö22)* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Çok itina göstermem.(Ö1)

Ne çok iyi çizerim ne çok kötü.(Ö2)

Çok üstüne düşmem.(Ö3)

Çizimi çok güzel yapamam ama yaparken baya bir düşünürüm.(Ö4)

İtina da gösteririm. Gelişigüzeli de bakmalıyım. Çünkü ben böyle konularda biraz dikkat ederim. Diğerlerinin fikirlerini de almayı çalışırım ki daha başka bir şey alamaya çalışırım.(Ö11)

Güzel yaparım ama nedenini bilmiyorum.(Ö12)

Çok özen gösteririm. Çünkü ben her şeyi güzel yapmak isterim kötü yapmak istemem.(Ö13)

Evet itina gösteririm. Gelişigüzeli yapıyorum da. Öğretmenim bir resim çizin deyince gelişigüzeli yapıyorum. Önemde gösteriyorum. Evde canım sıkıldı bir yerin resmini yapmak istediğimde ona benzetmeye çalışarak resim yaparım.(Ö15)

Güzelce yapmak isterim. Çünkü ilgimi çeker.(Ö16)

Yani itina gösteririm. İtina derken yani şey mi güzel olması değil mi? (Evet) Güzel olmasını isterim. Herkesin güzel yapıyor demesini isterdim. Kötü yapıyor demesini istemem.(Ö17)”

Ö19: Öğretmenim güzel yaparım. Göstermek için.

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “17.Diğer dünya ülkeleri hakkında bilgi sahibi olduğun bir ülke var mı? Varsa birkaç cümle ile bize o ülkeyi anlatabilir misin?” sorusuna öğrenciler; *Almanya (Ö5,Ö11,Ö12), İngilizce (Ö2,Ö12), Amerika (Ö2,Ö4), Paris (Ö13), Japonya (Ö15), cevap yok (Ö1,Ö3,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö14,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24)* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Amerika. İngilizce konuştuklarını biliyorum. Değişikler Türklerden çok farklılar. Yemekleri Suşi falan yerler.(Ö2)

Amerika. Orayı bulan insan. O da zaten Türk tarihine benzer. Zaten bulan kişi bir Osmanlı padişahına gidiyor bir gemi istiyor ama gemiyi vermeyince başka bir Rum devleti onlar veriyor. O da orya gidip oraya taşıyor ve Amerika devleti öyle kuruluyor.(Ö4)

İlgi duyduğum var ama araştırmadım bilmiyorum. Ama ilgi duyduğum Almanya(Ö5)

Almanya ‘da fast foodu biliyorum. Baya gelişmiş orda. Yani oranın teknolojisi Çin’de çok büyük. Yani bunları biliyorum.(Ö11)

Teyzemgil var mesela Almanya’da yaşıyorlar. Almanya’da hep İngilizce falan konuşuyorlar. Türkiye’ye geldiğinde Türkçe konuşuyorlar. Öyle şeyler konuşuyorlardı.(Ö12)

Mesela Paris’te Eiffel Kulesini biliyorum sadece.(Onu nereden öğrendin?)Çizgi filmini gördüm.(Ö13)

Japonya da onun sporlarını falan biliyorum. Sumo güreşi.(Ö15)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “18.Türk masal kahramanlarından hangisini tanıyorsun? Örnek verebilir misin?” sorusuna öğrenciler; Nasrettin Hoca (Ö19,Ö20), Mustafa Kemal Atatürk (Ö10), Seyit Onbaşı (Ö13), Peter Pan (Ö17), Keloğlan (Ö20), derste çok işlemediğimizden bilmiyorum (Ö1), hiç masal dinlemiyorum (Ö3), hiç okumadım (Ö23), cevap yok (Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö11,Ö12,Ö14,Ö15,Ö16,Ö18,Ö21,Ö22,Ö24) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Bilmiyorum. Derste çok işlemediğimiz için bilmiyorum.(Ö1)

Türk masal kahramanlarından mı? Hiç masal dinlemiyorum o yüzden bilmiyorum.(Ö3)

Dilimin ucunda da tam masal kahramanlarını bilmiyorum.(Ö6)

Mustafa Kemal Atatürk.(Ö10)

Seyit Onbaşını tanıyorum. Benim bir kitabım vardı orda bir destandır Çanakkale diye. İşte Seyit Onbaşı vardı. Dünyamızı kurtarmıştı. Ağır olan mermiyi kaldıran.

Ö17: Mesela Peter Pan ama o Türk değil. Hikâye kahramanı mı? (Masal) Ondan sonra. Hımm! Hatırlamadım.(Ö13)

Öğretmenim Nasrettin Hoca.(Ö19)

Keloğlan, Nasrettin Hoca. Bunlarla ilgili kitap okuduğum için biliyorum. Bazen TRT çocukta izliyorum.(Ö20)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “19.Yaşadığınız çevrede geleneksel kültür öğelerine (el sanatları, halk oyunları, yemek kültürü, türkü) örnek verebilir misiniz?” sorusuna öğrenciler; *türkü* (Ö9,Ö13,Ö14,Ö15,Ö17,Ö24), *el sanatları* (Ö10,Ö20,Ö23), *sarma* (Ö5,Ö6,Ö17), *halay* (Ö3), *biber dolması* (Ö6), *pide* (Ö6), *menemen* (Ö16), *İskender* (Ö9), *tulum peyniri* (Ö11), *kuru fasulye* (Ö13), *mıhlama* (Ö16), *erik dalı* (Ö18), *baklava* (Ö18), *saz* (Ö20), *cevap yok* (Ö1,Ö2,Ö4,Ö19) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Halay sayılırsa o var, Zeybek var.(Ö3)

Yemek belki o da sarma belki.(Ö5)

Yemek elle sarma, biber dolması, pide var ama bizim kültürümüz müydü tam bilmiyorum.(Ö6)

Bildiğim türkü de var yemekte var. Türkiye de çorba İskender falan. İskender Kayseri’ydi sanırım.(Ö9)

El sanatlarına böyle şeyler vardı ya küçük küçük halılar örüyorlar. Halı.(Ö10)

Öğretmenim mesela yemek olarak tulum peyniri çok meşhur. Annemgil de Pertekli olduğu için sürekli gördüğüm şey. Mesela ben köye gittiğimde oradaki koyunları ben sağmayı biliyorum. Orda tulum peyniri yapıyorlar. Orda çok değişik şeylerden geçiyor öğretmenim. Temizlensin diye bir huniden şeyden geçiriyorlar. O pislenmesin diye üstünü bir tel ile kapatıyorlar. Ben yani onları çok gördüm.(Ö11)

Halk oyunları mesela. Kıyafetler giyiyorlar birbirlerinin omuzlarına koyuyorlar ellerini oynuyorlar. Yemekleri o kadar fazla bilmiyorum.(Ö12)

Evet, benim babam Erzurumlu. Her bayramda her oruç tuttuğumuzdan sonra her zaman kuru fasulye yeriz. Evet, geleneksel bir yemeğimiz var. Bir de benim bildiğim türkü çok var ama şimdi onları aklımda tutamıyorum.(Ö13)

Hayır. Bildiğim bir türkü falan da yok.(Ö14)

Mesela türküleri babam dinliyor. Pek değil de. Söyleyenlerin adını biliyordum.(Ö15)

Annem genelde börek yapar. Annem mıhlama yapar. Menemen yapar.(Ö16)
Ne demem gerekiyor? Ne diyeceğim yani?(Bildiğin bir türkü var mı?)Türküler
varda isimlerini böyle tam bilmiyorum. Kayseri'nin mesela neyi meşhur?
Hımmm! Erzincan'ın yaprak sarması meşhur mesela.(17)
Erik dalı, güreş ve baklava.(Ö18)
Yemek olarak tatlılar. Sonra alet olarak. El sanatlarında saz olabilir mi? Saz,
keman, piyano.(Ö20)
El sanatları biliyorum halı dokuma.(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “20.Hat sanatı ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu alanla ilgili hiçbir etkinlikte bulundunuz mu?” sorusuna öğrenciler; etkinlikte bulunmadım (Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö10,Ö13,Ö14,Ö18,Ö20,Ö23,Ö2), hat sanatını bilmiyorum (Ö2,Ö9,Ö14,Ö16,Ö19,Ö24) ilgimi çekmez (Ö3) , karmaşık bir alanda yapılan sanat (Ö11), cevap yok (Ö6,Ö7,Ö8,Ö12,Ö15,Ö17,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Etkinlikte bulunmadım.(Ö1)
Hat sanatını bilmiyorum. Etkinlikte bulunmadım.(Ö2)
Yok, ilgimi çekmez.(Ö3)
Etkinlikte bulunmadım.(Ö5)
...dediği gibi biz aynı anasınıfında okuduk. Orda bir etkinliğimiz bulundu.
Karmaşık bir alanda yapılan bir sanat. Bu sanat çok meşhur aslında ama fazla
bilinmiyor dünya içinde. Bilinse de yapılmıyor.(Ö11)
Etkinlikte bulunmadım. Hat sanatının ne olduğunu bilmiyorum ki.(Ö14)
Bulunmadım.(Ö18)
Etkinlikte bulunmadım. Hat sanatının ne olduğunu bilmiyorum ki.(Ö24)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “21.Ebru sanatı ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu alanla ilgili hiçbir etkinlikte bulundunuz mu?” sorusuna öğrenciler; bilmiyorum (Ö1,Ö3,Ö9,Ö14,Ö17,Ö23,Ö24), su üzerine yapılan resim veya su resmi (Ö5,Ö18), şekil verme (Ö9,Ö11), sergiye gitmiştim (Ö12,Ö15), akışkan boyalarla çizilen çok güzel bir şey (Ö2), anasınıfında yapmıştım (Ö10), pastalarda yapılıyor ebru (Ö10), cevap yok (Ö4,Ö6,Ö13,Ö16,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Ebru sanatı hiç yapmadım bilmiyorum.(Ö1)

Onu biliyorum da. Tabloya böyle akışkan boyalarla çizilen çok güzel bir şey.

Yapmadım sadece gördüm.(Ö2)

Ebru sanatını şey diye biliyorum su üzerine yapılan resim olarak biliyorum ama denk gelmedim.(Ö5)

Eskiden kursuna gidiyordum. Öyle boyalar var. Boyaları suyun içine karıştırıp çubuklarla şekil verip üzerine kâğıt basıyorsun. Daha fazlada öğretmenim anlatmadı çok bilmiyorum.(Ö9)

Ebru sanatı evet anasınıfında yapmıştım. Ebru sanatı karışık resimlerden oluşan arada iple onlarda var.(Ö10)

Bunu yaptım. Hatta iple bile yapılan bir şey. Bunu hatta geçen gün yapmıştım. Resim defterimi de size gösterirdim de resim defterim aynumda değil. Bir ipe boyadım. Onlara biraz da şekil verdim. Onu süze süze yavaşça. Bu ip baskısı değil bu ebru veya şeyle yapıyorsun. Pastalarda kullanılıyor ebru.(Ö11)

Evet bulundum. Sergiye gitmiştim böyle resimler vardı asmışlardı orada gördüm.(Ö12)

Hayır. Onun hakkında da bir bilğim yok. Etkinlik yapmadım.(Ö14)

Dayım spor şeyinde Maraş'ta çalışıyor. Oraya gittiğimizde götürüyor. İzlemiştim.(Ö15)

İlğimi çekti ama hiç yapamadım. Su resmi. Suya bir şey çiziyorlarmış suya bir kâğıt koyuyorlarmış. Çok güzel oluyormuş.(Ö18)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “22.Diğer dünya ülkelerinin geleneksel kıyafetlerinden hangisi ilginizi çeker? Giymek ister misiniz?” sorusuna öğrenciler; halk oyunları kıyafeti (Ö14,Ö24), Japon Kıyafeti (Ö15,Ö20), Türk kıyafetleri (Ö1), Urfalıların giydiği geleneksel üstleri (Ö2), farklı bir kıyafet (Ö4), Kore’de geleneksel garip kıyafetler (Ö9), Arapların giyinişini (Ö10), Çinlilerin (Ö19), İtalya (Ö13), bilmiyorum (Ö5,Ö6), isterim (Ö16), cevap yok (Ö3,Ö11,Ö12,Ö17,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Yok. Daha çok Türk kıyafetlerini tercih ederim.(Ö1)

Adını bilmiyorum ama Urfalıların böyle giydiği geleneksel üstleri var. Bir tane pantolonları var geniş geniş. Şalvar gibi bir şey.(Ö2)

İlğimi çeken yok. Onlardan farklı bir kıyafet giymek de istemem.(Ö4)

Bildiğim yok. Bilğim olsa bilsem giymek isterim. Merak ediyorum.(Ö6)

Öğretmenim böyle Kore’de geleneksel garip kıyafetler var. Onlar olabilir.(Ö9)

Hayır. Sadece Arapların giyinişlerini merak ediyorum.(Ö10)

Giymek isterdim. Japonya’nın paçaları geniş bol bir şey giyiyorlar.(Ö15)

Öğretmenim Çinlilerin. Ama giymek istemem.(Ö19)

Halk oyunlarının kıyafeti. Giymek isterim ama onların ne giydiklerini bilmiyorum.(Ö24)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “23.Diğer dünya ülkelerinin kültürünü anlatan belgesel izlemek hoşunuza gider mi?” sorusuna öğrenciler; gider (Ö1,Ö2,Ö5,Ö6,Ö11,Ö15,Ö16,Ö19,Ö23), gitmez (Ö3,Ö12,Ö13,Ö14,Ö24), Türk devletleri ile ilgili (Ö4), Japonya ile ilgili (Ö11), Afrika’da falan hayvanları (Ö15), belgesel izliyoruz (Ö17), cevap yok (Ö7,Ö8,Ö21,Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Evet, yani şu an eski zamanlardaki diğer Türk devletleri ile evet.(Ö4)

Evet gider. Hatta geçenlerde Japonya ile ilgili bir şey izlemiştim. Japonya ile ilgili insanlar hayatlarını bir mantı vardı. Milföy gibi onu yapıp şöylede yapıyorlardı bohça gibi. Ev hanımları onları sokakta satıp çoğu zaman para kazanıyormuş.(Adını hatırlıyor musun?) Japonya’da hayat mıydı neydi?(Yok yok poğaçanın adı?)Yok bilmiyorum.(Ö11)

Gider. Çünkü Afrika’da falan hayvanları falan izliyorum.(Ö15)

Evet, biz artık belgesel izliyoruz. Yani olur. Ben birazcık severim belgeselleri.(Ö17)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “24. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramında yabancı bir öğrenciyi evinde misafir etmek ister misiniz? Neden?” sorusuna öğrenciler; dil (Ö4,Ö6,Ö10,Ö11,Ö12), kültürümüzü öğretmek için (Ö1,Ö5,Ö9,Ö18), misafirlik güzel bir şey (Ö13,Ö15,Ö19) , yabancı olması (Ö14,Ö24), onların yemeklerini öğrenirim (Ö3,Ö17), çocuklar mutlu olsun ve eğlenmek (Ö16,Ö20), onlara yardımcı olmak için (Ö1), hem ayıp olmasın hem kapımıza kadar gelmiş (Ö23), gezdirmek (Ö2), farklı oyunlar (Ö17), cevap yok (Ö7,Ö8,Ö21,Ö22,Ö24) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Evet. Çünkü başka ülkelerde yapılmayan da var. Onlara yardımcı olmak için. Hem de onların kültürünü de merak ederim. Onlarla ilgili bilgi edinirim.(Ö1)

Evet, etmek isterim. Burada ne yediklerimizi gösteririm. Neler meşhur gezdiririm onu. Arkadaş olurum.(Ö2)

İsterim çünkü ondan bir şeyler öğrenirim. Onların yemeklerini öğrenirim. İşte sanatları ile ilgili konuşurum.(Ö3)

Bu biraz zor. Benim yabancı dilim çok da iyi değil. Yabancı dil olmadan biraz zor anlaşıyorum.(Ö4)

Olabilirde olur. Onunda bizim kültürümüzü öğrenmesi isterim. Ondanda bir şeyler öğrenmek isterim.(Ö5)

İsterim öğretmenim. Bilmediğim yabancı dili onun dilini öğrenirim bende bizim dilimizi de onlara öğretirim.(Ö6)

İsterim. Hem onların kültürlerini öğrenirim ve onlara kültürümüzü öğretirim.(Ö9)

Evet. Hatta ettik de öğretmenim. Adı neydi? Karaj mıydı öyle bir şeydi. Japonya’dan gelmişti. Onlar kendi dillerinde bir şey anlattı ama hiçbir şey anlamadım dillerinden.(Ö10)

Yok öğretmenim. Yani etmek isterimde onun dilini bilmiyorum. Ondan öğrenmek isterim ama o bizim Türkçeyi bilmediği için gelse de onunla anlaşılamam ama.(Ö11)

Yani evet isterim. Onlara Türkiye’nin güzel misafirperver olduklarını göstermek isterdim.(Ö15)

İsterim. Yani hoşuma gider birde eğleniriz onunla beraber. Farklı şeyler öğreniriz.(Ö16)

İsterim. Çünkü başka ülkelere gelmiş ve çocuk bayramı. Onlarla oyunlar oynardım isterdim. Onların farklı oyunlarını öğrenirdim. Onlara bir şeyler öğrettirdim. Türk yemekleri yedirirdim.(Ö17)

İsterim. Çünkü gelmiş burada. Kapıma kadar gelmiş. Misafirperver olmak lazım.(Ö19)

İsterim. Çünkü çocuklar mutlu olsun diye.23 Nisan olduğu için bir şeyler yapılabilir.(Ö20)

Yani öğretmenim annem izin verirse. Yani hem ayıp olmasın diye hem de geleneklerimizi öğretmek için.(Ö23)”

Araştırma başlamadan öğrencilere sorulan “25. Türk tarihi şahsiyetlerinden Hacı Bektaşî Veli, Mevlana, Yunus Emre Ve Ahi Evran gibi başka ülkelerin kültürüne ait şahsiyetler tanıyor musunuz?” sorusuna öğrenciler; Mevlana (Ö11, Ö13, Ö20), Macellan (Ö4), Pisagor (Ö4), tanımıyorum (Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24), cevap yok (Ö7, Ö8, Ö21, Ö22) şeklinde cevaplar vermişlerdir.

Örnek ifadeler ise;

“Macellan, Pisagor bu kadar.(Ö4)

Yok öğretmenim. Mesela Mevlana’yı falan biliyorum ama onlar bize ait şeyler.(Ö11)

Tanımıyorum. Hacı Bektaşî Veli, Mevlana, Yunus Emre Ve Ahi Evran onları da tanımıyorum.(Ö12)

Mevlana. Başka ülkelerden yok bilmiyorum.(Ö13)

Tanımıyorum.(Ö16)”

3.2. Son Görüşme Soruları ile İlgili Bulgular

3.2.1. Birinci Alt Problemle İlgili Bulgular

3.2.1.1. Kültürel Kimlik

Tablo 3.1: Soyadı Kanunundan Önce İsim ve Lakap Kullanma ile İlgili Durumun İlgili Çekme Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Lakap	Çalışkanlık	Ö4	1
	Fiziksel Özellik	Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24	11
	Eğitcilik	Ö20	1
Epitet	Kahramanlık	Ö1, Ö2, Ö3, Ö13, Ö18, Ö19	6
	Alışkanlık, Huy	Ö11, Ö15, Ö23	3

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi soyadı kanunundan önce isim ve lakap kullanma ile ilgili durumun ilgi çekme boyutu bağlamında en fazla değişim; “fiziksel özellik” (f=11) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kahramanlık” (f=6), kategorisi ve “alışkanlık, huy” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “çalışkanlık” ve “eğitcilik” yer almıştır.

İlgimi çekti çünkü değişik şeyler var mesela leylek vardı bir tane. Çok uzun bacaklı olduğu için Leylek bir şey adını almıştı. Çok kitap okuyan bir adam vardı herhalde. O yüzden kütüphane ile ilgili bir şey demişlerdi. Değişik isimler olduğu

için ilgimi çekti. Eskiden umm bir Boğaçhan destanı vardı. Türkler doğunca çocuğa isim vermezlerdi. Bir şey yapmasını beklerlerdi. (Ö5)

İlgimi çekti. İşte kitapçıya kütüphaneci deniliyordu. Çaycıya Çaycı Mehmet Efendi diyorlarmış. Eskiden Türk çocuklarına bir kahramanlık sonrasında isim veriliyordu. (Ö1)

İlgimi çekti çünkü yani insanlara onların özellikleri ile ilgili lakap takıyorlar. Bu da bazı insanların hoşuna gitmeyebilir yani. İyi ki soyadı kanunu çıkmış diyorum. Boğaç Han hikâyesinde Boğaç Han gitmiş bir boğa ile güreşmiş bu yüzden ona Boğaç Han ismini vermişler. Kız çocuklarına isim veriyorlarmış ama erkek çocuklarında bir kahramanlık yapmasını bekliyorlarmış. (Ö18)

Çekti çünkü insanlara görünüş özellikleriyle veya huyuyla ilgili lakap takılması bana ilginç geldi. (Ö15)

Tablo 3.2: Türk Kültürünü Yansıtan Öğeler Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Maddi Kültür	Yeme-İçme	Ö4, Ö10, Ö12, Ö15, Ö16, Ö17, Ö22	7
	Giyim-Kuşam	Ö4, Ö15	2
	Mimari Eserler	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö13, Ö14, Ö16, Ö19, Ö24	9
Manevi Kültür	Sanat	Ö3, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö14, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22	10
	Örf- Adetler	Ö2, Ö3, Ö9, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö18, Ö20, Ö22, Ö24	11
	Gelenekler	Ö1, Ö5	2
	Tarih	Ö13, Ö15, Ö17, Ö23	4

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi Türk kültürünü yansıtan öğeler boyutu bağlamında en fazla değişim; “sanat” (f=10) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “mimari eserler” (f=9) kategorisi, “yeme-içme” (f=7) kategorisi ve “tarih” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “giyim-kuşam” ve “gelenekler” yer almıştır.

Türk kültürü öğretmenim sanat. Mesela öğretmenim hat sanatı, sınıfta yapmıştık ummmm ebru sanatı. Müzelerden de orada böyle şey Sultan Mehmet miydi? Sultanahmet cami. (Ö8)

Halı dokumları. Hereke halıları. Bakır işleme ve bakır işlemede ki Antep ve Erzincan yöresine özellikle bu ikisindeki bakır işlemleri. Yine UNESCO’da ki kültürel mirasa giren Türk kahvesi bu şeye örnek.(Ö18)

Türk kahvesi sonradan özel Türk kahvesi var. Bakır var. Sonradan bakırlar var. Hummm o olmaz. Kayseri Mantısı.(Ö22)

Tablo 3.3: Etkinliklerin Uygulama Sürecinde Sözlü ve Yazılı Ürün Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Sözlü Kültür Ögeleri	Halk Hikâyeleri	Ö1, Ö5, Ö6, Ö8, Ö13, Ö14, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22	10
	Masallar	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	17
	Fıkralar	Ö4, Ö9	2
	Gölge Oyunu	Ö9, Ö11	2
Yazılı Kültür Ögeleri	Hikaye/Öykü	Ö8, Ö10	2

Tablo 3.3’de görüldüğü gibi etkinliklerin uygulama sürecinde sözlü ve yazılı ürün boyutu bağlamında en fazla değişim; “masallar” (f=17) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Halk Hikayeleri” (f=10) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “fıkralar”, “gölge oyunu” ve “hikaye/öykü” yer almıştır.

Masallardan ilgimi çeken Dede Korkut Hikâyesi oldu. Masallardan Nardaniye Hanım vardı. Birde Küllü Fatma, Mercan Kız, Fesleğenci Kız vardı. (Ö1)

Evet, ilgimi çekti. Birde çok güzel masallar. Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım, Fesleğenci Kız’ı öğrendim. Onların masalları da çok güzeldi. Onlarda Anadolu’dan Türk masalları esintisi vardı. Mesela Fesleğenci Kız Rapunzel benziyordu. Dede Korkut Hikâyelerini öğrendim. Birde eve gidince bende birkaç Dede Korkut Hikâyesi var onları okudum. Yine çok zevkliydi. Kitaplardan daha çok bunlar güzel diyebilirim. Dede Korkut Hikâyelerinde Türk çalgısı diye bir şey vardı sanırım. Evet kopuzdu. Yine çok eğlenceliydi masallar. Yani kitap okumak için önerilebilir bence. Bence bütün yerlerde satılmalı bu kitaplar. (Ö14)

İlgimi çekti. Bazısını biliyordum bazısını bilmiyordum. Keloğlan masallarını biliyordum. Nardaniye Hanım, Küllü Fatma, Mercan Kız gibi onlarla ilgili bilgim yoktu. Bunları derste öğrendim. (Ö24)

Tablo 3.4: Milli Mücadele Dönemi Kahramanlarını Tanıma Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Kurtuluş Savaşı Kahramanları	Atatürk	Ö10, Ö12, Ö15, Ö21	4
	Mehmet Akif Ersoy	Ö10	1
	Kazım Karabekir	Ö15	1
	Cafer Efe	Ö1, Ö5	2
	Sütçü İmam	Ö2, Ö10, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22	8
	Şahin Bey	Ö4, Ö7	2
	Kambur Kerim	Ö6, Ö10, Ö23	3
	Şerife Bacı	Ö8, Ö13, Ö15, Ö18, Ö22	5
	Kara Fatma	Ö8, Ö18	2
	Seyit Onbaşı	Ö9, Ö12, Ö18	3
	Kara Yılan	Ö11, Ö17, Ö22, Ö23	4
	Casus Mehmet	Ö11, Ö24	2
	Hasan Tahsin	Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19	5
	Yörük Ali Efe	Ö13	1
	Fatma Seher Hanım	Ö15	1
	Tayyar Rahime	Ö20	1

Tablo 3.4’de görüldüğü gibi milli mücadele dönemi kahramanlarını tanıma boyutu bağlamında en fazla değişim; “Sütçü İmam” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Şerife Bacı” (f=5) kategorisi, “Hasan Tahsin” (f=5) kategorisi, “Kara Yılan” (f=4) kategorisi, “Atatürk” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “Mehmet Akif Ersoy”, “Kazım Karabekir”, Yörük Ali Efe”, “Fatma Seher Hanım” ve “Tayyar Rahime” yer almıştır.

Şeyy Sütçü İmam. Çünkü hem adından hem süt şey yaparken savaşması adamları öldürmesi. Vatanı için çalışması. (Ö2)

Şerife Bacı ve Kara Fatma. Ayrıca Seyit Onbaşı. Seyit Onbaşı kendi başına 250 okkalık mermiyi tek başına kaldırmış. Şerife Bacı yanında bebeği ile gitmiş o kadar gitmiş o kadar malzemeyi tek başına taşımış. Öküzleri gitmiş yani o kendi çekmiş. Kara Fatma’da da düşmanları da bu kadar şeyi yaşamalarına rağmen vatanları uğruna savaşmaktan vazgeçmemişler. Bizim için Türkler için milli duygular çok önemli. Bu yüzden yani hepsini sıralayabilirim ama bu üçü benim için daha önemli. (Ö18)

Hangisi beni daha çok etkiledi. Hımmm. Karayılan vardı. Bana verilen kitabın adını tam hatırlayamıyorum ama Kambur Kerim vardı. Büyük küçük demeden vatan için savaşmışlar. (Ö23)

Tablo 3.5: Türk Masal Kahramanlarını Tanıma Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Geleneksel Kimlikler	Anadolu Masalları	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21
	Nasrettin Hoca	Ö4, Ö6, Ö8, Ö11	4
	Keloğlan	Ö4	1

Tablo 3.5’de görüldüğü gibi Türk masal kahramanlarını tanıma boyutu bağlamında en fazla değişim; “Anadolu Masalları” (f=21) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Nasrettin Hoca” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “Keloğlan” yer almıştır.

Nasrettin Hocayı. Ondan sonra komikler. Bunun dışında Mercan Kız vardı. Birde kültürümüzle alakalı. Fesleğenci Kız vardı. (Ö8)

Türk masal kahramanlarından hepsini tanıyorum herhalde. Küllü Fatma, Mercan Kız. Bir tane daha dinlemiştik tencere ile ilgili. Nardaniye Hanım ve Fesleğenci Kız. Tam onu da diyecektim işte. (Ö10)

Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım, Fesleğenci Kız. Bizdeki bu masallar Rapunzel, Külkedisi’nin batıdaki haliymiş. (Ö13)

Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım ve Fesleğenci Kız. Bunları öğrendim. Masalların birinde Türk hamamı geçiyordu. Türk hamamı bizim için çok değerli bir yer yani. Çok değerli bir şey. Öyle yani diyebileceğim. (Ö18)

3.2.1.2. Kültürel Kimlik Tematik Analiz

Tablo 3.6: Irk/Etnik Köken Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Turistlik Mekânlar	Ö10, Ö11, Ö17, Ö20, Ö23	5
Sanat	Ö11, Ö17, Ö18, Ö23	4
Toplumsal Yaşam	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö17, Ö23, Ö24	9
Kültürel Miras	Ö1, Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23	10

Tablo 3.6’da görüldüğü gibi ırk/etnik köken tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=10) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal yaşam” (f=9) kategorisi, “turistlik mekanlar” (f=5) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Yani eskilerin oynadığı bazı oyunları biliyordum ama saklambaç, körebe gibi. Ama artık şimdi bu konudan sonra farklı adlarını falan da öğrendim şimdi.

Afganistan’da yapışkan kütük oyunu öğrenmiştik. Okulda biz de oynuyoruz bazen. O oyunları oynuyorken Afganistan ile ilgili farklı kültürleri de öğrendik. Mesela pilavının olduğunu. Afgan pilavı. Afganistan’da Afgan ekmeği de varmış. Ekmeği de ünlüymüş. Bizde Trabzon ekmeği var genelde. (Ö9)

Öğretmenim mesela sizin gösterdiğiniz bize o dokumalar şeyler çok hoşuma gitti. Yani keşke bende yapabilsem diyesim var yani şu an. İran halıları, Türkmen Halıları böyle işlemleri çok küçük küçük yani o ipleri nasıl yerine sokuyorlar. Nasıl oluyor? Mesela her ülkenin de deseni de kendini yansıtıyor. Yani bu bir gerçek. (Ö11)

İğne oyası mesela Türk oyası diye geçiyormuş. Heybede ki desenlerde çok ilgimi çekti tabiki. Heybedeki desenler o dokumacılığın halı dokumada ki şeylere desenlere benziyordu.(Ö14)

Tablo 3.7: Dil, Şive veya Aksan Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Dünya Ülkeleri	Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö17	6

Tablo 3.7’de görüldüğü gibi dil, şive veya aksan tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=6) kategorisinde görülmüştür.

Hattat bence daha dikkatli yazmaya çalışıyorlar. Ve genelde Arapça yazılıyor. Ayasofya’yı gezerken mozaikleri görmüştüm. Çok güzel estetik duruyorlardı. Onun için iyi bir usta olman gerekiyor ki yapabilesin. Ebrunun kendine göre araç gereci var. At kılından yapılyordu bir tane fırçası. (Ö9)

Öğretmenim mesela konuşmalar farklıydı. Azerbaycan ile burası böyle tanıdıkta ama orayla farklıydı. Böyle böyle Türkçe konuşmadıkları için orda ki hoca siz yardım ettiğiniz için mektup yazmıştı. Herkese çoğaltıp yollamıştınız. Çocuklar yazamadığı için. Bizde onların dilini bilmediklerimiz için Türkçe olmazsa anlamayız.(Ö8)

Öğretmenim orda Hollandaca konuşuyor ve yazılıyor. Burada Türkçe konuşulup Türkçe yazılıyor. Orada mesela Hollanda’nın kitapları hep İngilizce burada Türk. Erasmus köprüsü orada farklı bizde ki köprü farklı.(Ö12)

Onlarda sabolar vardı. Dilleri farklıydı. Küp evleri vardı. Erasmus köprüsü vardı. Erasmus köprüsü onların kendi düşünürleri. (Ö13)

Yani öğretmenim Hollanda’nın böyle giysileridir. Konuşması zaten farklıda giysileridir. Orada yemekleri farklıydı. İşte giysileri yemekleri veya kültürleri oranın farklıydı. Saboları vardı. (Ö17)

Tablo 3.8: Din/İnanış Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Mimari Yapılar	Ö11	1
Geleneksel Sanatlar	Ö1, Ö2, Ö18	2

Tablo 3.8’de görüldüğü gibi din/inanış tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel sanatlar” (f=2) kategorisinde görülmüştür. En alt sırada ise; “mimari yapılar” yer almıştır.

Şimdi bu konu ile ilgili tam bir bilğim yok ama şunu söyleyeceğim eskiden halıyı evde dokuyorlarmış. Çok uzun sürüyormuş. Fabrikaya gidip fabrikada üretiliyorlar. Yani daha kolay oluyor. Eskiden bir saat bile fabrikada bir saatte dokunuyorsa o zaman bilmem kaç saatte dokunuyordu. Gördes halısı birde Hereke halısı bunlar yani en pahalı olan en güzel halılardanmış. Türkiye’de meşhur. Pıtrak deseni varmış. Yin Yang deseni varmış. Eli belinde diye bir desen varmış. Nevşehir yöresinde bir kadın elinde kafasına tas koyup elini beline koyup geziyormuş. Su duası gibi bir şey oluyormuş. Yağmur duası. Böyle bir desen ortaya çıkmış. Eli belinde deseni de meşhur gibi bir şey olmuş. Bizim evdeki halılarda da var. İran halıları çok meşhurmüş. Fransa’ya gidiyormuş. İran halılarının Fransa’ya gönderildiği Avrupa’dan gelip İran halıları aldıklarını güzel halılar oldukları için pahalı olduklarını. İran halısı yapmak çok isterdim. Çünkü bir sürü desen kullanıyorlardı. Yani normal bir halı 1 saat yani normal bir halı 1 ay sürüyorsa herhalde onlar 1 yıl 2 yıl uğraşıyorlardır. (Ö18)

Hat sanatında kalemlerin düz olup çok şöyle kalın çizmesi değişik benim için. Yani böyle ucu düz ama şöyle kalın çizmesi çok değişliğime gitti. Önceden bilmiyordum. Camideki yazıları gördüm ben. Bizim camide hat sanatı var orada. Arkadaşımla gördüm, dedim ki: Aaaa! Bu hat sanatı öğrendik. Dedim gibisinden. (Ö2)

Resim 3.1: Halı Dokuma Etkinliğinde Yapılan Bir Örnek

Tablo 3.9: Dini Ritüeller Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Mimari Yapılar	Ö11, Ö20	1
Gelenekler	Ö18	1

Tablo 3.9’da görüldüğü gibi dini ritüeller tematik analiz boyutu bağlamında değişim eşit olup ; “mimari yapılar” (f=1) kategorisinde, “gelenekler” (f=1) kategorisinde görülmüştür.

Ö11: Öğretmenim mesela adı neydi kız kulesi var. Mesela Topkapı Sarayı var. Mimar Sinan’ın eserleri orda değildi galiba.(Orda yok.) Evet, camileri vardı. Tamam, karıştı biraz. Öğretmenim Edirne’ de Selimiye Cami orda vardı. Süleymaniye’de İstanbul’daydı evet. Ayasofya Cami’si hatta geçmişten günümüze kadar inşaatlarla tıbbi yardımlarla ayakta tutulan. Bunun dışında da fazla bir yer kalmadı zaten. Çoğunu saydım. Ama öğretmenim mesela oradaki ben Ayasofya Cami’ye gittiğimde ilgimi çeken işlemler var. Arapça yazılar var. Eskinin isimlerini ben Sümela Manastırı’na gittim öğretmenim. Orda yani biraz kapalıydı da orda kubbeleri vardı. Öğretmenim mumları hala böyle duruyor. Ama bitmiş mumlar. Hatta öğretmenim orda bir tane heykel vardı. Oradaki heykeller vardı. Mesela oradaki heykeller öğretmenim orda bir tane şöyle kendi hareketleri vardı. Adı neydi bilmiyorum ama onu. Onu çağırıyorlar onun şeyi vardı. Ama o kapalıydı. Fanustaydı kaldıracaklarmış. Ama orda gördüğümde çok değişikti o kadınları dua ederken mesela oradaki Hristiyan olmayan bir kadın vardı onun hikâyesini rehber bize anlattı mesela. Öğretmenim oradaki kadın aslında Hristiyan’mış Hristiyan görünümü Türk bir kadınmış. Bu çok öncelerde oradaki insanlara bilgi yolluyormuş. Yani casus gibi bir şeymiş. (Ö11)

Kültürümüzü yansıtan birde kuşlar oraya çok fazla geliyorlarmış. Bu Osmanlı'nın bir medeniyetiymiş. Aynı zamanda hem Osmanlı'nın hayvan sevgisini hem de hayvan merhametini göstermiş. Birde Osmanlı'nın eskiden maneviyata ne kadar önem verdiğini öğrenmiş. (Ö20)

Tablo 3.10: Önemli Günler/Kutlamalar Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Gelenekler	Ö1, Ö2, Ö5, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24	11

Tablo 3.10'da görüldüğü gibi önemli günler/kutlamalar tematik analiz boyutu bağlamında değişim; “gelenekler” (f=11) kategorisinde görülmüştür.

Karagöz ve Hacivat gösterilerde düzenlenen eskiden ramazanlarda, sünnetlerde kullanılan karakter mi desem gölge oyunuymuş. Daha ayrıntılı öğrendim. (Ö16)
Bir şey bilmiyordum doğru diyeyim. İumm neyi öğrendim mesela Osmanlı zamanında ortaya çıktığını öğrendim. Padişahların sevdiğini öğrendim. Başka yerlerden geldiğini öğrendim. Komşular gelince kahve yaparlar. Kız istemede yaparlar. (Ö5)

Orda en çok ilgimi çeken Kurtuluş Savaşı Müzesinde Mondros Mütarekesinin falan belgeleri vardı. Askeri kıyafetler vardı. Belgeler kıyafetler ilgimi çekti. (Ö1)

Resim 3.2: Türk Kahvesi Etkinliğinden Bir Kesit

Tablo 3.11: Aile, Aile Geçmişi ve Dinamikleri Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Yaşam	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21
Gelenek-Görenek	Ö5, Ö10	2
Kültürel Miras	Ö4, Ö6, Ö11, Ö13, Ö16	5

Tablo 3.11’de görüldüğü gibi aile, aile geçmişi ve dinamikleri tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “toplumsal yaşam” (f=21) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=5) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “gelenek-görenek” yer almıştır.

Öğretmenim 9 taş. Onu bilmiyordum. Sadece 5 taşı oynuyorduk. Yani başka oyunu öğrendim ve onu oynadığımızda biraz daha eğlenceli oluyor. Mesela önceden hiç saklambacı bilmiyordum. Ama şimdi çok oynuyorum. (Ö6)

Değişim göstermiştir. Mesela Fatih Hoca’nın telden arabası varmış mesela. Telden arabaları çok değişik mesela. Eskiden böyle gidiyorlarmış böyle küçük camdan içinde böyle sobayla orda oturup sohbet ediyorlarmış. Orda oturup beraber hikâyeler falan anlatıyorlarmış. Birde eski günlerdeki köylerdeki gibi. Mesela o kadar hiç teknolojik alet yokmuş. İşte o kadar teknolojik aletin olmaması. Bugün de o kadar teknolojik aletin olup onların burada olmaması hatta. Çok değişişime gitti. (Ö2)

İuu şey eski zamanlarda çerçicilik varmış. Çarşı falan yokmuş. İnternet deseniz hiç yok. Şey ama şimdi günümüzde internetten falan alışveriş yapıyoruz. Yani birde alışveriş yapmamız için çok yerler var. Şimdi whatsapp var facebook var. Yani her şeyi paylaşabiliyoruz. Ama eskiden düğünlerde falan birde köy meclislerinde buluşup masallar falan anlatıyorlarmış. (Ö14)

Öğretmenim mesela benim annemin dedesinin de lakabı varmış. Ben o yüzden biraz aşınayım bu olaya. Ama çok değişik bir. Çok ayran içtiği için İbiş derlermiş ona. Çok önceden beri bu bilinen bir şeydi. Şimdi öğrendim bende. (Ö11)

En çok hangi yer mi? Öğretmenim cami çekti. Ayasofya. Yani öğretmenim önceden sadece bir kere gitmiştim unutmuştum tekrar gördüğümde camide biliyordum dedemle hep gidiyorduk biz. (Ö6)

Beni bir gölge oyunlarına meraklandırdı. Bu oyunlarla da bir şeyler yaptım perdenin arkasında ve yapması eğlenceliydi böyle. Sandalyeler koyup kuklalar falan oynattık kardeşimle. (Ö4)

Tablo 3.12: Gelenekler Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Yaşam	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	14
Mimari Yapılar	Ö1, Ö6, Ö11, Ö18, Ö19	2
Sanat	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21	7
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.12’de görüldüğü gibi gelenekler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “Kültürel Miras” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal yaşam” (f=14) kategorisi ve “sanat” (f=7) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “mimari yapılar” yer almıştır.

Öğretmenim eskiden daha sosyallermiş insanlar. Şimdi teknolojiden dolayı insanlar çok sosyalleşemiyorlar. Önceden bir kurum varmış oralarda toplanıp köy meclisleri. Orada toplanırlarmış konuşurlarmış. Etkinlikler şarkılar söylenirmiş. (Ö10)

İuu şey eski zamanlarda çerçicilik varmış. Çarşı falan yokmuş. İnternet deseniz hiç yok. Şey ama şimdi günümüzde internetten falan alışveriş yapıyoruz. Yani birde alışveriş yapmamız için çok yerler var. Şimdi whatsapp var facebook var. Yani her şeyi paylaşabiliyoruz. Ama eskiden düğünlerde falan birde köy meclislerinde buluşup masallar falan anlatıyorlarmış. (Ö14)

Yani bazı oyunlar değişim göstermemiş. Yakan top gibi ip atlama gibi. Ama çoğu şey de değişmiş ama Fatih Hoca’nın yaşı biraz daha ilerde olduğu için. Onu olduğu dönem benim çok garibime gitti. Bir daha o postaneye gidiyor. Mektubu alıyor haberi alıyor. Biz bir tıkla hallediyoruz istediğimiz haberi. Şimdi biz gidiyoruz marketten yerini biliyoruz oraya gidiyoruz. Ama eskiden çerçiciyi beklemek zorundayız bir şey almak için. Ama çerçicinin şöyle bir güzelliği var. Para vermiyorsun takas edebiliyorsun. Ama parada verebilirsin. O da güzel olmuş. (Ö18)

Eskiden elbiseler yırtılınca kırkyama yapılırmış. Bizim sanat olmuş. Bohçalara, yorganlara. Çok değişiklik olmuş o zamandan bu zaman. O zaman ilk aldıkları oyuncak ona tahta oyuncakmış. Şimdi oyuncaklar plastik. (Ö19)

Evet çekti. Değişik geldi. Çok isimleri değişik geldiği için. Dede Korkut’ta Boğaç Han Hikâyesi ilgimi çekti. İsim verme işi. (Ö24)

Saklambaç, ebelemece, mangalla vardı. Hatta kursuna da gidiyordum ama bıraktım nedense. Şimdi de başlamayı düşünüyorum. İlgimi çekti yeniden çünkü. (Ö1)

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö5)

Resim 3.3: Kırkyama Etkinliğinden

Tablo 3.13: Giyim/Kuşam Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Yöresellik	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18
Sanat	Ö11, Ö13, Ö17	1

Tablo 3.13’de görüldüğü gibi giyim/kuşam tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yöresellik” (f=18) kategorisinde görülmüştür. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Şimdi öğretmenim eskiden mesela elbiseleri yırtılınca kırkyama yapıyorlarmış. (Ö13)

Öğretmenim çok şey değişmiş. Eskiden böyle çerçiciler varmış. Ama şimdi elektronik direkt sipariş verebiliriz. İstedığınız her şey değişmiş. Eskiden çocuklar oyuncaklarını kendileri yapıyordu. Ondan sonra şimdi yani hep satılıyor yani. İşte oyuncakçı mağazalarında. Üstler değişmiş. Eskinin üstleri kadınlar falan böyle yani şu an günümüzde ki gibi giyinmiyorlarmış. Erkekler de kadınlarda daha farklı giyiniyorlarmış. Ellerin kendileri dikerlermiş. Kırkyama. Şimdi gidip alıyorlar. Eskiden buzdolapları yokmuş. O yüzden mesela istedikleri şeyleri soğutamıyorlarmış. Bu yüzden evin Soğuk böyle yerlerine

koyuyorlarmış. Ulaşımlarda falan atlar kullanılıyordu veya eşekler. İşte o şekilde ya da yürüyerek gidiliyordu. Orta Asya'da ki Türklerde de at çok önemli bir figür hani. (Ö17)

Eeee öğretmenim eskiden yapılanlar eskiden çarık giyiyorlarmış... Sonrasında kıyafetleri farklıymış bizimkilerden. Böyle kıyafetler yokmuş. (Ö20)

Onlar onlar çok eğlenceliydi. Hoşuma giden bir oyunlar olduğu için çok hoşuma gidiyor onlar mesela. Kültürel olduğu için birde şeylerde. Şeyy immm Nasrettin Hoca için bir şey diyecektim. Bir kere o teknolojiden orda çok farklı şeyler. Ben mesela onun yerine kendimi koyduğumda acayip farklı hissederdim. O insanlar mesela o yerler o kadar farklı katlı binalar. Mesela eskiden çarık giyiyorlardı şimdi ayakkabı mesela. Çok değişik. (Ö2)

Orda zeytin yaprakları çok olduğunu ve orada da farklı farklı kostümler giyiliyormuş öğretmenim. Arkadaş diyordu ki biz arkadaşlarımızla şey yapıyoruz farklı farklı kıyafetler giyip birbirlerine gösteriyorlarmış. Yöresel kıyafetler. (Ö10)

Tablo 3.14: Yeme/İçme Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Dünya Mutfağı	Ö3, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	13
Türk Mutfağı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.14'de görüldüğü gibi yeme/içme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; "Türk mutfağı" (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, "dünya mutfağı" (f=13) kategorisi izlemiştir.

Etkinlikten sonra derken ilk defa Türk kahvesi içtim. Kahveyle hiç aram yoktu. İlk defa kahve içtim. Kahveyi eskiden başka araçlarla olurdu. Şimdi otomatik araçlarla daha kendileri uğraşmalarına gerek yok. Birde tek dolduruyorlar bir tek kendi içiyor. Ama Türk kahvesi hoşuma gitti. Kız isteme birde. Kız istemede kullanılıyormuş. Bizim adet gelenek ve göreneklerimizin içine girmiş. (Ö2)

Öğretmenim mesela ben eskiden sanıyordum ki herkes gelince ikram edersin gider gelirler. Öğretmenim bu bir ikram önceden de sunulmuş bir şey bizim için özel bir kahve. Osmanlı padişahlarının hep kahveci başı varmış. Bunu öğrendim mesela. (Ö11)

Saklambaç, topaç, misket. İtalya'da Piovra. Bizdeki köşe kapmacaya benziyor. Oyun oynarken İtalyan kültürüyle ilgili şeyler de öğrendim. Da Vinci mesela

İtalya'nın ressamı. İtalya'nın Venedik şehri varmış. Bu şehirde çok kanallar varmış. Kanallarda da gondollarla geziyorlarmış. Makarna ve pizza burada ünlüymüş. Belçika'da ki tırtıl oyunu bizdeki tren oyununa benziyor. Belçika'nın çikolataları çok ünlüymüş. Hollanda ile ilgili video izlemiştik. Waffle meşhurmüş. Ama burada waffleli pudra şekerine batırıyorlarmış. (Ö19)

Yiyecek ve içecek. Yani şey baklava, kavurma olabilir bazen. Bazı kıyafetler. Horon için kullanılan kıyafetler. Karadeniz'e uygun kıyafetler, doğu Anadolu'ya özgü kıyafetler. Kültürel öğelerimizi bir yere yansıtmaya olabilir. Şunun gibi bir şey olabilir mesela. (Oda da yer alan Osmanlı armasını göstererek.) (Ö4)

Manisa'dan gelen hımmm. Oranın zeytini meşhur ve üzümü de meşhur. Kış mevsimi azmış yaz mevsimi fazlaymış. (Ö1)

Resim 3.4: Türk Kahvesi Etkinliğinden

Tablo 3.15: Edebiyat Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
El Yazması	Ö15	1

Tablo 3.15’de görüldüğü gibi edebiyat tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “el yazması” (f=1) kategorisinde görülmüştür.

İlmi yani eskiden teknolojik aletler çok fazla gelişmemişti. Yani bir tane tuşa basarak her şeyi çalıştırabiliyorsun. İlmi eskiden insanlar el yazısı ile kendi kitap yazıyor ve kılıfını da deriden kendileri yapıyorlarmış. Şimdi kitapları internetten okuyabiliyoruz ya da fabrikalarda matbaalarda basılıyor. Kitapların resimlerini tezhip sanatı ile yapıyorlarmış eskiden. İmm şimdide her şey dijital. (Ö15)

Resim 3.5: El Yapımı Yazma Eser Etkinliğinden

Tablo 3.16: Mimari Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö3, Ö5, Ö9, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	14

Tablo 3.16’da görüldüğü gibi mimari tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “turistik mekanlar” (f=14) kategorisinde görülmüştür.

Kuşların soğuktan korunması diye hatırlıyorum. Eee bununla ilgili bir video izlemiştik. Oradaki çocuğun böyle bir düşünceyi söylemesi benim çok hoşuma gitti. Şimdi yani hayvanlara önem vermiyorlar. O çocuk çocuk yaşında benim yaşında olmasına rağmen dedesine söylemiş kuşlara ev yapalım diye demiş. Orada çok büyük kuş evleri varmış. Yani o kuş evleri de kuşlar göç ediyor ya bence göç edemeyen kuşların ya da kargalar gibi burada kalan kuşların kalanların soğuktan korunması için yapılmış. Osmanlı mimarisinde de önde olan yapılardan biriymiş bu kuş evleri. (Ö18)

Bir tane küp evler olduğunu. Denize giren otobüs. Ayakkabıları farklıydı. İsmi hatırlamıyorum ama. (Ö3)

Immm. Mesela orda küp evler. Bizim burada normal evler var. Normal çatısı dikdörtgen prizma olan evler var. Orada küp evler varmış. Çok ilgi duyulan yerlerden biri. Sonra oradaki Erasmus köprüsü bizim buradaki boğaz köprüsü. Oradaki sabolar. Yani bunlar. (Ö18)

Kıyafetler, sabolar başka Erasmus Köprüsü vardı. (Ö24)

Tablo 3.17: Heykel, Anıt, Köprü, Antik Kent, Kültürel Yerler Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
İstanbul	Ö11	1
Trabzon	Ö11	1
Manisa	Ö11, Ö13, Ö14, Ö20, Ö24	5
Şanlıurfa	Ö2	1

Tablo 3.17’de görüldüğü gibi heykel, anıt, köprü, antik kent, kültürel yerler tematik analizi boyutu bağlamında en fazla değişim; “Manisa” (f=5) kategorisinde görülmüştür. En alt sırada ise; “İstanbul”, “Trabzon” ve “Şanlıurfa” yer almıştır.

Öğretmenim mesela adı neydi kız kulesi var. Mesela Topkapı sarayı var. Mimar Sinan’ın eserleri orda değildi galiba.(Orda yok.) Evet, camileri vardı. Tamam, karıştı biraz. Öğretmenim Edirne’de Selimiye Cami orda vardı. Süleymaniye’de İstanbul’daydı evet. Ayasofya Camisi hatta geçmişten günümüze kadar inşaatlarla tıbbi yardımlarla ayakta tutulan. Bunun dışında da fazla bir yer kalmadı zaten. Çoğunu saydım. Ama öğretmenim mesela oradaki ben Ayasofya Cami’ye gittiğimde ilgimi çeken işlemler var. Arapça yazılar var. Eskinin isimlerini ben Sümela Manastırına gittim öğretmenim. Orda yani biraz kapalıydı da orda kubbeleri vardı. Öğretmenim mumları hala böyle duruyor. Ama bitmiş mumlar. Hatta öğretmenim orda bir tane heykel vardı. Orada ki heykeller vardı. Mesela oradaki heykeller öğretmenim orda bir tane şöyle kendi hareketleri vardı. Adı neydi bilmiyorum ama onu. Onu çağırıyorlar onun şeyi vardı. Ama o kapalıydı. Fanustaydı kaldıracaklarmış. Ama orda gördüğümde çok değişikti o kadınları dua ederken mesela oradaki Hristiyan olmayan bir kadın vardı onun hikâyesini rehber bize anlattı mesela. Öğretmenim oradaki kadın aslında Hristiyan’mış Hristiyan görünümlü Türk bir kadınmış. Bu çok öncelerde oradaki insanlara bilgi yolluyormuş. Yani casus gibi bir şeymiş. (Ö11)

Dibek kahvesi, Manisa’da Agia antik kenti, Manisa’da ki Sides Antik kenti. (Ö24)

Türk kahvesi, tarihi eserlerimiz Göbeklitepe gibi, balıklı göl. (Ö2)

Tablo 3.18: Görsel Sanatlar Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	F
Kırkyama	Ö13	1
Tezhip	Ö14, Ö15	2
Resim	Ö9, Ö10, Ö11, Ö17, Ö18, Ö19	6
Mozaik	Ö9, Ö18, Ö23,	3
Ebru	Ö3, Ö9, Ö10, Ö11, Ö18	5
Hat	Ö9	1

Tablo 3.18’de görüldüğü gibi görsel sanatlar tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “resim” (f=6) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “ebru” (f=5) kategorisi,

“mozaik” (f=3) kategorisi ve “tezhip” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kırkyama” ve “hat” yer almıştır.

Yani genelde sanatla ilgili şeyler vardı müzelerde. Ben resim tabloları olan bölümü sevdim. Çok hoşuma gitti onlar. Resim yapmayı da çok seviyorum. Bir tane New York müzesi var. Lawrence müzesi vardı. Sakıp Sabancı müzesi de var. (Ö9)

Mesela kendine özgü araç gereçleri var. Kendi stili. Türk kültürünün stili. Mesela diğer ülkelerde kullanılan bir sanat ebru. Diğer yerlerde de yapılıyor. Mesela Hollanda'nın da çarıkları vardı. İsimleri sabo. O da ona özgü mesela. Öğretmenim mesela her ülkenin kendine göre eserleri var. Mesela ressamı var. Yani öğretmenim Picasso çok eski zamanlarda öğretmenim Van Gogh. Biz Rahmi Eyüpoğlu'nu görmüştük. (Ö11)

....Birde o kitaplarda tezhip denilen bir sanatı kullanıyorlarmış. (Ö14)

Hangi kültürel öğeler Ayasofya, Çemberlitaş. Sonra Topkapı sarayı, at meydanı. Taa Bizans döneminden kalmış. Ayasofya'nın içindeki mozaikleri gördüm. (Ö23)
Önce ebrunun tanımını yapmak istiyorum. Ebruyu yapanlara ebrucu denilirmiş. Ebru sanatı da yapmıştık biz değişik desenlerle. Sopalarla resmi çıkarmıştık güzel bir resim. (Ö10)

Resim 3.6: Ebru Etkinliğinden

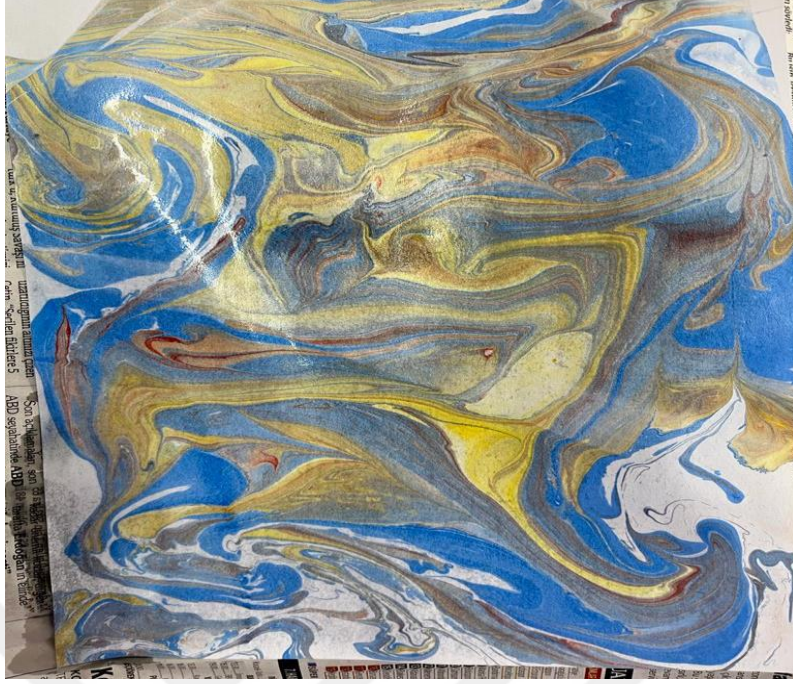
Resim 3.7: Ebru Etkinliğinden

Resim 3.8: Ebru Etkinliğinden Öğrencilerin Yaptığı Eserler

Resim 3.9: Ebru Etkinliğinden Öğrencilerin Yaptığı Eserler

Tablo 3.19: Folklor/Halk Dansları Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Horon	Ö3, Ö4	2

Tablo 3.19’da görüldüğü gibi folklor/halk dansları tematik analizi boyutu bağlamında en fazla değişim; “horon” (f=2) kategorisinde görülmüştür.

... Bir tanede daha eski oyunlar vardı ya. Halay, horon. Sonra sanatlar vardı. Ebru. (Ö3)

.... Bazı kıyafetler. Horon için kullanılan kıyafetler. Karadeniz’e uygun kıyafetler, doğu Anadolu’ya özgü kıyafetler... (Ö4)

Tablo 3.20: Tiyatro Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Karagöz-Hacivat	Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	15
Pişekâr-Kavuklu	Ö13	1

Tablo 3.20’de görüldüğü gibi tiyatro tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “Karagöz-Hacivat” (f=15) kategorisinde görülmüştür. En alt sırada ise; “Pişekâr-Kavuklu” yer almıştır.

.. Eğlenmek için Karagöz-Hacivat oynatırlardı. (Ö13)

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö1)

Biz bunları derste işledikten sonra gidip evde araştırdım bunları daha ilgi çekici oldu. Başka ne var diye merak ettim. Meddahlar varmış. Aynı Karagöz Hacivat'a benziyormuş. Halk içinde ortaoyunu oynuyorlarmış. Pişekarla kavuklu varmış. Aynı Karagöz Hacivat gibi. Bunların Türk kültüründe olduğunu bilmiyordum hiçbir şekilde. Karagöz ve Hacivat'ı biliyordum. Nasrettin Hoca'yı biliyordum. Ama diğerleri daha ilgi çekici ve daha iyiydi. UNESCO'ya girmişti Türk kahvesi. Türk kahvesine bakarken meddahlığı orada gördüm. (Ö13)

Önceden bilmiyordum. Karagöz Hacivat ile ilgili etkinlik yapmıştık, oynatmıştık. Bir gölge oyunuymuş. Nasrettin Hoca'yı tanıyordum. Ama daha geliştim. (Ö24)

Tablo 3.21: Müzik Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Müzik Aletleri	Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23	8
Sanatçı ve Eserleri	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18

Tablo 3.21'de görüldüğü gibi müzik tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “sanatçı ve eserleri” (f=18) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzik aletleri” (f=8) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “türkü” yer almıştır.

Öğretmenim yani benim fazla şeyim değil. Öğretmenim benim fazla şeyim değil ama etkinlikten sonra beni çok ilgimi çekti. Mesela bir şey. Karadeniz kemençesiydi. O vardı mesela. O şarkıyı ben dinledim içim içimi aldı. Mesela o Karadeniz'e özgü kemençeymiş. Mesela o en özel çalgımız şu an her yerde bağlama, saz, davul, zurna. Bunlardır öğretmenim. Öğretmenim mesela Dede Korkut Hikâyelerinde okurken kopuz çok dikkatimi çekti. Sonradan bir araştırma yapmayı düşündüm ama vaktim kalmadı. Kopuzun ne demek olduğunu. Aynen çok değişik bir şeymiş. Yörüklerin mesela kullandığı mesela delbek varmış. Davula çok benziyor isim olarak da. Mesela öğretmenim televizyon izlerken Türk Sanat Müziği görmüştüm TRT de öğretmenim. Oradaki mesela çalgı çengi diye bir şey vardı. Öğretmenim mesela Türk Sanat Müziğinde kanunu araştırdım. Zaten ben çalmayı bilmiyorum ama çok değişik yani. Parmakları ile o telleri nasıl tutuyorlar. (Ö11)

Âşık Veysel'in türküleri. Barış Manço'nun Nane limon kabuğu vardı. Dede korkut hikâyelerinde kopuz geçiyor. Türk çalgısı. Mehter marşında davul çalındığını. (Ö15)

Daha çok türküler ilgimi çekiyor. Erzincan türküsü ve daha çok dinliyorum onları. Etkinlikten sonra daha çok dinlemeye başladım. Bazen araştırıyorum nerenin ne türküsü var bunun için. (Ö1)

Öğretmenim geleneksel müzik yani Barış Manço hoşuma gidiyor. Araştırdığım yani dedeme de sormuşum. Babamın dedemin türkücü arkadaşları varmış. (Ö6)
Evet, öğretmenim yani benim hoşuma gidiyor geleneksel müzik dinlemek. Âşık Veysel öğretmenim yani onun şarkısını seviyorum. Ondan sonra Türk Halk Müziği olarak Âşık Veysel'in müziğini seviyorum bir de Neşet Ertaş. Mesela öğretmenim siz Afrika'dan böyle şey getirmiştiniz müzik aletleri. Ondan sonra ben de böyle kendi kültürümüz hakkında da hangi müzik aletlerini olduğunu araştırdım. Baya farklı ülkelerde de müzik aletlerini araştırdım. Yani bizde ki müzik aletlerine benziyorlar öğretmenim bazıları. Ama isimleri farklı. (Ö17)

Tablo 3.22: Müze Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Yerli Müzeler	Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	19
Yabancı Müzeler	Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	16

Tablo 3.22’de “yerli müzeler” (f=19) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “yabancı müzeler” (f=16) kategorisi izlemiştir.

Evet, Kurtuluş Savaşı müzesi ilgimi çekti. Farklı belgeler ilgimi çekti. (Ö7)

Yani genelde sanatla ilgili şeyler vardı müzelerde. Ben resim tabloları olan bölümü sevdim. Çok hoşuma gitti onlar. Resim yapmayı da çok seviyorum. Bir tane New York müzesi var. Lawrence müzesi vardı. Sakıp Sabancı müzesi de var. (Ö9)

Evet, ben mesela Mısır'daki piramitleri göremezdim ama içine kadar gördüm. Şey de peribacalarını sonra Manavgat Şelalesini, Ohri Ormanını. Evet, gidemezdim oralara. Bu vesile ile gittim. (Ö13)

Mondros antlaşmasında, askeri kıyafetler vardı. Amsterdam'da Van Gogh müzesi vardı. (Ö19)

Yani çok hoşuma gitti hepsi ayrı ayrı güzellerdi. Ama yani şimdi pek aklımda kalan yok. Şey vardı. Fransa'daki Lawrence Müzesi çok hoşuma gitti. Orada çok bildiğimiz Mona Lisa tablosu varmış. (Ö20)

Tablo 3.23: Tarihi Şahsiyetler Tematik Analiz

Tema	Kategori	Kodlar	f
Tarihi Şahsiyetler	Atatürk	Ö4, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö21	6
	Dede Korkut	Ö9, Ö11, Ö20	3
	Zağanos Mehmet Paşa	Ö20	1
	Leonardo Da Vinci	Ö11, Ö18, Ö19	3
	El Cezire	Ö23	1
	Fatih Sultan Mehmet	Ö4	1
	Erasmus	Ö1, Ö9, Ö20, Ö24	4
	Marko Paşa	Ö18	1
	Sütçü İmam	Ö2, Ö10, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19, Ö22	7
	Kambur Kerim	Ö6, Ö10, Ö20, Ö23	4
	Cafer Efe	Ö1	1
	Şahin Bey	Ö4, Ö7	2
	Kara Fatma	Ö8, Ö18	2
	Kara Yılan	Ö8, Ö11, Ö22, Ö23	4
	Şerife Bacı	Ö13, Ö15, Ö18, Ö22	4
	Seyit Onbaşı	Ö9, Ö12, Ö18	3
	Mehmet Akif Ersoy	Ö10	1
	Casus Mehmet	Ö11, Ö24	2
	Yörük Ali Efe	Ö13	1
	Fatma Seher Hanım	Ö15	1
	Hasan Tahsin	Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19	5
	Tayyar Rahime Hanım	Ö20	1
	Kazım Karabekir	Ö15	1
	Van Gogh	Ö5, Ö11, Ö17, Ö20	4
	Picasso	Ö17, Ö18	2

Tablo 3.23’de görüldüğü gibi tarihi şahsiyetler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “sütçü imam” (f=7) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Atatürk” (f=6) kategorisi ve “Hasan Tahsin” (f=5) izlemiştir. En alt sırada ise; “El Cezire”, “Zağanos Mehmet Paşa”, “Fatih Sultan Mehmet”, “Marko Paşa”, “Cafer Efe”, “Mehmet Akif Ersoy”, “Yörük Ali Efe”, “Fatma Seher Hanım”, “Tayyar Rahime Hanım”, “Kazım Karabekir” yer almıştır.

Lakap? Lakabın şeyi biraz ilgimi çekti. Lakaplar insanın özelliğine göre konulan bir ek isim. Ek isim yani birine Mustafa Kemal Atatürk önceden ek isimmiş sonradan soyadı olarak verilmiş. (Ö4)

Dede Korkut hikâyelerinde Boğaç Han vardı. Boğaç han bir kahramanlık yapıp isim alıyor. (Ö19)

Ütünün içine önceden kömür koyuyorduk. Sıcak kömür koyulup içine atılıp şey yapıyorlardı. Ama şimdi fişler var. Fişlere takılıp ütü yapıyorlar. Filli saati görmüştük mesela. O dönemde dijital saat yoktu o yüzden. O saati yaparken mesela Çin’den bir de farklı ülkelerden kültürlerini alıp yapmışlar. Çin’de özgü

olan ejderha desenini filli saate koymuştu. El Cezeri yapmıştı. Zümrüdü Anka vardı mesela. Zümrüdü Anka kuşu yani. İran halısı vardı burada. (Ö23)

Şeyy Sütçü İmam. Çünkü hem adından hem süt şey yaparken savaşıması adamları öldürmesi. Vatanı için çalışması. (Ö2)

Hasan Tahsin. Ülkeyi u yazarak bir şiir mi yazmıştı neydi? Aaa gazeteciydi. İzmir'in işgalinde ilk kurşunu sıkın şeyimizdi. (Ö16)

Ayasofya da gezerken hatlar vardı. Louvre Müzesi resimler ilgimi çekti. Van Gogh Yıldızlı Gece tablosunu hatırladım gezerken. (Ö5)

Tablo 3.24: Kültürel Kurumlar Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
UNESCO	Ö14, Ö15, Ö18, Ö19	4
Kızılay	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6	6

Tablo 3.24'de görüldüğü gibi kültürel kurumlar tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “Kızılay” (f=6) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “UNESCO” (f=4) kategorisi izlemiştir.

Halı dokumları. Hereke halıları. Bakır işleme ve bakır işlemede ki Antep ve Erzincan yöresine özellikle bu ikisindeki bakır işlemleri. Yine UNESCO'da ki kültürel mirasa giren Türk kahvesi bu şeye örnek. (Ö18)

Kızılay insanlara yardım etmek için yapılmış. İnsanlara su vermek için enkaz altında kalanlara yardım etmek için kurulmuş. 156 ülkeye yardım ediyor. (Ö1)

Yani öğretmenim Osmanlı döneminde kurulan bir şey. Bir Türk Kızılay şeyi. Yani yardım topluyor. Diğer ülkelere de yardım ediyor ve bağımsızlığımızı sembol ediyor. (Ö6)

Evet, Türk kahvesi yani Türkiye'nin birçok yerinde yaygın olduğunu. Farklı şeylerden yapıldığını. Osmanlı kahvesi, Dibek kahvesi onlar farklıydı. UNESCO sıralamasına girdi. (Ö15)

Tablo 3.25: Savaşlar ve Antlaşmalar, Belgeler Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kurtuluş Savaşı	Ö1, Ö6, Ö7	3
Mondros Mütarekesi	Ö1, Ö15, Ö17, Ö19, Ö22	5

Tablo 3.25'de görüldüğü gibi savaşlar ve antlaşmalar, belgeler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “Mondros Mütarekesi” (f=5) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Kurtuluş Savaşı” (f=3) kategorisi izlemiştir.

Evet, Türk kahvesi yani Türkiye'nin birçok yerinde yaygın olduğunu. Farklı şeylerden yapıldığını. Osmanlı kahvesi, Dibek kahvesi onlar farklıydı. UNESCO sıralamasına girdi. (Ö15)

Kızılay insanlara yardım etmek için yapılmış. İnsanlara su vermek için enkaz altında kalanlara yardım etmek için kurulmuş.156 ülkeye yardım ediyor.(Ö1)

Kızılay'ın bize yardım etmesi. Yani mesela insanların can kaybına yardım etmesi, kan vermesi. Kızılay ilk savaştaki şehitlere askerlere yardım etmek için tarihini falan hatırlamıyorum ama. Yardım etmek için oradaki Kızılay kurmuşlar. Yani nereden başlamış nereye kadar gitmiş hatta nerelerde kullanıldığı da çok ilginç. Ben öyle bir şey kursam benimki o kadar yayılmaz yani. Tek bir şey bile duyurmaz yani benim için. Onlar iyice gelişmiş çok güzel. (Ö2)

Tablo 3.26: Geleneksel Kimlikler Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Karakterler	Ö2, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	12
Mimari	Ö18, Ö19	2
Sanat	Ö2, Ö4, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20	2
Müzik	Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23, Ö24	16
Yöresellik	Ö2, Ö3, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö24	7

Tablo 3.26'da görüldüğü gibi geleneksel kimlikler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “müzik” (f=16) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “karakterler” (f=12) kategorisi ve “yöresellik” (f=7) izlemiştir. En alt sırada ise; “mimari” ve “sanat” yer almıştır.

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö5)

Karagöz ve Hacivat gösterilerde düzenlenen eskiden ramazanlarda, sünnnetlerde kullanılan karakter mi desem gölge oyunuymuş. Daha ayrıntılı öğrendim. (Ö16)

Onlar onlar çok eğlenceliydi. Hoşuma giden bir oyunlar olduğu için çok hoşuma gidiyor onlar mesela. Kültürel olduğu için birde şeylerde. Şeyy immm Nasrettin Hoca için bir şey diyecektim. Bir kere o teknolojiden orda çok farklı şeyler. Ben mesela onun yerine kendimi koyduğumda acayip farklı hissedirdim. O insanlar mesela o yerler o kadar farklı katlı binalar. Mesela eskiden çarık giyiyorlardı şimdi ayakkabı mesela. Çok değişik (Ö2)

Önceden bilmiyordum. Karagöz Hacivat ile ilgili etkinlik yapmıştık, oynatmıştık. Bir gölge oyunuymuş. Nasrettin Hoca'yı tanıyordum. Ama daha geliştirdim. (Ö24)

Tablo 3.27: Efsaneler Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Nevşehir Yöresi	Ö1	1

Tablo 3.27’de görüldüğü gibi efsaneler tematik analiz boyutu bağlamında değişim; “Nevşehir Yöresi” (f=1) kategorisinde görülmüştür.

Halı dokumacılığı çok ilgimi çekti. Hatta belki de kursuna gidebilirim. Pıtrak deseni vardı. Eli belinde birde başak. Bunlar bereket sembolüydü. Eli belinde ile ilgili bir efsane öğrenmiştik Nevşehir yöresine uygun. Kadın elini beline atıyordu su fırlatıyordu. (Ö1)

Tablo 3.28: Masallar, Hikâyeler Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Anadolu Masalları	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21
Dede Korkut	Ö6, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18, Ö21, Ö22	9
Keloğlan	Ö4	1
Nasrettin Hoca	Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö11, Ö20	6
Karagöz-Hacivat	Ö9, Ö11	2
Kurtuluş Savaşı Kahramanları	Ö10	1

Tablo 3.28’de görüldüğü gibi geleneksel kimlikler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “Anadolu Masalları” (f=21) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Dede Korkut” (f=9) kategorisi ve “Nasrettin Hoca” (f=6) izlemiştir. En alt sırada ise; “Keloğlan”, “Kurtuluş Savaşı kahramanları” yer almıştır.

Masallardan ilgimi çeken Dede Korkut Hikâyesi oldu. Masallardan Nardaniye Hanım vardı. Birde Küllü Fatma, Mercan Kız, Fesleğenci Kız vardı. (Ö1)
İlgimi çekti. Bazısını biliyordum bazısını bilmiyordum. Keloğlan masallarını evet öğretmenim tabiki örneğin Karagöz’ün hikâyeleri vardı. Mesela Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım, Fesleğenci Kız mesela bunlar çok ilgimi çekmişti. (Ö11)

Yani öğretmenim Küllü Fatma, Mercan Kız, Fesleğenci Kız, Nardaniye Hanım. (Ö17)

Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım ve Fesleğenci Kız. Bunları öğrendim. Masalların birinde Türk hamamı geçiyordu. Türk hamamı bizim için çok değerli bir yer yani. Çok değerli bir şey. Öyle yani diyebileceğim.(Ö18)

Evet, ilgimi çekti. Birde çok güzel masallar. Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım, Fesleğenci Kız'ı öğrendim. Onların masalları da çok güzeldi. Onlarda Anadolu'dan Türk masalları esintisi vardı. Mesela Fesleğenci Kız Rapunzel'e benziyordu. Dede Korkut hikâyelerini öğrendim. Birde eve gidince bende birkaç Dede Korkut hikâyesi var onları okudum. Yine çok zevkliydi. Kitaplardan daha çok bunlar güzel diyebilirim. Dede Korkut hikâyelerinde Türk çalgısı diye bir şey vardı sanırım. Evet kopuzdu. Yine çok eğlenceliydi masallar. Yani kitap okumak için önerilebilir bence. Bence bütün yerlerde satılmalı bu kitaplar. (Ö14)

Nasrettin Hoca fıkralarıyla meşhur, Keloğlan kitaplarıyla. Derste işlediğimiz adını tam söyleyemiyorum ama. Mercan kız. (Ö4)

3.2.2. İkinci Alt Problemle İlgili Bulgular

3.2.2.1. Kültürel Empati

Tablo 3.29: Kronolojik Sıralama Etkinliğinde Eski ile Günümüz Karşılaştırılmasında Kültürel Olarak Değişim Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Tekno-kültür	Dijital teknoloji	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö23, Ö24, Ö22	16
	Matbaa/Baskı	Ö14	1
Folklorik öğeler	Oyunlar	Ö1, Ö4, Ö6, Ö9, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö13, Ö15, Ö18, Ö13, Ö20, Ö24, Ö22	15
	Kap-Kacak	Ö11	1
	Düğünler	Ö15, Ö19	2
	Oyuncaklar	Ö14,	1
	Giyim Kuşam	Ö13, Ö17, Ö20	3
	Sosyal Hayat	Ö10, Ö13, Ö23, Ö24, Ö21	5
Toplumsal Kimlik	Mesken/Konut	Ö12	1
	Kültürel Sınırlar	Ö8, Ö2	2
	Liderler	Ö6	1
	Geleneksel Sanatlar	Ö17, Ö13, Ö18	3
	Sportif Faaliyetler	Ö19	1
	Öğretmen Rolü	Ö20	1
Kurumsallaşma	Eğitim kurumları	Ö14	1

Tablo 3.29'da görüldüğü gibi aile bireyleri ile yapılan kronolojik sıralama etkinliğinde eski ile günümüz karşılaştırılmasında kültürel olarak değişim boyutu bağlamında en fazla değişim; “dijital teknoloji” (f=16) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “oyunlar” (f=15) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “matbaa/baskı”, “kap-kaçak”,

“oyuncaklar” , “mesken/konut”, “liderler”, “sportif faaliyetler”, “öğretmen rolü” ve “eğitim kurumları” yer almıştır.

İşte telefon bankadan konuşuluyordu.(Evet bakkallardan)Bakkallardan konuşuluyordu şimdi cep telefonları oldu. İstedğimiz yerden birisini arayıp konuşabiliyoruz. Oyuncaklar tahtadan yapılıyordu. Çocukların dedesi yapıyordu daha çok. Şimdi metal arabalar var dijital oyunlar var. (Ö1)

Öğretmenim eskiden daha sosyallermiş insanlar. Şimdi teknolojiden dolayı insanlar çok sosyalleşemiyorlar. Önceden bir kurum varmış oralarda toplanıp köy meclisleri. Orada toplanırlarmış konuşurlarmış. Etkinlikler şarkılar söylenirmiş. (Ö10)

Eskiden oynanan oyunlar genelde nasıl örnek vereyim sokak oyunları, bilye tarzı saklambaç. Şimdi en çok teknolojik oyunlar televizyonlardan tableten falan oynanan oyunlar yani. (Ö16)

Öğretmenim eskilerin üstleri, çarıklar var. Nasrettin Hoca'nın filmini izlemiştiniz. Hem üstleri o zamanların. Köylerde yaşıyorlarmış. Eskiden elbiseler falan yırtıldığı zaman yama falan yaparlarmış. O da günümüze kadar gelmiş ve sanata dönüşmüş. Adı da kırkyama. (Ö17)

Eskiden yakan top oynanırdı, ip atlanırdı. Şimdi çok da bilgisayar oyunu oynuyorlar. Şimdi bir yer yırtıldığında hemen o işle uğraşana gideriz. O zaman insanlar kendileri yaparlar. Kırkyama yaparlar. Bizde yapmıştık kâğıdın üstüne kendi getirdğimiz kumaşları kesip yapıştırmıştık. Eskiden bir yerleri yırtıldığında kapatmak için kullanılırlarmış. İhtiyaç için şimdi bu bir sanat olmuş. (Ö18)

Tablo 3.30: Kültürel Değerlerin Değişim ve Gelişim Süreci Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Popüler Kültür	Teknoloji	Ö1, Ö2, Ö5, Ö9, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö21, Ö23, Ö24	11
	Sinema-Tiyatro	Ö16, Ö20	2
	Oyuncak	Ö2, Ö3, Ö7, Ö8, Ö11, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	12
	Haberleşme	Ö8, Ö9, Ö10, Ö14, Ö16, Ö18, Ö22, Ö24	8
	Diğer meslekler	Ö4, Ö6, Ö11	2
Ulusal (Milli) Kültür	Geleneksel Sanatlar	Ö13, Ö17, Ö19	1
	Teknoloji	Ö1, Ö5, Ö13, Ö14, Ö16	1
	Meslekler	Ö1, Ö5, Ö11, Ö14, Ö18, Ö21	6

Tablo 3.30’da görüldüğü gibi kültürel değerlerin değişim ve gelişim süreci boyutu bağlamında en fazla değişim; “oyuncak” (f=12) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “teknoloji” (f=11) kategorisi, “haberleşme” (f=8) kategorisi ve “meslekler” (f=6) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “geleneksel sanatlar” ve “teknoloji” yer almıştır.

Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö1)
Değişim göstermiştir. Mesela Fatih Hoca’nın telden arabası varmış mesela. Telden arabaları çok değişik mesela. Eskiden böyle gidiyorlarmış böyle küçük camdan içinde böyle sobayla orda oturup sohbet ediyorlarmış. Orda oturup beraber hikâyeler falan anlatıyorlarmış. Birde eski günlerdeki köylerdeki gibi. Mesela o kadar hiç teknolojik alet yokmuş. İşte o kadar teknolojik aletin olmaması. Bugün de o kadar teknolojik aletin olup onların burada olmaması hatta. Çok değişime gitti. (Ö2)

Öğretmenim mesela orada çok oyuncak yoktu. Onun bir kırmızı arabası vardı. Şimdi herkesin çok oyuncağı var. Bir oda oyuncakları var. Mektup yazıyorlarmış şimdi telefon var. (Ö8)

Yani değişim göstermiştir tabiki. O zaman belki farklı meslekler de vardı yanlış hatırlamıyorsam. Ama şu an yok o mesleklerin. Eskiden çok teknoloji gelişmemiş olduğu için pek haberleşmiyorlardı. Yani muhtemelen o zamanlar üst üste tuğla koyup deviriyorlardı. (Ö9)

Eskiden bu kadar sanatsal faaliyet yokmuş. Onlar tek sinemaya giderlermiş. Ama şimdi bir sürü tiyatrolar şeyler. Çeşit çeşit sinemalar. Onlarda tek 1 er tane falan varmış. (Ö20)

Eski olan mesela okullarda soba varmış şimdi petekler var. O zaman birde akıllı tahtalar falan yokmuş. Şimdi günümüzde var. Çerçi varmış marketler yokmuş. (Ö21)

Değişim göstermiş. Ne mesela ne desem. Mektup varmış sonrada güvercinler varmış. Kuşlar varmış daha çok öncesi. Oyuncakları tahtadanmış. Plastikten değilmiş. Çok fazla oyuncakları yokmuş. Çünkü o zamana göre oyuncak üretilmiyormuş. (Ö22)

Tablo 3.31: Geçmişten Günümüze Teknolojik Ürünlerin Kullanım Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Beslenme Teknolojisi	Buzdolabı	Ö17, Ö20	2
	Ev Araç-Gereçleri	Ö12, Ö23	2
	Market-Alışveriş	Ö17, Ö19	2
Eğlenme ve Bilgi Edinme Teknolojisi	Televizyon	Ö1, Ö5, Ö18	3
	Tablet-Bilgisayar	Ö7, Ö8	2
	Saat	Ö23	1
	Oyunlar-Oyuncaklar	Ö14, Ö19	2
Haberleşme Teknolojisi	Baskı-Matbaa	Ö15	1
	Haberleşme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö18, Ö20, Ö24	12
Temizlik Teknolojisi	Bulaşık Makinesi	Ö13, Ö16	2
	Çamaşır Makinesi	Ö3, Ö8, Ö13, Ö16, Ö20	5
Bilgi Güvenliği Teknolojisi	Mühür-İmza	Ö4	1
Ses Teknolojisi	Gramofon	Ö6	1
	Ampul	Ö21	1
	Ses Cihazları	Ö21	1
	Fonograf	Ö6	1
Ulaşım Teknolojisi	Ulaşım	Ö17	1

Tablo 3.31’de görüldüğü gibi kültürel değerlerin değişim ve gelişim süreci boyutu bağlamında en fazla değişim; “haberleşme” (f=11) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “çamaşır makinesi” (f=5) kategorisi ve “televizyon” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “saat”, “baskı/matbaa”, “mühür/imza”, “gramofon”, “ampul”, “ses cihazları”, “fonograf” ve “ulaşım” yer almıştır.

Geçmişten günümüze teknolojik ürünler çok değişti. Telefon tuşluydu şimdi dokunmatik oldu. Televizyonlar çok değişti. Görüntüsü çok kalitesizdi eskiden televizyonlar. Şimdi büyük büyük televizyonlar var. (Ö1)

Neleri fark ettim. Onda hayvanların derisinden dikiş şeyi yapıyorlarmış o hatta çok hoşuma gitti. Mesela bir sürü şeyler var. Şimdiki aletleri ben eski şeyleri daha

çok severim hatta. Yine teknolojik aletleri çok sevmem ben. Çok işe yarıyorlar da yani benim için öyle değil. Eski aletler benim daha çok hoşuma gidiyor. Mesela çok eskiden dumanla haberleşirlermiş. İlk dumanla haberleşmişler böyle. Sonra güvercin ile sonra öyle öyle iletişim kurulmuş. Sonra öyle gitmiş teknolojiye kadar gelmiş. Öyle öyle şimdi telefona kadar geldi. Görüntülü görebiliyorsun konuşabiliyorsun. Telefonlar var şimdi öyle. Mesela sohbet etmek ile ilgili yan yana sohbet edilirdi. Telefon diye bir şey yoktu. O yüzden hep beraber konuşulurdu. Şimdi whatsapp olduğu için telefonla konuşmak var ama böyle bir şeyleri böyle ayrıntılı belki gözükmezse yine olabilir yani. (Ö2)

Öğretmenim mesela fonografi bilmiyordum derste öğrendim. Gramofonu biliyordum dedemden duydum. Dersten sonra ilgimi çekti araştırdım. (Ö6)

Telefonlar, tabletler onlar gelişmiş. (Ö7)

Öğretmenim mesela önceden böyle makineler elle yıkanyordu. Değişti şimdi otomatik. Her şey yapılıyor. Birde bilgisayarlar büyüktü şimdi şöyle küçücükler. (Ö8)

Mesela telefonu öğrendim. Eskiden hamburger ve pizza yokmuş. Bunlar gelmiş.

Pizza İtalya'dan gelmiş. Hamburger Amerika'dan gelmiş. (Ö24)

Tablo 3.32: Kardeş Okul Etkinliğinde Mektuplaşılan Arkadaşlarımızın Kültürü ile İlgili Bilgi Öğrenme Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Kültürel Öğeler	Yeme-İçme	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	20
	Giyim	Ö10, Ö13, Ö16, Ö22	4
	Turistlik Mekânlar	Ö11, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö24	8
	Araç-Gereç	Ö13, Ö15, Ö19	1

Tablo 3.32’de görüldüğü gibi kültürel değerlerin değişim ve gelişim süreci boyutu bağlamında en fazla değişim; “yeme-içme” (f=20) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistlik mekânlar” (f=8) kategorisi ve “giyim” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “araç-gereç” yer almıştır.

Manisa’da üzümün demiştik üzümü meşhur olduğunu. Peynirinde güzel örnekleri olabildiğini öğrendik. Okullarda okudukları okulların bize göre biraz daha değişikmiş imkânları. Fazla da pek bir şey yok. (Ö4)

Manisa’dan gelen hummm. Oranın zeytini meşhur ve üzümü de meşhur. Kış mevsimi azmış yaz mevsimi fazlaymış. (Ö5)

Orda zeytin yaprakları çok olduğunu ve orada da farklı farklı kostümler giyiliyormuş öğretmenim. Arkadaş diyordu ki biz arkadaşlarımızla şey yapıyoruz

farklı farklı kıyafetler giyip birbirlerine gösteriyorlarmış. Yöresel kıyafetler. (Ö10)

Öğretmenim mesela oranın şeyi çok meşhurmüş. Zeytini. Galiba Mardin'di. Pardon Manisa. Bu aklımda kaldı zaten. Mektup o da kayboldu herhalde. Tam emin değilim. Ben daha sonradan araştırmalar yaptım. Ağlayan Kaya varmış orada. Öyle derlermiş. Sipil dağına gördüm. Mesela Manisa'nın kebabı da ünlüymüş. Onlar şey olarak kültür olarak. Sidos ve Artemis tapınağı evet öğretmenim oralar varmış. (Ö11)

3.2.2.2. Kültürel Empati Tematik Analiz

Tablo 3.33: Sosyo-Ekonomik Statü Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Müze	Ö10,Ö18	2
Teknoloji	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	16
Sanat	Ö1, Ö17, Ö19	2
Küreselleşme	Ö4, Ö5, Ö6	3

Tablo 3.33'de görüldüğü gibi sosyo-ekonomik statü tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “teknoloji” (f=16) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “küreselleşme” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “müze” ve “sanat” yer almıştır.

Amerika'nın bir müzesi vardı orası çok ilgimi çekti. Çok değişik eserler insanlar çok değişik çizilmiş. Bizim kültürümüzden farklı. Oraya gidemezken 3D müze ile kolaylıkla gittim. (Ö10)

Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö1)

Öğretmenim mesela çok küçükken ayakkabı aldıklarında bile sevinirlermiş orda. Yani küçük bir kamyonu varmış onun onu anlatıyordu Fatih Hoca. Geldiğinde babası bir şey almış ama o kamyonu kırıldığında çok üzülmüş. Mesela çercici varmış o zamanlar marketler gibi. Hemen getir gibi getirmiyorlarmış öyle. Ya gidiyorlarmış yoğurtçular varmış mesela. Orada süt günü gününe getirilmiş. Mesela nasıl desem çok eski deneyimler. Yani meslek. (Ö11)

Öğretmenim çok şey değişmiş. Eskiden böyle çerçiciler varmış. Ama şimdi elektronik direkt sipariş verebiliriz. İstedığınız her şey değişmiş. Eskiden çocuklar oyuncaklarını kendileri yapıyordu. Ondan sonra şimdi yani hep satılıyor yani. İşte oyuncakçı mağazalarında. Üstler değişmiş. Eskinin üstleri

kadınlar falan böyle yani şu an günümüzde ki gibi giyinmiyorlarmış. Erkekler de kadınlarda daha farklı giyiniyorlarmış. Ellerinde kendileri dikerlermiş. Kırkyama. Şimdi gidip alıyorlar. Eskiden buzdolapları yokmuş. O yüzden mesela istedikleri şeyleri soğutamıyorlarmış. Bu yüzden evin Soğuk böyle yerlerine koyuyorlarmış. Ulaşımlarda falan atlar kullanılıyordu veya eşekler. İşte o şekilde ya da yürüyerek gidiliyordu. Orta Asya'da ki Türklerde de at çok önemli bir figür hani. (Ö17)

Tablo 3.34: Farklı Kültürlere Hoşgörü Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Yardım Kurumları	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.34'de görüldüğü gibi farklı kültürlere hoşgörü tematik analizi boyutu bağlamında değişim; “yardım kurumları” (f=24) kategorisinde görülmüştür.

Kızılay'ın bize yardım etmesi. Yani mesela insanların can kaybına yardım etmesi, kan vermesi. Kızılay ilk savaştaki şehitlere askerlere yardım etmek için tarihini falan hatırlamıyorum ama. Yardım etmek için oradaki Kızılay kurmuşlar. Yani nereden başlamış nereye kadar gitmiş hatta nerelerde kullanıldığı da çok ilginç. Ben öyle bir şey kursam benimki o kadar yayılmaz yani. Tek bir şey bile duyurmaz yani benim için. Onlar iyice gelişmiş çok güzel. (Ö2)

Dört kişilik kurmuş. İnsanlara yardım için kurulmuştu. Tüm dünya ülkelerine gidiyorlarmış. (Ö3)

Yani 4 kişi tarafından kurulmuştu. 1 i paşaydı 3 üde doktor. İhtiyacı olan herkese yardım ediyorlar. Sadece bizim ülkemiz değil. Farklı ülkelere de gidiyorlar. Mesela Suriye savaşı olduğunda baya farklı ülkelere gitmişler. Hatta anlatmıştı bir tane abi vardı. Şu an Ukrayna'da savaş var. Oraya da gitmişler. (Ö9)

İnsanlara yardım kuruluşu öğretmenim. Depremde kalanlara çadırlar. Gezisini de yapmıştık. Çadırlar veriliyor. Mesela aç kalan susuz kalan kişilere yemekler. (Ö10)

Kızılay 1973 de kurulmuş. Bir sürü beslenme barınma gibi ihtiyaçların yani deprem olan bölgelerde yardım alıyormuş. Başka ülkeler başka yerlere de. Mesela Suriye'ye falan gidiyorlarmış. Mesela şimdi ki savaşta Ukrayna'ya yardım ediyorlar. (Ö14)

Kızılay yani zor durumda kalan yani depremde evi yıkılan insanlara çadır kurdukları yiyecek ihtiyaçlarını karşıladıkları. Başka ülkelere de yakın komşu ülkelerimize de yeri gelince başka ülkelere de. (Ö15)

Resim 3.10: Kızılay Etkinliğinden

Tablo 3.35: Farklı Kültürlerin Farklılıkları ve Benzerliklerini Dikkate Alma Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Gelenekler	Ö1, Ö2, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	8
Müzeler	Ö5, Ö11, Ö17, Ö18	4
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö4, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö23	9
Sanat	Ö9, Ö11, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20	3
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21

Tablo 3.35’de görüldüğü gibi farklı kültürlerin farklılıkları ve benzerliklerini dikkate alma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=21) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sosyal hayat” (f=9) kategorisi, “gelenekler” (f=8) kategorisi ve “müzeler” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Türk kahvesi böyle çok eskilere dayanan bir içecektir. Tozlar halindeydi. Dersten sonra da zaten immm nasıl desem. Daha çok öğrendim kahveyi aslında. Yani tozlar halinde yapıldıklarını veya biz kahvelerin yanına lokum böyle şeker falan ikram ediyoruz. Türk Lokumu. Zaten Amerikan kahvesi falanda var. Farklı kültürlerinde. O şekilde. (Ö17)

Etkinlikten sonra bunun bizim kültürümüz için daha önemli olduğunu öğrendim. Yanlış hatırlamıyorsam Avrupa’da bir sıralamaya girmiş. UNESCO. Bir de evlilikte kullanıldığını biliyordum. Kız istemelerde tuzlu kahve yapıldığını biliyordum. Başka da bir şey bilmiyordum. Yani Türk kahvesi bize özgü. Yani şimdi bir sürü marka çıktı. Onlar başka ülkelerin oluyor ama Türk kahvesi bize ait. Közde yapılan kahve mesela. (Ö18)

Ülkelerde oyun adları değişse de oyunlar değişmiyor. Adlarını hatırlamadım ama birçok oyun vardı. Öğretmenim bir oyun oynamıştık nerede, ne zaman kiminle o oyun vardı. Çocuklar için benzer oyunlar ama isimleri değişik. Dedeboy vardı. (Ö5)

Ayasofya da gezerken hatlar vardı. Lawrence Müzesi resimler ilgimi çekti. Van Gogh Yıldızlı Gece tablosunu hatırladım gezerken. (Ö5)

Paris' te ki Lawrence Müzesi'nde de mesela çok değişik tablolar var. Mona Lisa var Leonarda Da Vinci'nin vardı. Öğretmenim Mona Lisa zaten çok bilindik bir eser. Öğretmenim mesela derste işlediğimiz Van Gogh'un bir eseri vardı. Yıldızlı Gece'ydi herhalde. Öğretmenim o eser mesela benim çok ilgimi çekmişti. O hastalıkta o deseni çıkarmak o şekli yapmak çok ilginçti. (Ö11)

Hollanda ile Türkiye arasında kültürel anlamda fark Hollanda'da daha çok bisiklet kullanılıyor. Burada motosiklet, araba daha çok kullanılıyor bisiklet daha az kullanılıyor. Oranın farklı bir ayakkabısı vardı ilgimi çekti. Sabolar. (Ö5)

Tablo 3.36: Diğer Kültürlere Maruz Kalma Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	F
Müzeler	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	10
Toplumsal Hayat	Ö4, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	4
Sanat	Ö2, Ö5, Ö9, Ö11, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24	8

Tablo 3.36'da görüldüğü gibi diğer kültürlere maruz kalma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “müzeler” (f=10) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sanat” (f=8) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “toplumsal hayat” yer almıştır.

Yani eskilerin oynadığı bazı oyunları biliyordum ama saklambaç, körebe gibi. Ama artık şimdi bu konudan sonra farklı adlarını falan da öğrendim şimdi. Afganistan'da yapışkan kütük oyunu öğrenmiştik. Okulda biz de oynuyoruz bazen. O oyunları oynuyorken Afganistan ile ilgili farklı kültürleri de öğrendik. Mesela pilavının olduğunu. Afgan pilavı. Afganistan'da Afgan ekmeği de varmış. Ekmeği de ünlüymüş. Bizde Trabzon ekmeği var genelde. (Ö9)

Öğretmenim sizin derste gösterip öğrettiğinizde Azerbaycan'da dedeboy denilen şey bizim burada istop yani. Oradaki farklılıkla buradaki farklılık kurallar belki değişiktir. Tam bilmiyorum oyunu da oradaki kuralları da. Buradaki kurallar mesela herkesin bildiği oynadığı eski bir oyun. Evet uuu. Mangala var. Şey delikler açıp çukurlar açıp oynarlarmış padişahlar döneminde. Türk oyunu. (Ö11)

Evet, orada 3D müze hımmm. Orada şeyler varmış mektuplar yazılar varmış özel. Sonradan başka yazılar vardı. Bir de bir şey daha vardı. Lawrence müzesi vardı. Başka müzelerde vardı. (Ö22)

Neler ilgimi çekti şey. Lawrence müzesindeki heykelleri gördüm. Çanak kale şeyini gezerken duygulandım. (Ö23)

Picasso'nun resimleri varmış. Onları araştırdım. New York'taydı. İstanbul'da Sakıp Sabancı Müzesi varmış. Orayı araştırdım oraya gitmek istiyorum. İlgimi çekti. Hollanda ile ilgili ders işlemiştik. Oradaki Van Gogh müzesi ilgimi çekmişti. Van Gogh'un tüm eserlerinin çoğu ordaymış. Sınıfta yer yön etkinliği yapmıştık orada Van Gogh'un resmini kullanmıştık. (Ö24)

Tablo 3.37: Diğer Kültürlerin Değerini Öğrenmeyi Seçme Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	F
Müzeler	Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	11
Kültürel Miraslar	Ö2, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö24	5
Teknoloji-Sosyal Hayat	Ö2, Ö14, Ö15, Ö16, Ö23, Ö24	6
Sanat	Ö2, Ö5, Ö11, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24	8
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22
Müzik	Ö1, Ö2, Ö5	3

Tablo 3.37’de görüldüğü gibi diğer kültürlerin değerini öğrenmeyi seçme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzeler” (f=11) kategorisi ve “sanat” (f=8) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “müzik” yer almıştır.

Yani eskilerin oynadığı bazı oyunları biliyordum ama saklambaç, körebe gibi. Ama artık şimdi bu konudan sonra farklı adlarını falan da öğrendim şimdi. Afganistan’da yapışkan kütük oyunu öğrenmiştik. Okulda biz de oynuyoruz bazen. O oyunları oynuyorken Afganistan ile ilgili farklı kültürleri de öğrendik. Mesela pilavının olduğunu. Afgan pilavı. Afganistan’da Afgan ekmeği de varmış. Ekmeği de ünlüymüş. Bizde Trabzon ekmeği var genelde. (Ö9)

En çok o gezdiğimiz ilk gezdiğimiz müze ilgimi çekmişti. Şimdi adını hatırlayamadım. İlk gördüğümde taştan bir heykel vardı. Etrafta da meyve tablosu vardı diye hatırlıyorum. Arkeoloji müzesi. Haa işte en çok o ilgimi çekmişti. Onunla ilgili bir şey söylenmek istenirse şimdi ben ailemden dolayı çoğunlukla yaz tatilinde bir yere gidemiyorum. Mersin’e gitmek zorunda kalıyoruz. Başka ülkelerdeki müzeleri merak ediyorum. Burada da çok müzeye gidemiyoruz biz. Yani o yüzden böyle 3d müzeler güzel oluyor yani onlara bakıp izleyebiliyorum. Yeni şeyler öğrenebiliyorum. Yani gidemeyenler için yararlı olur. (Ö18)

Çok ilgimi çekti. Van Gogh birde Lawrence müzesi vardı. Onlardan en ilgimi çeken gezdiklerimden Lawrence müzesi olmuştu. Başkada aklımda kalan Picasso'yu işlemiştik etkinlik yapmıştık. Picasso'nun New York müzesinde resimleri varmış. Picasso dışında birde Salvador Dali miydi(Salvador Dali) onun resimleri vardı. (Ö20)

İuu şey eski zamanlarda çerçicilik varmış. Çarşı falan yokmuş. İnternet deseniz hiç yok. Şey ama şimdi günümüzde internette falan alışveriş yapıyoruz. Yani bir de alışveriş yapmamız için çok yerler var. Şimdi WhatsApp var facebook var. Yani her şeyi paylaşabiliyoruz. Ama eskiden düğünlerde falan bir de köy meclislerinde buluşup masallar falan anlatıyorlarmış. (Ö14)

Orada farklı ülkelere gidiyordu Şirin ve oranın kültürlerini, yemeklerini ve yöresel şeylerini kıyafetlerini birileri gösteriyordu ona. Örnek olarak Fransa'da kruvasan vardı. Eyfel kulesi vardı. Almanya'da susamsız simit vardı. Oranın suyu gazlıydı. (Ö23)

Birinci kitapta (Şirin setinden bahsediyor.) Fransa kruvasanları ünlüymüş. Fransa'da Louvre müzesi varmış. Picasso müzesi vardı. (Ö24)

Resim 3.11: Birsen Ekim Özen ile Söyleşimizden Bir Kesiti

Tablo 3.38: Diğer Kültürlere Değer Verme Arzusu Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Küresel Miras	Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	10
Müzeler	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	11
Küreselleşme	Ö6, Ö12	2

Tablo 3.38’de görüldüğü gibi diğer kültürlere değer verme arzusu tematik analizi boyutu bağlamında en fazla değişim; “müzeler” (f=11) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “küresel miras” (f=10) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “küreselleşme” yer almıştır.

Türk kahvesi böyle çok eskilere dayanan bir içecektir. Tozlar halindeydi. Dersten sonra da zaten immm nasıl desem. Daha çok öğrendim kahveyi aslında. Yani tozlar halinde yapıldıklarını veya biz kahvelerin yanına lokum böyle şeker falan ikram ediyoruz. Türk Lokumu. Zaten Amerikan kahvesi falan da var. Farklı kültürlerinde. O şekilde. (Ö17)

Ülkelerde oyun adları değişse de oyunlar değişmiyor. Adlarını hatırlamadım ama birçok oyun vardı. Öğretmenim bir oyun oynamıştık nerede, ne zaman kiminle o oyun vardı. Çocuklar için benzer oyunlar ama isimleri değişik. Dedeboy vardı. (Ö5)

İl biz istop oynuyoruz. Azerbaycan’da dedeboymuş adı. Evet yani bizde iki kültüründe aynı oyun ama adları değişik. Türkmenistan’da körebeye göz dangdı diyorlarmış. (Ö20)

Ö11: Paris’teki Lawrence Müzesi’nde mesela çok değişik tablolar var. Mona Lisa var Leonardo Da Vinci’nin vardı. Öğretmenim Mona Lisa zaten çok bilindik bir eser. Öğretmenim mesela derste işlediğimiz Van Gogh’un bir eseri vardı.

Yıldızlı Gece'ydi herhalde. Öğretmenim o eser mesela benim çok ilgimi çekmişti. O hastalıkta o deseni çıkarmak o şekli yapmak çok ilginçti. (Ö11)

Tablo 3.39: Çeşitli Kültürlerden İnsanlarla Kişisel, Profesyonel, Akademik veya Başka Herhangi Bir İlişkiye Sahip Olmak (Kültürel İlişki) Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö2, Ö5, Ö9, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18, Ö19, Ö20	2
Müzeler	Ö5, Ö10, Ö11, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24	7
Toplumsal Hayat	Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö23	6
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22
Sanat	Ö5, Ö9, Ö11, Ö17, Ö18, Ö20, Ö23	7
Müzik	Ö17	1

Tablo 3.39’da görüldüğü gibi çeşitli kültürlerden insanlarla kişisel, profesyonel, akademik veya başka herhangi bir ilişkiye sahip olmak (kültürel ilişki) tematik analizi boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzeler” (f=7) kategorisi, “sanat” (f=7) kategorisi ve “toplumsal hayat” (f=6) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kültürel miras” ve “müzik” yer almıştır.

Evet, Türk kahvesi yani Türkiye’nin birçok yerinde yaygın olduğunu. Farklı şeylerden yapıldığını. Osmanlı kahvesi, Dibek kahvesi onlar farklıydı. UNESCO sıralamasına girdi. (Ö15)

İl biz istop oynuyoruz. Azerbaycan’da dedeboymuş adı. Evet yani bizde iki kültüründe aynı oyun ama adları değişik. Türkmenistan’da körebeye göz dangdı diyorlarmış. (Ö20)

Amerika’nın bir müzesi vardı orası çok ilgimi çekti. Çok değişik eserler insanlar çok değişik çizilmiş. Bizim kültürümüzden farklı. Oraya gidemezken 3d müze ile kolaylıkla gittim. (Ö10)

İl yani eskiden teknolojik aletler çok fazla gelişmemişti. Yani bir tane tuşa basarak her şeyi çalıştırabiliyorsun. İl eskiden insanlar el yazısı ile kendi kitap yazıyor ve kılıfını da deriden kendileri yapıyormuş. Şimdi kitapları internetten okuyabiliyoruz ya da fabrikalarda matbaalarda basılıyor. Kitapların resimlerini tezhip sanatı ile yapıyorlarmış eskiden. Imm şimdi de her şey dijital. (Ö15)

Eskiden şey ellerle bulaşıklar, çamaşırları onlarla temizliyorlarmış. Şimdi ise bulaşık makinesi çamaşır makinesi çıktığı için makineler kolayca bulaşık makineleri bir şeyler kolayca yıkanabiliyor. Kıyafetler değişmiş, o bile ilginç geliyor, değişik geliyor. Eskiden Nasrettin Hoca’nın başında kavuk, ayaklarında çarık varmış. Hollanda’da sabo vardı mesela. (Ö16)

İlgimi çekmektedir. İtalya. Çünkü en sevdiğim. Hamburgeri çok seviyorum, pizzayı çok seviyorum. (Ö3)

Dünya ülkelerinden bazen Azerbaycan ilgimi çekebiliyor. Böyle Türkiye'ye göre küçük değişiklikleri var. Onlar bazen ilgimi çekiyor. Yemek böyle değişiklikleri var. Konuşmaları biraz daha bize göre kalın e mesela onlarda a diye okunuyor. Başka da pek bir şey yok. (Ö4)

Tablo 3.40: Diğer Kültürler Hakkında Bilgi Edinmek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistlik Mekânlar	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	11
Kültürel Miras	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö24	16
Sanat	Ö2, Ö4, Ö9, Ö11, Ö17, Ö18, Ö20	7
Teknoloji	Ö2, Ö4, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö23, Ö24	8
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22
Yöresellik	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20

Tablo 3.40'da görüldüğü gibi diğer kültürler hakkında bilgi edinmek tematik analizi boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “yöresellik” (f=20) kategorisi, “kültürel miras” (f=16) kategorisi ve “turistlik mekânlar” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “teknoloji” ve “sanat” yer almıştır.

Saklambaç, topaç, misket. İtalya'da Piovra. Bizdeki köşe kapmacaya benziyor. Oyun oynarken İtalyan kültürüyle ilgili şeyler de öğrendim. Da Vinci mesela İtalya'nın ressamı. İtalya'nın Venedik şehri varmış. Bu şehirde çok kanallar varmış. Kanallarda da gondollarla geziyorlarmış. Makarna ve pizza burada ünlüymüş. Belçika'daki tırtıl oyunu bizdeki tren oyununa benziyor. Belçika'nın çikolataları çok ünlüymüş. Hollanda ile ilgili video izlemiştik. Waffle meşhurmüş. Ama burada waffleli pudra şekerine batırıyorlarmış. (Ö19)

Evet ben mesela Mısır'daki piramitleri göremezdim ama içine kadar gördüm. Şey de peribacalarını sonra Manavgat Şelalesini, Ohri Ormanını. Evet gidemezdim oralara. Bu vesile ile gittim. (Ö13)

İğne oyları ilgimi çekti. Onlar Türk danteli olarak geçiyor genelde. (Ö9)

Eskiden böyle ellerimizle dokuyormuşuz. Şimdi bazıları kilim gibi şeyler ellerle dokunuyor genellikle ya da makinelerle yapılıyor. Geyik deseni vardı. Gördes halıları varmış. Manisa etkinliğinden sonra araştırıp öğrendim. Gördes halısı Türk İslam Eserleri Müzesinde varmış. Ayrıca Konya Mevlâna Müzesi'nde de

varmış. *Türkmenistan'ın ipek halıları çok hoşuma gitti. Türkmenistan atı çok meşhurmüş. Hatta at görselini de kullanmışlar kilimlerde.* (Ö20)

Yani genelde benim ilgimi Arabistan gibi yerler çekiyor. Oraları çok merak ediyorum. Birsen Hanım'ın kitaplarından İtalya ilgimi çekiyor. Makarnaya pasta diyorlardı onu öğrendim. Mısır'daki piramitleri işlemiştik. Keops piramidi vardı. (Ö9)

Dünya ülkelerinden eee benim en çok ilgimi çeken Rusya. Yani ne bileyim Rusya çok değişik bir ülke. Değişik değişik yemekleri oluyor. Mesela soğan çorbası. Çok değişik oluyor ve insanları birbirine çok ilgi vermiyormuş. Soğukkanlılarmış. (Ö10)

Manisa'dan mektup gelmişti. Manisa'da bir şeyin yaprağının güzel koktuğunu defneyaprağı. Eskiden defne ağacı ile defne ağacının yapraklarıyla sabun yapıldığı. Iı zeytinleri çok meşhurmüş. (Ö15)

Tablo 3.41: İnsanlığın Paylaştığı Ortak Değerleri Tanımlamak, Bilmek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21
Geleneksel Kimlikler	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö23, Ö24	11
Sanat	Ö2, Ö5, Ö10, Ö11, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22	8
Küreselleşme	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö12	6
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Müzik	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18	15

Tablo 3.41'de görüldüğü gibi insanlığın paylaştığı ortak değerleri tanımlamak, bilmek tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik mekânlar” (f=21) kategorisi, “geleneksel kimlikler” (f=21) kategorisi, “müzik” (f=15) ve “sosyal hayat” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” ve “küreselleşme” yer almıştır.

Yani eskiden kendilerinin yapıldığını biliyordum. Yani o zaman daha zor yapılyordu sanırım. Annem falan anlatıyor arada. Bizim böyle makinelerimiz yoktu. Ateşte yapıyorduk. 2013 yılında UNESCO'ya bir kültür ay somut olmayan kültür olarak girmiş. (Ö9)

Türk kahvesi böyle çok eskilere dayanan bir içecektir. Tozlar halindeydi. Dersten sonra da zaten immm nasıl desem. Daha çok öğrendim kahveyi aslında. Yani tozlar halinde yapıldıklarını veya biz kahvelerin yanına lokum böyle şeker falan ikram ediyoruz. Türk Lokumu. Zaten Amerikan kahvesi falanda var. Farklı kültürlerinde. O şekilde. (Ö17)

Ülkelerde oyun adları değişse de oyunlar değişmiyor. Adlarını hatırlamadım ama birçok oyun vardı. Öğretmenim bir oyun oynamıştık nerede, ne zaman kiminle o oyun vardı. Çocuklar için benzer oyunlar ama isimleri değişik. Dedeboy vardı. (Ö5)

Önceden gidemediğim yerleri gördüm ve şimdi gitmek istiyorum. Ohri Ormanı, Pamukkale, Çanakkale Şehitliği. (Ö19)

İstanbul'un ortasını böyle denizini, bahçelerini. Şirin kitabında da vardı. Topkapı sarayı vardı. Şirin'in tüm serilerini okudum şu ana kadar. Oradan hep öğrendim. Sultanahmet Cami'yi de öğrendim. (Ö10)

Tablo 3.42: Kendi Kültürlerinin Benzersiz ve Kendi İçinde Farklı Olduğunu Anlama Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekanlar	Ö2, Ö11, Ö17, Ö20	4
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	8
Toplumsal Hayat	Ö1, Ö4, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	7
Sanat	Ö9, Ö11, Ö17, Ö18	4
Müzik	Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	5

Tablo 3.42’de görüldüğü gibi kendi kültürlerinin benzersiz ve kendi içinde farklı olduğunu anlama tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal hayat” (f=7) kategorisi ve “müzik” (f=5) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat ve “turistik mekanlar” yer almıştır.

Pek bir şey bilmiyordum. Sadece ya Türk kahvesi olduğunu biliyordum. Etkinlikten sonra 1500’lü yıllarda Asya’dan geldiğini öğrendim. Ve şey nasıl söyleyeyim burada çok içildiği için çok sevildiği için şey Türk kahvesi olarak Türkler tarafından şey popülerleştiği için Türk kahvesi olarak adı yayılmış. Yabancılarından çok ilgisini çektiği olduğunu. Dünyadaki en iyi içeceklerde sıralamaya girdiğini öğrendim. (Ö4)

Etkinlikten sonra bunun bizim kültürümüz için daha önemli olduğunu öğrendim. Yanlış hatırlamıyorsam Avrupa’da bir sıralamaya girmiş. UNESCO. Bir de

evlilikte kullanıldığını biliyordum. Kız istemelerde tuzlu kahve yapıldığını biliyordum. Başka da bir şey bilmiyordum. Yani Türk kahvesi bize özgü. Yani şimdi bir sürü marka çıktı. Onlar başka ülkelerin oluyor ama Türk kahvesi bize ait. Közde yapılan kahve mesela. (Ö18)

Bu konu ben dışardaki oyunları oynamayı çok severim. Hatta sporları da acayip severim. Adları da bazı benim hoşuma çok gelir. Oynayanlar fazla olmuyor da böyle. Böyle aklımdan kuruyorum mesela. Mesela saklambaç gibi. Saklanmak gibi. Başka ülkelerde aynı oyunlar oynuyorlar. Değişik. Saklambaç mesela. Mesela o kadar aramızda ülke, ada, ülke diyelim olarak yerler o kadar sürmesi hatta belki bazıları günler sürmesi o kadar farklıymış bilmiyorum oyunlarımızı oynamaları ya da konumumuz ve oyunlarımız çok farklı. (Ö2)

İl biz istop oynuyoruz. Azerbaycan'da dedeboymuş adı. Evet yani bizde iki kültüründe aynı oyun ama adları değişik. Türkmenistan'da körebeye göz dangdi diyorlarmış. (Ö20)

Tablo 3.43: Diğer Kültürlere Saygı Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö2, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	12
Müze	Ö11, Ö17	2
Mimari	Ö15	1
Sanat	Ö9, Ö11, Ö23	3
Toplumsal Yaşam	Ö16, Ö23	2

Tablo 3.43'de görüldüğü gibi diğer kültürlere saygı tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=12) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sanat” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “mimari” yer almıştır.

Yani eskilerin oynadığı bazı oyunları biliyordum ama saklambaç, körebe gibi. Ama artık şimdi bu konudan sonra farklı adlarını falan da öğrendim şimdi. Afganistan'da yapışkan kütük oyunu öğrenmiştik. Okulda biz de oynuyoruz bazen. O oyunları oynuyorken Afganistan ile ilgili farklı kültürleri de öğrendik. Mesela pilavının olduğunu. Afgan pilavı. Afganistan'da Afgan ekmeği de varmış. Ekmeği de ünlüymüş. Bizde Trabzon ekmeği var genelde. (Ö9)

Öğretmenim mesela sizin gösterdiğiniz bize o dokumalar şeyler çok hoşuma gitti. Yani keşke bende yapabilesem diyesim var yani şu an. İran halıları, Türkmen Halıları böyle işlemleri çok küçük küçük yani o ipleri nasıl yerine sokuyorlar. Nasıl oluyor? Mesela her ülkenin de deseni de kendini yansıtıyor. Yani bu bir gerçek. (Ö11)

Hattat bence daha dikkatli yazmaya çalışıyorlar. Ve genelde Arapça yazılıyor. Ayasofya'yı gezerken mozaikleri görmüştüm. Çok güzel estetik duruyorlardı. Onun için iyi bir usta olman gerekiyor ki yapabilesin. Ebru'nun kendine göre araç gereci var. At kılından yapılyordu bir tane fırçası. (Ö9)

Mesela kendine özgü araç gereçleri var. Kendi stili. Türk kültürünün stili. Mesela diğer ülkelerde kullanılan bir sanat ebru. Diğer yerlerde de yapıyor. Mesela Hollanda'nın da çarıkları vardı. İsimleri sabo. O da ona özgü mesela. Öğretmenim mesela her ülkenin kendine göre eserleri var. Mesela ressamı var. Yani öğretmenim Picasso çok eski zamanlarda öğretmenim Van Gogh. Biz Rahmi Eyüpoğlu'nu görmüştük. (Ö11)

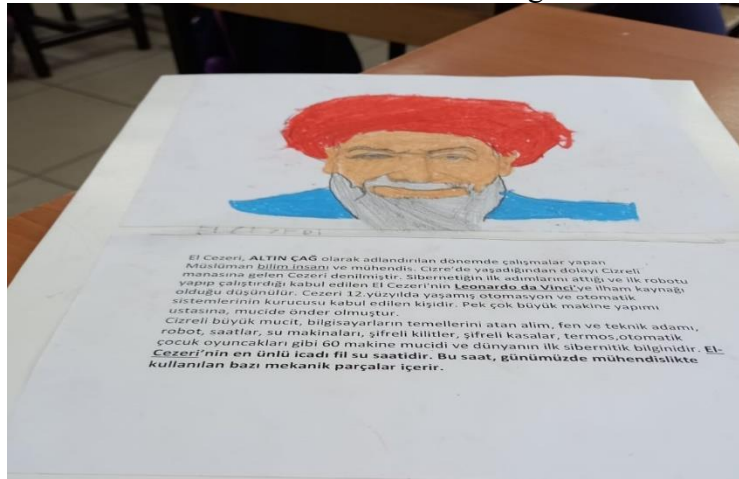
Tablo 3.44: Çok Kültürlü Rol Modellere Örnekler Vermek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Yaşam	Ö23	1

Tablo 3.44'te görüldüğü gibi çok kültürlü rol modellere örnekler vermek tematik analizi boyutu bağlamında değişim; “toplumsal yaşam” (f=1) kategorisinde görülmüştür.

Ütünün içine önceden kömür koyuyorduk. Sıcak kömür koyulup içine atılıp şey yapıyorlardı. Ama şimdi fişler var. Fişlere takılıp ütü yapıyorlar. Filli saati görmüştük mesela. O dönemde dijital saat yoktu o yüzden. O saati yaparken mesela Çin'den bir de farklı ülkelere kültürlerini alıp yapmışlar. Çin'de özgü olan ejderha desenini filli saate koymuştu. El Cezeri yapmıştı. Zümrüdü Anka vardı mesela. Zümrüdü Anka kuşu yani. İran halısı vardı burada. (Ö23)

Resim 3.12: El-Cezire Etkinliğinden

Tablo 3.45: Farklı Kùltürlerin Geleneklerinin Kendi Kùltürlerine Dahil Edilmesi
Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Gelenek-Görenek	Ö4, Ö5, Ö9, Ö11, Ö14, Ö18, Ö19, Ö20	3
Toplumsal Hayat	Ö2, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö23, Ö24	7
Sanat	Ö2	1
Müzeler	Ö17, Ö20	1

Tablo 3.45’te görüldüğü gibi farklı kùltürlerin geleneklerinin kendi kùltürlerine dâhil edilmesi tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “toplumsal hayat” (f=7) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “gelenek-görenek” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” ve “müzeler” yer almıştır.

İuu neler biliyordum. Türk kahvenin böyle nasıl desem tek yeni çıktığını biliyordum. Ama eskiden beri kùltürümüzle alakalıymış onu öğrendim. Sonrasında uu Türk kahvesinin misafirliklerde sonra bir misafirliklerde içildiğini öğrendim. Sonra işte UNESCO’ya girmiş kùltürel mirasta. 2013’te somut olmayan kùltürel mirasa girmiş kahve. Bir de kahveden fal bakma Türk kùltürüne özgü. Hazırlanışı ve sunuşu tüm dünya da farklı kahvenin. (Ö20)

İuu şey eski zamanlarda çerçicilik varmış. Çarşı falan yokmuş. İnternet deseniz hiç yok. Şey ama şimdi günümüzde internetten falan alışveriş yapıyoruz. Yani bir de alışveriş yapmamız için çok yerler var. Şimdi WhatsApp var facebook var. Yani her şeyi paylaşabiliyoruz. Ama eskiden düğünlerde falan bir de köy meclislerinde buluşup masallar falan anlatıyorlarmış. (Ö14)

İu at meydanı varmış orada çemberlitaş varmış. Onlar Bizans’ın kalıntılarıydı. Ayasofya vardı Bizans’tan kalma o da. Ama biz onu camiye çevirmiştik. Sultanahmet Camisi’ni öğrenmiştik. (Ö20)

Tablo 3.46: Farklı Kùltürler veya Kendi Eski Kùltürüyle Tanışmak İçin Gezi, Müze vs.
Ziyaret Etmek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	F
Eserler	Ö1, Ö7, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	11
Mekânlar	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	13

Tablo 3.46’de görüldüğü gibi farklı kùltürler veya kendi eski kùltürüyle tanışmak için gezi, müze vs. ziyaret etmek tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “mekânlar” (f=13) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “eserler” (f=11) kategorisi izlemiştir.

Orda en çok ilgimi çeken Kurtuluş Savaşı Müzesi'nde Mondros Mütarekesinin falan belgeleri vardı. Askeri kıyafetler vardı. Belgeler kıyafetler ilgimi çekti. (Ö1)
Yani çok hoşuma gitti hepsi ayrı ayrı güzellerdi. Ama yani şimdi pek aklımda kalan yok. Şey vardı. Fransa'daki Lawrence Müzesi çok hoşuma gitti. Orada çok bildiğimiz Mona Lisa tablosu varmış. (Ö20)

Ayasofya'nın çevresini yapmıştık. Yani ben nasıl anlatsam kroki çizmekte yararlı oldu. Bir gün İstanbul'a gittiğimde o krokiyi kullanmayı planlıyordum. Ayrıca oradaki kültürel yerleri de öğrenmiş oldum. Ayasofya gibi Galata Kulesi gibi. Bunların yerlerini de hemen hemen öğrenmiş gibi bir şey oldum. Su sarnıcı vardı. Yerebatan Sarnıcı'nı bir de o çok ilgimi çekmişti. Yani böyle krokiyi çıkarınca gidip onu kullanmayı düşünüyorum yani. (Ö18)

Tablo 3.47: Öğrencinin Ailesinin ve Sosyal Çevresinin Bağlamını Anlamak ve Kabul Etmek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Müzeler	Ö18, Ö22	2
Kültürel Miras	Ö3, Ö6, Ö10, Ö11, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20	1
Toplumsal Yaşam	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21

Tablo 3.47'de görüldüğü gibi öğrencinin ailesinin ve sosyal çevresinin bağlamını anlamak ve kabul etmek tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “toplumsal yaşam” (f=21) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzeler” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kültürel miras” yer almıştır.

En çok o gezdiğimiz ilk gezdiğimiz müze ilgimi çekmişti. Şimdi adını hatırlayamadım. İlk gördüğümde taştan bir heykel vardı. Etrafta da meyve tablosu vardı diye hatırlıyorum. Arkeoloji müzesi. Haa işte en çok o ilgimi çekmişti. Onunla ilgili bir şey söylenmek istenirse şimdi ben ailemden dolayı çoğunlukla yaz tatilinde bir yere gidemiyorum. Mersin'e gitmek zorunda kalıyoruz. Başka ülkelerdeki müzeleri merak ediyorum. Burada da çok müzeye gidemiyoruz biz. Yani o yüzden böyle 3d müzeler güzel oluyor yani onlara bakıp izleyebiliyorum. Yeni şeyler öğrenebiliyorum. Yani gidemeyenler için yararlı olur. (Ö18)

Değişim göstermiştir. Mesela Fatih Hoca'nın telden arabası varmış mesela. Telden arabaları çok değişik mesela. Eskiden böyle gidiyorlarmış böyle küçük camdan içinde böyle sobayla orda oturup sohbet ediyorlarmış. Orda oturup beraber hikâyeler falan anlatıyorlarmış. Bir de eski günlerdeki köylerdeki gibi.

Mesela o kadar hiç teknolojik alet yokmuş. İşte o kadar teknolojik aletin olmaması. Bugün de o kadar teknolojik aletin olup onların burada olmaması hatta. Çok değişliğime gitti. (Ö2)

Eskiden elbiseler yırtılınca kırkyama yapılırmış. Bizim sanat olmuş. Bohçalara, yorganlara. Çok değişiklik olmuş o zamandan bu zaman. O zaman ilk aldıkları oyuncak ona tahta oyuncakmış. Şimdi oyuncaklar plastik. (Ö19)

Tablo 3.48: Öğrencilerin Kendi Kültürlerinden Eğitim Didaktiklerini/Yönelimlerini/Pedagojilerini Dâhil Etmek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö4, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö22	6
Toplumsal Hayat	Ö9, Ö17	1
Sanat	Ö2, Ö18	2

Tablo 3.48’de görüldüğü gibi öğrencilerin kendi kültürlerinden eğitim didaktiklerini/yönelimlerini/pedagojilerini dâhil etmek tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=6) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sanat” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “toplumsal hayat” yer almıştır.

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö1)

Biz bunları derste işledikten sonra gidip evde araştırdım bunları daha ilgi çekici oldu. Başka ne var diye merak ettim. Meddahlar varmış. Aynı Karagöz Hacivat’a benziyormuş. Halk içinde ortaoyunu oynuyorlarmış. Pişekarla kavuklu varmış. Aynı Karagöz Hacivat gibi. Bunların Türk kültüründe olduğunu bilmiyordum hiçbir şekilde. Karagöz ve Hacivat’ı biliyordum. Nasrettin Hoca’yı biliyordum. Ama diğerleri daha ilgi çekici ve daha iyiydi. UNESCO’ya girmişti Türk kahvesi. Türk kahvesine bakarken meddahlığı orada gördüm. (Ö13)

Ö2: Hat sanatında kalemlerin düz olup çok şöyle kalın çizmesi değişik benim için. Yani böyle ucu düz ama şöyle kalın çizmesi çok değişliğime gitti. Önceden bilmiyordum. Camideki yazıları gördüm ben. Bizim camide hat sanatı var orada. Arkadaşımla gördüm dedim ki... Aaa! Bu hat sanatı öğrendik. Dedim gibisinden. (Ö2)

Tablo 3.49: Olası Ayrımcılık, Baskı ve Irkçılığa Karşı Hassas Olmak Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Yaşam	Ö2, Ö4, Ö6, Ö9, Ö11, Ö16, Ö23	2
Sanat	Ö9	1
Dünya Ülkeleri	Ö4, Ö12	2
Kurumlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.49’da görüldüğü gibi olası ayrımcılık, baskı ve ırkçılığa karşı hassas olmak tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kurumlar” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal yaşam” (f=2) kategorisi ve “dünya ülkeleri” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Lakapların bazıları hoşuma gidiyor. Mesela ummm böyle değişik lakaplar takılıyormuş... Soyadı ve lakaplar ilgimi çekti bu durumlar. Sebebi seviyorum böyle lakaplar güzel geliyor ama böyle kötü lakaplar hoşuma gelmiyor. Böyle dalga geçtiklerinde lakapla. Lakapla derken onun adıyla dalga geçtiklerinde. (Ö2)

Ö12: Öğretmenim orda Hollandaca konuşuyor ve yazılıyor. Burada Türkçe konuşulup Türkçe yazılıyor. Orada mesela Hollanda’nın kitapları hep İngilizce burada Türk. Erasmus köprüsü orada farklı bizdeki köprü farklı. (Ö12)

Kızılay insanlara yardım etmek için yapılmış. İnsanlara su vermek için enkaz altında kalanlara yardım etmek için kurulmuş.156 ülkeye yardım ediyor. (Ö1)

Tablo 3.50: Diğer Kişinin Kültürel Geçmişinin Değerlerini, İnançlarını ve Davranış Kalıplarını Bilmek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Geçmiş Yaşantılar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Kültürel Miras	Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö21	8
Müzeler	Ö1, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18, Ö23	6
Geleneksel Kimlikler	Ö2, Ö6, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21	8
Sanat	Ö1, Ö2, Ö5, Ö9, Ö11	2
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22
Yöresellik	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21

Tablo 3.50’de görüldüğü gibi diğer kişinin kültürel geçmişinin değerlerini, inançlarını ve davranış kalıplarını bilmek tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geçmiş yaşantılar” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisi, “yöresellik” (f=21) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö5)

Evet, öğretmenim çok ilgimi çekti. Bu bazenler insanların hoşlarına gitmeyebilir bazı şimdiki insanlara göre. Dede Korkut’taki hikâyelerde mesela bir kahramanlık yapmak lazımdı çocuklara isim verebilmek için. (Ö13)

Dünya ülkelerinden bazen Azerbaycan ilgimi çekebiliyor. Böyle Türkiye’ye göre küçük değişiklikleri var. Onlar bazen ilgimi çekiyor. Yemek böyle değişiklikleri var. Konuşmaları biraz daha bize göre kalın e mesela onlarda a diye okunuyor. Başka da pek bir şey yok. (Ö4)

Öğretmenim mesela oranın şeyi çok meşhurmüş. Zeytini. Galiba Mardin’di. Pardon Manisa. Bu aklımda kaldı zaten. Mektup o da kayboldu herhalde. Tam emin değilim. Ben daha sonradan araştırmalar yaptım. Ağlayan Kaya varmış orada. Öyle derlermiş. Sipil dağına gördüm. Mesela Manisa’nın kebabı da ünlüymüş. Onlar şey olarak kültür olarak. Sidos ve Artemis tapınağı evet öğretmenim oralar varmış. (Ö11)

Tablo 3.51: Kültürel Farkındalık Eksiği Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö1, Ö16, Ö18, Ö22, Ö23, Ö24	6

Tablo 3.51’de görüldüğü gibi kültürel farkındalık eksikliği tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=6) kategorisinde görülmüştür.

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö1)

Neler öğrendim. İu bir şey kültürümüzü bir oyunu olduğunu yani. Oyun değil de gölge oyunu. Nasrettin Hoca’da. Evet, bilmiyordum sonradan öğrendim. Sonradan Nasrettin Hoca’yı öğrendik mesela. O da işte aslında çok zeki akıllı bir insanmış. Ama şakalarıyla güldürürmüş. Hem de düşündürür. (Ö22)

Yani ebru ile ilgili Türkiye 'de bir sürü ebruli varmış. Ebru Sanatçısı varmış. Yani ben bunu bilmiyordum. Ebru 'nun da bir Türk sanatı olduğunu öğrenmiştim. Ben dış ülkelerden bir sanat sanıyordum. Ama ebru sanatı benim küçüklükten beri sevdiğim bir sanattı yani. Küçükken suyun içine mürekkep katıp kendim yapmaya çalışmışım. O zamandan beri ebru dikkatimi çeker. O derste en çok sevdiğim derslerden biri olmuştur. Kendine özgü eşyaları var mesela Çin'den yeşil boya yani doğal kaynaklardan boya yapıp kullanıyorlarmış. Kendi malzemelerini kendi ustaları olduğu için böyle bir sanat dalı olmuş. Ayrıca sanatı yapan sanatta güzel bir sanat yani. Ebru gibi taş mozaiği de var. Ama taş mozaiği de çok uğraştırıcı bir şey yani. Önce ama o da en israf etmeyen bir sanatlardan biri olabilir. Çünkü taş kırıldığında onu başka bir sanat için kullanabiliyorsun. Yani öbür şeyler gibi olmuyor yani. Öbür sanatlar gibi. Yanlış yaptım bitti. (Ö18)

Tablo 3.52: Bir Kültürü Diğeriyle Karşılaştırmak Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23	12
Müzeler	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15	6
Turistik Mekânlar	Ö11, Ö20	2
Sanat	Ö2, Ö9, Ö11, Ö15, Ö18	4
Toplumsal Hayat	Ö2, Ö13, Ö16	3
Dünya Ülkeleri	Ö4, Ö6, Ö12	3

Tablo 3.52’de görüldüğü gibi bir kültürü diğeriyle karşılaştırmak tematik analizi boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=12) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzeler” (f=6) kategorisi, “sanat” (f=4) kategorisi, “sanat” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistik mekanlar” yer almıştır.

Ö17: Türk kahvesi böyle çok eskilere dayanan bir içecektir. Tozlar halindeydi. Dersten sonra da zaten ummm nasıl desem. Daha çok öğrendim kahveyi aslında. Yani tozlar halinde yapıldıklarını veya biz kahvelerin yanına lokum böyle şeker falan ikram ediyoruz. Türk lokumu. Zaten Amerikan kahvesi falanda var. Farklı kültürlerinde. O şekilde. (Ö17)

Ö15: Yani yerel oyunların bazılarının kaybolduğu ama bazılarının günümüzde hala oynandığını. Biz arkadaşlarla futbol, saklambaç. Kongli Noli Güney Kore’de oynanan bir oyunmuş. Türkiye’de de beş taşın aynısı. Kim nerede oyunu beni eğlendirdi. Filistin’in oyunuydu. Kenya’da Nyma Nyma diye bir oyun vardı. Oyunda çocuklar yere yatarak et yiyen bir hayvanın adını söylüyordu.(Kenya

oyununu öğrenirken Kenya ile ilgili bilgi edindin mi?)Fillerin öksüz filler için yetimhane varmış. Kenya'da en eski fosiller varmış. (Ö15)

Eskiden şeyleri biliyordum saklambaç, basketbol sonra topaç falan. Şimdi de başka ülkelerin oyunlarını da biliyorum. Mesela Afrika'da müzik aletleriyle oyunlar oynanıyormuş. Kalimba ile oyunlar oynanıyormuş. Azerbaycan'da Dedeboy var istopun aynısı. Belçika'da Tırtıl oyunu var. Bizdeki tırtıl oyununa benziyor. Tren oyununa benziyor yani. (Ö23)

Tablo 3.53: Kalıp Yargı Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18	6
Sanat	Ö2, Ö4, Ö18	3

Tablo 3.53'te görüldüğü gibi kalıp yargı tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=6) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sanat” (f=3) kategorisi izlemiştir.

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö1)

Hat sanatında kalemlerin düz olup çok şöyle kalın çizmesi değişik benim için. Yani böyle ucu düz ama şöyle kalın çizmesi çok değişliğime gitti. Önceden bilmiyordum. Camideki yazıları gördüm ben. Bizim camide hat sanatı var orada. Arkadaşımla gördüm dedim ki... Aaa! Bu hat sanatı öğrendik. Dedim gibisinden. (Ö2)

Tablo 3.54: Kültürel Duyarlılık Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Toplumsal Yaşam	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö23, Ö24	11
Sanat	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20	5
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22

Tablo 3.54'te görüldüğü gibi kültürel duyarlılık tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik

mekânlar” (f=23) kategorisi, “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Öğretmenim mesela çeyiz malzemelerini getirdiğimizde oradaki patiklerin işlemeleri, el sanatları, namazlıkların yapılan yanlarına şeyler dokular. Mesela iğne oyası Türk oyası olarak geçiyordu. Derste mesela çok bilgi aldım. Çok verimli geçmişti o zaman. (Ö11)

Ö2: Dünya ülkeleri immmm. Keşke derste olsaydım da yine de söyleyebilirim. Normalde araştırdığım için söylüyorum yoksa ben o derste yoktum. Mesela benim en çok şey yaptığım Azerbaycan. Yani çok yakın olduğumuz için şey böyle bize çok benziyorlar böyle. Bizim gibi yardımseverler hatta. Bize çok benziyorlar. Yani yemekleri türleri. Aaa benim sevdiğim şeylerden ülkelerden İtalya hoşuma gidiyor. Neden İtalya. Yemeklerinden güzel olduğunu düşünüyorum böyle. Güzel bir yere benziyor da. İsminden de güzel geliyor. Çok güzel gezilecek yerleri var o yüzden. (Ö2)

Geleneksel müzik dinlemek hoşuma gidiyor. Öğretmenim şey Nurettin Paşa mıydı? Öyle bir şeyimiz vardı. Numi Nurettin Paşa mıydı öyle bir şeyimiz vardı. Bu etkinlikten sonra Aşık Veysel'i öğrendim. Öğretmenim böyle kör. Halk müziği çalıyor. Uzun ince bir yol vardı bir de başka bir şey vardı ama şimdi unuttum. (Ö8)

Tablo 3.55: Zamanı ve Kronolojiyi Algılama Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Yaşam	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	20
Turistlik Mekânlar	Ö1, Ö2, Ö11, Ö23	4
Geleneksel Kimlikler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21	12
Kültürel Miras	Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18, Ö20	7

Tablo 3.55'te görüldüğü gibi zamanı ve kronolojiyi algılama tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “toplumsal yaşam” (f=20) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “geleneksel kimlikler” (f=12) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistlik mekânlar” yer almıştır.

Ö1: Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö1)

Öğretmenim mesela çok küçükken ayakkabı aldıklarında bile sevinirlermiş orda. Yani küçük bir kamyonu varmış onun onu anlatıyordu Fatih Hoca. Geldiğinde babası bir şey almış ama o kamyonu kırdığında çok üzülmüş. Mesela çercici varmış o zamanlar marketler gibi. Hemen getir gibi getirmiyorlarmış öyle. Ya gidiyorlarmış yoğurtçular varmış mesela. Orada süt günü gününe getirilirmiş. Mesela nasıl desem çok eski deneyimler. Yani meslek. (Ö11)

Hangi kültürel öğeler Ayasofya, Çemberlitaş. Sonra Topkapı sarayı, at meydanı. Taa Bizans döneminden kalmış. Ayasofya'nın içindeki mozaikleri gördüm. (Ö23)

3.2.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

3.2.3.1. Kültürelarası Yeterlilik

Tablo 3.56: Hollanda ve Türkiye Arasındaki Kültürel Öğeler Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Maddi Kültür Öğeleri	Araç-Gereç	Ö1, Ö5, Ö9, Ö15, Ö21, Ö22	6
	Giyim-Kuşam	Ö1, Ö5, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	11
	Mimari	Ö3, Ö4, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	13
	Yemek	Ö4, Ö6, Ö7, Ö11, Ö17, Ö20, Ö21	7
Manevi Kültür Öğeleri	Dil	Ö7, Ö8, Ö12, Ö13	4

Tablo 3.56’da görüldüğü gibi Hollanda ve Türkiye arasındaki kültürel öğeler ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “mimari” (f=13) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “giyim-kuşam” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “dil” yer almıştır.

Yani nasıl diyim farklar bir tane küp evler varmış. Yani Türkiye’de desen hiç yok küp evlerden. Onların çarıkları vardı. Saboydu adı. Hollanda’nın çocuklara özel yani çok güzel yerler varmış. Ben onları evde araştırdım. (Ö14)

Ö18: Immm. Mesela orda küp evler. Bizim burda normal evler var. Normal çatısı dikdörtgen prizma olan evler var. Orada küp evler varmış. Çok ilgi duyulan yerlerden biri. Sonra oradaki Erasmus köprüsü bizim buradaki boğaz köprüsü. Oradaki sabolar. Yani bunlar. (Ö18)

Yemekleri farklıymış. Sonra giyimleri farklıymış. Büyük büyük terlikler varmış onların özel. Sabolar. Sonrasında uu mektup gelmişti. Bizde onların düşünürlerinin Erasmus’un ismini vermişler köprüye. (Ö20)

Tablo 3.57: Yerel Çocuk Oyunları Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Geleneksel Çocuk Oyunları	Saklambaç	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö9, Ö13, Ö15, Ö19, Ö21, Ö23	10
	Ebelemece	Ö1,	1
	Misket (Bilye)	Ö16, 19, Ö22	3
	Sek Sek	Ö13	1
	Uzun Eşek	Ö8,	1
	Körebe	Ö9, Ö12, Ö13, Ö17, 20	5
	Üç Taş, Beş Taş, Dokuz Taş	Ö4, Ö6, Ö15, Ö21	4
	İstop	Ö11, Ö12, Ö17, Ö20	4
Oyun Materyaline Göre Oyunlar	Âşık Oyunu	Ö10	1
	Topaç	Ö12, Ö19, Ö23	3
	Telden Araba	Ö4	1
	Ukraiskala	Ö14	1
Dünya Ülkeleri Oyunları	Futbol	Ö15	1
	Kongli Noli	Ö15	1
	Nyma Nyma	Ö15, Ö22, Ö24	3
	Dedeboy	Ö5, Ö11, Ö14, Ö17, Ö20, Ö22, Ö23	7
	Piovra	Ö19	1
	Tırtıl	Ö19, Ö23	2
	Göz Dangdı	Ö20	1
	Basketbol	Ö23	1
	Afganistan	Ö9	1
	Mangala	Ö1, Ö11, Ö13, Ö21	4

Tablo 3.57’de görüldüğü gibi yerel çocuk oyunları ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “saklambaç” (f=10) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “dedeboy” (f=7) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “ebelemece”, “sek sek”, “uzun eşek”, “aşık oyunu”, “telden araba”, “ukraiskala”, “futbol”, “kongli noli”, “piovra”, göz dangdı”, “basketbol” ve “Afganistan” yer almıştır.

Bu konu ben dışardaki oyunları oynamayı çok severim. Hatta sporları da acayip severim. Adları da bazı benim hoşuma çok gelir. (Neden hoşuna gidiyor?) Oynayanlar fazla olmuyor da böyle. Böyle aklımdan kuruyorum mesela. Mesela saklambaç gibi. Saklanmak gibi. Başka ülkelerde aynı oyunlar oynuyorlar. Değişik. Saklambaç mesela. Mesela o kadar aramızda ülke, ada ,ülke diyelim olarak yerler o kadar sürmesi hatta belki bazıları günler sürmesi o kadar farklıyken bilmiyorum oyunlarımızı oynamaları ya da konumumuz ve oyunlarımız çok farklı. (Ö2)

Saklambaç biliyordum. Bir tellerden araba yaptıklarını biliyordum. Başka da bir şey bildiğim yok. Onlardan sonra dokuz taş. Şey dokuz taşın bir adı vardı farklı

biraz daha değişik oynanan. Adını tam hatırlamasam da oyunu hatırlıyorum. Daha pek bir hatırladığım yok. (Ö4)

Yani evde araştırmıştım Macaristan'da ukraskala diye bir oyun varmış. O da sek sek gibi ama onunki salyangoz şeklinde çiziliyormuş. Azerbaycan'da şey dede bir şey vardı. Dedeboy var bir de. İşte o ilgimi çekti. (Ö14)

Saklambaç, topaç, misket. İtalya'da Piovra. Bizdeki köşe kapmacaya benziyor. Oyun oynarken İtalyan kültürüyle ilgili şeyler de öğrendim. Da Vinci mesela İtalya'nın ressamı. İtalya'nın Venedik şehri varmış. Bu şehirde çok kanallar varmış. Kanallarda da gondollarla geziyorlarmış. Makarna ve pizza burada ünlüymüş. Belçika'daki tırtıl oyunu bizdeki tren oyununa benziyor. Belçika'nın çikolataları çok ünlüymüş. Hollanda ile ilgili video izlemiştik. Waffle meşhurmüş. Ama burada waffleli pudra şekerine batırıyorlarmış. (Ö19)

Tablo 3.58: Geleneksel Müzik Dinleme ve Hoşa Gitme Boyutu

Tema	Kategori	Kod	f
Müziksel	Sanatçı	Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23, Ö24	15
İmgeler	Müzik Türleri	Ö1, Ö5, Ö8, Ö10, Ö16, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	5
	Müzik Aleti	Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24	9

Tablo 3.58'de görüldüğü gibi geleneksel müzik dinleme ve hoşa gitme ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “sanatçı” (f=15) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzik aleti” (f=9) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “türkü” ve “müzik türleri” yer almıştır.

Daha çok türküler ilgimi çekiyor. Erzincan türküsü ve daha çok dinliyorum onları. Etkinlikten sonra daha çok dinlemeye başladım. Bazen araştırıyorum nerenin ne türküsü var bunun için. (Ö5)

Ö8: Geleneksel müzik dinlemek hoşuma gidiyor. Öğretmenim şey Nurettin Paşa mıydı? Öyle bir şeyimiz vardı. Numi Nurettin Paşa mıydı öyle bir şeyimiz vardı. Bu etkinlikten sonra Aşık Veysel'i öğrendim. Öğretmenim böyle kör. Halk müziği çalıyor. Uzun ince bir yol vardı bir de başka bir şey vardı ama şimdi unuttum. (Ö8)

Evet şey yapıyor. Aşık Veysel'in yazdığı neredesin sen, güzelliğin on para etmez. Barış Manço'nun da var. Neredesin Sen sanırım Neşet Ertaş'ındı. Hoşuma gidiyor yine de geleneksel müzik dinlemek. Hem daha çok eğleniyorum kültüre bağlı oluyor. Bu vasıtayla bizim müzik aletlerimizi de öğrendim. Davul gibi. Bizim bir de Osmanlı tarafımızda Mehter var. Onda davul çok ön planda. (Ö13)

3.2.3.2. Kültürelarası Yeterlilik Tematik Analizi

Tablo 3.59: Başka Kültürlere Saygı Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö2, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	12
Turistik Mekânlar	Ö10, Ö11	2
Toplumsal Hayat	Ö2, Ö13, Ö16	3
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö24	12

Tablo 3.59’da görüldüğü gibi başka kültürlere saygı tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=12) kategorisinde ve “dünya ülkeleri” (f=12) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal hayat” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistik mekânlar” yer almıştır.

Öğretmenim mesela sizin attığınız bir müze vardı. İsmi tam aklıma gelmiyor aaaaa. New York müzesiydi galiba adı. Oradaki eserler çok değişikti. Mesela bizim kültürümüzdeki şeyler sanki oraya gitmiş gibiydi. Bizi anlatıyorlardı sanki. Yani eski padişahları çizmiş ve kendi şeyleriyle kendi şeylerini yapmışlar. Osmanlı dönemindeki mesela nasıl desem Topkapı Sarayı’nın işlemelerini şeylerini orda hep kendileri sergilemek istemişler. Ama gerçeği gibi olmuyor tabii. (Ö11)

Onlar onlar çok eğleneliydi. Hoşuma giden bir oyunlar olduğu için çok hoşuma gidiyor onlar mesela. Kültürel olduğu için bir de şeylerde. Şeyy immm Nasrettin Hoca için bir şey diyecektim. Bir kere o teknolojiden orda çok farklı şeyler. Ben mesela onun yerine kendimi koyduğumda acayip farklı hissedirdim. O insanlar mesela o yerler o kadar farklı katlı binalar. Mesela eskiden çarık giyiyorlardı şimdi ayakkabı mesela. Çok değişik. (Ö2)

Öğretmenim mesela sizin gösterdiğiniz bize o dokumalar şeyler çok hoşuma gitti. Yani keşke bende yapabilsem diyelim var yani şu an. İran halıları, Türkmen Halıları böyle işlemeleri çok küçük küçük yani o ipleri nasıl yerine sokuyorlar. Nasıl oluyor? Mesela her ülkenin de deseni de kendini yansıtıyor. Yani bu bir gerçek. (Ö11)

Kuş evleri hayvan sevgisi. Çok estetik geliyor bana çok güzeller. Her tarafı çok oranlı ve gözümüze çok güzel gözüküyor. Kenya’da öksüz filler için yetimhane yapılmış. Kenya’daki oyunları öğrenirken bunları duydum. Kuş evleriyle aynı şey aslında. O da hayvan sevgisi aslında. (Ö19)

Tablo 3.60: Diğerlerini Düşünme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Yardımlaşma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.60’da görüldüğü gibi diğerlerini düşünme tematik analizi boyutu bağlamında değişim; “yardımlaşma” (f=24) kategorisinde görülmüştür.

Kızılay’ın bize yardım etmesi. Yani mesela insanların can kaybına yardım etmesi, kan vermesi. Kızılay ilk savaştaki şehitlere askerlere yardım etmek için tarihini falan hatırlamıyorum ama. Yardım etmek için orada Kızılay kurmuşlar. Yani nereden başlamış nereye kadar gitmiş hatta nerelerde kullanıldığı da çok ilginç. Ben öyle bir şey kursam benimki o kadar yayılmaz yani. Tek bir şey bile duyurmaz yani benim için. Onlar iyice gelişmiş çok güzel. (Ö2)

Öğretmenim Kızılay’a da gittiğimizde çok değişik bir mesela oradaki dikim makineleri bir günde 40 tane mi 20 tane mi dikiyorlarmış söyledi mesela. Çok bağışlarla ayakta tutulan devletin yani bir yardım yapmadığı bir yermiş. Kendileri işte bağışlarla ayakta duruyor. Öğretmenim oradaki şeyler mesela kulak tıkaçları kullanıyorlarmış ki oradaki işçilerde gönüllüler geldi oraya mesela. Mesela onların yaptığı etkinlikler benim çok hoşuma gitti. Sadece Türkiye değil Yunanistan o taraflarda Gürcistan o taraflara da gidiyorlar. En son Suriye’ye. (Ö11)

Kızılay yani zor durumda kalan yani depremde evi yıkılan insanlara çadır kurdukları yiyecek ihtiyaçlarını karşıladıkları. Başka ülkelere de yakın komşu ülkelerimize de yeri gelince başka ülkelere de. (Ö15)

Tablo 3.61: Ayrımcılık Karşıtlığı Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Diğer Ülkelerle İlişkiler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.61’de görüldüğü gibi ayrımcılık karşıtlığı tematik analizi boyutu bağlamında değişim; “diğer ülkelerle ilişkiler” (f=24) kategorisinde görülmüştür.

Tarihimizde bizim Kurtuluş Savaşımızda da çok yardımlarda bulunmaları. Sadece bizim değil çoğu ülkeye yardım etmeleri ve dil, ırk ayırmaksızın her zaman yardım etmeleri. (Ö4)

Eski Osmanlı’dan kalan bir yer öğretmenim. Çok önceden kuruldu. Çok önemli böyle depremsel önemli bir şey olduğunda böyle yardıma koşuyorlar. Türkiye’de değil sadece dışarda tüm ülkelerde. (Ö8)

Yani 4 kişi tarafından kurulmuştu. 1'i paşaydı 3'ü de doktor. İhtiyacı olan herkese yardım ediyorlar. Sadece bizim ülkemiz değil. Farklı ülkelere de gidiyorlar. Mesela Suriye savaşı olduğunda baya farklı ülkelere gitmişler. Hatta anlatmıştı bir tane abi vardı. Şu an Ukrayna'da savaş var. Oraya da gitmişler. (Ö9)

Tablo 3.62: Kültürel Çeşitliliğe Saygı Duyma Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö10, Ö11, Ö17, Ö23	4
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö24	14
Sosyal Ekonomik Hayat	Ö16, Ö23	2
Resim	Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18	6
Dünya Kültürü	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22

Tablo 3.62’de görüldüğü gibi kültürel çeşitliliğe saygı duyma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya kültürü” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=14) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sosyal ekonomik hayat” yer almıştır.

Ö19: Sadece Türkiye’de değil çeşitli ülkelerde de tüketiliyormuş. Amerika’da Amerika kahvesi Türkiye’de Türk kahvesi. Starbucks Amerika kahvesi. (Ö19)

Bu konu ben dışardaki oyunları oynamayı çok severim. Hatta sporları da acayip severim. Adları da bazı benim hoşuma çok gelir. (Neden hoşuna gidiyor?) Oynayanlar fazla olmuyor da böyle. Böyle aklımdan kuruyorum mesela. Mesela saklambaç gibi. Saklanmak gibi. Başka ülkelerde aynı oyunlar oynuyorlar. Değişik. Saklambaç mesela. Mesela o kadar aramızda ülke, ada ,ülke diyelim olarak yerler o kadar sürmesi hatta belki bazıları günler sürmesi o kadar farklıyken bilmiyorum oyunlarımızı oynamaları ya da konumumuz ve oyunlarımız çok farklı. (Ö2)

Öğretmenim gidemediğimiz yani göremediğimiz şehirlerdeki müzeleri falan hani görmüş olduk orada işte önemini, eskilere dayandığını, hani böyle hatıra saklanmış eski şeyleri görmüş olduk. New York vardı. O ülkeye ait sanat eserleri vardı bu ülkeye dayanan. Yaa Ayasofya’da da böyle eskiye dayanan şeyler vardı. İki tane büyük hat levhası da vardı. Onlar ilgimi çekti. (Ö17)

Âşık Veysel'in türküleri. Barış Manço'nun 'Nane Limon Kabuğu' vardı. Dede Korkut hikâyelerinde kopuz geçiyor. Türk çalgısı. Mehter marşında davul çalındığını. (Ö15)

Tablo 3.63: Kişisel Kimliklerin Farkında Olma Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Lakap-İsim Alma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö18, Ö19, Ö20, Ö24	15
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21
Zaman ve Kronoloji	Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö23, Ö24	7

Tablo 3.63'te görüldüğü gibi kişisel kimliklerin farkında olma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik mekanlar” (f=21) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “zaman ve kronoloji” yer almıştır.

İlgimi çekti çünkü değişik şeyler var mesela leylek vardı bir tane. Çok uzun bacaklı olduğu için Leylek bir şey adını almıştı. Çok kitap okuyan bir adam vardı herhalde. O yüzden kütüphane ile ilgili bir şey demişlerdi. Değişik isimler olduğu için ilgimi çekti. Eskiden umm bir Boğaçhan destanı vardı. Türkler doğunca çocuğa isim vermezlerdi. Bir şey yapmasını beklerlerdi. (Ö5)

Türk kahvesi böyle çok eskilere dayanan bir içecektir. Tozlar halindeydi. Dersten sonra da zaten ummm nasıl desem. Daha çok öğrendim kahveyi aslında. Yani tozlar halinde yapıldıklarını veya biz kahvelerin yanına lokum böyle şeker falan ikram ediyoruz. Türk Lokumu. Zaten Amerikan kahvesi falanda var. Farklı kültürlerinde. O şekilde. (Ö17)

Mesela dedebey aslında Azerbaycan'da oynanıyor. İstop gibi ama ismi orada değişik. Körebe de tüm ülkelerde oynanıyor ama isimleri değişik oluyor. (Ö17)
Halı dokumları. Hereke halıları. Bakır işleme ve bakır işlemedeki Antep ve Erzincan yöresine özellikle bu ikisindeki bakır işlemleri. Yine UNESCO'daki kültürel mirasa giren Türk kahvesi bu şeye örnek. (Ö18)

Tablo 3.64: Kùltürler arası etkileşim kurma Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kùltürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23	11
Dünya Ülkeleri	Ö6, Ö12, Ö15, Ö19	4
Müzeler	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18	8
Sanat	Ö2, Ö9, Ö11, Ö18, Ö23	5
Geleneksel Kimlikler	Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö18, Ö23	6
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.64’te görüldüğü gibi kùltürler arası etkileşim kurma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “sosyal hayat” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kùltürel miras” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “dünya ülkeleri” yer almıştır.

İlu şey eski zamanlarda çerçicilik varmış. Çarşı falan yokmuş. İnternet deseniz hiç yok. Şey ama şimdi günümüzde internetten falan alışveriş yapıyoruz. Yani bir de alışveriş yapmamız için çok yerler var. Şimdi WhatsApp var facebook var. Yani her şeyi paylaşabiliyoruz. Ama eskiden düğünlerde falan bir de köy meclislerinde buluşup masallar falan anlatıyorlarmış. (Ö14)

Öğretmenim çok şey değişmiş. Eskiden böyle çerçiciler varmış. Ama şimdi elektronik direkt sipariş verebiliriz. İstedığınız her şey değişmiş. Eskiden çocuklar oyuncaklarını kendileri yapıyordu. Ondan sonra şimdi yani hep satılıyor yani. İşte oyuncakçı mağazalarında. Üstler değişmiş. Eskinin üstleri kadınlar falan böyle yani şu an günümüzdeki gibi giyinmiyorlarmış. Erkekler de kadınlarda daha farklı giyiniyorlarmış. Ellerinde kendileri dikerlermiş. Kırkyama. Şimdi gidip alıyorlar. Eskiden buzdolapları yokmuş. O yüzden mesela istedikleri şeyleri soğutamıyorlarmış. Bu yüzden evin Soğuk böyle yerlerine koyuyorlarmış. Ulaşımlarda falan atlar kullanılıyordu veya eşekler. İşte o şekilde ya da yürüyerek gidiliyordu. Orta Asya’daki Türklerde de at çok önemli bir figür hani. (Ö17)

Paris’ te ki Lawrence Müzesi’nde mesela çok değişik tablolar var. Mona Lisa var Leonarda Da Vinci’nin vardı. Öğretmenim Mona Lisa zaten çok bilindik bir eser. Öğretmenim mesela derste işlediğimiz Van Gogh’un bir eseri vardı. Yıldızlı Gece’ydi herhalde. Öğretmenim o eser mesela benim çok ilgimi çekmişti. O hastalıkta o deseni çıkarmak o şekli yapmak çok ilginçti. (Ö11)

Tablo 3.65: Kültürel Farklılıklara ve Farklı Değer Yargılarına Saygı Duyma Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kahve Kültürü	Ö4, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö24	6
Geleneksel Oyunlar	Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	13
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö24	13
Kültürel Miras	Ö11, Ö14, Ö15, Ö18, Ö20, Ö23	4
Müzeler	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö24	6
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23

Tablo 3.65’de görüldüğü gibi kültürel farklılıklara ve farklı değer yargılarına saygı duyma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “geleneksel oyunlar” (f=13) kategorisi ve “sosyal hayat” (f=13) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kültürel miras” yer almıştır.

İuu neler biliyordum. Türk kahvenin böyle nasıl desem tek yeni çıktığını biliyordum. Ama eskiden beri kültürümüzle alakalıymış onu öğrendim. Sonrasında uu Türk kahvesinin misafirliklerde sonra bir misafirliklerde içildiğini öğrendim. Sonra işte UNESCO’ya girmiş kültürel mirasta.2013’te Somut olmayan kültürel mirasa girmiş kahve. Bir de kahveden fal bakma Türk kültürüne özgü. Hazırlanışı ve sunuşu tüm dünya da farklı kahvenin. (Ö20)

Öğretmenim mesela sizin attığınız bir müze vardı. İsmi tam aklıma gelmiyor amaaa. New York müzesiydi galiba adı. Oradaki eserler çok değişikti. Mesela bizim kültürümüzdeki şeyler sanki oraya gitmiş gibiydi. Bizi anlatıyorlardı sanki. Yani eski padişahları çizmiş ve kendi şeyleriyle kendi şeylerini yapmışlar. Osmanlı dönemindeki mesela nasıl desem Topkapı Sarayı’nın işlemelerini şeylerini orda hep kendileri sergilemek istemişler. Ama gerçeği gibi olmuyor tabii. (Ö11)

Eskiden şey ellerle bulaşıklar, çamaşırları onlarla temizliyorlarmış. Şimdi ise bulaşık makinesi çamaşır makinesi çıktığı için makineler kolayca bulaşık makineleri bir şeyler kolayca yıkanabiliyor. Kıyafetler değişmiş o bile ilginç geliyor değişik geliyor. Eskiden Nasrettin Hoca’nın başında kavuk ayaklarında çarık varmış. Hollanda’da sabo vardı mesela. (Ö16)

Ben dağıttığınız tezgâhta hala örüyorum. Yani şu an ki halılar neredeyse hazır. Bir de onlarınki çok özenli. El emeği göz nuru gibi zaten öyle. O daha çok değerli. Para vermeden güzelcemene yapabiliyorsun. Mesela pıtrak deseni başak deseni

falan. İu günümüze şey yapmamış. Çünkü daha modern halılar falan var günümüzde. Yani onlar çok şeyde kalmış yani çok değeri bilinmemiş. Çünkü bütün insanlar o böyle daha tarz olduğu için insanların gözü onda. Bir de Manisa'dan gelen mektupta Kula ilçesinden gelmişti. Kula içinde ayrı bir halıları varmış. İşte mektupta ondan da bahsetmişti. Halı dokumada Türk düğümü diye sanat gibi şeyleri varmış. Teknikleri varmış. (Ö14)

Tablo 3.66: Farklı Kültürlerle İletişimde Sorumluluk, Dikkat ve Özen Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Tarihi Yapılar	Ö9, Ö11, Ö15, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23	5
Kültürel Miraslar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö12	6
Toplumsal Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.66'da görüldüğü gibi farklı kültürlerle iletişimde sorumluluk, dikkat ve özen tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; toplumsal hayat” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miraslar” (f=21) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “tarihi yapılar” yer almıştır.

Kuş evleri hayvan sevgisi. Çok estetik geliyor bana çok güzeller. Her tarafı çok oranlı ve gözümüze çok güzel gözüküyor. Kenya'da öksüz filler için yetimhane yapılmış. Kenya'daki oyunları öğrenirken bunları duydum. Kuş evleriyle aynı şey aslında. O da hayvan sevgisi aslında. (Ö19)

Hani öğretmenim eskilerde mesela böyle alacak böyle yeterli paraları yani eskilerde kırk yama yapıyorlarmış. Böyle yırtılmış eskimiş. Patwork da vardı. İşte öğretmenim eskiden oyuncaklar pek böyle çok fazla gelişmemişti. Mesela oyuncakları kendi yapınca çok seyerek oynuyorlarmış. Ama şimdi çocuklar yani yeni oyuncaklar, bebekler. Eskiden dere kenarlarında falan çamaşır falan yıkanıyordu. Şimdi çamaşır makinesinde. (Ö17)

Öğretmenim Hollanda ile ilgili yani yemeklerimiz aynı sayılır. Orda da hep çay içiyorlardı. Çok meşhurdu çay lokantalarında. Laleleri meşhurdu. (Ö6)

Kızılay 1856 da kurulmuş bir yardım kuruluşu. 3 doktor 1 tane paşa tarafından kurulmuş. Ama yani bazı açıdan da Marko Paşa'da varmış. Marko Paşa doktorluk da yapmış. Yani İngilizlere de yardım etmiş yani. Bu yüzden dil, din, ırk ayırmadığı bu zamana kadar gelmiş bir yardım kuruluşu afetlerde yardım eden. Gönüllü de olabiliyorsun. Büyüyünce gönüllü olmayı düşünüyorum. (Ö18)

Tablo 3.67: Kültürel Arası Bir Ortamda Çalışabilme Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Yardım Kurumları	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21

Tablo 3.67’de görüldüğü gibi kültürel arası bir ortamda çalışabilme tematik analizi boyutu bağlamında değişim; “yardım kurumları” (f=21) kategorisinde görülmüştür.

Yani 4 kişi tarafından kurulmuştu. 1’i paşaydı 3’ü de doktor. İhtiyacı olan herkese yardım ediyorlar. Sadece bizim ülkemiz değil. Farklı ülkelere de gidiyorlar. Mesela Suriye savaşı olduğunda baya farklı ülkelere gitmişler. Hatta anlatmıştı bir tane abi vardı. Şu an Ukrayna’da savaş var. Oraya da gitmişler. (Ö9)

Kızılay’ın tarihimizdeki yeri. Kızılay niçin kurulmuş? İlk yardım sonradan eğitim. İlk yardımı başka kişilere öğretip insanlara yardım için. Sadece Türkiye ile sınırlı değil diğer ülkelerde var. Diğer ülkelerde de yardıma ihtiyacı olanlar var. (Ö22)

Yani böyle nasıl anlatsam şey askerler şeye gidince yaralandığında yaralarını şey yapmak için kurulmuştur. Şimdi dil, din, ırk ayrımı yapmadan şimdi her ülkeye gidiyorlar (Ö23)

Tablo 3.68: Kişiler Arası Nezaketle veya Kabaca Hareketler Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Miras	Ö2, Ö3, Ö10, Ö11, Ö15, Ö18, Ö23	3
Tarihi Yapılar	Ö9, Ö17	2
Sosyal Hayat	Ö4	1
Yardımlaşma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.68’de görüldüğü gibi kişiler arası nezaketle veya kabaca hareketler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yardımlaşma” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sosyal hayat” yer almıştır.

İlgimi çekti çünkü yani insanlara onların özellikleri ile ilgili lakap takıyorlar. Bu da bazı insanların hoşuna gitmeyebilir yani. İyi ki soyadı kanunu çıkmış diyorum. (Ö18)

Eee önceden bilmiyordum Türk kahvesinin neler olduğunu şimdi öğrendim. Türk kahvesi hem geleneksel olarak bizim kültürümüzde olan bir şeymiş hem de Türk kahvesi geleneksel olarak birilerin evlerine geldin mi misafire yapılıyor. Bir kahvenin kırk yıl hatırı varmış mesela. (Ö10)

Eski Osmanlı'dan kalan bir yer öğretmenim. Çok önceden kuruldu. Çok önemli böyle depremsel önemli bir şey olduğunda böyle yardıma koşuyorlar. Türkiye'de değil sadece dışarda tüm ülkelerde. (Ö8)

Tablo 3.69: Kültür Varlıklarını Bilme veya Koruma Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Hayat	Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö23	7
Türk Kahvesi	Ö2, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	17
Geleneksel Oyunlar	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	18
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Geleneksel Kimlikler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24
Geleneksel Sanatlar	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20	10
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22
Sanat	Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	12
Örf-Adetler	Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö20	6
Masallar	Ö1, Ö2, Ö3	3
Müzik	Ö1, Ö2, Ö5, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18	9

Tablo 3.69'da görüldüğü gibi kültür varlıklarını bilme veya koruma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel kimlikler” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik mekanlar” (f=23) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “masallar” yer almıştır.

Mesela oradaki televizyonlar siyah gösteriyordu. Ama şimdi daha renkli gösteriyor. Başka eskiden el dokuma halıları varmış. Milas halısı, Hereke'deki halı. Eskiden telden tahtadan oyuncaklar varmış. Ama şimdi hep teknolojik akülü. Eskiden güneş saati kullanılıyormuş. Şimdi dijital saatler var. Hatta Topkapı Saray'ındaki güneş saatini göstermişsiniz. (Ö13)

Ö23: Ütünün içine önceden kömür koyuyorduk. Sıcak kömür koyulup içine atılıp şey yapıyorlardı. Ama şimdi fişler var. Fişlere takılıp ütü yapıyorlar. Filli saati görmüştük mesela. O dönemde dijital saat yoktu o yüzden. O saati yaparken mesela Çin'den bir de farklı ülkelerden kültürlerini alıp yapmışlar. Çin'e özgü

olan ejderha desenini filli saate koymuştu. El Cezeri yapmıştı. Zümrüdü Anka vardı mesela. Zümrüdü Anka kuşu yani. İran halısı vardı burada. (Ö23)

Evet Türk kahvesi yani Türkiye'nin birçok yerinde yaygın olduğunu. Farklı şeylerden yapıldığını. Osmanlı kahvesi, Dibek kahvesi onlar farklıydı. UNESCO sıralamasına girdi. (Ö15)

Yani eskilerin oynadığı bazı oyunları biliyordum ama saklambaç, körebe gibi. Ama artık şimdi bu konudan sonra farklı adlarını falan da öğrendim şimdi. Afganistan'da yapışkan kütük oyunu öğrenmiştik. Okulda biz de oynuyoruz bazen. O oyunları oynuyorken Afganistan ile ilgili farklı kültürleri de öğrendik. Mesela pilavının olduğunu. Afgan pilavı. Afganistan'da Afgan ekmeği de varmış. Ekmeği de ünlüymüş. Bizde Trabzon ekmeği var genelde. (Ö9)

Tablo 3.70: Gözlemleme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Müzeler	Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20 Ö22, Ö23, Ö24	13
Kültürel Miras	Ö2, Ö4, Ö6, Ö10, Ö11, Ö15, Ö18, Ö22	8
Toplumsal Yapı	Ö6	1

Tablo 3.70'te görüldüğü gibi gözlemleme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “müzeler” (f=13) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=8) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “toplumsal yapı” yer almıştır.

Mesela yabancı müzelerdeki resimler ilgimi çekti. New York ve Lawrence müzesi. Picasso etkinliği yapmıştık. Bir de orada da gördüm Picasso fotoğrafları. (Ö13)

Yani çok hoşuma gitti hepsi ayrı ayrı güzellerdi. Ama yani şimdi pek aklımda kalan yok. Şey vardı. Fransa'daki Lawrence Müzesi çok hoşuma gitti. Orada çok bildiğimiz Mona Lisa tablosu varmış. (Ö20)

Evet, orada 3D müze hımmm. Orada şeyler varmış mektuplar yazılar varmış özel. Sonradan başka yazılar vardı. Birde bir şey daha vardı. Lawrence Müzesi vardı. Başka müzelerde vardı. (Ö22)

Tablo 3.71: Yorumlama Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Geleneksel Oyunlar	Ö3, Ö5, Ö14, Ö15, Ö16, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	9
Turistik Mekânlar	Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö23	11
Toplumsal Hayat	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20	9
Geleneksel Kimlikler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	17
Sanat	Ö11, Ö1, Ö18	3

Tablo 3.71’de görüldüğü gibi yorumlama tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel kimlikler” (f=17) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik mekânlar” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” yer almıştır.

Pek bir şey bilmiyordum. Sadece ya Türk kahvesi olduğunu biliyordum. Etkinlikten sonra 1500’lü yıllarda Asya’dan geldiğini öğrendim. Ve şey nasıl söyleyeyim burada çok içildiği için çok sevildiği için şey Türk kahvesi olarak Türkler tarafından şey popülerleştiği için Türk kahvesi olarak adı yayılmış. Yabancılarından çok ilgisini çektiği olduğunu. Dünyadaki en iyi içeceklerde sıralamaya girdiğini öğrendim. (Ö4)

Yerel çocuk oyunları misket, bilye onları biliyordum. İı daha yeni öğrendiğim bazı isimler bazı kültürlere göre değişmiş. (Ö16)

İı biz istop oynuyoruz. Azerbaycan’da dedeboymuş adı. Evet yani bizde iki kültüründe aynı oyun ama adları değişik. Türkmenistan’da körebeye göz dangdı diyorlarmış. (Ö20)

Ayasofya’nın çevresini yapmıştık. Yani ben nasıl anlatsam kroki çizmekte yararlı oldu. Bir gün İstanbul’a gittiğimde o krokiyi kullanmayı planlıyordum. Ayrıca oradaki kültürel yerleri de öğrenmiş oldum. Ayasofya gibi Galata Kulesi gibi. Bunların yerlerini de hemen hemen öğrenmiş gibi bir şey oldum. Su sarnıcı vardı. Yerebatan Sarnıcı’nı bir de o çok ilgimi çekmişti. Yani böyle krokiyi çıkarınca gidip onu kullanmayı düşünüyorum yani. (Ö18)

Tablo 3.72: Topluluklarla İletişim Kurabilme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Teknoloji	Ö1, Ö2, Ö13, Ö23	4
Kültürel Değerler	Ö10	1
Toplumsal Hayat	Ö4, Ö8, Ö9, Ö11	4
Dünya Ülkeleri	Ö12	1
Yardım Kurumları	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.72’de görüldüğü gibi topluluklarla iletişim kurabilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yardım kurumları” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “teknoloji” (f=4) kategorisi ve “toplumsal hayat” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kültürel değerler” ve “dünya ülkeleri” yer almıştır.

Neleri fark ettim. Onda hayvanların derisinden dikiş şeyi yapıyorlarmış o hatta çok hoşuma gitti. Mesela bir sürü şeyler var. Şimdiki aletleri ben eski şeyleri daha çok severim hatta. Yine teknolojik aletleri çok sevmem ben. Çok işe yarıyorlar da yani benim için öyle değil. Eski aletler benim daha çok hoşuma gidiyor. Mesela çok eskiden dumanla haberleşirlermiş. İlk dumanla haberleşmişler böyle. Sonra güvercin ile sonra öyle öyle iletişim kurulmuş. Sonra öyle gitmiş teknolojiye kadar gelmiş. Öyle öyle şimdi telefona kadar geldi. Görüntülü görebiliyorsun konuşabiliyorsun. Telefonlar var şimdi öyle. Mesela sohbet etmek ile ilgili yan yana sohbet edilirdi. Telefon diye bir şey yoktu. O yüzden hep beraber konuşulurdu. Şimdi WhatsApp olduğu için telefonla konuşmak var ama böyle bir şeyleri böyle ayrıntılı belki gözükmezse yine olabilir yani. (Ö2)

Öğretmenim mesela orada çok oyuncak yoktu. Onun bir kırmızı arabası vardı. Şimdi herkesin çok oyuncağı var. Bir oda oyuncakları var. Mektup yazıyorlarmış şimdi telefon var. (Ö8)

Yani değişim göstermiştir tabii. O zaman belki farklı meslekler de vardı yanlış hatırlamıyorsam. Ama şu an yok o mesleklerin. Eskiden çok teknoloji gelişmemiş olduğu için pek haberleşmiyorlardı. Yani muhtemelen o zamanlar üst üste tuğla koyup deviriyorlardı. (Ö9)

Tablo 3.73: Farklı Kültürel Geçmişlere Sahip İnsanlarla Anlamlı Etkileşimler Arama Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	F
Geçmiş Yaşantılar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö10, Ö11, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	12
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	16
Sanat	Ö17, Ö18, Ö23	3
Dünya Ülkeleri	Ö4, Ö5, Ö12	3
Yardımlaşma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.73’te görüldüğü gibi farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla anlamlı etkileşimler arama tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yardımlaşma” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=16) kategorisi ve “geçmiş

yaşantılar” (f=12) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat” ve “dünya ülkeleri” yer almıştır.

Öğretmenim eskiden daha sosyallermiş insanlar. Şimdi teknolojiden dolayı insanlar çok sosyalleşemiyorlar. Önceden bir kurum varmış oralarda toplanıp köy meclisleri. Orada toplanırlarmış konuşurlarmış. Etkinlikler şarkılar söylenirmiş. (Ö10)

Eeee öğretmenim eskiden yapılanlar eskiden çarık giyiyorlarmış. Sonrasında oyuncaklar ve de böyle çok oyuncak yokmuş. Kendileri kartondan şeyden demirden falan yapıyorlarmış. Sonrasında kıyafetleri farklıymış bizimkilerden. Böyle kıyafetler yokmuş. Fatih Sultan Mehmet’in kendine özgü öğretmeni lalası varmış. (Ö20)

Değişim göstermiş. Ne mesela ne desem. Mektup varmış sonra da güvercinler varmış. Kuşlar varmış daha çok öncesi. Oyuncakları tahtadanmış. Plastikten değilmiş. Çok fazla oyuncakları yokmuş. Çünkü o zamana göre oyuncak üretilmiyormuş. (Ö22)

Tablo 3.74: İletişim Teknolojilerini Kullanabilme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Oyunlar	Ö9, Ö23	2
Teknolojik Aletler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö22, Ö24	11
3D Müzeler	Ö10, Ö17	2
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö8, Ö9, Ö10, Ö14	6

Tablo 3.74’te görüldüğü gibi iletişim teknolojilerini kullanabilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “teknolojik aletler” (f=11) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sosyal hayat” (f=6) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “oyunlar” ve “3D müzeler” yer almıştır.

Ya onlar genelde kendileri yapıyorlarmış oyuncaklarını. Yani galiba oyunlar varmış o zaman. Ya o zaman daha sık saklambaç gibi oyunlar varmış. Şu an pek oynamıyor arkadaşlar. Tablette oynuyorlar. (Ö9)

Hımmm eskiden onlar sek sek oynarlardı. Sonra topaç oynarlarmış. Şimdi ise çoğunlukla tablet ve telefon oynuyorlar çocuklar dışarı çıkmıyorlar. (Ö23)

Geçmişten günümüze teknolojik ürünler çok değişti. Telefon tuşlıydu şimdi dokunmatik oldu. Televizyonlar çok değişti. Görüntüsü çok kalitesizdi eskiden televizyonlar. Şimdi büyük büyük televizyonlar var. (Ö5)

Amerika'nın bir müzesi vardı orası çok ilgimi çekti. Çok değişik eserler insanlar çok değişik çizilmiş. Bizim kültürümüzden farklı. Oraya gidemezken 3d müze ile kolaylıkla gittim. (Ö10)

Tablo 3.75: Maddi, Manevi Estetik Değer Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Sosyal Hayat	Ö1, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö23	8
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö20, Ö23	5
Meslekler	Ö1, Ö14	2
Sanat	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	15
Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22
Gelenekler	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	21
Müzik	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18	14

Tablo 3.75'te görüldüğü gibi iletişim teknolojilerini kullanabilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “meslekler” yer almıştır.

Mesela eskiden çamaşır makinesi yok olduğu için elinde yıkarlardı. Şimdi de elini bile sürmeden çamaşırları yıkayabiliyorlar. Bulaşık makinesi olmuyordu. Hep elinde yıkıyorlardı. Şimdi bulaşık makinesine dizdiğinde bitiyor hemen. Eskiden insanlar hamamlara giderlerdi. Banyo olmadığı için ve bu bizde bir kültür olmuş. Ve yurt dışından gelen turistler hamama gitmek istiyorlar. (Ö13)

Öğretmenim mesela adı neydi Kız Kulesi var. Mesela Topkapı Sarayı var. Mimar Sinan'ın eserleri orda değildi galiba. (Orda yok.) Evet camileri vardı. Tamam karıştı biraz. Öğretmenim Edirne' de Selimiye Cami orda vardı. Süleymaniye de İstanbul'daydı evet. Ayasofya Camisi hatta geçmişten günümüze kadar inşaatlarla tıbbi yardımlarla ayakta tutulan. Bunun dışında da fazla bir yer kalmadı zaten. Çoğunu saydım. Ama öğretmenim mesela oradaki ben Ayasofya Cami'ye gittiğimde ilgimi çeken işlemler var. Arapça yazılar var. Eskinin isimlerini ben Sümela Manastırı'na gittim öğretmenim. Orda yani biraz kapalıydı da orda kubbeleri vardı. Öğretmenim mumları hala böyle duruyor. Ama bitmiş mumlar. Hatta öğretmenim orda bir tane heykel vardı. Oradaki heykeller vardı.

Mesela oradaki heykeller öğretmenim orda bir tane şöyle kendi hareketleri vardı. Adı neydi bilmiyorum ama onu. Onu çağırıyorlar onun şeyi vardı. Ama o kapalıydı. Fanustaydı kaldıracaklarmış. Ama orda gördüğümde çok değişikti o kadınları dua ederken mesela oradaki Hristiyan olmayan bir kadın vardı onun hikâyesini rehber bize anlattı mesela. Öğretmenim oradaki kadın aslında Hristiyan'muş Hristiyan görünümlü Türk bir kadınmış. Bu çok öncelerde oradaki insanlara bilgi yolluyormuş. Yani casus gibi bir şeymiş. (Ö11)

Önceden bilmiyordum Karagöz ile Hacivat'ı kültürümüzde yeri varmış. UNESCO kültürel mirasına Karagöz de girmiş. (Ö19)

Halı dokumacılığı çok ilgimi çekti. Hatta belki de kursuna gidebilirim. Pıtrak deseni vardı. Eli belinde bir de başak. Bunlar bereket sembolüydü. Eli belinde ile ilgili bir efsane öğrenmiştik Nevşehir yöresine uygun. Kadın elini beline atıyordu su fırlatıyordu. (Ö5)

Tablo 3.76: Kültürel İç Görü Oluşması Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Geleneksel Oyunlar	Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	12
Turistik Mekânlar	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21
Geleneksel Kimlikler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Toplumsal Yapı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö23, Ö24	11
Sanat	Ö2, Ö4, Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24	13
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20
Kültürel Miras	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Yöresellik	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20
Müzik	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20	17

Tablo 3.76'da görüldüğü gibi iletişim teknolojilerini kullanabilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel miras (f=23) kategorisinde ve “geleneksel kimlikler” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik mekânlar” (f=21) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “toplumsal yapı” yer almıştır.

Türk kahvesi ile alakalı hiçbir şey bilmiyordum. Sadece nescafe ile karıştırıyordum o kadar. Zaten kahvelerin türünü hiç bilmiyorum. Şimdi öğrendim yani bizim kültürümüzde misafır gelince genellikle kahve verirlermiş. Acıktın mı anlamında genelde kahve verirlermiş acıktın mı kahve verirlermiş. Kahveyi içecek misin? O da diyormuş ki kahve içiyorum. Sonradan ona yemek getiriyorlarmış. (Ö22)

Evet ben mesela Mısır'daki piramitleri göremezdim ama içine kadar gördüm. Şey de peribacalarını sonra Manavgat Şelalesi'ni, Ohri Ormanı'nı. Evet gidemezdim oralara. Bu vesile ile gittim. (Ö13)

En çok Şanlıurfa'daki adını unuttum ama oradaki bir şey çekti beni ilgimi. Yani çok güzel tarihi eserleri vardı. Ayasofya'da çok gösterişli bir cami var orada. Topkapı Sarayı'nda da büyük böyle bir sürü odalar var. Kaşıkçı Elmas'ı da çok güzeldi. (Ö14)

Nasrettin Hoca'nın şaka yaparken bizim çok aklımıza takılan sorulara cevap verdiğini ve Karagöz-Hacivat'ın bir birbirine inat olduğu. Bunları derste kullanmamız bunları Karagöz-Hacivat'ı , Nasrettin Hoca'yı daha detaylı öğrenmemi sağladı. (Ö10)

Tablo 3.77: Kültür ile İlgili Deneyimler Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Türk Kahvesi	Ö3, Ö15, Ö17	3
Geleneksel Oyunlar	Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20	12
Müzeler	Ö1, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	18
Turistik Mekânlar	Ö2, Ö6, Ö11, Ö13, Ö14, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23	9
Geleneksel Kimlikler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16	8
Sosyal Hayat	Ö1, Ö6	2
Geleneksel Sanatlar	Ö2, Ö3, Ö6, Ö10, Ö14, Ö15, Ö18, Ö20	5
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö12	5

Tablo 3.77'de görüldüğü gibi kültür ile ilgili deneyimler tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “müzeler” (f=18) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “geleneksel oyunlar” (f=12) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sosyal hayat” yer almıştır.

Öğretmenim 9 taş. Onu bilmiyordum. Sadece 5 taşı oynuyorduk. Yani başka oyunu öğrendim ve onu oynadığımızda biraz daha eğlenceli oluyor. Mesela önceden hiç saklambacı bilmiyordum. Ama şimdi çok oynuyorum. (Ö6)

Mesela dedeboy aslında Azerbaycan'da oynanıyor. İstop gibi ama ismi orada değişik. Körebe de tüm ülkelerde oynanıyor ama isimleri değişik oluyor. (Ö17)

En çok şey ilgimi çekti. Hımm ismini unuttum. Atatürk ile ilgili bir tane müze gezmiştik ya orası. Evet. Savaştan kalan eski silahlar, giyilen zırhlar. Müzelerde görebilirim. Daha kolay gördüm böyle. (Ö21)

Müzeleri gezdirdiğinde Kurtuluş Savaşı Müzesi çok şeydi güzeldi. Mondros Ateşkes Antlaşması vardı. Öyle şeyler. Orada kolaylıkla gördüm. Gezemediğim yerleri bile gördüm yani. (Ö22)

Evet ben mesela Mısır'daki piramitleri göremezdim ama içine kadar gördüm. Şey de peribacalarını sonra Manavgat Şelalesi'ni, Ohri Ormanı'nı. Evet gidemezdim oralara. Bu vesile ile gittim. (Ö13)

Önceden gidemediğim yerleri gördüm ve şimdi gitmek istiyorum. Ohri Ormanı, Pamukkale, Çanakkale Şehitliği. (Ö19)

Tablo 3.78: Çıkarımda Bulunma Tematik Analizi

Tema	Kategori	Kodlar	f
Çıkarımda Bulunma	Sosyo-Ekonomik Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	9
	Geleneksel Oyunlar	Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö13, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	12
	Turistlik Mekânlar	Ö2, Ö10, Ö11, Ö13, Ö18	5
	Kültürel Miras	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	11
	Sanat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö18	4

Tablo 3.78'de görüldüğü gibi çıkarımda bulunma tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel oyunlar” (f=12) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistlik mekânlar” ve “sanat” yer almıştır.

Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö1)

Eskiden şey ellerle bulaşıklar, çamaşırları onlarla temizliyorlarmış. Şimdi ise bulaşık makinesi çamaşır makinesi çıktığı için makineler kolayca bulaşık makineleri bir şeyler kolayca yıkanabiliyor. Kıyafetler değişmiş o bile ilginç

geliyor değişik geliyor. Eskiden Nasrettin Hoca'nın başında kavuk ayaklarında çarık varmış. Hollanda'da sabo vardı mesela. (Ö16)

İl biz istop oynuyoruz. Azerbaycan'da dedeboymuş adı. Evet yani bizde iki kültüründe aynı oyun ama adları değişik. Türkmenistan'da körebeye göz dangdı diyorlarmış. (Ö20)

Öğretmenim onlar yani çok eskiden yaşamış biri. Güldürüyorlar ve güldürmeden önce nasıl güldürdüklerini düşündürdüklerini öğrendim. (Ö6)

Öğretmenim şey olan şey. Yani Karagöz'ü Hacivat'ı önceden biliyordum ama bu kadar içten ayrıntılı bilmiyordum. (Ö8)

3.2.4. Dördüncü Alt Problemle İlgili Bulgular

3.2.4.1. Sanatsal Kendini İfade Etme

Tablo 3.79: Halı Dokumacılığı Süreci

Tema	Kategori	Kod	f
El Sanatları Kültürü	Desen	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	17
	Tarihçesi	Ö1, Ö5, Ö17	3
	Çeşitleri	Ö2, Ö4, Ö11, Ö14	4
	Teknoloji	Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23	15
	İrk-Etnik Kökeni	Ö11, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24	7
	Sergi	Ö20	1

Tablo 3.79'da görüldüğü gibi halı dokumacılığı süreci ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “desen” (f=17) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “teknoloji” (f=15) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “Sergi” yer almıştır.

Halı dokumacılığı çok ilgimi çekti. Hatta belki de kursuna gidebilirim. Pıtrak deseni vardı. Eli belinde bir de başak. Bunlar bereket sembolüydü. Eli belinde ile ilgili bir efsane öğrenmiştik Nevşehir yöresine uygun. Kadın elini beline atıyordu su fırlatıyordu. (Ö1)

Mesela pıtrak deseni. İumm başka ne vardı bilmiyorum. Hımmm. Evett. Bir de eli belinde deseni vardı. Halı döşemek benim çok hoşuma gitti. Ama işte biraz zorlayıcıda. Çok zorlayıcıydı hatta. Bir de biz küçüğünü yaparken o kadar büyük yapmak çok değişik ve zor. O şekilde büyük başka halılarda var. Bir sürü farklı halı vardı. İpek halı. (Ö2)

Geçmişte bazı aletlerle kendi elle dokuyorlardı. Ama şimdi makineler dokuyor hemen. Onlar desen yapmak güzeldi. Halıyı desen yaparken biraz bozmuş olabilirim. Yani kültürümüzde yer alan şeyler resmini halıya yansıtıyorlar. Bazen

onlar duvara da asılabiliyor kilim olarak. Farklı ülkelerin halılarına çok bakmadım. Derste ben yoktum da daha sonra arkadaşlarımla konuştuk baya. (Ö4)

Yani eskiden daha kalabalık varmış. Şu an pek yapılmıyor. Başak deseni resmi, güneş ile ilgili de bir desen vardı. Ya bir tane yağmur yağması için bir kız vardı. Eli belinde. Dikenli bir bitki vardı. Ya hatırladım pıtrak deseniydi. (Ö9)

Halı dokumacılığı eskiden böyle ellerimizle dokuyorduk. Hatta siz de bize vermiştiniz. Şimdi de makinelerde. Halıların desenleri de hoşuma gitti. Ben beş tane halı yaptım hatta. Pıtrak deseni vardı orda. (Ö10)

Tablo 3.80: Kuş Evlerinin Yapımı

Tema	Kategori	Kod	f
Mimari Yapılar	Özgünlük	Ö1, Ö5, Ö14, Ö23	4
	Hayvan Sevgisi	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20	10
	Barınma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö12, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö23	14
	Estetik	Ö2, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö19, Ö24	8
	Mimari	Ö9, Ö11, Ö18, Ö23, Ö24	5
	Köken	Ö11, Ö15, Ö20, Ö23,	4

Tablo 3.80’de görüldüğü gibi kuş evlerinin yapımı ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “barınma” (f=14) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “hayvan sevgisi” (f=10) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “özgünlük” ve “köken” yer almıştır.

Kuş evleriii. Kuşlar için miydi? Evet kuşlar için girip onların da yuvası olması için. Onların da bir yerde yaşaması için. Onlara köpeklere kedilere bakarsın ama onlar havada olduğu için işte tutamazsın. O yüzden sende yaptığın yerlere gider gelirler. Bir güzellik var. Hoşuma da gitti. (Ö2)

Kuş evleri kuşların hem biraz nadir olduğu için hem de nasıl desem hem de birazcık kıyamamışlar. Kuş evlerini beğendim çünkü çok özenli yapmışlar. (Ö14)

Yani hatırladığım kadar kuşlara zarar gelmesin, soğuktan korunsun diye. Kuş evleri çok estetikti. Kenya’da öksüz filler için yapılan yetimhaneler de Osmanlı devletinde şey kuşlar için aynısı yapılmış. Benzer işler. (Ö15)

Kuş evleri hayvan sevgisi. Çok estetik geliyor bana çok güzeller. Her tarafı çok oranlı ve gözümüze çok güzel gözükiyor. Kenya’da öksüz filler için yetimhane yapılmış. Kenya’daki oyunları öğrenirken bunları duydum. Kuş evleriyle aynı şey aslında. O da hayvan sevgisi aslında. (Ö19)

Kültürümüzü yansıtan bir de kuşlar oraya çok fazla geliyorlarmış. Bu Osmanlı'nın bir medeniyetiymiş. Aynı zamanda hem Osmanlı'nın hayvan sevgisini hem de hayvan merhametini göstermiş. Bir de Osmanlı'nın eskiden maneviyata ne kadar önem verdiğini öğrenmiş. (Ö20)

Kuşların yani orada yaşamları için beslenmeleri için. Soğuk havalarda falan oraya girmeleri için. Aç kaldığında alıp beslenmeleri için. (Ö21)

Tablo 3.81: Ebru, hat, mozaik sanat dalları

Tema	Kategori	Kod	f
Geleneksel El Sanatları	Özgünlük	Ö2, Ö3, Ö4, Ö9, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17	8
	İlgi Çekici	Ö1, Ö5	2
	Araç-Gereç	Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24	13
	Yetenek	Ö2, Ö9	2
	Estetik-Güzel Olması	Ö1, Ö2, Ö5, Ö9, Ö20	5
	Emek-Çaba	Ö5, Ö8, Ö9, Ö15, Ö18, Ö23	6
	Sanatçı	Ö9, Ö10, Ö11, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	9
	İrk-Etnik Köken	Ö11, Ö18	2

Tablo 3.81’de görüldüğü gibi ebru, hat, mozaik sanat dalları ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “araç-gereç” (f=13) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sanatçı” (f=9) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “ilgi çekici”, “yetenek” ve “ırk-etnik köken” yer almıştır.

Çünkü Ebru sanatı daha güzel daha ilgi çekici olduğu için ve daha güzel olduğu için öyle. Emek harcıyor çünkü. (Ö1)

Onlar çok güzel. Bizimki kültürel olarak şeylerimizden o yüzden acayip güzel. Onlar tek yani. Tek değil de yani bir tane olduğu için özel olduğu için. Tek yani bizde değil de başkaları da yapar da. Mesela normal şeyi kurşun kalem ile boyamakla ebru sanatı çok farklı mesela. Onlar mesela daha yetenek ister. Ama bu yani normal çizim gibi. Onlar çok yetenek istiyor. (Ö2)

Hattat bence daha dikkatli yazmaya çalışıyorlar. Ve genelde Arapça yazılıyor. Ayasofya’yı gezerken mozaikleri görmüştüm. Çok güzel estetik duruyorlardı. Onun için iyi bir usta olman gerekiyor ki yapabilesin. Ebru’nun kendine göre araç gereci var. At kılından yapıyordu bir tane fırçası. (Ö9)

Önce ebrunun tanımını yapmak istiyorum. Ebruyu yapanlara ebrucu denilirmiş. Ebru sanatı da yapmıştık biz değişik desenlerle. Sopalarla resmi çıkarmıştık güzel bir resim. (Ö10)

Mesela kendine özgü araç gereçleri var. Kendi stili. Türk kültürünün stili. Mesela diğer ülkelerde kullanılan bir sanat ebru. Diğer yerlerde de yapılıyor. Mesela

Hollanda'nın da çarıkları vardı. İsimleri sabo. O da ona özgü mesela. Öğretmenim mesela her ülkenin kendine göre eserleri var. Mesela ressamı var. Yani öğretmenim Picasso çok eski zamanlarda öğretmenim Van Gogh. Biz Rahmi Eyüpoğlu'nu görmüştük. (Ö11)

Yani ebru ile ilgili Türkiye'de bir sürü ebruli varmış. Ebru sanatçısı varmış. Yani ben bunu bilmiyordum. Ebru'nun da bir Türk sanatı olduğunu öğrenmişim. Ben dış ülkelerden bir sanat sanıyordum. Ama ebru sanatı benim küçüklükten beri sevdiğim bir sanattı yani. Küçükken suyun içine mürekkep katıp kendim yapmaya çalışmışım. O zamandan beri ebru dikkatimi çeker. O derste en çok sevdiğim derslerden biri olmuştur. Kendine özgü eşyaları var mesela Çin'den yeşil boya yani doğal kaynaklardan boya yapıp kullanıyorlarmış. Kendi malzemelerini kendi ustaları olduğu için böyle bir sanat dalı olmuş. Ayrıca sanatı yapan sanatta güzel bir sanat yani. Ebru gibi taş mozaiği de var. Ama taş mozaiği de çok uğraştırıcı bir şey yani. Önce ama o da en israf etmeyen bir sanatlardan biri olabilir. Çünkü taş kırıldığında onu başka bir sanat için kullanabiliyorsun. Yani öbür şeyler gibi olmuyor yani. Öbür sanatlar gibi. Yanlış yaptım bitti. (Ö18)

Tablo 3.82: Hat Sanatı ile İlgili İlgi Çeken Konular

Tema	Kategori	Kod	f
Örnekler	Tablo	Ö1, Ö5, Ö14, Ö20, Ö23	5
	Cami	Ö2, Ö3, Ö4, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö22	10
	Ayasofya	Ö13, Ö15, Ö20	3
	Merak ve İlgi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö20, Ö23	10
Öğretim Metotları	Hattat	Ö6	1
	Araç-Gereç	Ö2, Ö9, Ö11	3
	Yazı Stili	Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö24	6
	Güzel-Estetik	Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22	7

Tablo 3.82'de görüldüğü gibi hat sanatı ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “cami” (f=10) ve “merak-ilgi” (f=10) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “güzel-estetik” (f=7) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “hattat” yer almıştır.

Hat sanatı ile ilgili bir caminin resmini görmüştüm. Orada çoğu hat sanatından gördüm anlattıklarınızı. Bunun hat sanatı olduğunu dersten sonra öğrendim. (Ö4)

Adını bilmiyordum ama birkaç yerde görmüştüm tablolarla. Çok merak etmişim onun adı neydi diye nasıl bir şey. Derste öğrenmiş oldum. (Ö5)

Hat sanatı diğer adıyla güzel yazı bir de yani çoğu yerde de kullanılıyor. Mesela yani bir kuran harflerini yazıyorlar. Tablo yapıyorlar onlarla ilgili. Biz bazenleri

de alıyorduk. İşte ben küçüktüm. Biraz kırıp döküyordum. Annem yine alıyordu. Şimdi bu yaşında olduğum için. Yani çok fazla bulamıyoruz alacağız ama çok fazla bulamıyoruz. Şimdi görünce onun hat sanatı olduğunu anlıyorum evet. (Ö14)

Öğretmenim hat sanatı güzel yazma sanatıydı bir diğer adıydı. Ben çok böyle tablo gördüm hat sanatı gibi ama bilmiyordum hat sanatı olduğunu dersten sonra öğrendim yani. (Ö17)

Eve gittiğimde bir yazı olarak biliyordum ama meğerse hat sanatıymış. (Ö24)

Resim 3.13: Hat Sanatı Etkinliğinden

3.2.4.2. Sanatsal Kendini İfade Etme Tematik Analizi

Tablo 3.83: Estetik, Haz Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö8, Ö14, Ö20	1
Tarihi Eserler	Ö14	1
Geleneksel Sanatlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22	16
Kuş Evleri	Ö2, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö19, Ö24	8
Resim	Ö18	1
Müzik	Ö12, Ö23	2

Tablo 3.83'te görüldüğü gibi estetik, haz tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kuş evleri” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “geleneksel sanatlar” (f=7) kategorisi ve “müzik” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistik mekânlar”, “tarihi eserler”, “resim” yer almıştır.

Yani çok hoşuma gitti hepsi ayrı ayrı güzellerdi. Ama yani şimdi pek aklımda kalan yok. Şey vardı. Fransa'daki Lawrence Müzesi çok hoşuma gitti. Orada çok bildiğimiz Mona Lisa tablosu varmış. (Ö20)

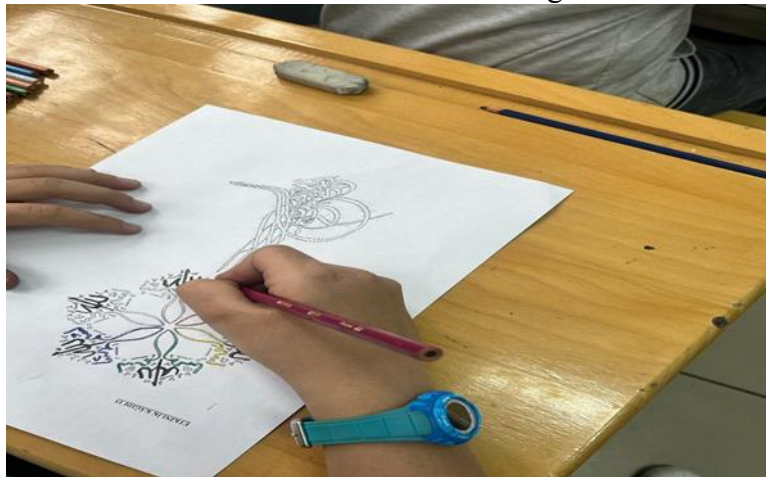
O etkinlikte yoktum maalesef. Halı dokuma tezgâhını öğretmen sonradan vermişti. Başlarda onu yapmak kolay geldi. Gide gide yapmak zorlaştı. Ama yapmak çok emek istiyormuş. Elde dokunan halı ile fabrikada yapılan arasında fark oluyormuş. Farklı desenler yapmak hoşuma giderdi ama onları nasıl yapacağımı bilmiyordum. (Ö3)

Eskiden böyle ellerimizle dokuyormuşuz. Şimdi bazıları kilim gibi şeyler ellerle dokunuyor genellikle ya da makinelerle yapılıyor. Geyik deseni vardı. Gördes halıları varmış. Manisa etkinliğinden sonra araştırıp öğrendim. Gördes halısı Türk İslam Eserleri Müzesi'nde varmış. Ayrıca Konya Mevlâna Müzesi'nde de varmış. Türkmenistan'ın ipek halıları çok hoşuma gitti. Türkmenistan atı çok meşhurmüş. Hatta at görselini de kullanmışlar kilimlerde. (Ö20)

Kuş evleri hayvan sevgisi. Çok estetik geliyor bana çok güzeller. Her tarafı çok oranlı ve gözümüze çok güzel gözüküyor. Kenya'da öksüz filler için yetimhane yapılmış. Kenya'daki oyunları öğrenirken bunları duydum. Kuş evleriyle aynı şey aslında. O da hayvan sevgisi aslında. (Ö19)

Hattat bence daha dikkatli yazmaya çalışıyorlar. Ve genelde Arapça yazılıyor. Ayasofya'yı gezerken mozaikleri görmüştüm. Çok güzel estetik duruyorlardı. Onun için iyi bir usta olman gerekiyor ki yapabilesin. Ebru'nun kendine göre araç gereci var. At kılından yapılıyordu bir tane fırçası. (Ö9)

Resim 3.14: Hat Sanatı Etkinliğinden

Tablo 3.84: Özgünlük Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Müze	Ö10, Ö11, Ö17	3
Geleneksel Sanatlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	14
Sanat	Ö18, Ö23	1
Mimari	Ö1, Ö3, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24	1
Müzik	Ö1, Ö11, Ö17	3

Tablo 3.84’te görüldüğü gibi özgünlük tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel sanatlar” (f=14) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müze” (f=3) kategorisi ve “müzik” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “sanat”, “mimari” yer almıştır.

Geçmişte bazı aletlerle kendi elle dokuyorlardı. Ama şimdi makineler dokuyor hemen. Onlar desen yapmak güzeldi. Halıyı desen yaparken biraz bozmuş olabilirim. Yani kültürümüzde yer alan şeyler resmini halıya yansıtıyorlar. Bazen onlar duvara da asılabiliyor kilim olarak. Farklı ülkelerin halılarına çok bakmadım. Derste ben yoktum da daha sonra arkadaşlarımla konuştuk baya. (Ö4)

Yani eskiden halı desenleri iplerin üzerinden yapılmıyordu. İplerle işte rengârenk desenler yapıyorlarmış. İşte o şekilde. Pıtrak vardı. Sanırım bitkiydi. Dikenli bir bitkiydi. Mesela Türkmenistan’da böyle atlarla ilgili böyle halılarda dokunmuştu. Yani farklı ülkelerde de böyle farklı halı desenleri yararlanılarak yapılmıştı. (Ö17)

Şimdi bu konu ile ilgili tam bir bilgim yok ama şunu söyleyeyim eskiden halıyı evde dokuyorlarmış. Çok uzun sürüyormuş. Fabrikaya gidip fabrikada üretiliyorlar. Yani daha kolay oluyor. Eskiden bir saat bile fabrikada bir saatte dokunuyorsa o zaman bilmem kaç saatte dokunuyordu. Gördes halısı bir de Hereke halısı bunlar yani en pahalı olan en güzel halılardanmış. Türkiye’de meşhur. Pıtrak deseni varmış. Yın Yang deseni varmış. Eli belinde diye bir desen varmış. Nevşehir yöresinde bir kadın elinde kafasına tas koyup elini beline koyup geziyormuş. Su duası gibi bir şey oluyormuş. Yağmur duası. Böyle bir desen ortaya çıkmış. Eli belinde deseni de meşhur gibi bir şey olmuş. Bizim evdeki halılarda da var. İran halıları çok meşhurmüş. Fransa’ya gidiyormuş. İran halılarının Fransa’ya gönderildiği Avrupa’dan gelip İran halıları aldıklarını güzel halılar oldukları için pahalı olduklarını. İran halısı yapmak çok isterdim. Çünkü bir sürü desen

kullanıyorlardı. Yani normal bir halı 1 saat yani normal bir halı 1 ay sürüyorsa herhalde onlar 1 yıl 2 yıl uğraşıyorlardır. (Ö18)

Hat sanatı. Güzel yazı sanatıydı. Bir cami göstermiştiniz. Çok ilgi çekiciydi. Ayasofya'yı sanırım. Orada dünyanın en büyük hat levhaları vardı. (Ö13)

Ütünün içine önceden kömür koyuyorduk. Sıcak kömür koyulup içine atılıp şey yapıyorlardı. Ama şimdi fişler var. Fişlere takılıp ütü yapıyorlar. Filli saati görmüştük mesela. O dönemde dijital saat yoktu o yüzden. O saati yaparken mesela Çin'den bir de farklı ülkelerden kültürlerini alıp yapmışlar. Çin'de özgü olan ejderha desenini filli saate koymuştu. El Cezeri yapmıştı. Zümrüdü Anka vardı mesela. Zümrüdü Anka kuşu yani. İran halısı vardı burada. (Ö23)

Tablo 3.85: Geleneksel Sanatları Bilme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kırkyama	Ö13, Ö17, Ö18, Ö19	4
Tezhip	Ö2, Ö14, Ö15, Ö19	4
Karagöz-Hacivat	Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	16
Halı-Kilim Dokuma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14, Ö18, Ö20	11
Ebru	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21	17
Mozaik	Ö20	1
Hat	Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24,	17
Bakırcılık	Ö4, Ö10, Ö13, Ö18, Ö22, Ö24	6
İğne Oyası	Ö9, Ö11, Ö14, Ö17	4
Heybecilik	Ö8	1

Tablo 3.85'te görüldüğü gibi özgünlük tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “ebru” ve “hat” (f=17) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Karagöz-Hacivat” (f=16) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “mozaik” ve “heybecilik” yer almıştır.

Öğretmenim eskilerin üstleri, çarıklar var. Nasrettin Hoca'nın filmini izlemiştiniz. Hem üstleri o zamanların. Köylerde yaşıyorlarmış. Eskiden elbiseler falan yırtıldığı zaman yama falan yaparlarmış. O da günümüze kadar gelmiş ve sanata dönüşmüş. Adı da Kırkyama. (Ö17)

Benim ordaki tabak demiyim de Telkâri onu çok beğendim. Hatta onu ben bir yerde daha görmüştüm. Böyle sandık yaa o nereden geldi. İşte o desenleri çok hoşuma gidiyor. Bir de onları ben her yerde görüyorum. Gördükçe de seviniyorum böyle. Çok güzel yani sanatlardan olması için. (Ö2)

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö5)

Ben dağıttığınız tezgâhta hala örüyorum. Yani şu an ki halılar neredeyse hazır. Bir de onlarınki çok özenli. El emeği göz nuru gibi zaten öyle. O daha çok değerli. Para vermeden güzelcemene yapabiliyorsun. Mesela pıtrak deseni başak deseni falan. İyü günümüze şey yapmamış. Çünkü daha modern halılar falan var günümüzde. Yani onlar çok şeyde kalmış yani çok değeri bilinmemiş. Çünkü bütün insanlar o böyle daha tarz olduğu için insanların gözü onda. Bir de Manisa'dan gelen mektupta Kula ilçesinden gelmişti. Kula içinde ayrı bir halıları varmış. İşte mektupta ondan da bahsetmişti. Halı dokumada Türk düğümü diye sanat gibi şeyleri varmış. Teknikleri varmış. (Ö14)

Tablo 3.86: Farklı Kültürlerin Sanatlarını Bilme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Resim	Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö17, Ö18,	7
Hat	Ö17	1
Mozaik	Ö9, Ö11, Ö15, Ö23	3
Patwork	Ö17	1
Halı-Kilim Dokuma	Ö11, Ö14, Ö18	3

Tablo 3.86'da görüldüğü gibi farklı kültürlerin sanatlarını bilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “resim” (f=7) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “mozaik” (f=3) kategorisi ve “halı-kilim” (f=3) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “hat” ve “patwork” yer almıştır.

Yani genelde sanatla ilgili şeyler vardı müzelerde. Ben resim tabloları olan bölümü sevdim. Çok hoşuma gitti onlar. Resim yapmayı da çok seviyorum. Bir tane New York Müzesi var. Lawrence Müzesi vardı. Sakıp Sabancı Müzesi de var. (Ö9)

Öğretmenim gidemediğimiz yani göremediğimiz şehirlerdeki müzeleri falan hani görmüş olduk orada işte önemini, eskilere dayandığını, hani böyle hatıra saklanmış eski şeyleri görmüş olduk. New York vardı. O ülkeye ait sanat eserleri vardı bu ülkeye dayanan. Yaa Ayasofya'da da böyle eskiye dayanan şeyler vardı. İki tane büyük hat levhası da vardı. Onlar ilgimi çekti. (Ö17)

Hangi kültürel öğeler Ayasofya, Çemberlitaş. Sonra Topkapı Sarayı, At Meydanı. Taa Bizans Döneminden kalmış. Ayasofya'nın içindeki mozaikleri gördüm. (Ö23)

Öğretmenim mesela sizin gösterdiğiniz bize o dokumalar şeyler çok hoşuma gitti. Yani keşke bende yapabilsem diyesim var yani şu an. İran halıları, Türkmen halıları böyle işlemeleri çok küçük küçük yani o ipleri nasıl yerine sokuyorlar. Nasıl oluyor? Mesela her ülkenin de deseni de kendini yansıtıyor. Yani bu bir gerçek. (Ö11)

Tablo 3.87: Farklı veya Kendi Kültürlerin Sanatçılarını Bilme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Leonardo Da Vinci	Ö11, Ö15, Ö18, Ö19	4
Picasso	Ö9, Ö11, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20	7
Van Gogh	Ö5, Ö11, Ö14, Ö17, Ö20	5
Salvador Dali	Ö20	1
Mimar Sinan	Ö13	1
El Cezire	Ö23	1
Bedri Rahmi Eyüpoğlu	Ö17	1
Aşık Veysel	Ö13, Ö15, Ö17	3
Barış Manço	Ö13, Ö15	2
Neşet Ertaş	Ö13, Ö16, Ö17	3

Tablo 3.87’de görüldüğü gibi farklı veya kendi kültürlerin sanatçılarını bilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “Picasso” (f=7) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Van Gogh” (f=5) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; Salvador Dali”, “Mimar Sinan”, “El Cezire” ve “Bedri Rahmi Eyüpoğlu” yer almıştır.

Paris’ te ki Lawrence Müzesi’nde mesela çok değişik tablolar var. Mona Lisa var Leonarda Da Vinci’nin vardı. Öğretmenim Mona Lisa zaten çok bilindik bir eser. Öğretmenim mesela derste işlediğimiz Van Gogh’un bir eseri vardı. Yıldızlı Gece’ydi herhalde. Öğretmenim o eser mesela benim çok ilgimi çekmişti. O hastalıkta o deseni çıkarmak o şekli yapmak çok ilginçti. (Ö11)

Onların kültürünün bizden daha farklı olduğunu gördük. Çünkü bizde genelde farklı şeylerle ilgili resim var. Orda daha çok farklı resimler var. Farklı farklı heykeller var. Hiç görmediğim heykeller ya da resimler var. Biz Picasso etkinliği yapmıştık. Resim çekip yan yana koyduk. Onun Picasso’nun çok garip resimlerini gördüm. Kübizm akımını temsil ediyordu. (Ö9)

Öğretmenim mesela antlaşmalar falan vardı. İşte böyle imzalanan eskiye dair. Mondros Ateşkes Antlaşması vardı. Eskiye dair böyle önemli olan müzelerde şeyler saklanıyordu. Birsen Abla’nın kitabını okuduğum Lawrence Müzesi vardı. O müzeyi de öğrenmiş oldum. Öğretmenim mesela Picasso’nun böyle kübizm akımının yaptığı resimleri falan New York Müzesi’nde gördüm. Orada ilgimi

çaktı. Etkinlik için gezmiştik. Öğretmenim mesela bize Hollanda'dan mektuplar gelmişti. Ondan sonra biz müzeyi gezmiştik. Müzenin adı Amsterdam Van Gogh Müzesi. Ondan sonra orada da güzel resimler vardı. Van Gogh'un resimleri. Van Gogh'un resminden yer yön etkinliği yapmıştık. Öğretmenim mesela Bedri Rahmi Eyüpoğlu 'da medyada Türk Van Gogh'u olarak geçiyormuş. (Ö17)

Âşık Veysel'in türküleri. Barış Manço'nun Nane Limon Kabuğu vardı. Dede Korkut Hikâyeleri'nde kopuz geçiyor. Türk çalgısı. Mehter marşında davul çalındığını. (Ö15)

Tablo 3.88: Farklı Kültürlerin Sanat Aletlerini Bilme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kalimba	Ö23	1
Ney	Ö6	1
Kopuz	Ö11, Ö14, Ö20	3
Kemençe	Ö11	1
Debek	Ö11	1
Bağlama	Ö11, Ö16	2
Davul	Ö11, Ö14	2
Zurna	Ö11	1

Tablo 3.88'de görüldüğü gibi farklı kültürlerin sanat aletlerini bilme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kopuz” (f=3) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “bağlama” ve “davul” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; kalimba”, “ney”, “kemençe”, “debek” ve “zurna” yer almıştır.

Evet, ilgimi çekti. Bir de çok güzel masallar. Küllü Fatma, Mercan Kız, Nardaniye Hanım, Fesleğenci Kız'ı öğrendim. Onların masalları da çok güzeldi. Onlarda Anadolu'dan Türk masalları esintisi vardı. Mesela Fesleğenci Kız Rapunzele benziyordu. Dede Korkut hikâyelerini öğrendim. Bir de eve gidince ben de birkaç Dede Korkut Hikâyesi var onları okudum. Yine çok zevклиydi. Kitaplardan daha çok bunlar güzel diyebilirim. Dede Korkut Hikayeleri'nde Türk çalgısı diye bir şey vardı sanırım. Evet kopuzdu. Yine çok eğlenceliydi masallar. Yani kitap okumak için önerilebilir bence. Bence bütün yerlerde satılmalı bu kitaplar (Ö14)

Öğretmenim yani benim fazla şeyim değil. Öğretmenim benim fazla şeyim değil ama etkinlikten sonra beni çok ilgimi çekti. Mesela bir şey. Karadeniz kemençesiydi. O vardı mesela. O şarkıyı ben dinledim içim içimi aldı. Mesela o Karadeniz'e özgü kemençeymiş. Mesela o en özel çalgımız şu an her yerde bağlama, saz, davul, zurna. Bunlardır öğretmenim. Öğretmenim mesela Dede Korkut Hikâyeleri'nde okurken kopuz çok dikkatimi çekti. Sonradan bir

araştırma yapmayı düşündüm ama vaktim kalmadı. Kopuzun ne demek olduğunu. Aynen çok değişik bir şeymiş. Yörüklerin mesela kullandığı mesela delbek varmış. Davula çok benziyor isim olarak da. Mesela öğretmenim televizyon izlerken Türk Sanat Müziği görmüştüm TRT de öğretmenim. Oradaki mesela çalgı çengi diye bir şey vardı. Öğretmenim mesela Türk Sanat Müziği'nde kanunu araştırdım. Zaten ben çalmayı bilmiyorum ama çok değişik yani. Parmakları ile o telleri nasıl tutuyorlar. (Ö11)

Tablo 3.89: Sanatsal faaliyetler (sanat müzeleri, etkinlikler) Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Karnaval	Ö24	1
Sanat Müzeleri	Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23	13
Tiyatro, Sinema vb.	Ö11, Ö20	2
Kurs	Ö1	1
Kitap Okumak	Ö10	1

Tablo 3.89'da görüldüğü gibi sanatsal faaliyetler (sanat müzeleri, etkinlikler) tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “sanat müzeleri” (f=13) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “tiyatro-sinema” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “karnaval”, “kurs” ve “kitap okumak” yer almıştır.

Yani genelde sanatla ilgili şeyler vardı müzelerde. Ben resim tabloları olan bölümü sevdim. Çok hoşuma gitti onlar. Resim yapmayı da çok seviyorum. Bir tane New York Müzesi var. Lawrence Müzesi vardı. Sakıp Sabancı Müzesi de var. (Ö9)

Amerika'nın bir müzesi vardı orası çok ilgimi çekti. Çok değişik eserler insanlar çok değişik çizilmiş. Bizim kültürümüzden farklı. Oraya gidemezken 3d müze ile kolaylıkla gittim. (Ö10)

Müzelerde Mondros Ateşkes Antlaşması'nın aynısı vardı. Orada çok zor yapılan resimler vardı. Orada gezdiğimiz müzelerde Leonarda Da Vinci, Picasso onların sanatlarıydı. (Ö15)

Öğretmenim mesela antlaşmalar falan vardı. İşte böyle imzalanan eskiye dair. Mondros Ateşkes Antlaşması vardı. Eskiye dair böyle önemli olan müzelerde şeyler saklanıyordu. Birsen Aba'nın kitabını okuduğum Lawrence Müzesi vardı. O müzeyi de öğrenmiş oldum. Öğretmenim mesela Picasso'nun böyle kübizm akımının yaptığı resimleri falan New York Müzesi'nde gördüm. Orada ilgimi çekti. Etkinlik için gezmiştik. Öğretmenim mesela bize Hollanda'dan mektuplar gelmişti. Ondan sonra biz müzeyi gezmiştik. Müzenin adı Amsterdam Van Gogh

Müzesi. Ondan sonra orada da güzel resimler vardı. Van Gogh'un resimleri. Van Gogh'un resminden yer yön etkinliği yapmıştık. Öğretmenim mesela Bedri Rahmi Eyüpoğlu da medyada Türk Van Gogh'u olarak geçiyormuş. (Ö17)

Tablo 3.90: Müzik Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Müzik Türü	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6	4
Sanatçı	Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö21, Ö23, Ö24	8
Müzik Aletleri	Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö20	5

Tablo 3.90'da görüldüğü gibi müzik tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “sanatçı” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “müzik aletleri” (f=5) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “müzik türü” yer almıştır.

Gelenekselden evet Âşık Veysel'in bir şarkısı çok hoşuma gitti. Bir de Langıdı Langıdı o çok hoşuma gitti. Âşık Veysel'i etkinlikten sonra araştırdım. Uzun İnce Bir Yoldayım şarkısını dinledim. Bir de Neşet Ertaş Neredesin Sen. (Ö10)

Evet, öğretmenim yani benim hoşuma gidiyor geleneksel müzik dinlemek. Âşık Veysel öğretmenim yani onun şarkısını seviyorum. Ondan sonra Türk Halk Müziği olarak Âşık Veysel'in müziğini seviyorum bir de Neşet Ertaş. Mesela öğretmenim siz Afrika'dan böyle şey getirmiştiniz müzik aletleri. Ondan sonra ben de böyle kendi kültürümüz hakkında da hangi müzik aletlerini olduğunu araştırdım. Bayağı farklı ülkelerde de müzik aletlerini araştırdım. Yani bizdeki müzik aletlerine benziyorlar öğretmenim bazıları. Ama isimleri farklı. (Ö17)

Geleneksel müzik dinlemek hoşuma gidiyor. Öğretmenim şey Nurettin Paşa mıydı? Öyle bir şeyimiz vardı. Numi Nurettin Paşa mıydı öyle bir şeyimiz vardı. Bu etkinlikten sonra Âşık Veysel'i öğrendim. Öğretmenim böyle kör. Halk müziği çalıyor. Uzun İnce Bir Yol vardı bir de başka bir şey vardı ama şimdi unuttum. (Ö8)

Geleneksel bazı müzikler hoşuma gidiyor. İuu müzik Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği. Türk Kültür Müziği. Dede Korkut'ta kopuz geçiyordu. O Türk çalgısıymış. (Ö20)

3.2.5. Beşinci Alt Problemle İlgili Bulgular

3.2.5.1. Kültürlerarası Duyarlılık

Tablo 3.91: Ulusal ve Uluslararası Sanal Müze Gezileri

Tema	Kategori	Kod	f
Sanat Dalları	Hat Sanatı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4	4
	Heykel	Ö9	1
	Resim	Ö9, Ö10, Ö17, Ö18	4
Müzeler	Ayasofya	Ö5	1
	Lawrence Müzesi	Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö17, Ö20, Ö22, Ö23	8
	New York Müzesi	Ö13, Ö14, Ö17	3
	Amsterdam Van Gogh Müzesi	Ö17, Ö19	2
	Sakıp Sabancı Müzesi	Ö24	1
	Çanakkale	Ö23	1
	Van Gogh	Ö5, Ö11, Ö14, Ö17, Ö24	5
Sanatçılar	Picasso	Ö9, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö24	6
	Mona Lisa	Ö11, Ö18, Ö20	3
	Leonardo Da Vinci	Ö11, Ö15, Ö18	3
	Bedri Rahmi Eyüpoğlu	Ö17	1
Eserler	Yıldızlı Gece Tablosu	Ö5, Ö11	2
Sanat Akımları	Kübizm	Ö9, Ö17	2

Tablo 3.91’de görüldüğü gibi ulusal ve uluslararası sanal müze gezileri ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “Lawrence Müzesi” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Picasso” (f=6) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “heykel”, “Ayasofya”, “Sakıp Sabancı Müzesi”, “Çanakkale” ve “Bedri Rahmi Eyüpoğlu” yer almıştır.

Tarihi eserler farklıydı öğretmenim eskiye göreydi. Şimdi yeniyle bir şey yoktu. Ama onlarla ilgili bir şeyler yazıyordu. Bilgilendiriciydi. Sanatlar, kültürler her şeyler farklıydı. Ama bazıları bizde de vardı. Benzerleri de var ayrıları da var. Aynı resmi yapmak zor oluyor zaten. (Ö8)

Amerika’da Şirin’de de dediğimiz, ‘Ekmek yoksa pasta yiyin.’ onun resmini de çizmişler öğretmenim. O benim çok ilgimi çekti hatta şirin kitabının hemen orayı ayarlayıp tekrar baktım. (Ö10)

Ö14: Yani ben kitaplarda çok müze gibi bir yer göremedim. Müzeleri gezmek çok keyifli. Bir de böyle çok eskilerin şeyleri çok dikkat edici. Yani çok güzellerde eğer biri onun eline verirse yani birazcık onun değerini bilmez gibi geliyor teknolojiyenin dolayısı. New York ve Lawrence Müzesi ilgimi çekti. Orada yabancı

ressamların yabancı resimler vardı. Bir de heykelleri vardı onların herhalde çok değerli şeyleri. Van Gogh'un eserleri bir de dikkatimi çekti. (Ö14)

Tablo 3.92: Kızılay'ın Tarihimizdeki Yeri

Tema	Kategori	Kod	f
Kurumsallaşma	Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	18
	Yardımlaşma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
	Kurucu	Ö3, Ö9, Ö18	3
	Tarihi Gelişim	Ö2, Ö8, Ö14, Ö18	4

Tablo 3.92'de görüldüğü gibi Kızılay'ın tarihimizdeki yeri ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “yardımlaşma” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “dünya ülkeleri” (f=18) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kurucu” yer almıştır.

Kızılay insanlara yardım etmek için yapılmış. İnsanlara su vermek için enkaz altında kalanlara yardım etmek için kurulmuş.156 ülkeye yardım ediyor. (Ö1)

Kızılay'ın bize yardım etmesi. Yani mesela insanların can kaybına yardım etmesi, kan vermesi. Kızılay ilk savaştaki şehitlere askerlere yardım etmek için tarihini falan hatırlamıyorum ama. Yardım etmek için oradaki Kızılay kurmuşlar. Yani nereden başlamış nereye kadar gitmiş hatta nerelerde kullanıldığı da çok ilginç. Ben öyle bir şey kursam benimki o kadar yayılmaz yani. Tek bir şey bile duyurmaz yani benim için. Onlar iyice gelişmiş çok güzel. (Ö2)

Ö11: Öğretmenim Kızılay'a da gittiğimizde çok değişik bir mesela oradaki dikim makineleri bir günde 40 tane mi 20 tane mi diyorlarmış söyledi mesela. Çok bağışlarla ayakta tutulan devletin yani bir yardım yapmadığı bir yermiş. Kendileri işte bağışlarla ayakta duruyor. Öğretmenim ordaki şeyler mesela kulak tıkaçları kullanıyorlarmış ki oradaki işçilerde gönüllüler geldi oraya mesela. Mesela onların yaptığı etkinlikler benim çok hoşuma gitti.Sadece Türkiye değil Yunanistan o taraflarda Gürcistan o taraflara da gidiyorlar. En son Suriye'ye. (Ö11)

Yani böyle nasıl anlatsam şey askerler şeye gidince yaralandığında yaralarını şey yapmak için kurulmuştur. Şimdi dil, din, ırk ayrımı yapmadan şimdi her ülkeye gidiyorlar. (Ö23)

Askerlere yardım amacıyla kurulmuş ama sonra tüm dünyaya yardım götürmüş. (Ö24)

Tablo 3.93: Dünya Ülkelerinden İlgi Çekenler

Tema	Kategori	Kod	f
Küresel Kültür	Azerbaycan	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö13	7
	Hollanda	Ö1, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14	5
	İtalya	Ö3, Ö9, Ö20	3
	Afrika	Ö8	1
	Arabistan	Ö9	1
	Mısır	Ö9, Ö13	2
	Rusya	Ö10, Ö11, Ö13, Ö18, Ö22	5
	Almanya	Ö11, Ö13, Ö17, Ö20, Ö23	5
	İspanya	Ö11, Ö17, Ö19, Ö20	4
	Fransa	Ö11, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	9
	Çin	Ö14, Ö17	2
	Balkan Ülkeleri	Ö15, Ö19	2
	Japonya	Ö17, Ö18	2

Tablo 3.93’te görüldüğü gibi Küresel Kültür ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “Fransa” (f=9) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Azerbaycan” (f=7) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “Afrika” ve “Arabistan” yer almıştır.

Dünya ülkelerinden bazen Azerbaycan ilgimi çekebiliyor. Böyle Türkiye’ye göre küçük değişiklikleri var. Onlar bazen ilgimi çekiyor. Yemek böyle değişiklikleri var. Konuşmaları biraz daha bize göre kalın e mesela onlarda a diye okunuyor. Başka da pek bir şey yok. (Ö4)

Yani genelde benim ilgimi Arabistan gibi yerler çekiyor. Oraları çok merak ediyorum. Birsen Hanım’ın kitaplarından İtalya ilgimi çekiyor. Makarnaya pasta diyorlardı onu öğrendim. Mısır’daki piramitleri işlemiştik. Keops piramidi vardı. (Ö9)

Öğretmenim mesela Hollanda benim çok hoşuma giden bir yerdi. Sizin izlettiğiniz belgeselden sonra ilgimi çekti. Almanya’da mıydı britzel vardı. Onlar çok ilgimi çekmişti. Dedim bizim simidimiz olmuş britzel. Susamsızdı onların ki. Mesela soğan çorbası vardı. Salyangoza benzetmişlerdi herhalde Almanya’da. Öğretmenim mesela biz sonradan birsen Hanım ile görüştük. Kitapla ilgili Rusya’daydı herhalde değişik bir şey vardı. Dur aklıma gelsin de. Mesela İspanya’da onları boğalar şey yapmıştı kovalamıştı. Mesela teyzesi diyor teyzem benim şuraya gitti diyor fisto. Fransa’da Lawrence Müzesi çok eski bir müzeymiş. Onu öğrendim. (Ö11)

Balkan ülkelerindeki marteniçka ilgimi çekti. Iı orada Birsen Hanım’ın kitabında her kitabın sonunda oo mesela Fransa’nın görüşürüz demesinin Fransızca halini gördüm. Başkentlerini öğrendim. Oraya özgü çok önemli yemekleri, tarihi

eserleri. Paris başkenti Eyfel kulesi var. Balkanlar baharı marteniçka ile karşılıyor. Bizde nevrüzla karşılıyor. Nevruzda ateş yakılıp onun üstünden atlanırmış. Gül ağaçlarına dilek yazılırmış. (Ö15)

Dünya ülkelerinden hangisi? Aaaa Şirin vardı. Rusya. Rusya çünkü çok değişik bir ülke. Nasıl desem oranın baya değişik şeyleri var da nasıl desem. Şatoları vardı. Soğan çorbası varmış. Bak o da aklımdaydı. (Ö22)

Tablo 3.94: 3D Müze ile Geziler

Tema	Kategori	Kod	f
Okul Dışı Öğrenme Ortamları	Kurtuluş Savaşı Müzesi	Ö1, Ö5, Ö7, Ö22	4
	Ayasofya	Ö2, Ö6, Ö14, Ö15, Ö17, Ö24	6
	Topkapı Sarayı	Ö2, Ö11, Ö14	3
	New York Müzesi	Ö9, Ö11, Ö17, Ö20	4
	Lawrence Müzesi	Ö9, Ö20	2
	Çanakkale	Ö12, Ö19, Ö24	3
	Mısır Piramitleri	Ö13	1
	Peribacaları	Ö13	1
	Manavgat Şelalesi	Ö13	1
	Ohri Ormanı	Ö13, Ö19	2
	Pamukkale	Ö19, Ö23	2
	Anıtkabir	Ö21	1

Tablo 3.94’te görüldüğü gibi 3D müze ile geziler ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “Ayasofya” (f=6) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Kurtuluş Savaşı Müzesi” (f=4) kategorisi ve “New York Müzesi” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “Mısır Piramitleri”, “Peribacaları”, “Manavgat Şelalesi” ve “Anıtkabir” yer almıştır.

En çok hangi yer mi? Öğretmenim cami çekti. Ayasofya. Yani öğretmenim önceden sadece bir kere gitmişim unutmuştum tekrar gördüğümde camide biliyordum dedemle hep gidiyorduk biz. (Ö6)

Yani genelde sanatla ilgili şeyler vardı müzelerde. Ben resim tabloları olan bölümü sevdim. Çok hoşuma gitti onlar. Resim yapmayı da çok seviyorum. Bir tane New York Müzesi var. Lawrence Müzesi vardı. Sakıp Sabancı Müzesi de var. (Ö9)

Evet ben mesela Mısır’daki piramitleri göremezdim ama içine kadar gördüm. Şey de peribacalarını sonra Manavgat Şelalesi’ni, Ohri Ormanı’nı. Evet, gidemezdik oralara. Bu vesile ile gittim. (Ö13)

En çok o gezdiğimiz ilk gezdiğimiz müze ilgimi çekmişti. Şimdi adını hatırlayamadım. İlk gördüğümde taştan bir heykel vardı. Etrafta da meyve tablosu vardı diye hatırlıyorum. Arkeoloji müzesi. Haa işte en çok o ilgimi çekmişti. Onunla ilgili bir şey söylenmek istenirse şimdi ben ailemden dolayı

çoğunlukla yaz tatilinde bir yere gidemiyorum. Mersin'e gitmek zorunda kalıyoruz. Başka ülkelerdeki müzeleri merak ediyorum. Burada da çok müzeye gidemiyoruz biz. Yani o yüzden böyle 3d müzeler güzel oluyor yani onlara bakıp izleyebiliyorum. Yeni şeyler öğrenebiliyorum. Yani gidemeyenler için yararlı olur. (Ö18)

Bütün müzeler benim ilgimi çekti. Şu an isimlerini tam hatırlayamadım ama Ayasofya, Çanakkale Müzesi sonra başka hatırlamıyorum. (Ö24)

3.2.5.2. Kültürlerarası Duyarlılık Tematik Analizi

Tablo 3.95: Din Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Menkıbe	Ö11	1
Dini Ritüeller	Ö11, Ö18	2
İnanç	Ö20	1

Tablo 3.95'te görüldüğü gibi başka kültürlerle saygı tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dini ritüeller” (f=2) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “menkıbe” (f=1) kategorisi ve “inanç” (f=1) kategorisi izlemiştir.

...mesela oradaki Hristiyan olmayan bir kadın vardı onun hikâyesini rehber bize anlattı mesela. Öğretmenim oradaki kadın aslında Hristiyan'mış Hristiyan görünümlü Türk bir kadıymış. Bu çok öncelerde oradaki insanlara bilgi yolluyormuş. Yani casus gibi bir şeymiş... (Ö11)

...Nevşehir yöresinde bir kadın elinde kafasına tas koyup elini beline koyup geziyormuş. Su duası gibi bir şey oluyormuş. Yağmur duası. Böyle bir desen ortaya çıkmış... (Ö18)

....Bu Osmanlı'nın bir medeniyetiymiş. Aynı zamanda hem Osmanlı'nın hayvan sevgisini hem de hayvan merhametini göstermiş. Bir de Osmanlı'nın eskiden maneviyata ne kadar önem verdiğini öğrenmiş. (Ö20)

Tablo 3.96: Ulusal Köken Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Dede Korkut Hikâyeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö13, Ö19, Ö24	8
Türk Kahvesi	Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö10, Ö13, Ö17, Ö18, Ö19	9
Toplumsal Hayat	Ö1, Ö4, Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	8
Mimari	Ö11, Ö15, Ö18, Ö20, Ö23	3
Dokuma Sanatı	Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20	5
Sanat ve Sanatçılar	Ö9, Ö11, Ö18	3
Kültürel Ögeler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	21
Yardım Kuruluşları	Ö6, Ö8	2

Tablo 3.96’da görüldüğü gibi ulusal köken tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel ögeler” (f=21) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “Türk kahvesi” (f=9) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “yardım kuruluşları” yer almıştır.

..... Eskiden Türk çocuklarına bir kahramanlık sonrasında isim veriliyordu. (Ö1)

.... İlk Dede Korkut’ta vardı. Kahramanlık yapıp alıyorlardı bunu hatırladım... (Ö2)

Pek bir şey bilmiyordum. Sadece ya Türk kahvesi olduğunu biliyordum. Etkinlikten sonra 1500’lü yıllarda Asya’dan geldiğini öğrendim. Ve şey nasıl söyleyeyim burada çok içildiği için çok sevildiği için şey Türk kahvesi olarak Türkler tarafından şey popülerleştiği için Türk kahvesi olarak adı yayılmış. Yabancılarından çok ilgisini çektiği olduğunu. Dünyadaki en iyi içeceklerde sıralamaya girdiğini öğrendim. (Ö4)

...eskilerin oynadığı bazı oyunları biliyordum ama saklambaç, körebe gibi. Ama artık şimdi bu konudan sonra farklı adlarını falan da öğrendim şimdi. Afganistan’da yapışkan kütük oyunu öğrenmiştik. Okulda biz de oynuyoruz bazen. O oyunları oynuyorken Afganistan ile ilgili farklı kültürleri de öğrendik.... (Ö9)

Tablo 3.97: Dil Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Alfabe	Ö9,	1
Şive	Ö7, Ö8	2
Dil Ailesi	Ö7, Ö12, Ö17	3

Tablo 3.97’de görüldüğü gibi dil tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dil ailesi” (f=3) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “şive” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “alfabe” yer almıştır.

Hatta bence daha dikkatli yazmaya çalışıyorlar. Ve genelde Arapça yazılıyor... (Ö9)

Azerbaycan. Dillerimiz aynı gibi. Anlıyorum gibi ondan. (Ö7)

Öğretmenim mesela konuşmalar farklıydı. Azerbaycan ile burası böyle tanıdık ama orayla farklıydı. Böyle böyle Türkçe konuşmadıkları için ordaki hoca siz yardım ettiğiniz için mektup yazmıştı. Herkese çoğaltıp yollamıştınız. Çocuklar yazamadığı için. Biz de onların dilini bilmediklerimiz için Türkçe olmazsa anlamayız. (Ö8)

Öğretmenim orda Hollandaca konuşuyor ve yazılıyor. Burada Türkçe konuşulup Türkçe yazılıyor. Orada mesela Hollanda'nın kitapları hep İngilizce burada Türk. Erasmus köprüsü orada farklı bizdeki köprü farklı. (Ö12)

Yani öğretmenim Hollanda'nın böyle giysileridir, konuşması zaten farklı da... (Ö17)

Tablo 3.98: Sosyal-Ekonomik Durum Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Giyim-Kuşam	Ö1, Ö2, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20	6
Yaşam Biçimi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23,	14
Oyun-Teknoloji	Ö1, Ö8, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24	10
Müze	Ö3, Ö10, Ö18, Ö20,	4
Haberleşme	Ö2, Ö4, Ö9, Ö14, Ö16, Ö18, Ö24,	7
Meslekler	Ö5, Ö9, Ö11, Ö14, Ö17, Ö18, Ö21	7
Dokuma Sanatı	Ö14, Ö20, Ö23	3

Tablo 3.98’de görüldüğü gibi sosyal-ekonomik durum tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yaşam biçimi” (f=14) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “oyun-teknoloji” (f=12) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “dokuma sanatı” yer almıştır.

Öğretmenim eskilerin üstleri, çarıklar var. Nasrettin Hoca'nın filmini izlemiştiniz. Hem üstleri o zamanların. Köylerde yaşıyorlarmış. Eskiden elbiseler falan yırtıldığı zaman yama falan yaparlarmış. O da günümüze kadar gelmiş ve sanata dönüşmüş. Adı da Kırkyama. (Ö17)

...Kırkyama yaparlar. Bizde yapmıştık kâğıdın üstüne kendi getirdiğimiz kumaşları kesip yapıştırmıştık. Eskiden bir yerleri yırtıldığında kapatmak için kullanılırlarmış. İhtiyaç için şimdi bu bir sanat olmuş. (Ö18)

Hımm. Yani sultan sarayda doğuyormuş. Ben değil. Mesela savaşlar yapılıyordu o dönem şimdi savaşlar yapılmıyor. (Ö21)

Ütünün içine önceden kömür koyuyorduk. Sıcak kömür koyulup içine atılıp şey yapıyorlardı. Ama şimdi fişler var. Fişlere takılıp ütü yapıyorlar. Filli saati görmüştük mesela. O dönemde dijital saat yoktu o yüzden... (Ö23)

Tablo 3.99: Zihinsel/Fiziksel Zorluklar Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal Hayat	Ö4, Ö5, Ö15, Ö18, Ö22, Ö23	6
Müze	Ö10, Ö17, Ö18, Ö22, Ö23	5
Teknolojik Gelişim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö23	14
Dokuma Sanatı	Ö2, Ö3, Ö8, Ö12, Ö14, Ö18	6
Yardımlaşma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22

Tablo 3.99’da görüldüğü gibi zihinsel/fiziksel zorluklar tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yardımlaşma” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “teknolojik gelişim” (f=14) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “müze” yer almıştır.

Eee bulaşık makineleri. Onlar eskiden ellerinde yıkıyorlarmış. O zaman da oyunlar aynıymış ama bazılarının adı değişikmiş. (Ö15)

Yani bazı oyunlar değişim göstermemiş. Yakantop gibi ip atlama gibi. Ama çoğu şey de değişmiş ama Fatih Hoca’nın yaşı biraz daha ilerde olduğu için. Onu olduğu dönem benim çok garibime gitti. Bir daha o postaneye gidiyor. Mektubu alıyor haberi alıyor. Biz bir tıkla hallediyoruz istediğimiz haberi. Şimdi biz gidiyoruz marketten yerini biliyoruz oraya gidiyoruz. Ama eskiden çerçiciyi beklemek zorundayız bir şey almak için. Ama çerçicinin şöyle bir güzelliği var. Para vermiyorsun takas edebiliyorsun. Ama para da verebilirsin. O da güzel olmuş. (Ö18)

Telefon baya ilerlemiş. Onların zamanında da bankalara gidiyorlarmış. Bakkallardan bankalardan konuşuyorlarmış. (Ö10)

Geçmişten günümüze teknolojik ürünler çok değişti. Telefon tuşluydu şimdi dokunmatik oldu. Televizyonlar çok değişti. Görüntüsü çok kalitesizdi eskiden televizyonlar. Şimdi büyük büyük televizyonlar var. (Ö1)

Tablo 3.100: Adaptasyon Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Toplumsal ve Zamansal Algı	Ö4, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö21, Ö24	4
Oyunlar	Ö4, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö19	7
Türk Kahvesi	Ö2, Ö19, Ö20	3
Müze	Ö10, Ö12, Ö13	3

Tablo 3.100’de görüldüğü gibi adaptasyon tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “oyunlar” (f=7) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal ve zamansal algı” (f=4) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “Türk kahvesi”, “müze” ve “soyadı-lakap” yer almıştır.

Öğretmenim şimdi kültürel olarak onlar eskiye göre biz yeni teknoloji kültüre sanata yönelik. Onlar eskiye yönelik. Fatih Sultan Mehmet bir sarayda doğmuştu. Ama şimdi bir sarayda doğmuyoruz. Evler hastaneler var. Atatürk Selanik’te doğmuştu ama şimdi Selanik bizim sınırlarımız içinde değil. (Ö8)

Sonra düğünlerle sünnetlerle bir araya gelirlermiş. Ama şimdi facebook, Instagram, WhatsApp içinde bir araya gelebiliyorlar. Eğlenmek için Karagöz-Hacivat oynatırlardı. (Ö13)

Öğretmenim bazı yani badminton gibi oyunlar var. Raket var. Önceden topaç, saklambaç oynuyorlardı. Eskiden kızlar çeyizlerinin yanına sabun koyarlarmış lavanta koyarlarmış. Şimdi kimyasallar. (Ö19)

Tablo 3.101: Entegrasyon Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	F
Toplumsal Uyum	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22	11
Oyunların Değişimi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö23	10
Teknolojik Değişim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21	15
Mimari Yapılar	Ö20	1
Giyim-Kuşam	Ö2, Ö16, Ö17	3
Geleneksel Sanatlar	Ö3, Ö4, Ö8, Ö16, Ö18, Ö22, Ö23	7

Tablo 3.101’de görüldüğü gibi entegrasyon tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “teknolojik değişim” (f=15) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “toplumsal uyum” (f=11) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “mimari yapılar” yer almıştır.

Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö1)

Değişim göstermiş. Ne mesela ne desem. Mektup varmış sonra da güvercinler varmış. Kuşlar varmış daha çok öncesi. Oyuncakları tahtadanmış. Plastikten değilmiş. Çok fazla oyuncakları yokmuş. Çünkü o zamana göre oyuncak üretilmiyormuş. (Ö22)

Değişim göstermiş. Önceden telden araba mı ne yapıyormuş şimdi direkt marketten oyuncak alabiliyorsun. Bunlar misket, aşık oyunu oynuyorlarmış. Odundan arabalar varmış. (Ö3)

Öğretmenim mesela orada çok oyuncak yoktu. Onun bir kırmızı arabası vardı. Şimdi herkesin çok oyuncağı var. Bir oda oyuncakları var. Mektup yazıyorlarmış şimdi telefon var. (Ö8)

Yani eskiden tüplü televizyon varmış. Şimdi daha teknolojik televizyonlar var. Yani eskiden bir programı saatinde izlemen lazımdı. Öbür türlü izleyemezdin. İı şimdi ama gidiyorsun telefonda ya da televizyondaki YouTube'dan açıp izleyebiliyorsun yine. (Ö18)

Tablo 3.102: Çeşitliliğe Değer Verme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Değerler	Ö4, Ö5, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	8
Sanatsal Faaliyetler	Ö2, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18	6

Tablo 3.102’de görüldüğü gibi çeşitliliğe değer verme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kültürel değerler” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “sanatsal faaliyetler” (f=6) kategorisi izlemiştir.

Yani önceden bildiklerim yani mesela kız isteme de kahve yapmaları. Imm etkinlikten sonrada kahvenin başka yerlerde de kullanıldığıydı. Faydaları olduğuydu. UNESCO’da kültürel mirasmış kahve. Eve gittikten sonra da UNESCO’yu araştırdım. İıı Karagöz onun içindeymiş. Bir de ne vardı. Mesir macunu varmış. Mesir macunu Manisa ile mektuplaştığımız zaman ilgimi çekti. Mektupta yazmıştı zaten arkadaşım. (Ö14)

Ö11: Öğretmenim sizin derste gösterip öğrettiğinizde Azerbaycan’da dedeboy denilen şey bizim burada istop yani. Oradaki farklılıkla buradaki farklılık kurallar belki değişiktir. Tam bilmiyorum oyunu da. Oradaki kuralları. Buradaki kurallar mesela herkesin bildiği oynadığı eski bir oyun. Evet ııı. Mangala var. Şey delikler açıp çukurlar açıp oynarlarmış padişahlar döneminde. Türk oyunu. (Ö11)

Kuş evleri hayvan sevgisi. Çok estetik geliyor bana çok güzeller. Her tarafı çok oranlı ve gözümüze çok güzel gözüküyor. Kenya’da öksüz filler için yetimhane yapılmış. Kenya’daki oyunları öğrenirken bunları duydum. Kuş evleriyle aynı şey aslında. O da hayvan sevgisi aslında. (Ö19)

Orada bir bazı kadın portrelerini çizmişler. Onu merak etmiştim. Niye bu kadar kadınların portrelerini çiziyorlar önemli insanların. Meyve tabağı çiziyorlar. Daha çok bunlar dikkatimi çekti. Niye bunlara bu kadar ağırlık vermiş. Pablo Picasso'nun resimlerini müzede görmüştüm. Yani o 3D müzelerden birinde görmüştüm. New York Müzesi'nde görmüştüm. Sizde bizim fotoğraflarımızı çekip kübizm şeyi yapmıştık. Bir de Pablo Picasso'nun 23 farklı 23 kelimededen oluşan bir ismi varmış. O da hoşuma gitmişti. Bir de Pablo Picasso'nun babası da ressammış. O yüzden de ressamlığa bir merakı duyduğunu düşünüyorum. Ben Leonarda Da Vinci'yi araştırmıştım. Arkadaşlarım da başka ressamları araştırmıştı. Hem yeni ressamları öğrenmemize katkı sağladı. Hem de Leonardo Da Vinci'nin Mona Lisa tablosu çok hoşuma gitmişti. Yani en çok ilgi duyduğum ressamlardan biri. (Ö18)

Tablo 3.103: Takdir Etme Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Kültürel Değerler	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22	16
Geleneksel Sanatlar	Ö14, Ö18, Ö20	3
Mimari	Ö15, Ö19	2
Yardımlaşma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.103'te görüldüğü gibi takdir etme tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yardımlaşma” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel değerler” (f=16) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “mimari” yer almıştır.

İl onların idam edildiğini öğrendim. Bilmiyordum. Bir de cami işinde çalıştığını öğrendim ikisinin de. Karagöz'ü ben merak ettiğim için araştırmıştım. O da somut kültürel miras olarak girmişti. (Ö9)

Öğretmenim mesela zaten Karagöz ve Hacivat çok bildiğimiz bir etkinlik. Kendi kültürümüz de ama ben şurada şunu öğrendim ki ayrıntılarını. Ben o kadar oyunlarını biliyordum mesela oynuyorlardı bizim anasınıfında da. Ben bir onu biliyordum. Yani başka bir bilğim yoktu. Ama şimdi ramazanlarda oynandığını özellikle Türk kültürüne şey olduğunu. Mesela insanlar benim babaannemin annesi bunu hep anlatırdı. Eskiden hep otururlardı. Biz bir yerleri varmış arkadaşlarıyla. Bir tane babaanne varmış onların. Oturur onlara masallar anlatırmış. Öğretmenim mesela Nasrettin Hoca şurada kadın öyle bir şey söylemiş. Şunu söylemiş o hayal ya da gerçek olabilir ama masallarda yeri olunca o bir insandır demiş. Mesela öğretmenim oradaki kadın bir söz daha

söylemiş. Öğretmenim orada meşhur olduğu için o oyunları hep oynarlarmış hep kendi aralarında. Öğretmenim ben o gün bana işte anlattığı gün babaannemin annesi yani benimde anneannem ya da babaannem sayılıyor. O yüzden öğretmenim o kadın hala ben orada yaşamış gibi cümleler aklımda. (Ö11)

Ben dağıttığınız tezgâhta hala örüyorum. Yani şu an ki halılar neredeyse hazır. Bir de onlarınki çok özenli. El emeği göz nuru gibi zaten öyle. O daha çok değerli. Para vermeden güzeldemene yapabiliyorsun. Mesela pıtrak deseni başak deseni falan. İu günümüze şey yapmamış. Çünkü daha modern halılar falan var günümüzde. Yani onlar çok şeyde kalmış yani çok değeri bilinmemiş. Çünkü bütün insanlar o böyle daha tarz olduğu için insanların gözü onda. Bir de Manisa'dan gelen mektupta Kula ilçesinden gelmişti. Kula içinde ayrı bir halıları varmış. İşte mektupta ondan da bahsetmişti. Halı dokumada Türk düğümü diye sanat gibi şeyleri varmış. Teknikleri varmış. (Ö14)

Öğretmenim mesela gittiğimizde şey İzmir'de deprem olmuştu. Söylemişlerdi. Bu 2. şeyinde ona o yüzden yardım gerekmiyor diye söylediler. Yardıma Rusya'ya gitmiş. (Ö12)

Tablo 3.104: Kültürel Farklılıkları Anlama Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö11, Ö20, Ö23	3
Değerlerimiz	Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23	9
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	22

Tablo 3.104'te görüldüğü gibi kültürel farklılıkları anlama tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=22) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “değerlerimiz” (f=9) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistik mekanlar” yer almıştır.

Mesela kahve tüm ülkelerde var. Ama bizim burada yaptığımız yapılması farklı. Çekirdekten yapılıyor. Cezve de cezveyi közde de yapıyorlar. Bizim kahvemizin de dibek kahvesi var. Osmanlı kahvesi var. Çeşitli çeşitli kahvelerimiz var. (Ö13)

Ülkelerde oyun adları değişse de oyunlar değişmiyor. Adlarını hatırlamadım ama birçok oyun vardı. Öğretmenim bir oyun oynamıştık nerede, ne zaman kiminle o oyun vardı. Çocuklar için benzer oyunlar ama isimleri değişik. Dedeboy vardı. (Ö5)

Ö23: *Hangi kültürel öğeler Ayasofya, Çemberlitaş. Sonra Topkapı Sarayı, At Meydanı. Taa Bizans Dönemi'nden kalmış. Ayasofya'nın içindeki mozaikleri gördüm. (Ö23)*

Ö12: *Öğretmenim orda Hollandaca konuşuyor ve yazılıyor. Burada Türkçe konuşulup Türkçe yazılıyor. Orada mesela Hollanda'nın kitapları hep İngilizce burada Türk. Erasmus Köprüsü orada farklı bizdeki köprü farklı. (Ö12)*

Tablo 3.105: Zorluk ve Desteği Dengelemek Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Turistik Mekânlar	Ö10, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö22, Ö23	7
Teknoloji	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö13, Ö15, Ö17, Ö23	9
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö14, Ö17, Ö18, Ö22	7
Kurumlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.105'te görüldüğü gibi zorluk ve desteği dengelemek tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “kurumlar” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “teknoloji” (f=9) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “turistik mekanlar” , “sosyal hayat” yer almıştır.

Amerika'nın bir müzesi vardı orası çok ilgimi çekti. Çok değişik eserler insanlar çok değişik çizilmiş. Bizim kültürümüzden farklı. Oraya gidemezken 3d müze ile kolaylıkla gittim. (Ö10)

En çok Pamukkale ilgimi çekti. Şu an oraya gidemem ama gitmeden önce görmüş olduğum ve bu beni mutlu etti. (Ö23)

Mesela eskiden çamaşır makinesi yok olduğu için elinde yıkarlardı. Şimdi de elini bile sürmeden çamaşırları yıkayabiliyorlar. Bulaşık makinesi olmuyordu. Hep elinde yıkıyorlardı. Şimdi bulaşık makinesine dizdiğinde bitiyor hemen. Eskiden insanlar hamamlara giderlerdi. Banyo olmadığı için ve bu bizde bir kültür olmuş. Ve yurt dışından gelen turistler hamama gitmek istiyorlar. (Ö13)

İl yani eskiden teknolojik aletler çok fazla gelişmemişti. Yani bir tane tuşa basarak her şeyi çalıştırabiliyorsun. İl eskiden insanlar el yazısı ile kendi kitap yazıyor ve kılıfını da deriden kendileri yapıyorlar. Şimdi kitapları internette okuyabiliyoruz ya da fabrikalarda matbaalarda basılıyor. Kitapların resimlerini tezhip sanatı ile yapıyorlarmış eskiden. İmm şimdi de her şey dijital. (Ö15)

Tablo 3.106: Farklı Öğrenme Tarzlarına Uyum Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	F
Turistik Mekânlar	Ö2, Ö12, Ö13, Ö18	4
Geleneksel Kimlikler	Ö6, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö20, Ö23, Ö24	8

Tablo 3.106’da görüldüğü gibi farklı öğrenme tarzlarına uyum tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel kimlikler” (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “turistik mekanlar” (f=4) kategorisi izlemiştir.

Mesela kahve tüm ülkelerde var. Ama bizim burada yaptığımız yapılması farklı. Çekirdekten yapılıyor. Cezve de cezveyi közde de yapıyorlar. Bizim kahvemizin de dibek kahvesi var. Osmanlı kahvesi var. Çeşitli çeşitli kahvelerimiz var. (Ö13)

Öğretmenim sizin derste gösterip öğrettiğinizde Azerbaycan’da dedebay denilen şey bizim burada istop yani. Oradaki farklılıkla buradaki farklılık kurallar belki değişiktir. Tam bilmiyorum oyunu da. Oradaki kuralları. Buradaki kurallar mesela herkesin bildiği oynadığı eski bir oyun. Evet uuu. Mangala var. Şey delikler açıp çukurlar açıp oynarlarmış padişahlar döneminde. Türk oyunu. (Ö11)

Ayasofya’nın çevresini yapmıştık. Yani ben nasıl anlatsam kroki çizmekte yararlı oldu. Bir gün İstanbul’a gittiğimde o krokiyi kullanmayı planlıyordum. Ayrıca oradaki kültürel yerleri de öğrenmiş oldum. Ayasofya gibi Galata Kulesi gibi. Bunların yerlerini de hemen hemen öğrenmiş gibi bir şey oldum. Su sarnıcı vardı. Yerebatan Sarnıcı’nı bir de o çok ilgimi çekmişti. Yani böyle krokiyi çıkarınca gidip onu kullanmayı düşünüyorum yani. (Ö18)

Önceden bilmiyordum. Karagöz Hacivat ile ilgili etkinlik yapmıştık, oynatmıştık. Bir gölge oyunuymuş. Nasrettin Hoca’yı tanıyordum. Ama daha geliştim. (Ö24)

Tablo 3.107: Kültüre Özgü Tercihlere Uyum Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Geleneksel Oyun	Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö23	13
Sosyal Hayat	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö23	12
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	23
Mimari	Ö15	1
Kültürel Ürünler	Ö1, Ö2, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23	9

Tablo 3.107’de görüldüğü gibi kültüre özgü tercihlere uyum tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “dünya ülkeleri” (f=23) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “geleneksel oyunlar” (f=13) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “mimari” yer almıştır.

Mesela kahve tüm ülkelerde var. Ama bizim burada yaptığımız yapılması farklı. Çekirdekten yapılıyor. Cezvede, cezveyi közde de yapıyorlar. Bizim kahvemizin de dibek kahvesi var. Osmanlı kahvesi var. Çeşitli çeşitli kahvelerimiz var. (Ö13)

Etkinlikten önce yapımını biliyordum. Ondan sonra da nerede olduğunu ve şey onun başka şeylerini de öğrendim ama. Kız istemede kullanılıyormuş ve misafirlkte kullanılıyormuş. Bir kahvenin kırk yıl hatırı varmış. Ve turistler gelince onlara kahve ikram ediliyormuş. Kahve ile ilgili bir sürü atasözü de varmış. (Ö23)

Ö20: İu biz istop oynuyoruz. Azerbaycan'da dedeboymuş adı. Evet yani biz de iki kültüründe aynı oyun ama adları değişik. Türkmenistan'da körebeye göz dangdı diyorlarmış. (Ö20)

Öğretmenim mesela çok küçükken ayakkabı aldıklarında bile sevinirlermiş orda. Yani küçük bir kamyonu varmış onun onu anlatıyordu Fatih Hoca. Geldiğinde babası bir şey almış ama o kamyonu kırıldığında çok üzölmüş. Mesela çercici varmış o zamanlar marketler gibi. Hemen getir gibi getirmiyorlarmış öyle. Ya gidiyorlarmış yoğurtçular varmış mesela. Orada süt günü gününe getirilmiş. Mesela nasıl desem çok eski deneyimler. Yani meslek. (Ö11)

Mesela oradaki televizyonlar siyah gösteriyordu. Ama şimdi daha renkli gösteriyor. Başka eskiden el dokuma halıları varmış. Milas halısı, Hereke'deki halı. Eskiden telden tahtadan oyuncaklar varmış. Ama şimdi hep teknolojik aköülü. Eskiden güneş saati kullanılıyormuş. Şimdi dijital saatler var. Hatta Topkapı Saray'ındaki güneş saatini göstermişsiniz. (Ö13)

3.2.6. Altıncı Alt Problemle İlgili Bulgular

3.2.6.1. Kültürel Miras

Tablo 3.108: Türk Kahvesinin Kültürümüzdeki Yeri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Örf-Adetler	Kız İsteme	Ö1, Ö2, Ö5, Ö14, Ö18, Ö23, Ö24	7
	Misafirperverlik	Ö3, Ö5, Ö7, Ö10, Ö11, Ö16, Ö20, Ö22, Ö23	9
	Lokum	Ö3, Ö17	2
	Fal	Ö20	1
Mutfak Kültürü	Teknoloji	Ö2, Ö9	2
	Kahve Çeşitleri	Ö8, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö22, Ö24	9
Somut Olmayan Kültürel Miras	İrk/Etnik Köken	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö10, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	16
	UNESCO	Ö9, Ö14, Ö15, Ö18, Ö20	5
	Atasözü	Ö10, Ö23, Ö24	3
	Kültürel Miras	Ö2, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö14, Ö18, Ö20, Ö21, Ö23	10
Kronolojiyi Anlama	Osmanlı Dönemi	Ö5, Ö11, Ö13,	3
	Tarihsel Gelişim	Ö4, Ö5,	2

Tablo 3.108’de görüldüğü gibi Türk kahvesinin kültürümüzdeki yeri ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “ırk etnik köken” (f=16) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “kültürel miras” (f=10) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “fal” yer almıştır.

Etkinlikten sonra derken ilk defa Türk kahvesi içtim. Kahveyle hiç aram yoktu. İlk defa kahve içtim. Kahveyi eskiden başka araçlarla olurdu. Şimdi otomatik araçlarla daha kendileri uğraşmalarına gerek yok. Bir de tek dolduruyorlar bir tek kendi içiyor. Ama Türk kahvesi hoşuma gitti. Kız isteme bir de. Kız istemede kullanılıyormuş. Bizim adet gelenek ve göreneklerimizin içine girmiş. (Ö2)

Pek bir şey bilmiyordum. Sadece ya Türk kahvesi olduğunu biliyordum. Etkinlikten sonra 1500’lü yıllarda Asya’dan geldiğini öğrendim. Ve şey nasıl söyleyeyim burada çok içildiği için çok sevildiği için şey Türk kahvesi olarak Türkler tarafından şey popülerleştiği için Türk kahvesi olarak adı yayılmış. Yabancılarından çok ilgisini çektiği olduğunu. Dünyadaki en iyi içeceklerde sıralamaya girdiğini öğrendim. (Ö4)

Yani eskiden kendilerinin yapıldığını biliyordum. Yani o zaman daha zor yapılıyordu sanırım. Annem falan anlatıyor arada. Bizim böyle makinelerimiz yoktu. Ateşte yapıyorduk. 2013 yılında UNESCO’ya bir kültürel somut olmayan kültür olarak girmiş. (Ö9)

Mesela kahve tüm ülkelerde var. Ama bizim burada yaptığımız yapılması farklı. Çekirdekten yapılıyor. Cezve de cezveyi közde de yapıyorlar. Bizim kahvemizin de dibek kahvesi var. Osmanlı kahvesi var. Çeşitli çeşitli kahvelerimiz var. (Ö13)
Yani önceden bildiklerim yani mesela kız isteme de kahve yapmaları. Imm etkinlikten sonra da kahvenin başka yerlerde de kullanıldığıydı. Faydaları olduğuydu. UNESCO’da kültürel mirasmış kahve. Eve gittikten sonra da UNESCO’yu araştırdım. İlu Karagöz onun içindeymiş. Bir de ne vardı. Mesir macunu varmış. Mesir macunu Manisa ile mektuplaştığımız zaman ilgimi çekti. Mektupta yazmıştı zaten arkadaşım. (Ö14)

Önceden bir bilgin yoktu. Türk kahvesi içtim ama ne olduğunu bilmiyordum. Şu an tam hatırlayamıyorum ama. Kız isteme vardı, kırk yıl hatırı. Başka ülkelerin kahvesi de var. Nescafe, dibek. (Ö24)

Tablo 3.109: İstanbul'un Kültürel Mekânlar

Tema	Kategori	Kod	f
Kültürel Mekânlar	Süleymaniye Cami	Ö1, Ö4, Ö5, Ö11	4
	Ayasofya	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23	18
	Selimiye Cami	Ö11, Ö19	2
	Topkapı Sarayı	Ö1, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö22, Ö23, Ö24	14
	Sultanahmet Cami	Ö8, Ö9, Ö10, Ö15, Ö16, Ö20, Ö22	7
	Sümela Manastırı	Ö11	1
Tarihi Mekânlar	Kız Kulesi	Ö4, Ö16	2
	Çemberlitaş	Ö14, Ö19, Ö20, Ö23	4
	Galata Kulesi	Ö16, Ö18	2
	Yerebatan Sarnıcı	Ö18	1
	At Meydanı	Ö19, Ö20, Ö23	3

Tablo 3.109'da görüldüğü gibi İstanbul'un kültürel mekânlar ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; "Ayasofya" (f=18) kategorisinde görülmüştür. Bunu, "Topkapı Sarayı" (f=14) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; "Yerebatan Sarnıcı" ve "Sümela Manastırı" yer almıştır.

İstanbul'da. İium Topkapı Sarayı orası. Ayasofya aynen burası vardı. (Ö7)

İstanbul'daki Sultanahmet'i ondan sonra oradan Ayasofya'yı oradaki tarihi eserleri. Kültür yerlerini. Topkapı sarayını (Ö8)

Ö9: Yani onun yerlerini bilmiyordum. Nerelere yakın olduğunu falan öğrendim. Bir de camilerin adlarını pek bilmiyordum. Adlarını da öğrendim. Ayasofya, Sultanahmet Camisi'ni falan öğrendim. (Ö9)

Öğretmenim mesela adı neydi Kız Kulesi var. Mesela Topkapı Sarayı var. Mimar Sinan'ın eserleri orda değildi galiba. (Orda yok.) Evet camileri vardı. Tamam karıştı biraz. Öğretmenim Edirne'de Selimiye Cami orda vardı. Süleymaniye'de İstanbul'daydı evet. Ayasofya Camisi hatta geçmişten günümüze kadar inşaatlarla tıbbi yardımlarla ayakta tutulan. Bunun dışında da fazla bir yer kalmadı zaten. Çoğunu saydım. Ama öğretmenim mesela oradaki ben Ayasofya Cami'ye gittiğimde ilgimi çeken işlemler var. Arapça yazılar var. Eskinin isimlerini ben Sümela Manastırı'na gittim öğretmenim. Orda yani biraz kapalıydı da orda kubbeleri vardı. Öğretmenim mumları hala böyle duruyor. Ama bitmiş mumlar. Hatta öğretmenim orda bir tane heykel vardı. Oradaki heykeller vardı. Mesela oradaki heykeller öğretmenim orda bir tane şöyle kendi hareketleri vardı. Adı neydi bilmiyorum ama onu. Onu çağırıyorlar onun şeyi vardı. Ama o kapalıydı. Fanustaydı kaldıracaklarmış. Ama orda gördüğümde çok değişikti o

kadınları dua ederken mesela oradaki Hristiyan olmayan bir kadın vardı onun hikâyesini rehber bize anlattı mesela. Öğretmenim oradaki kadın aslında Hristiyan'mış Hristiyan görünümlü Türk bir kadınmış. Bu çok öncelerde oradaki insanlara bilgi yolluyormuş. Yani casus gibi bir şeymiş. (Ö11)

Ayasofya'dan taa Sultanahmet'e kadar bir sürü şey öğrendim. Mimar Sinan'ın bir sürü yaptığı eserler varmış. Onları araştırıp öğrendim. (Ö13)

Hangi kültürel öğeler Ayasofya, Çemberlitaş. Sonra Topkapı Sarayı, At Meydanı.

Taa Bizans Dönemi'nden kalmış. Ayasofya'nın içindeki mozaikleri gördüm. (Ö23)

Tablo 3.110: Türk Kültürünü Yansıtan Öğeler

Tema	Kategori	Kod	f
Geleneksel Davranışlar	Gölge Oyunu	Ö1, Ö4, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö24	8
	Sünnet, Düğün	Ö16, Ö17, Ö18	3
	Eğlence	Ö2, Ö6	2
	Ramazan	Ö11, Ö16, Ö17, Ö20	4
	Ortaoyunu	Ö13	1
Değerler, İnançlar, Tutumlar	Karakterler	Ö1, Ö5, Ö10, Ö15, Ö22, Ö24	6
	Kültürel Miras	Ö9, Ö23	2
	Tarihsel Süreç	Ö1, Ö3, Ö5, Ö9, Ö18, Ö21	6
	Çizgi Film	Ö12, Ö14, Ö15	3
	UNESCO	Ö13, Ö19	2
	Fıkra	Ö14	1
Sosyal Gelenekler	Giyim-Kuşam	Ö2	1

Tablo 3.110'da görüldüğü gibi Türk kültürünü yansıtan öğeler ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; gölge oyunu (f=8) kategorisinde görülmüştür. Bunu, karakterler (f=6) kategorisi ve tarihsel süreç (f=6) izlemiştir. En alt sırada ise; ortaoyunu, fıkra ve giyim-kuşam yer almıştır.

Karagöz ve Hacivat etkinliğinde ben sadece bir kendiliğinden kurulmuş bir oyun sanıyordum ama gerçekte yaşıyorlarmış ama ölmüşler. Bize gölge oyunu olarak gelmişler. Karagöz biraz daha kaba saba ama Hacivat böyle daha bilgili. (Ö1)

Onlar onlar çok eğlenceliydi. Hoşuma giden bir oyunlar olduğu için çok hoşuma gidiyor onlar mesela. Kültürel olduğu için bir de şeylerde. Şeyy immm Nasrettin Hoca için bir şey diyecektim. Bir kere o teknolojiden orda çok farklı şeyler. Ben mesela onun yerine kendimi koyduğumda acayip farklı hissedirdim. O insanlar mesela o yerler o kadar farklı katlı binalar. Mesela eskiden çarık giyiyorlardı şimdi ayakkabı mesela. Çok değişik. (Ö2)

Nasrettin Hoca'nın şaka yaparken bizim çok aklımıza takılan sorulara cevap verdiğini ve Karagöz-Hacivat'ın bir birbirine inat olduğu. Bunları derste kullanmamız bunları Karagöz-Hacivat'ı , Nasrettin Hoca'yı daha detaylı öğrenmemi sağladı. (Ö10)

Öğretmenim mesela zaten Karagöz ve Hacivat çok bildiğimiz bir etkinlik. Kendi kültürümüz de ama ben şurada şunu öğrendim ki ayrıntılarını. Ben o kadar oyunlarını biliyordum mesela oynuyorlardı bizim anasınıfında da. Ben bir onu biliyordum. Yani başka bir bilgin yoktu. Ama şimdi ramazanlarda oynandığını özellikle Türk kültürüne şey olduğunu. Mesela insanlar benim babaannemin annesi bunu hep anlatırdı. Eskiden hep otururlardı. Biz bir yerleri varmış arkadaşlarıyla. Bir tane babaanne varmış onların. Oturur onlara masallar anlatırmış. Öğretmenim mesela Nasrettin Hoca şurada kadın öyle bir şey söylemiş. Şunu söylemiş o hayal ya da gerçek olabilir ama masallarda yeri olunca o bir insandır demiş. Mesela öğretmenim oradaki kadın bir söz daha söylemiş. Öğretmenim orada meşhur olduğu için o oyunları hep oynarlarmış hep kendi aralarında. Öğretmenim ben o gün bana işte anlattığı gün babaannemin annesi yani benimde anneannem ya da babaannem sayılıyor. O yüzden öğretmenim o kadın hala ben orada yaşamış gibi cümleler aklımda. (Ö11)

Önceden bilmiyordum Karagöz ile Hacivat'ı kültürümüzde yeri varmış. UNESCO kültürel mirasına Karagöz de girmiş. (Ö19)

Eskiden çocuklar bunlarla ilgilenirlermiş. Bunlarla ilgili bilgin yoktu. Gölge oyunuymuş Hacivat ile Karagöz. Ramazanlarda oynatılırmış. Bizim kültürümüze özgü bir şeymiş. Sonra öyle işte. (Ö20)

Tablo 3.111: Kültürel Miras Sergisi

Tema	Kategori	Kod	f
Geleneksel El Sanatları	Bakır	Ö1, Ö4, Ö7, Ö10, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	12
	Telkâri	Ö1, Ö2, Ö19, Ö22	3
	Hat Sanatı	Ö3, Ö4	2
	Heybe	Ö8, Ö14, Ö18	3
	Halı-Kilim Dokuma	Ö14, Ö20	2
	Ebru	Ö6	1
	İğne Oyası	Ö9, Ö11, Ö14, Ö17, Ö20	5
Örf-Adetler	Çeyiz Malzemeleri	Ö11, Ö17, Ö20	3

Tablo 3.111’de görüldüğü gibi kültürel miras sergisi ile ilgi çeken boyutu bağlamında en fazla değişim; “bakır” (f=12) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “iğne oyası” (f=5) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “ebru” yer almıştır.

Bakır çok ilgimi çekmişti. Çünkü orda Erzincan’da da yapılıyor. (Ö1)

Benim ordaki tabak demiyim de telkâri onu çok beğendim. Hatta onu ben bir yerde daha görmüştüm. Böyle sandık yaa o nerden geldi. İşte o desenleri çok hoşuma gidiyor. Bir de onları ben her yerde görüyorum. Gördükçe de seviniyorum böyle. Çok güzel yani sanatlardan olması için. (Ö2)

Oradaki çanta heybe çok güzeldi. Ona da bir emek harcanıyordu. Çok eski. Şimdi o çantalarından kullanılıyor. Deseni bile özel heybenin. (Ö8)

Mesela Erzincan’da bakır işlemeciliği vardı o dikkatimi çekti. Antep’te de varmış. (Ö13)

İğne oyası mesela Türk oyası diye geçiyormuş. Heybedeki desenlerde çok ilgimi çekti tabiki. Heybedeki desenler o dokumacılığın halı dokumadaki şeylere desenlere benziyordu. (Ö14)

Telkâri işlemesi çok ilgimi çekti. Mardin’e özgüymüş telkâri. (Ö19)

Bakır ilgimi çekti. Aslında ben Erzincan’da biliyordum ama Antep’te varmış. Heybedeki desenler çok hoşuma çekti. Halı dokuma ile de bağdaştırdım. Onlar çeyiz kültürü yazma oya onlar başka bir kültürlerde yok. Tek bizim kültürlerimize özel. Sonra sünnet düğünleri yapılır. Kına geceleri. İğne oyası bir de Türk oyası diye de geçermiş. (Ö20)

3.2.6.2. Kültürel Miras Tematik Analiz

Tablo 3.112: Kültürel Bilgi Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Geleneksel Sanatlar	Ö1, Ö2, Ö4, Ö8, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	10
Mimari	Ö14, Ö23	2
Meslekler	Ö17	1
Müzik	Ö13, Ö14	2

Tablo 3.112’de görüldüğü gibi kültürel bilgi tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geleneksel sanatlar” (f=10) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “mimari” (f=2) kategorisi ve “müzik” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “meslekler” yer almıştır.

Eskiden halıları kadınlar kendi elleriyle örüyorlar. Şimdi ise fabrikalarda yapılıyor. Çok az da yine kadınlar kendi ellerinde yapıyorlar. Mesela Türkmen

halısı varmış. Yani her ülkede farklı halılar var. Aaa bir de ağaç vardı. Pıtrak deseni vardı. (Ö15)

Böyle şey eskiden tahtaların üstüne koyup yapıyorlardı. Dokuma tezgâhları. Ama şimdi daha kolay. Şey yapıyorlar fabrikalarda yapıyorlar. Halılardaki desenler bizim kültürümüze yansıyor. Pıtrak deseni. Ylang Ylang deseni. (Ö23)

Evet şey yapıyor. Aşık Veysel'in yazdığı Neredesin Sen, Güzelliğin On Para Etmez. Barış Manço'nun da var. Neredesin Sen sanırım Neşet Ertaş'ındı. Hoşuma gidiyor yine de geleneksel müzik dinlemek. Hem daha çok eğleniyorum kültüre bağlı oluyor. Bu vasıta ile bizim müzik aletlerimizi de öğrendim. Davul gibi. Bizim birde Osmanlı tarafımızda Mehter var. Onda davul çok ön planda. (Ö13)

Tablo 3.113: Toplumsal Yaşam Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Teknoloji	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö22, Ö23, Ö24	18
Giyim-Kuşam	Ö20	1
Kimlik	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24	15
Yeme-İçme	Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23	12
Geleneksel Kimlikler	Ö3, Ö4, Ö9, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23	11
Meslekler	Ö17, Ö18, Ö21	3
Sanat Faaliyetleri	Ö12, Ö17, Ö19, Ö20	4
Mimari	Ö1, Ö15, Ö18	3
Dünya Ülkeleri	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö11, Ö15, Ö18, Ö21	10
Yöresellik	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	20

Tablo 3.113'te görüldüğü gibi toplumsal yaşam tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yöresellik” (f=20) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “teknoloji” (f=18) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “giyim-kuşam” ve “sanat faaliyetleri” yer almıştır.

Öğretmenim mesela eskiden bakılırsa şimdi insanlar yüzlerine bile bakmıyor birbirlerinin. Telefon, tablet, teknolojik aletler herkesin beynine zihnine girdi neredeyse. Mesela şimdi porselen var eskiden bakır, çelik. Onlarda yemek yeniyordu. Yani şimdi her şey değişti. (Ö11)

İuu mesela Fatih Hoca eskiden teknoloji yokmuş. Mektupla birbirlerine ulaşıyorlarmış. Başka oyuncaklar çok değişmiş. Onun bir tane oyuncağı varmış. Böyle. (Ö24)

Saklambaç biliyordum. Bir tellerden araba yaptıklarını biliyordum. Başka da bir şey bildiğim yok. Onlardan sonra dokuz taş. Şey dokuztaşın bir adı vardı farklı

biraz daha değişik oynanan. Adını tam hatırlamasam da oyunu hatırlıyorum. Daha pek bir hatırladığım yok. (Ö4)

Yani çekti çünkü yaptığım mesleklerle ilgili ya da baktığı hayvanlarla ilgili hoşlandığı şeylerle ilgilide lakap takıyorlarmış. Bana Boğaç Han kitabı gelmişti. Onu okumuştum. Bir boğayı devirmişti. Ondan dolayı Boğaç Han demişlerdi. (Ö9)

Tablo 3.114: Coğrafi Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Şelaleler/Ormanlar	Ö13, Ö19	2
Kanallar	Ö19	1
Sahil	Ö24	1
Yer Şekilleri	Ö11, Ö13, Ö19, Ö20, Ö23	5

Tablo 3.114’te görüldüğü gibi coğrafi tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “yer şekilleri” (f=5) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “şelaleler/ormanlar” (f=2) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “kanallar” ve “sahil” yer almıştır.

Önceden gidemediğim yerleri gördüm ve şimdi gitmek istiyorum. Ohri Ormanı, Pamukkale, Çanakkale Şehitliği. (Ö19)

Yerel çocuk yani oyunlarımız aynı ama isimlerimiz farklı. Afrika’da Nyma Nyma diye bir oyun vardı. Başka mesela altın sahil vardı. Rengi altındı. Rio karnavalı vardı. (Ö24)

Onlara özgü halılar varmış. Şalvar falan giyiniliyormuş. Zeytin meşhurmüş. Mesela Kula evleri dikkatimi çekti. Bir de Manisa’da mesir macunu varmış. (Ö13)

Ben öğretmenim zeytin meşhurmüş orada. Sonra uı mesir macunu meşhurmüş. Öyle. Sart ören yeri varmış. Böyle epeyi bir taşlar varmış. Onlar çok ilgimi çekti. Ağlayan Kaya. Ben sonradan araştırdım. (Ö20)

Tablo 3.115: Tarihi Tematik Analiz

Kategori	Kodlar	f
Eski Uygarlıklar	Ö2, Ö11, Ö13, Ö20, Ö23, Ö24	6
Tablolar	Ö5, Ö11	2
Müzeler	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	22
Camiler	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22	18
Şehitlikler	Ö19	1
Geleneksel Oyunlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23

Geleneksel Sanatlar	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23	20
Örf-Adetler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24,	14
Efsaneler/Masallar/Hikâyeler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24

Tablo 3.115’te görüldüğü gibi tarihi tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “efsaneler/masallar/hikâyeler” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “geleneksel oyunlar” (f=23) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “şehitlikler” yer almıştır.

Evet, ben mesela Mısır’daki piramitleri göremezdim ama içine kadar gördüm. Şey de peribacalarını sonra Manavgat Şelalesi’ni, Ohri Ormanı’nu. Evet gidemezdim oralara. Bu vesile ile gittim. (Ö13)

Ayasofya da gezerken hatlar vardı. Louvre Müzesi resimler ilgimi çekti. Van Gogh Yıldızlı Gece tablosunu hatırladım gezerken. (Ö5)

Hattat bence daha dikkatli yazmaya çalışıyorlar. Ve genelde Arapça yazılıyor. Ayasofya’yı gezerken mozaikleri görmüştüm. Çok güzel estetik duruyorlardı. Onun için iyi bir usta olman gerekiyor ki yapabilesin. Ebru’nun kendine göre araç gereci var. At kılından yapılıyordu bir tane fırçası. (Ö9)

Paris’ teki Lawrence Müzesi’nde mesela çok değişik tablolar var. Mona Lisa var Leonardo Da Vinci’nin vardı. Öğretmenim Mona Lisa zaten çok bilindik bir eser. Öğretmenim mesela derste işlediğimiz Van Gogh’un bir eseri vardı. Yıldızlı Gece’ydi herhalde. Öğretmenim o eser mesela benim çok ilgimi çekmişti. O hastalıkta o deseni çıkarmak o şekli yapmak çok ilginçti. (Ö11)

Etkinlikten sonra bunun bizim kültürümüz için daha önemli olduğunu öğrendim. Yanlış hatırlamıyorsam Avrupa’da bir sıralamaya girmiş. UNESCO bir de evlilikte kullanıldığını biliyordum. Kız istemelerde tuzlu kahve yapıldığını biliyordum. Başka da bir şey bilmiyordum. Yani Türk kahvesi bize özgü. Yani şimdi bir sürü marka çıktı. Onlar başka ülkelerin oluyor ama Türk kahvesi bize ait. Közde yapılan kahve mesela. (Ö18)

Masallardan ilgimi çeken Dede Korkut Hikâyesi oldu. Masallardan Nardaniye Hanım vardı. Bir de Küllü Fatma, Mercan Kız, Fesleğenci Kız vardı. (Ö5)

Bir tane hikâye bilmiyordum ama. Dede Korkut Hikâyeleri. (Ö6)

Tablo 3.116: Beceri Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Gözlem Yapabilme	Ö2, Ö4, Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö17	9
Çıkarımda Bulunma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	23
Ön Yargıları Fark Etme	Ö2, Ö5, Ö13, Ö18	4
Kalıp Yargıları Fark Etme	Ö1, Ö2, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö24,	13
Mekânı Algılama	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	24
Sorgulama	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö10, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö22, Ö23	11

Tablo 3.116’da görüldüğü gibi beceri tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “mekânı algılama” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “çıkarımda bulunma” (f=23) kategorisi izlemiştir. En alt sırada ise; “ön yargıları fark etme” yer almıştır.

Ya onlar genelde kendileri yapıyorlarmış oyuncaklarını. Yani galiba oyunlar varmış o zaman. Ya o zaman daha sık saklambac gibi oyunlar varmış. Şu an pek oynamıyor arkadaşlar. Tablette oynuyorlar. (Ö9)

Öğretmenim şimdi kültürel olarak onlar eskiye göre biz yeni teknoloji kültüre sanata yönelik. Onlar eskiye yönelik. Fatih Sultan Mehmet bir sarayda doğmuştu. Ama şimdi bir sarayda doğmuyoruz. Evler hastaneler var. Atatürk Selanik’te doğmuştu ama şimdi Selanik bizim sınırlarımız içinde değil. (Ö8)

Evet öğretmenim çok ilgimi çekti. Bu bazenler insanların hoşlarına gitmeyebilir bazı şimdiki insanlara göre. Dede Korkut’taki hikayelerde mesela bir kahramanlık yapmak lazımdı çocuklara isim verebilmek için. (Ö13)

Atatürk farklı bir yerde doğmuş. Selanik’te. Farklı yerler ve teknoloji. (Ö3)

Tablo 3.117: Değer Tematik Analizi

Kategori	Kodlar	f
Geçmiş Yaşantılarda Değişim	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13, Ö14, Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24	24
Anlayış/Bilinç	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13, Ö14, Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24	24
Dünyayı Algılama Biçimi	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15, Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö23,Ö24	20

Tablo 3.117’de görüldüğü gibi değer tematik analiz boyutu bağlamında en fazla değişim; “geçmiş yaşantılarda değişim” (f=24) kategorisinde ve “anlayış/bilinç” (f=24) kategorisinde görülmüştür. Bunu, “dünyayı algılama” (f=20) kategorisi izlemiştir.

Evet. Eskiden öğretmenim bir dakika şimdi teknoloji geliştirdi şimdi uzaktan kumandalı araba vardı. Eskiden ama yoktu. Başka evler küçükmüş. (Ö12)

Öğretmenim mesela ben eskiden sanıyordum ki herkes gelince ikram edersin gider gelirler. Öğretmenim bu bir ikram önceden de sunulmuş bir şey bizim için özel bir kahve. Osmanlı padişahlarının hep kahveci başı varmış. Bunu öğrendim mesela. (Ö11)

Orda televizyonlar yoktu. Televizyonlar olmadığından köy meclislerine gidip orda sohbet ediyorlardı. Oyuncaklar eskiden tahtadandı. Önceden marketler yoktu çercici vardı. Büyük marketler yoktu oradan alışveriş yapıyorlardı. (Ö1)

Mesela oradaki televizyonlar siyah gösteriyordu. Ama şimdi daha renkli gösteriyor. Başka eskiden el dokuma halıları varmış. Milas halısı, Hereke'deki halı. Eskiden telden tahtadan oyuncaklar varmış. Ama şimdi hep teknolojik aklü. Eskiden güneş saati kullanılıyorymuş. Şimdi dijital saatler var. Hatta Topkapı Sarayı'ndaki güneş saatini göstermiştiniz. (Ö13)

İlki şey eski zamanlarda çerçicilik varmış. Çarşı falan yokmuş. İnternet deseniz hiç yok. Şey ama şimdi günümüzde internette falan alışveriş yapıyoruz. Yani bir de alışveriş yapmamız için çok yerler var. Şimdi WhatsApp var facebook var. Yani her şeyi paylaşabiliyoruz. Ama eskiden düğünlerde falan bir de köy meclislerinde buluşup masallar falan anlatıyorlarmış. (Ö14)

3.3. Video Kayıtlarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya başlanıldığı 17 Eylül 2021 tarihli derste “SB.4.1.1. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.” kazanımı kapsamında “Osmanlı Dönemi Lakap Kullanımı” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan coğrafyada kültürel kimlik gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

“Ö5: *Lakapları öğrendik. Özellikle Zağanos Mehmet Paşa ilgimi çekti. İsmi çok değişik geldi.*

Ö10: *Öğretmenim mesela benim annemin dedesine ibiş Bekir diyorlarmış. Ben bunu evde konuşulurken duymuştum.*

Ö18: *Benimde dedeme dokuz parmak Nuri diyorlar. Hatta bana diyorlar ki dokuz parmağın torunu musun?*

ÖĞRETMEN: *Bakın ne güzel şeyler ortaya çıktı. Neler neler biliyormuşsunuz? Aile tarihinizle ilgili. Bu arada Dede Korkut ile ilgili bir başlığımız vardı. Aklınızda neler kaldı?*

Ö4: *Boğaç Han hikâyesini biliyordum aslında. Kahramanlık gösterdiği için Boğaç Han lakabını almış.*

Ö15: *Kurt lakabı vardı. Videoda geçmişti. Hayvan isimleri de veriliyor demek ki.*

Ö20: *Leylek gibi bacakları olan biri vardı. O yüzden ona Leylek lakabını vermişler.*

Ö14: *İsimler verilirken çocukların kulağına ezan okuma ile ilgili bir şey vardı. Onu hatırlıyorum.*

Ö24: *Kitapları çok sevdiği için Kütüphaneci diye birisi vardı. Lakabı oymuş.”*
Şeklinde diyaloglar gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı 24 Eylül 2021 tarihli derste “SB.4.1.2. Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.” kazanımı kapsamında “Kronolojik sıralama” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan coğrafyada kültürel kimlik gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö5: *Öğretmenim ben şunu diyecektim. Neler öğrendiniz diye sormuştunuz? Öğretmenim çocukların kahramanlık yaparak isimlerinin konulmasını öğrendim.*

ÖĞRETMEN: *Teşekkür ederim. Başka*

Ö12: *Dede Korkut Hikâyeleri’ni.*

Öğretmen: *Peki. Dede Korkut Hikâyeleri’ni merak edip hiç okudun mu? Okuma isteği doğdu mu sende?*

Ö12: *Evet.*

ÖĞRETMEN: *Çok güzel.*

Ö4: *Dede Korkut bizde de var . Ben de okuyorum.*

ÖĞRETMEN: *Hepsini okudun mu?*

Ö4: Okumadım. Ama merak ediyorum okuyacağım hepsini.

Ö18: Ben de çocuklara eskiden ad koyma törenleri yapıyormuş onu öğrendim.

Ö15: Konuyla ilgili mi bilmiyorum ama bizim bir lakabımız varmış.

Öğretmen: Neymiş miraç?

Ö15: Kartollar.

Diyalog 2:

Ö11: Öğretmenim mesela Osmanlı Dönemi'ndeki adetleri öğrendik.

ÖĞRETMEN: Adet, gelenek görenekleri öğrenmiş. Güzel. Rabia'ya son sözü verip derse geçelim.

Ö20: Bizim de bir lakabımız varmış araştırıp öğrendim. Keştanlarmış.

ÖĞRETMEN: Peki neden keştanlarmış nereden öğrendin bunu.

Ö20: Onu da araştıracağım öğretmenim.

Ö18: Öğretmenim bana da çoğunlukla diyorlar ki sen 9 parmağın torunu musun? Dedemin bir parmağı yok o yüzden 9 parmak diyorlarmış.

Yapılan etkinlik ile kültürel empati gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö4: İstanbul'u fethetmesi.

ÖĞRETMEN: İstanbul'u fethetmesinden başka neler biliyoruz?

Ö4: 14 yaşında çocuk yaşta tahta geçtiğini daha sonra herkes savaş açınca babasına mektup yazdığı ve babasını tahta tekrar çağırdığını.

Öğretmen: Evet arkadaşınız çok güzel şeyler söyledi. Fatih Sultan Mehmet küçük yaşta tahta geçince etraftaki düşmanlar savaş açıyor ve tahta olan Fatih babasına bir mektup göndererek onu tahta tekrar çağırıyor. Düşünebiliyor musunuz çocuklar 12 yaşında padişahsınız ve ülkeyi yönetiyorsunuz.

Ö18: Çocuk aklıyla ne yapabilir ki? Babasına da hak vermek lazım ama bilemedim.

Ö11: Öğretmenim o yaşta bu kadar şey yapmış ama.

ÖĞRETMEN: Evet haklısın genç yaşta İstanbul'u fethetmiş. Roma yakınlarına kadar sefere çıkmış. Bunları yapabilmek için belirli bir kapasiteye sahip olmak gerekmez mi?

Ö9: Tabiki öğretmenim.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Peki. Bunları söylerken ne dedik Fatih Sultan Mehmet birçok dile hakim ve konuşabiliyor. Askeriyeden, mühendisliğe kadar birçok alanda eğitim almış. Bunları konuştuğumuzda sizde neler uyandırıyor? Kendinizi onun yerine koyun ve düşünün.

Ö5: Çok bilgili.

Ö18: Fatih Sultan Mehmet'in yerinde olmak zor olurdu. Yani bu kadar dile sahip olmak, bu kadar savaşa katılmak.

ÖĞRETMEN: Bunun alt yapısı yani bu kadar çok şeyi başarması, o zamana kadar kimse orayı fethedemiyor.

Ö18: O genç yaşta fethediyor. Merak var ve aklına koymuş.

Ö11: O baya zeki olmalı. Çünkü İstanbul'u fethetmek isteyen çok kişi var.

Yapılan etkinlik ile kültürelarası duyarlılık gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö11: Öğretmenim ben mesela Amerika'yı merak ediyorum. Büyük bir ülke ve çoğu ülkeden insanlar var. Birbirlerine nasıl uyum sağlıyorlar. Merak ettim.

ÖĞRETMEN: Peki oraya gitmeye korkmaz mısın? Nasıl anlaşıcağım diye. Dilini bilmiyorsun.

Ö11: Sadece İngilizce konuşsun yeter aslında. Böylece anlaşabiliriz tek dil.

Öğretmen: İngilizceyi bilmen için ne yapmalısın?

Ö11: İngilizceyi öğrenmem lazım.

ÖĞRETMEN: Peki İngilizceyi dil olarak bilmen yeterli mi sence?

Ö11: Gittiğim yer ile ilgili adet, gelenek ve görenekleri de araştırmam gerekiyor.

Ö14: Kıbrıs'ı merak ediyorum.

Öğretmen: Kıbrıs neden?

Ö14: Bir kere gitmiştik ama oradakilerle çok sohbet edemedik kardeşim çok yaramazlık yapıp konuşturmamıştı bizi. Ama dillerini biraz anlamıştım. Sonra Türkiye'ye gelince araştırma yaptım.

ÖĞRETMEN: Ne ilgini çekti?

Ö14: Farklı türde oyunları vardı.

Ö11: Hatta orda savaşta olmuş. Bir yerde okumuştum. Rumlarla savaş olmuş.

ÖĞRETMEN: Evet. Bir şeyler biliyoruz ama eksik değil mi?

Ö9: Bende Azerbaycan'ı merak ediyorum.

Ö5: Almanya olabilir.

ÖĞRETMEN: Neden Almanya?

Ö5: Çok alman filmi izliyorum ondan bence.

Öğretmen: Evet. Herkesten farklı ülke isimleri geldi. Eve gidince bunları araştırmak isteyen var mı?

Ö10: Ben Azerbaycan'ı merak ettim. Dilini öğrenmek isterim. Oraya da gitmekte isterim.

ÖĞRETMEN: Bu yerlerde nereleri gezmek istersiniz? Nereleri gezmek hoşunuza gider?

Ö20: Oranın halk oyunlarını merak ederim. Yemeklerini merak eder ve yemek yiyebileceğim yerlere giderim.

Ö16: Ben Çin'i çok merak ediyorum. Oraya gitmek isterim. Yemekleri çok kötüymüş onu duydum orda yemek yemem ama gidip gezmek isterim.

ÖĞRETMEN: Bence önyargılı olma iyi yemekleri de vardır mutlaka.

Ö9: Bende Fransa'yı merak ediyorum. Gitmek isterim.

Öğretmen: Peki Fransa deyince ne akla geliyor?

Ö9: Eyfel Kulesi.

Araştırmanın yapıldığı 1 Ekim 2021 tarihli derste “SB.4.1.3. Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanır.” kazanımı kapsamında “Picasso tarzı kişisel porte çalışması” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan coğrafyada sanatsal kendini ifade etme ve kültürlerarası yeterlilik gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Videoyu izledik. Picasso kimmiş neler öğrendik?

Ö5: Çeşitli geometrik şekillerle resim yapıyormuş.

Ö17: Picasso ’nun mavi dönemini ve pembe dönemini öğrendim.

Ö20: Değişik geometrik şekiller ile resim yaptığını öğrendik.

ÖĞRETMEN: Peki bu akımın adı neydi? Videoda geçti konusu.

Ö11: Kübizim öğretmenim.

ÖĞRETMEN: Evet çok güzel.

Ö18: Öğretmenim resimler çok değişik. Birinin ağzı farklı yerde. Burunun yeri farklı.

Ö5: Öğretmenim farklı açılardan görünüşmüş.

Ö18: Aaa! Evet öğretmenim bunu demek istedim. Farklı açılardan görünüşü ile resim çizmiş.

ÖĞRETMEN: Peki bundan önce resmi sadece ders olarak görüyorduk. Şimdi sanat ile ilişkisi hakkında neler söyleyeceksiniz. Bir ilişki kurabildiniz mi?

Ö11: Ressam bu resmi içinde hissederek yapmış belli ki. Bu da sanatın bir yönü sanırım.

ÖĞRETMEN: Hissederek yapınca farklı mı oluyormuş yani?

Ö11: Tabiki öğretmenim onun hissettiği gibi yapması onu farklı yapmış. Kendi hissettiğini yapmış. Kendi dünyasını oluşturarak resme aktarmış.

ÖĞRETMEN: Süpersin. Çok güzel ifade ettin. Teşekkürler. Şimdi Ankara’da ki resim ve heykel müzesini bir gezelim internetten sanal olarak. Önceden giden veya bilen var mı burayı? (Öğrenciler toplu olarak hayır dediler.) Sanal olarak sergiyi gezelim.

Ö11: Geçen sene öğretmenimiz Oyuncak Müzesini göstermişti.

ÖĞRETMEN: Şimdi bakıyoruz tahtaya burada gezerken karşınıza çıkan heykeller var. Heykeltıraşlar tarafından yapılan heykeller. Bunun yanında İstanbul’da Pera Sanat Müzesi var. Onları da araştırabilirsiniz. Şimdi etkinliğe geçiyoruz. Beraber heykel yapıyoruz.

Araştırmanın yapıldığı 8 Ekim 2021 tarihli derste “SB.4.1.4. Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar.” kazanımı kapsamında “Karagöz-Hacivat gölge gösterisi” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle o döneme tanıklık ederek kültürel miras gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Peki Türk kültüründe Hacivat ve Karagöz deyince bizim Türk kültüründe ki yerini biliyor musunuz? Sadece ramazan bayramında mı oynanır? Derinlemesine biliyor muyuz Hacivat ve Karagöz’ü? Hacivat ve Karagöz ile ilgili oyun biliyor muyuz? Onların meşhur bir oyunları var. (Sınıfta sessizlik olur.) Bilmiyoruz. Peki. Hacivat ve Karagöz dediğimizde Türk kültürü mü aklınıza geliyor diğer dünya ülkeleri mi?

Ö4: Türk kültürü

ÖĞRETMEN: Evet. Türk kültürü.

Ö18: Bana da Türk kültürü gibi geliyor. Çünkü o Türklerden çıkmış.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Özellikle buraya dikkat etmenizi istiyorum. Sadece Ramazan Bayramında oynatılmıyor. Sünnetlerde, düğünlerde, evlenmelerde, doğumlarda, eğlencelerde... Yani sadece ramazanda değilmiş. Demek ki Karagöz ve Hacivat gerçekten Türk kültüründe çok önemli bir yere sahip.

Ö5: Neden karagözden çok bahsediyoruz.

ÖĞRETMEN: Çünkü fark ettiysen oyunlarda ön planda olan genelde karagöz.

Ö15: Ortılığı karıştıran ve komik olan karagöz.

ÖĞRETMEN: Evet. Hem mizah metinlerde ki güldürü Karagöz'den kaynaklanıyor. Karşısındakini anlamıyor. Daha doğrusu anlamamaya çalışıyor. Karşıdakiyle empati kurmuyor. Hep onu anlamamış gibi davranıyor. Bu seferde sinirlenip gidiyor genelde.

Ö11: Şaka gibi oluyor.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Şimdi düşüncelerinizi alayım.

Ö11: Bu eskiden çok popüler bir şeymiş ama şimdi gençler bunu umursamamış ve yaşlılarda artık izlemiyormuş.

ÖĞRETMEN: Evet güzel çıkarımlar bunlar.

Ö4: Şu an popüler olsa da eskisi gibi de değilmiş.

ÖĞRETMEN: Evet. Hoşuna gitti mi? İlgin çekt mi Hacivat ve Karagöz? Televizyondan ya da farklı bir sinemadan daha mı farklı? Bizi daha çok yansıtmıyor mu?

Ö4: Evet. Çok farklı.

ÖĞRETMEN: Türk kültüründen bir şeyler var mı?

Ö4: Var.

ÖĞRETMEN: Ne mesela?

Ö4: Bir zamanlar padişahlarla ilgili bilgiler var. Padişah o dönemde bazı tespitleri varmış. O yüzden o dönemlerde yasaklanmışlar.

Diyalog 4:

Ö9: Zaten ben evdeki kardeşimle kukla yapıp hep oynatıyoruz.

ÖĞRETMEN: Kukla yapıp oynattıyorsun çok güzel.

Ö5: Benim dediklerimin adama göre doğru olduğunu şey yaptım.

Öğretmen: Biraz daha konuyla ilgili daha çok bilgi edindin değil mi?

Ö5: Evet.

Ö18: Eskiden bu çok popülermiş ama şimdi popüler değil. İnsanlar (diyalog) üretmiyorlar ama babam hala Karagöz ve Hacivat'ı oynatabiliyor. Çok gülüyoruz.

ÖĞRETMEN: Ne güzel!

Ö18: Akrabalarımız da dâhil yani.

ÖĞRETMEN: Bunu devam ettirmek istiyorsunuz o zaman.

Ö18: Evet. Kuklasını da yaptık hatta. Babamı gördükçe gülmekten öleceğim. O kadar komik.

ÖĞRETMEN: Evet. Çok güzel.

Ö15: Babam spor salonunda çalışıyordu. Orda ebru sanatı vardı. Orda da yapmıştık Karagöz ve Hacivat kuklası. Bende duruyor hala.

Ö23: Bizde de kukla var ama sadece Hacivat var. Karagöz yok.

Ö19: Anasınıfındayken de öğretmenimizin böyle etkinlikleri vardı. Hatta aynısını yapıp vermişti. Kardeşimle yapmıştık.

Yapılan etkinlik ile kültürelarası yeterlilik ve sanatsal kendini ifade etme gelişimi ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Geçen hafta ile ilgili Picasso'nun hayatı ve sanatı ile ilgili etkinlikler yaptık videolar izledik. Bu hafta geçen hafta ile ilgili neler öğrendiniz. Kısaca bu konuya değinip yeni konuya geçeceğiz. Neler yaptık kim söz hakkı almak istiyor? Geçen haftadan sonra ne yaptın?

Ö17: Öğretmenim araştırma yaptım.

ÖĞRETMEN: Kimi araştırdın?

Ö17: Salvodard Dali.

Öğretmen: (Deftere yazılmış. Resimler çizilmiş) Çizim yapmışsın. Çizim ve resim yapmayı seviyorsun sanırım. Geçen ki dersten sonra resim ile ilgili sende bir uyanış oldu mu? Değişiklik oldu mu?

Ö17: Daha çok ilgi duydum.

ÖĞRETMEN: Evet. Bunun sonucunda da Salvodar Dali ve Şeker Ahmet Paşa'yı araştırmışsın. Araştırmada neler öğrendin? Neler ilgini çekti?

Ö17: Mesela popüler eserlerini öğrendim Salvodar Dali'nin. Şeker Ahmet Paşa'da asıl adının Ahmet Ali olduğunu öğrendim.

ÖĞRETMEN: Yaptığı resimler nelermiş baktın mı Şeker Ahmet Paşa'nın.

Ö17: Evet baktım. Deftere de yazdım.

ÖĞRETMEN: Tamam peki. ... sen ne araştırdın?

Ö23: Şeker Ahmet Paşayı araştırdım.

ÖĞRETMEN: Yabancı birini araştırdın mı?

Ö23: Van Gogh araştırdım.

ÖĞRETMEN: çok güzel ilerde bizimde Van Gogh ile ilgili bir araştırmamız olacak. Daha iyi tanırsın sende...

...

Ö20: Yabancı birini araştırdım.

Ö15: Bende Leonardo Da Vinci'yi araştırdım.

ÖĞRETMEN: Neler öğrendin peki onunla ilgili?

Ö15: Resim dışında başka bir uğraşısı olduğunu öğrendim.

Ö18: Mühendisi, heykeltıraşı, botanikçisi, mucidi ve ressamı aynı zamanda.

ÖĞRETMEN: Peki eve gidince Ankara Resim ve Heykel Müzesini gezmiştik. Onunla ilgili bir araştırma yapıp ilgisini çeken oldu mu Ankara Resim ve Heykel Müzesi ile ilgili?

Ö5: İnternette diğer müzelere sanal gezi yaptım.

Araştırmanın yapıldığı 25 Ekim 2021 tarihli derste “SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.” kazanımı kapsamında “Mozaik sanatı ile özlü sözler” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle o

döneme tanıklık ederek sanatsal kendini ifade etme ve kültürelarası duyarlılık ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: ... İçinde bulunduğunuz dünyada çeşitli farklı insanlar var değil mi? Bu konuda mesela ne düşünüyorsunuz? İnsan neden farklı olabilir? Ya da bu farklılıklara neden saygı duymalıyız?

Ö11: Öğretmenim çünkü o kendisi belirtir zaten. Hem de biz onun kendisini değiştiremeyiz. O öyle yaratılmış.

ÖĞRETMEN: Doğru.

Ö5: Öğretmenim farklılıklara saygı duymalıyız. Çünkü farklılıklar birer zenginliktir.

ÖĞRETMEN: Değil mi? Farklılıklar birer zenginliktir. Çok güzel bir söz mesela. Mesela farklılıklara saygı ile alakalı kitaplarda, internette araştırmışsınızdır karşınıza böyle özlü sözler çıktı mı?

ÖĞRENCİLER: evett

ÖĞRETMEN: Bekir mesela sen bir söz söylemiştin. Ne dedin?

Ö5: Her farklılık toplumun bir zenginliğidir.

ÖĞRETMEN: Bir zenginliktir. Biri söylemiştir değil mi?...

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: ... Şimdi çocuklar dediğim gibi bununla ilgili farklılıklara neden saygı duymalıyız.

Ö11: Öğretmenim herkesi olduğu gibi kabul etmeliyiz.

Ö5: Öğretmenim farklılıklar bizim zenginliğimizdir.

Araştırmanın yapıldığı 1 Kasım 2021 tarihli derste “SB.4.2.1. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelerden yararlanarak ailesinin geçmişine dair soyağacı oluşturur.” kazanımı kapsamında “Mehmet Akif Ersoy’un Soy Ağacını Yapıyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle o döneme tanıklık edilerek

kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Şimdi yeni konuya geçelim yani etkinliğe. Sözlü tarih nedir?

Ö4: Geçmişimiz hakkında sorgu.

ÖĞRETMEN: Geçmişimiz hakkında sorgu peki güzel. Hatta ben tahtaya yazayım sözlü tarih.

Ö5: Öğretmenim bizden mesela dedemiz ile ilgili konuşarak onların eskiye ait öğrendiğimiz bilgiler.

ÖĞRETMEN: Peki başka?

Ö18: Sözlü tarih biriyle konuşarak röportaj yaparak. Yani birine soru soruyorsun o da cevap veriyor.

Ö9: Büyüklerimizin geçmişi ile ilgili soru sorup onlar hakkında bilgi edinmemize sözlü tarih.

Ö15: Büyüklerimizle konuşarak onların geçmişindekileri öğrenmek.

Ö11: Eskideki elbiseler, bilgisayar değil de yazı yazarken kullanılıyormuş annem demişti daktilo.

ÖĞRETMEN: Güzel evet daktiloda yazı yazıyorlarmış değil mi?

Diyalog 2:

Öğretmen: Evet Mehmet Akif Ersoy denildiği zaman bizim Türk kültüründe yeri önemli. Niye İstiklal Marşı deyince Mehmet Akif Ersoy aklımıza geliyor. Peki bir olimpiyata katıldığında yakında Tokyo Olimpiyatları vardı. Birinci olunca birinci olanın marşı söyleniyor.(Sınıf hep beraber evet). Mesela okçulukta Türkiye’den Mete Gazoz birinci olduğunda zaman orda kimin marşı söylendi?

Ö18: İstiklal Marşı.

ÖĞRETMEN: İstiklal Marşı söylendi.

Ö11: Bizim bayrağımızda vardı. Bayrak falan sallanıyordu.

ÖĞRETMEN: Buradan yola çıkarak şunu düşünebiliriz. Türk kültürü dediğimizde bizim kendi Türk kimliğimiz deyince Mehmet Akif Ersoy akla geliyor mu?(sınıf hep beraber evet). Türk bayrağı akla geliyor mu? (sınıf hep beraber evet).Peki

Amerika'daki biri bir olimpiyatta birinci olduğu zaman İstiklal Marşı'nı söylemiyorlar değil mi? Onlarında kendi marşları var.

Ö11: *Herkesin kendine özgü marşı var.*

ÖĞRETMEN: *Evet değil mi? Herkesin kendine özgü marşı var. Bu da her ülkenin bir anlamda kimliği değil mi? Her ülkenin de kendi kimliği var. İşte her ülkenin kendi kimliğini onların içinde bulunduğu kültürel kimlikten kaynaklanıyor. İçinde bulunduğumuz kültürel kimlikte Türkiye dediğimizde İstiklal Marşı bizi tarif ediyor. Sınıftaki birinin ismini söylediğim zaman o kişi anlaşıyor değil mi? Türkiye cumhuriyeti denildiğinde ise...*

Ö11: *Bütün ülkemiz anlaşıyor.*

ÖĞRETMEN: *Evet. Bizim karşımıza gelen bizim marşımız İstiklal Marşımız. Bu bizim kimliğimizdir çocuklar. Aynı şekilde Türk Bayrağı değil mi? Mesela Türkiye'yi karşılamak adına başka bir ülkede Türkiye'yi anlatmak istediğimizde ilk önce neye bakıyoruz? Örneğin olimpiyatlarda bizim Türklerin birinci olduğunda İstiklal Marşı ve Türk bayrağının dalgalanması önemli. Nasıl sizin kimlikleriniz var ise bu durumlarda ülkelerin kimlikleri de bu şekilde...*

Araştırmanın yapıldığı 5 Kasım 2021 tarihli derste “SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.” kazanımı kapsamında “Türk Kahvesi ile kültürel öğelerimizi öğreniyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö11: *Mehmet Akif Ersoy'un sözünü çok tutan biri olduğunu öğrendik. Örnek aldım bende. Onun ne kadar örnek biri olduğunu ve önemli biri olduğunu bizim için. İstiklal Marşı'nı bize bir daha yazdırılmamasını istediği. Çünkü o dönem zor bir dönemmiş.*

ÖĞRETMEN: *Evet. Mehmet Akif Ersoy' ne demişti. Bu millete Allah bir daha böyle bir marş yazdırmasın. Çünkü o dönem Türk milleti için gerçekten düşmanları yenmek ve vatanımızı kurtarmak için olağanüstü çabaların gösterildiği bir dönemdi.*

Ö18: Benim aklımda şu kaldı. Selma Argon'un yaptığı röportaj bir sözlü tarih o aklımda kaldı.

ÖĞRETMEN: Peki bu konuda sen ne demek istersin? Neler öğrendin?

Ö19: Araştırma yaptım.

ÖĞRETMEN: Çok güzel. Peki, bu araştırman sana ne sağladı?

Ö19: Onun hayatını daha detaylı öğrendim. Bu kadar detaylı bilmiyordum. Sadece istiklal marşımızın şairi olarak biliyordum.

Diyalog 2: (Video izlemeden önce)

ÖĞRETMEN: Şimdi yeni konuya geçmeden sizden birkaç gönüllü öğrencilerden kültürel öğelere örnekler isteyeceğim. Bildiklerimizi tahtaya yazıp asacağız. Sonra dersin sonunda yenilerini öğrenince öğrendiklerimizi de yazacağız. Evet neler biliyoruz?

Ö5: Öncelikle söylemek istiyorum. Ülkemizle ilgili adetler gelenek görenekler geliyor aklıma.

ÖĞRETMEN: Bunları özele indirgersek neler geliyor aklına.

Ö5: Askerlere kına yakılması.

Ö15: Yemeklerimiz yazmak istiyorum.

ÖĞRETMEN: Özele indirgesek ne tür yemek?

Ö15: Tatlı?

ÖĞRETMEN: Nereye özgü bir tatlı ve nedir?

Ö15: baklava nereye özgü olduğunu bilmiyorum.

ÖĞRETMEN: Olsun baklava yazalım.

Ö20: Oyunlarımızı yazmak istiyorum.

ÖĞRETMEN: Olur . Özele indirgersek hangi oyun aklına geliyor?

Ö20: Halk oyunları.

ÖĞRETMEN: Daha özele indirgersek ad olarak ne geliyor aklına?

Ö20: Halk oyunları geldi sadece aklıma.

ÖĞRETMEN: Tamam.

Ö10: Ata sporları.

ÖĞRETMEN: Örnek verebilir misin?

Ö10: Cirit

ÖĞRETMEN: Çok güzel yazalım.

Ö9: Yağlı güreş aklıma geldi.

Ö21: Bende yazmak istiyorum. Giden yolcuyla arkadan su dökme adetini yazmak istiyorum.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Tabi ki yazabilirsin. Peki öğrendiklerimiz bu kadar mı? (sınıf aynı anada evet) Peki şimdi bir videomuz var onun üzerinden konuşacağız. Biraz beyin fırtınası yapalım. Daha sonra neler öğrendik kısmına herkes öğrendiği bir kavramı yazmasını isteyeceğim.

Video başlatıldı.

Ö5: hem dini hem milli bayramlarda mı bizim milli kültür öğelerimiz.

ÖĞRETMEN: Tabiki.

Ö10: Benim bir gösterim vardı orda kaşık oynamıştım.

Âşık ile maşukun resmi videoda geçince.

Ö16: Benim aklıma leyla ile mecnun geldi.

Video durdurulur.

ÖĞRETMEN: Nerenin İskender'i meşhur?

Ö20: Bursa

ÖĞRETMEN: Çok güzel. Kebap nerenin meşhur?

Ö5: Adana ve Urfa.

ÖĞRETMEN: Manti nerenin meşhur?

Ö4 Kayseri

ÖĞRETMEN: İçli köfte?

Ö18: Diyarbakır

ÖĞRETMEN: Evet Diyarbakır Gaziantep oralarda meşhur.

ÖĞRETMEN: Çiğ köfte?

(Öğrenciler toplu olarak Urfa.)

ÖĞRETMEN: Z.. künefe ile ünlü ilimizi biliyor musun?

Ö24: Yok bilmiyorum.

Ö7: Hatay

ÖĞRETMEN: Çok güzel. Pişmaniye?

Ö4: İzmit?

Ö20: Öğretmenim benim teyzem Kastamonu'dan geldi. O da oradan pişmaniye getirdi. Orada meşhur değil mi?

Diyalog 4:

Ö15: İstanbul'da ünlü sanırım.

Ö4: Kahve çekirdekleri kavru olarak yapılıyor ve öğütülüyor.

Ö18: Kız istemelerde kullanılır. Hatta damadın kahvesi tuzlu olur.

Ö11: kahvenin çeşitleri var. Dibek kahvesi mesela.

Ö9: Bir kahvenin 40 yıl hatırı var.

ÖĞRETMEN: Çok güzel evet. Şunları da ben ekleyeyim Türk kahvesi Zengin bir kültürel temele dayanıyor olması dolayısıyla da 2013 yılında UNESCO tarafından “İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi”’ne dâhil edilen bir değer.

Ö11: O listede çay var mı hocam?

Araştırmanın yapıldığı 12 Kasım 2021 tarihli derste “SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.” kazanımı kapsamında “Kültürel Öğeler Sergisi” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak kültürel miras

ve sanatsal kendini ifade etme ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö5: Kuş evleri ile ilgili bir bilgin yokta. Kuşalar ile ilgili bir yer biliyorum. İçinde bir şey yaşamayan bir ev var. Bir sürü kuş yuvası var böyle sırayla dizilmiş hepsi. Boyanmışta. Kuşlar arada sırada giriyorlar içine.

ÖĞRETMEN: Kuş evleri Kuş sarayları Osmanlı döneminde başlıyor ve sadece Osmanlı döneminde görülen bir kültür. Bundan öncesinde böyle bir şey yok.

Ö20: Hocam soru tam neydi?

ÖĞRETMEN: Kuş evleri ve kuş sarayları ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu konu hakkında neler biliyorsun?

Ö20: Kuş evlerini biliyordum. Kuş evlerini yapıp içine yem koyuyorlardı.

ÖĞRETMEN: Peki Osmanlı dönemindeki tarihimizdeki yerini biliyor muydun?

Ö20: Bu kadar derinlemesine bilmiyordum.

ÖĞRETMEN: Bu kadar derinlemesine bilmiyordum öyle mi?

Diyalog 2:

Öğretmen: Ne dedik bu bakırın bir işleme aşaması var. İşleme yapılırken de kabartma yöntemi kullanılıyormuş. Elimde ki bu bakırda kabartma yöntemi ile yapılan bir işlem basamağıdır.

Ö11: Benim annemlerde bunun gibi bir şey yaptırıldılar(işlemeli bakır tabaktan bahsediyor). Bir amca bakıra bir şey yardımıyla vurarak böyle desen yapıyordu. Bir kalem gibi bir şey ile işledi.

ÖĞRETMEN: Evet onların çeşitli araç ve gereci var. Şimdi nere geldik Heybecilik.

Ö11: Ben bunu biliyorum.

ÖĞRETMEN: (Heybeyi eline alır) Çocuklar sizce burada bir sanat yok mu? Gelişi güzel mi bu deseni yapmışlar. Güzel bir desen var görüyor muyuz?

Ö11: Büyük bir sanat var.

ÖĞRETMEN: İşte çocuklar. Heybedeki sanatı gördünüz. Yani hiçbir şey gereksiz yapılmadığını ve bir düzen içinde olduğunu ve bunun bir sanat olduğunu bilin. Heybe nedir derse; Kıl, yün ve kendir lifinden dokunan içine çeşitli şeyler koyarak eşya taşımaya yarayan iki gözlü dokuma çanta olarak adlandırılabilir geleneksel bir eşyadır. Baktığımızda keloğlan filmi hepimiz izleriz değil mi? (sınıf aynı anada evet der.) Elinde hep heybesi vardır. O dönemlerde çanta mı var. Heybe var. Ya da Nasrettin Hoca genelde heybe kullanır. Ama dikkat ettiğimizde bunu önceden biliyor muyduk? Çok önceden kullanılıyordu.

Ö11: Köyde kullanılıyor bizim.

ÖĞRETMEN: Evet. Ama çantalar, poşetler çıktıkça kullanılmaya kullanılmaya unutulmaya yüz tutmuş bir sanattır.

Ö14: O çantadan annemin sandığında da var.

ÖĞRETMEN: Bence annen o heybeyi saklasın. Çünkü çok güzel ve unutulmaya yüz tutmuş bir sanat.

Ö18: Ben heybe değil de bakır ile ilgili konuşacağım. Bunu nasıl şekilden şekle sokabiliyorlar.

ÖĞRETMEN: İşte onlar birer usta. Niye biz yapamıyoruz? Usta onu yıllarca eğitimini alıyor. Ne yapıyor? Çırak oluyor, kalfa oluyor sonra usta oluyor. Usta olduktan sonra eğitimini aldıktan sonra yapması kolay artık. Ben bile öğretmen olabilmek için belli bir eğitim alıyorum değil mi? Üniversite okuyorsun gerekirse staja gidiyorsun aynı mantık. Bu yüzden bu bakırın bu kadar estetik bir güzelliği var. Bunu yapmak için bana verseler ben ne kadar öğretmen olsam da bakır ustası olama. O ayrı bir alan. Bunun içinde uzmanlaşmak gerekiyor.

Ö5: Sizin verdiğiniz bir kitapta heybesinden bir şey çıkarıp yiyip içtiğinden bahsediyordu.

ÖĞRETMEN: Eski zamanlarda o dönemlerde kullanılıyordu.

Ö22: Benim annemin sandığında bakırdan saat var.

Diyalog 3:

Ö2: Bizde de bakır bardaklardan var. Ayrıca biz bir yere yemeğe gittiğimizde bu bardaklardan içecek getiriyorlardı ve duvarlarda oranın resimleri vardı. Eskilerin resimleri. Zamanı da yazıyordu hatta.

ÖĞRETMEN: Evet. Güzel.

Ö14: Benim annemin bir arkadaşı var. Biz orda kahve içmiştik. Böyle eliyle yapılan fincanlar vardı. Annemin arkadaşı da o fincanlardan yapıyor. Çok güzel.

Ö1: Şu bakır tabaktan bizde de var.

Ö10: Bende Tusem'in diyeceğini diyecektim. Bizde bir mağazada onları gördük ve arka kapısında onların yapımında gördük. Makinelerle ve adamlar elleriyle işliyordlardı.

Ö20: Bizim köyümüzde de o heybe çanta hali değilde koltuk hali var. Desen olarak.

ÖĞRETMEN: Evet. Zaman da daralıyor. Ben diğer sergidekileri de açıklayayım. Konuşalım sonra. Oymacılık. Peki bunlardan hangisi oymacılık. Tabiki bunlar.(Getirilen örnekler gösterilir.)

Ö15: Hocam sandıklarda da oymacılık sanatı var.

Ö20: Bizde de var.

Diyalog 4:

Ö5: Hocam kuş evlerinde bir sanat değil mi?

ÖĞRETMEN: Tabiki bir estetiği var. Eğer bu konu ile ilgili araştırma yaparsanız İstanbul da çok güzel kuş sarayları vardır görürsünüz. Oymacılık sadece ülkemizde değil bilhassa İskandinavya, İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerinde o zamandan kalma ağaçtan oyma eserler bulunmaktadır. Burada dediğim gibi sadece Türkiye değil her yerde var. Ama bizim kullandığımız estetik haz ve desenlerle onların ki bizde farklılık gösterebilir. Her yer kendi kültürünü yansıtan öğeler kullanır. Öyleki Eski Mısır ve Yunan medeniyetinden kalma ağaç ve taş üzerine oyulmuş mezarlar mevcuttur.

Ö18: Öğretmenim ben tam yerini hatırlamıyorum ama orda iki tane mezarlık vardı. Taşlarda taş oymacılığı ile yapılmış desen vardı. Eskiye ait Osmanlı yazısı yazıyordu.

ÖĞRETMEN: Terzbaba mezarlığında mı?

Ö18: Yok değil. Başka bir yer.

ÖĞRETMEN: Nasıl mozaik sanatının da çeşitleri varsa bunun da taş oymacılığı, ahşap oymacılığı ve mermer oymacılığı var. Bunun yanında çeyiz geleneği var. Ben birkaç örnek getirdim. Çeyiz geleneğinde kızlar daha çok bilir. Kanaviçe vardır iğne oyası vardır.

Ö18: Evet bohça hazırlıyorlar. Çorap, yastık yüzü koyuyorlar.

ÖĞRETMEN: İğne oyası ne yaparlar. Başörtülerinin kenarlarına iğne oyaları yaparlar. Şimdi farklı olarak bu bir kolye ucu. Kanaviçe işlemesi yapılmış. Bunu ben yaptım mesela. Kanaviçeyi kolye ucu olarak kullandım. Zamanla bir şeyler geliştirse yatak örtüleri, masa örtülerinde kullanılan kanaviçe şimdi değişerek kolye ucu olarak da kullanılabilir. Teknoloji geliştikçe kullanım alanı da değişiyor. İğne oyasını düşünelim bizde Avrupa’da “Türk Danteli” olarak adlandırılan yazma olarak değil de kolye ucu olarak kullanılmış. Kültürde böyledir. Bazen değişikliğe uğrayabilir. Sadece bunlar yazmaların etrafında değil sanatını kullanarak kolye yapıyor.

Araştırmanın yapıldığı 22 Kasım 2021 tarihli derste “SB.4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.” kazanımı kapsamında “Dünya Çapındaki Oyunları Öğreniyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle farklı kültürlerle ait oyunları öğrenerek kültürlerarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Sadece zıplıyorlar ve üzerinden geçmeye çalışıyorlar. Bu kadar basit. Şimdi Kenya’ya geçelim. Kenya deyince aklınızda bir şey oluşuyor mu? Kenya ile ilgili bilgisi olan var mı? Ben size söyleyeyim. Efendim Elif?

Ö11: Orda insanlar karalar. Onlar hep cana yakınmış öyle duydum.

ÖĞRETMEN: Doğrudur. Kenya'da dünyanın en eski fosilleri yer alıyor. En eski fosiller. Ve çocuklar Kenyalılar hayvanlara çok değer verdikleri için mesela başkentleri çocuklar Nairobi'de öksüz filler için yetimhane var.

Ö18: Yok artık.

Ö5: Annesiz filler için.

ÖĞRETMEN: Evet. Öksüz filler için yetimhane. (Öğrenciler hep bir ağızdan filler diye söylenerek şaşırdılar.) Yetimhane var başkentte Nairobi'de.

Ö5: Bunları sahiplendiriyorlar mı?

ÖĞRETMEN: Bakıyorlar işte. Sahiplendirmiyorlar bakıyorlar. Onları kime sahiplendireceksin.

Ö5: Sahiplendirmiyorlar ama bakımı da zordur.

SINIF ÖĞRETMENİ: Not almak isteyen not alabilir dedi ya öğretmeniniz.

ÖĞRETMEN: Şimdi geldik bu oyun nasıl oynanır. Çocuklar Kenya'da dolaşırken Mirket ya da Zürafa gibi hayvanlarla karşılaşmak çok eğlenceliymiş. Ama bir aslanla karşılaşsaydınız kesin ödün kopardı demiş burada. Neyse ki aslanlar yalnız ve herkesten uzak yaşamayı seviyorlar. Bu arada Kenyalı çocuklardan bir oyun öğrenelim. Oyunumuz bu. Oyun nasıl oynanıyor biliyor musunuz çocuklar? Oyunda halka şeklinde toplanırlar. Ebe seçmek için yazı tura atarlar. Bunu aslında sizde yapıyorsunuz. (Öğrenciler evet diye söylenirler) Ebe ortaya geçer. Ebe bir hayvan ismini söyler. Eğer bu hayvan yenilenebilir bir hayvan ise çocuklar hep bir ağızdan Myma Myma der. Bu çocuklar et demekmiş.

Ö5: Yam yam yam yam gibiymiş. (gülüşmeler)

ÖĞRETMEN: Sonra et et diye havaya zıplarlar. Bu yenilebilecek bir hayvan değilse bağırmadan zıplamadan oldukları yerde dururlar. Yanlışlık yapan olursa o yanar ve ortaya geçer. Kim hata yapmazsa sırayla ortaya geçerler. Şimdi çocuklar.

Ö5: Yani öğretmenim bunlar açmıymış.

ÖĞRETMEN: Bakın çocuklar insanların içinde bulundukları kültür oyunlarını nasıl etkilemiş görüyor musunuz? (Öğrencilerden evet doğru söylemleri duyuldu.) Baktığımız zaman Kenya maddi olarak ve genel olarak fakir bir ülke olduğu için oyunları

yemek üzerine olmuş. Et yenilebilir ise zıplıyor eti yenilemiyorsa zıplamadan oynuyorlarmış.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Tabiki Müslüman olanlar ve Müslüman olmayanlar başka dine mensup olanlar kültürleri gereği domuz eti yiyebiliyorlar. Şimdi baktığımız zaman bulundukları yer, ülke, konum içinde bulundukları kültür oyunu bile etkilemiş. Gece gündüz oyunu gibi düşünün gece deyince uyuyorsunuz gündüz deyince uyanık durmaya çalışıyorsunuz. O şekilde bir oyun. Bunlar ne yapmış bir hayvan ismi söylüyorlar. Eti yenen bir hayvan ise Myma Myma diye zıplıyorlar. Yoksa oldukları yerde kalıyorlar. Şimdi sıra Tanzanya'da. Dağdaki Ateş.

Ö1: Ateş mi yakıyorlar.

Ö5: Ölü taklidi mi yapıyorlar.

ÖĞRETMEN: Tahminlerde bulunmaya başladık.

SINIF ÖĞRETMENİ: Ne güzel oyunlar. Başka ülkelere ait oyunlar öğreniyorsunuz.

ÖĞRETMEN: Dağdaki ateşe geçmeden önce Tanzanya ile ilgili bir şey bilen var mı çocuklar?

Ö15: Ne öğretmenim.

ÖĞRETMEN: Tanzanya deyince ne akla geliyor?

Ö5: Tanzanya deyince Transilvalya tavşan mı öyle bir şey aklıma geliyor.

ÖĞRETMEN: Ya öyle mi?

Ö5: T ile başladığı için tavşan aklıma geliyor.

ÖĞRETMEN: Size şöyle söyleyeyim. Belki duymuşsunuzdur aşına olmuş olabilirsiniz. Tanzanya'da çok güzel adalar var. Bunlardan biride Zanzibar adası. Çok ünlü. Tanzanya'nın çok meşhur bir adası. Ada çocuklar mis kokulu baharatları ile ünlü ve bembeyaz kumlu sahilleri. Önceden Altın sahiller dedik ya altın rengindeymiş. Zanzibar adasında da beyaz kum sahilleri ve mis kokulu baharatları ile meşhur. Mis kokulu baharatları.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Evet. Aslında oturmuyorlar. Evet dinliyoruz. Tüm oyuncular bir halka oluşturacak şekilde ayaklarını açarak dizilirler. Ayaklar bir diğer arkadaşın ayaklarına temas edecek şekilde tutulmalıdır. Bu oyun bir oyuncu halkanın ortasına geçer. Ortadaki oyuncu topu arkadaşlarının ayaklarına doğru atar. Oyuncuların top gelince ayaklarını kapatmaları ve böylece topun daire dışına çıkmalarını engellemeleri gerekmektedir. Ayaklarını kapatmada geç kalırlarsa veya top gelmeden ayaklarını çekerlerse yanarlar ve oyundan çıkarlar. Oyun tüm oyuncuların yanmasıyla sona erer. Topu attığında topun dışarı çıkmamasına engel olacaklar. İş bu. Afganistan ile ilgili neler biliyorsunuz?

Ö5: Savaş oluşunu ve Türkiye'den bağımsız olduğunu.

ÖĞRETMEN: Orada savaş var doğru. Mesela Afgan çocukları ile ilgili en çok sevdikleri şey uçurtma şenlikleri. Uçurtma şenliklerini çok severlermiş. Hatta haftalar öncesinden hazırlanan uçurtmalar bayram günleri havaya uçuruluyormuş. Bayram günleri uçurtma uçurulmuş. Bizde böyle bir gelenek yok mesela. Bayram günleri uçurtma şenlikleri varmış. Geçtik Azerbaycan.

Ö5: Bir şey deniliyordu. Kardeş ülke. Hatta cumhurbaşkanlarının adını da biliyordum unuttum şimdi.

ÖĞRETMEN: Peki buradaki oyunla ilgili benzer ne olabilir çocuklar.

Ö15: İstop

ÖĞRETMEN: İstop

Ö10: Hani öğretmenim ortadaki renk söylüyor yer değiştiriyor.

Araştırmanın yapıldığı 26 Kasım 2021 tarihli derste “SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.” kazanımı kapsamında “Millî Mücadele Kahramanlarımızı Öğreniyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö4: Münevver Saime'yi okudum. İlkte bir okuldalar öğretmen olmayı çok isteyen biri. Sonra İzmir'in işgal haberi geliyor ve o da arkadaşlarıyla bir konuşma yapıyor. Bizde mitinglere katılmamız diyor. Düzenlenen mitinglerle katılıyor ve mitinglerle ilgili toplantıya katılıyor. En son mitingde konuştuğunda lakap kullanmadığı için yakalıyorlar ve zindana götürüyorlar.3 gün zindanda kaldıktan sonra Topkapı sarayına götürecekler. Götürecekleri zaman arkadaşları bir miting düzenliyor. Sonra İngiliz askerleri o mitingi durdurmak için arabadan inince o da arabadan kaçıyor. Sonradan arkadaşları ile bir yerde buluşuyorlar. Oradan bir kayığa biniyorlar. Geliyorlar bir adam buluyor onları. Sonra diyor ki adam kurtuluş savaşına dahil olmak ister misiniz? O da diyor ki nereden anladınız diyor. İstanbul'dan mı geldiniz? Evet diyor ve onu bir komisere götürüyor. Komiserde onu İzmit'te bir teşkilata götürüyor. Artık orda milli mücadeleye katılıyor.

ÖĞRETMEN: Kitabın adını yüksek sesle söyle arkadaşların duysun.

Ö5: Asker Saime de diyorlar.

Diyalog 2:

Ö20: Benim ki Tayyar Rahime.

ÖĞRETMEN: Tayyar Rahime evet.

Ö20: Öğretmenim ilk önce Fransızlar Tayyar Rahime'nin kocasını öldürüyorlar. Sonra onların Adana'yı işgal ediyorlar. Ondan sonrasında köylerini işgal ediyorlar. Sonrasında Tayyar Rahime'nin evine giriyorlar. Tayyar Rahime'de o askerleri öldürüyor. Düşman askerlerini. Sonrasında tüfek kullanmaya başlıyor kendisini eğitiyor. Sonrasında tekrar Fransızlar işgal ediyorlar orayı. Yine tüfekte onları öldürmeye çalışıyor ve vatani savunuyor.

Diyalog 3:

Ö15: Bana Yahya Kaptan çıkmıştı.

ÖĞRETMEN: Evet dinliyorum.

Ö15: Yahya Kaptan Selanik'ten İstanbul'a kaçmaya çalışıyor. Gemiye binerken yoldan geçiyor işte konuşuyorlar. Sonra İstanbul'a gidiyorlar. Sonra orada Mustafa. Bir adı daha vardı unuttum ama. Onunla kahvehanede konuşuyorlar.

ÖĞRETMEN: Konuşmalar Milli Mücadele ile alakalı sanırım.

Ö15: Evet. Vatanı kurtarmak için. Sonra İtalyanlar buraya da geliyorlar. Sonra diğer birkaç Türk de yardım ediyorlar savaşıyorlar. Sonra Yahya Kaptan ve Mustafa gidiyor oradan. Hatırlamıyorum ama bir nedenden Tavşancığa gidiyorlar. Sonra Mustafa geri gidiyor İstanbul'a. Ondan sonra oradaki halktan biri geliyor diyor ki” sen burada kalıp burayı Rum çetelerinden korur musun?” diyor. O da ben tek başıma koruyamam deyip sonra yine İstanbul'a gidip oradan silah taşıyorlar geliyorlar onları eğitiyorlar ve başka köylere de yardım ediyorlar. Sonra da bitiyor.

ÖĞRETMEN: Tamam teşekkür ediyorum. Senin kitabın neydi.

Ö23: Yörük Ali Efe. Yörük Ali Efe şehirde otururken adam geliyor. İki tane adama bir şeyler anlatıyor. Yörük Ali Efe hemen orya gidiyor. Eğer bir şey olursa ateş edeceksin diyor. Ondan sonra oraya gidip ateş ediyor Yörük Ali Efe.

Ö23: Evet.

Araştırmanın yapıldığı 3 Aralık 2021 tarihli derste “SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar.” kazanımı kapsamında “Millî Mücadelenin Önemini Öğreniyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak kültürel kimlik ve kültürel empati ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Evet aynen. Şimdi şunu şöyle söyleyelim milli mücadele kahramanlarımızla ilgili geçen hafta etkinlik yaptık değil mi? Bir sürü kahraman öğrendik. Onlara mektuplar yazdık. Çok güzel şeyler çıktı. Şimdi milli mücadele ile alakalı size şunu sormak istiyorum. Mesela bir milli mücadele. Bir Kurtuluş Savaşının içine girdik değil mi? Bu milli mücadele kurtuluş savaşı neyle başladı. Ne oldu da Kurtuluş Savaşına girdik biz.

Ö4: Öğretmenim Osmanlı 1. Dünya Savaşı'na girip kaybetmesiyle birlikte ülkemizi işgal ettiler.

Ö4: Mondros Ateşkes Antlaşmasına göre de iyice bu şeyler başladı.

ÖĞRETMEN: *Mondros Ateşkes Antlaşması dedi değil mi?30 Ekim 1918'de çocuklar yapılan Mondros Ateşkes Antlaşması ile ne oldu? Devletimiz parçalanmaya başladı. Niye elimizde ki tüm orduları aldılar, haberleşme cihazlarını kestiler. Bütün tren yollarına düşmanlar el koydu. Ne oldu be sefer bizi parçalamaya başladılar. Bizde bundan dolayı ne yaptık?*

Ö4: *Kurtuluş Savaşını başlattık.*

ÖĞRETMEN: *Evet bir anda şey yaparken burada da şu an denk gelecek görebilecek miyiz anlatırken bir yandan buraya bakabilirsiniz çocuklar. Burada şu an Cumhurbaşkanlığı Milli Mücadele sergisinde 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşmasının nüshası burada sergileniyor biliyor musunuz? 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması. Evet, şimdi size göstereceğim inşallah. Şurada olması lazım. Burada bakın girdiğimiz zaman bilgi çıkıyor. Size hemen göstereyim.30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes hatta Antlaşması diyoruz. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi olarak geçiyor orada.*

Diyalog 2:

Ö9: *Öğretmenim Mondros antlaşmasının sergilendiği yerin adı neydi?*

ÖĞRETMEN: *Cumhurbaşkanlığı Milli mücadele sergisi.(Sinevizyon izlenir.)*

Ö15:*Öğretmenim bir şey sorabilir miyim? O dönemde hakanlar var mı?Birinci hakan ya da ikinci hakan?*

Ö5: *Padişah demek istedin herhalde?*

ÖĞRETMEN: *O dönem de hakan yok. Ama padişah var.*

Ö11: *Kuruluş Osman'ı çok izliyor sanırım.*

SINIF ÖĞRETMENİ: *Evet çocuklarla da konuşuyoruz izleyen var alilerden de dolayı.*

ARAŞTIRMACI: *(Sinevizyona devam ediliyor.)Çocuklar sizlerde Cumhurbaşkanlığı Milli mücadele sergisinden evde izleyebilirsiniz. Fark ettiniz mi tanıtım yaparken Abdurrahman oğlu Seyit Onbaşı diye söylendi. O zaman soyadı yoktu ya.*

Ö4: Öğretmenim bize verdiğiniz kitapların yazarının çok fazla millî mücadele kitabı varmış. Ben aldım hepsini çok güzel. Benim en fazla sevdiğim tarih yazarı o.

SINIF ÖĞRETMENİ: Evet hocam çocuklar z kütüphanede de o yazarın kitaplarını bulup alıp okumuşlar.

ARAŞTIRMACI: Peki düşmanlar boğazı geçmek isteyip geçebilmişler mi?

ÖĞRENCİLER(HEPSİ): Hayır öğretmenim.

Ö11: Öğretmenim kitapta da okumuştuk ya Atatürk Fransızın, İngiltere'nin gemilerini görünce. Geldikleri gibi giderler demiş.

Araştırmanın yapıldığı 10 Aralık 2021 tarihli derste “SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” kazanımı kapsamında “Yıldızlı Gece Tablosu ile Yönümü Buluyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak sanatsal kendini ifade etme ve kültürel empati ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Çocuklar bugünkü etkinliğimiz için öncelikle size kâğıt dağıtacağım. Ne yapacağımızı da anlatacağım. Elinizdeki resimler çocuklar ünlü bir ressam var Van Gogh. Çoğunuz biliyor olabilirsiniz de. Onun tablosu altındaki de çocuklar Türkiye'nin Van Gogh'u diye geçer. Eyüp Bedri'nin İstanbul'da Sokak adlı bir resmi. Üstteki de yine Van Gogh'un Yıldızlı Gece tablosu.

Ö18: Ben o tabloyu görmüştüm.

Ö4: Bizim annemin telefonunda da aynı bu resim var. Sürekli görüyordum. Duvar kağıdı. Meğer Van Gogh'un eseriymiş. (Yıldızlı gece tablosundan bahsediliyor.)

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Evet. Yıldızlı Gece. Van Gogh'un en önemli eseri. Verdiğim kağıtlara not alabilirsiniz çocuklar. Şimdi Yıldızlı Gece. Bu resmi yaparken kısa bir bilgi vereceğim. Ünlü ressam Van Gogh tarafından Haziran 1889'da Sanatoryumda ki odasında. Sanatoryum ne demek hastane. O dönem de belirli alanlarda hastalıklar varmış. Mesela İstanbul'da da veremle mücadele ile ilgili sanatoryum aynı şekilde

varmış. Orada da çocuklar ünlü ressam 1889'da sanatoryum hastane gibi tedavi görülen yer. Burada odasında doğuya bakan penceresinden niye güneş doğudan doğar değil mi? Penceresinden görünen Saint Remy de Provence köyünün gün doğumdan hemen önceki görünümünü resmeden Van Gogh'un Yıldızlı Gece tablosundan yola çıkarak yön bulma etkinliği yapacağız.

Ö11: Öğretmenim benim ilgimi ay çekti mesela. Güneş ve Ay'ın birleşimi çekti.

ÖĞRETMEN: Evet şu da var. Çocuklar o dönem bu resimde diğer normal resimlerden farklı değil mi? Resim çizdiğinizde ne yaparsınız? Normalde?

Ö11: Yeşil, mavi normal kullanırız. Ama o hepsini karıştırmış.

ÖĞRETMEN: Çocuklar o dönem Van Gogh hasta olduğu için içinde bir bunalım var. Bunu da resimlerine yansıtmış.

Ö18: Sanırım şeyden Yıldızlı Gece denmiş. Hani orası karanlık ve yıldız var.

ÖĞRETMEN: Neden denmiş Yıldızlı Gece. Bak sanatoryumdaki odasının doğuya bakan penceresinden görünen köyün gün doğumu. Gecedan gündüze geçiyor zaten gün doğumu. Gün doğumu olduğu için ne olur. Işıklar saçılmaya başlanır. Akşamdır ama bir yandan gün doğar. Gece ile gündüzün tam ortası gibi düşün.

Ö5: Öğretmenim gökyüzü sanırım orası. Deniz gibi görünüyor. Öğretmenim sanki ileri sonsuz gidebiliyormuş. Farklı bir görüntüsü varmış.

Ö22: Öğretmenim benim kuzenim de bunun resmini çizmişti.

ÖĞRETMEN: Şimdi çocuklar size kâğıdınızın kenarına şöyle bir artı yapmanızı istiyorum. Şu resmin yanına.

Ö5: yönler için mi?

ÖĞRETMEN: Evet küçük bir pusula gibi. (sıralarda gezerken gösterilir.)Yaptık mı? Şimdi size bir soru sormak istiyorum. Sizce burada güneş hangisi?(Sınıfın hepsi parmak kaldırıyor.)Evet Ecrin Boz.Gel göster. Hangisi Güneş sence.

Ö9: Bu sarı olan öğretmenim.

ÖĞRETMEN: Evet doğru. Güneş sarı ve ışık saçtığını bize gösterdiği için. Çocuklar burayı baz aldığımızda güneş sağ tarafta değil mi? O zaman sağ taraf güneşin doğduğu taraf olduğuna göre doğu mu olur batı mı? (Sınıfça doğu deniliyor.)Sizin sağ

tarafınıza hemen doğu yazalım o zaman. Şöyle göstereyim. Buraya doğu yazılacak değil mi?

Ö5: Güneşin doğduğu yer yani.

ÖĞRETMEN: O zaman bu kısım nedir?(sınıfça batı denir.)Evet batı. Yukarı ne?(sınıfça kuzey) Aşağısı nedir?(Sınıfça güney)

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN:Evet çocuklar. Size şöyle söyleyeyim çocuklar. Bedri Rahmi Eyüpoğlu'da Van Gogh'u da anımsatan resimler yapan ünlü Türk ressam olarak geçiyor. Van Gogh'u anımsatan resimler yaptığı biliniyor.

Ö18: Bu resmin adı neydi öğretmenim?

Ö4: Öğretmenim şu at arabasının geçtiği yer bile oyuna dahil etmişler.

ÖĞRETMEN: İstanbul'da Sokak. Evet olabilir. Bir önceki de Yıldızlı Geceydi.

Ö15: Öğretmenim benim annemde buna benzer bir resim yapmıştı.

ÖĞRETMEN: Aaa öyle mi? Ne güzel. Resimle ilgileniyor herhalde annen.

Ö15:Evet.

ÖĞRETMEN: Annen resimle alakalı bir bölüm mü bitirdi? İlgisinden dolayı mı?

Ö15: Yok o telefondan bir şeyler bakıyor. Sonra telefondan çiziyor.

ÖĞRETMEN: Ne güzel.

Ö18: Öğretmenim benim babamda hiç resim okumamış ama çok güzel resimler çiziyor.

Ö1: Benim babamın da çok güzel resimleri var.

Ö18: Benim babamın yeteneği var.

Diyalog 4:

Ö19: Cami.

ÖĞRETMEN: Caminin neyi?

Ö19: Minare kapısı.

Ö16: Güneyi gösteriyor.

ÖĞRETMEN: Minarenin kapısı aaa evet onu soracaktım. Kim dedi? Tamam.

Ö16: Ben.

ÖĞRETMEN: Tamam. Evet değil mi? Cami minaresinin şerefe kapısı güneyi gösterir. Baktığımız zaman kapı bu tarafta olmadığına göre arka tarafta değil mi? Elbet bir kapısı olacak. O zaman şöyle yapalım. Burada mesela yine artımızı çizelim. Sizce güney kısmını göstermek için sizce artıda nereyi göstericem. Güney kısmı neresi olabilir. Artı kısmını resmin yanına koyalım. Evet Miraç.

Ö15: Üst.

ÖĞRETMEN: Değil mi evet? Üst.

Ö5: O zaman tam tersi kuzey değil mi?

SINIF ÖĞRETMENİ: Evet. Doğru.

ÖĞRETMEN: Sağ taraf?

SINIFÇA: Doğu

ÖĞRETMEN: Sol taraf?

SINIFÇA: Batı.

Araştırmanın yapıldığı 17 Aralık 2021 tarihli derste “SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” kazanımı kapsamında “Kroki çiziyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak kültürel kimlik, kültürel miras ve kültürelarası duyarlılık ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Peki çocuklar mesela geçmişte Osmanlı döneminde yaşamış Matrakçı Nasuh diye bir kişi var. Bununla ilgili bilgisi olan var mı? Hiç duydunuz mu?

Ö5: Adını söyleyemiyorum ki.

Ö11: Bilinmesi zor bir isim.

ÖĞRETMEN: Tanımayanlar için Matrakçı Nasuh ile ilgili kısa bir bilgi vereyim.. Bilmiyorum fark ettiniz mi? Burada bir Matrak ismi var. Nedir diye hiç düşündünüz mü? Merak ettiniz mi?

Ö4: Genelde şehzadelerin oynadığı bir oyun.

ÖĞRETMEN: Hatta bu oyunun kim bulduğunu biliyor musun? Matrakçı Nasuh kendi bulduğu için zaten bu isimle adlandırılıyor. Bu oyunu çok iyi oynadığı söyleniyor.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Matrakçı da diyebilirsiniz. Matrakçu'da diyebilirsiniz. Bazı yerlerde Matrakçı bazı yerlerde Matarkçu diye. Şimdi Matrakçı Nasuh'un İstanbul'u anlatan çok güzel minyatür resimleri var. Bununla ilgili birkaç bilgi vereceğim. Şimdi bu resimlerde hiç figüre rastlamıyoruz. Matrakçı genelde şehir minyatürlerinde figürlere yer veriyor. Karşı tarafa bakıldığında Kız Kulesi ve Üsküdar görünüyor. Çocuklar geçmiş zamanda Matrakçı Nasuh'un yaptığı çizimler tam bir kuşbakışı görünüşü anımsatıyor. O dönemin Kuşbakışı görünüşünün kroki anlamında yansıması Matrakçı Nasuh'dur. Orada hem size Matrakçı Nasuh'u tanıtmak istiyorum öğrenmeniz için. Şimdi o dönem de yer alan Ayasofya ve bulunan birkaç yerin Haliç'in resimleri var. Bir önceki yazıya gelelim. Şuna iyi bakın Haliç ile Marmara denizinde yüzen yelkenliler görüyorum. Marmara denizinde yelkenliler var. Galata civarında ise selviler, meyve ağaçları ve bitkiler dikkati çekiyor. Bu biraz büyütülmüş olduğu için net gelmeyebilir ama Galatanın orada selviler ve çiçekler var. Galata burda çocuklar galata kulesi arkasında selviler var. Onları resmetmiş ve tüm bu güzel detaylar Matrakçı'nın ne kadar usta olduğunu gösteriyor. Çünkü minyatür ustası çocuklar. İşte çocuklar o dönemde İstanbul'un krokisi diye bir anlamda düşünebiliriz. Ama ne yapmış? Kabataslak çizmemişte ayrıntılara yer vermiş.

Ö15: Çok ayrıntıya yer vermiş.

ÖĞRETMEN: Çünkü bu minyatür sanatı çocuklar. Burada minyatür sanatını kullanarak çizmiş.

Ö5: Minyatürde bizim şey mi ?

ÖĞRETMEN: Evet sanatımız. Türklerinde kullandığı yaptığı bir sanat. Şimdi bir şeye daha geliyoruz. Burada Selimname diye. Matrakçu Nasuh'un bir tarih kitabı var. O kitabın içinde aynı tekniklerle tam bir kroki gibi düşünebilirsiniz çocuklar. Aynen burada

özel bir şey var. Bakalım kim bulacak. Aynı tekniklerle çizilmiş. Amasya, Tebriz, Bayburt, Sivas, Kemah semtlerinin resimleri.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Evet Keops Piramidi diye ya da büyük piramit olarak da geçiyormuş. Mısır'ın başkenti Kahire yakınlarında Nil nehrinin batısında bulunan gizze yaylasında bulunmaktadır. Dünya'nın 7 harikasıdır. Dünyanın 7 harikası var biliyorsunuz çocuklar. Onlardan biriymiş...Keops piramidinin önden resmi. Şimdi içini göreceğiz.

SINIFÇA: Aaaaa (öğrenciler de şaşırma belirtileri)

ÖĞRETMEN: Mesela bu Keops piramidinin içi. Baktığımız zaman bir geçit var. Giriş yapmışlar. Geçit var. Yükselen geçit demiş. Büyük geçit. Bloklar varmış. Kralın odası. Bu da yani firavunun odası. Daha sonra burada hava geçidi var.Hava alması için ve güneş giriyor büyük ihtimalle.

Ö16: Hz. Yusuf dönemi mi?

ÖĞRETMEN: Evet o dönemler de var. İşte kralın odası kraliçenin odası gibi piramidin içi. Ben sizden şunu isteyeceğim. Defterlerinizi çıkarın çocuklar. Siz birer turistsiniz. Piramidin içini de biliyorsunuz. Kralın odasına gitmek için bir kroki çizeceksiniz. Şuradan bir giriş yol ve geçitler. Kroki üstten görünüş ya o şekilde çizilecek.

Araştırmanın yapıldığı 24 Aralık 2021 tarihli derste “SB.4.3.3. Yaşadığı çevredeki doğal ve beşerî unsurları ayırt eder. SB.4.3.4. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.” kazanımı kapsamında “Masallarımızı öğreniyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle maddi ve manevi unsurlardan yola çıkılarak kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Öncelikle şunu sormak istiyorum. Bizim Türk masallarından bildiğiniz var mı?

Ö19: Dede Korkut Hikâyeleri

ÖĞRETMEN: Hayır. Dede Korkut Hikâyeleri değil masal?

Ö16: Nasrettin Hoca.

ÖĞRETMEN: Mustafa Kemal Nasrettin Hoca dedi. Ama masal mı acaba?

Ö11: Keloğlan

ÖĞRETMEN: Keloğlan değil?

Ö5: Kırmızı başlıklı kız olur mu?

ÖĞRETMEN: Bakacağız şimdi.

Ö18: Bamsı beyrek vardı. Duymuştum ama efsaneydi.

ÖĞRETMEN: Evet. O daha çok efsaneydi.

Ö20: Tarla faresi ile şehir faresi.

Ö24: Pinokyo.

Ö15: Tilki ile kurt.

Ö5: Battalgazi.

Ö20: Yedi küçük oğlan ve kız.

Ö18: Leyla ile Mecnun sayılır mı?

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Peki şimdi beni dinliyorsunuz. Küllü Fatma'yı duyan var mı?

SINIFÇA: Hiç duymadık.

Ö18: Ben duymuş olabilirim.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Tabiki. Başlıyoruz. Dinlemeye başlayalım. En baştan. Dikkatlice dinleyelim. (Küllü Fatma videosu açılır ve izlenir.) Öncelikle şunu söyleyeceğim. Sizin bildiğiniz önceki masallardan neyi anımsattı.

Ö14: Sinderalla.

ÖĞRETMEN: Demek ki Sindirella ve Külkedisi bizim masalımız değil. Bizim masalımız öğrenmiş oldunuz biri Küllü Fatma. Tamam, mı çocuklar. Aynı şekilde

çocuklar vakit kaybetmeden diğerini açacağım. Cevapları he birlikte verelim peş peşe mi?

Diyalog 4:

ÖĞRETMEN: *Çocuklar Nardaniye Hanım Pamuk Prenses ve Yedi Cücelerin Türk hali. Artık Türk masallarını da biliyorsunuz o zaman değil mi? Birincisi neydi Küllü Fatma ikincisi Nardaniye Hanım. Çocuklar diğerine başlıyoruz. Mercan Kız.(video izlenir.) Hangi masala benziyor.*

Ö3: *Rapunzel.*

Ö5: *Öğretmenim kız kavak ağacında bekliyor ya. Nazım Hikmet'in mi bir şiirinde vardı.*

Diyalog 5:

ÖĞRETMEN: *Açıyorum Fesleğenci Kızı. Son masalımız.*

Ö15: *Öğretmenim bu hangi masal ben çok anlayamadım.*

ÖĞRETMEN: *Bu da bizim diğer masallardan farklı. Kendine özgü bir masal. Bakın Miraç çok güzel fark etti. Bu diğer masallara benzemiyor. Diğer ülkelere baktığımızda bize özgü....Mercan Kız,Fesleğenci Kız, Nardaniye Hanım neler öğrendiniz.*

Ö11: *Dediğiniz gibi Fesleğenci Kız daha kendine özgü bir yapıda.*

ÖĞRETMEN: *Ama diğer masallar başka masallarla bağlantılı. Bundan önce bu masalları bilmiyordunuz öğrendiniz.*

Ö14: *Çok güzeldi hepsi.*

Ö5: *Hepsi kızmış. Mercan Kız, Fesleğenci Kız, Nardaniye Hanım.*

Araştırmanın yapıldığı 31 Aralık 2021 tarihli derste “B.4.3.4. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.” kazanımı kapsamında “Hava Durumu Maskesi Yapıyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle sanatsal kendini ifade etme ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Şimdi ne yapacağız çocuklar. Hava durumu maskesi yapacağız beraber. Hava durumu maskesi bunları boyayacaksınız.

Ö5: Picasso'da ki gibi mi?

ÖĞRETMEN: Yok. Picasso'da ki gibi değil. İstedığınız gibi boyayabilirsiniz. Herkese farklı farklı dağıtacağım. Mesela parçalı bulutlu diyeceğim. Hangi parçalı bulutlu maskesi kimdeyse gelecek burada grafik oluşturacağız. Hava güneşli diyeceğiz. Güneşli maskesini alan buraya gelecek.

Ö5: Ama boyadıktan sonra.

ÖĞRETMEN: Gök gürültülü, yağmurlu. Burası yağmurlu, sizinki de yağmurlu. Boyadıktan sonra kesin çocuklar. Hemen başlayalım çocuklar. Çocuklar mesela arkadaşınız dedi ki suratını kırmızıya boyayabilir miyim? Boyayabilirsiniz. İster pembe olsun ister mavi size kalmış.

Resim 3.15: Hava Durumu Etkinliğinden

Araştırmanın yapıldığı 7 Ocak 2022 tarihli derste “SB.4.3.5. Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” kazanımı kapsamında “Manisa İle Mektup Kardeşliği” adlı etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle kültürelarası yeterlilik ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Çocuklar yaşadığımız yer konusuna geçtiniz. Yaşadığımız yerlerle ilgili bulunduğumuz şehirle ilgili doğal şekiller, şehir ile ilgili bilgiler. Yaşadığımız yer ile ilgili neler öğrendik. Etrafımızda yaşadığımız yer ile ilgili neler var.

Ö15: Sınırlarımız.

Ö11: Öğretmenim yiyecek olur mu?

ÖĞRETMEN: Fiziki şekiller.

Ö11: Bizde çok meşhur bir şeyimiz var. Çağlayan şelalesi var.

Ö4: Dağlar var ovalar var. Akarsular var.

ÖĞRETMEN: Yaşadığımız yerden biraz uzaklaşabiliriz. Ama çok değil Türkiye sınırları içerisinde Manisa ilimiz var. Oradan mektubumuz var. Bize oradan zeytin yapraklarından örnekler göndermişler. Manisa'nın resimlerini göndermişler. Mektuplar okunurken bunlara sırayla bakacağız. Şimdi Manisa'yı tanımak için okumaya başlayalım.

Diyalog 2:

Ö15: Öğretmenim buradaki tüm yerleri gezebiliyor muyuz?

ÖĞRETMEN: Tabiki. Burası da Manavgat Şelalesi mesela çocuklar. Antalya'da çok önemli bir şelalemiz. Bunları mesela gezmenizi isteyeceğim. Bursa Uludağ mesela çok güzel kayak yapıyor.

Ö16: Ben gittim.

ÖĞRETMEN: Doğrudur. Yalova'da Termal Orman var. Denizli'de Şelale var. Bir Şelale örneği. Ohri'de Makedonya'da balkanlarda bir orman. Burada çok güzel bir orman örneği var. Ormanın içini gezebilirsiniz. Yine burada Ohri Gölü var. Bunları gezebilirsiniz çocuklar. Amasya'da yapay bir şelale var. Kapadokya'da mesela Peribacaları var. Yine burayı tıkladığınızda Peribacalarını gezebiliyorsunuz.

Ö18: Ben Peribacalarına gittim. Çok güzeldi. İçine de girdim.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Bu arada Manisa'dan gelen resimler hızlı bir şekilde dönsün çocuklar. Hızlı ilerleyin. Manisa'da ki mesela oradaki arkadaşlarınız zeytin çok ön planda olduğu için size zeytin yapraklarını göndermiş. Zeytin yapraklarına da hızlı bakalım.

Ö15: Öğretmenim bir şey diyeceğim. O kadar şey varmış. Herkese gönderselerdi zeytin yaprağı.

ÖĞRETMEN: Mesela burada çocuklar (resim gösteriliyor.) dediler ya üzüm bağları çok meşhur. Üzüm toplayanların resimlerini göndermişler. Ondan sonra burada üzümler var. Hurması meşhurmüş.

Ö9: Daha dün yedim onun kurutulmuşunu. Demek buymuş.

Araştırmanın yapıldığı 14 Ocak 2022 tarihli derste “SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.” kazanımı kapsamında “Kızılay’ı Tanıyorum” adlı etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle kültürlerarası duyarlılık ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Evet başlıyoruz. Şimdi size etkinlik kâğıtları dağıtacağım. Kurşunkalemlerinizi çıkarın. Şimdi dağıtacağım kâğıtlara adınızı ve soyadınızı yazalım. Geçen hafta ile ilgili ne yaptık. Manisa'dan mektuplar geldi. Onları okuduk Manisa ili ile ilgili şeyler öğrendik. Manisa ile ilgili neler öğrenmiştik geçen hafta biraz konuşalım.

Ö11: Mesela oranın zeytinyağı çok meşhurmüş.

ÖĞRETMEN: Evet zeytin meşhurmüş.

Ö14: Kestanesi çok meşhurmüş.

Ö18: Bence en meşhur Kastamonu'nun meşhur kestanesi.

ÖĞRETMEN: Birkaç yerin meşhur olabilir. Bursa'nın da meşhur mesela. Bununla ilgili yer şekilleri ile ilgili neler öğrendik mesela. Köyden bir şeyler anlatıyorlardı.

Diyalog 2:

ÖĞRTEMEN: Olabilir. Şimdi bizim etkinlik için türküyü açacağım. Resimlere genel olarak baktığımızda da zaten tanıdığınız yerler.

Ö4: Bunların hepsi Erzincan'da mı?

ÖĞRETMEN: Evet. Burası neresi mesela.

SINIFÇA: Ergen Dağı.

ÖĞRTEMEN: Burası neresi?

Ö22: Kemah Kalesi.

ÖĞRETMEN: Hayır. Tercan Mamahatun Türbesi. Burası.

Ö4: Fırat mı?

ÖĞRETMEN: Fırat burada. Burası Dumanlı Yaylası.

Ö18: Orası Girlevik.

Diyalog 3:

Ö15: Kızılay maden suyu da varmış.

Ö4: Diyorum ki belki de askerlere artık maden suyu da verebiliyordur.

ÖĞRETMEN: Açıyorum videoyu. Kızılay ile ilgili neler öğrendiniz neler dikkatinizi çekti?

Ö14: Osmanlı – Rus Savaşları gördük. Oralara yardım yapmışlar. Geçmişte.

Ö20: Öğretmenim ayrıcalık yapmadıklarını gördük.

Ö5: Endonezya'daki tsunamiye yardım etmişler.

Ö1: Askerlere yardım için.

ÖĞRETMEN: Başlangıçta 4 kişi vardı. Gördünüz mü çocuklar?

Ö17: Evet öğretmenim. Bir Abdullah Bey vardı. Bir MARKO Paşa vardı.

Ö13: Serdarı Ekrem Ömer Paşa vardı.

Ö15: Dr. yazmadığına göre doktor değil.

ÖĞRETMEN: Evet. Askerlere yardım için kurulmuştu ya. O da asker. Komutan.

Ö11: Yardımlaşmanın olduğu ve aralarında hiçbir ayrım yapmadığını. Sadece askerler için olmadığını gördük. Endonezya’da bile yardım yapmışlar.

Ö20: Kimsenin giremediği yerlere girmişler.

Ö18: Depremler evet.

ÖĞRETMEN: Ne dil ne ırk hiçbir şey ayrımcılık etmiyorlar. Sadece gerektiği gibi davranıyorlar. Orada da gördük yardım ediyordu yaralı asker taşıyordu. Şimdi 24 tane gazetecimiz var. Deprem olmuş burada resimler var ve kâğıtlar var. Bununla ilgili bir gazete oluşturmanızı istiyorum. Bakalım kim nasıl gazete oluşturacak. Manşet gazete ismi her şey serbest.

Araştırmanın yapıldığı 11 Şubat 2022 tarihli derste “SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır.” kazanımı kapsamında “El Yazması Eser Yapıyorum” adlı etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik ile yaşanan sınıf içi etkinliklerle sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö9: Tüm aşamaları elle yazılıyor diye biliyorum.

ÖĞRETMEN: Acaba o elle yazılırken nasıl aşamalardan geçiyor biliyor muyuz?

Ö9: Yok.

Ö18: Öğretmenim eski yazma kitaplarda yani insanlar elle yazıyormuş ama kalem yokmuş kuş tüyü ile yazıyorlarmış. Kuş tüyünü mürekkebe batırıp yazıyorlarmış.

ÖĞRETMEN: Peki eskiden mi kitap yazmak daha kolaymış şimdiki teknolojiye mi?

Ö18: Şu an yazıyorsunuz sonra hemen basılıyor.

ÖĞRETMEN: Evet değil mi? Matbaada basılıyor.

Ö5: Eskiden her işlem insan eliyle yapılıyordu.

ÖĞRETMEN: Değil mi? İnsan eliyle yapılıyor. Matbaa teknolojisi yok. O yüzden daha zorlanılıyor. Eskiden yemekler için buzdolabı yokken ne yapılıyordu biliyor musunuz?

Ö5: Toprağa gömüyorlardı.

Ö11: Az az alıyorlardı.

Ö18: Etle tavuğu kavurup kullanıyorlarmış.

Ö11: Tuzluyorlarmış.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Doğru. Peki, eğlence anlamında şu an müzik aletleri var çeşitli cep telefonları var. Oradan müzik dinliyorsunuz. Oyun konsolları var. Play station var. Önceden acaba eğlence adına eskiden neler yapıyorlardı.

Ö11: Yöresel oyunlar.

Ö14: Sokak oyunları oynuyorlarmış.

ÖĞRETMEN: Evet değil mi? Sokak oyunları oynuyorlarmış.

Ö18: Karagöz-Hacivat yapıp insanları eğlendiriyorlardı ama çok yok.

ÖĞRETMEN: Bundan önceki derslerde işlemiştik değil mi? Onlardan da bilgi edinmişsin herhalde. Çok güzel.

Ö5: Kukla oyunları, farklı başka sokak oyunları da olabilir.

ÖĞRETMEN: Kukla oyunlarını nereden öğrendin.

Ö5: Düşününce aklıma geliyor.

ÖĞRETMEN: Bir önceki derslerde işlemiştik oradan bir aşinalık var mı?

Ö5: Tabiki var.

Diyalog 3:

Ö15: Öğretmenim şimdi yazı yazacak mıyız? Resim çizebilirim ben.

ÖĞRETMEN: Olabilir size kalmış.

SINIF ÖĞRETMENİ: Kapağını süslesinler.

ÖĞRETMEN: Kapağını süsleyin ya da resim yapın size kalmış.

Ö5: Kitap benim olacak ya. Üzerine kendi ismimi yazsam.

ÖĞRETMEN: Çok güzel olur.

Ö20: Kahverengi kapağına kalemle şeyler çizebilir miyim?

ÖĞRETMEN: Çizebilirsiniz. O size kalmış.

SINIF ÖĞRETMENİ: Kitabın üzerinde de süslemeler var. Aldığınız defterlerde de süslemeler var ya. Kapak kısmının ön tarafını bence süsleyin.

Araştırmanın yapıldığı 18 Şubat 2022 tarihli derste “SB.4.4.2. Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır.” kazanımı kapsamında “El Cezire’nin Posterini Yapıyoruz” adlı etkinlikle sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö10: Bence zor öğretmenim. Diğeriyle çat çat çat iki yüz tane bir dakikada bunda iki dakikada üç dakikada bir defter yapabiliyorsun.

Ö5: Öğretmenim çok zor.

ÖĞRETMEN: Peki bu kadar zor olan bir şey kültürümüzde mesela bir el yazma eserin bazen bilmiyorum müzelere gittiniz mi? Fark ettiyseniz oralarda el yazma Kur’anı Kerimler oluyor. Önemli kitaplar oluyor. Yazarların şairlerin onların müzelerde saklandığını görüyoruz. Demek ki önemli bir şey ki saklanıyor değil mi?

Ö11: Evet öğretmenim önemli ve ben tren müzesine gitmiştim.

ÖĞRETMEN: Hangi müze?

Ö11: Tren müzesine. Daktilolardan çeşit çeşit vardı. Mesela eski daktilolardan yeni daktilolara kadar.

ÖĞRETMEN: Şu an günümüzde daktilo kullanan yok. Resmi daireye de gitseniz herkes bilgisayar kullanıyor. Demek ki teknoloji değiştikçe kültürümüzde ona göre değişiklik gösteriyor. Neden? Önceden daktilolar vardı şimdi kullanmıyoruz ama müzelerde sergiliyoruz.

Ö18: Öğretmenim yani defteri yapmak zordur. Bir de bunu bin tane yapsak boyasan doldursan biraz zahmetli.

ÖĞRETMEN: Bir de yanlış yaparsan.

Ö18: Bir daha hepsini baştan yapman lazım. Ben ölürüm.

Ö5: Yanlış yaptıklarını kazıyorlar mıydı?

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Bakın filli saatte Hindistan, Çin gibi ülkelerin etkisi görülüyor. İran halısı, Hindistan'ın fili var. Çin'in ejderhası var. Bakın bu İran kilimi.

Ö11: Oradaki işlemler Çin.

Ö5: El Cezire tüm dünyayı orada filli saatte toplamış.

ÖĞRETMEN: Suyla çalışan bir mekanizma yapmış. Bu bir su saati çocuklar. Daha doğrusu filli saat suyla çalışıyor. O dönem pil olmadığı için. Biz ne yapacağız merak ediyor musunuz?

Ö5: Öğretmenim neden altın çağ demişler.

ÖĞRETMEN: Neden altın çağ? El Cezire gibi bir sürü bilim adamı icatları ile çok güzel buluşlar yapmışlar. O yüzden altın çağ demişler.

Ö18: Biz başak kişileri biliyoruz. Onlar devam ettirmişler ama öncesini bilmiyoruz.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Şu an bizde size bunları öğretiyoruz ki yanlış bilinen olaylar şu an doğru bilinen şekle dönüşsün. Mesela İbni Heysem gözlerin nasıl çalıştığını bulmasaydı. Şu an kullandığımız kamera cep telefonları olmazdı. Yani her birinin başlangıcına baktığımızda şimdiye ışık tutmuşlardır.

Ö5: Öğretmenim İbni Heysem Karanlık oda mı demişti?

ÖĞRETMEN: Evet. Karanlık oda.

Ö5: O başka bir filmde de vardı.

ÖĞRETMEN: Şimdi ne yapacağız. Daha çok kalıcı kalsın diye.El Cezire posterini yapacağız. İlk önce bu kısmı kesiyorsunuz. Sonra üst tarafa yapıştırıyorsunuz. Daha sonra onun ile ilgili yazı yazıyorsunuz.

Araştırmanın yapıldığı 25 Şubat 2022 tarihli derste “SB.4.4.3. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımlarını karşılaştırır.” kazanımı kapsamında “El Dokuma Halı Yapıyoruz” adlı etkinlikle sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Evet çocuklar başlıyoruz. Geçen hafta en son derste ne yaptık. Teknolojik bazı araç gereçlerin mucitleri ile ilgili konuştuk değil mi?

Ö18: Türk mucitler.

ÖĞRETMEN: Müslüman mucitler. Onlarla ilgili poster hazırlamıştık. Poster kime aitti?

Ö24: El Cezire.

ÖĞRETMEN: El Cezire ile ilgili başka ne öğrenmiştik. Evde hiç araştırdınız mı? Ders dışında ya da ders esnasında neler öğrenmiştik.

Ö9: Meryem El Ustarabi.

ÖĞRETMEN: Çok güzel usturlaplar bulmuştu. Başka?

Diyalog 2:

Ö18: Biri uçmuştu da düşmüştü.

ÖĞRETMEN: Evet uçmuştu da düşmüştü. Onları bir daha bakalım da hatırlayalım. Bir daha ki ders soracağım.

Ö10:Hezarfen Ahmet Çelebi.

ÖĞRETMEN: Onu da ayrıca görmüştük ama o değil.Onun dışında başka biri.

Ö18:Hasan Abbas İbni Firnas.

ÖĞRETMEN: Doğru aferin.

Ö1: Ben bir yerde gezerken görmüştüm. Hezarfen Ahmet Çelebi mesleki teknik lisesini gördüm.

ÖĞRETMEN: Dikkatini çekti. Konuşmuştuk.

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Çocuklar buradaki desen eli belinde deseni biliyor musunuz? Eli belinde deseni baktığınız zaman sanki iki eli belinde şu şekilde duran bir kişi insan resmetmeye çalışmış. Eli belinde deseni. Bu çocuklar bereket ve bolluk sembolü.

Ö5: Değişik şeyler öğreniyoruz. Forma yazalım mı?

ÖĞRETMEN: Tabiki olabilir. Mesela eli belinde desenini öğrendiniz. Kilimlerde varmış. Bereket ve bolluk sembolüymüş.

Diyalog 4:

ÖĞRETMEN: Çocuklar halı ve kilim desenlerini düşünsenize. Zaten bir bir yapamazsınız. Şunlara bakın mesela. Etrafında desenler var gibi düşünün. Pıtrağı bu şekilde desenlemişler.

Ö15: Ortadaki daha çok benzemiş.

ÖĞRETMEN: Evet çocuklar dedik pıtrak dikenli. Hatta deyim ve atasözlerine bakınca pıtrak gibi deyim var. Hiç duydunuz mu?

SINIFÇA: Hayırrr.

ÖĞRETMEN: Genelde dağdaki meyvelerin bolluğunu anlatmak için kullanırız. Sayısız derece kadar çok çok fazla anlamına gelmektedir. Yani şey gibi burada çok fazla bir çoğunluğu belirtmek istiyorsak pıtrak gibi derlermiş. Deyim. Türklerinde çokça kullandığı bir deyim.

Ö11: Hiç duymamıştım.

ÖĞRETMEN: Bak yeni bir şey öğrendiniz değil mi? Bakın nereden nereye? Teknolojiden, kilimden, halıdan nereye geldik değil mi? Bu da bizim kültürümüzün zenginliğini isteyecek. Kilimin deseninden nereye geldik deyimlere. Çünkü halk bulunduğu durumda mesela bitki örtüsü pıtrak karasal iklimde oluşan dikenli bir bitki. Deyimler üretilmiş değil mi? Kilimlerine desen yapmış. Mesela başak. Bereket ve yeniden

doğuş sembolü. Zaten bir tahıl ürünü olduğu içinde ekmek yapımında her zaman onları kullandığımız için o yüzden berekettir. Burada da resimleri var başağın.

SINIF ÖĞRETMENİ: Bakın bunlar buğday başağı. Alttaki ve ortadaki benziyorlar.

Araştırmanın yapıldığı 4 Mart 2022 tarihli derste “SB.4.4.4. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir. SB.4.4.5. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.” Kazanımları kapsamında “Güneş Saati Yapıyoruz ve Nasrettin Hoca Etkinliği” adlı etkinliklerle kültürel empati ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö11: Öğretmenim aslında Romen rakamları ile yazsak daha da gerçekçi olur.

Ö5: Hocam süslememize gerek var mı?

ÖĞRETMEN: Yok gerek yok. Şimdi çocuklar aslında baktığımız zaman burada bir sanat biliyor musunuz?

Ö11: Evet çok güzel işlemler var. İşlenmiş.

Ö5: Ne kadar uğraşmışlar.

Ö15: Biz yaparsak sanat olur mu hocam?

ÖĞRETMEN: Bakın çocuklar. Bazınız kalem değil şiş kullanacağım diyor. Bu süreçleri düşünmeniz bile aslında neden biliyor musunuz? Daha estetik durur mu kaygısı. Zaten baktığımız da bu da bir sanat. Siz aslında fark etmeden nasıl daha estetik durur diye düşünüyorsunuz.

Ö18: Romen rakamlarını kullanacağım ki daha eskiye dönük olsun.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Peki şöyle diyelim. Şu anki durumunuzdan bir anda başka bir ülkeye Amerika 'ya, Çin 'e ışınlandığınızı düşünün.

Ö18: Gitmesem.

Ö5: Şimdi aynı zamanda olsak çok farklı olmaz. Uçağa biner geri dönersin.

ÖĞRETMEN: Bakın bunu istiyorum aynı zamanda çok problem yaşamazsın.

Ö5: Bir de kendimi onu yerine koysam. Korkardım.

ÖĞRETMEN: Korkardın değil mi? Zaman değişince. Ama şimdi olsa uçağa atlar giderim. Aşırı bir değişim yok.

Ö18: Ama anlaşılamazsın ki. Dil farklı.

ÖĞRETMEN: Dil bilmesen de hal ve hareketten anlaşılamaz mısın?

Ö5: Beden dilinden anlaşılır.

Ö15: Bende korkardım, şaşırırdım.2100 yılına gitsem robotlar işgal etmiş olabilirler.

Ö19: Ben de çok şaşırırdım. Her şey farklı. Mesela Nasrettin Hoca eşek kullanıyor. Onlar araba kullanıyor.

Diyalog 3:

Ö14: Ben de hem şaşırırdım. Bir yandan da korkardım hem de sanki başka bir yere gitmişim gibi yabancı hissederdim.

Ö11: Hocam teknoloji Nasrettin Hoca'yı bile bozmuş.Ama onun yerinde olsam hem şaşırırdım nasıl böyle bir dönem. Eşek kullanırken araba kullanmak.

Ö5: Aslında sevinmesi gerek. Sanki o dönem ölmüş de dirilmiş gibi.

Ö9: Şaşırırdım.

Ö10: Oradaki aileye alıştıktan sonra kendi kültürümü onlara yansıtıp ve onlara da benim kültürümden biraz yapmasını isterdim.

Ö18:Ben Keloğlan'ın yerine koyucam. Utanırdım. Adı üstünde Keloğlan. Saçı yok. Herkes onunla dalga geçerdi. Ben utanırdım.

ÖĞRETMEN:Peki diyelim İskoçya'ya ısınlandınız. Orda erkekler etek giyiyor.

Ö5: Hayır.

ÖĞRETMEN: Çünkü bizim Türk kültüründe yok. Erkekler etek giymez. Ama biz Arabistan'a gittiğimizde entari şeklinde giyiyorlar. Giyer miydiniz? Erkeklerle sorayım.

SINIFÇA: Hayırrrrr.

Ö11: En güzel kendi kültürüm hiçbir şey istemem.

SINIFÇA: Evett.

ÖĞRETMEN: Almanya'ya gittiniz diyelim. Normal içtiğimiz su var ya.Su istediğinizde size gazlı bir su veriyorlar. Aynı gazoz gibi. Bunlar onu tüketiyor.

Ö5: Ben gitmek istiyorum. Gideceğim de.

Resim 3.16: Güneş Saati Etkinliğinden

Araştırmanın yapıldığı 25 Mart 2022 tarihli derste “SB.4.5.1. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapar.” Kazanımı kapsamında “Sınıf- Veli Etkinliği” adlı etkinlikle kültürel empati ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

VELİ: Ya da çelik çomak vardı, oynuyorduk. Topaç vardı. Topaç çeviriyorduk. Sek sek oynuyorduk. O dönem oyunları onlardı.

Ö15: Saklambaç var mıydı?

VELİ: Vardı. Körebe, saklambaç.

ÖĞRETMEN: Hocam yemeklere baktığımızda o dönem de bu zamanki gibi çeşit fazla mıydı?

VELİ: Yok yani şimdiki gördünüz hamburger veya buna benzer fast food yiyecekler yoktu. Lokantalara gittiğimizde öyle lahmacun vardı. Pide vardı. Normal yemekler kebab falan vardı. Şimdiki gibi İtalyan pizzasını biz bilmiyorduk. İtalyan makarnası. Diğer ülkelerde yapılan ürünler.

ÖĞRETMEN: Şimdi çocuklara soruyorum hocam. Uluslararası yemeklerden ne biliyoruz. Suşi diyorlar.

VELİ: Evet biz onu sonradan duyduk. Çiğ balık suşi. Bizde sonradan duyduk.

ÖĞRETMEN: Hocam peki cep telefonu. Biri sizi aramak istediğinde ya da siz akrabalarınızı aramak istiyorsunuz. Ne yapıyordunuz.

VELİ: O zaman cep telefonu yoktu. Evde de telefon yoktu.

Ö11: Jetonlu telefon.

VELİ: Onlar çok çok sonradan geldi. O zaman postaneye gidiyorduk. PTT'nin il merkezlerinde postaneleri vardı. O postanelerden arıyorduk. Ödemeli arıyorduk. Karşı taraf kabul ediyorsa açıyordu. Yoksa normal jeton ile arıyorduk. Jetonlar vardı. Telefon kulübeleri vardı. Postanenin içinde ya da belirli yerlere konmuş. İşlek olan caddelere oralara gidip konuşuyorduk. Bizi arayacakları zaman da önce haber yolluyorlardı. Arayacağız bu saatte diye. Öyle gidiyorduk ve konuşuyorduk. Öyle anında herkes ile görüşemiyorduk. Cep telefonları yoktu o zaman. Şimdi işte teknoloji olarak şu an sadece konuşmak değil. Şimdi bunlar artık akıllı. Bilgisayar olarak da kullanabiliyoruz. Bir sürü işlemlerimizi buradan rahatlıkla yapabiliyoruz. Bu da teknolojinin ne kadar güzel bir şey olduğunu iyi kullanıldığı zaman insanlığa ne kadar faydalı olduğunu buradan anlayabiliriz. Yani sadece telefon değil tüm alanlarda yapılan yenilikler. Sanayi alanında yenilikler eğitim alanında yenilikler eskiden tebeşirli tahtalar vardı. Şimdi akıllı tahtalar kullanılıyor.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Hocam köyde öğretmenlik yaptığınızı söylediniz. O dönemde sizin zamanınızda çerççilik var mıydı? Geliyor muydular?

VELİ: Tabiki vardı. Ben köyde yaşamadım ama öğretmenlik yaptığımda gördüm. Arabalarla geliyorlardı. Motorların arkasına doldurmuşlar güzel köylünün alabileceği malzemeleri. Buğday alıp o malzemeleri veriyorlardı.

ÖĞRETMEN: Takas yöntemi yani.

VELİ: Evet. Takas yani.

ÖĞRETMEN: Para değil yani.

VELİ: Buğdayla.

ÖĞRETMEN: Buğdayla ya da yumurta ile.

VELİ: Dolduruyorlardı poşeti.

ÖĞRETMEN: ihtiyacı neyse o şekilde.

VELİ: Yumurta gibi evet.

ÖĞRETMEN: Şimdi gidip marketlerden alıyorsunuz. İnternette alıyorsunuz. O dönemde mesela...

Diyalog 3:

Ö5: Doğalgazı ne zaman gördünüz? Kaç yaşındaydınız?

VELİ: Doğalgazı burada gördüm biz. Yani doğalgaz o zaman İstanbul'da yoktu. Yeni geldi. Erzincan'da da yoktu. 10 yıllık bir mazisi var. Türkiye'de de mazisi çok eski değil. Doğalgaz çok geç geldi ülkemize. Yani onu düşünüyorsak böyle zamanında gelmedi. Kalorifer sistemi vardı. Kömürlüydü kazanlar ama. Doğalgazlı değildi. O sonradan geldi. 10 yıllık bir mazisi var yani.

Ö1: Biraz erken olabilir ama gaz lambasını kaç yaşında gördünüz?

VELİ: Gaz lambasını çocukken gördüm işte. Kendimi bildim bileli. Biz çocukken bebekken varmış tabiki de. Bizim aklımız ermeye başlayınca tabi 5 yaşından itibaren öğrendik öyle diyeyim.

Ö1: Ben 9 yaşımdan itibaren biliyordum.

Ö9: Köyde öğretmenlik yaptınız dediniz ya. Köyde nasıl ısınyordunuz.

...

ÖĞRETMEN: Köyde nasıl ısınyordunuz diyor.

VELİ: Köyde soba yakıyorduk. Odunla ısınyorduk. Kömür bile bulamıyorduk. Tezek bile yakığımız oluyordu. Tezeğin ne olduğunu biliyor musunuz?

SINIFÇA: Evett. Duymuştuk.

VELİ: Hayvan gübresinden yapılıyor. Evet.

ÖĞRETMEN: Hocam köylüler yöresel yemeklerinden getirirler miydi?

VELİ: Evet getiriyorlardı. Yöresel yemekler.

ÖĞRETMEN: Ne vardı mesela. Tandır ekmeği kesin vardır.

VELİ: Ekmek vardı. Onların yöresel yemekleri vardı. Ama şu an aklımda fazla kalmadı. Yani isim olarak hatırlayamıyorum.

ÖĞRETMEN: Ama her yörenin kendine özgü yemekleri var.

VELİ: Var evet. Her yörenin ayrı.

Diyalog 4:

VELİ: İşte çocukken 7-8 yaşlarından itibaren gitmeye başladık. O zaman bizim orada iki tane sinema vardı. Sürekli gidiyorduk izlemeye. Çok da pahalı değildi biletler. 2.5 TL 'ydi.

ÖĞRETMEN: O zaman da var mıydı sinemaya giden?

VELİ: Var aşırı. İnsanların gideceği başka yer yok. Televizyon yok.

Ö18: Sinema da böyle televizyon gibi siyah beyaz mıydı? Yoksa renkli mi?

VELİ: Yok siyah beyazda var renkli de var filimler. İlk önce siyah beyazdı sonra teknolojinin ilerlemesiyle renkli filmler yapılmaya başlandı.

ÖĞRETMEN: Yabancı filmlere gidiyor muydunuz? Tanıdığınız var mıydı?

VELİ: Orada zaten onlar getiriyordu biz izliyorduk.

ÖĞRETMEN: Bakın çocuklar.

VELİ: Yani yabancı her türlü film izliyorduk çocuklar.

Ö11: Öğretmenim ilk izlediğiniz film hangisiydi?

VELİ: Vallaha çocuklar hatırlamıyorum.

ÖĞRETMEN: Sürekli gittiğiniz Türkan Şoray falan.

VELİ: Büyük ihtimalle Cüneyt Arkın'ın filmleri o dönem çok meşhurdur. Kadir İnanır ondan sonra Ayhan Işık mesela. Onların çok filmi oluyordu o zaman. Hülya Koçyiğit onun filmlerini izliyorduk.

Araştırmanın yapıldığı 25 Mart 2022 tarihli derste “SB.4.5.2. Ailesi ve yakın çevresindeki başlıca ekonomik faaliyetleri tanır.” kazanımı kapsamında “Çerçicilik ve Günümüz Marketleri Poster” adlı etkinlikle kültürel empati ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö5: Sokakta bir şeyleri takas eden biri var.

ÖĞRETMEN: Peki o resimde başka ne görüyorsunuz?

Ö19: Değiş tokuş.

Ö15: Tüccar görüyorum.

Ö9: Eski bir köy âdeti.

Diyalog 2:

Ö5: O dönemin marketi.

ÖĞRETMEN: Aynen. Bakın çocuklar yumurta verip kumaş parçası alıyor. Evet bir yumurtaya da takas yaptı. O dönemin çarşısı bu. Parası olan parayla alıyor. Parası olmayan takas ile. Çerci gelirken aynı zamanda mektupları da getiriyor.

Ö5: Hem market hem postacı.

ÖĞRETMEN: O dönem şehre gidip gelmek çok zor.

SINIF ÖĞRETMENİ: Evet çocuklar özellikle köylerde eskiden böyle satışlar yaparlarmış.

ÖĞRETMEN: Peki şimdi ne yapacağız bugün. Şimdi çerçinin resmini buraya yapıştırdım. Yanına hep beraber günümüzün bir marketini çizmenizi isteyeceğim.

Araştırmanın yapıldığı 28 Mart 2022 tarihli derste “SB.4.5.3. Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler.” Kazanımı kapsamında “Kırkyama ve Patchwork” adlı etkinlikle kültürel empati ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Kırk yama ile ilgili bir şey duydunuz mu?

Ö5: Yamayı duydum da kırkını duymadım.

Ö15: Ben duymuştum internetten de bakmıştım. Farklı desenlerle yapılan bir şey. Farklı desenlerin bir araya gelmesi ile oluşan bir örtü.

ÖĞRETMEN: Peki buna Amerika'da patchwork denildiğini biliyor musunuz? Avrupa'da Amerika'da bizim dediğimiz kırkyama Avrupa'da patwork Türklerde kırkyama olarak geçiyor. Kırkyama'nın bir tarihçesine bakacağız sizinle. Kırkyama eskiden insanların kumaş parçalarını değerlendirmek ve ihtiyaçlarını gidermek amacıyla çeşitli desen ve motiften oluşan birleştirip kullandığı günümüzde ise belli bir sanata dönüşmüş bir el sanatıdır. Düşünün eskiden sadece ihtiyaçları karşılamak için kalmış parçaları bir araya getirerek yaptıkları bir etkinlik daha sonra içinde bulundukları kültürden kaynaklı el sanatına dönüşmüş. Kırkyama sanatı olmuş. Çoğu ülkede değişik sentezlerle uygulanan ve yamadan sanata dönüşen bir gelişim süreci izlemiştir. Bildiğimiz yamadan çocuklar yama yapmak var ya çocuklar değil mi? Elbisenizde, pantolonunuzda bir yeri yırtıldığında eskidiğinde yama yapılırdı.

Ö5: Öğretmenim benim aklıma duvara yama yapma geliyor?

ÖĞRETMEN: O da var doğru. Günümüzde Amerika ve Avrupa ülkeleri başta olmak üzere birçok endüstriyel sanayi kolu haline gelmiş bizden değişik gibi lanse edilen patchwork Anadolu'da kırkyama, kırkpare, yamalı monte gibi isimlerle yapılan bir el sanatıdır.

Ö18: Ben yamalı bohçayı duydum.

ÖĞRETMEN: Bakın çocuklar bir el sanatına dönüşmüş. Bakın burada da kırkyama sanatından yatak örtüsü ya da kırnetler gibi şeyler var. Bakın bunlar kırkyama.

Ö11: Çok tatlı olmuşlar ama.

ÖĞRETMEN: Evet. Kırkyama etkinliğinin tarihçesine baktığımız zaman Edirne'de Kırkyamanın tarihi çok eskilere dayanıyor. Edirne'de o civarlarda daha çok olduğu gözüküyor. Tam ne zaman başladığı belirtilmiyor ama Edirne'de eski zamanlardan beri yapıldığı görülüyor. Aynı şekilde kumaşın kıyafetin pahalı olduğu dönemlerde atmadıkları ya da atmaya kıyamadıkları kumaş parçasını değerlendirmek üzere birleştirdikleri bir el sanatı ortaya çıkmış. Zaman içinde çeşitli sohbet ortamlarının kurulmasına, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinden tutunda kadınlar bu ortamlarda kendilerinde olmayan değişik renk ve türdeki kumaş parçalarını değişik tokuş yaparak sosyal ilişkilerini de bu şekilde yürütmüşlerdir.

Resim 3.17: Kırkyama Etkinliği

Araştırmanın yapıldığı 28 Mart 2022 tarihli derste “SB.4.5.4. Kendine ait örnek bir bütçe oluşturur.” kazanımı kapsamında “Kedi Eti Yedi Fıkrası İle Aile Bütçesi” adlı etkinlikle kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖğRETMEN: Peki ocuklar Nasrettin Hoca’nın “kedi eti yedi” diye bir fıkrası var. Onu duyan var mı içinizde.

(Sınıf sessiz.)

ÖğRETMEN: Bu fıkra ile ilgili bir video var. Belki biliyorsunuz ama ismine aşına değilsiniz. şimdi izleyince göreceksiniz. Bunu dikkatlice izleyelim. Bununla ilgili sorular soracağım.

5: Dediniz ya ismine aşına değilsiniz diye. Ben de ismine aşınayım hikyeye aşına değilim.

ÖğRETMEN: Olabilir. İzluyoruz. Birkaç soru soracağım iyi izleyin. Kendinizi Nasrettin Hoca ve eşinin yerine koyacaksınız.

SINIFÇA: Bir daha açabilir misiniz?

5:Hocam çok modernlermiş o dönemde her şeyleri mor.

15:Hocam okka ne demek? Kilo mu?

ÖğRETMEN: Evet o dönemde okkayı kullanıyorlarmış. Osmanlı dönemi ve eski zamanda.

5:O zaman okkalı bir tokat cümlesi buradan geliyor demek ki.

Araştırmanın yapıldığı 1 Nisan 2022 tarihli derste “SB.4.5.5. Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.” kazanımı kapsamında “Atık Malzemelerden Mangala Yapıyoruz” adlı etkinlikle kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: *Ve konumuza geçelim. Mangala bir Türk zekâ oyunu olarak geçiyor. Biz mangala diyoruz ya normalde dünyada “Köçürme” ve “Mankala” adıyla da biliniyor.*

Ö5: *Neden adını böyle koymuşlar?*

ÖĞRETMEN:....Özellikle Antep, Urfa, Maraş gibi yerlerde özellikle köçürme diyorlarmış. Ve Türkiye’de son yıllardaki köçürme oyunu mangala adıyla piyasaya sürülmüştür. Çocuklar bu mangala oyunu sadece Türkiye’de oynanmıyor. Irak’ta oynanan adı Halusa, Filistin’de oynanan El-mankala ve bir Baltık Alman oyunu olan Bohnenspiel ile çok benzerlik gösterir. Yani biz Türkler bulmuşuz ama Almanya’da, Irak’ta ve Filistin’de.

Ö11: *Bizim dışımızda herkes oynamış.*

ÖĞRETMEN: *Oynanmış evet ama isimleri farklı. Demek ki mangala oyunu sadece Türkiye’de değilmiş.*

Ö5 *Öğretmenim daha oraya gelemdik ama bedevi ne demek? O kelimenin anlamını merak ettim.*

ÖĞRETMEN: *Bedevi nedir biliyor musunuz? Mısır gibi çöl ikliminde yaşayan ve orada ticaret yapan kişilere deniliyor. Bedevi demesindeki amaç o çöl alanında yaşadıkları için. Oradaki insanlara bedevi diyorlar.*

Ö22: *Ben bir tane film izliyordum. Orada da bedevi dedi. Ben de merak ettim babama sormuştum. Mısır’da ki bedeviler arasında oynanan kuralları büyük ölçüde farklı olan Mangala isimli bir başka bir oyun da bulunmaktadır. Farklılık varmış yani. Çocuklar bu da Hindistan’da bulunan eski bir mangala oyunu.*

Ö5: *Çok güzelmiş.*

SINIF ÖĞRETMEN: *Taştan mı yapılmış.*

ÖĞRETMEN: Evet hocam taştan.

Ö5: Hocam bu da bir sanattır değil mi?

ÖĞRETMEN: Tabiki.

SINIF ÖĞRETMENİ: Tabiki işlemişler oymuşlar.

ÖĞRETMEN: Bakın demek ki Hindistan'a kadar gidiyor. Hindistan'da bulunan eski bir mangala oyunu.

Ö18: Bunu yapmak için büyük bir taş bulmuş ve onu oymuşlar.

ÖĞRETMEN: Mangala çocuklar özellikle 16. Yüzyıldan başlayarak Türk minyatürlerinde de kullanılmaya başlanmıştır. O dönem nakkaşlar özellikle mangala oyununu minyatürlerinde göstermişler. Hatta bir yazar var kültür ile ilgili çalışmalar yapıyor o da bu oyunlardan bahsederken bu oyunun ilk binbir gece masallarında duymuşsunuzdur bu masalları ünlü.

Ö9: Aaa bende var.

ÖĞRETMEN: Binbir Gece Masallarında mangala oyunu direkt ilişkili olarak geçiyormuş. Demek ki mangala oyunu Bin Bir Gece Masallarında bile geçiyormuş.

Ö5: Minyatürle ilgili bir etkinlik yapmıştık. Matrakçu Nasuh'tu sanırım.

ÖĞRETMEN:.... Minyatürde usta Matrakçu Nasuh'u görmüştük. Ne güzel aklına gelmiş. Çok güzel minyatürleri vardı. Çok güzel. Bakın çocuklar bu da bir minyatür örneği. Bakın burada mangala oynuyorlar.

SINIF ÖĞRETMENİ: Aaa evet .

ÖĞRETMEN: Demek ki çocuklar o dönemde de oynanıyor ki minyatürde resmedilmiş.

Ö18: Hocam orada da bir sünnet var sanırım.

ÖĞRETMEN: Evet bir şenlik var gibi.

Ö11: Belli ki çok eskiden oynanan bir oyunmuş. Padişah dönemi burası galiba.

ÖĞRETMEN: Evet çocuklar padişahlarda oynuyorlarmış.

Ö18: Ben söylemiştim padişahlar savaşa giderken taktik yaparken bunu kullanıyormuş.

ÖĞRETMEN: Evet. Çok güzel. Mangala sözcüğünün kökenine bakalım. Bekir'in merak ettiği yer. Mangala kelimesinin Arapça aktarma, taşıma anlamına geliyormuş çocuklar. Daha sonra türkçede de nakletme şeklinde yerleşmiş ve nakl kökünden türediği için mangalanın da bu sözcükten geldiği düşünülüyor. Yani aktarma taşımak doğru taşları taşıyorsunuz ya başka kuyulara. Oradan yola çıkarak Metin Ant diyor ki; “Türkçede en küçük askeri birlik için kullanılan manga sözcüğünden veya taşların konulduğu çukurlar düşünülerek mangal sözcüğünden türetildiğini”. Oyunun kuralları var. Zaten çoğunuz biliyorsunuz. Aşırı derecede zor değil. Ama güncel kurallar olarak da bulabiliyorsunuz son halini. Genel olarak mangalayı bilmeniz ve oynamanız önemli.

Ö11: Bununla ilgili bir video var mı hocam?

ÖĞRETMEN: Yok bu ders getirmedim. Ama merak ediyorsanız internette bununla ilgili çokça video var.

Ö11: Tarihçesi ile ilgili olsaydı güzel olurdu bakardık.

Araştırmanın yapıldığı 4 Nisan 2022 tarihli derste “SB.4.6.1. Çocuk olarak haklarının farkına varır.” kazanımı kapsamında “Kızılay’ı Tanıyoruz ve Çocuk Hakları Nedir?” adlı etkinlikle kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Çok güzel. Peki, çocuklar elinizde çocukla ilgili atasözleri listesi var. Bir listeyi açın bakalım. Bu listede Türkçe atasözleri sözlüğünü açınca göreceksiniz. Sadece bunlar değil çocukla ilgili birçok atasözü var. Bunun sebebi neden olabilir? Çocukla ilgili o kadar çok atasözü var ki. Neden?

Ö4: Gelecekte çocukların onların yerini kaplayacak olması.

ÖĞRETMEN: Demek ki çocuklara bir önem var değil mi? Türk devletinin verdiği bir önem var.

Ö18: Türkler diğer devletlere göre çocuklara daha çok ilgi gösterdiği için büyüklerde çocuklara daha fazla ilgi göstermesi için yapmışlar bu atasözlerini. Mesela

aptal düğünden çocukta oyundan usanmaz. Yani çocukların oyun oynama hakkı gibi bir şey olmuş. Onu açıklıyor burada.

ÖĞRETMEN: *Yani içindeki çocuk sevgisi ister istemez kültürlerine o da atasözlerine yansımış değil mi?*

Ö18: *Evet.*

Ö11: *Çocuklar öncelikle geleceğin yıldızları. Çünkü o insanlar vefat ettikçe onlar daha çok şeyler icat edebiliyorlar.*

ÖĞRETMEN: *Şimdi sırayla atasözlerini okuyacağız. Sonra bunu resmedeceğiz.*

Araştırmanın yapıldığı 8 Nisan 2022 tarihli derste “SB.4.6.2. Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.” kazanımı kapsamında “Keloğlan İle Sorumluluklarımı Öğreniyorum?” ve “Ebru Yapıyorum” adlı etkinliklerle kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: *Şimdi çocuklar sorumluluk ile alakalı Keloğlan nezdinde kendinizi de eleştireceksiniz. İlk önce Keloğlan üzerinde konuşalım. Sorumluluklarını yerine getiriyor muydu? Aile ve işi ile ilgili bazı sorumlulukları vardı. Ama bunları yerine getirmek istiyor mu Keloğlan ne yapmak istiyor?*

Ö5: *İlk önce herhalde getiriyordu. Daha sonra sıkılmış ve yerine getirmemeye başlamış. Böylece de yetersiz kalmış.*

ÖĞRETMEN: *Peki sen kendini eleştirirken aile içinde kendi sorumluluklarını yerine getiriyor musun?*

Ö5: *Bence getiriyorum.*

ÖĞRETMEN: *Yerine getiriyorum diyorsun. Bu konuda sorun yaşamıyorum diyorsun.*

Ö19: *Belki de getiriyormuş da hocam sonra o işten sıkılmış diyelim. Artık başka işlere yönelmek istemiş ama öğretmenim o işte beklediği gibi çıkmamış.*

ÖĞRETMEN: *Demek ki her işi de öyle istediğimiz gibi de yapamıyor muyuz değil mi?*

Ö19: Kolay değilmiş.

ÖĞRETMEN: Kolay değil tabiki.

Ö15: Önce o işi yapıyormuş. Sonra sıkılmış daha eğlenceli işi aramaya başlamış. Sonra tarlada çalışmanın kendine göre daha uygun olduğunu görmüş.

ÖĞRETMEN: Peki sen ailenin ve okuldaki sorumluluklarını yerine getiriyor musun?

Ö15: Evet yapıyorum.

ÖĞRETMEN: İnsan hakları ile ilgili konu işledik değil mi? İnsan ve ocuk hakları ile ilgili ne yaptık. Sizde çeşitli haklarınız olduğunu söyledik ama bunun yanında sizin de kendi sorumluluklarımızı yerine getirmemiz gerekiyor.

Ö11: Herkesin sorumluluğu kendine ama ben kendi sorumluluğumu yerine getiriyorum ama Keloğlan tam getirememiş. Çünkü içini çok beğenmemiş.

ÖĞRETMEN: Peki o dönemle ilgili bazı eski meslekleri de gördük değil mi? Mesela o dönem de çarık giyildiği için arıkılık. İşte orda marangoz vardı. şu an günümüzde de hala devam ediyor.

Ö5: Bileycilik.

Araştırmanın yapıldığı 18 Nisan 2022 tarihli derste “SB.4.6.3. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.” kazanımı kapsamında “Hat Sanatını Öğreniyorum” adlı etkinlikle kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö18: Hat sanatı bu muymuş?

Ö22: Adı güzel yazı yazma mıymış?

ÖĞRETMEN: Evet. Adını bilmiyordunuz. Öğrendiniz çok güzel oldu.

Ö18: O zaman bizim evdeki tablo hat sanatıymış.

ÖĞRETMEN: Ne güzel öğrenmiş oldun. Bakın camilerdeki yazılar çoğu hata sanatıymış. Bakın hat yapan insanlara hattat diyorlarmış.(Video biter.) şimdi

başlamadan önce size bir şey göstereceğim. Dünya çapındaki en büyük hattın nerede olduğunu biliyor musunuz çocuklar?

SINIF: Hayır.

ÖĞRETMEN: Türkiye’de olabilir mi sizce?

Ö11: Sümela Manastırı’nda da hat sanatı varmış.

ÖĞRETMEN: Yok orada mozaik sanatından örnekler var.

Ö11: Yaa öyle mi?

ÖĞRETMEN: Çocuklar Ayasofya’da ki hatlar. Ayasofya’da ki şu hatlar var ya çocuklar Kazasker Mustafa İzzet Paşa’nın o dönemde en ünlü hattatlardan biri Kazasker Mustafa İzzet Paşa Ayasofya’ya 7.5 metre büyüklüğünde yaptığı iki ayrı hat sanatından biri. Allah ve Muhammed yazıyor. Bunun dışında altı tane daha var. Ayasofya Cami’de 8 tane büyük hat sanatı var. Dünya’da ki en büyük hatlardan biri Kazasker Mustafa İzzet Paşa’nın. Ayasofya Cami’nin hemen içinde. Dilerseniz bunları ziyaret etmenizi öneririm.

Ö11: Öğretmenim Ayasofya’ya gittim ama bunlar hakkında bir bilgim yoktu. Bunlarla ilgili bilgide almadım. Aklımda da bir şey kalmadı.

Araştırmanın yapıldığı 22 Nisan 2022 tarihli derste “SB.4.6.4. Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.” kazanımı kapsamında “Fotoğraflar Dile Geldi” adlı etkinlikle sanatsal kendini ifade etme ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Şimdi hadi çocuklar geçin yerinize. Öncelikle burada 4 tane resim var. Buradaki resimlerde Kurtuluş Savaşı, meclisin açılışı, 15 Temmuz Darbe girişimi, Çanakkale Savaşı gibi birkaç tane resimler var.

Ö14: Hepsi aynı resimler mi?

....

Ö5: Kurtuluş Savaşı mı hepsi?

ÖĞRETMEN: ...Siz şimdi buradaki dört resimden yola çıkarak bu resimleri gördüğünüzde ne anlıyorsunuz? Aklınıza neler geliyor? Bağımsız olmamız ne kadar

önemli? Türkiye’de bağımsız bir şekilde yaşamamız niye önemli? Türk kimliğimizi korumak bizim için ne teşkil ediyor? Bu konular ile ilgili bir paragraflık bir yazı yazmanızı istiyorum. Ama yazıyı yazarken buradaki resimlerden yola çıkmanızı istiyorum. Orta Asya’dan Türkler Anadolu’ya yerleştiği zaman nasıl yerleşmişti. Anadolu’nun kapıları ne zaman açılmıştı Türklere?

Ö4: 1071 yılında Alparslan’ın Malazgirt Zaferi ile Diyojen’i yenmesiyle.

ÖĞRETMEN: Malazgirt Savaşı’yla ne oluyor? Anadolu’nun kapıları Türklere açılıyor ve o andan itibaren, arkadaşınız çok güzel dedi, Türkler buraya yerleşmeye başlıyor. 1071 Malazgirt Zaferi ile Anadolu’ya yerleştikten sonra Atatürk’e gelene kadar Fatih Sultan Mehmet, İstanbul’un fethi gibi Türkiye coğrafyasına yayılıyor değil mi? Daha sonra bu süreçte Osmanlı birkaç kıtaya hükmedecek kadara geliyor. Sonra yıkılış sürecine giriyor. Sonra şu anki Türkiye sınırlarına girene kadar bir sürü sıkıntılar çekiyoruz, savaşların içinden geçiyoruz. Ne oluyor? Kurtuluş Savaşında hatırlıyorsanız Tayyar Rahime...

Ö11: Kara Yılan.

ÖĞRETMEN: Kara Yılanı işledik. Bir sürü...

Ö18: Şerife Bacı

ÖĞRETMEN: Şerife Bacı’yı işledik. Bizlerin bağımsızlığı için savaşmışlar. Kurtuluş Savaşı’nda.

Ö18: O cephe savaşmadı ki. O şeyleri mermileri götürürken.

ÖĞRETMEN: O da savaşmaktır zaten. Savaşmak sadece eline tüfeği alıp bir şey yapmak değil.

Ö18: Şerife Bacı’da şehit oldu. Çocuğu hem yetim hem öksüz kaldı.

Araştırmanın yapıldığı 22 Nisan 2022 tarihli derste “SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır.” kazanımı kapsamında “Birsen Ekim Özen İle Şirin Dünyayı Geziyorum Söyleşi” adlı etkinlikle kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

Ö5: O ülkelerde ki ünlü yemeklerini öğrendik.

ÖĞRETMEN: Neymiş mesela?

Ö5: Mesela Fransa'nın kruvasan, makarna. Makarnaya pasta dendiğini öğrendim. Almanya'da gazlı su olduğunu öğrendim. Simite, britzel dendiğini öğrendim. Tarihi yerlerini öğrendim. Çok bilgim var yani. Çokta beğendim.

SINIF ÖĞRETMENİ: O kadar çok beğenmiş ki iki defa okumuş öğrencimin öyle dedi annesi.

ÖĞRETMEN: İlk defa öğrendiğin şeyler var değil mi? Bildiğin çoğu şeyleri şu an yeni mi öğrendin?

Ö5: Evet öğretmenim.

Ö11: Aikido diye bir spor vardı. O yarışmaya katılıyorlardı. Adını şimdi hatırlayamadım o ceza alıyordu oynayamıyordu. Mesela o ülkelerin yemeklerini, dilinin birazını. Mesela kasabalarında tarihi yerlerini şatoları varmış.

ÖĞRETMEN: Evet Almanya'da falan çok güzel şatolar vardı.

Ö10: İspanya'da gelenek olarak boğalardan kaçması varmış. Boğa güreşi varmış.

Ö18: Boğalarla güreşiyorlar da.

Ö10: Kitapta da söylüyor İspanya'ya giden herkes boğadan kaçsın diyor.

ÖĞRETMEN: Çok güzel.

Diyalog 2:

Ö18: Her kitabın sonunda o dile göre görüşürüz demeyi öğreniyoruz.

Ö11: İdea.

Ö18: Ben söyleyemiyorum.

ÖĞRETMEN: O hangi dilde.

Ö9: İtalya.

SINIF ÖĞRETMENİ: Okuduklarını çok güzel öğrenmişler ne güzel.

Ö20: Öğretmenim İtalya'da yalanalar vardı. Beyaz yalanlar en sonda da söylediler bu konuyu.

ÖĞRETMEN: Demek ki İtalya’da beyaz yalan bir sözcük kalıbı var. Bizde de pembe yalanlar onlarda beyaz yalanlar. Kültürle ilgili farklar oluyor.

Ö15: Öğretmenim yemekleri, tarihi yerleri.

ÖĞRETMEN: Nereleri öğrendin peki? Aklında ne kaldı yemeklerden?

Ö15: Öğretmenim soğan çorbası burada da var ama orada da varmış.

Ö18: Sümüklü böcek çorbası vardı.

ÖĞRETMEN: Almanya’nın bir simidi vardı.

Ö18: Britzel diye öyle bir şey.

ÖĞRETMEN: Evet doğru.

Ö15: Susamsız simit. Ben yeni duydum.

ÖĞRETMEN: Evet doğru.

Ö4: Fransa’da koşu maratonu.

Ö17: Ülkeleri öğrendim. Ülkelerde ki tarihi yerleri, yemeklerini.

Ö9: Fransa’da bisiklete çok önem verdiklerini. Çünkü çok vardı her yerde.

Ö5: Venedik’te kanalların arasındaki suda gondol olduğu bunun gibi çok güzel şey var.

ÖĞRETMEN: Çok güzel şeyler öğrendiniz.

Diyalog 3:

Ö10: Öğretmenim bir şato varmış. Arabayla çıkılmıyormuş. O şatonun kraliçesi de oradakilerle dalga geçtikleri için yüzünü şöyle koymuşlar şeye şeye müzeye.

Ö5: Fransa’da “Ekmek bulamıyorsanız pasta yiyin!” cümlesinden dolayı Kraliçe’nin öldürüldüğünü öğrendim.

Ö18: Evet, “Fransa’da ekmek bulamıyorsanız pasta yiyin” diyor.

SINIF ÖĞRETMENİ: Evet o meşhur bir söz.

Ö18: Ekmek yiyemiyorsanız pasta yesinler demiş. O yüzden ölmüş.

Ö9: Borcht çorbasını öğrendim.

ÖĞRETMEN: Nerede o?

Ö9: Almanya'da.

Ö5: Evet pancar ile yapılmış.

SINIF ÖĞRETMENİ: Oooo vay vay vay.

ÖĞRETMEN: Hocam bakın kitaptan ne kadar çok şey öğreniyorlar.

SINIF ÖĞRETMENİ: Sabah kaç kişi kitabı bitirdi okudu diye sordum. Birkaç kişi dışında çoğunluk okumuştur. Oralara gitmiş kadar olduk dediler çocuklar. Çok memnun kalmış ve çok güzel şeyler öğrendik dediler.

ÖĞRETMEN: Hatta çocuklar bu dünyayı geziyorum setinin ikincisi de çıktı.

SINIFÇA: Ooo süper okuyalım.

ÖĞRETMEN: Orada da Hindistan var farklı ülkeler var.

Ö5: İlk proje şehir vardı İspanya'da.

Araştırmanın yapıldığı 22 Nisan 2022 ve 25 Nisan 2022 tarihli derslerde “SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.” kazanımı kapsamında “Komşularımızı Tanıyoruz” adlı etkinlikle kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Martenička hiç duydunuz mu?

SINIFÇA: Hayır.

Ö11: Bileklik.

Ö20: Bende yaptım kalın bileklik.

Ö6: Kola yapılan bir bileklik. Bir arkadaşım yapılmış ona benziyor.

Ö15: Kendi başımıza yapabileceğimiz bir bileklik.

Ö4: Öğretmenim ben insan zannediyordum.

ÖĞRETMEN: Ben insan zannettim diyorsun. Şimdi çocuklar Martenička çocuklar şöyle bir arkadaşım kurayım.

Ö11: Türk bir şey değil.

ÖĞRETMEN: Evet Türk değil. Nevruz, Hıdırellez, baharın gelişi... Bunlarla ilgili bir şey biliyor musunuz?

Ö11: Hiç duymadım.

Ö18: Sadece gelişi ile ilgili bir şey biliyorum. Türkiye’de değil de başka ülkelerde baharın gelişi ile ilgili parti gibi bir şey düzenleniyor.

ÖĞRETMEN: Evet Hıdırellez.

Ö4: Öğretmenim Türklerde diyor. Nevruz. Türklerde bahar şenlikleri var.

Ö18: Ben bahar şenlikleri diyorum.

Diyalog 2:

Ö11: Marteniçka yaptık. Balkanlardan gelen bir sanat olduğunu.

ÖĞRETMEN: Evet onun bir kültürümüştü onu öğrendik.

Ö10: Marteniçka bilekliğinin şans getirdiğini.

ÖĞRETMEN: Öyle bir inanış varmış değil mi?

Diyalog 3:

Ö15: Bahardan önce marteniçka yapılıyor. Baharı karşılama olarak.

ÖĞRETMEN: Baharı karşılama olarak.

Ö5: Baharı karşılamak için yapılan Hıdırellez festivali mi oluyor öğretmenim?

ÖĞRETMEN: Evet festival gibi doğru. Bir tören aslında.

Ö5: Türkiye’nin geçmişten günümüze gelen başından geçen olayları, eskiden günümüze gelen olayları öğrendik.

Ö17: Öğretmenim marteniçkayı öğrendik yani. Bir yerde satılmadığını sadece hediye yoluyla yapıldığını.

ÖĞRETMEN: Satılıyor da aslında. Başka yerdende alabiliyorsunuz ama Balkan geleneği.

Ö11: Marteniçkanın bizim içinde çok önemli olduğunu ama bizim için farklı bir adı olduğunu.

ÖĞRETMEN: Bizde de Hıdırellez ve Nevruz olduğunu.

Ö20: Marteniçka ile dilek dilediklerini öğrendik.

Resim 3.18: Marteniçkaya Etkinliği

Diyalog 4:

ÖĞRETMEN: Azerbaycan ile ilgili belgesel bittikten sonra şimdi Viyana'da ki Yunus Emre Çeşmesi ile ilgili bir görsel göstereceğim. Bu da çocuklar Viyana'da ki Avusturya'da bir Yunus Emre Çeşmesi olarak bir çeşme kuruluyor. Sadece Azerbaycan olarak düşünmeyin etrafımızdaki ülkelerde de bu şekilde Türkleri anımsatan Türklerle ilgili şeyler var.

Ö11: Sadece orda mı var?

ÖĞRETMEN: Yunus Emre Çeşmesi burada var. Ama başka neler olduğuna dair bir araştırma yapabilirsin. Yunus Emre'yi biliyorsunuz. Bizim için önemli bir isim. Önemli düşünürlerimizden. Hatta geçen sene UNESCO ne yaptı. Yunus Emre Yılı ilan etti. Bu seneyi de Süleyman Çelebi Yılı olarak ilan etti.

Ö5: Süleyman Çelebi?

ÖĞRETMEN: Süleyman Çelebi'yi bilmiyor musunuz? Bir camiye bir cenazeye gittiğinizde vefat olduğunda ne okuyoruz? Mevlit okutulur. Mevlit nedir biliyorsunuz değil mi?

SINIFÇA: Evet.

ÖĞRETMEN: Mevlidin yazarı kim? Süleyman Çelebi.

SINIFÇA: Aaaa.

ÖĞRETMEN: Okutulan mevlidin Süleyman Çelebi'ye ait olduğunu yeni öğrendiniz sanırım. Bursa'da kabri var. Bursa'ya yolu düşenler ziyaret edebilirler. İşte ne dedik Viyana'da Yunus Emre Çeşmesi var. Bunun sebebi ne dedik? Yunus Emre'nin ismi Türkiye'de kalmamış Viyana sınırlarına kadar ulaşmış. Daha öncekinde izledik Azerbaycan'a 1918'de yardıma gitmişiz. Orada bin yüze yakın şehitimiz olmuş. Burada da kardeşliğimizin pekişmesi ve komşu ülkelerle ilişkilerde nelerin ön plana çıktığı görüyoruz.

Araştırmanın yapıldığı 29 Nisan 2022 tarihli derslerde “SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. SB.4.7.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir.” kazanımları kapsamında “Hollanda Mektup Kardeşliği ve Afrika Müzik Aletleri” adlı etkinliklerle kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık, kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili konulara değinilmiştir. Bu kapsamda derste öğrencilerle;

Diyalog 1:

ÖĞRETMEN: Çocuklar ilk önce bugün Hollanda ile ilgili konuyu işlemeden size gelen mektuplar var. Hollanda'dan gelen mektuplar var. Okuyalım isterseniz önce.(Mektuplar dağıtılır.) Mektupları okuduk. Burada yazarlar ile ilgili bilgisi olan var mı?

Ö18: Erasmus Köprüsü'nü duymuştum.

ÖĞRETMEN: Ne zaman ve nerede duymuştun?

Ö18: Hatırlayamıyorum. Ama duymuştum.

ÖĞRETMEN: Erasmus'un kim olduğunu biliyor musunuz?

Ö19: Köprü.

ÖĞRETMEN: Köprüde.

Ö5: Bizdeki düşünürler gibi.

ÖĞRETMEN: Aynen doğru. Bekir çok güzel söyledi.

Ö5: Öğretmenim Erasmus şey değil mi? Diyelim Türkiye'den bir öğrenci başka bir yere gidiyor orada okuyor.

ÖĞRETMEN: Bunun mucidi Erasmus olduğu için bu isimle anılıyor. Hollandalı ünlü filozoflardan biri olduğu için o köprüye o isim veriliyor.

Ö14: Peynirleri ünlüymüş. Burada mektupta okudum.

ÖĞRETMEN: Başka mektuplardan neler öğrendik.

Ö9: Amsterdam şehrini öğrendik.

ÖĞRETMEN: Amsterdam şehrini öğrenmiş.

Ö19: Bisikletlerin yaygın kullanıldığını.

ÖĞRETMEN: Çiçeklerin ünlü olduğunu.

Ö20: Küp evleri.

Ö18: Mans nehri.

Diyalog 2:

ÖĞRETMEN: Evet şimdi hemen genel kültür testimize başlayalım. Hollanda'nın geleneksel giysisi?

SINIFÇA: Sabo

ÖĞRETMEN: Japonya'nın geleneksel giysisi?

SINIFÇA: Kimona.

ÖĞRETMEN: Evet. İskoçya'nın giydiği geleneksel kıyafet?

SINIFÇA: Kit

ÖĞRETMEN: Eskimoların giydiği kıyafetlere?

SINIFÇA: Anarok

Diyalog 3:

ÖĞRETMEN: Gitarda batı müziği. Onun dışında başka söyleyeceğiniz var mı?

Ö5: Orkestralarda zil falan çalıyorlar ya?

ÖĞRETMEN: O da batı müziği.

Ö4: Öğretmenim dombra diye bir alet vardı. O sayılır mı? Bağlama benzeri.

ÖĞRETMEN: Bakalım internetten. Burada Rus halk müziği yazıyor ama. Dombra için Rus ve Ukrayna yerli çalgısıdır yazıyor.

Ö4: Türk müziği ama o topraklarda kalmış diye biliyorum.

Ö18: Aklıma geldi ud.

ÖĞRETMEN: Evet doğru. Türk müziğinde kullanılıyor.

Ö20: Piyano olur mu?

Diyalog 4:

ÖĞRETMEN: Yok batı müziği. Şimdi birde Afrika müzik aletlerini ekleyeceğiz. Afrika müzik aletleri için bilgisi olmayanlar için güzel bilgiler öğrenecekler. Bu gök gürültüsü diye geçiyor. Gerçekten gök gürültüsü gibi sesi var. Dinleyelim. Bunun adı marakas. Bu hindistan cevizinden yapılmış. Afrika’da bir meyve kurusundan yapılan bir alet. Bu da marakas. Bunu bilen var mı? Kalimba. Bu da hindistan cevizinden yapılmış.

Ö5: Hepsi de hindistan cevizinden yapılmış.

ÖĞRETMEN: Neden? Orada o meyve çok var çünkü. Bu ne çocuklar.

Ö5: Tuluma benziyor.

ÖĞRETMEN: Tulum gibi değil mi? O Karadeniz kültüründe var değil mi? Şimdi sırayla incelemenizi isteyeceğim.

Ö5: Öğretmenim onun üzerinde ki resimler bile sanattır değil mi?

ÖĞRETMEN: Tabiki. Bu pan flüt çocuklar. Bambudan yapılmış. Bu da metelafon. Mesela müzik aletlerinin üzerinde desenler Afrika ile ilgili.

3.4. Yarı Yapılandırılmış Günlükler ve Günlük Öğrenci Görüşme Formu ile İlgili Bulgular

Araştırmaya başlanıldığı 17 Eylül 2021 tarihli ders kapsamında “Osmanlı Dönemi Lakap Kullanımı” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme forumu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel

kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö7: Ad Koymayı Öğrendim. Lakapların Nasıl Koyulduğunu Öğrendim. Dede Korkut'u Öğrendim.

Ö5: Eskiden lakaplar kullanıldığını öğrendim. Yaptıkları kahramanlıktan lakaplar aldığını öğrendim. Beni eğlendiren durumlar eski lakapları öğrenmek eğlenceliydi hiç sıkılmadım.

Ö11: Lakapları ve Osmanlı tarihindeki lakaplarını öğrendik. Boğaç Han hikâyesini bilmiyordum ama şimdi biliyorum. Evet, öğrendim Dede Korkut'u öğrendim. Hikâyeler öğrendim ve bu ders benim için çok değerliydi bu ders.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö18: Hiç böyle etkinlik yapmamıştım. Sadece Boğaç Han'a biraz aşinayım. Yeni lakaplar öğrendik. Kültürde ve sanatta çok iyi olacağım.

Ö17: Etkinlikler eğlenceliydi, önceden azda olsa biliyordum. Yeni lakaplar öğrendim.

Ö6: Güzeldi. Lakap ve ad koyma Türklerde.

Ö14: Çok güzeldi. Dede Korkut'u biliyordum. Çok güzel bir etkisi oldu. Ad koyma Türklerde öğrendik.

Araştırmaya yapıldığı 24 Eylül 2021 tarihli ders kapsamında “*Kronolojik sıralama*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik gelişimi ile

ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Kronolojik sıralamayı ve Atatürk, Fatih Sultan Mehmet'in hayatını sıralamayı öğrendik. Evet, faydalı oldu. Eksikim yok. Sıkıcı bir durum olmadı öğrenmek eğlencelidir.

Ö9: Atatürk ve Fatih Sultan Mehmet'in kronolojik sırasını öğrendim. Çok faydalı oldu ve bütün konuları öğrendim. Etkinlik yapmak fotoğraf makinesi çok eğlenceliydi sıkıcı bir şey olmadı.

Ö11: Tarihi öğrendik yani Fatih Sultan Mehmet'in ve Atatürk'ün yaptıklarını. Çünkü öğretmenimiz çok iyi anlattı ve çok eğlendim.

Ö15: Fatih Sultan Mehmet'in hayatını, İstanbul'u nasıl fethettiğini, ne zaman yaşadığını öğrendim. Film şeridi etkinliği beni eğlendirdi.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö20: Atatürk'ün hayatının kronolojik sıralaması. Osmanlı padişahı ve Atatürk ile alakalı genel kültürüm gelişti. Böyle etkinlik şeklinde yaptığımızda kültürel anlamda daha çok gelişmiş oluyoruz.

Ö19: Fatih Sultan Mehmet'in ve Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını kronoloji sıraya koymayı. Atatürk'ün hayatı ve Fatih Sultan Mehmet'in hayatını kronolojik sıraya koyduk kaç yılında doğduğunu ve yeni etkinlikler ve yeni şeyler. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethi etmesi, gemileri karadan yürütmesi.

Ö17: Etkinlikler hakkında çok güzeldi, önceden bildiğim konu etkinlikti. Etkisi daha keyifli vakit geçirmemize sebep oldu. Farklı ne öğrendim. Fatih Sultan Mehmet'in Atatürk'den önce doğduğunu öğrendim. Mustafa Kemal'in ve Fatih Sultan Mehmet'in hayatının kronolojisini öğrendim. Boyama yapmanın ve resim yapmanın ne kadar eğlenceli olduğunu. Kültürel ve resim yönünden daha eğlenceli ve daha zevkli. Araştırma ve öğrenmeye sebep olduğunu düşünüyorum.

Araştırmaya yapıldığı 1 Ekim 2021 tarihli ders kapsamında “Picasso Tarzı Kişisel Porte Çalışması” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal

kendini ifade etme ve kültürlerarası yeterlilik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme ve kültürlerarası yeterlilik gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme ve kültürlerarası yeterlilik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Picasso'nun mavi dönemini, pembe dönemini öğrendim. Üç boyutlu resim öğrendim. Geometrik şekillerle resim yapmayı öğrendim. Ders bana faydalı oldu.

Bütün konuları öğrendim. Resim yapmak beni eğlendirdi.

Ö3: Picasso'yu öğrendim. Eksik konu yok anladım. Eğlendim. Önce Picasso'nun resimlerini gösterirdim. Sonra resim çizerdik ve not tutardım.

Ö4: Resim yapmayı ressamı öğrendim ve öğretmenimiz sanal müze etkinliği ile Ankara Resim Ve Heykel Müzesi'ni gezdik. Çok faydalı oldu ve konuları çok iyi öğrendim. Eğlendiren çok oldu ama sıkıcı olmadı. Öğretmenim gibi ama ressamlarda biraz daha durabilirdim.

Ö8: Heykel yapmayı gözüün kulağın farklı yerde olup (kübizm) pastel boyalarla rengârenk boyamayı. Bütün konuları öğrendim eksiğim yok.

Ö5: Picasso'nun sanatını nasıl yaptığını ve farklı açılardan bir resme bakabilmenin güzel bir şey olduğunu öğrendim. Onun dışında Picasso'nun sanatı geometrik şekillerle yaptığını bu akıma da kübizm denildiğini öğendim. Ayrıca Picasso'nun sanatının benzerini yapmayı öğrendim. Picasso'nun sanatını öğrenmek ve yapmak onun dışında kilden heykel yapmak benim için çok faydalı ve eğlendirici oldu. Eksik kalan ya da anlayamadığım bir kısım olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi detaya girmek gerekirse heykel yapmak ve boyamak beni eğlendirdi. Daha fazla ressamın hayatını derse katarak işlerdim ve daha çok etkinlik yaparak işlerdim eminim eğlenceli olurdu.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö9: Etkinlikler eğlenceliydi hoşuma gitti. Picasso'nun hayatına aşınaydım. Heykel yapmak kübizm resmi yapmak beni bilgilendirdi. Heykel yapmayı bilmiyordum öğrendim. Resim kültürünü öğrendik. Resim yaptık. Kübizm akımını

öğrendik heykel yaptık. Daha çok sanat bilgisi öğrenip evde araştırıp bilgi ediniyorum.

Ö11: Hayır ama fiziksel özellikleri dersimizde işlemiştik sanatçıları biraz bilirdim ama fazla iyi bilmiyordum ve sonra ders güzeldi. Mesela çok farklı ve değişik ve eğlenceli dersti. Mesela Picasso'nun sanatlarından denedik ve dersimiz bana göre güzel ve eğlenceliydi. Bilmem çok değişik bir şey yoktu diyecektim ama Tuğçe öğretmen çok eğlenceli anlatıyor ama Picasso'nun hayatını biraz öğrendik. Mesela Picasso'nun hayatı üsteki soruda da söyledim sanata dair mesela öğretmenim ataç ve pastel boyadan onları yaptırınca şok oldum çünkü hiç beklemediğim bir şey çıktı. Bilmem biraz değişik ama mesela Picasso'nun orda geometrik şekilde bir resim ilgimi çekti.

Ö13: Hayır böyle bir etkinlik bilmiyordum ama çok güzel geçti. Güzeldi. Farklı sanata önem verdiğimi anladım. Birçok insanın sanata önem verdiğini anladım. Geometrik şekillerle sanat yapmayı öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesini isterim ve resim yapmak hoşuma gitmiyordu bu etkinlikler sayesinde sanata önem verdiğimi anladım.

Araştırmaya yapıldığı 8 Ekim 2021 tarihli ders kapsamında “*Karagöz-Hacivat Gölge Gösterisi*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etme gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etme gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etme ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Karagöz ve Hacivat'ın sadece Ramazan Bayramı'nda oynatılmadığını ve ilk defa Şeyh Küştevi'nin oynattığını öğrendim. Eksik kalan nokta olmadı. Ders benim için çok faydalı oldu. Yeni bilgiler öğrenme ve eğlendiriciydi. Karagöz ve Hacivat'ın hayatını öğrenmek eğlendiriciydi. Beni sıkan bir durum olmadı. Daha fazla gölge oyunu bulabilirim. Eminim eğlendirici olurdu.

Ö9: Karagöz ve Hacivat'ın Türk kültüründeki yeri ve önemini. Şeyh Küştevi'nin Karagöz ve Hacivat'ı başlatan ilk kişi olduğunu. Çok faydalı oldu ve bütün konuları eksiksiz öğrendim. Kukla metni yazmak. Karagöz ve Hacivat'ı oynatmak çok eğlenceliydi. Sıkan bir durum yoktu.

Ö19: Karagöz ve Hacivat'ı öğrendik. Türk kültüründe yeri ve öneminin olduğu gölge oyunu olduğu ramazanda oynandığını biliyordum ve şimdi düğünlerde, sünnet düğünlerinde olduğunu da öğrendim. Bütün konuları öğrendim sıkan bir durum yok. Çok güzeldi.

Ö20: Türk kültüründe önemli Karagöz ve Hacivat'ın önemli oyunlarını öğrendik. Ve gölge oyununu öğrendik. Karagöz'ün ve Hacivat'ın nerde ve ne zaman doğup yaşayıp ve öldüğünü öğrendik. Türk kültürüne ne kadar yararı olduğunu ve ne kadar yayıldığını öğrendik. Evet, çok faydalı oldu eksikim veya sorum kalmadı. Hacivat ve Karagöz oyunu oynamak yazı uyarlamak çok eğlendirdi. Sıkan bir durumum olmadı.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö3: Geleneklerimiz hakkında bilgi edinip daha çok öğrenme isteği duydum. Türk sanatlarının da önemli bir yeri olduğunu.

Ö14: Çok etkili oldu ve Karagöz'ün sanatçılarının olduğunu bilmiyordum ve etkinlikler bende çok güzel etkisi oldu. Kültüre dair; Karagöz'ün ve Hacivat'ın Türk kültüründeki yerini öğrendim. Kukla yapmak kukla metinleri yazdık. Türk el sanatları gölge oyununa dönüştürülmüştür.

Ö15: Konuya aşındım. Çok eğlenceliydi. Her zaman yapmak istediğim bir etkinlikti. Hacivat ve Karagöz tarihi hakkında bilgi edinip nerede yaşadıklarını, neler yaptıklarını ve nasıl öldüklerini öğrendim. Türk geleneksel oyun olduğunu öğrendim. Bu karakterlerin nasıl oyuna dönüştüklerini, sahne arkasında neler yapıldığını, kısacası nasıl gölge oyunu olduğunu öğrendim. Geleneklerimiz hakkında bilgi edinip daha çok öğrenme isteği duydum.

Ö18: Etkinliklere değil ama Karagöz ile Hacivat'a aşındım. Karagöz ile Hacivat'ın eskiden sünnetlerde, evliliklerde ve doğumlarda oynatıldığı.

Araştırmaya yapıldığı 25 Ekim 2021 tarihli ders kapsamında “Mozaik Sanatı İle Özlü Sözler” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel miras ve

sanatsal kendini ifade etme gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme ve kültürelarası duyarlılık gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme ve kültürelarası duyarlılık ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö9: Mozaik sanatını, farklılıkların birer zenginlik olduğunu ve özlü sözleri öğrendik. Çok faydalıydı. Eksik kaldığım yer yoktu. Sıkan bir durum yoktu. mozaik kaplaması yapmak eğlenceli bir aktiviteydi.

Ö11: Mozaik sanatından milattan ta 300 yıl önce olması ve bugüne gelmesini ve onu Gaziantep'te ki müzeyi içinde kullanılmış mesela matematiksel zenginlikle ünlüdür. Hepsini öğrendiğimi düşünüyorum ama eksiklerimde olabilir. Faydalı oldu hatta ders de çok eğlenceliydi ve insan kendisini kaptırıyordu. Çünkü bir soru cevapladıysam diğer soruyu da cevaplamak istiyor. Hiç yorulmadım. Hatta dersten çok keyif aldım. Sıkan bir durum yoktu. Hatta aksine çok eğleniyorum. Bazen hep bu dersi işlemek istiyorum ama her şeyin bir kararı var.

Ö17: Mozaik sanatını, mozaik sanatının Güney Mezopotamya'dan çıktığını, küçük ve renkli taşlardan yapıldığını öğrendim. Taş, cam, deniz kabuğu gibi malzemelerden de yapıldığını... Bütün konuları öğrendim. Eğlendiren durumlar vardı, her saniyesinde eğlendim.

Ö21: Farklılıklara saygı mozaik sanatı.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Yapılan etkinlikler gayet güzeldi. Daha önceden aşına olduğum bir etkinlik yoktu. Yeni şeyler öğrenmeyi seviyorum. Farklı olarak mozaik sanatını öğrendim. Etkinlik bende iyi etkiler bıraktı. Çingene Kızı gibi bir kaç mozaik çalışmasında yapılan eserleri öğrendim. Kültüre dair mozaik sanatının tarihini ve mozaik sanatını öğrendim. Mozaik çalışmasını ve yapılışını öğrendim. Bu konuda bir şey bilmediğimi fark ettim. Daha fazla sanatsal ve kültürel yönden daha çok öğrenme isteği geldi.

Ö13: Hayır önceden bu sanatı bilmiyordum ama mozaik adını duymuştum. Beni çok etkiledi ve farklı olarak mozaik sanatını öğrendim. Taşlarla sanat yapmayı öğrendim. Mozaik sanatını öğrendim.

Ö15: Önceden bu konuya aşınaydım çünkü Türkiye 'nin en büyük mozaik müzesini gezdim. Daha ayrıntılı olarak taşların nasıl bir araya geldiğini öğrendim. Eski insanların taşları bir araya getirerek mozaik evlerinin her köşesinde kullanması ne kadar zengin bir kültüre sahip olduklarını gösterir. Küçük taşların bir araya gelip kocaman figürler oluşturması her malzemeden sanat yapabileceğimizi öğrendim. Bu sanatın kâğıtlarla da yapabileceğini ve bu uygulamayı yapma isteği uyandırdı.

Ö17: Çok eğlenceliydi, önceden biliyordum. Etkisi; bir şeyler öğrendim. Mesela mozaik sanatını, mozaik sanatının Mezopotamya 'da çıktığını... Kültüre dair; mozaik sanatının taşlardan yapıldığını...

Araştırmaya yapıldığı 1 Kasım 2021 tarihli ders kapsamında “Mehmet Akif Ersoy’un Soy Ağacını Yapıyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik ve kültürel miras gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö11: Bugün derste Mehmet Akif Ersoy’un hayatını ve Ayasofya hakkında bilgilendik. Ve ne zorluklarla İstiklal Marşı’nın yazıldığını hatta Ayasofya’nın duvarlarında ki o iç sanata ilgi duyup öğrendik. Mesela ben o koca caminin nasıl o kadar zamanda yapıldığına çok şaşırdım.

Ö14: Sözlü tarihin ne demek olduğunu öğrendim, Mehmet Akif’in soy ağacını öğrendim mesela, annesini, torunlarını vb. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu belki eksik kalan nokta vardır. Bu derste beni eğlendiren durum Mehmet Akif Ersoy’un torununun bize mesaj göndermesiydi. Beni sıkkan bir durum olmadı.

Ö20: Mehmet Akif Ersoy'un çocuklarını, eşini, torunlarını ve soy ağacının krokisini öğrendik. Ve kendinin İstiklal Marşını yazdığını ve torunlarının ona yazdıkları şiiri dinledik ve öğrendik. Çok faydalı oldu. Çok iyi öğrendim.

Ö24: Mehmet Akif Ersoy'un soy ağacını ve sözlü tarih çalışmasını öğrendim. Dersler benim için faydalı oldu bütün konuları öğrendim. Eksik kalan nokta yok.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Aşına olduğum bir etkinlik olarak soy ağacını biliyordum. Farklı olarak Mehmet Akif Ersoy'un soy ağacını öğrendim ve Mehmet Akif Ersoy'un sözünde duran biri olduğunu öğrendim. Etkinlik bende güzel etkiler bıraktı. Kültüre dair Mehmet Akif Ersoy'un hayatını öğrendim ve soy ağacını inceleyip öğrendim. Vatan ve millet sevgisinin bir sonucu olan istiklal marşımızın ne kadar değerli bir eser olduğunu öğrendim.

Ö13: Bunu bilmiyorken öğretmenimiz sayesinde biliyorum ve soy ağacını öğrendik. Mehmet Akif Ersoy ile ilgili öğrendik

Ö15: Mehmet Akif Ersoy hakkında bazı bilgilerim vardı ama bu kadar ayrıntılı olarak bilmiyordum. Mehmet Akif Ersoy'un soy ağacını bilmiyordum. Selma Argon'un torunu olduğunu öğrendim. Türk milleti için çok önemli, unutulmaz yerine başkası konulamaz olan kültürümüze mal olmuş şairimizin hayatını. Mehmet Akif Ersoy'un şiirlerindeki uyuma kelime hazinesine dair bilgiler öğrendim. Daha çok Türk milletine mal olmuş insanların hayatını öğrenmek istiyorum.

Araştırmaya yapıldığı 5 Kasım 2021 tarihli ders kapsamında “Türk Kahvesi ile kültürel öğelerimizi öğreniyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel miras ve kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel miras ve kültürel kimlik gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda

derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Milli kültürümüzü öğrendim. Bütün konuları öğrendim.

Ö5: Kültüre dair sanatlarımızı, oyunlarımızı, halk oyunlarımızı öğrendim. Benim için ders çok faydalı ve eğlendiriciydi. Eksik kalan nokta olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Kültürümüzü öğrenmek güzeldi. Kültüre dair daha çok şey anlatarak işlerdim. Ülkemize hizmet etmiş kişilerin adını söyledim.

Ö9: Kahvenin tarihini ve önemini. Faydalıydı, eksik kalan bir not yok. çok eğlenceliydi. Hiç sıkılmadım.

Ö11: çok şey öğrendik mesela kültürümüzü, sanatsal faaliyetlerimizi, sporlarımızı ve gelenek ve göreneklerimizi öğrendik. Türk kültüründe Türk kahvesinin önemini anlattı Tuğçe öğretmenimiz mesela onun Osmanlı tarihinde önemli olduğunu söyledi. Evet, etkili olduğunu düşünüyorum. Bütün konuları öğrendim. Eksikim olmadığını düşünüyorum ama öğretmenlerimin benim için ne düşündüğünü bilemem ama tek bildiğim şey çalışıp gayret etmek diyorum. bunu herkese de öneriyorum açıkçası. Beni sıkıcı bir durum olmadı ama eğlendiren sayamayacağım kadar şey vardı. Bugün ki derste iyi bir performans gösterdiğimi düşünüyorum. İnşallah iyidir. Zaten ders her zaman çok eğlenceli geçiyor buna göre.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö13: Evet oldu. Farklı olarak horon, teke, köçek, aşuk ile maşuğu öğrendim. Kavala kurabiyesini Osmanlı devleti zamanından beri meşhurmuş. El sanatı, hat sanatı, ebru sanatı, minyatür, çinicilik, oymacılık, cam sanatı, Karagöz ve Hacivat öğrendim.

Ö14: Önceden yapılan etkinliklerden bazıları beni sıktı önceden mesela geline kına yakılması gibi şeyleri biliyordum. Yani etkisi güzel oldu bence farklı ata sporlarımızı öğrendim, oyunlarımızın bazılarını öğrendim, yemeklerimizin bazılarını öğrendim. Kültüre dair yapılan işlerin hala devam ettiğini öğrendim. Ebru sanatını öğrendim.

Ö15: Evet çünkü hayatın içinde milli kültüre çok fazla karşılaşıyoruz.(sünnet düğünü, kurban bayramı vb.)Hat sanatıyla ilgili yeni şeyler öğrendim daha önce gittiğim Amasya hat müzesindeki bilgilerim pekiştirdim. Türk milletine ait sanatları tekrar edip onlara dair bilgileri tekrar ettim. Hat sanatının ve ebru

sanatının nasıl yapıldığını öğrendim. Bu sanatların Türklere ait olmasından dolayı daha çok ilgi duydum ve daha çok merak uyandırdı.

Ö17: Etkisi çok iyi oldu. Farklı mesela adetlerimiz, kına gecesi, asker uğurlama, dış hediği sonra geleneksel sporlarımız mesela yağlı güreş, aba güreşi, okçuluk, binicilik, kılıç vb. Sonra eskilerde kahve içmeye gidince önce su ve lokum yiyip içinler aç ilk kahve içenler tok demek. Eskiden kahve içmeye gidince önce lokum ve su yeniliyor içiliyorsa o kişi aç ilk kahve içenler tok demektir. Sonra adetlerimiz yani kına gecesi, asker uğurlama, dış hediği, el öpme, tatlar baklava, çiğ köfte, gözleme, sarma, kebab, lahmacun, mantı, tarhana, ayran sonra oyunlar mesela Hacivat Karagöz çalgılar bağlama, zurna, davul, kemençe, tulum. Hat sanatı, ebru sanatı, tezhip, çinçilik, cam sanatı, çömlekçilik, bakırcılık. Biraz daha merak etmeyi sağladı. Güzel.

Araştırmaya yapıldığı 12 Kasım 2021 tarihli ders kapsamında “Kültürel Öğeler Sergisi” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etme gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etme gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etme ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö17: Heybecilik, kıl yün ve kendir lifinden dokunan eşya taşımaya yarayan iki gözlü olan ve çanta olarak adlandırılabilir geleneksel bir eşyadır. Oymacılık, ağaç ve taş parçalarına şekil yapmaya oyma, bu işle uğraşan oymacı yapılan sanata da oymacılık denir. Evet, oldu, öğretmenimize teşekkür ederiz. Bütün konuları öğrendim. Eğlendiren durumlar vardı her saniyesi eğlendirdi.

Ö20: Telkârî, bakırcılık sanatı, heybecilik, oymacılık ve çeyiz yapma geleneği olduğunu öğrendik. İğne oyasının Türk danteli olarak geçtiğini öğrendik. Kuş evleri ve kuş sarayları olduğunu ve Osmanlı döneminde ortaya çıktığını öğrendik. Eksik kalan bir notum kalmadı. Önceden vardı öğrenince nasıl olduğunu gördüm.

Çok faydalı oldu. Kültürel öğelerimiz ilgili farklı şeyler öğrendim. Ders hiç sıkmadı. Tamamıyla çok eğlenceliydi. Sınıfta sergi olması çok ilgimi çekti. İzlediğimiz video çok eğlenceliydi.

Ö23: Eski dönemlerin neler kullanıp nasıl hangi şeylerle yiyip içtiklerini ve takı olarak ne kullandıklarını ve çantaları aynaları ve takı kutularını onlar gibi şeyler gördüm. Evet, faydalı oldu. Şu tarafı faydalı oldu. Telkâri vb. şeyleri eskiye ait eşyaları ve eksik bir taraf hiç yok. Eğlendiren Osmanlı tarihine ait şeyleri gördüğüm için ve sıkıcı bir durum yok zaten etkinlikte eğlendim.

Ö24: Kültürel öğelerimizi öğrendim sanatlar öğrendim. Oymacılık, bakırcılık, heybecilik, telkâri, çeyiz geleneği, iğne oyası geleneği, cam sanatı bunları öğrendim. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim eksik kalan nokta yok. Derste beni eğlendiren izlediğimiz videolar sergi bunlar beni eğlendirdi beni sıkıcı durum yok.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Aşına olduğum etkinlik değildi. Etkinlik hakkında söylersem iyi bir etkinlikti yeni çok şey öğrendim. Mesela kuş evlerini(Osmanlı Dönemi). Kuş evleri, telkâri, bakırcılık sanatı, heybecilik, oymacılık, çeyiz yapma geleneği, iğne oyası bunları öğrendim. Kuş evleri çeyiz yapma heybecilik iğne oyası Telkâri, bakırcılık, heybecilik, oymacılık, iğne oyası yani o kadar çok sanata dair şeyler öğrendimki.

Ö4: Bakırcılık hakkında önceki derslerimizden bildiğim bir şey ama heybecilik, oymacılık, telkâri hiç bilmediğim şeylerdi. Kuş saraylarını ülkemizin kültürel el sanatlarını öğrendim. Bakırcılık, heybecilik, oymacılık, kuş evleri, telkâri, iğne oyasını “Türk dantelini” öğrendim. Bakırcılık, oymacılık, işlemecilik, heybecilik sanatlarını öğrendim. Sosyal Bilgiler de sevdim bir ders olduğu için uygulamaların bu şekilde yürütülmesinden çok memnunum.

Ö5: Etkinlikler bende çok güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak heybecilik, bakırcılık gibi sanatları öğrendim. Etkinlikler doğrultusunda kültüre dair, kuş evleri ve geleneklerimizi öğrendim. Sanata dair bakırcılık, oymacılık, heybecilik gibi sanata dair güzel şeyler öğrendim. Daha çok öğrenme isteği yarattı. Daha çok öğrenme isteği geldi.

Ö8: Kuş evlerini, kuş saraylarını Osmanlı döneminde olduğunu heybecilik, oymacılık, telkâri, bakırın el sanatı olduğunu öğrendim. Heybecilik, oymacılık ve

daha fazlası... Bakırcılık sanatı ve daha fazlası... Uygulamalar bu şekilde yürütülsün çünkü sanata da kültürü de değil her şeyi öğreniyoruz.

Araştırmaya yapıldığı 22 Kasım 2021 tarihli ders kapsamında “*Dünya Çapındaki Oyunları Öğreniyorum*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürlerarası duyarlılık ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürlerarası duyarlılık ve kültürel miras gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürlerarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö9: Güney Kore’de beş taşta kanki noni denildiğini. Brezilya’da Rio Karnavalı düzenlendiğini öğrendim. Kanada’da iglo evleri olduğunu öğrendim. Kenya’da filler için yetimhane olduğunu öğrendim. Ders çok faydalıydı. Eksik kalan not yoktu ve öğrendiğim konular sonlarda nyma nyma diye bir oyun olduğunu. Azerbaycan’da dedeboy diye bir oyun olduğunu öğrendim. Ders çok eğlenceliydi. Hiç sıkılmadım.

Ö10: Dünya üzerinde oynanan çocuk oyunları tırtıl, değiş tokuş, kim kiminle nerede, dağdaki ateş, nyma nyma, kuruşa vur, misket yuvarlamaca, dedeboy, yapışkan kütük, kongki noli, piovr, çiiivi. Bence faydalı oldu. Faydalı olan şeyle Gana’nın yemek (fufu). Gana(altın sahilleri) kanada kuzey kutbuna yakın yerlerde iglo evleri öğrendik. Kenya’da dünyanın en eski fosilleri ve öksüz filler için yetimhane. Başkenti Nairobi’de bunları öğrendim. Ben zaten sıkılmadım eğlendim. Eğlendiren şeyler mesela ben dışarda oyun oynarım ama yeni yeni oyunlar öğrenmek zevkli oluyor. Tuğçe hocamız dediği oyunları, etkinlikleri hemen oynuyorum. Bu beni mutlu ediyor. Ben her öğretmen gibi işlettirirdim. Ama ben her öğrenciye işlediğimiz oyunlar verir, oyunların oynanışlarının ezberleyip ve tahtaya kaldırarak oyunların oynanışlarını öğretmelerini isterdim. Mesela böyle arkadaşım tırtıl oyununun oynanışını öğren ve oyunu arkadaşlarına öğretmesini. Mesela başka arkadaşımın piovr oyununun oynanışını öğrenip

gelmesini isterdim. Açıkçası bütün sınıfa öğrendiğimiz oyunları bir tanesini öğrenip gelmesini isterdim.

Ö11: Bugünkü derste dünya çapındaki oyunları öğrendik. Mesela Gana Altın sahilleri ve yemek olarak meşhur yemeklerinden biri fufudur. Kenya'da dünyanın en eski fosillerinin olduğunu öğrendik ve bunlar bana yetti tabi. Daha fazla şey var. Çok faydalı oldu ve bütün konuları öğrendim. Yok, kalan bazı noktalar yok diye düşünüyorum ama Tuğçe öğretmenim beğeneceğini düşünüyorum daha fazla da şey yazmak isterdim ama yerlerimiz az. Ben her zaman derste eğlenir ve keyifli geçer. Sıkran bir durum olmaz diye düşünüyorum. Zaten sıklıkla bu derse bu kadar önem vermezdim diye düşünüyorum ama bu dersi çok seviyorum.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö12: Gana'da altın sahilleri ve Kenya'da en eski fosilleri ve öksüz filler için yetimhane başkenti varmış. Brezilya'da futbolcular iyi dünyanın en büyük kahve üreticisi. Rio Karnavalı düzenliyor. Kanada'da kuzey kutbunda iglo evler varmış. Afgan'da bayramlarda uçurtma uçurmuş. Altın sahiller Kenya'nın en büyük sahilleri öğrendik.

Ö15: Konuya biraz aşındım, etkinlik beni eğlendirdi. Ganada'da poğaçaya fufu denildiğini öğrendim. Tanzanya'da koku baharatların meşhur olduğunu öğrendim. Başka ülkelerin oyunlarını öğrendim. Afganistan'da bayram günleri uçurtma uçurttuklarını öğrendim. Birçok oyunun kökenini öğrenip başka kültürlerle ait öğrenme isteği uyandırdı.

Ö16: Evet bazı oyunları biliyordum ama diğerlerini bilmiyordum. Oyunlar ve bizde olan poğaçaya Gana'da fufu diyorlarmış. Kenya'da en eski fosilleri varmış. Brezilya'nın futbolcuları varmış. Oyunları ülkelerde olan oyunları öğrendim. Kenya'da filler için yetimhane varmış. Kuzey kutbuna yakın yerlerde iglo evler.

Ö19: Önceden aşına olduğum bir etkinlik değildi farklı farklı oyunlar farklı ülkelerin oyunlarını öğrendim. Mesela fufu, Nyama nyama, dağdaki ateş, kurusu vur gibi. Farklı oyunlar dedebay, misket yuvarlamaca, kongli noli, tırtıl, piovrta gibi şeyler. Sanatımızdan olan oyunların bazılarının başka ülkede isminin farklı olmasıdır mesela Azerbaycan'da dedebay, Türkiye'de ise istop diye geçer. Kültürde farklı oyunlar olduğunu ve başka kültürlerde de aynı şekilde farklı oyunların olması. Bazı ülkelerin meşhur yerleri Kenya dünyanın en eski fosillerinin olduğu yer.

Araştırmaya yapıldığı 26 Kasım 2021 tarihli ders kapsamında “*Milli Mücadele Kahramanlarımızı Öğreniyorum*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme forma verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik ve kültürel miras gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö14: *Yahya Kaptan, Şerife Bacı'yı öğrendim. Kara Yılan'ı öğrendim. Tayyar Rahime'yi öğrendim ve Asker Saime'yi öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bütün konuları belki öğrenememişimdir ama eksik nokta yoktur inşallah. Eğlendiren durum çok az vardı. Ama sıkıcı çok yoktu ama yine de bu ders de çok güzeldi.*

Ö15: *Kurtuluş kahramanlarının hayatını öğrendim. Tabiki faydalı oldu eksik olan konuları da kitaplarını olarak okuycam. Kitap çok eğlendiriciydi, bilgi vericiydi hiç sıkılmadan okudum.*

Ö17: *Tayyar Rahime hakkında kısacası eşi öldükten sonra silah tutmaya başlamış. Hatice Bacı hakkında kısaca Fransızlar geliyormuş. Adana'yı işgal etmek için. Halk, “Düşmanlar Pozantı ve Mersin'e Doğru İlerler Mi?” diye endişe etmişler. Yurdun pek çok yeri işgal edilmiş. Kumcu Veli düşmana karşı bir şeyler yapmak zorundayız demiş. O şekilde konuşmuşlar. Hatice Bacı Fransız askerleri ile karşılaşmış daha çok şey olmuş ama sığmadı. Evet, faydalı oldu, bütün konuları öğrendim. Öğretmenlerim Tuğçe öğretmenime ve Arzu öğretmenime teşekkür ederim. Her saniyesi eğlenceliydi mesela mektubu okurken, Şerife Bacı'nın videosunu izlerken. Kısacası demin söylediğim gibi her saniyesi eğlenceliydi beni sıkıcı bir durum olmadı.*

Ö20: *Asker Saime, Casus Mehmet, Yörük Ali Efe, Tayyar Rahime Bacı, Yahya Kaptan, Kara Yılan, Şerife Bacı kahramanlarımızın Milli Mücadelede savaştıklarını öğrendik. Çok güzel bir etkinlikti çok teşekkür ederiz. Çok güzeldi. Çok beğendim. Eksik kalan bir notum kalmadı. Çok faydalı oldu. Bu*

kahramanların milli mücadelede savaştıklarını bilmiyordum. Öğrenince hem ne kadar zor günler geçirdiklerini öğrendim. Hem de çok duygulandım. Sıkan bir durum yoktu. Ders tamamıyla çok güzeldi. Mektuplarımızı okumak çok eğlenceliydi. Mektupları hazırlayıp süslemekte çok eğlenceliydi.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Etkinlikler çok güzeldi. Daha önceden mektup yazmışlığım vardı. Onun dışında bazı milli mücadele kahramanlarını biliyorum. Etkinlik bende güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak bazı milli mücadele kahramanlarını öğrendim. Milli mücadele kahramanlarının adını öğrendim. Mektubumu özellikle mavi seçtim ve kâğıdımı keserek bir şekil elde ettim. Daha çok kültüre ve sanata dair öğrenme isteği yarattı.

Ö9: Etkinlikler çok eğlenceliydi. Biraz aşına olduğum konular şunlardı: Tayyar Rahime ve Sütçü İmam'ı biliyordum. Etkinliklerin bendeki etkisi araştırma isteği uyandırdı. Farklı şeyler şunlardır: Kara Yılan'ı öğrendik. Kültürümüzdeki Kurtuluş Kahramanlarını öğrendik. Araştırma isteği uyandırdı. Sanatsal şekilde evde mektup yaptım. Kültürel şekilde evdeki kültür ve tarih kitaplarımı tekrar okudum.

Ö11: Evet. Aşına olduğum bir konuydu ama Tuğçe öğretmenim bize verdiği kitaplar biraz daha konuyu pekiştirmemi sağladı. Zaten biz konuyu işlemiştik ama bu etkinlik doğrultusu daha iyi öğrendim ama yine de Tuğçe öğretmene kitaplar için teşekkür ederim. Etkinlikler bendeki etkisi daha iyi pekiştirmemi ve anlamamı sağladı diye düşünüyorum. Tabiki farklı şeylerde öğrendim. Mesela daha çok tanımadığımız kahramanımız olduğunu öğrendim. Mesela Kara Yılan, Küçük Yusuf, Sütçü İmam ve daha çok kahraman öğrendik. Kültüre doğru burada çok şey var. Çünkü o kahramanlar kültürü yansıtıyor. Yani bu büyük bir kültür diye düşünüyorum. Tabiki o dönemden bahsediyor ve bizi bilgilendirdiği için bence bu bir kültür çapı diye düşünüyorum. Bizim için Tuğçe öğretmen kitapları verdiği o kahramanlara bir mektup yazmamızı istedi biz de o mektupların zarfını biz süslediğimiz için bu da bir sanattır demişti Tuğçe öğretmen. Evet, etkiye sahip olduğunu düşünüyorum. Normalde hep kültüre yöneliktim ama artık sanata da eskisinden daha fazla önem verip araştırmalar yapıyorum.

Araştırmaya yapıldığı 3 Aralık 2021 tarihli ders kapsamında “*Milli Mücadelenin Önemi Öğreniyorum*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında

öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik ve kültürel empati gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik ve kültürel empati gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik ve kültürel empati ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Sanal müzeden bazı önemli eşyaları, antlaşmaları ve Çanakkale'yi anlatan videoları izledim. Daha önceden edindiğim bilgilerle de birleştirdiğimde konunun tamamını olmasa da bir kısmını öğrendim. Derste beni eğlendiren Çanakkale Destanı Tanıtımı Müzesi ve Cumhurbaşkanlığı Milli Mücadele Sergisini gezmemiz beni çok eğlendirdi.

Ö5: Bugünkü derste kongreler, Kurtuluş Savaşı ile ilgili bilgiler öğrendim. Atatürk'ün o zaman yaşadıklarını ile konuşmalardan bazılarını öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Kurtuluş savaşında yaşananları öğrendim. Hiçbir eksikim olduğunu düşünüyorum. Ders beni her dakikasıyla eğlendirdi. Tarihimizi öğrenmek hoşuma gitti, öğrenmek beni bir zaman sıkmaz. Daha çok müze gösterirdim. Onun dışında öğretmenim dersi çok güzel işledi.

Ö8: Bugünkü derste kahramanlarımızı askerlerimizi ve öğretmenimizin sayesinde müzeyi gezip eski şeyleri öğrendim ve askerler ve haritayla bir oyun kurmuş bize Atatürk'ü anlattı. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bütün konuyu öğrendim eksikim yok. Derste beni sıkacak hiçbir durum olmadı. Beni ders zaten eğlendiriyor ama öğretmenimiz bize çok güzel şeyler hazırlamış askerlerle ve haritalarla bize oyun ayarlamış. Tahtadan bize müze açtı biz çok eğlendik. Ben öğretmen olsaydım öğretmenim gibi işlerdim. Öğretmenim sayesinde sosyal dersini bu sene işledik ama çok seviyorum Tuğçe öğretmenimi çok seviyorum.

Ö13: Atatürk ve arkadaşları ile ilgili bilgiler öğrendim ve hangi kıtalar ile savaştıklarını öğrendim o kadar bilgi aldım ki pazartesi günü yazılı yapsak 100 alırım. Benim için faydalı oldu ve bütün notları öğrendim gibi geliyor. Çok eğlendim ve yeni yeni bilgiler öğrendim. Atatürk ve arkadaşlarını.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö9: *Yaptığımız etkinlikler çok hoşuma gitti örneğin sanal müze gezmek çok hoşuma gitti. Önceden aşınaydım ama müzeleri gezmemiştim. Konuyu biraz pekiştirdim ve farklı olarak Mondros Ateşkes Antlaşmasını hala saklamaları gibi şeyler öğrendim. Etkinliklerin bendeki etkisi öğrettim isteği idi. Farklı olarak Cumhurbaşkanlığı Milli Mücadele Sergisinde Mondros Ateşkes Antlaşmasını ve şehitlerimizi konu alan el dikimi Türk bayrağının hala saklandığını öğrendik. Çanakkale Tanıtım Müzesinde Çanakkale'deki savaşların tanıtımını gördüm. Etkinliklerde Türk kültürüne dair Kurtuluş Savaşı'nı Birinci Dünya Savaşında kaybetmemiz sonucunda açıldığını. 19 Mayıs 1919'da Atatürk'ün Samsun'a çıktığını. Üstünde şehitlerimizin kanı olan el dikimi Türk bayrağının saklandığını. Mondros Ateşkes Antlaşması'nı hala sakladıklarını öğrendik. Atalarımızın kılıçlarındaki desenlerde yıllar önce şehitlerimizin kanı üstünde olan bayrakta sanat görüyorum. Çünkü o bizim sembolümüz ve bizim için çok değerli o bayraktaki renkler ay yıldızın kar beyazlığı bence bir sanat. Mesela sanal müzeleri gezmek. Mondros Ateşkes Antlaşmasını yakından görmek istiyorum.*

Ö11: *Konuya aşınaydım ama öğretmenimiz konuyu daha fazla aşına. Ama buradaki sanal müzeden Cumhurbaşkanlığı Milli Mücadele sergisi ve Çanakkale destanı Tanıtım müzesini gezip ve o konunun daha iyi pekiştirmemi sağlayıp anlayıp gördük ve çok beğendim. Etkisi bana göre mesela bize göre farklı. Bu serginin nasıl bir önem taşıdığını kimse bilemez ama mesela sergide Mondros Ateşkes Antlaşmasını gördük ve buradaki önemli faktörleri fark ettim ve çok eğlendim ve buradaki Türk kültürüne daha da aşına oldum. Üst soruda dediğim gibi Türk kültürüne daha çok aşına olmamı sağladı. Buradaki kültürü anlatmak çok zor. Çünkü bu müze ile çok kültürümüz olduğunu anladım ve pekiştirdiğini düşünüyorum. Ama çok eğlendim. Çünkü tarih bir kültür çapı diye düşünüyorum. Sanata dair bizim bayrağımızda bir sanat diye düşünüyorum çünkü o bizim sembolümüz ve bizi temsil ettiğini. Onda hem bir sanat ve kültüre bir olur diye düşünüyorum. Ama çok eğleniyorum. Eve gidince mesela sanal tarihi müzesi gezmeyi düşünüyorum ama tabiki ödevlerimi de yapacağım. Çalışmalıyım hatta Tuğçe öğretmenime çok teşekkür ederiz sınıfça.*

Ö15: *Bu konuyla ilgili hiçbir bilgim yoktu. Mondros Ateşkes Antlaşmasının ülkemiz için ne kadar önemli olduğunu öğrendim. Harita üzerinde ve oyuncak askerlerle anlatım farklı geldi ve çok hoşuma gitti. Ayrıca hangi cephelerde*

kimlerle savaştığımızı öğrendim. Geçmişte yaşanan bütün önemli olaylar tarihimizi oluşturur. Tarihimizde kültürel olayların oluşmasında etkilidir. Tarihi olayların müze haline getirilmesi ve bayrağımızın nasıl oluştuğunu görmem bence sanattı. Görsel oldukları için daha kolay öğrenmemi daha fazla tarih öğrenmeye teşvik etti.

Araştırmaya yapıldığı 10 Aralık 2021 tarihli ders kapsamında “Yıldızlı Gece Tablosu ile Yönümü Buluyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme ve kültürel empati gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme ve kültürel empati gelişimi ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme ve kültürel empati ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö17: Vincent Willem Van Gogh'un Yıldızlı Gece sanatını. Van Gogh 30 Mart 1853'te doğdu.1889'da odasının doğuya bakan penceresinden görünen köyün gün doğuşundan hemen önceki görünüşünü resmetti. Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun İstanbul'da Sokak sanatını, Bedri Rahmi Eyüpoğlu 1911'de Giresun Görelî'de doğdu, ailenin 2. Çocuğuymuş. Evet, faydalı oldu her şeyi öğrendim. Eğlendiren durumlar oldu her saniyesiydi. İlk önce öğretmenim gibi Vincent Willem Van Gogh'un Yıldızlı Gece sanatını, Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun İstanbul'da Sokak sanatını gösterip çocuklara (arkadaşlarıma) kağıt dağıtırdım herkesin kendine resim yapmasını isterdim yani sanat resmi.

Ö18: Van Gogh'un Yıldızlı Gece tablosunu Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun İstanbul'da Sokak eserlerini gördük. Benim için faydalı oldu bütün konuları öğrendim. Sıkılmadım ama eğlenmedim genel olarak güzeldi.

Ö20: Ünlü ressamlardan Van Gogh'un Yıldız Gecesi adlı resim eseri. Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun İstanbul'da Sokak adlı eserini ve doğu, batı, güney, kuzeyi öğrendik. Bugünkü ders tamamıyla çok eğlenceliydi. Sıkan bir durum olmadı. İki ünlü eserimizin yani Van Gogh ile Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun yaptığı eserleri

yani resimleri görmek çok eğlenceliydi. Derste sıkıcı bir durum olmadı. Ders tamamıyla çok eğlenceliydi. İki ünlü ressamın resimlerine bakmak, onların resimlerinden birer tanesini görüp incelemek benim çok hoşuma gitti.

Ö23: Resimden yön bulma eskiden kullanılan güneş yön bulma yöntemini öğrendim. Evet, oldu, eksik bir yer yok ve faydalı yanı ise her cuma yeni bir şey öğreniyoruz resimden ve eski güneş yöntemini öğrendim işime yarayabilir.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Aşına değildim etkinlik güzeldi. Öğretmenimle de işleyince daha da aşına oldum. Çok şey öğrendim çoğunluğunu bilmiyordum. Türk ressamlarının yaptığı resimlerden bilgi aldım. Hollandalı ve bir Türk ressamın resimlerinin nereden ilham aldığını öğrendim. Öğrenme isteğim arttı.

Ö3: Resimlerden birini önceden görmüş olsam da Yıldızlı Gece tablosunu yeni gördüm. Bazı ressamın resimlerini ve isimlerini gördüm. Ve gerçekten çok beğendim. Bedri Eyüpoğlu'nun önemli eserlerinden İstanbul'da Sokak resmini gördüm. Önemli ressamın resimleri hatta resim yaparken ne yaptıklarını öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesinden gayet memnunum. Ve bende sanatsal ve kültürel bir etkisi oldu.

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Aşına olduğum etkinlikler vardı. Van Gogh'un Yıldızlı Gece tablosunu biliyordum. Ondaki farklı yönleri önceden biliyordum. Etkinlik bende güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak Van Gogh daha çok tanıdım. Ve Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun hayatını ve nerede doğduğunu öğrendim. Yönler ile ilgili bilgimi pekiştirdim. Kültüre dair birkaç ressam tanımış eserlerini hayatlarını ilham aldıkları yerleri ve kaynaklarını öğrenmiş tanımış olduğumu düşünüyorum. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair bir sürü şey öğrendim. İlk olarak Van Gogh'u tanımış eserlerini öğrenmiş oldum. Ve Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nu da aynı şekilde hayatını ve eserlerini öğrenmiş oldum. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi benim üstümde güzel etkiler bıraktı ve daha çok öğrenme isteği geldi.

Ö8: Önceden bildiğim bir aşına vardı o da öğretmenimiz bize yönler konusunu anlatmıştı o kadar. Etkinliklerin bende etkisi yönleri resimde gördük ama resamları ve resimlerin adlarını öğrendik. Örnek Yıldızlı Geceyi öğrendik ve Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun resmini gördük ondaki yönleri öğrendik. Kültüre dair resamlar ve resimlerin öğrendik. Sanata dair Yıldızlı Geceyi ve resmi yapar

ressamları öğrendik. Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun resmini hem de fotokopide ve Yıldızlı Geceyi de fotokopide ve tahtada gördük. Bence uygulama bu şekilde yürütülsün bende kültüre ve sanata dair her şeyi öğreniyorum.

Araştırmaya yapıldığı 17 Aralık 2021 tarihli ders kapsamında “Kroki çiziyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik, kültürel miras ve kültürelarası duyarlılık gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik, kültürel miras ve kültürelarası duyarlılık ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik, kültürel miras ve kültürelarası duyarlılık ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö2: Matrakçı Nasuh'un hayatını öğrendim ve çizimlerini gördüm ve Keops Piramidinin bir krokisini görüp orada neyin nerede olduğunu gördüm. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu ve bütün konuları öğrendim. Derste beni keops piramidini çizmemiz ve Kralın ve Kraliçe'nin mezarlarına giden bir yol çizmemiz beni eğlendirdi.

Ö5: Bugünkü derste Osmanlı zamanında Matrakçı Nasuh'un hayatını, eserlerini ve sultanlara hitap ettiği kitapları ve minyatürleri öğrendim. Kroki ile ilgili bilgimi geliştirdim. Bugünkü ders benim için çok faydacı oldu. Eski tarihimize, minyatüre, krokiye dair çok güzel şeyler öğrendim. Bütün konuları öğrendim. Eksikim olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Detaya girmek gerekirse, Osmanlıya yani eski tarihte yaşayan Matrakçı Nasuh'la ilgili şeyler öğrenmek güzeldi. Öğrenmek sıkıcı değildir. Eğer ben öğretmen olsaydım daha çok minyatür türü ve daha çok nakkaş ismi söylerdim. Onun dışında çok güzel ve öğretici işledi.

Ö8: Bugünkü derste krokiyi öğrendik. Kroki çizmeyi de öğrendik. Kuş bakışını da öğrendik. İstanbul çizimini de öğrendik ve resmin içinde Erzincan ilçelerinden bir iki tane vardı. Matrakçı Nasuh'un da resmini gördük ve öğrendik. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Ders zaten beni

eğlendiriyor ama bugünkü derste tahtadan kuşbakışı ile ilgili resim açıp inceledik. Krokiyi çizdik.

Ö9: Matrak oyununu, Matrakçı Nasuh'un bulduğunu, krokinin nasıl çizileceğini, Matrakçı Nasuh'un Enderun Üniversitesinde okuduğunu. Matrakçı Nasuh'un usta bir nakkaş olduğunu. Matrağın ne olduğunu öğrendim. Minyatür sanatını öğrendim. Ders çok faydalıydı. Eksik kalan notum Matrak oyununun nasıl oynandığını anlamak.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö10: Evet bildiğim bir aşinaydı ama sadece krokiyi biliyordum ama yeni olan konular olacak bunları öğrendim. Matrakçı Nasuh, Keops Piramidi gibi şeyler öğrendim ve birazda Matrakçı Nasuh'un hakkında bilgiler edindik.

Ben krokiyi biliyordum ama Matrakçı Nasuh'u bilmiyordum öğrendim ve Matrakçı Nasuh'un gerçek adı Nasuh'muş ve matrak oyununda çok iyi olduğu için herkes ona Matrakçı Nasuh adını vermiş. O günden bugüne kadar adı Matrakçı Nasuh olmuş. Keops Piramidi, piramitler (mısır), Matrakçı oyunu, Matrakçı Nasuh(bizim kültürümüz) gibi bazı şeyler öğrendik. Matrakçı Nasuh'un minyatür, resim sanatını bulması kuş bakışı (kroki) çizmesi. Krokiye benzemesine rağmen baya bir ayrıntıya girmiştir.

Ö14: Aşına olduğum konu vardı. Kroki önceden bildiğim bir konuydu ama Matrakçı Nasuh'u bilmiyordum her zamanki gibi her etkinlik çok güzeldi. Bendeki etkisi çok güzeldi. Farklı çok şey öğrendim. Mesela Matrakçı Nasuh'u öğrendim. Keops Piramidini öğrendim.

Ö17: Etkinlikleri çok sevdim çok güzeldi. Etkinlikler hakkında şunları öğrendim. Matrakçı Nasuh'un İstanbul çizimini Selimname'nin Matrakçı Nasuh'un tarih kitabı olduğunu Matrakçı Nasuh'un iyi bir nakkaş olduğunu, matrak oyununun mucidi olduğunu vb. Önceden biliyordum ama bu kadar ayrıntılı değil. Etkisi daha çok yoğunlaştım. Neler öğrendim: Matrakçı Nasuh'un İstanbul çizimini, Selimname'nin Matrakçı Nasuh'un tarih kitabı olduğunu. Matrakçı Nasuh'un iyi bir nakkaş olduğunu, matrak oyununun mucidi olduğunu vb. Keops Piramidi hakkında ise veya Büyük Piramit Mısır'ın başkenti Kahire yakınındaki Nil nehrinin batısında bulunan Gizze yaylasında bulunmaktadır. Keops piramidini öğrendim. Matrakçı Nasuh'un İstanbul sanatını öğrendim.

Araştırmaya yapıldığı 24 Aralık 2021 tarihli ders kapsamında “*Masallarımızı Öğreniyoruz*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürel kimlik ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö11: Bugünkü derste Türk kültürünü yansıtan masallar dinledik ve bunlar şunlardı: Nardaniye Hanım, Küllü Fatma, Mercan Kız, Fesleğenci Kız masallarını dinledik ve bunlar Rapunzel, Pamuk Prenses’e benziyordu ama Fesleğenci Kız kendine özgüydü buna göre. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim bence eksik olan bazı noktalar yok diye düşünüyorum ama öğretmenlerimin düşünceleri benim için çok önemli hepsini öğreniyorum. Ne mutlu bana. Derste beni eğlendiren çok durum vardı. Sıkan hiçbir durum olduğunu düşünmüyorum ama her zaman derim her dersi seversem o seni sıkamaz diye söylerim arkadaşlarıma hep.

Ö15: Klasik masalların Türk kültürüne uyarlandırılıp bu şeklini öğrenip haberdar oldum. Faydalı olduğunu düşünüyorum. Anlatılan masalları eksiksiz olarak öğrendim. Eksiğim ise başka masalları öğrenmek. Masallarda sonunun nasıl biteceği ve doğal beşeri unsurları tespit etmek beni eğlendirdi.

Ö17: Küllü Fatma masalını, Nardaniye Hanım masalını, Mercan Kız masalını ve Fesleğenci Kız masalını. Mesela Nardaniye Hanım masalı Pamuk Prenses ve 7 cücelere benziyor. Küllü Fatma Külkedisi’ne, Mercan Kız Rapunzel’e benziyor. Faydalı oldu eksik kalan bir nokta yok. Her saniyesi eğlenceliydi.

Ö18: Masal anlatma sanatını masalın içinde bu kelime var mı yok mu oyuna Küllü Fatma, Nardaniye Hanım, Fesleğenci Kız, Mercan Kız masallarını(Bizim) dinledik. Ders çok güzeldi. Bütün konuları öğrendim sadece ben bu masalları niye bilmiyordum. Masallarda eğlenmedim sıkılmadım ortama derse bayıldım.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzel ve ilgi çekiciydi. Anadolu Masalları beşeri ve doğal unsurlar. Anadolu bölgesinde var olan gizli hazineler Anadolu Masalları. Hikâyede oynadıkları satranç. Yani güzel ve çok heyecan verici ve yeni şeyler öğreniyoruz.

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Önceden bildiğim bir etkinlik yoktu. Öğretmenim sayesinde öğrendim. Etkinlikler bende güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak Türk masallarını ve adlarını hikâyelerini öğrendim. Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair Türk masallarını verdiği dersleri hikâyeleri öğrendim. Türk masallarına dair sözlü edebiyatımızı öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bende daha çok kültürel ve sanatsal yönden öğrenme isteği yarattı.

Ö17: Önceden Bu Mercan Kız masalını, Fesleğenci kız masalını, Küllü Fatma masalını ve Nardaniye Hanım masalını bilmiyordum. Ama dinleyince Mercan Kız masalını Rapunzel'e, Küllü Fatma'yı Külkedisine ve Nardaniye Hanım masalını da Pamuk Prenses ve Yedi Cücelere benzettim. Etkisi daha fazla yoğunlaştım. Farklı Mercan kız masalını, Fesleğenci Kız masalını, Nardaniye Hanım masalını ve Küllü Fatma masalını öğrendim. Mercan Kız masalını, Fesleğenci Kız masalını, Nardaniye Hanım masalını ve Küllü Fatma masalını öğrendim. Sanata dair bir şey öğrenmedim. Daha çok öğrenmek istiyorum ve merak ediyorum.

Araştırmaya yapıldığı 31 Aralık 2021 tarihli ders kapsamında “*Hava Durumu Maskesi Yapıyoruz*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö11: Bugünkü derste her zamanki gibi birçok şey öğrendik ve bunlar şunlardı: hava durumunu işledik ve hava durumunu yansıtan grafikler verdi ve onları boyayıp grafiği oluşturduk ve o kadar eğlendim ki anlatamam. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim eksik kalan bazı noktalarda yok diye düşünüyorum ve bunlar için Tuğçe öğretmenime çok teşekkür ederim ve çok iyi ve güzel bir öğretmen. Derste beni eğlendiren birçok şey vardı ama sıkın hiçbir durum yoktu. Beni aksine daha fazla eğlendim. Şunu söylemek isterim ki ben bu ders gibi diğer dersleri de aşırı ilgi duyuyorum hepsi de çok güzel

Ö15: Meteorolojiye gitmemiz hava olaylarını ölçen aletleri yerinde görmemiz ve bunun üzerine etkinlik yapmamız bana hava olayları ile ilgili çok şey öğretti. Birçok şey öğrendim ancak bazı hava olaylarının farklı sembollerini öğrenemedim. Maskeleri boyayıp tahtaya çıkıp etkinlik yapmak beni eğlendirdi.

Ö17: Hava durumundaki işaretleri mesela yağmurlu, karlı, güneşli, karla karışık yağmur, sisli, parçalı bulutlu, rüzgârlı vb. hava olaylarını öğrendim. Evet, faydalı oldu öğrendiklerim hava olayları. Yağmurlu, karlı, sisli, parçalı bulutlu, rüzgârlı vb. kısacası hava olaylarını öğrendim. Eksik kalan bir yer yok. Her saniyesi eğlenceliydi.

Ö23: Hava olayları maskesi yaptık daha çok pekiştirip hava olaylarını daha iyi anladım. Evet, oldu eksik bir yer yok. Faydası ise daha ayrıntılı ve eğlenceli öğrenmem oldu. Eğlendiren maske boyadık kestik sonrada tahtaya çıktık sıkın bir durum yok çok eğlenceliydi.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Aşına olduğum bir etkinlik yoktu. Öğretmenim sayesinde öğrenmiş oldum. Çok güzel bilgiler öğrendim. Etkinlikler bende her yönden çok fazla öğrenme isteği yarattığını düşünüyorum. Etkinlikler çok güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak hava durumu ile ilgili farklı şeyler öğrendim. Kültürümüzde insanlara değer verilir. Onların duygusal durumları yüz ifadelerinden anlaşılıp, ona göre davranılır. Bizde hava durumunu insanların yüz ifadesinde gösteren hava durumu maskeleri yapıp boyadık. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair boyama, şekilleri ile ilgili şeyler öğrendim ve resim çizişini ve boyama yapışımı geliştirdim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bana çok bilgi veriyor. Kültürel ve sanatsal yönden güzel şeyler öğrendiğimi düşünüyorum. Etkinlikler güzel etkiler bıraktı.

Ö8: Uygulamalar çok güzeldi tek bir şeye aşınaydım o da öğretmenimizin anlattığı hava durumuydu o kadar. Etkinliklerin bendeki etkisi hava durumu ile ilgili maskeler öğretmenimiz dağıttı. Biz onları boyayıp öğretmenimiz güneşli, bulutlu, yağmurlu, karlı, gök gürültülü dedi. Kimdeyse o maske tahtaya gidip yüzünü kapattı ve öğretmenimiz hava durumlarını saydı. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair boyamalar hava durumuna, hava olaylarını öğrendik. Uygulamalar bu şekilde yürütülsün ben kültüre ve sanat dair her şeyi öğreniyorum.

Ö19: Aşına olduğum bir etkinlikti. Maskenin farklı hava olayları vardı. Şimşek, bulutlu, karlı, güneşli gibi. Maskeden çok güzel hava durumu yaptık. Maske boyamamız gibi. Maskenin rengi güzel olmuştu.

Araştırmaya yapıldığı 7 Ocak 2022 tarihli ders kapsamında “Manisa İle Mektup Kardeşliği” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürelarası yeterlilik ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürelarası yeterlilik ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürelarası yeterlilik ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Okulumuzun bir kardeş okulu olduğunu ve onların Manisa’da olduğunu onların yöresinde zeytin ve cennet hurmasının meşhur olduğunu. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Derste beni mektup okumamız eğlendirenler arasındaydı bir de zeytin yapraklarının kokusu çok güzeldi.

Ö9: Manisa’nın meşhur olan şeylerini, kestanenin dikenli olduğunu öğrendim. Ders çok faydalıydı, bütün konuları öğrendim. Derste mektubumun gelmesini beklemek beni biraz sıktı. Bu haricinde her şey eğlenceliydi.

Ö10: Ülke sınırlarını öğrendik ve bize Manisa’dan mektupları geldi ve Manisa’da ki arkadaşımın adı E.. ve öğretmenimiz bize mektupları verdi. E.. kardeşime mektup yazayım diye. Bence faydalı oldu çünkü Tuğçe öğretmenimiz

çok güzel anlatıyor ve elinden ne geliyorsa bize canlı canlı gösteriyor. Faydalı olan konularımı söylesem de bitmez ama birazını anlatabilirim ülke sınırlarını öğrendik bunun gibi şeyleri öğrendik. Ben hep dediğim gibi yeni konular öğrenince çok eğleniyorum ama bu derste baya eğlendim. Çünkü kardeş ülkemizden bize mektup geldi. Manisa ve onların yörelerinden zeytin yaprağı yollamışlar. O yüzden bu derste çok eğlendim.

Ö11: Dedğim gibi fazla bir şey işlemedik çünkü Manisa'dan kardeş okulun gönderdiği mektupları okuduk sadece sanal 3d yerleri gezdik onlarda tarihi ve kültürü yansıtıyordu belki bu da işimize yarar diye düşündüm. Bugünkü ders her zamanki gibi faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim eksik olan kalan bazı noktalar yok diye düşünüyorum. Ama ders çok eğlenceli ve keyifli geçti ve aşırı eğlendim ben açıkçası. Derste beni eğlendiren bir sürü durum vardı. Sıkan hiçbir durum yoktu. Aksine daha fazla eğlendim ve asla sıkılmadım ve dersi dikkatle dinlediğimi düşünüyorum.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö9: Etkinlikler çok güzeldi. Aşına olduğum bir konu yoktu. Etkinliklerin bendeki etkisi mutluluktu. Farklı olarak yeni 3d müzeler gördüm. Manisa'nın zeytininin, üzümünün, kestanesinin meşhur olduğunu öğrendim.

Ö18: Uygulama güzeldi aşınaydım. Daha önce yengeme mektup yazmıştım. Ama ilk defa Manisa'da birinden mektup aldım. İlk defa Manisa'ya mektup yazıyorum. Manisa'nın inciri, üzümü, zeytini, narı, cevizi, zeytinyağını, zeytinyağlı yemeklerinin ve kestanesinin meşhur olduğunu öğrendim. Etkisi güzeldi. Manisa'nın narı, zeytini, cevizi, üzümü, incirini, kestanesini, zeytinyağını, zeytinyağlı yemeklerinin meşhur olduğunu öğrendik.

Ö19: Mektup arkadaşlarımla tanışıp onun kültürünü öğrendim. Çok sevindim mektup arkadaşım olduğu için. Mektup arkadaşımın kültürünü

Araştırmaya yapıldığı 14 Ocak 2022 tarihli ders kapsamında “Kızılay’ı Tanıyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürelarası duyarlılık ve kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürelarası duyarlılık ve kültürel kimlik ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kültürelarası duyarlılık ve kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: *Bugünkü derste doğal afetleri, bazı depremlerin tarihini 1939 Erzincan Depremini ve Gölcük Depremini öğrendim. Yaşadığım yerin türkülerini, turistik yerlerini öğrendim. Bilgilerimi pekiştirdim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Yaşadığım yere dair şeyler öğrenmek keyifliydi. Hiç öğrenmekten sıkılmadım sıkılmıycam çok güzel bir dersti. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Doğal afetlere, deprem yıllarına, yaşadığım yere dair çok şey öğrendim. Bunlar beni eğlendirdi. Hiç sıkılmadım.*

Ö8: *Bugünkü derste Kızılay'ı, Erzincan'daki yerleri ve gazete yapmayı öğrendik. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Eksiklerim ve bazı noktalar yok. Ders her hangi bir şey beni sıkmadı. Eğlendirecek durum zaten beni ders eğlendiriyor. Ama bu sefer beni eğlendirecek Kızılay'la ilgili gazete yapmak bir de Erzincan'la ilgili türkü dinleyip resimlerini bulup bir kâğıttaki resimlerin altına yazıyorduk o beni çok eğlendirdi.*

Ö9: *Kızılay'ın 1868 yılında kurulduğunu. Adını Atatürk'ün verdiğini. Kuranların dördünden üçünün doktor olduğunu. Erzincan'da 1939 yılında ve 1999 yılında Gölcük Depremini olduğunu öğrendim. Tüm konuları öğrendim. Eksik kalan bir notum olmadığını düşünüyorum. Derste beni sıkan durum gazete için olan resimlerin hepsini bitirememem olduğu. Diğer her şey eğlenceliydi.*

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö18: *Etkinlikler güzeldi. Aşına değildim. Kızılay'ın kuruluşunu, kuranları, adlarını bilmiyordum. Bu arada etkinliklerden en güzeli gazeteydi. Ben derste Kızılay'ın adlarını, kuranları, kuranların isimlerini, Kızılay'ın kuruluşunu yani Kızılay'la ilgili her şeyi yeni öğrendim. Erzincan'ın Kemaliye Kalyonları, Mamahatun Türbesi, Ekşisu, Kemah Kalesi, Kırmızı su, Dumanlı Yaylası, Mertekli, Kemaliye, Fırat, Kemah, Girlevik ve Sultan Melik gibi meşhur yerlerini öğrendim. Erzincan'ın Ekşisu, Sultan Melik, Mamahatun Türbesi gibi. Erzincan*

beşeri unsurlarını öğrendik ve Erzincan türküsü dinledik. Kültürel yönde Sultan Melik'i araştıracağım. Sanatsal yönde daha fazla Erzincan türküsü dinleyeceğim.

Ö20: Önceden aşına değildim. Çok güzel bir etkinlikti. Kendi gazetemizi yapmak çok eğlenceliydi. Çok güzel bir etkiye sahip oldum. Farklı Kızılay'ın ne zaman, nasıl, neden kurulduğunu öğrendim. Hangi tarihte hangi deprem olmuş onu öğrendim. Gazete nasıl yapılır onu öğrendim. Kızılay'ın ne zaman, nasıl, niye ve kimin kurduğunu öğrendim. Kendi gazetemi yapmayı öğrendim. Gazete yapmayı, Kızılay'ın nasıl yardım ettiğini. Ne zaman yardım ettiğini öğrendim. Çok güzel bir etkiye sahip olduğunu düşünüyorum. Çok güzel ve çok istekli öğreniyorum.

Ö24: Daha çok yoğunlaştım. Kızılay'ı öğrendim ve paşaları öğrendim. Paşaların isimlerini birkaç tanesinin isimlerini vereyim. Abdullah Paşa ve Ömer Paşa şu anlık bunlar aklımda. Kızılay'ın ne zaman, nasıl, niye kurulduğunu öğrendim. Kendi gazetemi yapmayı öğrendim. Gazete yapmayı. Kızılay'ın nasıl yardım ettiğini ne zaman yardım ettiğini öğrendim. Çok güzel bir etkinliğe sahip olduğumu düşünüyorum. Çok güzel ve çok istekli öğreniyorum.

Araştırmaya 11 Şubat 2022 tarihli ders kapsamında “El Yazması Eser Yapıyorum” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö15: Tezhip sanatını mürekkebin nasıl elde edildiğini ve parşömen kâğıdının özelliklerini öğrendim. Bu konuya yabancı olduğum için ve yeni öğrendiğim için fazla eksikim olduğunu düşünmüyorum. Beni sıkan bir nokta yoktu, çok eğlendim. Hatta daha fazla bilgi edinmek için araştırma yapacağım.

Ö17: Eskilerde kitapların hangi zorluklarla yapılmasını, tezhipçi el yazma eseri resimleyen kişi olduğunu, siyah mürekkebin genellikle meşe palamudundan

yapıldığını. Parşömenin binlerce yıl kalıcı olarak durabileceğini. Parşömenin (deriden yapılan kâğıt) olduğunu. O zamanki kitapları insanların yaptığını öğrendim. Öğrendiklerim kısaca siyah mürekkebin meşe palamudundan yapıldığını, tezhipçinin el yazma eseri resimleyen kişi olduğunu, parşömenin binlerce yıl kalıcı olarak durabileceğini vb. öğrendim. Hiç sıkılmadım. Her saniyesi eğlenceliydi.

Ö18: El yazma eserleri, el yazma eserlerin kitap haline gelmesi, el yazma eserlerin kuş tüyüyle yazıldığını, kuş tüyünün sıcak kuma batırıldıktan sonra şekillendiği, el yazma kitap kapaklarının altın ve kabartmayla yapıldığı, el yazma eserleri resimleyene tezhipçi dendiğini, mürekkebin meşe palamudundan yapıldığını, parşömenin hayvan derisinden yapıldığını. Faydalı oldu bir sürü şey öğrendim eksik kalan hiçbir yer yok.

Ö20: Eskiden kalem yokken nasıl ve neyle yazılırmış.(kuş tüyü, mürekkebe katılarak.) Siyah mürekkep kullanarak yazı yazdıklarını. El yazma eserinin bilmediğim kısımlarını öğrendim. Faydalı oldu. Eksik kalan bir notum kalmadı.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Evet önceden işlediğim derslerden biraz aşındım. El emeği ile yapılan kitapları el yazması yapılması için ne işlemlerden geçtiğini, işlemleri öğrenmek çok güzeldi. Farklı olarak el yazma kitapları nasıl sayfa yapıldığını bir kitap yapmak için çok fazla gün uğraşıldığını öğrendim. Etkinlik bende güzel etkiler bıraktı. Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair el yazma kitapların en az 1500 sene önce kullanılan el yazma kitapların nasıl yapıldığını öğrendim.

Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair öğrendiğim şeyler el yazma kitapların dikildiğini ve derinin işlemlerden geçerken mürekkebin bile elle yapıldığı zamanlarda yapılan bu bilgileri öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bende kültürel ve sanatsal yönde daha çok öğrenme isteği yarattı.

Ö8: Uygulamalar hakkında benim için çok güzel ve eğlenceliydi. Önceden aşına olduğum etkinlik değildi. Etkinliklerin bende etkisi öğretmenimiz bize tahtadan deriden yapılan kâğıt videosu açtı biz izledik ve bunları öğrendim. Parşömen binlerce yıl kalıcı olarak durabilir. Siyah mürekkep yapılırken meşe palamudu kullanılırmış. Deriden yapılan kâğıdı. Birde sayfalara baskı yapılarak düz durmalarını sağlarlarmış. Defter yapımını öğrendik. El yazma eserini öğrendik. Defterin başına ve sonuna tahta şeritleri dikerlermiş bunu öğrendik ve daha

fazlasını. Bence uygulamalar bu şekilde yürütülsün ben kültüre ve sanata dair her şeyi öğreniyorum.

Ö11: Uygulama sürecinde yapılan bu etkinlik hakkında fazla bir şey bilmezdim. Önceden bildiğim aşına olduğum bir etkinlik değildi ama birkaç bilğim vardı. Mesela ağaçlarını kabuklarını sayıp onları kazıyıp kâğıt yapıp yazı yazarlarmış ve çok zor yapıldığını ve bir emek harcandığını biliyordum açıkçası. Etkinliklerin bendeki etkisi neler oldu diye sorarsanız bir sürü şey anlatabilirim ama farklı bir şey öğrenmedim dersem yalan olur. Farklı olarak şunları öğrendim. Parşömen eskiden deriden yapılan kâğıtmış. Parşömen binlerce yıl kalıcı olarak kalabilirmiş. Baskı yapan kelepçeler varmış diye hatırlıyorum. Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair olan şeyler şunlardı. Bu parşömenlerin çok eskiden yapılması çok zormuş. Yani o zaman kitap yazmak zormuş ama artık teknolojik makineler var. Yani o zaman herkes emek gösterirmiş yani nesiller gittikçe değişmeye durmuştur. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair fazla bir şeyler yoktu açıkçası. Ama o kitap figürlerini sanata yönelik işlemlerden geçirirlermiş ve araya kendi elleriyle süsleyip püsleyip piyasaya sürerlermiş ve sanat eserleri yaparlarmış. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesinin bende kültürel ve sanatsal yönde öğrenme isteği üzerine çok çalışıp çabalayıp öğrenmemi çok ama çok etkilediğini düşünüyorum ve bu dersi çok seviyorum.

Araştırmaya 18 Şubat 2022 tarihli ders kapsamında “*El Cezire’nin Posterini Yapıyoruz*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Bugünkü derste Cezire ve başka bilim insanlarıyla ilgili bilgiler öğrendim. Altınçağda yapılan bazı icatları öğrendim. Cezire’nin dünyanın farklı yerlerden

topladığı parçalarla bir saat yaptığını öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bilim insanlarıyla ilgili şeyler öğrenmek güzeldi. İcatlarla ilgili bilgiler öğrenmekte güzeldi. Hiç eksikim olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Eskiden yapılan icatları ve bilim insanlarını öğrenmek poster yapmak güzeldi. Hiç sıkılmadım. Eğer ben öğretmen olsaydım bu dersi aynen öğretmenim gibi işlerdim. Ama ben olsam daha çok bilim insanı tanıttırdım.

Ö9: El Cezire'nin altınçağında yaşamış bir bilim adamı olduğunu ve en ünlü şeyinin filli su saati olduğunu. Bu saatin Hindistan, Yunan, Mısır ve Çin gibi medeniyetlerden esinlendiğini ve El Cezire'nin Cizre'de yaşadığını ve bunun gibi altınçağda yaşamış olan insanları. Ders bence çok faydalıydı. El Cezeri hakkında makineleri çalıştıran alet hakkında biraz eksik noktalarım olduğunu düşünüyorum. Derste beni eğlendiren şeyler videolardı. Öğretmenimizin bu çizgi filmleri bizi hem eğlendirmesi hem de filli saatin nasıl çalıştığını göstermesi çok hoşuma gitti. Sıkılmadım. Farklılık yapmazdım. Çünkü benim çok hoşuma gitti.

Ö10: El Cezire'yi öğrendik. İbni Heysem'i öğrendik. Abbas İbni Firnas'ı öğrendik. Ebul Kasım El Zehravi öğrendik. Meryem El Usturlap'ı öğrendik. El Cezire'nin altınçağda yaşamış bir bilim adamı. Filli saati ile ünlüdür. Hindistan, Yunan, Mısır ve Çin etkisi görüldüğünü öğrendik. Benim için faydalı oldu bütün konuları öğrendim. Pekiştirdim. Öğrendiğim konular İbni Heysem; gözlerimizin nasıl çalıştığını bularak kameranın bulunmasına öncülük etmiştir. Beni her konu öğrenince eğleniyorum. Yeni kişiler öğrenince mutlu oluyorum. El Cezeri, İbni Heysem, Meryem El Usturabi. El Cezeri ile ilgili etkinlik yapmak beni daha çok eğlendirdi. Aynı öğretmenim gibi etkinlikler yapardım. Ama öğrencilerime bir görev verirdim. Mesela bir arkadaşına El Cezire'yi bir arkadaşına İbni Heysem'i bir arkadaşına Meryem El Usturlabi'yi bir arkadaşına Abbas İbni Firnas verirdim. Bir diğer haftaya verdiğim kişilerle ilgili bilgi isterdim.

Ö23: Bugünkü derste mesela El Cezire altın çağda yaşamış bilim adamı olduğunu öğrendik. İbni Heysem gözlerimizin nasıl açıldığını bularak kameranın bulunmasına öncülük etmiştir. Ve son olarak da filli saati öğrendik yani bu şekilde. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Eksik kalan bazı noktalarım yok. Derste beni sıkacak gibi bir durum yoktu. Ders zaten beni eğlendiriyor ama bugünkü derste video izlememiz etkinlik yapmamız çizgi film izlememiz beni çok eğlendirdi.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö11: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler hakkında bir sürü şey öğrendik. Mesela teknolojiyle ilgili bir afiş yapacağız evde Tuğçe öğretmenimin bize bu kadar bilgi vermesi çok hoşuma gidiyor. Önceden bildiğim aşına olduğum bir etkinlik değildi ama öğretmenlerimiz sayesinde artık biliyoruz. Yapılan etkinliklerin doğrultusunda kültüre dair şeyler verdi. El Cezeri çok eski zamanlarda yaşamış. O zamana göre büyük bir bilim adamıymış. Filli bir saati vardır ve bu saat Türkiye için çok değerli ve kültürel bir saattir. Yani kültüre dair bir şeyler vardır. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair sadece bir poster hazırladık boyadık ve bir poster elde ettik. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesinin bendeki kültürel ve sanatsal yönde öğrenme isteği üzerinde çok güzel bir ve daha iyi odaklanmamı etkiye sahip olduğunu düşünüyorum ben.

Ö15: Hayır aşına olduğum bir konu değildi. Müslüman bilim adamlarıyla ilgili hiçbir bilgim yoktu. İslam'ın altınçağında yaşayan El Cezrî, İbn-i Heysem, Abbas İbni-i Firnas, Ebul Kasım, El Zehravi, Meryem El Usturlap gibi bilim insanlarının neler yaptığını öğrendim. Atalarımızın bilime ve kültüre ne büyük katkılar olduğunu öğrendim. Bu önemli insanların bilime katkısı sayesinde dolaylı olarak sanatta gelişmiştir. Eski islam tarihini araştırma isteği doğdu.

Ö24: Önceden bilmediğim bir konuydu ve güzelde bir konuydu ama anlatınca öğretmenim aşına oldum. Baya bir şey öğrendim. Bendeki etkisi video izledik. Sonra çizgi film izledi ve el Cezeri ile ilgili bir poster yaptık. Kültüre dair El Cezire'nin altın çağda yaşamış bir bilim adamını öğrendim. Yalnız bir şey dikkatimi çekti. Derste işlediğimiz saat vardı filli saat. Sanata dair bir poster hazırladık ve üstüne resim çizdik desenler yaptık bu bir sanattır. Güzel bir etkiye sahip olduğumu düşünüyorum. Daha da çok şey öğrenmek istiyorum.

Araştırmaya 25 Şubat 2022 tarihli ders kapsamında “El Dokuma Halı Yapıyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sanatsal kendini ifade etme, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili farkındalık

oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Halı dokumayı, pıtrak desenini, eli belinde deseni, ying ve yang deseni ve internette daha çok öğrendim bende bunlar gibi desenleri yapmayı düşünüyorum. Eksik nokta yoktu bütün konuyu öğrendim. Sadece dokumada biraz zorlanıyorum gerisinde hepsini öğrendim. Derste sıkıcı durum yoktu dokumada çok eğlendim ve el becerimde gelişti iyi yapmaya başladım. Ders benim için çok güzel bir etkinlik oldu hiç sıkılmadım.

Ö5: Bugünkü derste halıları, yapılan desenleri ve hikâyelerini öğrendim ve halı örmeyi öğrendim. Ayrıca desenlerin kullanım yerlerini ve adlarını öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Özellikle halı dokumak çok güzeldi. Bütün konuları öğrendim. Eksiklik olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Özellikle halı dokumak çok güzeldi. Hiçbir zaman öğrenmekten sıkılmadım.

Ö9: Halı dokumayı. Eli belinde deseninin bereket ve bolluk simgesi olması. Kapadokya Avanos yöresinde Afife Abla adlı bir kişide bereket olsun ve yağmur yağsın diye eli belinde kafasını su ile dolu olan bir kap koyup dans etmesini ve ying ve yang işaretinin halılarda kullanıldığı Güney Kore bayrağının simgesi gibi şeyler. Çok faydalı oldu eksik kalan notum olduğunu sanmıyorum Derste hiç sıkılmadım ve çok eğleneliydi.

Ö10: Halıların deseni ve halı dokuduk. Eli belinde deseni. Ying ve yang, pıtrak(güneşin ve bereket sembolü), başak(bereket ve yeniden doğuş sembolü), Hereke halısı, Isparta halısı, Milas halısı, İran halısı gibi şeyler öğrendik. Hiçbir konum eksik değil. Şimdi faydalarını anlatsam satır biter ama biraz yazayım halı dokuduk. Halının anlamlarını öğrendik. Halı desenleri öğrendik. Ben çok eğlendim çünkü halı dokuduk. Yeni konu öğrendik ve halıların anlamlarını öğrenmek beni çok mutlu etti.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö11: Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair bunları öğrendim. Mesela Türk halıları ve Hereke halıları 1891'de bulunmuştur. Yani satırlara sığmayacak o kadar olmasa da bu özenle el emeği, kültürü yansıtan bu halılara sahip çıkmalı ve korumalıyız. Yapılan bu etkinlik doğrultusunda sanata dair biraz az şey olsa da halının üzerine yapılan bu halı motifleri işlenerek orda bir renk harikası yaratır diye düşündüm ve sanatı belirten bir şey ortaya çıkar. Uygulamaların bu

şekilde yürütülmesinin bende kültürel ve sanatsal yönde öğrenme isteği üzerine baya bir etkiye sahip olduğunu düşünüyorum ve bu dersi aşırı ama aşırı fazla seviyorum.

Ö17: Çok güzeldi. Önceden aşınaydım. Halının (kilimin) nasıl dokunduğunu biliyordum. Çok güzeldi. Öğrendiklerim halı ve kilim tarihçesini mesela eli belinde deseni. Bu desenler bereketlik ve bolluk sembolüdür. Başak bereket ve yeniden doğuş sembolüdür. Kendiside bir tahıl olan başak ve diğer tahıllar ilk çığ tüketilmiştir. Kilim desenlerini. Eli belinde deseninin anlamının bolluk ve bereketlik olduğunu. Ying ve yeng deseni varmış. Çin kültüründen doğmuş ve Güney Kore bayrağını süslemiş. Bizde kilim yani halı dokuduk. Dokumayı öğrendim. Çok güzel bu yüzden öğretmenime teşekkür ediyorum.

Ö19: Önceden aşına olduğum bir konuydu. Dikmeyi çok istemiştin ve çok halı deseni öğrendim. Pıtrak deseni, eli belinde desenini öğrendim. Çok güzel halı desenleri gördüm ve mutlu ve heyecanlıydım yapacağım için. Halı deseni ve zor olduğundan eminim. Yeni halı desenleri halı ipleri ve halıyı yaparken çok zorluk yaşadığımdır. Halılardaki değişim ve güzelliği, çok emek vardır üzerinde. Bazı halı desenleri olan pıtrak, eli belinde de deseni. Çok güzel bir ders oldu. Çok eğlenceli ve çok güzeldi.

Ö20: Önceden aşına değildim çok güzel bir etkinlikti. Çok eğlenceliydi. Bütün derste halı dokumayı ve halı desenleri öğrendim. Eli belinde, ying ve yang, pıtrak, başak dokumalarını ve halı dokumayı öğrendim. Eli belinde, ying ve yang, pıtrak, başak halı dokumalarını öğrendim. Halı dokumayı öğrendim. Çok güzel bir etkinliğe sahip oldum. Kültürüm ve sanatım çok gelişiyor.

Araştırmaya 4 Mart 2022 tarihli ders kapsamında “Güneş Saati Yapıyoruz ve Nasrettin Hoca Etkinliği” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel empati gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel empati ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürel empati ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Geçmişten günümüze kıyafetin değişimini öğrendim. Teknolojinin eskiden kuş ile haberleşiyorlardı ama şimdi telefon ile haberleşiliyor. Eksik nokta yoktu konuyu öğrendim. Ders benim için faydalı oldu. Teknolojinin değişimini öğrendim ve bütün konuyu da öğrendim. Derste eğlendim sıkılmadım dersten bilgi alınca eğleniyorum.

Ö3: Çarık ve kavuk giydiklerini öğrendim. Faydalı oldu bütün konuları öğrendim. Eğlendim baya. Önce tarihimizle giydiklerini ve şimdi giydiklerini karşılaştırırdım ve onlar bizim zamanımıza gelseydi nasıl hissederdik sorardım.

Ö5: Bugünkü derste kültürel öğelerimizden Nasrettin Hoca'yı öğrendim. Günümüzde ve geçmişteki eşyaların veya yaşamın farklılıklarını öğrendim. Ayrıca güneş saati yapmayı ve diğer kültürel öğelerimizi öğrendim ve ayrıca çevre kirliliğine nelerin sebep olduğunu öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Çünkü çevre kirliliği ve kültürel öğelerimizi öğrenmek güzeldi. Hiç eksikim olmadı diye düşünüyorum. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Detaya girmek gerekirse kültürel öğelerimizden olan kişilerle ilgili bilgi almak keyifliydi. Hiç sıkılmadım. Eğer ben öğretmen olsaydım dersi aynen öğretmenim gibi işlerdim. Öğretmenim dersi çok güzel işledi.

Ö10: Geçmişten günümüze teknoloji çok değiştiğini öğrendik. Eskiden sosyal medya köy meclisleriydi. Şimdiki sosyal medya instagram gibi şeyler. Ben bütün konuları öğrendiğimi düşünüyorum. Şimdi bunları yazmaya kalksam satır biter ama birazını anlatayım. Nasrettin Hoca, Karagöz Hacivat, Keloğlan gibi şeyler. Ben çok eğlendim. Eğlendiğim konular en çok Nasrettin Hoca çizgi filmini izlerken eğlendim. Birde Nasrettin Hoca'nın sosyal medya bölümüne güldüm.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö16: Evet önceden bazı konuları biliyordum. Mesela Tuğçe öğretmenin izlettiği videoyu biliyordum. Mesela eski zamanlarda onların sosyal medyası köy meclisleriymiş ve radyo sadece muhtarlarda varmış. Nasrettin Hoca'nın çarık ve kavuğunu öğrendik. Güzel bir etkiye sahip olduğunu düşünürdüm.

Ö17: Çok güzeldi eskiden biraz biliyordum ve şunları eskilerin giyindiklerini, köy meclislerinin olduğunu vb. Çok güzeldi yani yeni şeyler öğrendim. Öğrendiklerimi eskiden insanlar çarık ve kavuk kullanırdı. Eskiden sosyal medya olmadığı için köy meclislerinde sohbet ediliyordu. Güneş saatlerini de öğrendim. Mesela sayılar romen rakamlarıyla yazılıyordu yani sanat vardı. Nasrettin

Hoca'nın hikâyesini eskiden ne giydiğini, güneş saatini vb. Çok güzel yeni şeyler öğreniyorum. Yeni kelimeler öğreniyorum.

Ö18: Nasrettin Hoca Zaman Yolcusu filmine, eski kıyafetlerden kavuk, çarık ve kaftana; eski zamanlarda güvercinle haberleştiklerini biliyordum. Ama eskiden sosyal medya yerine köy meclislerinde buluştuklarını, Almanya'da gazlı su içtiklerini, İskoçyalı erkeklerin etek giydiğini bilmiyordum. Eskiden sosyal medya yerine köy meclislerine gittiklerini. Almanya'da gazlı su içtiklerini ve İskoçya'da erkeklerin etek giydiğini yeni öğrendim. Eskiden sosyal medya yerine köy meclislerine gittiklerini, eskiden çarık, kaftan ve kavuk giydiklerini, eskiden güvercinlerle haberleştiklerini. Almanya'da gazlı su içtiklerini, İskoçya'da erkeklerin etek giymesi.

Ö19: Şöyle aşına olduğum bir konuydu. Mesela şimdi giysimiz ve eski giysimizin arasındaki fark. Onların giyinişi çarık ve kavuk. Farklı giyinişleri öğrendim ve şimdi giyinişimiz ayakkabı eskiden çarıkmuş. Toka ve şapka kavukmuş. Giyiniş şekilleri o günden bugüne çok büyük değişim olmuş. Onun bence herkes farkındadır. Nasrettin Hoca'nın çarıkları ve kavuğunun desenleri dikkatimi çekti ve çok iyi bir renkteydi.

Araştırmaya 25 Mart 2022 tarihli ders kapsamında “Sınıf- Veli Etkinliği ve Çerçicilik ve Günümüz Marketleri Poster” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel empati gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel empati ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürel empati ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö8: Bugün derste Fatih hocamız geldi bize eskiden neler yaptığını neler yaşadığını öğretti. Mesela Fatih Hocamız küçükken herkesin evinde telefon yokmuş. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Eksik kalan bazı noktalarım yok. Derste beni sıkacak durum olmadı.

Eğlendirecek ders zaten beni eğlendiriyor ama Fatih hocamızın gelmesi beni çok eğlendirdi.

Ö10: Fatih Hoca'nın hayatını Fatih Hoca küçükken ilk aldığı oyuncak arabaymış. Fatih Hoca'nın istediği şey bisikletmiş olduğunu öğrendik. Bana faydalı oldu ve her şeyi ezbere biliyorum o kadar akılda kalıcı ki eskiden kimsenin telefonu yokmuş. Herkes bankalardan telefonlara jeton atarak konuşuyorlarmış. Ben çok eğlendim. Eğlendiğim konuları Fatih Hoca'nın çocukluk hikâyesi çok hoşuma gitti. Ama o zaman durumları kötü olduğu için biraz canım sıkıldı.

Ö11: Bugünkü derste çok ilgimi çeken bir meslek vardı adı çerçiciydi hiç ama hiç duymamıştım ve aşırı ilgimi çekti. Daha sonra Fatih Hoca geldi ve bir söyleşi yaptık mesela en ilgimi çeken şey şuydu takas yöntemi varmış o zamanlar. Bugünkü ders benim için her zamanki gibi faydalı oldu. Bütün konuları da öğrendim ve formumu dolduruyorum eksik bir yanım olduğunu hiç düşünmüyorum açıkçası ama öğretmenlerimin de düşüncelerini öğrenmek isterdim.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö14: Farklı ilk modelin merdanalı çamaşır olduğunu bilmiyordum. Çerçiciliği öğrendik. Günümüz ile ilgili bir market yaptık.

Ö17: Çok güzel etkinlikler vardı öğrenmemiz için güzel şeyler yapıldı. Önceden biliyordum ama bu kadar değil mesela eskiden bildiklerimden bir tanesi köylülerin köy meclislerinde toplanmasıydı. Sonra telefon olmayınca telefon kulübelerine gidildiğini biliyordum. Ama şu an daha derinden öğrendim öğrendiklerimi birazdan sorularla söyleyeceğim. Etkinliklerin etkisi yeni bilgiler öğrendim. Farklı Diyarbakır'ın tarihi camisi olduğunu, kadayıfının meşhur olduğunu, eskiden oynanan oyunların çelik çomak, sek sek, yağ satarım bal satarım oyunlarını oynandığını öğrendim. Eskiden çocukların kendilerine telden araba yaptıklarını öğrendim. Eskileri eskiden neler yapıldığını. Mesela sosyal medya olmadığı için köylülerin köy meclislerinde veya köy odalarında buluşup sohbet etmeleri. Ben öğrendiğim bilgileri daha derinden öğrenmek istiyorum.

Ö18: Eskiden gaz lambası, postane, kara tahta, takas, köy odaları, soba, siyah beyaz filmler, tiyatro gösterileri ve tebeşir kullandıklarını. Diyarbakır'ın bakır işçiliği ve kadayıfının meşhur olduğu. Eskiden gaz lambası, pastane, kara tahta, köy odaları, takas ve tebeşir kullandıklarını. Diyarbakır'da bakır işçiliği ve

kadayıfın meşhur olduğu. Diyarbakır'ın bakır işçiliği ve kadayıfı meşhur. Çerçicilikte eski yeni çalışması (etkinliği) yaptık. Eskide yapılan başka şeyleri araştırıcım.

Ö19: Aşına olduğum bir etkinlik Fatih öğretmenimiz normal öğretmenimizden birazcık daha yaşlı olduğu için bize eski zamanlardan bahsetti ve anladım ki o zamandan bu zamana kadar ne değişiklik olmuş. Fatih öğretmenim ilk oyuncağından bahsetti ilk oyuncağı plastik araba almışlar ve Fatih öğretmenim çok sevimliydi. Tandır ekmeği gibi güzel yemekler varmış ama hazırlamıyormuş çünkü çok eskiden olan şeylermiş. Diyarbakır'a gitmiş orada bakır gibi el sanatları varmış.

Araştırmaya 28 Mart 2022 tarihli ders kapsamında “Kırkyama ve Patchwork ve Kedi Eti Yedi Fıkrası İle Aile Bütçesi” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel empati ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürel empati ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö14: Kırkyama ne demek onu öğrendim. Nasrettin Hoca'nın bir fıkrasını öğrendim. Fıkranın adı kedi eti yedi sözü.

Ö17: Kırkyamayı, kırkyamanın nasıl yapıldığını. A4 kâğıdının üzerine kumaş parçalarıyla şekil yapıldığını. Patchwork Avrupa ve Amerika'da kullanılır. Eskiden kilo okka olarak söylenirmiş. Edirne'de Kırkyama çok eskilere dayanır. Kumaşları veya kıyafetleri kullanıp atmazmışlar ve bu şekilde değerlendirilmişler.

Ö18: Kırkyamayı yapmayı, Edirne'de eskiye dayandığını. Amerika ve Avrupa'da patchwork dendiğini. Nasrettin Hoca'nın eti kedi yedi fıkrası. Kırkyama yapmayı öğrenmek bana ekstra fayda getirdi. Onun dışında verimliydi.

Ö20: *Kırkyamanın ne olduğunu. Kırkyamanın Türkiye’de kırkyama olarak Avrupa ve Amerika’da patchwork olarak geçtiğini öğrendim. Çok faydalı oldu. Bütün bunları öğrendim. Sıkın bir durum yoktu. Ders tamamıyla çok eğlenceliydi.*

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: *Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Önceden bildiğim bir etkinlik yoktu. Kültüre ve kırkyamaya dair şeyler öğrenmek güzeldi. Etkinlikler bende güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak Nasrettin Hoca’nın kedi eti yedi masalını öğrendim ve kırkyama yapmayı öğrendim. Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair Nasrettin Hoca’nın bir fıkrasını ve kırkyamayı öğrendim. Çok zevkliydi. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair kırkyamanın tarihçenin ayrıca kendim bir kırkyama yaparak makas kullanımı ve yapıştırmanın geliştirdi. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bende kültürel ve sanatsal yönden daha çok öğrenme isteği yarattı. Dersler çok güzel geçiyor.*

Ö11: *Ben bu etkinlikleri çok beğeniyorum. Çünkü ders içi daha verimli oluyor ve notlarım daha da yükseliyor ama konuyu ilk defa duyuyorum. Yani aşına olduğum bir konu değildi ve dersi çok seviyorum. Etkinliklerin etkisi şunlar: Odaklanma becerim arttı, daha da bilgilendim.(Notlarım yükseldi ve derslerin mantığını çözdüm.) Fark olarak da şunları öğrendim: Mesela ben yamanın bir sanat olduğunu bilmiyordum ve eti kedi yedi fıkrasını bilmiyordum artık öğrendim. Yapılan etkinliklerde kültüre doğru şunlar vardı: Mesela kırkyama sanatı biraz eskide kalmış bir sanat örneği ve Nasrettin Hoca’nın kedi eti yedi adlı eskide kalmış bir fıkradır. Ama biz bugün onu tekrarladık ve etkinlikler yaptık. Sanata dair bugün yaptığımız etkinlik vardı ve kırkyama sanatıyla ilgili şeyler öğrendik. Bu da bir sanat sayılır. Bence kültürel ve sanatsal yönler biraz aynı gibi ve karışık ama oradaki yama hem sanat hem de kültürel bir yaşam faaliyeti.*

Ö18: *Sadece Nasrettin Hoca’nın kedi eti yedi fıkrasını biliyordum. Kırkyamayı kırkyamanın farklı kumaş parçalarıyla yapıldığını, Edirne’de çok eski olduğunu. Amerika’da ve Avrupa’da patchwork dediklerini kırkyamadan fıkra, atasözleri ve deyimler çıktığını. Nasrettin Hoca’nın kedi eti yedi fıkrası, kırkyamanın kumaş parçalarını birbirine dikerek yapıldığı. Amerika ve Avrupa’da patchwork dendiğini. Kırkyamanın kumaş parçalarını birbirine dikerek. Evdeki kumaşlardan kırk yama yapmayı deneyeceğim.*

Araştırmaya 1 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “*Atık Malzemelerden Mangala Yapıyoruz*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel kimlik ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö17: Öğrendiklerim mangalayı Türkiye’de son yıllarda türetilen köçürme oyunu mangala adıyla piyasaya sürülmüştür. Mangalanın dikkati yoğunlaştırma ve odaklanma gibi faydaları vardır. Mangalanın 48 taşla oynandığını. Birde çocuklara yazılan atasözlerini mesela abdal düğünden, çocuk oyundan usanmaz anlamı oyunlar çocuklar için su gibidir asla bırakmazlar. Sonra mesela çocuk düşse kalka büyür, çocuktan al haberi gibi şeyler öğrendim. Evet, faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim mesela; çocuklarla ilgili atasözleri, mangalanın tarihçesi gibi. Öğrendiklerim; mangala kelimesi arapçada aktarma, taşıma anlamına gelir. Türkçede ise nakletme anlamına gelir. Oyunda 14 veya 12 oyuk kullanılır. Oyuğa 4 taş koyulur. Oyunun diğer bir şekli ise dokuz korgol’daki tuz kuralına benzeyen kale kuralı ile oynanmasıdır.

Ö18: Mangalaya Irak’ta Halusa, Filistin’de El Mankala, Batı Almanya’da Bohnenspiel dendiğini. Mangalaya dünyada köçürme ve mankala dendiğini. Türkiye’de Antep, Urfa ve Hatay’da köçürme dendiğini. Mangala diye piyasaya sürüldüğünü. Faydalı oldu özellikle mangalaya Irak’ta halusa, Filistin’de El Mankala ve Batı Almanya’da Bohnenspiel dendiğini öğrenmek çok faydalıydı. Eksik kalan bir yer yok. Irak’ta mangalaya halusa demeleri komikti. Gerisi güzeldi sıkılmadım.

Ö23: Mangalanın Almanya ve Irak’ta da oynandığını ve taştan yapıldığını öğrendim. Faydalı oldu eksik bir nokta yok. Faydası ben başka ülkelerde oynayıp oynanmadığını merak ediyordum ve farklı modeli varmış diye merak ediyordum şimdi öğrendim.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Önceden biliyordum ama mangalanın eskiden oynandığım için bazı kurallarını unutmuşum. Mangalanın oynanmasındaki kuralları hatırladım ve çocuklarla ilgili birçok atasözü olduğunu öğrendim. Çok eskiden kullanılan daha doğrusu savaş stratejileri için bulunmuş oyun olan mangalanın eskiden söylenilen bir sürü çocukla ilgili atasözü. Mangala oyunu ve oynanışı. İyi bir etkiye sahip olduğunun söylemek doğrusudur.

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Mangala oynadığım için aşinaydım. Kültüre dair şeyler öğrenmek güzeldi. Mangala oynamayı severim ve çocuklara ilgili atasözleri öğrenmek güzeldi. Etkinlikler bende güzel etkiler bıraktı. Mangala oynamaya aşinaydım. Çocuklarla ilgili atasözleri öğrendim. Ders çok bilgi verici ve güzeldi. Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair bir sürü şey öğrendim. Örneğin; mangala ilgili bilgileri, çocuklarla ilgili atasözleri öğrendim. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sahaya dair geri dönüşüm ile mangala yapılabileceğini ve oynanabileceğini mangalanın minyatürde bile kullandığını öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bende sanatsal ve kültürel ya da daha çok öğrenme isteği bıraktı. Ders de çok güzel.

Ö17: Güzел geçti eskiden biliyordum ama bu kadar derin değil öğrendiklerim. Mangalanın Türk zekâ oyunu olduğunu, köçürme ve mankala olarakta bilindiğini ve birde Irak, Almanya, Filistinde oynanır. Irakta oynanan Halusa, Filistinde oynanan El-Mankala ve bir baltık oyunu olan bolnesnspiel ile çok benzerlik gösterir. Çok güzel geçti farklı mangalayı öğrendim.16. yüzyıldan başlayarak Türk minyatürlerinde mangalaya ait tasvirler yer almıştır. Metin And'a göre bu oyun mankala oyunlarından bahseden ilk eserlerden olan binbir gece masallarından anlatılan mankala ile doğrudan ilişki olabilmış. Mangalanın mankala ve köçürme diye adları olduğunu. Eskiden mangalalar yani tahtası (yüzeyine) şekiller yapılmıştır.

Araştırmaya 4 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “Kızılay’ı Tanıyoruz ve Çocuk Hakları Nedir?” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel

miras ve kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Bugünkü derste Kızılay ile ilgili bilgiler öğrendim ve ne zaman kurulduğunu, kurucularını, bugüne kadar kaç ülkeye gittiğiyle ilgili bilgiler öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Kızılay ile ilgili bir sürü bilgi öğrendim. Eksikim olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Kızılay ile ilgili bir sürü şey öğrendim. Hiç sıkılmadım ve genç Kızılay görevlileri ile konuşmak güzeldi.

Ö10: Kızılay'ın teşkilatı genel merkez ve şubelerinden oluşmuş. Kızılay'ın genel müdürlük teşkilatı dışında kalan bütün kademelerindeki görevler fahri olduğunu öğrendik. Benim için faydalı oldu. Türk Kızılay'da resmi adıyla Türkiye Kızılay derneğini öğrendik ve 11 Haziran 1868 de kurulduğunu öğrendik. Yüzümüz boyandı. Sorular sorulması bize taç yapılması beni çok eğlendirdi.

Ö11: Bugün derste Kızılay'ın yaptığı faaliyetleri öğrendik. Kızılay'dan genç gönüllüleri geldi. Sonra yüzümüzü boyadılar etkinlikler yaptık. 153 yılında koca bir çınarmış meğerse. Bize insani yardım yaptıklarını ve bir beklentileri olmadığını söylediler. 147 ülkeye yardım etti. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim ama aklımda kalmayan bir yer var. Kızılay 147 ülkeye mi yoksa 143 ülkeye mi yardım ettiğini hatırlamıyorum. Araştırma yaptım ama hepsi farklıydı. Bunun dışında hepsini öğrendim. Ders beni çok eğlendirdi durumlarda şunlardı: Mesela yaptığımız etkinlikler öğrendiğim bilgiler hatta Kızılay'ın gönüllü olmak ile videolar izledim ve bir kitap aldım ama sıkıcı bir durum yoktu. Sadece 147 mi 143 mü biraz canımı sıktı.

Ö17: Kızılay Türkiye'de ki en büyük yardım kurumudur. Personellerin bir kısmı gönüllü olacak bir kısmı ise maaşlı olarak çalışır. Kurulduğu tarih 11 Haziran 1868'dir. Dil, din, ırk ayrımı yapmadan herkese yardım ederler. Yardım ve hizmetler karşılıksız olan hizmet kuruluşudur. Kızılay'ı kuran 4 kişi vardır. Onlar Dr. Marko Paşa, Dr. Abdullah Bey, Dr. Kırımlı Aziz Bey, Serdarı Ekrem Ömer Paşa kurmuştur. 7 tane temel ilkeleri vardır. Kızılay her türlü yardımda bulunur.

Öğrendim eskiden bu kadar derin bilmiyordum. Öğrendiklerimi Kızılay savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeden yardım etmek arzusundan doğmuştur. Kızılay'ın 7 temel ilkesi vardır.1868 yılında kurulmuştur. Kuran 4 kişi vardır. Türkiye'nin en büyük yardım kurumudur. Personellerin bir kısmı gönüllü olarak bir kısmı ise maaşla çalışır. Kızılay insanlara her türlü yardımda bulunur. Eğlendiren durumlar oldu. Kızılay geldi ve çok eğlendim. Tuğçe öğretmenime teşekkür ederim.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö8: Bence uygulamalar çok güzeldi önceden bildiğim tek bir aşına vardı o da Kızılay'ı biliyordum o kadar. Etkinliklerin etkisi Kızılay'dan gelen abimiz bize akıllı tahtadan videolar ve örnekler açtı onların etkisi oldu. Yapılan etkinliklerde kültüre dair Kızılay'ı, Kızılay'ın ne iş yaptığını öğrendik sadece o. Yapılan etkinliklerde sanata dair Kızılay'da ki abla ve abi bize yüz boyası yaptı ve Kızılay'la ilgili ağaç gibi bir şey yaptık o kadar. Bence uygulamalar bu şekilde yürütülsün ben kültüre ve sanata dair her şeyi öğreniyorum.

Ö9: Aşına olduğum şeyler Kızılaydı ve farklı ülkelere olan yardımlarıydı. Farklı olarak Ukrayna'ya yardımların başladığını öğrendim. Kültüre dair Kızılayımızın kuruluşunu ve önemini anladım.

Ö10: Bilmiyordum ama öğrendim. Kızılay 11 Haziran 1868'de kuruldu. Kuran Marko Paşa, Dr. Abdullah Bey, Kırmızı öğretmen Aziz Bey, serdarı Ekrem Ömer paşa gibi şeyler öğrendik. Temel ilkeleri serüveninde ise Kızılay çalışanlarının gönüllülerinin ve üyelerinin çalışmaları sırasında uyması gereken 7 temel ilke vardır. İnsanlık, ayırım gözetmek, tarafsızlık, bağımsızlık, gönüllü hizmet, birlik, evrensellik ilkesi öğrendik. Kızılay savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmesine ayırım etmek arzusundan doğmuştur.1947'de Türkiye Kızılay derneği adına olmuş. Yüzümüzü boyadı Kızılay.

Ö15: Kızılaydan tatbikî haberim vardı. Ancak görevlerini bu kadar ayrıntılı bilmiyordum. Güzel bir etkinlik oldu. Gönüllülerin gelmesi ve bize yaptıkları işi anlatması farklılık oluşturdu. Kızılayın kökenlerinin Osmanlıya kadar gittiğini öğrendim. Bu da bizim kültürümüze ait olduğunu öğrendim. Taç yapma etkinliğimiz beni el sanatları açısından geliştirdi. Türk kültürünün ne kadar güzel insanları düşünen yardımlaşmayı seven bir toplum olduğumuzu düşündürüyor.

Araştırmaya 8 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “*Keloğlan İle Sorumluluklarımı Öğreniyorum? ve Ebru Yapıyorum*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme, kültürel miras ve kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme, kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, sanatsal kendini ifade etme, kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Bugünkü derste ebru çalışması yapmayı öğrendim. Bugünkü derste pek çok konu olmasa da ebru çalışması yapmayı öğrendim. Derste Keloğlan’a ait bir hikâye izlememiz ve ebru çalışması yapmamız beni eğlendirdi.

Ö5: Bugünkü derste çok şey öğrendim. Örneğin ebru sanatının kültürümüzdeki yerini hepsinin hikâyesi olduğunu ebru yaparak öğrendim. Ayrıca ebru yapmak için gerekli malzemeleri öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Eksikim olmadı. Kültürel ve sanatsal değerlerimizden ebruyu öğrenmek keyifliydi. Dersimiz her dakikasıyla beni eğlendirdi. Ebru yapmak bizim tarihimizdeki yerini öğrenmek keyif vericiydi. Hiçbir zaman öğrenmekten sıkılmam. Eğer ben öğretmen olsaydım dersi öğretmenim gibi işlerdim. Öğretmenim çok güzel bilgiler öğretti ve dersi süreye tam sığdırarak dersi çok iyi işledi.

Ö8: Bugünkü derste ebru sanatını öğrendik ve yaptık. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Eksik kalan noktalarım yok. Derste beni sıkacak bir durum olmadı, eğlenecek ise ebru sanatı yapmamızdı.

Ö9: Ebru sanatı için kullanılan fırçanın at kılı kullanılarak yapıldığını. Ebru sanatının nasıl yapıldığını öğrendim. Bugünkü ders faydalıydı. Bütün konuları öğrendiğimi düşünüyorum. Ders eğlenceliydi ebru yapabilmek yeni bilgiler öğrenmek güzeldi. Sıkılmadım.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö19: *Aşına olduğum bir konu ama hiç denemedim Türk sanatını yansıtan Ebru sanatı çok güzel oldu. Arkadaşlarla harika oldu. Farklı renkler kullanarak ebru sanatını yapmak ebru sanatının renkleri koyarak yerlerini değiştirdik ve kâğıdı üstüne koyduk kuruttuktan sonra renkler belirgin oluyor. Kültüre dair güzel biraz zorlayıcı derecede bir sanat. Renkler dikkatimi çekti. Mavi, kırmızı tonları en dikkatimi çekendi. Türk kültürüne ait bir sanat öğrendim.*

Ö20: *Önceden aşınaydım. Ama şimdi biraz daha aşına oldum. Çok eğlenceli ve güzel bir etkinlikti. Fuat Başar, Alparslan Baboğlu ve Hikmet Barutçugil'in bir ebru sanatçısı olduğunu öğrendim. Ebru sanatının somut olmayan kültürel miras olduğunu öğrendim. Ebru sanatının somut olmayan kültürel miras olduğunu öğrendim. Birkaç tane ebru sanatçısı öğrendim. Ebru sanatının yapıldığını öğrendim. Keloğlan bir çizgi filmini öğrendim. Çok güzel bir etkiye sahip olduğumu düşünüyorum. Sanatım ve kültürüm çok gelişiyor.*

Ö22: *Önceden bilmediğim bir aşına değildim. Ebrunun bir boyama sanatı olduğunu öğrendim ve artık büyüyünce ebru yapmaya karar verdim. Ebru sanatı bizim kültürümüze aitmiş ve ebru sanatını yapmayı öğrenendim. Ebrunun bir sanat olduğunu öğrendim.*

Ö24: *Çok güzel şeyler söylerim. Mesela etkinliğe bayıldım ve aşınaydım biliyordum. Bendeki etkisi çok güzeldi etkinlikleri beğeniyorum severekte yapıyorum. Bugün ebru sanatı yaptık bu bir kültürüdür. Yine aynı ama ebru sanatı kültürüne sanata da giriyor yani ebru sanatı o da üstüme sanat yani sanattır. Çok güzel bir etkiye sahip olduğumu düşünüyorum.*

Araştırmaya 18 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “*Hat Sanatını Öğreniyorum*” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürel miras ve kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürel miras ve

kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: *Bugünkü derste bir sürü şey öğrendim. Hat sanatının kültürümüzdeki yerini en büyük hattın Türkiye’de olduğunu, hat sanatını yapana hattat denildiğini. Kazasker Mustafa İzzet Efendi’nin yaptığı hatlar öğrendim. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim eksikim olmadı. Hat sanatı ile ilgili bilgiler öğrenmek güzeldi. En büyük hatlardan birinin Türkiye’de olduğunu öğrendim. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Hat sanatı ile ilgili bilgiler öğrenmek çok güzeldi. Hattatları en büyük hat sanatlarını nasıl yaptığını öğrendim. Hiç sıkılmadım.*

Ö8: *Bugünkü derste hat sanatının yapılışını öğrendik ve arapça şekilde yazıldığını, hat sanatı yapanlara hattat deniyormuş. Kamış kalem kullanılmış bunları öğrendik. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Düşün konuları öğrendim, eksik kalan bazı noktalarım yok.*

Ö9: *Hat sanatının diğer adının güzel yazma sanatı olduğunu. Ayasofya Camisi’nde Kazasker Mustafa Efendi tarafından 8 hat sanatı yaptığını ve bunların her birinin 7metre olduğunu ve dünyanın en büyük hat sanatı olduğunu öğrendim. Bugünkü ders faydalıydı. Bütün konuları öğrendim. Derste eğlenceliydi. Sıkılmadım.*

Ö24: *Hat sanatının güzel yazı yazmak olduğunu, kamış kalem kullanıldığını. Hat sanatı yapanlara hattat denmesini, icazetin ustanın izin belgesi anlamına geldiğini, Ayasofya’da 8 hat sanatı olduğunu, Kazasker Mustafa Paşa tarafından yapılması. Dünyanın en büyük hat sanatları olduklarını. Özellikle Ayasofya’da 8 hat sanatı olduğunu bilmemiz çok faydalıydı. Bütün konuları öğrendim eksik kalan bir yer yok.*

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö18: *Hiç bir şeye aşına değildim. Ayasofya’da 8 Hat sanatı olduğunu, Kazasker Mustafa Efendi tarafından yapıldığını, Dünya’nın en büyük hat sanatları olduğunu yeni öğrendim. Hat sanatının güzel yazı olduğunu kamış kalem kullanıldığını hat sanatı yapanlara hattat dendiğini. Hattatçının çırağına icazet vermeden çırak hattatçı olmazmış. Ayasofya’da 8 hat sanatı olduğunu 8’inde*

Kazasker Mustafa Paşa Efendi'nin yaptığı. Ayasofya'daki 8 hattat sanatının dünyadaki en güzel hat sanatı olduğunu. Evde hat sanatı yapmaya çalışıcam.

Ö20: Önceden biraz aşınaydım. Ama şimdi konuyu baya bir pekiştirdim. Çok güzel bir etkinlikti. Hat sanatını. Kamış kalem kullanıldığını Ayasofya Müzesi'ndeki hatların 7 buçuk metre ve en büyük hatlar olduğunu öğrendim. Hat sanatını öğrendim. Hat sanatı yapanlara hattat denildiğini öğrendim. Mustafa İzzet Paşa'nın Ayasofya'daki hatları yaptığını öğrendim.

Ö23: Aşına değildim ve çok eğlenceliydi. Farklı olarak hat sanatını öğrendim. Güzel yazma sanatıymış. Kamış kalem kullanılır, hat sanatı yapanlara hattat denir. Ayasofya camisinde 8 hat levhası Kazasker Mustafa İzzet Efendi tarafından yapılmıştır ve Dünya'nın en büyük hat levhalarından biri. Hat sanatı yaptık.

Araştırmaya 22 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “Fotoğraflar Dile Geldi, Birsen Ekim Özen İle Şirin Dünyayı Geziyorum Söyleşisi, Komşularımızı Tanıyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları sanatsal kendini ifade etme, kültürel kimlik, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler sanatsal kendini ifade etme, kültürel kimlik, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, sanatsal kendini ifade etme, kültürel kimlik, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Marteniçka bilekliği yaptık. Çanakkale savaşı ile ilgili bir paragraf yazdık.

Ders benim için faydalı oldu bilmediğim konular vardı bütün konuları öğrendim.

Ö4: Türk milletinin özgürlük için her şeyi yapabileceğini ve marteniçka yapmayı öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Öğretmenimizden dolayı tüm konuları öğrendim.

Ö5: Bugünkü derste Atatürk'ün Türkiye'nin başından geçen tarihi olayları, Hıdırellez festivalini baharın gelişi için yaptıklarını marteniçka bileklik tarzını

öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Bir taraftan Türkiye'nin başından geçen olayları diğer taraftan da Hıdırellez festivalini ve marteniçka bileklik tarzını öğrendim. Eksikim olmadı. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Marteniçka bileklik tarzını yapmak güzeldi. Türkiye'nin başından geçen olayları öğrenmek güzeldi. Baharın gelişiyle birlikte yapılan Hıdırellez festivalini öğrendim sıkılmadım.

Ö7: Marteniçka öğrendik ve kurtuluş ile ilgili yazı yazdık. Sıkacak bir şey yoktu hatta eğlendim.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö4: Yaptığımız etkinlikler çok eğlenceli ve güzeldi yaptığımız bilekliği hep takacağım. Etkinliklerin bende olumlu bir etkisi oldu. Balkanlarda yapılan matriçkeyi yapmayı. Türklerin esaret altında olmayacağını. Balkanlarda yapılan her baharda doğanın yeniden uyanışını kutlamak için yapılan matriçkeyi yapmayı öğrendim. Uygulamalar bende sanatsal ve kültürel olarak çok güzel bir etkiye sahip oldu.

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Hıdırellez festivalini, marteniçka bileklik yapımını, Türkiye'nin başından geçen olayları öğrendim. Çok aşına olduğum bir etkinlik değildi. Etkinlikler bende çok güzel etkiler bıraktı. Farklı olarak Hıdırellez festivalini, marteniçka bileklik sanatını, Türkiye'nin başından geçen olayları öğrendim. Ayrıca bir paragraf yazdım. Yapılan etkinlikler doğrultusunda kültüre dair Türkiye'nin başından geçenleri kompozisyon yazarak öğrendim. Hıdırellez festivalini öğrendim ve ayrıca marteniçka bileklik sanatını öğrendim. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair Hıdırellez festivalinde yapılan Marteniçka bileklik ve kolye sanatını yaparak öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bende kültürel ve santsal yönden daha çok öğrenme isteği yarattı. Dersler çok iyi.

Ö13: Bence uygulama sürecinde yapılan etkinlikler benim için güzeldi. Evet önceden bildiğim bir etkinlikti. Farklı olarak uğurlu bileklik diye bilinen Marteniçka yaptık. Farklı olarak uğurlu bileklik diye bilinen marteniçka yaptık. Öğretmenimiz için 1 temmuz Kurtuluş Savaşı ile ilgili küçük bir yazı yazdık. Uğurlu bileklik diye bilinen marteniçka adlı bileklik yaptık çok güzeldi. İyi bir etkiye sahip. Çünkü o kadar halı dokuduk. Ebru sanatı yaptık. Marteniçka yaptık

ve bunların hepsi Tuğçe hocamız sayesinde oldu. Tuğçe hocamızdan çok teşekkür ederim.

Ö18: Aşına değildim. Marteniçka yapmayı bu bilekliğin bahar kutlamalarında kullanılmasına şans getirdiğine inanıldığına. Marteniçkanın nasıl yapıldığını, şans getirdiğine inanıldığı, bahar şenliklerinde kullanıldığını. Marteniçkanın kültürünü şans getirdiğine inanıldığını.

Araştırmaya 25 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “Komşularımızı Tanıyoruz” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö5: Bugünkü derste Azerbaycan ve Türkiye arasındaki ilişki öğrendim. Başkent Bakü’yü, Hazar Denizini, Alev Kulelerini, Şirvanşahlar sarayını, 5600 Minyatür Kitabı ve tarihi eserleri öğrendim. Bugünkü ders benim için çok faydalı oldu. Azerbaycan-Türkiye arasındaki ilişkiyi, başkent Bakü’yü, Süleyman Çelebi’yi, Alev kulelerini, Hazar Denizini ve daha çok şeyi öğrendim ve minyatür kitapları öğrendim. Ders her dakikasıyla beni eğlendirdi. Azerbaycan-Türkler arasındaki ilişkiyi oradaki şehitliği, Süleyman Çelebiyi, alev kulelerini öğrenmek güzeldi. Çok şey öğrendim yaz yaz bitmez. Hiç sıkılmadım.

Ö7: Azerbaycan’ın kültürünü, başkentini ve dostluğunu öğrendik. Etkinlikleri çok sevdim.

Ö8: Bugünkü derste Azerbaycan’la ilgili bilgiler öğrendik mesela başkentinin Bakü olduğunu. Hazar Denizi’ni. Hazar Denizinin içinde petrol olduğu için rengi grimsiymiş. Azerbaycan’da Alevler Diyarı diye adlandırıldığından Alev Kuleleri varmış. 5600 adet minyatür kitap barındıran Minyatür Kitap Müzesi’ni öğrendik.

Ö10: Azerbaycan'ı öğrendim. Azerbaycan'ın başkenti Bakü olduğunu Bakü'nün Hazar Denizine kıyı olduğunu. Azerbaycan Alevler Diyarı diye adlandırıldığından Alev Kuleleri varmış ve 5600 adet minyatür kitap barındıran Minyatür kitap müzesinin olduğunu öğrendim. Baya faydalı olduğu konular 5600 adet minyatür kitap barındıran Minyatür Kitap Müzesi olduğunu ve Azerbaycan Alevler diyarı diye adlandırıldığından Alev kuleleri olduğu aklımda çok kaldı. Baya eğlendim eğlendiğim konular bir kere Azerbaycan ile konu işlediğimiz beni çok eğlendirdi

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö17: Etkinlikler çok güzeldi. Yeni şeyler öğrendiğim için mutluyum. Yeni şeyler öğrenirken çok meraklandım. Öğretmenime teşekkür ediyorum. Öğrendiklerimi Azerbaycan'ın başkenti Bakü'dür. Azerbaycan'da Hazar Denizi vardır. Azerbaycan Alevler Diyarı diye adlandırıldığından Alev Kuleleri vardır. Şirvanşahlar Sarayı UNESCO 'ya girmiş bir kültürel miras. Faydası yeni şeyler öğrenmem oldu. Öğrendiklerim Azerbaycan'ın başkenti Bakü'dür. UNESCO'ya girmiş bir kültürel miras. Azerbaycan Alevler Diyarı diye adlandırıldığından Alev Kuleleri vardır. Azerbaycan'da Hazar Denizi 'de vardır. Şirvanşahlar Sarayı UNESCO'ya girmiş bir kültürel miras. Azerbaycan başka bir ülke fakat konuşmaları anlaşılıyor çünkü bir Türkler aslında Türklerin dili eskiden Azerbaycan dili gibi konuşulurdu. Azerbaycan'ı, başkentinin Bakü olduğunu, Azerbaycan Alevler Diyarı diye adlandırıldığından Alev Kuleleri vardır. Azerbaycan başka bir ülke fakat konuşmaları anlaşılıyor. Biz "Selam" Azerbaycan ise "Salam" der. Bu arada Azerbaycan bizim kardeş ülkemizdir. Azerbaycan Türkiye=Kardeşlik. Daha çok öğrenmek istiyorum. Kültürü ve sanatı da öğreniyorum. Öğretmenim sağ olsun.

Ö18: Azerbaycan'la kardeş olduğumuzu biliyordum, gerisini bilmiyordum. Azerbaycan'da Hazar Denizi olduğunu. Alevler diyarı olarak bilindiğini, Alev Kuleleri olduğunu, Şirvanşahlar sarayı olduğunu, Minyatür Kitap Müzesi olduğunu müzedeki 5600 minyatür kitaptan 2900'ünün gines rekorlar kitabına girdiğini yeni öğrendim. Şirvanşah Sarayı'nı ve Türklerle dostluğu Azerbaycan'da ki Minyatür Kitap Müzesindeki 5600 kitabın 200 tanesinin gines rekorlar kitabına girdiği. Başka ülkelerle ilgili belgesel izleyeceğim.

Ö20: Önceden biraz aşinalığım vardı. Çok güzel bir etkinlikti. Başkentinin Bakü olduğunu. Türkiyeli olmalarına rağmen dillerimizin farklı olduğunu öğrendim. Şirvanşahlar Sarayı UNESCO'ya girmiş bir kültürel miras olduğunu öğrendim. Çok takı takar, kıyafetlerini süslerler ve atlarına çok önem gösterirler. Çok güzel bir etkiye sahip oluyorum. Sanatım ve kültürüm çok gelişiyor.

Ö23: Azerbaycan ile ilgili çok güzel, eğlenceli ve bilgilendirici bir belgesel izledik ama aşına değildim. Farklı olarak şunları öğrendim. Azerbaycan'ın başkenti Bakü. Bakü'nün etrafı sularla kaplı, denizin adı Hazar Denizi, Azerbaycan Alevler Diyarı diye adlandırıldığından Alev kulelelri vardır. Şirvanşahlar Sarayı UNESCO'ya girmiş bir kültürel miras. 5600 adet minyatür kitap barındıran minyatür kitap müzesi. Yukarıdakiler ve şunlar dillerimiz çok benzer, şirvanşahlar 861 yılında kurulmuştur. Şirvanşahlar Bakü'de hüküm sürmüşler, Azerbaycan 70 yıl boyunca Salvetler altında yaşadı ve son olarak ise şu var mevlitün yazarı Süleyman Çelebi. Minyatür bir kitap müzesini ve Alevler Sarayının yanındaki işlemeleri öğrendim. Sanat ve kültürel olarak şu etkiye sahip olduğunu düşünüyorum. Hem heyecanlı, eğlenceli ve sanatsal ve kültürel olarak öğrenme isteğimi uyandırıyor.

Araştırmaya 29 Nisan 2022 tarihli ders kapsamında “Hollanda Mektup Kardeşliği ve Afrika Müzik Aletleri” ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış günlük ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu derste yapılan etkinlik uygulamaları sonrasında öğrencilerden uygulamaları kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık, kültürel miras ve kültürel kimlik gelişimi kapsamında değerlendirmeleri, düşüncelerini, duygularını ifade etmeleri istenmiştir.

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevapların analizi neticesinde tüm öğrenciler kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık, kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık, kültürel miras ve kültürel kimlik ile ilgili farkındalık oluştuğuna dair ifadeler yer almıştır. Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin yarı yapılandırılmış günlük forma verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö6: Hollanda'yı Rotterdam/ Hollanda'da sadece var. Başketi Amsterdam, küp evleri, Erasmus köprüsü, sabolar meşhur çarıklar.

Ö9: Hollanda'da bisikletlerin yaygınlığını maas nehrini Rotterdam'ı Hollanda'yı Amsterdam'ın 17. Yüzyıldan itibaren var olduğunu saboları, peynirin ünlü olduğunu, çiçekleri. Lalelerin ilk Osmanlı'da ekildiğini 10 Milyon nüfusta 120 milyon bisiklet olduğunu. Bizden 1 saat yeri olduğunu panflüt, kalimbayı, metalafonu.

Ö13: Kare kare evler karada ve suda giden otobüs bisikletlerin fazla kullanıldığı bir yer ve son olarak araba kadar pahalı olan bisikletler ve değişik değişik çalgılar öğrendim. Benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim. Ders çok eğlenceliydi. Hollanda çok garip bir yer.

Ö14: Afrika'nın müzik aletlerini. Hollanda'nın başkentinin Amsterdam olduğunu öğrendim, maas nehrini, peynirciden çıktıktan sonra waffle yemek lezzetli olduğunu öğrendim, laleleri ile ünlü olduğunu öğrendim, çarıklarıyla meşhurmuş, küp evleri, Erasmus Köprü'sünü. Bugünkü ders benim için faydalı oldu. Bütün konuları öğrendim diye düşünüyorum. İnşallah bütün konuları öğrenmişimdir.

Ö24: Hollanda'dan mektup geldi. Hollanda'nın dünyayı geziyorum belgeselini izledik. Afrika'nın müzik aletlerini gördük ve öğrendik. İsimlerini de panflüt, kalimba, marakas, gök gürültüsü ve metalafon bunları görünce çok şaşkırdık.

Bu kapsamda derse katılan öğrencilerin ders sona erdikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri dikkat çeken bazı yanıtları ise şu şekildedir;

Ö1: Aşına değildim. Etkinlik güzeldi. Müzik aletlerine çok meraklıyım. Öğrendiğim çok alet oldu. Afrika müzik aletlerini öğrendim. Panflüt, kalimba, marakas gibi. Afrika müzik aletlerini öğrendim. Müzik aletlerini öğrendim.

Ö5: Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler çok güzeldi. Hollanda'nın kültürel ve sanatsal değerlerinden saboyu, Rotterdam'ı, küp evleri, Erasmus Köprüsünü ve daha çok şeyi öğrendim. Türk kültüründen udu, kanun gibi şeyleri öğrendim. Ayrıca Afrika kültüründe gök gürültüsü gibi şeyleri öğrendim. Etkinliklerden Hollanda kültürünü ve Afrika çalgıların öğrendim. Etkinlikler doğrultusunda Hollanda kültürünü ve Afrika müzik aletlerini öğrendim. Yapılan etkinlikler doğrultusunda sanata dair Afrika ve Türk kültüründen çalgı cihazlarını öğrendim. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesi bende kültürel ve sanatsal yönden daha fazla öğrenme isteği yarattı.

Ö7: Hollanda'nın başkenti Amsterdam olduğunu Rotterdam'ın tanıtımını yapan belgesel izledik. Küp evlerini, Erasmus köprüsünü ve sabolar meşhur çarıklar

olduğunu öğrendik ve aşına olmadığım bir etkinlikti. Hollanda'nın başkentini, Rotterdam'ın tanıtımını yapan bir belgesel izledik, küp evleri, Erasmus Köprüsünü ve sabolar meşhur çarıklar öğrendik. Hollanda'nın kültürünü öğrendik. Küp evlerini, Erasmus Köprüsünü ve sabolar meşhur çarıklarını öğrendik. İyi bir etkiye sahip olduğunu düşünüyorum.

Ö9: Etkinlikler güzeldi. Aşına olduğum şeyler sarı küplerdi. Adını önceden duymuştum ve de kalimbayı da biliyordum. Etkinliklerin bendeki etkisi araştırma isteği idi. Farklı olarak bisikletin ve çiçeklerin popülerliğini. Peynirin ünlü olduğunu splash turu, Erasmus'u, Maas Nehrini öğrendim. Metala fonu öğrendim. Metala fonun sesi çok güzeldi. Kültüre dair de Hollanda'da popüler olan Erasmus'u ve Maas, splash turu öğrendim. Afrika müzik aletlerini. Kalimba, panflüt, gök gürültüsü, marakas, metela fon. Sanata dair müzik aleti yapmayı, desenlerini öğrendim. Kalimba'nın hindistan cevizinden yapıldığını. Öğrenme isteğini uyandırıp attırıyor çok hoşuma gitti.

Ö11: Çok eğlenceli farklı bir etkinlik oldu ve bilgilendim. Ama önceden bildiğim ve aşına olduğum bir konu değildi. Ben öğretici bilgiler ve her türlü şeyle karşılaştım bu konu ve mektup çok hoşuma gitti. Kültüre dair çok fazla şey vardı ama küp evlerin hala modası geçmemiş. Afrikalılarda da geçmemiş şeyler vardı. Sanata dair çarıkların üstündeki yöresel işlemler bir de müzik aletlerindeki ülkeye özgü işlemler vardı.

3.5. Sınıf Öğretmeni Gözlem Formu ile İlgili Bulgular

Uygulama sürecinde araştırmacı dışında ders esnasında 4-C sınıf öğretmeni tarafından sınıf öğretmeni gözlem formu doldurmuştur. Gözlem formunda yer alan kayıtlar incelenmiş ve gözlem sonuçları değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmeni tarafından dikkat çekilen veriler şu şekildedir;

Öğrenciler kendileriyle ilgili lakapların olup olmadığını ailelerini sorup öğrenmişler. Farklı ülkeleri araştırma isteklerinin doğduğunu ders esnasında söylediler. (24.09.2021)

Yapılan etkinlikler öğrenciler tarafından benimsendi. Öğrencileri araştırmaya sevk etti. Öğrencilerin bir önceki dersten yola çıkarak Fatih Sultan Mehmet'i araştırdıklarını derste söylediler. (01.10.2021)

Resime ilgi duydukları halde ressamlar hakkında bilgi sahibi olmadıkları gözlemlendi. Bununla ilgili Picasso tarzı resimler yapıldı. Heykel sanatı tanıtıldı. (01.10.2021)

Gölge oyunları, el sanatları, Karagöz ve Hacivat oyunlarını kazanımlara entegre edildi. Bir diyalog yazıldı. Hem kazanım işlendi hem de güzel bir kukla gösterisi yapıldı. Öğrenciler Karagöz ve Hacivat oyunun Türk kültüründeki yeri ve önemini öğrenmiş oldular. İlk ortaya çıkışı ve gidişatı ile ilgili bilgi edindiler. Öğrencilerin Türk kültürü ile ilgili bilgiler edinmek hoşlarına gidiyor. Dersler eğlenceli geçiyor ve öğrencileri araştırmaya sevk ediyor. (08.10.2021)

Mozaik sanatının zor bir sanat olduğunu ifade ettiler. Bu sanatı yaparken başka malzemeler kullanıp kullanılmadığını merak ettiler. (25.10.2021)

Mehmet Akif Ersoy'u baz alarak sözlü tarih işlendi. Öğrencilerin derse ilgileri fazlaydı. Aile tarihine karşı merakları arttı. Mehmet Akif Ersoy ile ilgili araştırma yapacaklarını ifade ettiler (01.10.2021)

Dersin sonunda kültürel öğelerle ilgili derinlemesine bilgi edinerek Kavala kurabiyesinin tadına bakıldı. Sürekli tadına baktıkları kurabiye'nin Osmanlı mutfağından bir lezzet olduğunu kavradılar. (05.11.2021)

Farklı el sanatları ile ilgili bilgiler edindiler. Bu sanatların sadece Türklerde değil diğer ülkelerde de yapıldığını öğrenmiş oldular .(12.11.2021)

Öğrenciler farklı ülkelerin oyunlarını öğrendiler. Hatta bazı oyunlarla bizim oyunlarımızın benzer olduğunu söylediler. Öğrendikleri oyunlardan biri oynatılarak farkındalık oluşturuldu. (22.11.2021)

Milli mücadelede ön plana çıkmış birçok kahramanla ilgili bilgi edindiler. Öğrenciler kitapları birbiriyle değiştirip okumaya başladılar. İsmail Bilgin'in diğer serilerini almak üzere fikir aldılar. (26.11.2021)

Müzelere karşı öğrencilerin ilgisi arttı. Tarihi belgelerle ilgili araştırma isteği doğdu. (03.12.2021)

Bir sanat dalı olan resime karşı bir ilgi ve alaka gözlemlendi. (10.12.2021)

Minyatürlerde ki çizimlerin ayrıntıları dikkatlerini çekti. O dönemde nasıl yapılmış diyerek merak ettiler. Matrakçı Nasuh'un lakabı dikkatlerini çekti. (17.12.2021)

Türk masalları ile ilgili bilgilerinin olmadığı ortaya çıktı. Türk masalları ile ilgili örnek soruldu. Öğrencilerden Pamuk Prenses, Keloğlan ve Rapunzel cevabı geldi. Dört masal dinletilip onunla ilgili etkinlikler yapıldı. Dört Türk masalını öğrenmiş oldular. Türk masallarıyla ilgili bir farkındalık oldu. Masallar hoşlarına gitti. Diğer Anadolu Masallarını araştıracaklarını söylediler. (24.12.2021)

Hava durumu maskeleri dağıtıldı. Maskeler her öğrencinin zevkine göre boyatıldıktan sonra üç boyutlu görsel grafik oluşturuldu. Öğrenciler bu etkinlikten çok zevk aldılar. Her öğrenci en az bir defa tahtaya çıkararak grafiğe dâhil oldular. Kalıcı bir öğretim sağlandı. Maskeler de farklı birçok renk kullandılar ve maskelere Picasso gibi mi boyayacağız diye bir yorumda bulundular. (31.12.2021)

Mektuplar ilgilerini çekti. Manisa ile Erzincan'ı karşılaştırdılar. (07.01.2022)

Kızılay üzerine konuşuldu. Deprem gazetesi yapıldı. Doğal afetlerle ilgili Kızılay'ın Türkiye dışında 138 ülkeye yardımda bulunmalarına dikkatlerini çekti. Erzincan türküleri hoşlarına gitti. (14.01.2022)

El yazma kitapların ne kadar zorluklarla hazırlandığını görüp bu konuyla ilgili yorumlar yapıldı. (11.02.2022)

Müslüman bilim adamları çok ilgilerini çekti. Filli saatin çalışma prensibi çok ilgilerini çekti. (18.02.2022)

Halı dokumanın ne kadar zor olduğunu söyleyen oldu. Hoşuna gidip bu desenleri yapamaya uğraşanlar oldu. Pıtrak gibi deyiminin anlamını öğrendiler. (28.02.2022)

Öğrencilere zaman makinesi olsa nereye ışınlanmak istersiniz diye soruldu. Çok ilginç cevaplar alındı. Öğrenciler farklı kültürleri takip ettikleri ve onunla ilgili merak uyandı. (04.03.2022)

Geçmişten günümüze değişen meslekler ilgilerini çekti. Diğer ders için araştırma ödevi verildi. (25.03.2022)

Kırkyama ilgilerini çekti. İlk defa karşılaşanlar ve bu konuyla ilgi bilgisi olan öğrenciler fark edildi. (28.03.2022)

Atık malzemelerden mangala yapımı dikkatlerini çekti. Çocuklarla ilgili atasözlerinin fazlalığı Türklerin çocuklara verdiği önemi gösterdiğini söylediler. (01.04.2022)

Etkinlikler çok hoşlarına gitti. Sorumluluk bilinciyle ilgili Kızılay çok güzel örnek oldu. Farklı ülkelerde ki çocukların durumlarını görmek farkındalık oluşturdu. (04.04.2022)

Ebru etkinliği çok hoşlarına gitti. Ebru sanatıyla ilgili bir farkındalık oluştu. (08.04.2022)

Kitaplar sayesinde ülkeler hakkında kısa sürede bilgi edindiler. Yeni ülkeleri anlatan kitapları da alacaklarını söylediler. (18.04.2022)

Marteniçka ile Hidirellez karşılaştırıldı. Bu kavramları yeni duyan öğrenciler için farkındalık oluştu. (22.04.2022)

Dilimize ait birkaç türkü açıldı. Azerbaycan diliyle ne kadar yakın olduğu üzerine konuşuldu. Azerbaycan'ı tanımayan öğrencilerde bir farkındalık oluştu. Özellikle Azerbaycan'da ki Türk Anıtı dikkatlerini çekti. (25.04.2022)

Hollanda belgeseli çok hoşlarına gitti. Hollanda belgeseli izlenirken gelen mektuplarla ilgili konuşuldu. Türk müzik aletleri soruldu. Onun üzerine konuşuldu. Afrika müzik aletleri tanıtıldı. Hollanda çok ilgilerini çekti. Müzik aletleriyle çok eğlendiler. Bu aletleri ilk defa gördüklerini belirttiler. (29.04.2022)

3.6. Tartışma

Bu çalışmada Sosyal Bilgiler Dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişim incelenmiştir. Araştırma sürecinde eylem araştırması yöntemi kullanılarak nitel ölçme araçlarından elde edilen veriler ile araştırma problemine yönelik bulgulara ve bu bulgulardan nitel sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları problem durumuna göre değerlendirilmiş, literatürde ki değişkenlere göre karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

3.6.1. Ön Görüşme Sorularının Bulgularına İlişkin Tartışma

Eğimli (2011)'nin tanımına göre, kültür bireyin algılamasını, düşünmesini, iletişim kurmasını, öğrenmesini doğrudan etkilemektedir. Bireyin diğer kültürler hakkında bilgi sahibi olması, diğerleriyle olan ilişkilerini olumlu yönde değiştirmektedir.

Bu çalışmada araştırma öncesi yapılan ön görüşmede altı döngü üzerinden yöneltilen sorulara ilişkin cevaplar analiz edildiğinde verilen cevapların genel çerçevede olduğu soruda geçen kültür ile ilgili konulara spesifik cevaplar verilmediği görülmüştür. Ayrıca sorulan sorulara öğrencilerin “bilmiyorum, bu konu hakkında bilgim yok” şeklinde cevapları ile karşılaşılmıştır. İlâveten kültürel farkındalık ve ifade etme bağlamında bilgilerin yetersiz olduğu söylenebilir. Ayrıca eylem araştırması öncesi kendi kültür varlığına ve farklı kültürler arası ilişkilere yönelik farkındalığın çok düşük seviyede olduğu görülmektedir. Sorulara verilen cevaplarda kültürel miras, kültürel kimlik, kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve sanatsal konular ile ilgili ifade etme zorluğu yaşadıkları görülmüştür.

Deveci (2009) yaptığı bir araştırmasında öğrencilerin farklı kültürleri tanımada ve değerleri kazanmasında Sosyal Bilgiler dersi içerisinde kültürel öğelerden yararlanılmasının faydalı olduğuna vurgu yapmaktadır. Kültürün özellikleri dikkate alındığında öğrenciler üzerinde düşünme, empati kurma, sevgi, saygı vb. birçok alanda fayda sağladığına dikkat çeker. Verilen cevaplar analiz edildiğinde öğrencilerin kültürel miras, kültürel kimlik, kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık ve sanatsal kendini ifade etme ile ilgili sorulara verdiği cevaplar yetersiz olduğu söylenebilir.

Araştırma 4. Sınıf öğrencilerini ve Sosyal Bilgiler dersini kapsamış olsa da her sınıf düzeyinde ve farklı derslerde kültür tabanlı etkinlikler ve kazanımlar dikkate alındığında eksiklikler gözlemlenmiştir. Özellikle 4. Sınıf kademesine ulaşılmadan önce kültürel bilgi ve farkındalık oluşturma adına öğretim programlarında kazanım ve etkinlikler yer almaktadır. Örneğin MEB 2015 Türkçe öğretim programlarında yer olan ders kitaplarına alınacak metinlerin nitelikleri kısmında “*Ders kitaplarına alanda yaygın olarak kabul görmüş yazar ve eserlerden, edebî ve kültürel değer taşıyan metinler alınmalıdır. Türk cumhuriyetleri ve Balkan Türkleri edebiyatlarından eserlere yer verilmelidir.*” maddesi dikkat çekmektedir (s. 18). Bu çerçevede öğrencilerin sınıf düzeyi ve diğer derslerde alınan ön bilgiler düşünüldüğünde ön görüşme sorularına öğrencilerden yeterli cevaplar vermesi beklenilmiştir.

Ngyen (2017)’nin yaptığı bir çalışmada ise kültür öğrenimini öğrencilerin sadece kültürel bilgi edinme ve kültürel farkındalığı artırma olarak görülmemesi gerektiğine dikkat çeker. Kültür öğrenimi sadece kültürel bilgi edinme veya kültürel farkındalığı artırma değil aynı zamanda farklı kültürel konular ve kendi kültürel kimlikleri hakkında eleştirel görüşlerini yansıtırma, tartışma ve oluşturma becerilerini de geliştirmesidir. Hatta diğer insanlara ve kültürlerine hoşgörü ve uyum sağalmalarına yardımcı olmaktır. Ön görüşme sorularına verilen cevaplardaki yetersizlik, kültürel bilgi ile ilgili örnek açıklayıcı cümle verememeleri bizi bu kapsamda uzun soluklu bir araştırmaya yönlendirmiştir.

Öğrencide kültürel bilgi edinme ve farkındalık oluşturulmada eğitim ortamında konuyla ilgili etkinliklerin yapılması önemlidir. Böylece verilen eğitimde etkinlikler ile pekiştirme sağlanarak eğitimin kalitesi artırılabilir. Celinska ve Swazo (2015)’de yaptığı çalışma bunu desteklemektedir. Araştırmacıların yaptığı çalışma sonucunda ders

formatlarının anlamlı ve derin öğrenmeyi sağlaması gerektiğine vurgu yapar. Çokkültürlülüğün geleneksel olarak öğretilme şeklinin potansiyel olarak yenilenmesini ve sınıf alanını aşan değişimi teşvik etmemesine ciddi bir şekilde eğilmek gerektiğine değinir. Verilecek eğitimde de kalitenin artırılması için bazı önerilerde bulunur. Bunlar; bilgi edinme ile ilgili hassas bir planlama ile öz değerlendirmeyi de içinde barındıran bir müfredata dikkat çeker. Çok kültürlü öğrenme süreçlerinde öğrencilere rehber olacak ve kolaylaştırıcı rol alacak birine ihtiyaç duyabileceklerini ifade eder. Öğrencilerin önyargılarını keşfederek bunlara meydan okuyabilmesine, çeşitlilik konusunda bilgi ve farkındalıklarını geliştirmelerinin önemine değinir. Bu adımlar düşünüldüğünde kültürel farkındalık ve ifade gelişiminin değişimi adına yapılacak etkinliklerin pekiştireç olarak kullanılması planlanabilmelidir.

3.6.2. Son Görüşme Sorularının Bulgularına İlişkin Tartışma

3.6.2.1. Kültürel Kimlik Boyutuna Yönelik Tartışma

Kültürel kimlik, ortak bir coğrafyada müşterek idealler çerçevesinde, ortak tarihe ve geleceğe yönelik beraberce oluşan kültür, o milletin kültürel kimliğini ifade etmektedir. Toplumlar ait oldukları toplumların kodlarına göre bilinirler ve paylaşırlar (Mora, 2008, s.5).

Eğitimde öğrencilere kültürel kimliklerine duyarlı olma ve kültürüne katkı sağlayacak ortamlar oluşturulmasına dikkat edilmelidir. Böylece öğrencilerde kavrama, bağımsız düşünme, eleştirel bakış ve hayal kurma yeteneklerini geliştirebiliriz (Bilgin ve Oksal, 2018, ss. 87-88). Araştırmada öğrencilere kültürel kimlik ile ilgili uygulanan etkinliklerin sonucunda etkinliklere başlamadan önce verdikleri genel ve kısa cevapların aksine konuya hakim, kültürel kimlik ile ilgili dikkat çeken cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplarda kültürel kimliğe yönelik kavramların yer alması uygulamanın olumlu bir etki bıraktığını göstermektedir.

Örnek olarak;

İlgimi çekti çünkü değişik şeyler var mesela leylek vardı bir tane. Çok uzun bacaklı olduğu için Leylek bir şey adını almıştı. Çok kitap okuyan bir adam vardı herhalde. O yüzden kütüphane ile ilgili bir şey demişlerdi. Değişik isimler olduğu için ilgimi çekti. Eskiden umm bir Boğaçhan destanı vardı. Türkler doğunca çocuğa isim vermezlerdi. Bir şey yapmasını beklerlerdi. (Ö5)

Halı dokumları. Hereke halıları. Bakır işleme ve bakır işlemede ki Antep ve Erzincan yöresine özellikle bu ikisindeki bakır işlemleri. Yine UNESCO'da ki kültürel mirasa giren Türk kahvesi bu şeye örnek.(Ö18)

Türk kahvesi sonradan özel Türk kahvesi var. Bakır var. Sonradan bakırlar var.

Hımm o olmaz. Kayseri Mantısı.(Ö22)

İnsanların şahıs veya obje üzerinde herhangi bir adlandırmada kullandıkları kavramlar günlük hayatın ana iletişim tür ve süreçlerinden birini oluşturmaktadır. Özellikle çevremizde ki her türlü nesne, olgu ve kişinin adıyla ilgilenen adbilim dilbilimin alt bir alanı kabul edilir. Başlangıçta yer ve kişi adları ile ilgilenen bu bilim, adlandırmaların tarihi seyir içerisindeki değişimleri, işaretleri ve nesne arasındaki anlam ilişkilerini, kullanım sahalarını içeren geniş bir alana dönüşmüştür. Bu sebeple adbilim folklor, kültür tarihi, antropoloji gibi birçok bilimle ilişki halindedir (Keskin, 2021, s. 55). Öğrencilere yöneltilen sorularda soyadı kanunu ve lakap kullanımı ile ilgili boyutta öğrencilerden hitap kültürü, yakıştırma adlar ve epitet temalarına ulaşılmıştır. Halk anlatılarında kahramanlara kullanılan epitetler Türk kültür tarihi açısından ve adlandırma olgusu dikkate alınarak lakap kültürünün sözlü kültür kanalıyla halk anlatılarına yansıdığını göstermiştir (Keskin, 2021, s. 57).

Bu çalışmada, Türk kültürünü yansıtan öğeler boyutunda ise maddi kültür ve manevi kültür temalarına ulaşılmıştır. Maddi kültür ve manevi kültür temaların da ayrıntılara yer verilmiştir. Toplumun inanç, düşünce, sanat, gelenek ve görenek gibi bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşan kültür maddi ve manevi olarak ikiye ayrılmaktadır. Maddi kültürü kullanılan kap, kaçak, giyim kuşamları, alet, araç gereç oluştururken manevi kültürü halkın dili, edebiyatı, sanatı, bilimi, halk kültürü, örf adetleri oluşturmaktadır (Tetik, 2018, s. 50). Bireyin yaşadığı toplumda informal olarak öğrendiği maddi ve manevi kültür öğelerini eğitim ortamı içinde de öğrenebilmelidir. Böylece öğrenilen bu kültürel öğeler eğitim yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılabilirdir. Bu bakımdan da kültür ve eğitim birbirine ihtiyaç duymaktadır (Ocak, 2011, ss.12-18).

Sözlü kültürü kullanan insanlar anlatmak istediklerini hatırlayabilmek için birçok kalıp kullanmışlardır. Atasözleri, deyimler bunların en güzel örnekleridir. Ses ile sınırlı olan bu alan yazı dünyası ile birlikte düşünceleri zenginleştirmiştir (Baş, 2012, s. 286). Toplumun değerlerini sonraki kuşaklara aktarılması önem arz ederken bu aktarımda yazının kullanılmadığı sözlü aktarımın ön planda tutulduğu kısım sözlü kültür olarak ele

alınır. Fakat belirtildiği gibi mutlak bir ayırım yapılması için sınır çok muğlak kalmıştır (Dağtaşoğlu, 2015, s. 172). Sosyal Bilgiler dersinin içerisindeki değerlerin öğretiminde de masallar, şiirler, efsaneler, atasözleri vb. edebi ürünler kullanılabilir (Karagözoğlu, 2018, s.100).

Ünlü (2016) yaptığı araştırmasında Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin derslerinde hikâye, roman, şiir gibi türleri sıklıkla kullandıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin tarih konularını anlamadaki güçlüğü ve konuların bir dereceye kadar soyut olması yardımcı materyale ihtiyacı ortaya çıkardığını ifade eder. Sözlü ve yazılı kültür boyutunda ön görüşmede sınırlı sayıda cevap verilmiş olmasına rağmen etkinlik sonrasında yazılı ve sözlü kültür öğeleri temasında birçok alt kategori oluşmuştur. Verilen cevaplarda Dede Korkut Hikâyeleri, masallar, Keloğlan, Nasrettin Hoca, Karagöz Hacivat, Kurtuluşun Kahramanları gibi cevaplar ile karşılaşmıştır. Etkinlik öncesi milli mücadele dönemi kahramanlarını tanıma boyutunda yeterli cevaplar ile karşılaşılma olmasına rağmen etkinlik sonrasında öğrenciler Atatürk, Mehmet Akif Ersoy, Kazım Karabekir, Cafer Efe, Sütçü İmam, Şahin Bey, Kambur Kerim, Şerife Bacı, Kara Fatma, Seyit Onbaşı, Kara Yılan, Casus Mehmet, Hasan Tahsin, Yörük Ali Efe, Fatma Seher Hanım, Tayyar Rahime gibi çeşitli cevaplar vermişlerdir. Ön görüşme sırasında öğrencilere kültürümüzü yansıtan Türk masal kahramanları sorusu yöneltildiğinde verilen yanıtlarda Keloğlan ve Nasrettin Hoca kavramları yer alırken etkinlik sonrasında Fesleğenci Kız, Nardaniye Hanım, Mercan Kız ve Küllü Fatma şeklinde cevaplar yer almıştır.

Kültürün günlük hayatta ve toplumun çoğu alanlarında sıkça kullanılır duruma gelmesi bu kavramın tarif edilmesini güçleştirse de kullanım yaygınlığı ve yoğunluğu genel anlamda bir üstünlük olarak görülmüştür (Oğuz, 2011, s.123). Öğrencilerle yapılan son görüşme esnasında bu üstünlük şu şekilde yansımıştır. Kültürel kimlik ile ilgili sorulara verilen cevaplara ek olarak diğer kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, kültürelarası duyarlılık, kültürel miras ve sanatsal kendini ifade etmeye ait sorularda kültürel kimlik kavramına ait ifadelerle karşılaşmıştır. Ültanır (2003)'un çalışmasında da bu konuya atıfta bulunarak genç kuşaklara aktarılabilecek olan kültür öğelerinin farklı başlıklar altında ders programları hedef içerikleri arasında yer alabileceğini ve buna göre içerik taksonomilerinin düzenlene bilineceğini ifade eder.

Kültürel kimlik ile ilgili tematik analiz incelendiğinde ırk/etnik köken, dil, şive veya aksan, din/inanış, dini ritüeller, önemli günler, kutlamalar, aile, aile geçmişi ve dinamikleri, gelenekler, giyim/kuşam, yeme-içme, edebiyat, mimari, heykel, anıt, köprü, antik kent, kültürel yerler, görsel sanatlar, folklor/halk dansları, tiyatro, müzik, müze, tarihi şahsiyetler, kültürel kurumlar, savaşlar ve antlaşmalar, belgeler, geleneksel kimlikler, efsaneler, masallar, hikâyeler kategorileri ortaya çıkmıştır. Kültür kavramının yaşanılan çevrede ve sosyal ilişkilerle doğrudan ilgili olduğu düşünüldüğünde bu ilgiyle birlikte ortaya çıkan maddi ve manevi değerler bir bütünlük oluşturur. İnsan için büyük bir öneme sahip bu kültür unsurları geçmişten günümüze birikerek ilerleyen bir özellik gösterir (Polat,2020, s.1758).

3.6.2.2. Kültürel Empati Boyutuna Yönelik Tartışma

Birey başka bir bireyin durumunu kendi bakış açısıyla kavramaya çalıştığında bu durum empati olarak adlandırılmıştır. Öğretmenlerin empatik yönelimlerini geliştirmek amacıyla okul tabanlı uygulama ve stratejilerin geliştirilebileceği vurgulanmıştır. Bu uygulamalarda farklı kültürden bireylere iletişim kurulduğunda kültürel duyarlılık ve empatinin artma eğiliminde olacağı ifade edilmiştir (Güner vd., 2020, s. 267).

Araştırmada öğrencilere kültürel empati ile ilgili uygulanan etkinliklerin sonucunda etkinliklere başlamadan önce verdikleri genel ve kısa cevapların aksine konuya hakim, kültürel empati ile ilgili dikkat çeken cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplarda kültürel empatiye yönelik kavramların yer alması uygulamanın olumlu bir etki bıraktığını göstermektedir. Örnek olarak;

Eskiden oynanan oyunlar genelde nasıl örnek vereyim sokak oyunları, bilye tarzı saklambaç. Şimdi en çok teknolojik oyunlar televizyonlardan tableten falan oynanan oyunlar yani. (Ö16)

Öğretmenim eskilerin üstleri, çarıklar var. Nasrettin Hoca'nın filmini izlemiştiniz. Hem üstleri o zamanların. Köylerde yaşıyorlarmış. Eskiden elbiseler falan yırtıldığı zaman yama falan yaparlarmış. O da günümüze kadar gelmiş ve sanata dönüşmüş. Adı da kırkyama. (Ö17)

Mesela telefonu öğrendim. Eskiden hamburger ve pizza yokmuş. Bunlar gelmiş. Pizza İtalya'dan gelmiş. Hamburger Amerika'dan gelmiş. (Ö24)

Kızılay yani zor durumda kalan yani depremde evi yıkılan insanlara çadır kurdukları yiyecek ihtiyaçlarını karşıladıkları. Başka ülkelere de yakın komşu ülkelerimize de yeri gelince başka ülkelere de. (Ö15)

Kültürün içerisinde oluşan değişimin sürekliliği için toplum yaşamını bütünleştiren yapılar gereklidir. Her oluşan değer, norm ve anlamalar bir bütünlük oluşturmali ve aralarında bir ahenk barındırmalıdır (Şahin,2019, s. 460). Bireyin hayatlarını yaşadıkları alanlar yaşam biçimlerine paralel biçimde zamanla değişime uğramaktadır. Böylece bu değişim fiziksel değişimle beraber bir uyum sürecini beraberinde getirmektedir (Taş ve Ertaş, 2020, s. 1572) Birey yaşadığı ortama uyum sağlarken kendine bir toplumsal kimlik oluşturur. Bu oluşturduğu kimlikle çevresindeki sanata, diline, dinine, gelenek ve göreneklerine bir aidiyet bilinci meydana gelir. Bu bilinçle farklı toplumlarla kendi toplumunun çizdiği sınırları tanır. Sonrasında bu yolla yaşam pratiklerine katılır (Özdemir, 2001, s.108). Öğrencilere yöneltilen sorularda kronolojik sıralama etkinliğinde eski ile günümüz karşılaştırılmasında kültürel olarak değişim boyutunda öğrencilerden tekno-kültür, folklorik öğeler, toplumsal kimlik, kurumsallaşma temalarına ulaşılmıştır. İlaveten kültürel değerlerin değişim ve gelişim süreci ile ilgili boyutta ise popüler kültür ve ulusal(milli) kültür temalarına ulaşılmıştır. Popüler kültür ise bir alt kültür kavramı olup sosyal, siyasi ve ekonomik boyutları vardır (Özkan, 2006, s.33).

Eğitimde teknolojinin önemi büyüktür. Toplumsal değişim içerisinde okullarda beklenen istenen bilgiye ulaşma aşamasında teknolojiyi etkili bir biçimde kullanmak yararlı olacaktır (Seferoğlu, 2009, s. 1). Geçmişten günümüze teknolojik ürünlerin kullanımı boyutunda ise beslenme teknolojisi, eğlenme ve bilgi edinme teknolojisi, haberleşme teknolojisi, temizlik teknolojisi, bilgi güvenliği teknolojisi, ses teknolojisi ve ulaşım teknolojisi temalarına ulaşılmıştır.

Kültürel empati ile ilgili tematik analiz incelendiğinde sosyo-ekonomik statü, farklı kültürlerle hoşgörü, diğer kültürlerle maruz kalma, diğer kültürlerin değerini öğrenmeyi seçme, diğer kültürlerle değer verme arzusu, çeşitli kültürlerden insanlarla kişisel, profesyonel, akademik veya başka herhangi bir ilişkiye sahip olmak(kültürel ilişki), diğer kültürler hakkında bilgi edinmek, insanlığın paylaştığı ortak değerleri tanımlamak, bilmek, kendi kültürlerinin benzersiz ve kendi içinde farklı olduğunu anlama, diğer kültürlerle saygı, çok kültürlü rol modellere örnekler vermek, farklı

kültürlerin geleneklerini kendi kültürlerine dahil etmek, farklı kültürler veya kendi eski kültürüyle tanışmak için gezi, müze vs. ziyaret etmek, öğrencinin ailesinin ve sosyal çevresinin bağlamını anlamak ve kabul etmek, öğrencilerin kendi kültürlerinden eğitim didaktiklerini/yönelimlerini/pedagojilerini dâhil etmek, olası ayrımcılık, baskı ve ırkçılığa karşı hassas olmak, diğer kişinin kültürel geçmişinin değerlerini, inançlarını ve davranış kalıplarını bilmek, kültürel farkındalık eksiği, bir kültürü diğeriyle karşılaştırmak, kalıp yargı, kültürel duyarlılık, zamanı ve kronolojiyi algılama kategorilerine dikkat çekmektedir.

3.6.2.3. Kültürlerarası Yeterlilik Boyutuna Yönelik Tartışma

Bireylerin 21. Yüzyıl içinde farklı kültürlerle açık olma durumu ve farklı kültürlerle etkileşimi zorunlu bir hal almıştır. Bu süreçte dinamik ve değişen yapı içerisinde kültürelarası yeterliliğin kazanılmasıyla kültürel uyum sağlanabilmektedir. Bu uyumun sağlanması sırasında farklı kültürlerden kişilerle iletişim kurularak gerekli bilgi, beceri ve tutumlarda gelişim sağlanabilmelidir (Eğinli ve Yalçın, 2016, s.6). Kültürelarası yeterlilik sürecinde ise bireyde olması gereken temel öge kültürel ve bireysel farkındalıktır (Altundağ, 2007, s.7).

Araştırmada öğrencilere kültürelarası yeterlilik ile ilgili uygulanan etkinliklerin sonucunda son görüşme soruları yöneltmiştir. Etkinlikler sonrasında öğrencilerde oluşan farkındalık düzeyleri analiz edilmiştir. Öğrencilerin etkinliklere başlamadan önce verdikleri genel ve kısa cevapların aksine konuya hakim, kültürelarası yeterlilik ile ilgili dikkat çeken cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplarda kültürelarası yeterliliğe yönelik kavramların yer alması uygulamanın olumlu bir etki bıraktığını göstermektedir. Örnek olarak,

Yani evde araştırmıştım Macaristan'da ukraskala diye bir oyun varmış. O da sek sek gibi ama onunki salyangoz şeklinde çiziliyormuş. Azerbaycan'da şey dede bir şey vardı. Dedeboy var bir de. İşte o ilgimi çekti. (Ö14)

Evet şey yapıyor. Aşık Veysel'in yazdığı neredesin sen, güzelliğin on para etmez. Barış Manço'nun da var. Neredesin Sen sanırım Neşet Ertaş'ındı. Hoşuma gidiyor yine de geleneksel müzik dinlemek. Hem daha çok eğleniyorum kültüre bağlı oluyor. Bu vasıta ile bizim müzik aletlerimizi de öğrendim. Davul gibi. Bizim bir de Osmanlı tarafımızda Mehter var. Onda davul çok ön planda. (Ö13)

Kuş evleri hayvan sevgisi. Çok estetik geliyor bana çok güzeller. Her tarafı çok oranlı ve gözümüze çok güzel gözüküyor. Kenya'da öksüz filler için yetimhane yapılmış. Kenya'daki oyunları öğrenirken bunları duydum. Kuş evleriyle aynı şey aslında. O da hayvan sevgisi aslında. (Ö19)

Bu çalışmada kültürlerarası yeterliliğin yerel çocuk oyunları boyutunda geleneksel çocuk oyunları, oyun materyaline göre oyunları ve dünya ülkeleri oyunları temalarına ulaşılmıştır. Bu sınıflamada saklambaç, ebelemece, misket, sek sek, uzuneşek, körebe, üç taş, beş taş, dokuz taş, istop geleneksel çocuk oyunları temasındadır. Kaya (2019)'un yaptığı sınıflamada körebe X ve Y kuşağı oyunu olarak belirtilmiştir. Oyunun şekli, niteliği ve araç gereci yıldan yıla değişiklik göstermektedir. Hatta bir oyunun oynanışı kültürler arasında bile farklılık oluşturmaktadır. Örneğin sek sek oyununun geçmişine bakıldığında roma dönemine kadar gidildiği görülmektedir. Oyunların isimleri bu süreçte değişse de temel yapısı aynı olduğu tespit edilmiştir (Poyraz, 2003).

Bir kültürü oluşturan öğelerden maddi kültür tüm insanlığın çalışmasıyla birlikte üretilen tüm obje, uygulanabilir araç gereci tanımlar. Maddi kültür ile etkileşimde olan manevi kültür ise gelenek, görenek, inanç vb. unsurlar ile uyumlu bütün oluşturmasıdır (Ozankaya, 1992, s.218). Hollanda ve Türkiye arasındaki kültürel öğeler boyutunda ise maddi kültür öğeleri ve manevi kültür öğeleri temalarına ulaşılmıştır.

Kültürel imgeler çeşitli yollarla aktarılabilir. İletişimde sıkça kullanılan ses imgeleri tarih boyunca duygu aktarımında kullanılmıştır. İnsanoğlu da bu süreçte ses imgelerini doğası gereği nota, nüans ve ses terimleriyle ifade etmeye çalışmıştır. Örnek vermek gerekirse eski formda yazılmış bir halk türküsü yeni form uygulamayla bireylere aktarılabilir. Böylece farklı müzik türleri ve aletleri ile ilgilenenler için türkünün hikâyesine ulaşılması kolaylaştırılabilir (Ayhan, 2015, s. 80-82). Geleneksel müzik dinleme ve hoşla gitme boyutunda ise müziksel imgeler temasına ulaşılmıştır.

Kültürelarası yeterlilik ile ilgili tematik analiz incelendiğinde başka kültürlerle saygı, diğerlerini düşünme, ayrımcılık karşıtlığı, kültürel çeşitliliğe saygı duyma, kişisel kimliklerin farkında olma, kültürler arası etkileşim kurma, kültürel farklılıklara ve farklı değer yargılarına saygı duyma, farklı kültürlerle iletişimde sorumluluk, dikkat ve özen, kültürel arası bir ortamda çalışabilme, kişiler arası nezaketle veya kabaca hareketler, kültür varlıklarını bilme veya koruma, gözlemleme, yorumlama, topluluklarla iletişim

kurabilme, farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla anlamlı etkileşimler arama, iletişim teknolojilerini kullanabilme, maddi, manevi estetik değer, kültürel iç görü oluşması, kültür ile ilgili deneyimler, çıkarımda bulunma temaları dikkat çekmektedir.

3.6.2.4. Sanatsal Kendini İfade Etme Boyutuna Yönelik Tartışma

Sanat eğitimi, görsel, işitsel ve diğer duyuvarın gelişmesini sağlayarak bireyi belli mutluluk dercesine çıkarmak olarak tanımlanmaktadır. Bilim ve felsefe gibi alanların oluşmasında eğitim şart olsa da ve bir rehber ihtiyacı duyulsa da sanat estetik kaygı olmasıyla da ortaya çıkabilir. Bireyin içinde bulunduğu kültürel ortam ise toplum kültürünün gelişmesini ve canlı tutulmasını sağlamaktadır (Erinç, 1988, s. 177-178). Modern bir birey sanatla yaşayabilmelidir. Öyle ki sanat bireyi her yönde geliştirir. Üreten, dinamik, sorgulayan insan tipi oluşturulmasına ön ayak olur (Ünver, 2016, s. 865).

Araştırmada öğrencilere sanatsal kendini ifade etme ile ilgili uygulanan etkinliklerin sonucunda etkinliklere başlamadan önce verdikleri genel ve kısa cevapların aksine konuya hakim, kültürel kimlik ile ilgili dikkat çeken cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplarda sanatsal olarak kendini ifade etmeye yönelik kavramların yer alması uygulamanın olumlu bir etki bıraktığını göstermektedir. Örnek olarak,

Halı dokumacılığı çok ilgimi çekti. Hatta belki de kursuna gidebilirim. Pıtrak deseni vardı. Eli belinde bir de başak. Bunlar bereket sembolüydü. Eli belinde ile ilgili bir efsane öğrenmiştik Nevşehir yöresine uygun. Kadın elini beline atıyordu su fırlatıyordu. (Ö1)

Kuş evleriii. Kuşlar için miydi? Evet kuşlar için girip onların da yuvası olması için. Onların da bir yerde yaşaması için. Onlara köpeklere kedilere bakarsın ama onlar havada olduğu için işte tutamazsın. O yüzden sende yaptığın yerlere gider gelirler. Bir güzellik var. Hoşuma da gitti. (Ö2)

Çünkü Ebru sanatı daha güzel daha ilgi çekici olduğu için ve daha güzel olduğu için öyle. Emek harcıyor çünkü. (Ö1)

Turizm ve el sanatları toplumumuzda birlikte anılmaktadır. El sanatlarında yer alan kültür varlıklarının bir sonraki nesle aktarılmasında, korunmasında, geliştirilmesinde kamu kaynaklarının önemi yadsınamaz bir gerçektir. Ama kamu kaynaklarının yetersizliği bu mirasın devamlılığını ve korunmasını sağlamak için toplum tarafından kabullenilmeli ve kullanılabilirliği artırılmalıdır (Öter, 2010, s.178). Öğrencilere

yöneltilen sorularda halı dokumacılığı süreci ile ilgili boyutta öğrencilerden el sanatları kültürü temasına ulaşılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda el sanatları ile ilgili desen, efsane, halı çeşitleri, teknoloji, ırk-etnik köken ve müze kategorisi üzerinden kavramlarına ulaşılması el sanatları ile ilgili bir farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

Kuş evleri ile ilgili Özçakı (2020) yaptığı bir çalışmada Osmanlı mimarisinde öne çıkan bu yapılarla öğrencilerin karşılaşmadığı ve bu yapılar hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmiştir. Çalışma sonrasında kuş evlerinin öğrenilmesi öğrencilerin çevresini, sosyal ve kültürel ortamını daha iyi öğrenebilmesi adına farkındalık oluşturduğuna vurgu yapmıştır. Öğrencilere yöneltilen sorularda kuş evlerinin yapımı ile ilgili boyutta öğrencilerden mimari yapılar temasına ulaşılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda kuş evlerinin yapımı ile ilgili özgünlük, hayvan sevgisi, barınma, estetik, mimari ve Osmanlı kategorileri üzerinden kavramalara ulaşılması kuş evleri ile ilgili bir farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

Uluslar ait oldukları medeniyet içinde kimliğini meydana getirir. Ulusların belli bir geçmişten getirdikleri tarihi izler bu medeniyetin kimliğinde önemli yer tutar. Öyle ki bu izler o medeniyetin sanat eserleridir. Eserleri meydana getirirken kullanılan her malzeme ve teknik o medeniyetin izlerini taşımakta ve üslubunu yansıtmaktadır. Böylece geçmiş kültür mirasını bu izler vasıtasıyla öğrenebiliriz (Maktal ve Uyan, 2019, s. 49). Öğrencilere yöneltilen sorularda ebru, hat ve mozaik sanat dalları ile ilgili boyutta geleneksel el sanatları temasına ulaşılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda ebru, hat ve mozaik sanat dalları ile ilgili özgünlük, ilgi çekici, araç-gereç, yetenek, estetik-güzel olması, emek-çaba, sanatçı, ırk-etnik köken kategorileri üzerinden kavramalara ulaşılması ebru, hat ve mozaik sanat dalları ile ilgili bir farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

Hat sanatı öğrenilirken dikkat edilmesi gereken kısımlar vardır. Hocanın öğretimi, kabiliyet, yazı konusunda heves vb. durumlar. Bu süreçte başlayan hat sanatı öğretimi hoca talebe arasında usta çırak ilişkisi ile sürmektedir (Bilen, 2010, s. 135). Öğrencilere yöneltilen sorularda hat sanatı ile ilgili ilgi çeken konular ile ilgili boyutta örnekler ve öğretim metotları temalarına ulaşılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda hat sanatı ile ilgili ilgi çeken konular ile ilgili tablo, cami, Ayasofya, merak ve ilgi, hattat, araç-gereç,

yazı stili, güzel-estetik gibi kavramlara ulaşılması hat sanatı ile ilgili bir farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

Ayaydın (2011) sanat kavramını açıklarken bir ifade biçimi olduğunu ve bu ifade etme içerisinde aynı zamanda bir iletişim biçimi olarak kullanıldığını söyler. Çocukların eğitimde özellikle sanat içeren oyunların önemli rol oynadığını ve çocuklar için cazip bir eğitim aracı olabileceğini vurgular. Sanatsal kendini ifade etme ile ilgili tematik analiz incelendiğinde estetik, haz, özgünlük, geleneksel sanatları bilme, farklı kültürlerin sanatlarını bilme, farklı veya kendi kültürlerin sanatçıları bilme, farklı kültürlerin sanat aletlerini bilme, sanatsal faaliyetler (sanat müzeleri, etkinlikler), müzik temaları dikkat çekmektedir. Araştırmada kullanılan sanatsal etkinlikler ve oyunlarla bu kavramlara ulaşılmıştır.

3.6.2.5. Kültürlerarası Duyarlılık Boyutuna Yönelik Tartışma

Bu yüzyılda birey çokkültürlü bir ortamla iç içedir. Özellikle bu kültürel ortamda bu insanların bir arada yaşamaları kültürün özelliklerinin bilinmesine ve duyarlı olunmasına sebebiyet vermiştir (Kol, Usta ve Dinçer, 2017, s. 77).

Küreselleşmenin olumsuz etkilerinin görüldüğü bu yüzyıl içerisinde kültürel değerlerimizi korumak ve bu konuda duyarlılık oluşturmak önem arz etmektedir (Kolaç, 2009, s. 22). Müzeler de kültürel değerlerimizi öğrencilere aktarmada sınıf dışı eğitim ortamları kapsamında önemlidir. Müzelerde yapılacak olan yerinde incelemeler öğrencide soyut kavramları öğrenmeye katkıda bulunacaktır (Aytekin ve Sünbül, 2016, s. 108).

Araştırmada öğrencilere kültürelarası duyarlılık ile ilgili uygulanan etkinliklerin sonucunda etkinliklere başlamadan önce verdikleri genel ve kısa cevapların aksine konuya hakim, kültürelarası duyarlılık ile ilgili dikkat çeken cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplarda kültürelarası duyarlılığa yönelik kavramların yer alması uygulamanın olumlu bir etki bıraktığını göstermektedir. Örnek olarak,

...mesela oradaki Hristiyan olmayan bir kadın vardı onun hikâyesini rehber bize anlattı mesela. Öğretmenim oradaki kadın aslında Hristiyan'mış Hristiyan görünümlü Türk bir kadınmış. Bu çok öncelerde oradaki insanlara bilgi yolluyormuş. Yani casus gibi bir şeymiş... (Ö11)

Pek bir şey bilmiyordum. Sadece ya Türk kahvesi olduğunu biliyordum. Etkinlikten sonra 1500'lü yıllarda Asya'dan geldiğini öğrendim. Ve şey nasıl söyleyeyim burada çok içildiği için çok sevildiği için şey Türk kahvesi olarak Türkler tarafından şey popülerleştiği için Türk kahvesi olarak adı yayılmış. Yabancılarından çok ilgisini çektiği olduğunu. Dünyadaki en iyi içeceklerde sıralamaya girdiğini öğrendim. (Ö4)

Azerbaycan. Dillerimiz aynı gibi. Anlıyorum gibi ondan. (Ö7)

Okullarda tamamlayıcı rol üstlenen müzeler eğitim için önemli alanlardır (Keskin ve Kaplan, 2012, s. 97). Öğrencilere yöneltilen sorularda 3D müze gezileri ile ilgili boyutta öğrencilerden okul dışı öğrenme ortamları temalarına ulaşılmıştır. Teknolojinin yansımaları olan sanal 3D müzeler özellikle değişen insan ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır (Aytekin ve Aktaş, 2023, s. 82). Öğrencilerin yanıtlarında da dikkat çeken kısım mesafe uzunluğundan ulaşılamayan müzelere 3d erişim ile ulaşım kolaylığı sağlanmasıdır. Böylece müzelere karşı ilgi ve alaka olumlu anlamda tetiklenmiştir.

Bu çalışmada ulusal ve uluslararası sanal müze gezileri ile ilgili boyutta öğrencilerden sanat dalları, müzeler, sanatçılar, eserler, sanat akımları temalarına ulaşılmıştır. Öğrenciler özellikle bu temalarda bilgi sahibi olduklarını ve araştırma yaptıklarını ifade etmişlerdir. Çokkültürlü bir ortamda Türkçe öğretim sürecinde en önemli unsur olan öğretmen kendi kültürünü ders sırasında yansıtmalı ve kültürünün özelliklerini öğrencilerine aktarabilmelidir. Bunun içinde kendi kültürüne duyarlı olmalı ve onu yansıtabilmelidir (Saygılı ve Kana, 2018, s. 1044). Bunun yanında geçmişten günümüze değişen dünyada bireylerin iletişimi zorunluluk arz etmektedir. Farklı yaşam ortamlarında farklı kültürde bireylerle karşılaşma bilinmektedir. Bu süreçte kültürelarası duyarlılıkta önemlidir (Tertemiz ve Aslantaş, 2016, s. 8).

Kültür içinde ki değişim ile beraber toplum içerisinde devamlılık sağlama ve toplum yapıları içinde bütünlük sağlamak adına çeşitli unsurlardan oluşur. Bu unsurlarda kültür içinde bir uyum sağlar (Şahin, 2019, s. 460). Öğrencilere yöneltilen sorularda Kızılay'ın tarihimizdeki yeri ile ilgili boyutta öğrencilerden kurumsallaşma temasına ulaşılmıştır. Öğrenciler özellikle kurumsallaşma teması altında Kızılay'ın dünya ülkeleri, yardımlaşma, kurucuları ve tarihi gelişimi gibi kategorileri altında bir bütün olarak görebilmişlerdir. Verilen cevaplarda da bu kavramları kültürel duyarlılık ile bütünleştirerek ifade etmişlerdir.

Yaşadığımız yüzyılda olumlu veya olumsuz değişimler küreselleşme adı altında toplumu etkilemektedir. Küresel anlamda gücün batıya kayması, göç, iletişim gibi unsurlarda bu durumu tetiklemektedir (İçli, 2001, s. 170). Öğrencilere yöneltilen sorularda dünya ülkelerinden ilgi çekenler ile ilgili boyutta öğrencilerden küresel kültür temasına ulaşılmıştır. Öğrenciler özellikle küresel kültür teması altında Azerbaycan, Hollanda, İtalya, Afrika, Arabistan, Mısır, Rusya, Almanya, İspanya, Fransa, Çin, Balkan Ülkeleri, Japonya gibi dünya ülkeleri ile ilgili kategorilerde yanıtlar vermişlerdir. Özellikle bu ülkelerde ki kültürel değişimler, unsurlar verilen yanıtlar arasındadır.

Kültürlerarası duyarlılık farklı kültürlerle kurulan başarılı iletişim kurma becerisi anlamına gelmektedir. Bu süreç ise duygu ve davranıştan ayrı düşünülemez. Öyle ki kültürlerarası duyarlılık ile ilgili bir çalışma yapılmak istendiğinde kültürlerarası iletişim yeterliliğine odaklanmalıdır. Böylece uyum sağlayabilen, birbiriyle ilişki kurabilen, öğrenmeyi destekleyen, diğer etnik kültürlerle karşı daha objektif ve açık olan bir ortama ortaya çıkacaktır (Luo ve Liu, 2022, s.69). Kültürlerarası duyarlılık ile ilgili tematik analiz incelendiğinde ise din, ulusal köken, dil, sosyal-ekonomik durum, zihinsel/fiziksel zorluklar, adaptasyon, entegrasyon, çeşitliliğe değer verme, takdir etme, kültürel farklılıkları anlama, zorluk ve desteği dengelemek, farklı öğrenme tarzlarına uyum, kültüre özgü tercihlere uyum temaları dikkat çekmektedir.

3.6.2.6. Kültürel Miras Boyutuna Yönelik Tartışma

Kültürel miras, toplumun geçmişteki deneyimlerini ve geleneklerini yarınlara taşımada önemlidir. Kültürel miras içinde yer alan adetler, gelenekler, görenekler, inançlar bu anlamda birer hazinedir. Sadece geçmişi öğrenmek için değil yeni nesillere de mirasımızı öğretme ve keşfetme imkânları sağlaması bakımından fırsatlar oluşturur (Gümüüşcü, 2018, s. 108).

Araştırmada öğrencilere kültürel miras ile ilgili uygulanan etkinliklerin sonucunda etkinliklere başlamadan önce verdikleri genel ve kısa cevapların aksine konuya hakim, kültürel miras ile ilgili dikkat çeken cevaplar vermişlerdir. Verilen cevaplarda kültürel mirasa yönelik kavramların yer alması uygulamanın olumlu bir etki bıraktığını göstermektedir. Örnek olarak,

Yani eskiden kendilerinin yapıldığını biliyordum. Yani o zaman daha zor yapılyordu sanırım. Annem falan anlatıyor arada. Bizim böyle makinelerimiz

yoktu. Ateşte yapıyorduk. 2013 yılında UNESCO'ya bir kültürel somut olmayan kültür olarak girmiş. (Ö9)

Mesela kahve tüm ülkelerde var. Ama bizim burada yaptığımız yapılması farklı. Çekirdekten yapılıyor. Cezve de cezveyi közde de yapıyorlar. Bizim kahvemizin de dibek kahvesi var. Osmanlı kahvesi var. Çeşitli çeşitli kahvelerimiz var. (Ö13)
Ayasofya'dan taa Sultanahmet'e kadar bir sürü şey öğrendim. Mimar Sinan'ın bir sürü yaptığı eserler varmış. Onları araştırıp öğrendim. (Ö13)

Hangi kültürel öğeler Ayasofya, Çemberlitaş. Sonra Topkapı Sarayı, At Meydanı. Taa Bizans Dönemi'nden kalmış. Ayasofya'nın içindeki mozaikleri gördüm. (Ö23)

İğne oyası mesela Türk oyası diye geçiyormuş. Heybedeki desenlerde çok ilgimi çekti tabiki. Heybedeki desenler o dokumacılığın halı dokumadaki şeylere desenlere benziyordu. (Ö14)

Kendine özgü sunumu, yapılış şekli, tadıyla Türk kahvesi sosyal hayatta Türk toplumu için önemsenen bir mirastır. Bizim kahve kültürümüzün yarınlara taşınması bu mirasın devamlılığı ve korunması adına çok önemlidir. Bu devamlılığı sağlamak adına Türk kahvesinin ders kitaplarında yer alması bu mirasa verilecek değeri bizlere gösterecektir (Yönet Eren ve Ceyhun Sezgin, 2018, s. 703). Öğrencilere yöneltilen sorularda Türk kahvesinin kültürümüzdeki yeri ile ilgili boyutta öğrencilerden örf-adetler, mutfak kültürü, somut olmayan kültürel miras, kronolojiyi anlama temalarına ulaşılmıştır. Araştırma başlamadan önce öğrencilerle yapılan görüşmelerde Türk kahve kültürü açısından ve adlandırma olgusu dikkate alındığında cevaplar yetersizken etkinlik sonrasında Türk kahve kültürü ile ilgili olgu ve kavramların cevaplara yansıdığı görülmüştür.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'ne bağlı bulunan 180'i aşkın ülkenin kabul ettiği 2 adet koruma sözleşmesi yer almaktadır. Bu sözleşmeler Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi ve Kültürel Anlatımların Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi'dir. Bu sözleşmeler kültürel üretimlerin gelecek devirlere aktarılması ve sürekliliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Kültür üretimini sağlarken de özellikle kültür mekânları dikkat çeken bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Oğuz, 2007, s. 31). Öğrencilere yöneltilen sorularda İstanbul'un Kültürel Mekânları ile ilgili boyutta öğrencilerden kültürel mekânlar ve tarihi mekânlar temalarına ulaşılmıştır. Araştırma başlamadan önce öğrencilerle yapılan görüşmelerde kültürel

mekân bilme ve ifade etmesi olgusu dikkate alındığında cevaplar yetersizken etkinlik sonrasında kültürel mekânlar ile ilgili olgu ve kavramların cevaplara yansıdığı görülmüştür.

Mert, Albayrak ve Serin (2013)' de yaptıkları çalışmalarında kültürel öğelerle ilgili dil, coğrafya, kurum, kuruluş, mekân, günlük yaşam, din/inanış, sanat, örf adetler, değerler ile ilgili kavramlara ulaşmışlardır. Öğrencilere yöneltilen sorularda Türk kültürünü yansıtan öğeler ile ilgili boyutta öğrencilerden geleneksel davranışlar, değerler, inançlar, tutumlar ve sosyal gelenekler temalarına ulaşılmıştır. Araştırma başlamadan önce öğrencilerle yapılan görüşmelerde Türk kültürüne veya başka bir kültüre ait kavramları bilme ve ifade etme olgusu dikkate alındığında cevaplar yetersizken etkinlik sonrasında kültürel öğeler ile ilgili olgu ve kavramların cevaplara yansıdığı görülmüştür.

Kültürel miras somut ve soyut değerlerin bütünüdür. Bu bütünü oluşturan dinamikler ise kimliğimiz, kültürümüz ve tarihimize iç içedir (Öksüz Kuşcuoğlu ve Taş, 2017,s. 60). Öğrencilere yöneltilen sorularda kültürel miras sergisi ile ilgili boyutta öğrencilerden geleneksel el sanatları ve örf-adetler temalarına ulaşılmıştır. Araştırma başlamadan önce öğrencilerle yapılan görüşmelerde kültürel mirasa ait kavramları bilme ve ifade etme olgusu dikkate alındığında cevaplar yetersizken etkinlik sonrasında kültürel miras ile ilgili olgu ve kavramların cevaplara yansıdığı görülmüştür.

Kültürel miras ile ilgili tematik analiz incelendiğinde kültürel bilgi, toplumsal yaşam, coğrafi, tarihi, beceri, değer temaları dikkat çekmektedir.

3.6.3. Video Kayıtları, Yarı Yapılandırılmış Günlükler ve Günlük Öğrenci Formu ve Sınıf Öğretmeni Gözlem Formu ile İlgili Bulgulara İlişkin Tartışma

Eylem araştırmasında önceki mevcut durumu öğrenebilmek adına yapılan ön görüşme sorularında öğrencilerde kültürel kimlik, kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, sanatsal kendini ifade etme, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili farkındalık düzeylerinin çok düşük olduğu görülmekteydi. Ancak etkinlikler yapılmaya başlanıldığında itibaren öğrencilerde kültürel kimlik, kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, sanatsal kendini ifade etme, kültürelarası duyarlılık ve kültürel miras ile ilgili farkındalık düzeylerinin arttığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler Osmanlı dönemi lakap kullanımı etkinlikleri ile kültürel kimlik teması ile ilgili öğrendiklerini sınıfta ifade edebilmiştir. Kendi aile tarihlerini araştırarak sınıfa öğrendiklerini aktarmışlardır. Dede

Korkut ile ilgili farkındalık oluşmuştur. Öğrencilerin Dede Korkut ile ilgili ayrıntılı araştırma yaparak Türk tarihinde geçmişten gelen adet, gelenek ve görenekler ile ilgili bilgi sahibi olmuşlardır. Derste bu konuda ayrıntılı açıklamalar yapabilmişlerdir.

Picasso tarzı kişisel porte çalışması ile ilgili yapılan etkinlik sonrasında yapılan etkinlik ile yaşanan coğrafyada sanatsal kendini ifade etme ve kültürlerarası yeterlilik gelişimi ile ilgili konularla ilgili öğrencilerde farkındalık oluşmuştur. Bu farkındalık düzeyi öğrencilerin kendini ifade becerilerine yansımıştır. Picasso dışında farklı ülkelerde ki ressamaları araştırdıklarını ifade etmişlerdir.

Karagöz-Hacivat gölge gösterisi ile ilgili etkinlik yapılmıştır. Yapılan etkinlik sonrası sınıf içi etkinlikler o döneme tanıklık etmiştir. Böylece kültürel miras gelişimi ile ilgili öğrencilere ifade becerisinde gelişim olumlu yönde olmuştur. Öğrencilerin Türk kültüründe yer alan Karagöz-Hacivat kavramlarına sadece gölge oyunu olması dışında tarihçesi, gölge oyunu olma süreci, oyunu ilk oynatan Şeyh Küşteri, Karagöz oyunundaki diğer karakterler gibi birçok kavramı öğrenmede olumlu bir etki oluşturmuştur. Öyle ki öğrenciler evde oyun alanlarına kukla gösterisi yaparak Karagöz-Hacivat oyununu dâhil etmiş. Bu alanda oyun tutumlarında değişime gittiklerini ifade etmişlerdir.

Türk kahvesi etkinliği sonrasında öğrencilerde diğer ülkelerdeki kahveler ile Türk kahvesinin farklarını öğrenmişlerdir. Öğrenciler Türk kahvesinin 2013 yılında UNESCO'ya bir somut olmayan kültürel miras olarak girmiş olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin UNESCO kavramını araştırarak diğer etkinlikler de UNESCO ile bağlantı kurabilmeleri dikkat çekmiştir. Öyle ki Şirvanşahlar sarayının UNESCO'ya girmiş bir kültürel miras olduğunu, Karagöz 'ün de UNESCO listesine girdiğini ifade etmişlerdir.

Kuş evleri ile ilgili yapılan etkinlikte kuş evlerinin yapım süreci, mimarisi ve tarihçesi ile ilgili farkındalık oluşmuştur. Ayrıca Kenya'nın başkenti Nairobi'de öksüz filler için yapılan yetimhane ile kültürlerarası ilişki kurularak bunu ifade etmişlerdir.

Kültürümüzde yer alan Türk masal kahramanları, Türk büyükleri ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olunmuş ve bu konularla ilgili öğrencilerin kitap okumaya yöneldikleri sınıf öğretmeni tarafından ifade edilmiştir.

Sınıf öğretmeni özellikle ilk defa karşılaştıkları kırkyama, Matrakçu Nasuh, Kavala kurabiyesi vb. gibi kavramların öğrencilerin dikkatini çekerek olumlu tutum

geliştirmelerine yardımcı olduğunu bu konuda öğrencilerde bir bilinç oluştuğunu belirtmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde Sosyal Bilgiler Dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişimine etkisine yönelik uygulanan eylem araştırmasından elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırmanın bulguları doğrultusunda ulaşılan nitel verilere yönelik sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Bu çalışma ile Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretim ile kültürel farkındalık ve ifade gelişimindeki değişim belirlenmeye çalışılmıştır. Sosyal Bilgiler 4. Sınıf dersi kazanımları dikkate alınarak hazırlanan etkinliklerin kültürel kimlik, kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, sanatsal kendini ifade etme, kültürelarası duyarlılık ve kültürel mirasa karşı farkındalık ve ifade gelişimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Kültürel farkındalık ve ifade etmenin alt boyutları olan kültürel kimlik, kültürel empati, kültürelarası yeterlilik, sanatsal kendini ifade etme, kültürelarası duyarlılık ve kültürel mirasa yönelik uygulanan eylem sürecinin başarılı bir şekilde tamamlandığı, öğrencilerde olumlu düzeyde bir farkındalık oluştuğu gözlenmiştir. Buna göre sonuçlar şu şekildedir:

- Kültürel kimlik gelişimi ile ilgili yapılan etkinliklerden öğrencilerin edinimlerinden hitap kültürü, yakıştırma adları, epitet, maddi kültür, manevi kültür, yazılı ve sözlü kültür öğeleri kategorilerine ulaşılmıştır. Kültürel kimliğin tematik analizinde ise ırk/etnik köken, dil, şive veya aksan, din/inanış, dini ritüeller, önemli günler, kutlamalar, aile, aile geçmişi ve dinamikleri, gelenekler, giyim/kuşam, yeme-içme, edebiyat, mimari, heykel, anıt, köprü, antik kent, kültürel yerler, görsel sanatlar, folklor/halk dansları, tiyatro, müzik, müze, tarihi şahsiyetler, kültürel kurumlar, savaşlar ve antlaşmalar, belgeler, geleneksel kimlikler, efsaneler, masallar, hikâyeler öğeleri hakkında bilgi sahibi oldular.
- Kültürel empati gelişimi ile ilgili yapılan etkinliklerden öğrencilerin edinimlerinden tekno-kültür, folklorik öğeler, toplumsal kimlik, kurumsallaşma, beslenme teknolojisi, eğlenme ve bilgi edinme teknolojisi, haberleşme teknolojisi, temizlik teknolojisi, bilgi güvenliği teknolojisi, ses teknolojisi ve ulaşım teknolojisi kategorilerine ulaşılmıştır. Kültürel empatinin tematik analizinde ise sosyo-ekonomik statü, farklı kültürlere hoşgörü, diğer kültürlere maruz kalma,

diğer kültürlerin değerini öğrenmeyi seçme, diğer kültürlere değer verme arzusu, çeşitli kültürlerden insanlarla kişisel, profesyonel, akademik veya başka herhangi bir ilişkiye sahip olmak(kültürel ilişki), diğer kültürler hakkında bilgi edinmek, insanlığın paylaştığı ortak değerleri tanımlamak, bilmek, kendi kültürlerinin benzersiz ve kendi içinde farklı olduğunu anlama, diğer kültürlere saygı, çok kültürlü rol modellere örnekler vermek, farklı kültürlerin geleneklerini kendi kültürlerine dahil etmek, farklı kültürler veya kendi eski kültürüyle tanışmak için gezi, müze vs. ziyaret etmek, öğrencinin ailesinin ve sosyal çevresinin bağlamını anlamak ve kabul etmek, öğrencilerin kendi kültürlerinden eğitimi didaktiklerini/yönelimlerini/ pedagojilerini dâhil etmek, olası ayrımcılık, baskı ve ırkçılığa karşı hassas olmak, diğer kişinin kültürel geçmişinin değerlerini, inançlarını ve davranış kalıplarını bilmek, kültürel farkındalık eksikliği, bir kültürü diğeriyle karşılaştırmak, kalıp yargı, kültürel duyarlılık, zamanı ve kronolojiyi algılama öğeleri hakkında bilgi sahibi oldular.

- Kültürelarası yeterlilik gelişimi ile ilgili yapılan etkinliklerden öğrencilerin edinimlerinden geleneksel çocuk oyunları, oyun materyaline göre oyunlar, dünya ülkeleri oyunları, maddi kültür öğeleri, manevi kültür öğeleri, müziksel imgeler kategorilerine ulaşılmıştır. Kültürelarası yeterlilik tematik analizinde ise başka kültürlere saygı, diğerlerini düşünme, ayrımcılık karşıtlığı, kültürel çeşitliliğe saygı duyma, kişisel kimliklerin farkında olma, kültürler arası etkileşim kurma, kültürel farklılıklara ve farklı değer yargılarına saygı duyma, farklı kültürlerle iletişimde sorumluluk, dikkat ve özen, kültürel arası bir ortamda çalışabilme, kişiler arası nezaketle veya kabaca hareketler, kültür varlıklarını bilme veya koruma, gözlemlene, yorumlama, topluluklarla iletişim kurabilme, farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla anlamlı etkileşimler arama, iletişim teknolojilerini kullanabilme, maddi, manevi estetik değer, kültürel iç görü oluşması, kültür ile ilgili deneyimler, çıkarımda bulunma öğeleri hakkında bilgi sahibi oldular.
- Sanatsal kendini ifade etme gelişimi ile ilgili yapılan etkinliklerden öğrencilerin edinimlerinden el sanatları, mimari yapılar, geleneksel el sanatları, hat sanatı kategorilerine ulaşılmıştır. Sanatsal kendini ifade etme ile ilgili tematik analizinde ise estetik, haz, özgünlük, geleneksel sanatları bilme, farklı kültürlerin sanatlarını bilme, farklı veya kendi kültürlerin sanatçılarını bilme, farklı kültürlerin sanat

aletlerini bilme, sanatsal faaliyetler (sanat müzeleri, etkinlikler),müzik gibi ögeler hakkında bilgi sahibi oldular.

- Kültürelarası duyarlılık gelişimi ile ilgili yapılan etkinliklerden öğrencilerin edinimlerinde sanat dalları, müzeler, sanatçılar, eserler, sanat akımları, kurumsallaşma, küresel kültür kategorilerine ulaşılmıştır. Kültürelarası duyarlılık tematik analizinde ise din, ulusal köken, dil, sosyal-ekonomik durum, zihinsel/fiziksel zorluklar, adaptasyon, entegrasyon, çeşitliliğe değer verme, takdir etme, kültürel farklılıkları anlama, zorluk ve desteği dengelemek, farklı öğrenme tarzlarına uyum, kültüre özgü tercihlere uyum gibi ögeler hakkında bilgi sahibi oldular.
- Kültürel miras gelişimi ile ilgili örf-adetler, mutfak kültürü, somut olmayan kültürel miras, kronolojiyi anlama, kültürel mekânlar, tarihi mekânlar, geleneksel el sanatları ve örf-adetler gibi ögeler hakkında bilgi sahibi oldular.
- Etkinlik temelli öğretim yapılırken öğrencilerde kültürel bir kavram veya durum ile ilgili araştırma becerisi gelişmiştir.
- Kültürel kavramlar arasında bağlantı ve olay içinde empati kurma yeteneklerine olumlu etki ettiği düşünülmektedir.
- Farklı kültürler arasında benzerlik ve farklılıkları öğrenmişlerdir.
- Kendi Türk kültürü ile ilgili bilgileri artmıştır.
- Etrafında gördüğü kültürel kavramların ne ifade ettiğini neye karşılık geldiğini ifade edebilecek duruma gelmişlerdir.
- Yapılan etkinliklerle Sosyal Bilgiler Öğretim programının 4. Sınıf düzeyinde kültür bağlantılı kazanımlar gerçekleşmiştir.
- Öğrenciler derste daha fazla kültürel, sanatsal durumları içeren etkinliklerle karşılaşmak istemişlerdir.
- Diğer ülkeler hakkında bilgi sahibi olma arzu ve istekleri artmıştır.
- Farklı kültürler ile ilgili video izleme arzu ve isteği artmıştır.

Öneriler

Araştırma sonucuna göre hem uygulama üzerine hem de ileride yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

- Araştırmaya başlamadan önce öğrencilerin kültürel farkındalık ve ifade olarak kısıtlı cevaplar vermesine rağmen araştırma sonrasında öğrencilerin kültür ile ilgili spesifik cevaplar verdiği gözlemlenmiştir. Bu kapsamda Sosyal Bilgiler öğretim programına kültürel farkındalık ve ifade kapsamı dâhilinde bütün öğrenme alanlarına kazanımlar yerleştirilmelidir. Böylece bireyde kendi kültür varlığını ve farklı kültürler arası ilişkileri ifade etme yönü geliştirilebilir.
- Araştırmada çalışılan alt problemler ile ilgili çalışma sonrasında öğrencilerin düşük olan farkındalık düzeylerinde artış gözlemlenmiştir. Bu kapsamda yapılan etkinlik örnekleri aynı zamanda öğrencileri araştırmaya sevk etmiştir. Böylece daha fazla bilgiye sahip olup konuyla ilgili ayrıntılı açıklamalar yapabilmışlerdir. Kültürel farkındalık ve ifade kapsamı dâhilinde alt boyutların (Kültürel Kimlik, Sanatsal Kendini İfade Etme, Kültürel Empati, Kültürlerarası Duyarlılık, Kültürel Miras, Kültürlerarası Yeterlilik) geliştirilmesine yönelik etkinlik örneklerinin Sosyal Bilgiler öğretim programının her bir öğrenme alanında yer alması öğrenciye olumlu katkı sağlayabilir.
- Bulduğumuz yüzyılda kültürelarası duyarlılık ve kültürelarası yeterlilik kavramları küreselleşme ve çokkültürlü yaşamın bir gereği olarak ön plana çıkmaktadır. Böylece bireylerin diğer kültürlerle etkileşiminin artmasına sebep olabilmektedir. Diğer dünya ülkelerini tanıttacak çokkültürlü hayat ile bağlantılı konular Sosyal Bilgiler ders içerik, kapsam ve kazanımlara dâhil edilebilmesiyle öğrencilerin farklı kültürler ile ilgili farkındalık ve bilgi düzeylerinin gelişmesi sağlanılabilir.
- Sosyal Bilgiler kazanımlarının kültürel kavram, durum ve olaylarla verilebileceğine dair yeni bir model geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Ali, A., & Muhammad, A. K. (2018). Understanding the Role of Internship as an Activity Based Learning: A Case Study. *Journal of Education and Educational Development*, 5(2), 92-106.
- Alkış, S., & Oğuzoğlu, Y. (2005). Ülkemiz Koşullarında Tarihi Çevre Eğitiminin Önemini ve Gerekliliğini Arttıran Etkenler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 347-361.
- Altay, Ş., & Keskin, V. (1969). *Hukuki ve Sosyal Terimler Sözlüğü*. Bilgi Basımevi.
- Altundağ, P., & Gökmen, M. E. (2007). *Kültürlerarası Yeterlilik ve Korece Öğretimi* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altunsoy, Y., & Namlı, Z. B. (2021). *Duygu ve düşüncelere saygı değerinin etkinlik temelli öğretiminin saygı eğilimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde "Yardımseverlik" Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi Ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Anderson, P. P., & Fenichel, E. S. (1989). *Serving Culturally Diverse Families of Infants and Toddlers With Disabilities*. National Center for Clinical Infant Programs.
- Anwer, F. (2019). Activity-Based Teaching, Student Motivation and Academic Achievement. *Journal of Education and Educational Development*, 6(1), 154-170.
- Artun, E. (11 Mayıs 2023). Halk Kültürü ve Folklorun Türk Kültüründeki Yeri Kültürel Değişim ve Gelişim Açısından Bakış.
- Artut, K. (2002). *Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim Öğretmenleri İçin Sanat eğitimi: Kuramları ve Yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Assmann, J. (2001). *Kültürel Bellek*. Ayrintı Yayınları, 11.
- Aygün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175.
- Aytekin, H., & Aktaş, G. (2023). Türkiye’de Sanal Müze Araştırmaları: Bibliyometrik Analiz. *Journal of Business in the Digital Age*, 6(1), 76-85. <https://doi.org/10.46238/jobda.1247086>
- Ayverdi, İ., & Topaloğlu, A. (2005). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. Kubbealtı Neşriyat.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 33-42.
- Bahar, H. İ. (2008). *Sosyoloji*. Usak Yayınları.
- Barrett, M. (2018). How Schools Can Promote the Intercultural Competence of Young people. *European Psychologist*, 23(1), 93-104. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000308>
- Barutçugil, İ. (2011). *Kültürler Arası Farklılıkların Yönetimi*, Kariyer Yayınları.
- Baserer, D. (2020). Activity Based Teaching of Concept Types. *World Journal of Education*, 10(5), 122-130.

- Baş, B. (2012). İlköğretim Türkçe Programına Sözlü ve Yazılı Kültür Temelli Bir Eleştiri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 271-290.
- Bektaş, Ö. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Kültürel Yeterlilik. İçinde Ö. Bektaş & R. Turan (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı* (s.459). Pegem Akademi Yayınları.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2019). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (4.Baskı). (Çev. A. Arı). Ofset Matbacılık.
- Bilen, Y. (2010). Hat Sanatı Eğitim ve Öğretiminde Hoca-Talebe Münâsebeti. *Ekev Akademi Dergisi*, 14(44), 128-136.
- Bilgin, A., & Oksal, A. (2018). Kültürel kimlik ve eğitim. *Academy Journal of Educational Sciences*, 2(1), 82-90. <https://doi.org/10.31805/acjes.346729>.
- Bozdoğan, K., & Sünbül, A. M. (2016). Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin 'Müze' kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 107-127.
- Bulduk, S., Usta, E., & Dincer, Y. (2017). Kültürlerarası duyarlılık ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Bir sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu örneği. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 73-77.
- Burmeister, M., & Eilks, I. (2013). Using Participatory action Research to Develop A Course Module On Education For Sustainable Development in Pre-Service Chemistry Teacher Education. *CEPS Journal*, 3(1), 59-78.
- Byram, M., Barrett, M., Lázár, I., Mompoin-Gaillard, P., & Philippou, S. (2014). *Developing Intercultural Competence Through Education*. Council of Europe Publishing.
- Camci, F. (2012). *Aktif Öğrenmeye Dayalı Etkinlik Temelli Öğretimin Öğrencilerin Akademik Becerilerine ve Öğrenme Sürecine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Celinska, D., & Swazo, R. (2015). Intensive Faculty-Led International Multicultural Courses: Understanding the Perceptions from Students and Improving the Quality of Course Delivery by Faculty. *Journal of Education and Training Studies*, 3(4), 127-136. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v3i4.813>
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (1997). A Review of the Concept of Intercultural Sensitivity. *Human Communication*, 1, 1-16.
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (1998). A Review of the Concept of Intercultural Awareness. *Human Communication*, 2, 27-54
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (2000). The Development and Validation of the Intercultural Sensitivity Scale. *Human Communication*, 3, 1-15.
- Chuiko, O., Kuntsevskaya, A., Holotenko, A., & Jiahang, D. (2021). Activity-Based Approach In Social Workers' Professional Training. *Propósitos y representaciones*, 9(2), 61. <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2021.v9nSPE3.1189>
- Creswell, W. J. (2020). Eylem Araştırması Desenleri. İçinde H. Ekşi (Ed.). (Çev. G. Alçekiç Yaman). *Eğitim Araştırmaları*. (ss. 755-790) içinde. Edam Yayınları (Orijinal eserin basım tarihi 2012).
- Cruz, B. C., & Patterson, J. (2005). Öğretmen Eğitiminde Kültürler Arası Simülasyonlar: Empati ve Anlayış Geliştirme. *Çok Kültürlü Perspektifler*, 7(2), 40-47.

- Çatlak, İ. H., & Yiğit, E. Ö. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Empati Becerisi ve Farklılıklara Saygılı Olma Değerinin Kazandırılmasında Storyline Yönteminin Etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1794-1819.
- Çeçen, A. (1996). *Kültür ve Politika*. Gündogan Yayınları.
- Çiftçi, F. (2019). *Coğrafya 10. sınıf doğal sistemler ünitesinde etkinlik temelli öğretimin öğrenci başarısına etkisi*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çiftçi, S. (2019). *Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Çevresel Sorumlu Vatandaşlık Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetinkaya, M., & Taş, E. (2018). Etkinlik Temelli Web Materyalinin 6. Sınıf “Vücudumuzda Sistemler” Ünitesindeki Kavram Yanılgılarının Giderilmesine Etkisi. *International e-Journal of Educational Studies*, 2(4), 92-113.
- Dağtaşoğlu, A. E. (2015). Sözlü Kültür ve Âşık Veysel. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 171-194.
- Deardorff, D. K., & Berardo, K. (2023). *Building Cultural Competence: Innovative Activities and Models*. Stylus Publishing.
- Demir, S., & Üstün, E. (2017). Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1-11.
- Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem A Yayıncılık.
- Deringöl, Y., Ugurluel, M., & Eren, S. B. (2021). The Effect of Activity-Based Teaching Approach on the Attitudes of Math-Activities and Their Beliefs about Mathematics of Elementary School Fourth Graders. *Acta Didactica Napocensia*, 14(2), 284-298.
- Deveci, H. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28).
- Eğimli, A. T. (2011). Kültürlerarası Yeterliliğin Kazanılmasında Kültürel Farklılık Eğitimlerinin Önemi. *Öneri Dergisi*, 9(35), 215-227.
- Eğimli, A., & Yalçın, M. (2016). Kültürlerarası Yeterliliğin Gelişmesi ve Kültürlerarası Uyum. *Global Media Journal TR Edition*, 7(13), 6-27.
- Erdoğan, İ. (2011). *İletişimi Anlamak*. Savaş Yayınları.
- Erinç, S. M. (1988). Sanat ve Eğitim. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 175-182.
- Ersoy, A. (2016). *Sanat Kavramlarına Giriş* (1. Baskı). Hayalperest Yayınevi.
- Farago, F. (2017). *Sanat* (3. Baskı). (Çev.Ö. Doğan). Doğubatı Yayınları.
- Gel, A. I. (2019). *4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih Konularının Aktif Öğrenmeye Dayalı Etkinlik Temelli Öğretiminin Tarihsel Düşünme Becerisinin Gelişimine Ve Akademik Başarıya Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gezon, L. L., & Kottak, C. P. (2016). *Kültür*. Nobel Akademik.
- Göçer, A. (2012). Dil-Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine. *Türk Dili*, 729(1), 50-57.
- Gökalep, E., Ergül, H., Tatlıcan, Ü., & Kalaycıoğlu, S. (2012). Sosyal Bilimlerde Temel Kavramlar. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, 2616, 2-22.
- Güçlü, İ. (2019). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Yayınları

- Gümüşçü, O. (2018). Tarihi Coğrafya ve Kültürel Miras. *Erdem*, (75), 99-120. <https://doi.org/10.32704/erdem.496740>
- Güner, A., Güner, Z., & Levent, A. (2020). Kültürler Arası Duyarlılık ve Empatik Eğilimler: Bir Derleme Çalışması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(10), 259-277.
- Güneş, S. (2019). *Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemiyle Tarihsel Empati Becerisinin Kazandırılmasına Yönelik Etkinlik Temelli Bir Eylem Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürdoğan Bayır, Ö. & Balbağ, L. (2018). *Etkinliklerle İlkokulda Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Vizetek Yayınları.
- Güvenç, B. (1985). *Kültür Konusu ve Sorunlarımız*. Remzi Kitabevi.
- Güvenç, B. (1991). *İnsan ve Kültür*. Remzi Kitabevi.
- Halaç, H. H., Bayır, Ö. G., & Köse, T. Ç. (2021). İlkokul Öğrencilerine Yönelik Kültürel Mirasa Duyarlılık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(31), 197-218. <https://doi.org/10.35675/befdergi.810944>
- Hammer, M. R., Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). Measuring Intercultural Sensitivity: The Intercultural Development Inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27(4), 421-443.
- Hampden-Turner, C. M., & Trompenaars, F. (2008). *Building Cross-Cultural Competence: How to Create Wealth From Conflicting Values*. Yale University Press.
- Hardy, K. V., & Bobes, T. (Eds.). (2016). *Culturally Sensitive Supervision and Training: Diverse Perspectives and Practical Applications*. Routledge.
- Haviland, W. A., Prins, H. E. L., Walrath, D., ve McBride, B. (2008). *Kültürün Özellikleri: Kültürel Antropoloji* (1. Baskı). Kaknüs Yayınları.
- Hoffman, M. L. (2001). *Empathy and Moral Development: Implications for Caring and Justice*. Cambridge University Press.
- İbrahimgil, M. Z. (2015). *Ortaöğretim Sanat Tarihi Ders Kitabı*. Koza Yayıncılık.
- İçli, G. (2001). Küreselleşme ve Kültür. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 163-172.
- İlhan, Ü. D., & Yemişçi, D. A. (2020). Ulusal Kültür, Örgüt Kültürü ve İş Güvenliği Kültürü İlişkisi: Hofstede'nin Güç Mesafesi ve Belirsizlikten Kaçınma Boyutları Açısından Türkiye Özelinde Bir Değerlendirme. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 27(3), 703-724.
- Johnson, J. J., Rahn, N. L., & Bricker, D. (2015). *An Activity-Based Approach to Early Intervention*. Paul H Brookes Publishing.
- Kapanadze, D. Ü. (2019). Vygotsky'nin Sosyo-Kültürel ve Bilişsel Gelişim Teorisi Bağlamında Türkçe Öğretiminin Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(47), 181-195.
- Kaplan, M. (2018). *Kültür ve Dil*. Dergâh Yayınları.
- Karagözoğlu, N. (2018). Sosyal Bilgiler Dersinde Vatanseverlik Değerinin Kazandırılmasında Kadın Kahramanların Yaşam Öykülerinin Kullanılması. *International Journal of Field Education*, 4(2), 97-110. <https://doi.org/10.32570/ijofe.477068>

- Kaur, J., & Kaur, K. (2022). Developing Awareness and Attitude towards Sustainability through an Activity-Based Intervention. *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, 15(4), 212-220. <http://dx.doi.org/10.7160/eriesj.2022.150402>
- Kaya, İ. (2019). X, Y, Z Kuşaklarının Çocukluk Oyunlarının İncelenmesi. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (14), 313-326. <https://doi.org/10.16947/fsmia.667318>
- Kehoe, D. (2011). *Effective Communication Skills*. Teaching Company.
- Keskin, A. (2021). Adbilim Odağında Lakaplar ve Lakaplarla Karıştırılan Başlıca Terim ve Kavramlar. *Avrasya Terim Dergisi*, 9(2), 54-62. <https://doi.org/10.31451/ejatd.936512>
- Keskin, S. C., & Kaplan, E. (2012). Sosyal Bilgiler ve Tarih Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Oyuncak Müzeleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(41), 95-115.
- Koenig, J. A. (2011). *Assessing 21st Century Skills: Summary of A Workshop*.
- Kolaç, E. (2009). Somut Olmayan Kültürel Mirası Koruma, Bilinç ve Duyarlılık Oluşturmada Türkçe Eğitiminin Önemi. *Milli Folklor*, 21(82), 19-31.
- Köktürk, M. (2007). Kültür Sosyolojisinin Temel Meseleleri. İçinde K. Alver & N. Doğan (Ed.), *Kültür Sosyolojisi*, (ss. 13-45). Hece Yayınları
- Kösoğlu, N. (1997). *Milli Kültür ve Kimlik*. Ötüken Neşriyat.
- KTB. (1983). *Birinci Milli Kültür Şurası Komisyon Çalışmaları Raporu*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.
- KTB. (1983). *Birinci Milli Kültür Şurası Komisyon Çalışmaları Raporu*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.
- KTB. (2009). *Kültürel Miras ve Müzecilik Çalışma Raporu*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.
- KTB. (2009). *Kültürel Miras ve Müzecilik Çalışma Raporu*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını. <https://teftis.ktb.gov.tr/Eklenti/1279,muserrefcanpdf.pdf?0>
- Küçük, S. (2011). Kültürler Arası Öğrenme Üzerine Bir Kavram-Model Denemesi ve Türkçe Ders Kitapları. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (29), 227-260.
- Luo, X., Liu, C., & Lu, Q. (2022). A Case Study of Intercultural Sensitivity of Junior School Students in an International School. *English Language Teaching*, 15(1), 69-78. <https://doi.org/10.5539/elt.v15n1p69>.
- Lynch, W. E., & Hanson, M., J. (2011). Diversity in Service Settings. In W. E. Lynch & M. J. Hanson (Ed.). *Developing Cross-Cultural Competence* (pp. 23-43). Paul H. Brookes Publishing Co.
- Macy, M. (2007). Theory and Theory-Driven Practices of Activity Based Intervention. *Journal of Early and Intensive Behavior Intervention*, 4(3), 561-585. <https://doi.org/10.1037/h0100392>
- MacNaughton, G. ve Hughes, P. (2009). *Doing Action Research in Early Childhood Studies-A Step By Step Guide*. Berkshire, England: Open University Press.

- Main, A., & Kho, C. (2020). Relational Goes Beyond Interpersonal: The Development of Empathy in the Context of Culture. *Emotion Review*, 12(4), 295-296. <https://doi.org/10.1177/175407392093157>
- Mainit, K. P., & De Leon, J. A. V. (2022). Comparative Analysis of Teaching Strategies Used in Lessons on Culture and Lessons on Heritage of a Selected Chinese-Filipino School. *Journal of Education and Learning*, 11(4), 41-51. <https://doi.org/10.5539/jel.v11n4p41>
- Maktal, A., & Uyan, S. (2019). Türk Sanatlarında Ebrunun Hat ve Tezhip Disiplinleriyle Tasarlanmasında Yeni Yaklaşımlar. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, 1(1), 47-60.
- MEB. (2005). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”, (4-5-6-7 ve 8.Sınıf). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB. (2018). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”, (4-5-6-7 ve 8.Sınıf). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB. (2015). “İlköğretim Türkçe Öğretim Programı”, (1-2-3-4-5-6-7 ve 8.Sınıf). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Memduhoğlu, H. B. (2011). Okullarda Farklılıkların Örgütsel Doğurguları: Bir Örnekolay İncelemesi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 30(2), 115-138. <https://doi.org/10.7822/egt40>
- Mercan, N. (2016). Çok Kültürlü Ortamlarda Kültürel Zekânın Kültürler Arası Duyarlılık ile İlişisine Yönelik Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-13.
- Mert Cüce, A. P. (2012). *Etkinlik temelli matematik öğretimi yapılan sınıf ortamından yansımalar: Aksiyon araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mert, O., Albayrak, F., & Serin, N. (2013). Çeviri Çocuk Kitaplarının Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 58-73.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2021). *Nitel Veri Analizi* (4. Baskı). (Çev. S. Akbaba Altun & A. Ersoy). Pegem Akademi Yayınları.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). An expanded source book qualitative data analysis. London: SAGE Publications.
- Mora, N. (2008). Medya ve Kültürel Kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-14.
- Mutlu, E. C. (1999). *Uluslararası İşletmecilik*. Beta Yayıncılık.
- Nguyen, T. T. T. (2017). Integrating culture into language teaching and learning: Learner outcomes. *The Reading Matrix: An International Online Journal*, 17(1), 145-155.
- Noddings, N. (2021). *Duyarlılık Eğitimi* (1. Baskı). (Çev. E. Dumanlı Kadızade & B. Karaz). Pegem Akademi Yayınları.
- Noreen, R., & Rana, A. M. K. (2019). Activity-Based Teaching Versus Traditional Method of Teaching in Mathematics at Elementary Level. *Bulletin of Education and Research*, 41(2), 145-159.
- Ocak, G. (2011). Eğitim programlarına felsefi ve kültürel temelin etkileri. *Journal of Human Sciences*, 8(1).

- Ochoa, G. G., & McDonald, S. (2020). *Cultural Literacy and Empathy in Education Practice*. Springer Nature.
- Oguz, B. (2002). *Türkiye Halkının Kültür Kökenleri* (1.Baskı). Anadolu Aydınlanma Vakfı Yayını.
- Oğuz, E. S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2), 123-139.
- Ozankaya, Ö. (1986). *Toplumbilim*. Tekin Yayınevi.
- Ozankaya, Ö. (1992). Ulusal Toplumun ve Ulusal Kültürün Kurucu Öğeleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 3(10), 218-219.
- Öcal, O. (2007). Folklor ve Kültürel Mekân. *Millî Folklor*, 19(76), 30-32.
- Öter, Z. (2010). Türk El Sanatlarının Kültür Turizmi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Millî Folklor Dergisi*, 11(86), 174-185.
- Özbaş Çulha, B. (2014). İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Kültürel Miras Eğitimi. İçinde M. Safran (Ed.). *Sosyal Bilgiler Eğitimi* (3. Baskı). (ss. 670-760). Pegem Akademi Yayınları.
- Özbek, M. F. (2004). Toplumsal Yaşamda Empati. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 1, 1-16.
- Özçakı, M. (2021). Türk Kültüründe Güvercinlik ve Kuş Evleri ve Günümüze Yansımaları. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 10(2), 238-261. <https://doi.org/10.20488/sanattasarim.876545>
- Özçelik Öğretir, D., & Eke, K. (2019). Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler. İçinde D. Öğretir Özçelik & M. N. Tuğluk (Ed.). *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri* (3. Baskı). (ss. 137-159). Pegem Akademi Yayınları.
- Özdemir, C. (2001). Kimlik ve Söylem. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 107-122.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 29-38.
- Özkul, O. (2008). *Kültür ve Küreselleşme: Kültür Sosyolojisine Giriş* (1. Baskı). Açılım, 38.
- Polat, F. (2007). *Kültürel Kimlikten Ulusal Kimliğe: Kırgızistan Örneği*. Bizim Büro Basımevi.
- Polat, S. (2019). Sosyal Bilgilerde Kültürel Miras Konularının Öğretimi. İçinde T. Çelikkaya, Ç. Ö. Demirtaş, T. Yıldırım & H. Yakar (Ed.). *Sosyal Bilgiler Eğitimi II* (1. Baskı). (ss. 357-384). Pegem Akademi Yayınları.
- Polat, S. (2020). Kültürün dinamik öğeleri olarak sanat ve müzik. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 1757-1771.
- Poyraz, H. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak*. Anı Yayıncılık.
- Read, H. (2018). *Sanat ve Toplum* (1. Baskı). (Çev. E. Kök). Hayalperest Yayınevi. (Orijinal eserin basım tarihi 1967).
- Reed, J., Aguiar, B., & Seong, M. H. (2014). University Students' Perceptions of an Activity-Based EFL Drama Course at a Korean University. *Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 18(1), 241-259.
- Rengi, Ö. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Kültürel Farklılık Algıları ve Kültürlerarası Duyarlılıkları*, Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Rengi, Ö., & Polat, S. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Kültürel Farklılık Algıları ve Kültürlerarası Duyarlılıkları. *Journal of World of Turks*, 6(3), 135-156.
- Resmi Gazete. (14 Ocak 2020) <https://www.lexpera.com.tr/resmigazete/metin/RG801Y1973N14574K1739/1>
- Richmond, E. B. (1987). Utilizing Proverbs As A Focal Point to Cultural Awareness and Communicative Competence: Illustrations From Africa. *Foreign Language Annals*, 20(3), 213-216. <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.1987.tb02947.x>
- Rodriguez, K. (2003). Cultivating Empathy and Empowerment Among Cultural Others: Values Education and Study Abroad. *Journal of College and Character*, 4(4). <https://doi.org/10.2202/1940-1639.1351>
- San, İ. (2009). *Sanat ve Eğitim*. Ütopya Yayınevi.
- San, İ. (2021). *Çocuk ve Sanat*. Yeni İnsan Yayınevi.
- San, İ. (2021). *Sanatlar, Eğitim ve Kültür*. Yeni İnsan Yayınevi.
- Saygılı, D., & Kana, F. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılığı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1041-1063.
- Schon, D. A. (1983). *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*, Basic Books.
- Seferoğlu, S. S. (2009). İlköğretim Okullarında Teknoloji Kullanımı ve Yöneticilerin Bakış Açıları. *Akademik Bilişim*, 2, 11-13.
- Soykan, Ö. N. (2015). *Estetik ve Sanat Felsefesi*. Pinhan Yayıncılık.
- Sözer, Z. (2006). *Örgüt Kültürünün İşgören Motivasyonu ile İlişkisi ve Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Striker, S. (2005). *Çocuklarda Sanat Eğitimi* (1. Baskı). (Çev. A. Akın). Epsilon Yayınları.
- Striker, S., & Akın, A. (2005). *Çocuklarda Sanat Eğitimi*. Epsilon.
- Şahin, M. (2019). Kültür Değişimleri ve Eğitim. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 458-466.
- Şentürk, C. (2009). Eğitimde Yeniden Yapılanma ve Yapılandırmacılık. *Eğitim Dergisi*, 23(2).
- Şimşek, M. Ş., Çelik, A., & Akgemci, T. (2001). Kültür-Örgüt Kültürü ve Girişimcilik Kültürü. İçinde *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış* (9. Baskı), (ss. 32-53). Eğitim Yayınevi.
- Şimşek, M. Ş., Çelik, A., & Akgemci, T. (2015). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*. Eğitim Yayınevi.
- Taş, A., & Ertaş, Ş. (2020). Mekansal ve Strüktürel Değişimin Konut Kültürü ile İlişkisi "Konya/Sille örneği". *İdil Dergisi*, 74, 1568-1582.
- Tay, B., & Baş, M. (2015). Çokkültürlü Eğitim Anlayışı Temelli Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı. İçinde G. Ekici (Ed.), *Etkinlik Örnekleriyle Güncel Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları-III*, (ss. 73-74). Pegem Akademi Yayınları.
- TDK. (2005). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayını, 634.
- Tertemiz, N. I., & Aslantaş, S. (2016). Çokkültürlü Eğitime Dayalı Proje Çalışmasının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine Etkisi. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 7-22.

- Tetik, H. (2018). Mânevî Değerler Bağlamında Kültürün Şehirleşmeye Etkisi. *Ağrı İslâmî İlimler Dergisi*, (3), 49-62.
- Tezcan, M. (1997). *Kültürel Antropoloji*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 199.
- Thompson, J. B. (2013). *İdeoloji ve Modern Kültür* (1. Baskı). (Çev. İ. Çetin). Dipnot Yayınları.
- Topçu, N. (2018). *Kültür ve Medeniyet*. Dergah Yayınları.
- Tseng, W. S., Streltzer, J., & Springer, M. D. (2008). *Cultural Competence in Health Care. A Guide for Professionals*, Springer.
- Turan, Ş. (1990). *Türk Kültür Tarihi: Türk Kültüründen Türkiye Kültürüne ve Evrenselliğe*, Bilgi Yayınevi.
- Türkdoğan, O. (1999). *Etnik Sosyoloji*. Timaş Yayınları.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (14 Ocak 2020). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>
- Tylor, E. B. (1958). Primitive culture/1 The origins of culture. *Primitive Culture*, 33.
- Tylor, E. B. (2016). *Primitive Culture/2 The Origins of Culture*. *Primitive Culture*. Dover Publication Inc.
- Ültanır, G. (2003). Eğitim ve kültür ilişkisi eğitimde kültürün hangi boyutlarının genç kuşaklara aktarılacağı kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3).
- Ünlü, İ. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Materyali Olarak Edebi Ürün Kullanımına Yönelik Görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(22), 120-136.
- Ünver, E. (2016). Neden ve Nasıl Sanat Eğitimi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(23), 865-878.
- Yalçın, A. (2022). The Effect of Responsibility-Based Activities in Social Studies Course on Gaining the Value of responsibility to students. *European Journal of Educational Sciences*, 9(2), 74-89.
- Yağbasan, M., & Demirbağ, İ. (2017). Kültürlerarası İletişime Stratejik Bir Yaklaşım: Kültürlerarası Empati (Bir Kültürlerarası İletişim Projesinin Sonuçları). *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(2), 619-640.
- Yaylagül, L. (2004). *Yarışma Programları, Medya ve Kültür Emperyalizmi, Bir Kültür Emperyalizmi Aracı Olarak Yarışma Programları: Kim 500 Milyar İster Örneği*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazıcıoğlu, Ö. (2014). *Türklerin Kültür Tarihi*. Kalipso Yayınları.
- Yılmaz, E., & Güme, S. (Ed.). (2018). *Toplum ve Kültür* (1.Baskı). Kriter Yayınları.
- Yılmaz, F., & Göçen, S. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık Hakkındaki Görüşlerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 373-392.
- Yönet Eren, F., & Ceyhun Sezgin, A. (2018). Kültürel Miras Açısından Türk Kahvesi. *Journal of Turkish Studies*, 13(10), 697-712.
- Yurdakul, B. (2022). Yapılandırmacılık. İçinde Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde Yeni Yönelimler* (41-63). Pegem Akademi Yayınları.

ETİK KURUL ONAYI

T.C
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi	30/04/2021
Protokol No	05/27
Araştırma Başlığı	Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi Nedir?
Araştırma Türü	Nitel Araştırma-Eylem Araştırması
Araştırmacılar	Prof. Dr. Özlem BFKTAŞ (Sorumlu Araştırmacı-Tez Danışmanı) Kübra Tuğçe BİNGÖL (Doktora Tez Öğrencisi)
Karar	Başvuru dosyanıza ait araştırmanız etik açıdan uygun bulunmuştur.
Not: Etik Kurul Onayı, uygulama ve veya veri toplama için araştırmacının ilgili kurum veya kuruluşlardan izin alma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.	

e-imzalıdır

Prof. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR
İnsan Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

EKLER

EK-1.: Öğrenci Görüşme Formu

Adı Soyadı :

1. Uygulama sürecinde yapılan etkinlikler hakkında neler söylersiniz?
Önceden bildiğiniz aşına olduğunuz bir etkinlik
miydi?
.....
.....
2. Etkinliklerin sizdeki etkisi neler oldu farklı neler
öğrendiniz?
.....
.....
.....
.....
3. Yapılan etkinliklerin doğrultusunda kültüre dair neler
öğrendiniz?
.....
.....
.....
.....
4. Yapılan etkinliklerin doğrultusunda sanata dair neler öğrendiniz?
.....
.....
.....
.....
.....
5. Uygulamaların bu şekilde yürütülmesinin sizde kültürel ve sanatsal yönde
öğrenme isteği üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu
düşünüyorsunuz?
.....
.....

EK-2.: Öğrenci Günlüğü Formu

Ad/ Soyadı:

Bugünkü Dersin Tarihi:

Sevgili çocuklar, günlüğünü doldururken, ders boyunca yaptığınız etkinlikleri düşünerek, eksik olan ya da güzel yapmış olduğunuz çalışmaları ve davranışları göz önünde bulundurun.

1. Bugünkü derste neler öğrendim?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Bugünkü ders senin için faydalı oldu mu? Bütün konuları öğrendin mi yoksa eksik kalan bazı noktalar var mı?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Derste seni eğlendiren ya da sıkıan ne gibi durumlar vardı?

.....

.....

.....

.....

.....

4. Sen öğretmen olsaydın bu dersi nasıl işlerdin?

.....

.....

.....

EK-3.: Sınıf Öğretmeni Gözlem Formu

Katılımcı Adı ve Soyadı:	Tarih:
Etkinlik Konusu:	Etkinliğin Haftası:
KAZANIM İLE İLGİLİ GENEL GÖZLEMLER:	
ETKİNLİĞİN 3 AŞAMASINDA GERÇELEŞTİRİLEN FAALİYETLER ÖZETİ:	
1. GİRİŞ	
2. ANA ETKİNLİKLER	
3. BİTİŞ	
GENEL YORUMLAR	

EK-4.: Etkinlik Örnekleri

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4. SINIF

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

KAZANIM: SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

2 DERS SAATİ:40'+40'

SANATSAL KENDİNİ İFADE ETME: Sanat etkinliği, birisinin ifade ettiği hisleri görerek ya da duyarak algılayan bir başkasının, bu hislerin aynısını yaşadığı bir etkinliktir. En basit örneğiyle düşünürsek, birisi güler ve bunu duyan başka biri mutlu olur, ya da birisi ağlar, bunu duyan başka birisi hüzünlenir. Birisi heyecanlanır ya da sinirleri bozulur, bunu gören başka birisi aynı ruhsal duruma girer. Tecrübe ettiği bir duyguyu başkalarına iletmek isteyen birisi bu duyguyu kendinde tekrar ürettiğinde ve bazı dış işaretlerle bunu ifade ettiğinde sanat olur.¹⁹

KÜLTÜREL EMPATİ: Empati eylemi her şeyden önce ötekini tanımakla başlamaktadır. Bir ülke sınırları içerisinde bile aynı coğrafyanın kültürel detaylarına vakıf olmak imkânsız iken empatinin uluslararası boyutta nasıl gerçekleştirebileceği sorunsalı doğal olarak açık uçlu bir soru şeklinde belirginleşir. Farklı kültürle empatik yaklaşabilmenin yollarından birinin yukarıda da belirtildiği üzere o kültürün dilinin öğrenilmesi ile gerçekleşebilir. Zira bir dili bilmek o kültürü de bilmek demektir. Muhatap olunan yabancı dilin bilinmiyor olması kuşkusuz empati kurmaya engel değildir. Diğer taraftan muhatap olunan bireyin geldiği kültürün bilinmesi ve tanınması da empati sürecine olumlu katkılar sağlayabilir.²⁰

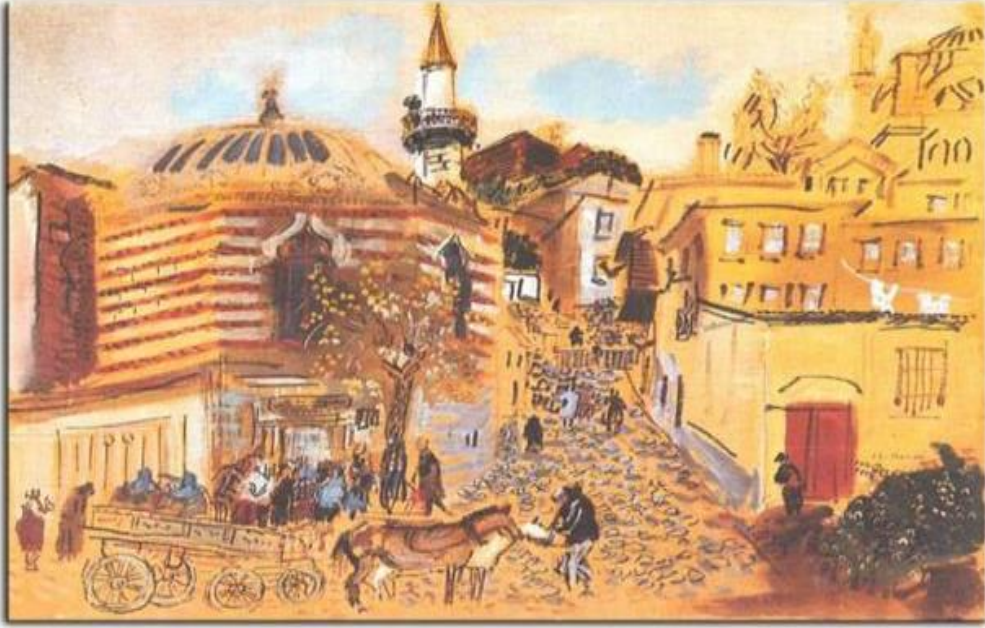
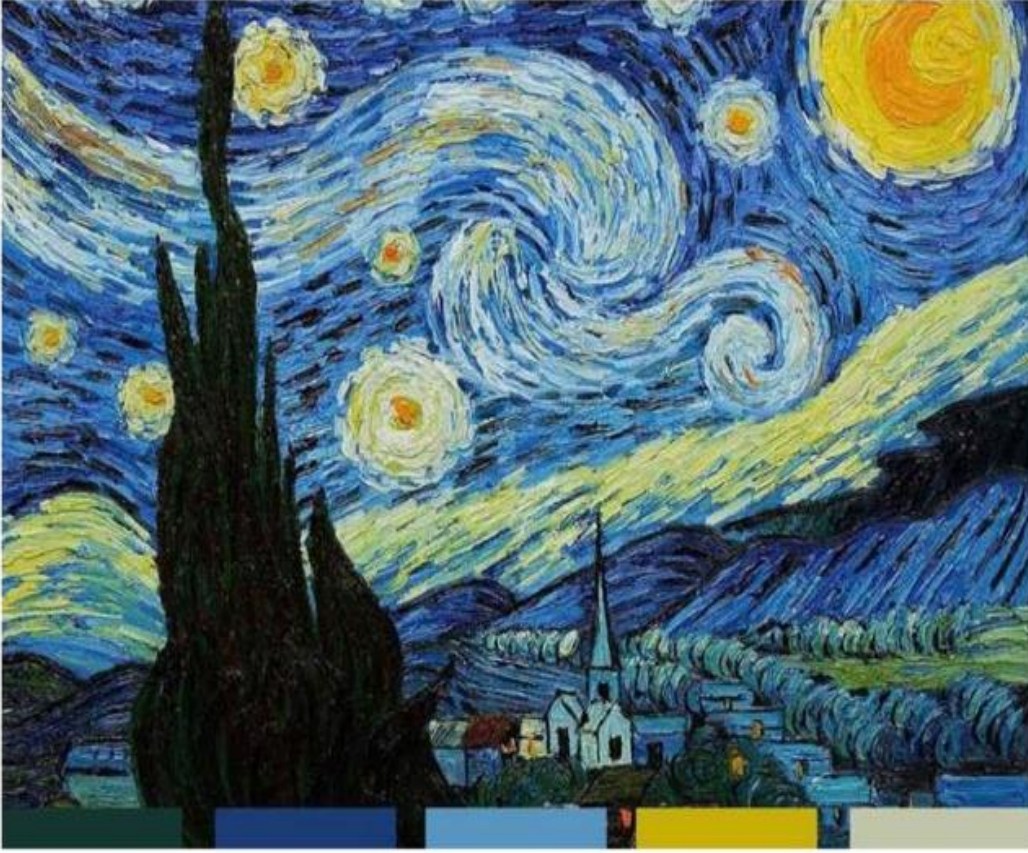
ETKİNLİK PLANI: Plastik tabak ve kalem yardımıyla basit güneş saati yapımı. Güneş saati yapıldıktan sonra öğrencilerin okul bahçesine çıkarak eskiden gölge boyuna göre nasıl saati belirledikleri ile ilgili farkındalık oluşturulacaktır.

Ünlü ressam Van Gogh tarafından haziran 1889'da sanatoryumdaki odasının doğuya bakan penceresinden görünen Saint-Provence köyünün gün doğuşundan hemen önceki görünüşünü resmeden "Yıldızlı Gece" resminden yola çıkarak resim üzerinden yön bulma etkinliği gerçekleştirilecektir. Bu resimde güneşin doğması canlandırıldığından güneşin olduğu kısım doğu yönü olarak belirtilip öğrencilerden diğer yönleri bulmaları istenecektir.

Van Gogh ' u anımsatan resimler yapan ünlü Türk ressam Bedri Rahmi Eyüpoğlu "İstanbul'da Sokak" resminden yola çıkarak resim üzerinden yön bulma etkinliği gerçekleştirilecektir. Bu resimde ise cami minaresinin şerefe kapısı her zaman güneyi gösterdiğinden yola çıkılarak öğrencilerden diğer yönleri bulmaları istenecektir.

EK-4.: (devamı) Etkinlik Örnekleri

ETKİNLİK KÂĞIDI 4

EK-4.: (devamı) Etkinlik Örnekleri

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4. SINIF

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

KAZANIM: SB.4.3.2. Günlük yaşamında kullandığı mekânların krokisini çizer.

2 DERS SAATİ:40'+40'

KÜLTÜREL KİMLİK: Sosyal bilgiler dersi aynı coğrafyada yaşayan bireylere yaşadıkları çevreyi tanıtarak ve ortak bir yaşanmışlık duygusu kazandırarak toplumsal hafızanın oluşmasını sağlamaktadır. Toplumsal hafıza ise kimliğin oluşmasında önemli bir role sahiptir. Osmanlı döneminde soyadı kanunundan önce kullanılan lakaplar bir anlamda o dönemde toplumsal hafızanın oluşmasına ön ayak olmuştur.²¹

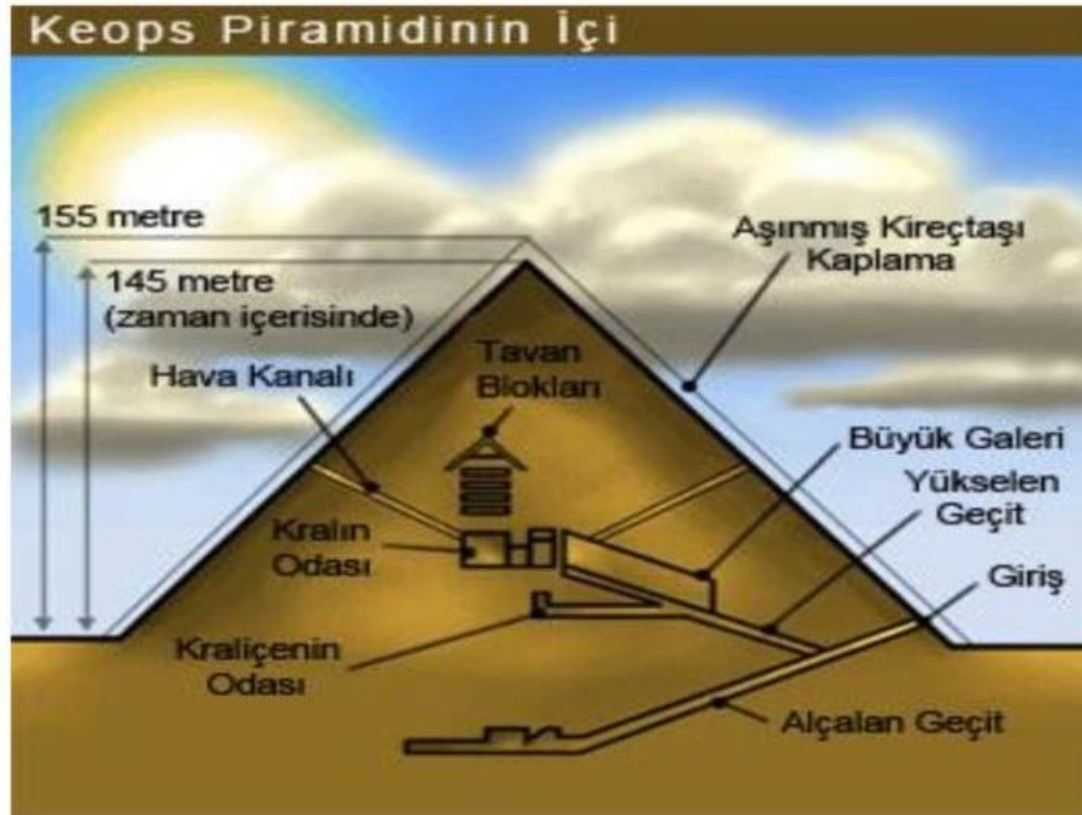
KÜLTÜREL MİRAS: Ülkenin tarihi açısından önem arz eden günlerin çocuklardaki tarihsel duyarlılığın geliştirilmesi, ders ortamlarında(okul dışı ortamlarda) tarihsel anlamı olan mekanlardan ve bu süreç içinde meydana getirilen eserlerden faydalanılması, çocukların geçmişini tanıyarak, kültürüne sahip çıkmasına teşvik edecektir. Öğretim programlarında tarihin ve tarihsel süreçte meydana getirilen eserlerin özellikle vurgulanması, kültürel mirasın tanıtımı ve korunmasında Sosyal bilgiler dersinin önemli bir yer teşkil ettiğini göstermektedir.²²

KÜLTÜREL ARASI DUYARLILIK: Evrensel ve çok kültürlü eğitimin amaçlarından biri, öğrencilere diğer insanlar ve onların gelenekleri konusunda bilgi sağlamaktır. Bu bilginin yanlış anlaşılmayı, basmakalıp düşünceleri ve yabancılardan içgüdüsel olarak korkmayı azaltacağını düşünürüz. Ancak, yalnızca bilgi ile duyarlılık ilişkisi kurmak mümkün değildir. Aslında birçok çalışma danışman ilişkisinin veya öğretmen ilişkisinin niteliklerinin, kültürler hakkında sahip olunan bilgi ile çok az ilişkisi olduğunu göstermiştir. Diğer kültürler hakkında bilgili olmak önemlidir ve kullanışlıdır, fakat olumlu ilişkiler kurmak için yeterli değildir.²³

ETKİNLİK PLANI: Matrakçı Nasuf'un minyatürlerinin en önemli özelliği hem kuşbakışı hem de karşıdan bakar gibi gözükmeleridir. Ayrıca şehirlerin önemli yapılarını da ayrıntılı bir şekilde resmediyordu. En ünlü ve en güzel çizimlerinden biri olan İstanbul Minyatürü 'nünden ilham alarak kroki ve kuşbakışı görünüş etkinliğinin yapılması istenir. Bunun için öğrencilerle 4 grup oluşturulur. Her gruba fon kartonu, çizim araçları, İstanbul Fatih'te yer alan Ayasofya Cami, Sultanahmet Cami, Topkapı Sarayı gibi yerlerin resimleri verilerek bir turist için İstanbul kültürel yerler krokisi çizilmesi istenir. Sonraki derste Mısır'ın başkenti Kahire'nin Gizze semtinde yer alan dünyanın yedi harikasından biri olan Gize Piramitlerinden Keops Piramidi ile ilgi bilgi verilerek piramidinin krokisi çizilmesi istenir.

EK-4.: (devamı) Etkinlik Örnekleri

ETKİNLİK KÂĞIDI 5

EK-4.: (devamı) Etkinlik Örnekleri

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4. SINIF

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

KAZANIM: SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar.

2 DERS SAATİ:40'+40'

SANATSAL KENDİNİ İFADE ETME: Duyularla hissedilebilen objeler üretmeyen, yapay olmayan hiçbir sanat yoktur. Sanatın yoğun içeriği ilham verici olsa da, sanatın dışsal boyutu onun temel yapısını oluşturur. Tamamen mantıksal bir şey olmayacağı için sanat kendini görünümüler üzerinden ortaya koymak zorundadır.²⁹

ETKİNLİK PLANI: Öğrencilerden 4 grup oluşturulur. Ülkemizde yaşanan doğal afetlerden 1939 Erzincan Depremi,1999 Gölçük Depremi,2021 Ağustos ayında yaşanan ege bölgesindeki orman yangınları ile ilgili resimler, yazılar, renkli kalemler, fon kartonları verilerek 4 gruptan o günü anlatan bir manşetle gazete çıkarmaları istenir. Gazetenin adı, kullanılan resimler, renkler öğrencilerin seçmesine önem verilir. Daha sonra bu gazeteler sergilenir. Gazetede doğal afetlere yönelik yapılması gereken hazırlıklar, o gün yaşananlar vb. konulara değinilir. Gazetede ayrıca Kızılay'ın kuruluşu ile ilgili bir video izlenir ve Kızılay'ın kurulma aşamasından şimdiye kadar ülkemiz ve diğer dünya ülkelerin (çeşitli afet durumlarında) yararına yaptıkları ile ilgili beyin fırtınası yapıldıktan sonra öğrencilerden konuyu özetleyen bir resim yapmaları istenir.

EK-4.: (devamı) Etkinlik Örnekleri

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4. SINIF

ETKİN VATANDAŞLIK

KAZANIM: SB.4.6.3. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir.

1 DERS SAATİ:40'

KÜLTÜREL MİRAS: Coğrafya olarak da geniş bir kültüre sahip olduğumuzdan dolayı sosyal bilgiler dersi ile öğrencilerin özellikle kültürü tanımaları ve kültür ile ilgili farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır. Bundan ötürü de sosyal bilgiler yetkinlikleri arasına kültürel farkındalık ve ifade önem arz etmiştir. Çünkü ülkemiz en az coğrafi yapısındaki zenginlik kadar tarihi ve kültürel açıdan da birçok zenginliği bünyesinde barındırmaktadır. Bu zenginliklerin sosyal bilgiler öğrenme alanlarında aktif kullanılması önemlidir.⁵⁴

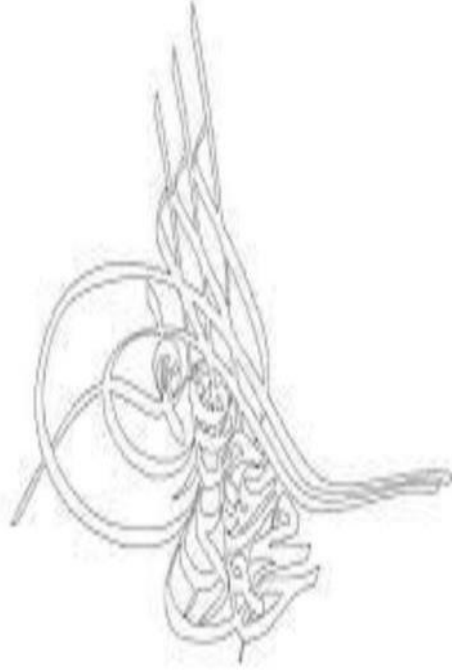
KÜLTÜREL KİMLİK: Sosyal bilgiler dersi aynı coğrafyada yaşayan bireylere yaşadıkları çevreyi tanıtarak ve ortak bir yaşamışlık duygusu kazandırarak toplumsal hafızanın oluşmasını sağlamaktadır. Toplumsal hafıza ise kimliğin oluşmasında önemli bir role sahiptir. Osmanlı döneminde soyadı kanunundan önce kullanılan lakaplar bir anlamda o dönemde toplumsal hafızanın oluşmasına ön ayak olmuştur.⁵⁵

ETKİNLİK PLANI: Her öğrencinin ilgi, yetenek, istekleri farklı olduğu belirtilerek öğrencilerin kendi ilgi, yetenekleri doğrultusunda farklı sosyal etkinliklere katılabilecekleri anlatılır. Bunun ile ilgili sınıfta Türk kültüründe önemli sanat dallarından biri olan ebru ve hat sanatı ile ilgili videolar izlenerek sınıfta hat boyama ve ebru sanatı kiti ile örnek ebru çalışmaları yapılır.

Hat sanatı ile ilgili video izlenir. Daha sonra hat sanatı yazıları boyama şeklinde resimleri çıktı alınır. Hat sanatı boyama etkinliği yapılarak sınıf sergisi yapılır.

EK-4.: (devamı) Etkinlik Örnekleri

ETKİNLİK KÂĞIDI 15

EK-5.: Ön Görüşme Soruları

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRETİMİNİN KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE GELİŞİMİNE ETKİSİ DOKTORA TEZİ YARI YAPILANDIRILMIŞ(İHTİYAÇ ANALİZİ) ÖN GÖRÜŞME SORULARI

1. Türk kültürünü yansıtan hangi çizgi film karakterlerini tanıyor sunuz?
2. Soyadı kanunundan önce insanlara nasıl isim verilirdi?
3. Türk kültürünü yansıtan 3 şey saymanızı istesek bunlar neler olurdu?
4. Türkiye sınırları içerisinde hiç müze ziyareti yaptınız mı? Varsa hangileri?
5. Müze ziyareti yapmak ilginizi çeker mi? Neden?
6. Ailenizden(geniş aile) eskiden oynanan bir oyun öğrendiniz mi ?Nedir?
7. Mangala oyunu diye bir oyun duydunuz mu?Nedir?
8. Türk kültürüyle ilgili bir destan örneği verebilir misiniz?
9. Türk kültürüyle ilgili bir hikaye örneği verebilir misiniz?
10. Türk kültürüyle ilgili bir masal örneği verebilir misiniz?
11. Türk kültürü ile ilgili kişi,yer,olay vb. konu alan herhangi bir kitap okudunuz mu?
12. Milli mücadele kahramanlarına 3 örnek verebilir misiniz?
13. Aile üyeleri ile onlar çocukken nasıl yaşadıkları, nerede yaşadıkları ve hangi oyunları oynadıkları ile ilgili bir sohbet etmek ilginizi çeker mi?
14. Dünya mutfağı ile ilgili 3 yemek ismi söyleyebilir misin?
15. Türk kültürünü yansıtan sanat dallarından hangisi ilginizi çekiyor?Neden?
16. Bir resim çizerken ya da bir yazı yazarken onu geliştirebilir mi yaparsınız itina gösterir misiniz?
17. Diğer dünya ülkeleri hakkında bilgi sahibi olduğun bir ülke var mı?Varsa birkaç cümle ile bize o ülkeyi anlatabilir misiniz?
18. Türk masal kahramanlarından hangisini tanıyor sun? Örnek verebilir misiniz?
19. Yaşadığınız çevrede geleneksel kültür öğelerine(el sanatları, halk oyunları, yemek kültürü, türkü) örnek verebilir misiniz?
20. Hat sanatı ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu alanla ilgili hiçbir etkinlikte bulundunuz mu?
21. Ebru sanatı ile ilgili neler biliyorsunuz? Bu alanla ilgili hiçbir etkinlikte bulundunuz mu?
22. Diğer dünya ülkelerinin geleneksel kıyafetlerinden hangisi ilginizi çeker? Giymek istersiniz?
23. Diğer dünya ülkelerinin kültürünü anlatan belgesel izlemek hoşunuza gider mi?
24. 23 nisan ulusal egemenlik ve çocuk bayramında yabancı bir öğrenciyi evinde misafir etmek ister misiniz? Neden?
25. Türk tarihi şahsiyetlerinden hacı bektaş veli,Mevlana,Yunus Emre ve Ahi Evran gibi başka ülkelerin kültürlerine ait şahsiyetler tanıyor musunuz?

EK-6.: Son Görüşme Soruları

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRETİMİNİN KÜLTÜREL FARKINDALIK VE İFADE GELİŞİMİNE ETKİSİ DOKTORA TEZİ YARI YAPILANDIRILMIŞ(ARAŞTIRMA SONU DEĞERLENDİRME) SON GÖRÜŞME SORULARI

1. Aile bireyleri ile yapılan kronolojik sıralama etkinliğinde eski ile günümüz karşılaştırılmasında kültürel olarak neler değişerek gelmiştir?
2. Soyadı kanunundan önce isim ve lakap kullanma ile ilgili durum ilginizi çekti mi? Neden?
3. Türk kahvesi etkinliğinde önce Türk kahvesinin kültürümüzde ki yeri hakkında neler biliyordunuz? Etkinlikten sonra neler öğrendiniz?
4. Yerel çocuk oyunları hakkında neler biliyordunuz ve yeni öğrendiklerinizden hangisi sizi daha çok etkiledi?Neden?
5. Gidemediğimiz müzeleri, camileri, sarayları 3D müze ile gezmemiz size ne tür katkı sağladı? En çok hangi yer ilginizi çekti?
6. Bir kültür şehri olan İstanbul'un kültürel yerler haritasını/krokisini çıkarmak hangi kültürel yerlerini öğrenmenizi sağladı?
7. Ders anlatımlarında türk kültürünü yansıtan Karagöz-Hacivat, Nasrettin Hoca etkinliği sizi hangi yönde etkiledi?
8. Sınıf- veli etkinliğinde kültürel değerlerimiz ile ilgili neler öğrendiniz? Bunlar günümüze ulaşabilmiş midir yoksa değişim göstermiş midir?
9. Halı dokumacılığı geçmişten günümüze nasıl bir süreç izlemiştir?
10. Osmanlı mimarisine özgü kuş evleri niçin yapılmıştır?
11. Ebru, hat, mozaik neden bir sanat dalı olarak kabul edilmektedir?
12. Geçmişten günümüze teknolojik ürünlerin kullanımı ile ilgili neleri fark ettiniz?
13. Hat sanatı etkinliğinden sonra hat sanatı ile ilgili ilginizi çeken bir olay ya da unsur oldu mu?
14. Ulusal ve uluslararası sanal müzeleri gezerken neler ilginizi çekti?
15. Hollanda mektup etkinliğinde Hollanda ile Türkiye arasında kültürel anlamda ne tür farklar gördünüz?
16. Kültürel miras sergisi etkinliğinde en fazla hangi unsur ilginizi çekti?
17. Kızılaiy'ın tarihimizdeki yeri nedir?
18. Türk kültürünü yansıtan 3 şey saymanızı istesek bunlar neler olurdu?
19. Etkinliklerin uygulama sürecinde kültürümüzle ilgili bir hikaye,masal vb. öğrenmek ilginizi çekti mi? Öğrendiklerine örnek verebilir misiniz?
20. Millî mücadele döneminde ki kahramanlardan hangisi sizi daha çok etkiledi?Neden?
21. Dünya ülkelerinden hangisi ilginizi çekmektedir?Neden?
22. Türk masal kahramanlarından hangisini tanıyor sunuz?Örnek verebilir misiniz?
23. Türkiye sınırları içerisinde mektuplaştığınız'' kardeş okul etkinliğinde'', mektuplaştığımız arkadaşlarımızın kültürü ile ilgili neler öğrendiniz? Örnek verebilir misiniz?
24. Geleneksel müzik dinlemek hoşunuza gidiyor mu? Hangileri?

EK-7.: İzin Dilekçesi

T.C.
ERZİNCAN VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-45468433-605.01-29187681
Konu : Araştırma Uygulama İzni.

09.08.2021

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

- İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarih ve 1563890 (Genelge 2020/2) sayılı yazısı.
b) Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 13/07/2021 tarih ve E-92561 sayılı yazısı.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Programı Öğrencisi Kübra Tuğçe BİNGÖL'ün "**Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi**" konulu araştırma çalışması yapmak istediklerine ilişkin, ilgi (b) yazı ve araştırma çalışması ilişkide sunulmuştur.

İlgi (a) Genelge esaslarına göre "İl Milli Eğitim Anket-Araştırma-Tez Çalışmalarını Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenen ilgililerin anket - ölçek çalışmasını 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İlimiz Resmi İlkokullarında uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Abdullah ŞAHİN
Şube Müdürü

OLUR
09.08.2021

Aziz GÜN
İl Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

- Komisyon Kararı (1 Sayfa)
-Yazı ve Ekleri (22 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Mengüceli Mah. Kamu Loj. 1311 Sokak No:10 ERZİNCAN
Telefon No : 0 (446) 214 20 73
E-Posta: arge24@meh.gov.tr
Kep Adresi : meh@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meh-ebys>
Bilgi için: Strateji Şubesi Ar-Ge Birimi Orhan UZAL
Unvan : Şef
İnternet Adresi: <http://erzincan.meh.gov.tr> Faks:4462141185

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.meh.gov.tr> adresinden c68f-6406-3880-9ba3-04ce kodu ile teyit edilebilir.

EK-8.: BGOF

T. C. ERZİNCAN BİNALI YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU (BGOF)

"Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi Nedir?" adlı çalışma, Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişiminin etkisini tespit etmek amacıyla planlanmıştır. Çalışmanın Eylül 2021-İlizaran 2022 tarihleri arasında yapılması planlanmaktadır. Araştırmada Yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme soruları kullanılacak aynı zamanda sosyal bilgiler dersi içerisinde ses ve görüntü kaydı alınacaktır. Yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme soruları için sızden 15-20 dakika ayırmanız beklenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sızden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamandır. Yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme sorularında size sosyal bilgiler ile ilgili kültürel farkındalık ve ifade gelişimi ile ilgili yöneltilen sorularla ilgili kültürel farkındalık ve ifade gelişimi ile ilgili etkinlikler yapmanız istenecektir. Araştırma süresince uygulamanın yapıldığı derse katılacak olan öğrencilerin video-kamera kayıtları, öğrenci ürünleri, görüşme ve araştırmacı notları araştırmacı tarafından elde edilen ham veriler, yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme soruları ile öğrencilerin uygulama süresince oluşturdıkları ürünlerin kodlanmasında, öğrenci isimleri kullanılmadan sınıftaki öğrenciye 1 den başlayarak sayısal değer ile numara verilerek (Ö1,Ö2 vb.) yapılacaktır. Bu şekilde bilgilerin anonimleştirilmesi sağlanacaktır. Daha sonra alınan bu veriler araştırmanın sonuna kadar şifreli dosya şeklinde saklanacaktır. Bu süreçte öğrencilerin kimlik bilgileri hiçbir şekilde kullanılmayacaktır.

Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Çalışma esnasında alınacak olan ses ve görüntü kayıtları verileri sadece araştırmada kullanılacak olup üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Uygulamalar genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya kulratugcebingol@gmail.com adresinden ve 05343316600 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

"Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu"ndaki tüm açıklamaları okudum. Bana, konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen kişi tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekebilir veya gerekebilir olarak araştırmadan ayrılabilceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum./...../20..

Açıklamaları Yapan Araştırmacının Adı / Soyadı / İmzası

Gönüllünün Adı / Soyadı / İmzası / Tarih

Gerekliyse Olur İşlemine Tanık Olan Kişinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih

EK-9.: BGVOF

T. C. ERZİNCAN BİNALI YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ VELİ OLUR FORMU (BGVOF)

"Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Kültürel Farkındalık ve İfade Gelişimine Etkisi Nedir?" adlı çalışma, Sosyal Bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kültürel farkındalık ve ifade gelişiminin etkisini tespit etmek amacıyla planlanmaktadır. Eylem araştırması yöntemi kullanılarak tanımlayıcı olarak yapılması planlanan çalışmada yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme sorularının araştırma sürecinde alınacak ses ve video kayıtlarının seçilen Demirkent Tobi İlkokulu 4-C sınıfı örneklem seçilerek araştırmanın yapılması planlanarak bu öğrencileri ulaştırılması hedeflenmiştir. Yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme soruları için velisi/vasisi olduğunuz çocuğunuzdan 15-20 dakika ayırmanız beklenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın deneyel aşaması 37 hafta boyunca devam edecek, süreçte içerik olarak Sosyal Bilgiler dersi kazanımları ile ilgili kültürel farkındalık ve ifade gelişimi ile ilgili etkinlikler yapmanız istenecektir. Araştırma sürecinde uygulamanın yapıldığı derse katılacak olan öğrencilerin video-kamera kayıtları, öğrenci ürünleri, görüşme ve araştırmacı notları araştırmacı tarafından elde edilen ham veriler, yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme soruları ile öğrencilerin uygulama sürecinde oluşturdukları ürünlerin kodlanmasında, öğrenel isimleri kullanılmadan sıfırlık öğrenciye 1 den başlayarak sosyal değer ile numara verilerek (Ö1.Ö2 vb.) yapılacaktır. Bu şekilde bilgilerin anonimleştirilmesi sağlanacaktır. Daha sonra alınan bu veriler araştırmanın sonuna kadar şifreli dosya şeklinde saklanacaktır. Bu süreçte öğrencilerin kimlik bilgileri hiçbir şekilde kullanılmayacaktır.

Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Çalışma esnasında alınacak olan ses ve görüntü kayıtları verileri sadece araştırmada kullanılacak olup üçüncü kişilerce paylaşılmayacaktır. Uygulamalar genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Çalışmanın amacına ulaşması için velisi/vasisi olduğunuz çocuğunuzdan beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, kendisine en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamasıdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya velisi/vasisi olduğunuz çocuğunuzdan katılmasını kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgiler gizli tutulacaktır; ancak veriler yayın amacı ile kullanılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyac duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya kahretaycecebingol@gmail.com adresinden ve 0534316600 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

"Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu"ndaki tüm açıklamaları okudum. Bana, konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen kişi tarafından yapıldı. Araştırmaya velisi/vasisi olduğum gönüllü olarak katılmasını, istediğim zaman gerekteli veya gereksiz olarak araştırmadan ayrılabilceğini ve kendi isteğine bakmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğini biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla velisi/vasisi olduğum katılmasını onaylıyorum. / / 20..

Açıklamaları Yapan Araştırmacının Adı / Soyadı / İmzası
Veli/Vasinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih
Gerekliyse Olur İşlemine Tanık Olan Kişinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Kübra Tuğçe BİNGÖL	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölümü	Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans	
Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Programı	Sosyal Bilgiler Eğitimi
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1.	
2.	